

श्रीधामिनाथो विष्णवे नमः ।

निष्कुलानन्दकाव्यम् ।

हरिजीवनदासेन संशोधितम् ।

तत्कालधर्मधुरन्धराचार्यजीनरेन्द्रप्रसादमहाराजाज्ञात

श्री अजेन्द्रप्रसादाचार्यमहाराजाज्ञया

बुधनाथमन्दिरमुष्णाधिकारिणा शाश्वतिना सहस्रोपसाददासेन

मनेवास दूरीबोलीनुमना मुद्रणा सारिकागर्देविन्दमगुद्रणात्ये
ओपरोठ प्रोसेग रवेन मुद्राप्य प्रकाशं नीतम् ।

मसंत २०४१ वै. पु. १

पृ. १२८५

Printed by Kantilal Joshi at the Sarika Art Printery, 14, Anand Nagar,
Sion Trombay Road, Chembur, Bombay-400071.

Published by Vadatal Manngang Trustee Bord,
Swami Narayan Temple, Vadatal.

एतद्गुल्फात्तपति तपनो घानि घानः समिन्धे
वदिधने धरणिदधिलङ्घने नैव वेलाय् ।

शोऽयं श्रीमान् निखिलजगतामन्तरात्माऽवतीर्णो
धमे रथन् दिक्षतु कुक्षलं स्वामिनारायणोऽयम् ॥१॥

वैराग्यं गतिभूमा भगवति सहजानन्दरूपे परमिन्
इत्यन्धध्यात्मनिष्ठा भवति निरुपमं सर्वमेतद्धि पश्य ।

पद्माङ्गिभ्यन्दसाराः श्रुतिश्रुतसहजानन्दसादारविन्द-
इन्दकालम्भाजः स जपति मुनिराद् निष्कुलानन्दनामा ॥१॥

શ્રીલામિનારાયણે વિજયેતરામ્ ।

અન્યકર્તા નિષ્કુલાનંદમુનિનું જીવનચરિત્ર.

અક્ષાન્વાનુગ્રહેણાન્ સ્વયંશમુપનયન્ સન્મનઃપ્રપ્રદેણ
પ્રજ્ઞાનાધિષ્ઠિતેન પ્રજ્ઞામમુપનયન્ વાસના હુષ્મધર્ષાઃ ।
ત્રિઃસીમાનન્દસિન્ધૌ ભગવતિ રમતે લામિનારાયણે યઃ
સદ્ગુણાભિર્મમે યઃ સ જયતિ મુનિરાટ્ નિષ્કુલાનન્દનામા ॥૧॥

(જેમણે હવે વેગવાલા હન્દ્રિયોરૂપ અશ્વો નિર્મલ મનરૂપ રત્નોશી અને નિર્મલ
ગુદ્ધિરૂપ સારથીથી પોતાને વશ કરીને ન નિહત વાવ સ્ત્રી વિષયવાસનાઓ નિવૃત્ત
કરીછે. જેઓ અનવધિક્ષાતિથય આનન્દના નિધિરૂપ લામિનારાયણ ચમવાનમાર્ગ
સદા રમેછે. જેમણે કારાસારા ગ્રંથો કર્યા છે. આ મુનિરાજ નિષ્કુલાનંદ નામના
મુનિ અવકારી પ્રવર્તે છે ।)

આ સંપદ કરેલ સમય મંથો વૈષ્ણવમૂર્તિ ત્વોમૂર્તિ ત્વાગમૂર્તિ સમ સદ્ગુણી નિષ્કુલાનંદ-
મુનિદ્ મુતા મુતા વિવશો હવ રખેલ છે. આ વૃદ્ધ ગુરુમ્નો જન્મ મુખ સ્ત્રીપદ્મદેહમ્બર્જિત
હાજર દેહમાં આવી સમીપમાં શેલપાટ મામમાં વસો હતો. જેઓ કાવિદ વિષયમાં
(ગુરુ મુતાર) હતા. જેમણે પિતાનું નામ રામચાર્દ હતું. જેઓ અન્નસિદ્ધ મુમુક્ષુ વિરલ
અને સત્તેવાનપદ્મ હતા. જેમણે પમાનંદસ્વામીના ગુરુ આત્માનંદ મામમાં સમર્થ વચન-
સિદ્ધિવાચ્ય સન્તાપિનિહને ગુરુ કર્યા હતા. ગુરુમ્બક રામચાર્દ પ્રવચ 'હતીપુર' મામમાં
ચેતા હતા વર્ણુ તે પ્રમાણ વચ બલ્ય અને ગુરુ હવ નિષ્કારણ વદુ દેવમુદિ પસતા
તે વદિ સદ્ગુણ વચાથી "ગુરોર્પત્ર સ્ત્રીવાદો નિન્દા વાપિ પ્રવર્તતે । કર્મો ત્વ વિવા-
તમ્બો ચન્તર્થ્ય તા ક્વોઞ્ચતઃ" "મત્વા દેશાન્તરે મુલં" આ સ્તુતિવચનમાં કહ્યા
પ્રમાણે પોતાના ગુરુ વામનો પરિત્યાગ કરીને શેલપાટમાં આવીને રહ્યા હતા. આથી ગુરુનાં
દેવનાત્ મહિનિહા દોશથી ગુરુના આશીર્વાદથી "વસ્ત દેવે વરા મહિર્વધા દેવે ત્વા
ગુરો । ત્સેતે કથિતા સ્પર્ષાઃ પ્રકાશન્તે મહારત્નઃ" આ વચનમાં કહ્યા પ્રમાણે મહાસ્વા
પમચાર્દને કર્મ જ્ઞાનાદિ અર્થો પ્રકાશ થામ્યા હતા. અને પ્રસન્ન વચ્ચ ગુરુ રણુ વચ્ચાન
આણેણું કે 'તમારે ત્યાં શક સમર્થ મગવશક મુલમુલુક વચ્ચાર કહે અને વર્ષ મહાચર્ચો
જી સદુપદેશમુત્તમી વચ મુમુક્ષુઓને બજપમાર બમવ કઠી મોટી કીર્તિ ચેત્રવશે' આ
વચ્ચાન વચ્ચ વધી કેટલેક દિવસે સંવત્ ૧૮૨૨ માં જેમણે ત્યાં ગુરુમ્બનો પ્રાદુર્ભાવ
વચો. ગુરુ 'હાલગી' રણુ સાર્વક નામ વલ્લુ. (વાતાનું નામ અમૃતવા હતું. સત્સંગિ-

લીલનમાં 'જાદુ' નામ હસ્યું હે) હાહાજીના અંતાઃકરણમાં વાસ્વાપસ્વાનાં વીજ કળમે પ્રભે દૃઢ અભિરૂપિ, વૈરાગ્યની લીમતા, આત્માજ્ઞાનની ઇચ્છા રૂપા અને પરમેશ્વર પ્રભે અનન્ય મક્તિભાવ તો ચન્મસિદ્ધ-સ્વાભાવિક હતાં. અને તેનાં કર્મોની રમનિયમાદિ, રુપાદિ અને અવગદિ ગુણો પણ ચન્મસિદ્ધ હતા. પોતાની રૂપા નહિ છતાં પણ પૈવાત્ર મુગ્ધ વાસ્વાપસ્વામાંક પિત્રાવ પાખિયદ્વ કરાવ્યું હતું (પતીતું ચાન કંકુ હતું તેવજ અતુલ્ય પતિમત્ત હતી.) માતાપિતાના સર્વભાસ પછી પેટે ભવદાર કાર્યમાં વચ્ચાં છતાં રાજક-રાજાની પેટે ચમકમસમત્ જનાસત્ત અને નિર્ભય હતા. અને તેમની સમય શ્મિદ્યોની ક્રિયા આત્મનિર્ભરી અંબરીષ રાજાની પેટે પરમેશ્વરપરચય હતી.

એક સમયે તેઓ ગુરુ વટ્ટવાવદાર શ્રીરામાનંદસ્વામી કે જે પોતાના પિતાના ગુરુ આત્મા-નંદજીના પ્રથમ શિષ્ય થયા હતા તેમનાં દર્શન કરવા યોગ્ય ગયા. પૂર્વસંસ્કાર કે સદુરુ-સમાગમવશાત્ તેમને લીધે વૈરાગ્યનો ભવ્ય થયો અને સ્વાદી રીધા મદન કરી ગુરુસેવામાં સેવાની પ્રાર્થના કરી. ગુરુ રામાનંદસ્વામીએ જાહજીની અવધારદશામાં પણ પરમદંસ જેવી વિરક્ત રજા યોડને રીધાની ના પાડી અને આમદથી ધેર પાછા યોગસ્થા. અને ચક્ર પડે થોડાથી તેવાનું પણ પરવાન આપ્યું. (જે બીજિય રીધારાનથી સફળ કર્યું હતું) વચ્ચે તેઓ આલો રિવસ કૃતિશિષ્યકર્મોદિ ગુરુકાર્યે કર્યો છતાં પણ ધરિય પોતાના ગમથી જન ગાઢ દુર આવેલા માદ્રા મામે જતા અને ત્યાં રહેતા પરમમત્ત સાધા મિત્ર મુદ્દધુર્મા કે જે પાછાચ્ચી સાધુ થઈ ગુણાલીલાનંદ આસથી પ્રસિદ્ધ થયા હતા તેમની સાથે મઝી આઘી ધરિ આત્મા પરમાત્માના બધાન મનન નિરિખાસમાં વ્યઢીટ કરતા. અને પ્રસંગોપાત્ સેવ્ય સમાગમ માટે ગુરુ રામાનંદસ્વામી સાથેજ પણ રિવસ વ્યઢીટ કરતા. તેમને સ્વામીએ ૧૮૪૬ માં પોતાના આમિત્ત લીધેની રીધા (વ્રતમાન) આપ્યાં હતાં. પછીથી તેઓ રામાનંદમુનિને ર્થદાવતાર જાળીને સેવા કરતા હતા.

અયોરે શ્રીહરિ લોકમાં મુક્તાનન્દ મુનિને મઝવા અને સમાધિ વિગેરે અઢીકિલ અદ્ભુત રેશર્વે વતાવવા સામ્યા અને તેથી તેમનો મહિમા રામાનંદસ્વામિયકીલ્પ અધિક ગમોગમ સંમત્તવા સાધ્યો હે જાળીને જાહજીને તો રામાનંદસ્વામિનો દૃઢ નિશ્ચય હોવાથી ઢીક નહિ સાગવાથી વર્ણિતો મહિમા ઓછો કરાવવાનું આસવાથી સ્વામિની તો આજ્ઞા લોકમાં વર્ણિતાં દર્શન કરી આવવાની અને મુગ્ધ નહિ આવવાની હતી છતાં મુગ્ધનમ્ ગયા અને વર્ણિતા વધેલા મહિમાની પાત્ત કરી તેને સમાવવાની વિનવિ કરી. સ્વામિતો સર્વ યેદ (પોતાને વટ્ટવજીના અવતારરૂપ અને શ્રીહરિને શ્રીકૃષ્ણના અવતારરૂપ) જાપ્ત્ત હતા પણ પ્રમદ્ધ કરવાનો પ્રસંગ નહિ આવવાથી કરેલો નહિ પણ આ પ્રસંગ આવતાં થયો યેદ મુદ્ધો કર્યો અને જાહજીનો પ્રમ નિવૃત્ત કર્યો. શ્રીજિનો મહિમા તો પ્રથમ સાંમરૂપો હતો પણ ગુરુવચનથી મુદ્ધ થયો અને શ્રીજિને પ્રસંગાત્ત અવતારી મગવાન

જાન્ય. મુઠ્ઠી બાકા પત્તં હોદ્દામાં પાછા બાવીએ ગૃહર કંઠે અનુપાત સાથે પ્રવ્રમ કર્યો. પ્રસન્ન મણ્ડળ બીજિય યુગુ વરદાન બાપુનું કે વૈરાગ્યમાં મુકરી સમાવ થયો. બીજિયાસે કેટલાક દિવસો રહી તેમનાં એવર્થે પ્રસન્ન બોલ રહ નિષ્ઠવ કરી પોતાને ગમે ગયા. ત્યારપછી છાકરી મુઠાર બીજિનુંજ અન્યથ મગ્ગવ કરતા. આરે રામાનંદસ્વામીય બીહરિને ધર્મધુર સોંપવાનો મહોત્સવ જેતપુરમાં કર્યો ત્યારે વન કેઓ સેવા સમાગમ સ્થલ આમ્લ હતા. બંને બીજિને મેટમાં પોતેજ કારીગરીથી કરેલી મઝૂલ તથા કામચીત્તો અર્પણ કર્યો હતો. બા સમયે વન શુ પ્રસન્ન મણ્ડળ પ્રયુ બીજિય તેમની પ્રશંસા કરી હતી. આરે રામાનંદસ્વામી સ્વામી પધાર્યો ત્યારે વન છાકરી મુઠાર બીજિયાસે આવેલા. રવી રીતે પ્રત્યેક કસતપાદિ પ્રસંગે બીજિનો દર્શનાદિ સ્થળ લેવા આવતા અને પાછા ગયા. વન મુઠારંપરાથી અન્યથ કિન્નવધાવને મગ્ગવતા.

(સમય આવતાં છાકરીને તાં ૧૮૫૧ માં પુત્રજનો જન્મ થયો હતો તેનું બાધવગી નામ હતું. જાણંતિગીવચમાં 'રામગી' નામ લખ્યું છે. તેઓ સં. ૧૮૫૪ માં વિદ્યને દર્શને ગઢવામાં આવ્યા. બીજિય તેમને દાર દેંદા બાપ્તો અને નિત્ય પ્રસાદીનો પાત્ર અમારવાની મહાપારીને મહામગ્ગ કરી. રહ માસ રહી પેર જવાની તેવારી કરતાં મોપાલ-નંદસ્વામીને દર્શને ગયા. સ્વામીય કહ્યું કે નિષ્કુલાનંદમુનિયાસે જહ પ્રવ્રમ કરી બાકીનાંર મેઝવી પેર જાઓ. પછીથી બાધવગી મુનિયાસે ગયા. મુનિય સંસ્કારની અમમ્મતાનો વહુ પોષ કરી ત્યાંથી રહ પોવાની સમસા કરી. પોતે મુજબતાર હોવાથી મુઠલ સમસી ગયા. બંને મોપાલનંદ મુનિયાસે બાપી સામુ થવાની દપ્પા થતાંથી. સ્વામીય વન મુઠલ મગ્ગમાં મુઠલમાં બાપી મોવિદાનંદ બામ વામ્મું અને તેમને બીજિનાં દર્શન કરવા કહુ ગયા. પછી બીજિય મુઠલું કે બા કોન છે ! સ્વામિય કહ્યું કે નિષ્કુલાનંદમુનિયા સેરક છે. બીજિય પ્રસન્ન થઈને કહ્યું કે—સિદ્ધા છો સિદ્ધા હોય. પછીથી કહ્યું કે હોવા પાસે જઈને કે હવેને થાયમાં થાકીને મહે સાંધુથી રંદવત મગ્ગમ કરાઓ. બીજિના કરેલા પ્રવાયે છો રંદવત કર્યો ત્યારે છેવટે રાગી થઈને થાયમાં થાકીને મગ્ગજ અને બાકીનાંર આવ્યો. પછીથી મોપાલનંદમુનિ જાસે રહ્યા. મોપાલનંદસ્વામીય સાંતંપુરમાં દુનમાનગીની પ્રતિષ્ઠા કરી ત્યારે મોવિદાનંદસ્વામીને રહ નૈકિય મહાપારી બાકીને તેમની પાસે બારતી કરવાથી હતી. રવી રીતે તેઓ વન વૈરાગ્યાદિ મુખે કરીને વિશ્વામકી અમ્મૂન હતા. બીજા પુત્રયો જન્મ સં. ૧૮૫૧ માં હતો તેનું કનગી નામ હતું. તે મૂદસ્વામયમાં રહ્યા હતા કે વન સદુની સાસંગી હતા.)

વન કેટલોક સમય બીહરં વક સમયે મગ્ગવાય બીહરિ દરિજનદિલ્લખે વિષરતા વિષરતા સોરટમાં રહ દાકાર રેકાનાં ફેકનાટ થાને છાકરી મુઠારને તાં થવાયો. છાકરીય અન્યથ મતિનાવથી બીજિનો અસાધારણ આતિથ્ય સત્કાર કરી અકમ્મ જાય રહ સમગ્ર

मुकट कर्षो, अक्षयक्षेत्रीय नम तेमने त्त निषास करी त्त हरिजनोने तेमनी
सं० १८१० त्त मास मुदि पंचमीए वसंतनो करतव कर्यो.

[illegible]

जने काक जल भीतुं केम गर्नु ? मज्जवत्सल जगाने कहुं के-मार्गसां मज्जेज मज्जवत्सल
 एवमनंदस्वामी इज्ज अने जगारे माटेज काक जल भीतुं कहुं हतुं, आ लोभणी लालजी
 खु एजी बस, जगर प्रसावे बसे गुरुद्विष्य प्रसाव पिनेज्ज कज्ज कज्ज जगज्ज जगज्ज
 जाधोइ मज्जनी मज्जेजे आसक, मार्गसां पालीने माधी मज्जल अने सुभातुर वरज्ज
 बीजिए सेवक लालजीने कहुं के-मज्जसांभी भिक्षा माग्गे जावो, लालजीने कहुं के
 भिक्षुकने भातुं जगवी रीतुं अने चोरोने चोरोने जगवी रीधी हने भिक्षा मालाजनी
 कमी गर, जो मज्जल जने जो आ मज्जल जग लोको मने जोज्जमेहे ने मागे जगज्ज
 करे, लारे बीजिए कहुं के कभोने कोइ जोज्जमे नहि एम कहीए हो केम ? एम कहीने एम
 सुहृदसां लालजी सुताजी मुंछ अने चोटली काली नासी अने पछे कटालीने एक कीरीन
 अने जलजी चोराजी अने रीक्षा आरी निष्कुलानंद नाम कहुं, एजीभी एक होमी
 जावी मुनिने मज्जसां भिक्षा माग्गा भोक्कसा, मागी जगज्ज भिक्षाजनी मुनिर रसोइ
 कही अने बसे मज्जवत्सलो सुतेपी जग्गा, एजीभी बीजिए मुनिने कहुं के-हने काइ
 बीजी इच्छा होव जो चोले अने गुह एवमनंदस्वामीतुं 'जगारे जगर पदसे लारे बोझणी
 कहुं' अज्ज वचनसुं खरल छे के नहि ? के लोभणी मुनिर कहुं के-गुहसुं वचन बाप
 खरलसां छे ने हमोए गुहज्ज कहुं अने हने मागे कही एम इच्छा अवसेव एही मजी, हुं
 कटाली चोरोतुं एम कहीने जगज्ज मज्जिनी शार्पेन कही, बीजिए इच्छासु कहीने जेज
 मज्जसां जेसने जग्गेज्ज करवा रहेवातुं कहीने जेसनी कवित्वशक्ति जानीने 'एमदंड' नामनो
 पंथ करवाजी जावा कही बीजिए पोते भुजवत्सल स्थायी, जगरजी मर्तानो केटलोव संभव
 बीह्रिवा निवट परिचरणां जगज्ज स्वर्गीयज्ज जगज्जितामयिना मकरज ५४-५५ तथा
 १२४ वां आ रीते कवो के-"हरि करी पची मोटी मेहेर, आप्पा मरु लालजीने ऐर ।
 एक सेवक संगे लहने, चाल्पा रचनी पाटे रहिने । आप्पा समुद्र समीपे स्थाव,
 पही सांग रहेस नहि छाम । लागी ज्वात मे पीडावा प्राव, मुकयो कंट न बोलाव
 प्राव । लाग्पा कंट मे कंकरा बजी । अति बाकसां पडिवा टजी । एह माहितुं
 न गर्नु दुःख, चालो चालतुं कहे भीदुख । एम कही उज्जा अविनाश, एक सेवक
 छे पोलावास । तेतो पामियो पीडा अपार । प्राव तज्जा बयो तैयार । कंठे आवी
 रक्षा ज्वारे प्राव, लारे चोलिवा स्वाम सुजाव । मुचो दास कहे अविनाश, पियो
 जट जो होव पियास । कहे दास पियास छे नारी, केम पियास लाहं जा वारी ।
 कहे नाथ नपी लाहं नीर, पीवो जग्गेने रहे वरीर । लारे विधासी दासे ते पीतुं,
 बाले रंगज्जल जेवुं बीतुं । पीतुं पाणी ने गह पियास, एम उगारियो निवदास ।
 एह तने दुख अलौकि, मया मोहन इल विलोकि । एही स्वांभी चाल्पा सुखचरी,
 गर्नु जेवुं हतुं एवुं वारी । एही स्वांभी चाल्पा बहु नामी, आजी मज्जल रामानन्द

सामी । जोह रानीने दुळे छे जन । कल्प पाणिनां दुख बळ्यो, तेतो नाचजी
में न कळ्यो । वपुं सारुं मीढुं केम वारी । कमे केने मम्मा मुखचरी । कदे नाच
जन मन जल, मळ्यो दुख ते हुक्त प्रमाण । कपुं सारुं ते मीढुं में वारी ।
तारी प्यासनी पीडा में जाणी । पछी मळ्या रामानंदसामी, तेने पाल्या अने
विश्र नामी । जेनी कही श्रीहरि सार, तेहुं नाम कालजी नुतार । पछी त्यां
वकी आपोह आप्या, वपुं जनतणे मन भाष्या । दिन दोष पोते तिवां वसा, संगे
दास तेने जोह हसा । हवे परमहंस दसा प्रहो, श्रीह दुखना हरियानां परो ।
एन कही मुनिदया दीधी, पोते कण्ठ जावा ह्मण कीधी ॥” इत्यादि, गाली
कचकनो केवलेक निस्तर हरिजीअस्त कळ ५ विभाग २१-२२ वां छे.

पोताने जे श्रीहरिनो अकल्प काम वसो हवा दीक्षाजन्म वसो जेनुं चार पर्यां करम
जैन कर्तुं छे. परगत बोळ—“आज आवियो आनंद जंग, उमंग उरे जति । जति
मळ्यो मोटो सतसंग, रंगे रंगाची मति ॥ १ ॥ जति मांघ में कर्पो विचार, पर
संसार लेवा । लेवा मुख समागमसार, नवी कोह संत जेवा ॥ २ ॥ जेवां सख्यां
आगमे दर्शाव, तेवा साचा संत मळ्या । मळ्या जेवीं प्रगट प्रमाण, बहजी अहज
हळ्या ॥ ३ ॥ हळ्या जितना पास दुनित, निज तिवां चोळु लई । सर्व निष्कुलानंद के
रीत, प्रीत वारी तेहुं वई ॥ ४ ॥ पर ॥ ५ ॥ पर जित वारी जगसांग, लहाय श्रीहरि
करी । वपुं मनममंतुं मारे जाज, सत्र लालेची रही । जति हती जगमां मुख साव,
नाचे ते निवारी दीधी । तेह निष्कुलानंद नित्य पाव, उर संवारी रह ॥” इत्यादि.

आ. कथा उपरवी मुनिनो श्रीहरि प्रलेनो केवो मळ अकल्प अवधि अनुपम इत्य
विचार अने केवी वैराग्यनी निरवधि सीमल विगेरे गुणो अने श्रीजिनो नम लखी कलेने
केवो जेवो जति अनुपम ते लहने समसाव छे. श्रीहरि सं० १८१० न माधुरि
रंचवीर होलकड्यां वसंतनो उत्सव करी आपोह एकाच हवा अने लांज सामीने दीक्षा
जावी छे तेवी सामीने दीक्षाजन्म नम आज माळ्यां छे नम निश्चित पावळे.

परमहंसदया शब्द कर्वा कही श्रीजिनो आकाशी तुमुमुनोने उपदेश जापच नम
देवोयां सामी विचार हल तेवनीं नम लाग वैराग्य निःसहस निष्परिवहस अने
साधुज भरेजी साक्षीव पारल असरकारक उपदेश केनीभी जे देवतां कथा कोको
श्रीजिनो अकल्पगत वसा हल. पोते प्यारे साधु वसा ज्यारे स्वर्ग, नम, लाग, काम,
वैराग्य अति विगेरे गुणो अनुपम वराहरवीव अने अकल्प दुर्लभ वसा हल.

व्यवहारमां गोडनी सारी स्थिति हती, कपुं दुःख के कथावि न हती नम केवळ ज्ञान
वैराग्यनी दीक्षाधीन लखी वसा हल. जे कोह प्रलं वर पोतेज लक्ष्मणमां कर्तुं
छे—“हंतो लोकां साची वारता, नवी छीधो आ दुखने मेखरे । जकनीनो

[illegible]

कथा प्रकाशने कथाविनी अनुपम असाधारण आदर्शकथ विाह विवाह कृति अने
करोतुनिने कीथ सर्वत्र देवदु जोडवण वन 'बैराग्यमूर्ति' के कथामूर्ति' पदुन वपु इतु
दीडा निष्पन्न निहोन नि कथा निर्माण निष्काय निहूत निज्जुद निरर्गिष्ठ निमयन
विाह शुभो वन कद वसिष्ठ कदाचरीव दन मदी दीन ज्ञानी आनन्दगुप्ती कीति
अने मर्यादामने कथा प्रकाश कृतिन प्रथम नवर मेकरो दो

[illegible]

हुंकारों का बंधन स्थापित सर्वोच्च शास्त्र ब्रह्म नहीं मुक्ति का यह बंधन
मेमने व मिना ब्रह्मभूत बाद लक्ष्मणभूत नरकाय वेमलक्ष्मण , निजनाली शास्त्रम
काय नका भाषान सीधाय अम्यव अतीतिता भाषा हृद हृद वेगाय नका ब्रह्म
स्वाभावही आकाशय निष्कारय भास्त्रय धर्म अने हृद सर्व भास्त्रय सिद्ध करी भास्त्रय
ब्रह्मना भाषा मननी हृद मयभाष भास्त्रय धर्म भास्त्रय सर्वभाष के मे हृद
ब्रह्मना मयभाषी हृद भाषा के बंधन निमाय भाषा ब्रह्मभूतों भाषा नही बंधन
हृद अने हृद हृद के भाषा बंधन हुंकारों बंधनभाष भाषा भाषे भाष के

અનિચ્છા એક સ્વભાવિક બાબત છે. આથી બચવાનું કંઈક નથી. અનિચ્છા એક પ્રકારની અનિચ્છા છે. એ એક મોટા મોટા પ્રકારનો છે. એ અનિચ્છા એક પ્રકારનો પ્રકાર છે.

મયેષ કાંઈ પ્રત્યક્ષમાં, કદી કમાઈ શું કરી' 'બાટે માહાશ્વ ગાઈ મનુષ્ય મનુ,
કાંઈ મમણી મનુ કાણ' 'મગે મનિક કરી મમરાને મનું' 'તેમ મનુ મમરાનના'
વનિગનાને પ્રમાણ । રહુ વિના ફીરું ન મગે જુએ, મે માયા મન મુગાણ' 'જમ પ્રત્યક્ષ
મનુ મમરાનના' 'કુપાડ જમ કુપા કરી, મમે મમે ફરંછે મમાડના । મિત્ત નાંતીક
મદી નાંતી, વડે વડે ફરંછે મનિપાડના' 'માયા મનની ખીદરિ, મદા મદીક
કરંછે મદાણ' 'મનિક છે મદનરહાણ' 'મનિકરણ મમરાન' 'મેંત્રે મર્મા પ્રત્યા,
મે મનની મનિક મોહન' જ્યારે

રૂપ પ્રમાણ મનિનુ મરેલ્ય વર્ણન કરી તેનો જેવું મરિયા કરી તેવી મનિનામનો
મરિયા કરીને મેમની વર્ણનની'દ મિત્તિ કરી મગદ મનિની વિએષના વર્ણવી મન મનુ
કરો છે આ મન ભાષીય છેલ્લામાં છેલ્લો ૧૯૦૨ માં જેવ મુદિ મમણીય કરોછે મેવી
મને મમોના મમણ્ય હોય મમા મનિગવોજ મવી આ મમમા ૫૪ કરવા, મમમા
વદ, મે મોગદ, મે મોહા અને મન મોહ છે મમીને ૨૦૮ વરણ છે આ મમવી કેવો
મનિમોગ કરવો અને મમીનો મી'દરિએ કેવો મનિમોગ દો મે મમાવ માવો

હરિચન્દ્રગીતા—આનો પ્રત્યક્ષ હોરિચન્દ્ર વાઘની કલવાન ગીત છે, મેવી અમ્યારે
મનિમાન છે મનિક વિ. મે મમમ મોહ મામનોનો મામા મમાવેજ મદ માવછે મામ,
મામદ, મર્મણ, મ્વામ, મિત્તવ, મમવનિક, આ મર્મે મમનાં મામે મમનોજ મર્મે છે
મર્મે મામનોમાની મવાવકુદિનો મમા કરી મનુ મમમાનમાંજ મવાવકુદિ કરવી મેજ માનો
મુદ મર્મમાર્મે છે મદમ વદમ વાવ્ય મનુ મેમ વરમામકા છે મેમ મેમની મર્મિયો મુમ્ય
મવાવ મન મમમામાજ છે. મેવી આ મવાવની મનિ મેજા છે મામ અને મર્મિનું મનિ-
મનું છે માટે મેમા મમી મુમ્ય મવાવ છે મેવું મામ મન મુમ્ય મવાવ છે મવા દુધીક
મર્મિનુમર્મ મમા મનુ મમની મર્મેવી મર્મિકમા મર્મે મામ કર છે. મીમા દવાવો મે મેમા
મવી, મદમે મિદુ કરવા મદમે અને માનો મેમા મિદુમ છે, મા મવાવ મર્મિજ મુમ્ય
મુમ્ય મર્મિધિકાર અને મર્મિર મર્મે મમનો મામમાર્મે છે મામાવનેજ મમાવમે મામમા
મેમ મન કે મમમાર્મિ મદમે મદમે મીમાજ મવાવ મોદમ્ય મવાવ મદિ મમાવી
મામાર્મિનિધિ મમાવની મર્મિયે મદ 'મારે મો મમો મદમ મવાવ મો મીમો મોદ મર્મી
મવી મદા વિમામર્મિજ મર્મિજ કરવી મેમે પ્રમિતિ મર્મે છે —'મનન્યમાયે મર્મિયે
મદાવિમામર્મિજમ્ । મદેકોપાવતા વાવ્યા પ્રમિતિ: મમમાર્મિ:'. મર્મેમા મમાવ મર્મે છે
કે—'મુ મવાવમાવતા મામામુવ મર્મિવન અને મર્મિવનિ મુ મર્મે મમામવન્ય
મનિમમાવન મર્મમાર્મિજ મનુમાર્મિ મો 'મદમમાવમામામામાર્મિધિકરનોમાનિ: ।
મર્મેમાવમાર્મિ મે મર્મેનિ મર્મિમાર્મિ: ॥ મમમાર્મિરિન્યુમા મા મર્મેમિન્દુમા-
માર્મિ', મર્મિમાર્મિવી મનુમાર્મિ મર્મી મર્મી મેવી મામ મોમાનો મર્મે માદ મદમે

'तु समर्थं तु मे आ कृतवर्णी आ कर्तव्यं कृति उच्यते' इत्यादि श्रुत्युक्त्याः अभिमानयो
र आर मात आगेष्टव कर्तुं तु न आर पोतानी अममर्थं अहिचन अर्गन निर्दिनु
अनुममान की 'ममत्वं कृतवर्ण्यं आर्ग्यं' कवी पदार्थानुसारेण 'मम नाथ बहसि योऽ-
स्म्यहं सकलं तद्धि सर्वं माधव ! । तदहं तव कृतवर्ण्यं योऽहं सर्वं मया समर्पितः'
आद्या कृतवर्णी समर्थं आगमानन आगेष्ट कृति एव, एतत् आभा आसीदने सर्वे आर
आगमानन अपर्य कृत 'आद्या राज्यं धने मित्रं कृत्यं वातादि च । एतद्गुणवत् सर्वं'
'निर्गते निर्वाणोऽपि', आ भात स्वाधुनी एव मम राज्यं त्वत्स्वधुनी आगमानन मित्र
कृती नथी आनन आगमानन केन 'आद्यामीपकस्यापि आगमानिधुव उपपदे'.

[illegible]

આ તપસમાં ૭૫૧ આઠ.આ મહાદેવ એ વેદ અને વાદુદાસની સતત પુજારાત્રનો
સંપન્ન કર્યો હોય તે સાધોએ પ્રાપ્તિપાદ પ્રાપ્ત કર્યો વિના કલ્પના સાધનાભાગ્યથી
સંપન્નભાગ્યને કેવલ મળી કલ્પનો નવું મધ્યાપાન ૭૫૫ ૬ જે પ્રથમનો ભાગ્યોમાં કદનો
જાન્યો કરી રીતે જગત જાગે છે તેનો વિચાર કર્યો પ્રથમનો જે સર્વ સાધના પ્રથમ

परन्तु ते 'आश्रयाणामवापि हरे' आ मुखात् निरुपत कर्तुं ह आ शाश्वतार्थिनो एकत्र
 वाग कथयन्ती ननु स्वयम् गिरि बह जायते ते रामचन्द्रवीर कर्तुं हे क- 'मकुदेव
 प्रपद्याम त्वार्यादि च याचने । अथर्व सर्वभूतेभ्यो हृदाम्येतद्गतं यम्' 'अर्त्तानामाशु
 कलदा सकुदेव कुता हसौ'.

वीरो विग्रह व हे क-कर्मयोगादि उपायमां निष्ठावाञ्जने 'अन्तकाले च मामेव
 स्मरन् मुक्त्वा कलेवम् । यः प्रयाति' आ वचनपी अन्तकाले भगवान्मा स्मरन्ती अंगेष्टा
 वगैसी ह नहि तो जमदुति बाध आ उपायना अवलम्बन बाध्यन्तो भक्तकाले मारण
 हरो क म हरो नेनी अंगेष्टा नवी, कमर आने तो वही मात मगकालने गोपी शिखो हे
 परन्तु तेने कर्तु संभारवानु रहतु नवी परन्तु भगवान्मा एने संभारी नह ते कर्तुं हे क-
 'तनमं प्रियमाथं तु काष्ठपाषाणमग्निभम् । अहं स्मरामि मङ्गलं नयामि परमां गतिम्'.

उपायना बिगेर मार्गना आकाशपी संचित कर्मना नाश बाधत एक पारस्व कर्मनो
 जोगेष्वा बिना बिनाश वनु नवी 'अवश्यमेव मोक्षस्य कृतं कर्म शुभाशुभम्', आ
 उपायनिष्ठमे तो पारस्व कर्मनो एक नाश बाधत, केमके जान तो भगवान्मी उच्छा
 वेत्र पारस्व से 'अर्त्तानामाशु कलदा' 'हमानामपि क्लृप्तां हृदन्तरनिवारिणी'
 आ एक एक विशेष हे । अर्त्तिनिष्ठपाप्मन एक अर्त्तिमां जने तेन प्राप्त मगकालमां
 उपाय बुद्धि हे प्रपत्तिनिष्ठमे तो एक अन्तानमां उपायबुद्धि हे, केमक इर्पत्तिमां एक
 उपायबुद्धि करवी गतिन नवी, आ एक एक विशेष हे । वीरा एक एक विशेषो नो
 त्थं वगेष्वा हे

आ उपायमां कने निष्ठा बाध हे तो इने रोयनो अन्धा परमा-मानो हाम किह
 परन्तु असमर्थ समस्तवत् तेने बाधते आ मर्भो स्वतः परमात्माना रामभूतः हे
 'हामभूताः स्मन् मरे क्षात्मानः परमात्मनः ।' 'आत्मदास्यं हरेः स्वास्यं स्वधार्तं
 च मदा स्म ।' 'स्वत्वमात्मनि सध्वानं स्वापित्रं ब्रह्मणि स्थितम् । उभयोरपि मन्द-धो
 न वगैर्धमिमनो मय ।' 'यस्यान्मा हृदि', जे जा-वने स्वतः मानेछ ते रामात्मानो
 पापी चोर हे 'किं तेन न कृतं धार्तं चोरैर्भाष्यापहारिणा ।'

नाम जने जायीली एकता हे माटे कर्त्तिकुमां भगवान्मा केवल नामना प्रत्यपीर
 कर्त्तव्यनी व्यवस्था ज्ञान कर हे महापापी अज्ञानेन गतेन्द तजिछ दिग्गजो सोध केवल
 नामकमन्त्र अवलम्बवीर वर्ण्यो हे 'नामोच्चारणमाहात्म्यं हरेः पश्यत पुत्रकः । अत्रा-
 मितोऽपि वेनेव मृन्मुपाश्रादमुच्यत' 'ज्जावनान्दमपनिर्दग्धाय ... नागपथेति
 प्रियमाथ हयाप मुक्तिम्' माहत्र तनो कर्त्तिकुमां बहिमा वर्ण्यो हे 'कीर्त्तनादर
 कृष्णस्य मुक्तवन्धः परं मन्त्रे' 'कनौ महीर्षे कुरुवम्' 'कनौ तदगिर्कीर्त्तनात्' 'ए
 मे सर्वधर्माणां धर्मोर्ध्वकृतमो मतः । यद्वक्त्वा पुण्डरीकचं सर्वधर्ममतः मदा' 'सर्व

पद' 'आज उमर बराबर जेहे, प्रभु प्रगट मज्जे नर नेह' 'आन रामकृष्णादि
अवतार, तेही बहु बग मरपावर.'

मन्त्र प्रभु मन्त्रा ५ ॥ तेना मन्त्रोण सु ॥ कर्तुं गोण नो मा गी प्रमाणे वने
अने मा गी न होव ते न बाहु आ पाव मुन्य मुन्यो छे 'मेनी गमने निवमनने,
रहे हरि आजा अनुसार', मन्त्रना मन्त्रो मन्त्र होव मन्त्रो वचन बाहर कर्ना होव
तो तेनाही एव मन्त्रोणो आजा मही माटे तेनाओ भा जाण करयो दुकाभा आज नव
कम्पाणनु मन्त्र अन मनी प्रविष्ट भुव कथाओ वचनो छे माटे वधार नाम छे
आ अने मन्त्रोणो तेम मन्त्रोणो कर्नाओ छे जाना १८ निवेन छे

अवतारविनामणि—मन्त्रोण अवतारोनु विद्वान विद्वान मन्त्रो विद्वान कर्ना
आवतार होवो वधार नाम छे आ गोण मन्त्रो ११ चोरवा छे एक एक चोरवा
एक एक मन्त्रोण तेमना कर्नाओ मन्त्रो वचन छे आमा वयो एक मन्त्रो छे के एक
मात्रो मन्त्रो मन्त्रो अवतार बीओ मात्रो मन्त्रो कर्नाओ तेन गोणो मन्त्रो मन्त्रो
एव आमा छे विद्वानो एव बीओ मन्त्रो कर्नाओ छे 'आहे मन्त्रो मन्त्रो अवतार,
वया प्रगणित बाजे प्रवार । एव मन्त्रो कर्नाओ जेह, तेनो म्यामी महाजनेद ए'.

विद्वानविनामणि—आ मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो
विद्वानो विद्वान कर्नाओ विद्वान मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो
विद्वानो छे १६ चोरवा छे मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो

पुण्यविनामणि—आ मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो
कर्नाओ पुण्यो गोणो 'मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो
मन्त्रो मन्त्रो' एव मन्त्रो मन्त्रो पुण्यो विद्वान कर्नाओ मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो
मन्त्रो मन्त्रो छे आ मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो

मन्त्रोणविनामणि—मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो
तेने मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो
१० चोरवा कर्नाओ छे मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो
मन्त्रो मन्त्रो । मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो
मन्त्रो मन्त्रो छे १८ चोरवा छे मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो

शिक्षापत्रीभाषा आ मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो
छे आ मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो
मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो
मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो
मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो

तीस गंगाधरानु स्नानर मुक्त तीर्थ व्यवहारोपदेशे । विष्णु स्नान पञ्च विधा गङ्गाधरानु
पञ्च विधा है । न अत्र प्रथम मा श्रीरिनी कीटी सुर्विध र भूमि पर विष्णु स्नान
पटन अवयव प्रतिदिन कावानु कथित आता ०१० एकाकी है आ पंच तीर्थों वलीमां
होवापी देव नदि जलता मे वला प्रवेक्षोप न अथ अनुपयोगी अवस्थाना परी है
ती गङ्गाधर आध्यां होव तो अवस्था काय अन छन्द विभवमां होव तो सुराड
थर अक अन गाराका लाईरजका काय माटे स्वयिण मुर्तेर भातामां पतम्प कविन
कर्णो छे आमा ०१० पंचविधो छ तेनो विष्णुस्नानम् - १ वी १६ सुपी गङ्गाध-
रमादि तीर्थान्, १० वी १५० सुपी कोर वलाकमना मामास्वधर्मो, १५१ का स्वमा-
स्वधर्मो नो जपतादा, १५२ वी १६३ सुपी काकायन्त्र विज्ञेयधर्मो, १६४ वी १६६
सुपी मेमनी वलीशका विज्ञेयधर्मो १६७ वी १६४ सुपी गुरन्का विज्ञेयधर्मो, १६५
वी १६८ सुपी गङ्गाका विज्ञेयधर्म, १६७ वी १७५ सुपी मधवा श्रीवोना विज्ञेय-
धर्मो, १७५ वी १६८ सुपी विष्णु श्रीवोना विज्ञेयधर्मो, १६८ वी १६२ सुपी
मधवा विष्णुका स्वमास्वधर्म, १६९ वी १७४ सुपी मधवा श्रीवोना विज्ञेयधर्मो, १७४
वी १७३ सुपी साधुजीका विज्ञेयधर्म, १७४ वी १७९ सुपी वरिमाधुन्य सामास्वधर्म,
१७९ वी १८० सुपी मधनो स्वमादा छ

वृत्तिविवाह—विवाहमां सामारिक तीर्थो गवापछे तेनी अपेक्षाप भागवानन
महन्धकाजी तीर्थो गवाप तो कर्तिनिवनी सक्कता काय ठम गवापे आ वधवां सांसारिक
विवाहनी आध्यात्मिक ज्ञानवृद्धिमा रमिक पटना करी छे हक छु निकल्प कर्तु के
॥—‘वर्ति वर्नीमां कर्म वग्यानु’ ‘वर्ति विद्यम्’ ‘व दे वर्तिः स्वादृशोपयः स्वयं
ममन्ततः वानि वपानुं जने’ कायां कथा वग्याने मर्ध जकुनेअव स्वीरास्व लीधान
निर्देश मर्धगुमाकार भावत वलीव वनि तो एक पुरुषोत्तम कीकल्प श्रीरि भागवानन
छे तेमनी भाव मुह कर्तिविद्युत बनोवुनिमय वनिज (की)ने वरावरी वग्यावरी
मनोवृत्तिव वनिमने वनि वग्याना माटे होमाहवानी जका परछे तो तेने हृद वैराग्य
के तेनो हृदेष कवमवक पढ़ाव गोरीवत अर्हति विने मोटाभोय अकारर कथेछे
हे मव पादरी (पुकी) मोटाहरी जानेवा विना ज्ञान मोव नदि माटे वनि कानाननी
मर्थ जीन मर्धो ममहृदि जमा वका धनि ज्ञान विवेक भये विने हव बुवान जानेवा
आवन्त ज्ञान बहु मोभछे विवाहमा जेव वनिमाने भाग सक्कर पंदरवी होमाहवामां
आवछे तेम मनोवृत्तिव वनिमाने ज्ञानरूप जकट जकट जकट, देव अरे निवमकी
जगतर, हृदमां श्रीरिजव करी, सब हम विवेकरिहव माव्य मर्कनी हार, काकमां
निमज्जकव मोनी, माये निमज्जकव मोह, असव परकव हाथमां चुछे, वैराग्यरुप
चाहरी विन पंगवी सुमोमिन करवी जा कमेना विवाहमां पार वरिमानकी पार

જાર જાણનારો દિલોસો કે હાથ વિધાનથી બાજુ રાજ ગુણ સમજાવે તે કામો પડે
 ત્યાં જીવિ મુશ્કેલી દેવા બંધે તે વિચિત્રતા મળે છે અને જ્યારે હિંદુ પતિ ૧ । ૩
 વાક્ય થો સ્થાપિત થાય ત્યાં જાણી મળે કયાનો દિલોસો, સામે પ્રોમિસ મુંદા
 વડોસો । જાણ વારણે જોય પ્રત્યક્ષ, જોયા જેવું છે જાણિત્યુ રૂપ । વાંચ પ્રિયાર સોમે
 મિદાન, જાણિત્યુ વેળાંટનું વિધાન । જાણુ કનકના વાટિયા ભેંકે, હૃદય જે દાર જે
 રેંકે । સ્વદો ગ્યો ભરી પુનિગત, જ્યારે દિલોસો વેળા મહાગત । વડી થયો વુગટ
 મુઝાણે, સોમે વર્ણનેત્ર વર્યાણે” આ ભેદ વી છે સીતે પણ સ્વતંત્ર જીવિત જાણિત્યુ પતિ
 જાણવ જાણાથી કરતા મહત્ત્વ મુજાગદા જેવાં થયો થયો વર્ણ છે જાણીત્યુ જાણીત્યુ
 જાણવિત્યુજાણો જાણ જાણે જરૂરો કાળે જીવિત જાણે મહત્ત્વ ગિત્યોને જાણ વસતી કર્યો છે

જ્યારે જાણે સ્થાપિત આ જાણવિત્યુ, જાણવિત્યુ અને જાણવિત્યુ જાણ વર્ણવિત્યુ
 સમજાવમાં મોટી મહત્ત્વ મેળવી છે અને સત્ત્વમમાત્ર જાણ મોટી મહત્ત્વ આપીત્યુ જાણવ
 કર્યો છે જેમણે જોયાનું જોયન સદુ, સાર્વિક, સત્ત્વમ આદ્ય અને જાણ, જાણ, વેળાવ
 વિંતે સુગુણવાનું જિર્ણમન કોરુ દોષાથી જે સમજમાં જેમનો જાણનો દેવાય જોડો
 વડીત જાણો દેવ જાણુ જેમણે જાણોનો વિધાર જાણ જેમણે જાણો નિ. મેદમ કર્યો વીજા
 જાણેદ કર્યો દેવ જાણ કર્યો જેમાં જોશાન જાણિત્યુને જાણવિત્યુ નથી જાણવિત્યુ
 મુજોમાંથી જાણ જાણવિત્યુ હુ તદિ જોશવિત્યુમાં જાણ વિજાણ વિજાણના દી જોથી
 જીવિત જેમણે જાણિત્યુ જાણેદ જેવા દેવા જેમણે જાણવિત્યુ જાણવિત્યુને જાણીત્યુ
 જાણ જાણ જાણવિત્યુ વીજું જાણી જાણવિત્યુ જાણી જાણવિત્યુ જાણો જાણ વીજા
 કર્યો કરતા દેવ જાણ ૧૨૦૪ માં જોડો જાણ જાણવિત્યુ કર્યો દેવો જાણ જાણવિત્યુ
 જાણવિત્યુ જાણે જાણે વીજોને જાણ જાણવિત્યુ કર્યો ૧૨૦૪ માં જોડોમાં જાણ
 જાણવિત્યુ જાણીત્યુ જાણીત્યુ જાણ મુજા જાણ ૮૨ જાણે દેવ જાણો દેવો જોડો
 જાણવિત્યુ, જાણ અને જાણ દોષા જાણો જાણિત્યુ અને જાણવિત્યુ દેવ જાણ મુજા
 જાણવિત્યુ મુજાવર જાણીત્યુ છે જાણુ જાણવિત્યુ જાણોનો જોડો જાણવિત્યુ જાણ સર્વવિત્યુ
 જાણીત્યુ છે, જાણીત્યુ જાણીત્યુ જાણીત્યુ જાણીત્યુ જાણવિત્યુ ઉપજાણ સર્વવિત્યુ જાણ
 જાણીત્યુ જાણ કર્યો છે.

મહત્ત્વજાણવિત્યુ જાણવિત્યુ જાણવિત્યુ જાણવિત્યુ

જાણવિત્યુ જાણવિત્યુ જાણવિત્યુ જાણવિત્યુ ૧ ૨

જાણીત્યુ જાણવિત્યુ જાણવિત્યુ

દોષવિરોધથી જાગૃતિ રહીગદ્દ હોય અથવા અન્યથા કોઈ ધાતુમાં તાપ હોય તો મુશ્કેલીને મુશ્કેલી ધારીને સેવાની વિનયિ છે. આપું સર્વોચ્ચ સર્વોપયોગી આ કામ્ય જાણી તેના સાધનામાં રુચીવળા મનસાંકોષ કર્યા વિના મુશ્કેલી નિર્ધારણમાં પ્રેસમાં આરા કામ્યનો તપર મુશ્કેલીને તપીને રાહપોથી છતાંયુ છે. અને તેનાં સંવર્ધનની રંગિત સ્થિતિ તથા પ્રથમાં મુશ્કેલીનાં અંતિમ રંગિત સ્થિતિનો નિર્દેશ કરાવ્યો છે. અને તેનું રમણીય વિલાકર્ણક મોંઘડીમાં કામ કરાવ્યું છે. આ સર્વ તો જોઈ તપરથી માલમ પડશે છતાં વિશેષ વિવેચનની જાગર નથી

નિર્દેશક—હરિજીવનદાસ શાહી.

પ્રંથોનાં નામ તથા પત્રસંખ્યા—

પ્રંથ	પત્રસંખ્યા.
૧ પુરુષોત્તમપ્રકાશ.	૧-૭૨
૨ ભેદગીતા.	૭૩-૧૦૪
૩ વચનવિધિ.	૧૦૫-૧૩૬
૪ સારસિદ્ધિ.	૧૩૭-૧૭૦
૫ મક્તિનિધિ.	૧૭૧-૨૦૨
૬ હરિમહાગીતા.	૨૦૩-૨૨૬
૭ હૃદયપ્રકાશ.	૨૨૭-૨૫૪
૮ વીરજાલ્યાન.	૨૫૫-૨૯૮
૯ હરિસ્મૃતિ.	૨૯૯-૩૨૪
૧૦ ચોસઠપદી.	૩૨૫-૩૪૦
૧૧ મનમંજર.	૩૪૧-૪૪૯
૧૨ ગુણપ્રાદક.	૪૫૦-૪૫૫
૧૩ હરિવિચરણ.	૪૫૬-૪૭૭
૧૪ અરજીવિનય.	૪૭૮-૪૮૫
૧૫ કલ્યાણનિર્ણય.	૪૮૬-૪૯૯
૧૬ અવતારચિંતામણિ.	૪૯૦-૪૯૨
૧૭ ચિદ્ધિચિંતામણિ.	૪૯૩-૪૯૪
૧૮ પુણ્યચિંતામણિ.	૪૯૫-૪૯૭
૧૯ ભગવદ્ગીતાવલી.	૪૯૮-૪૯૮
૨૦ વ્યમદંડ.	૪૯૯-૪૯૯
૨૧ કૃતિવિવાહ.	૪૯૯-૫૦૧
૨૨ શિક્ષાપત્રી ભાષા.	૫૦૨-૫૧૭

શ્રીભક્તિમયરાયનો વિગ્રપત્રેતરણામ્ ।

શ્રીનિષ્કુલાનન્દમુનિકૃત—

કાવ્યસદ્ગદ્યે

પુરુષોત્તમપ્રકાશઃ ।

નોંધ—મન્ત્રિધર્મ સુખ શ્રીહરિ, સહજાનંદ સુખરૂપ । ચિત્તપ્રસન્ન સદૃશ ચંદ્રમ કદં, વાચન પરમ અમૂલ્ય ॥૧॥ ચિત્તમિ ચરણ મન્ત્રચંદ્ર છટા, લલિત વર અમિત પ્રતાપ । ચંદ્રુ ચિત્ત વિનાશકર, હરણ વિષમ અજમાવ ॥૨॥ શ્રીભક્તિમયરાયણ સુખદ, પ્રગટ ચિદિત જગ સુર । ત્રિવિધ તાપ અજ્ઞાનતમ, કલ્મશ છ મન કર ખૂર ॥૩॥ જાપો વાળી રસ ખરી, વિમલ મનિ અભિમાષા । ચરણ વંદી ખાદર કદં, પુરુષોત્તમપ્રકાશ ॥૪॥ ચોપડે—રત્ન પ્રંચ પ્રગટ સુખ સુક્તરે, કૃપા કરો હરિજન સુક્તરે । આ પ્રંચ પ્રગટપર જાણિરે, લેખ્યો પ્રગટ મહિમા વર આણિરે ॥૫॥ નામ પુરુષોત્તમપ્રકાશરે, પુરુષોત્તમ મહિમા તિલાસરે । પુરુષોત્તમ પરમ સ્વાચ્છરે, તેજ મન્ત્રિધર્મના ચાછરે ॥૬॥ એ છે દિવ્ય સદા સાકારરે, એના મહિમાનો વાર ન વારરે । નવ પો'તે મન વાળી ચિંતારરે, એના અગમ શ્રીધર્મકુમારરે ॥૭॥ જેને ત્રિગમ જેમિં જેમિ કહેરે, અલ્પ બુદ્ધિ પાર કેમ લહેરે । એના ચરણકમલ પરતાવરે, કદં કંઈક અમાપનો માવરે ॥૮॥ તરું દિશામાત્ર તે ચિંતારિરે, કૃપા કરખ્યો સંત સુખકારિરે । ક્યાં રે'છે સદા સુખકારિરે, ચરણનું ધામ તે મૂર્તિ સંભારિરે ॥૯॥ શ્રીગોલોક ધામ ખોલારરે, અક્ષરધામ છે હરિનું સારરે । કોટિ રત્ન શશિ તલિંબ અનંદરે, તેમના તેજસિ અનિ નિરમલરે ॥૧૦॥ એ છે પરમ દિવ્ય અભિશ્બેગરે, સચિદાનંદ રૂપનિકેતરે । જેને દ્રવ્યપુર કહે અચૂત ધામરે, પરમવદ્ આદિ અનંત મામરે ॥૧૧॥ જેને કે'છે દ્રવ્ય ચિદાકા-

चारे, एसां सदाय भीहरिने वासरे । ए भीकृष्णनुं अक्षरधामरे,
 परम पावन पुरण कामरे ॥१३॥ एसां सदाय भीहरि चिराजरे,
 निरन्ध्रि कोटि काम राशि लाजेरे । ए छे पुरुषोत्तम अधिरापरे,
 वासुदेव नारायण केवापरे ॥१३॥ परमात्मा परब्रह्म नामरे, ब्रह्म
 ईश्वर परमेश्वर हयामरे । कहे विष्णु वीकुण्ठपति ज्यामिरे, ए छे अ-
 नंन नामना ज्यामिरे ॥१४॥ ए छे अक्षरपर अविनाशरे, सर्वकर्ता
 निर्गुण निवामरे । कारणकारण कछा चिकाचारे, अनरजामि नि-
 र्गुण स्वयंभकाचारे ॥१५॥ ए छे ज्यनंज सखाधाररे, एसा अन्धव-
 र्मना कुमाररे । अनन कोटि मुक्त ब्रह्मरूपरे, तेमने उवाण्या योग्य
 अनूपरे ॥१६॥ अनंन कोटि ब्रह्मांडवी जेहरे, उत्पत्ति स्थिति लय
 कहिए तेहरे । एवी लीळा जेवी अनि साररे, एसा चर्मकुंवर किर-
 ताररे ॥१७॥ साया पुनव कुरंग अनारिरे, मधामगुरुव महल्लभ
 आरिरे । ए आदि अनन वाक्किधाररे, एना मंत्रक चर्म कुमाररे
 ॥१८॥ अनंन कोटि ब्रह्मांडवा जेहरे, लामी राजाधिराज छे तेहरे ।
 सदा किशोर मुनि गोमा धामरे, परम पावन पुरण कामरे ॥१९॥
 हेन्धि कोटि रतिपति लाजेरे, मेघ महीन हयाम छवी छाजेरे ।
 अक्षरवत्सल सदा भय हारिरे, एसा चर्मकुंवर सुन्दकारिरे ॥२०॥
 [ति श्रीमद्भगवद्गीतासु अष्टाध्यायसु अष्टमोऽध्यायः ॥ अकारः ॥ १॥

रोदा—सुंदर मुनि भीहरि, लावण्यमानुं चाम । हयामुंवा पुरिन
 मयन, मदवर छवी घनहयाम ॥१॥ गोमा कीरनि उदारना, अनंन
 सुवननी आण, उमंग भरि उदे बह, मय भीरुं ननमांय ॥२॥ मय
 रम मय मुनि धरि, आनि अनूपम हेन । सजल जलई हयाम
 लनु, मन कर्म कर्तुं निकेन ॥३॥ बन्वा वास मुनें करि, मय रम मये
 प्रकार । अकृति नेत्र मुलहास गनि, उर लन बाहु उदार ॥४॥
 बोणई—मय रमने जाणि निज हामरे, जाण्यो निज लनमांहि नि-
 वासरे । कछु भीर भयानक निनरे, बसे अकृतिमांहि घबिबरे ॥५॥
 रस शृंगार बसे लनमांईरे, कछना जाणि मेणे सुन्दराईरे । रस
 हास्य मे अद्भुत कांयरे, हरे चित्त हरि हेने मोलायरे ॥६॥ रसचिंचे

अश्रु रसा मोहरे, हरिना दिव्य चित्रमे जोहरे । तम रस मे
अमिने अमंकारे, चर्मा मित्र इच्छाम अगारे ॥ ३ ॥ रस अमंकार
मे विनागरे, हरिनुं रमणीय रूप मदावरे । दिव्य अमायिक अमि-
रामरे, हरिनुं रूप मदा छविषामरे ॥ ४ ॥ करे मदन गगारे किरा-
हरे, कोला बाधे रस मे अमंकारे । चम नृपन वाहन मेहरे, करे
मदन गोमे नारे मेहरे ॥ ५ ॥ मदा पुष्पकाम मोरारे, करे अम-
माये अंगीकारे । हयमा अमंकार देवामि रीनरे, अममाय अ-
माये रीनरे ॥ ६ ॥ होरि कामनलि छवि छाजेरे, हरिनुं हसबुं मदा
जोह नाजेरे । हरिना दिव्य चममे जोहरे, माजे महिन बाधी-
कर होहरे ॥ ७ ॥ हरिना अममय आनुरूप जोहरे, रसा सुर नर
भुवि मय मोहरे । कर्म कुदम मकराकारे, मदानेननगो अंवा-
हरे ॥ ८ ॥ निरन्ध्र मात्र वाय्वा वाहमचारो, चम्या रवि वाशि मग-
न मोहारे । गोधावागर गोधावा कामरे, अमममय हीनचंभु
नामरे ॥ ९ ॥ रसमय गुणकर देवरे, मदानुक्त करे अंवी मेहरे ।
मर्व सुखमय भूमिने आगिरे, मदानुक्त चारे नर जागिरे ॥ १० ॥
जोई कवचटा गुणपारिरे, रसा राधा करे मंचकादि । तत्रि चंचल-
ना रसा ध्यारीरे, सेव म्भिर चहमे सुकुमारिरे ॥ ११ ॥ शुं शुं चर्मचुं
रसमा पकरे, अमय बुद्धि दिवार विवकरे । मदनचंदन चार वहि
चांचरे, शुभ नारद निगम दिव्य नांचरे ॥ १२ ॥ एवा कृष्ण कमल
हम मेनरे, नृप मभूर ममोहर वेनरे । अय मोचन मोचन विना-
करे, कृपाविभू भीकृष्ण कृपाकरे ॥ १३ ॥ बाधे सुंदर नरगणि वा-
नरे, माजे निरन्ध्रमे रात्र मरामरे । कर नरका जोहमे अनरे, बाधे
आनंद म्भिर भाग मररे ॥ १४ ॥ एवा दिव्य विघ्न हीनानाचरे,
मेह नृप भुविने भरि बाधरे । मदा ममय मेवम मदिनाकरे, करे
चित्र मे हीन इनाकरे ॥ १५ ॥ बाधो अभयभासना चार्थारे, अमं-
कय मुक्तनगा नरक नामीरे । मदा स्वमय स्वगत विराजेरे, मर्षो-
चरि भीहरि छाजेरे ॥ १६ ॥ इति श्रीमद्भगवद्गीतासहितसुखसंन्यासयोगो-
क्तमन्त्रमुखादिना पुष्पावयवकर्मणो द्वितीयाः प्रकाः ॥ ३ ॥

श्लोक — होहना आगर गुण मदन, रसा रमय मदननाम । करे-

१ अमय २ नृप ३ नृपनी कामकर ४ कर ५ हय ६ रस ७ अम
अमय ८ अमाय ९ कामनो मर्व मदाननाम ।

તરુણીના મુઠના વિભાસરે ॥૧૭॥ તાજ કાઠ માન ગાનિ જાણિરે,
વાલિજા મુરમિના મેદુ આણિરે । આગેદિ જવરોદિ નેપેરે, અમાઈ
સખાઈ કે ઠરે ॥૧૮॥ છો રાગ ને વશિજા રાગણિરે, ઉત્તરિજા કે ઠે
કવિ અણિરે । મેના મામ સિનુ ચર નામરે, વચ્ચ મુવજ કવ રમાલરે
॥૧૯॥ વચ્ચ વેળુમાં ગાવે વિહારીરે, સુખ આપેછે ઔગિરધારીરે । વચ
ગોવ ગોવીના માધરે, બીડામાદિ સખા છે માધરે ॥૨૦॥ રસી ઝીનર-
જાનર અર્થસખાનકમસસેવકનિરુદ્ધાચરમુનિધારિ છે ગુરુપોત્તમપ્રકાશમખે હતાં વા
વકાર ॥૨૧॥

રેણા—વક સુદરશાન આદિ જે, આયુષ મૂર્તિમાન । દિવ્ય દેહે
સેવે સદા, પ્રમુખરૂ વરમ મુજાન ॥૨૨॥ નેદ સુનેદ બીડામચર, શાક-
ખાનુ કાશિમાન । વ આદિક અસંખ્ય તાલ, કવ મુજ કીમવાન
॥૨૩॥ સેવન પ્રમુખરૂ મીન કરી, પાર્વદ વરમ પ્રવીર । રાજન સદા
સવીવમાં, મહા સુખદ રણવીર ॥૨૪॥ કોદિ વંદ રવિસમ મુનિ, વચ
વીરદ તવ માવ । નિરખિ તાવ શોભાનિધિ, જાનંદુ વર ન સમાવ
॥૨૫॥ ખેપદ—જનન કોદિ કમળાનકારી મુજરે, તેજે મુજ છે મૂર્તિ
તરુણરે । વર્ષ જ્ઞાન ને વૈરાગ્ય આદિરે, વચનિધિ મિદ્રિ અણિ-
માદિરે ॥૨૬॥ વ આદિક દેશ્વર્ય અવારે, સેવે પ્રમુખરૂ કરી વહુ
પ્યારરે । મૂર્તિમાન વેદ ક્યારે ગાવરે, હરિનાં વરિજ કીર્તિ મદિ-
માવરે ॥૨૭॥ શાસુદેવાદિ વ્યૂહ અનુવરે, કેશવાદિક બોલીકા કવરે ।
શાશ્વાદિક વહુ અવતારરે, વ સર્વેના હરિ વરનારરે ॥૨૮॥ વશ
બીહારિકુળ ભગવાનરે, ગુરુપોત્તમ કૃપાનિધાનરે । આ જે દેશ્વર્ય
સર્વે કેવાવરે, તેજે મુજ વકા હરિરાવરે ॥૨૯॥ મુવિ વર વકાનિક
વર્ષરે, તેજે પ્રવર્તીવરો વ છે મર્મરે । વદરિકાઅમને માદરે, વગો
વાવ જનિ દુઃખહારરે ॥૩૦॥ વચિ વુર્ણમાને જાવે કરીરે, મુવિ પ્ર-
ગળા મનુષ્ય તનુ ધરીરે । નિજ તકાનિક અન્ન જાણિરે, અન્નિક
વર્ષ ઉવર હેન જાણિરે ॥૩૧॥ વચ્ચિ મરીચાદિક કાવિરાજરે,
હરિનાં વકાનિક અન્ન સમાજરે । અમુરગુરુ વ્યથકિ આરિરે, ને-
મની રક્ષા કરવાને મુરારિરે ॥૩૨॥ અન્નિક વર્ષાદિકને દગાઝરે, સુખ
આપવા વરમ કૃપાઝરે । નિજ પ્રવળ પ્રભાવે કરિરે, અમુરગુરુ તૃપ્તો
મદ હરિરે ॥૩૩॥ વમનો વાકા કરવાને વાજરે, વચ્ચ વાગ્યો વિના

महाराजरे । करवा नाश मे सर्व उपायरे, निज वृद्धि बडे मुक्ता-
 परे ॥१३॥ यदि बलिबलमे बारबाररे, पाप्मो अपरमे वृद्धि अपा-
 ररे । मेनो करवा अनिमो माशरे, करवा सुखिया सर्वे निजनामरे
 ॥१४॥ निज वृद्धि स्पर्शादिके करीरे, बलि रबी बचनरूप पंथरीरे ।
 करवा अनेक जीवनों उदाररे, इच्छा करि धरवा जवनाररे ॥१५॥
 निजपाम वसाहवा सागररे, देवा अन्धं सुख उदाररे । उर भारी
 जन्मरूप गवि रेकरे, एवा परम दुःखाळ छे एकरे ॥१६॥ करवा करवा
 बलिमध्ये भारीरे, कीनबंधु दया दिव्य पारीरे । मोटो अर्थ विचारों
 छे एकरे, करवा अन्धं नारी नर लेकरे ॥१७॥ लस पूर्ण पुण्योत्तम
 रागरे, दिखो कोल सुंदारन सांगरे । भक्ति धर्मने आप्यु बचनरे,
 सत्य कीधुं ने जगजीवनरे ॥१८॥ कोनाळ देवा अपोरवा प्रानरे,
 प्रभु प्रगट बना करी ज्ञानरे । धर्म नर विषय स्वर्गरे, परम प-
 वन परमानंदरे ॥१९॥ श्रीनारायण कविरूपरे, वया प्रगट ने परम
 अनुपरे । धया भक्तिधर्मना बाळरे, श्रीकृष्ण भक्त प्रतिपाळरे
 ॥२०॥ इति श्रीमहाराजदत्तमिश्रप्रवचनमसेवकनिम्बकाम्यमुनिविरचिते पुण्योत्त-
 मप्रकाशमध्ये चतुर्थः अङ्कः ॥४॥

शेष—भक्ति धर्मने भुवने, धया प्रगट पूजन प्रथ । भाव इष्टान्
 आविया, जेने नेनि कहे निगम ॥१॥ सुंदर देश सरदारमां, एवैया
 एवीनुं धाम । निर्या प्रभुजि प्रगट्या, पुण्योत्तम पूजनकाम ॥२॥
 संवन जहार साहस्रिजाना, वैद्यद्वि जवमीने दिव । ने दिव जीवन
 जनरुपा, भक्त भग्न द्वारि भगवत ॥३॥ वसन कानू विगोषि संव-
 गार, उल्लरायण भक्त अनूप । शूद्रपक्ष पुण्य नक्षत्रे, सोमवार ने
 सुखरूप ॥४॥ योगर्ष—वृद्धि कल ने कीनव करणरे, योग शुक्रमां
 दुग्ध हरणरे । राज परि कही राज्य जानरे, सुख संजमां सुखांतां
 मानारे ॥५॥ ने समे प्रगट्या महाराजरे, करवा अनेक जीवनों
 काजरे । ध्यामे विदुष बाजां बजावरे, करे दर्शन विमान आवरे
 ॥६॥ सुखनिनां गाय बभारिरे, अनि मोड मरी मनमांदरे । मंद
 सुगंध छिन्नक बागरे, बापु सुंदर जन सुखदागरे ॥७॥ स्वर्ग जोवि
 रक्षुं अवाररे, धाय जगजय शब्द उचाररे । करे पुण्य वृद्धि पुं-

हरिरे, चरुं सुगन्धिं सुमनः सुन्दरं । ॥८॥ नांदनं च यं श्रीं शिवं
 लालनं, नांशं नांशं अप्यस्य लालनं । यथा निर्धुमं यत्नं कुलाशीनं,
 हर्षं निर्मलं जननीं मनरे । ॥९॥ एव अमरे पाश्या भानंदरे, मेघ
 भूमिं भगवत् जननीं मनरे । नागं चरुं भगवत् चपाईरे, हरिं भी
 मानिनीं मनमाईरे । ॥१०॥ रघो चोदितं जानदं छांदरे, यमु चपा-
 रिषा भूमिमाईरे । करुणा कोटिकोटिनीं कल्याणरे, यानं चपायां
 चरुं सुजागरे । ॥११॥ मानं मानं पाश्यांछं आनंदरे, ओइ पुत्रं मे
 वरुणं चरुं । मनोहरं मूर्तिं मर्यादांरे, धामे मनमानं जनं भाजींरे
 ॥१२॥ जेजे सुखेछं भगवत् भविनेरे, मेघां भव चित्तं लेछं हरिनेरे ।
 सुखं सुगांक्रम्य सुखं देकरे, सोमे करं चरुं चारुं नेणरे । ॥१३॥
 अगोत्रं गोमांछं अनुचरे, नन्दं शिवं छवीं सुखरूपरे । ओइ
 सकलं करे जनं जन्यरे, एवि कृपाळी मूर्तिं छे रम्यरे ॥१४॥ सुखे
 हेने जे जनं सुखमिरे, मेघां अंगरघां जावे वसिरे । पत्नी विद्यायां
 वनं न विमरंरे, सुगां बेटां सदाये सांमरेरे ॥१५॥ एवी मूर्तिं आज्ञा
 अमौक्तिकरे, चरी चरुनीं दास्यं बीकरे । सह भक्तजनने सुख
 देवारे, आवे अभयपतिं चपां एवारे । ॥१६॥ दिनं दिनं ग्रन्थे जो
 दगाळरे, यथे नित्यं चंद्रं जेय वाळरे । सुखदायं सुखं छे हनेकरे,
 बहु गोमेछं चामुखे चंपरे ॥१७॥ दवे नहिं राजिं रंछं चणुंरे, मेने
 भव हरेछं सहस्रगुरे । सुखमयं मूर्तिं सहाराजरे, आप्या सोने सुख
 देवा काजरे ॥१८॥ सोदं भाग्ये आप्या भगवानरे, देवा सो जनने
 अने दानरे । जेय आप्याछे कामपी धारींरे, मेघ लालनं मर ने ना-
 रींरे ॥१९॥ सह जनने करुणा छे सुखींरे, यधी राम्यवा कोइने दुखींरे ।
 सह जीवनी लेवीछं संसाळरे, यह अर्थ आप्याछे दगाळरे ॥२०॥
 इति श्रीमद्भगवत्-संस्कृत-विद्या-संस्कृत-संस्कृत-संस्कृत-संस्कृत-संस्कृत-संस्कृत-
 संधे संवत् प्रकाशः ॥१५॥

शेषः—जननि जनक जननी चरे, रघ्या दगा करी कांडक दिव ।
 रघ्या जग्या रवि रीत्यज्ञं, भक्तिधर्मने सुवत् ॥१॥ यथा वासुधैवित्रं कुरु-
 कर्मा, पत्नी आठमे वर्षे भाव । विनायकी मे पाणिपा, उवनीन अनि
 निष्पाव ॥२॥ अज यथे लयासिने रघ्या, लाल सुवत् श्री अविनाश ।

વણી વસુન્ધી વધારિયા । તદ્દ કર્યો વસમાંદિ વાવ ॥૧૩॥ ભાવ વાવ
 વન વેંકિયુ, વલ્લભો વાવ્ય કર્યો વિચાર । જે બંધે આ અવનાર છે,
 તે કરે હથે નિરધાર ॥૧૪॥ બોલ્ય—વણી જોતી મોવાજીવ મત્તીરે,
 કરી વની રજા પૂતી અર્ધીરે । મરણા મનુજી વાવ વાવરે, તરી
 તમ તપા અધરવાસરે ॥૧૫॥ વણી મવન્ય વર્ધન વધાર્યારે, વધુ મો
 તીને મુદ્ વધાર્યારે । જોતી મવ ભાવ જોઈ જીવરે, થવા માવ નિ
 રત્નિને મગરે ॥૧૬॥ મેવન તમ તજિ નિરધારે, અવધે તપા અધર
 મોજારે । તમ જીવ તદ્દારવા કાઝરે, કરે વધ વેંકે મહારાજરે
 ॥૧૭॥ જેજે જીવ આવેછે મગરેરે, તેને વામવા વિવામી કરેરે । રજો
 તરજો કોઈ રેહ્યારીરે, વાવ અધરવા અધિકારીરે ॥૧૮॥ મર અમર
 વે જે આસુરે, વામે વસુ વેળે વચપુરે । વસ જીવ જન્મવા જેરે,
 વામે અધરવામને મેરે ॥૧૯॥ તીર્થ કાંદર પુર વધ વામરે, કર્યો જે
 અરણિવર વામરે । ભાવ્યાં જેને નિરજ્યા વનરવામરે, તેને વામિયા
 અધરવામરે ॥૨૦॥ ગિરિ મુકાયાં જે મેવ રનારે, કંઈ ભમુદ
 તર મેવનારે । મેનું કર્યું જે વામ વામનારે, વોને મત્તી મગર વચાનરે
 ॥૨૧॥ નિત્યમુર્તિ વનાર મહારાજરે, કર્યો અવેક જીવનાં કાઝરે ।
 વધ તદ્દારવા વધુ જનરે, આપવા મોરઠમાં અમરનરે ॥૨૨॥ મોર
 રેહ્યો મોવામનું વામરે, મવ મોમે મોમે મોજા મામરે । નિર્વાં અવ
 વેળો આવીરજારે, કરી વધુ જીવવા રવારે ॥૨૩॥ વસ વધારિયા વાવ
 માધરે, વણી મંવારિયો મુન માધરે । કરી મુન્ય જે જોગા મંવાર્યારે
 મુનિ મુનકી મંવત્તી મગાર્યારે ॥૨૪॥ રવારે માથે કર્યું ચિંતવનરે,
 આપવા વધાં રવા મ્યાંથી જનરે । આવી મકવા મહારાજ મંગરે,
 મુનમંજર અવિ રવરંગરે ॥૨૫॥ ભાવ્યા વામે જોડી મુન વાનરે,
 મોળ્યા ચિત્તનિ કરી મુન્ય વાનરે । આપ્યાં રવરમાં મયને વીરર,
 જોઈ મોલીયા રવામ મુવીરે ॥૨૬॥ મુનિ મરે મુન્ની ઓ તમેરે, તમે
 મજે તજિ વધા અમેરે । વણી મરીચ્યાદિ મુનિમાધરે, રવા વધુ
 વામે જોઈ રાધરે ॥૨૭॥ વણી મુનિ કંઈ મહારાજરે, જેવ કો' તમ
 કરિય આજરે । ત્યારે માથે કે' તારવા જનરે, રેજોરેજ કર્યો વુદિ
 વેનરે ॥૨૮॥ અર્ધિમાદિક નિવમ વચ્ચાવોરે, જન્મ અર્ધનાં ભાવ
 વચ્ચાવોરે । વજિ અવ જલ રેજો જે તમેરે, તે મધુ વાલિ વામરો

અમનેરે ॥૨૦॥ દુરજા સ્વરજા કરી વગડો પાવેરે, તેની જાગર કરીજા
હું સાંવેરે । મધારા ને મારા જે મહેલરે, તેને ધાવો કહું વહું મેંલરે
॥૨૧॥ રમિ રીમર મનનદાસિચરનકમલમેવર ॥૨૨॥ અનુકમનનુનિચરવિન પુન્યો-
તવપ્રકાશવચ્ચે વહા પ્રકાર ॥૨૩॥

સંદર્ભ—વચ્ચના મુનિ ચોલિયા, શુંનું પરાધિન જનમાય । કમી વેવે
અજન કરાવિન, કમી વેવે પરાધિન રગાન ॥૨૪॥ કેવિ રીને અમે વર-
સિન, કેવો રામિન વચ્ચિ વેવ । કેવિ રીને વાન કરિન, કેવો આવિન
રવંદુર ॥૨૫॥ જગમો જે રિકામુ જન, વરનારી રવો જવાર । કે'શી
જરને કમવાનનું, મહિ કહિવ જારીને ચિધાર ॥૨૬॥ મુન્યને માલિની
વચ્ચિ, વચ્ચિ કરે વરવન વાન । વરો રવો રાગ રામ્યધી, વાવ
જરને જામની વાન ॥૨૭॥ વેવર્—સારે વર આને નિરવારે, કે'શી
વાન કરી જાનિ વગારે । પુરુષ પ્રમોદશું વહું વેરે, કરી વેગવેગ
ગામ જાહેરે ॥૨૮॥ રવો રવેવ પુરુષને કે'શુરે, રાગ રામ્યધી પુર
રે'શુરે । જાગ મોરેની અમે સારવચ્ચિરે, વાવિ મોરે મોરે વોર
વચ્ચિરે ॥૨૯॥ જાગ મુન્યા મન્યા મન જોરે, મેને વરે નાગ વચ્ચી
મોરે । જિવ મોહિની જોઈ મન મોરુરે, મેને જોગકલા વચ્ચ
મોરુરે ॥૩૦॥ રવ અદમ્યા રવ નિહાલારે, વગો જાગ રવો માગ્યજા-
લીર । જોઈ માલિની રવને અસુરે, મેને વેવે વગા વરવુરે ॥૩૧॥
પરાધર કવિ મવોધરે, મોચા મગ્યગથા જોઈ મરે । વકલમુગી
વચ્ચે જાગ્યોરે, જેને માલિની આવ ન કારે ॥૩૨॥ રેલી સુંદરીને
રિને રુન્યારે, જેને જાગ રગાન નિંચ મુન્યારે । કવિ સોધરિ
વકલી મગરે, જોઈ મન જન કરું મંગરે ॥ ૩૩ ॥ નાગ રવેન
નિરમ્બી સુંદરીરે, રજા વેડવ વરવા કરીરે । રવગુર મુન્યા રિગ
વોનેરે, નિજ અનુજ વેવુ રવ જોનેરે ॥૩૪॥ વગાનિ સુંદરી સુલ
જાગરે, જાગુ જોવન પુત્રને વામરે । આમિય ને રીવેનમા જેવારે,
વહ આગ ચિત્તા કરૂં વવારે ॥૩૫॥ વર અમર નારીને સંગેરે, રોગ
રજા મહિ શુદ્ધ અંગેરે । જોગી જાનિ મવગી મન્યામીરે, વરવામી
નિરાગી વદામીરે ॥૩૬॥ રાગા જાગા વગુર સુજાગરે, કવિ રો-
ચિર નારીના વેવાગરે । મહ વંદિન વરીન પુરાળીરે, જેની સુવા

તેજોરે, વધી રીતે મહુ મુનિ રે'તોરે । અલ્પ માગિએ અમતો મળા-
 હોરે, રમે રહિન સહિન અમતોરે ॥૧૦॥ મર્થે મેલવી બેનુ ને કરીરે,
 અમતો વરણાર ખાલ ખરીરે । ગમ રહી મહુ મુનિગણરે, કરતો
 દેશ વરદેશને આપરે ॥૧૧॥ કરતો વૃક્ષ આગલે વાનરે, જેમ છે
 તેમ વહી સાધાનરે । ત્યારે તિમ પારે જાણો જનરે, કે'તો કરે
 ઘનદ ખજનરે ॥૧૨॥ ધરે ઘનદ વમનુ યગનરે, જેમ મુનિય છે
 અગવાનરે । વરનાં યગમ થાણે વરણારે, તેને અગમ થાણે મને
 દામરે ॥૧૩॥ આપે દેવગો અધ્યાપાનરે, દેવિ જાનકો વૃક્ષ કામરે ।
 વમ અર્ચન ગ્રીવ આગારીરે, જાણે અર્ચન પામે કામ કરીરે ॥૧૪॥
 તેના મતી વીજા જે જનરે, કરતો ખાલ કરીને ખજનરે । તેનો
 વામણે વ વામ આપરે, વધો મોટો છે આજ વમાપરે ॥૧૫॥ વહી
 અલ્પ જમ નમને જે દેશરે, આવી અવર અધાર વર તેણરે । જેમ વા-
 મના અમે રે'તારે, નહ જાણું ને વામ મોહારે ॥૧૬॥ વધી જોવી
 જીવની કાર્યારે, રીત આ વારની શોષ દરજીરે । ત્યારે અમુ શોષ
 મોટું વા'નરે, વારે વાન દાહવ મોહ વાવાનરે ॥૧૭॥ જેમો વાન
 મજે તેમો મોરે, મોવે ઠાણુ છે વહી વધોરે । વધો આજ મોટો છે
 વધનારે, વહુ જીવ વરણ ખવવારે ॥૧૮॥ તેનો મર્થે જાણોજો
 તેને જનરે, અમલી રહો અમતો મનરે । વિર્યવ તિ:શાલ વે મહુ
 રે'તોરે, વાનો વગલખ જન કરી કે'તોરે ॥ ૧૯ ॥ વમ મુનીને વહુ
 મહારાજરે, સુખમાનર ગરીવ તિવાજરે । જાણ્યા મેરે મેરેયાં આ
 વારરે, વરમ મનેહી વાલ આપારે ॥૨૦॥ રિતી બીજા વાલવ્યાવિવર-
 વજાલેવરમિત્તુસરવપુરિવિરવિર વુદવખખવકાલખ્યે મહુ: વચન ॥૨૧॥

નોટ—વધી મુનિએ આવી આગળા, તેને કરો દેશવરદેશ । જેમ
 વહુ તેમ વર્તજો, રામજો સાધુનો વેવ ॥૨૨॥ વધી મુનિ વરવર્તો,
 જેમ હાલ્યા દુહિયા વા'ન । વારે વા'નને અરણ, મહુ મજ વવાલે
 સુજાન ॥૨૩॥ વધી વોને વમુગ્રીવ, વર વિવારિયુ વમ । વહુ જીવ
 જેમ વહરે, વારે વરણુ તેમ તેમ ॥૨૪॥ વંધારું વહુવેરે કરી, સુંદર
 સદાવરન । જે જમે અલ્પ અમનજું, તે વામે વરમ મનિ તાન ॥૨૫॥
 વોના—વમ કે' વંધાવ્યાં અલ્પજેનરે, જેમે જન અલ્પ વધિનરે ।
 જાણે જેને જનને અમારેરે, કરી વાન આર્ચન વમારેરે ॥૨૬॥ સુનિ

गान रङ्गीगान बाधरे, बारी बसरी रहे सासग सांगरे । एम सदा
 बस बागरी बहरे, मेह नामगना नाम बहरे ॥५॥ सोम सगरीन
 जगज्जहरे, सदाबस सागाबहमाई । मेघपुर पोसजि बांकर्जीरे,
 जल बाधे बाहरेमा बहरे ॥६॥ जगसाजी ने नवेनगररे, सासग
 मेम लां सोजल करे । कगेरी ने जगो जगपररे, जमे जल सारधर
 सुंदररे ॥७॥ कोटहु गहहु बागियागरे, जमी बोने जेने जल
 बागीरे । बागेक बाधे ने मेभागे बाईरे, जेनपुर भीनगर ग्याईरे ॥८॥
 गद् आदि नामे आधे भधरे, जेह जमे ने बाध बाधनरे । नेणे नजे
 बिजु भज हगामरे, लल मुके पाम गम बाधरे ॥९॥ एम अनेक जीव
 उदागरे, जल हाजी भव जल बाधरे । नेणे न मान्यु नधनुं पनरे,
 कपो जल नारवा जगनरे ॥१०॥ जाणु जगमा जमजे जे अकरे,
 जाणे धामे ने धाणे बाधनरे । एम जग कपो बहु जगरे, जग्गा
 द्विज अनि अनुगमरे ॥११॥ अजी वेदप ने शुद्ध बहरे, जग्गा बहु
 जल एआदि मज्जीरे । जग्गा न धाध लाल हजारेरे, एम जग्गा
 जग आधारे ॥१२॥ जेने जग्गा न जगननुं अकरे, बाधवा परम धामि
 बाधनरे । एम बेनी कीपीने जे बाधरे, जग्गा मोहोम माहि जावा
 माररे ॥१३॥ जेने जीव बाधिया सकधरे, नेवा छोडाबिया भक
 बधरे । जग्गा मने जग्गाबाधरे, सज्जने बोबाहिया वधवाधरे
 ॥१४॥ केवा जोगा नहि गुह्या बाधरे, एको जाज बाधयो आधो
 आधरे । जग्गा ममास जेने जग्गाभर, नेवा बाधनयो नहि पारर
 ॥१५॥ त्यागे करी लयी लयी जाधर, नेणेण ए धामे न जबाधर ।
 मर्य पार छे सुखनी सीमारे, जल से जमे जे जाध नेमारे ॥१६॥
 मेमेमेमे जे भागे जे आनरे, समरध लाली सहजानरे । सिंधु
 पणन मुमिया बासीरे, सह बाध ए धामना निवासीरे ॥१७॥ एको
 जगदास्यो बोने मनाधरे, नेणे उदागिया जल आधरे । एको कपो
 अमोहिक काजरे, नेणे रिहिया नहि मनागजरे ॥१८॥ जग्गा हजीने
 काधे न कीधरे, मुने मेवने लुल न सीधरे । धामे लुल मारी पुजा
 करीरे, जजल वसन मुपने भाव भरीरे ॥१९॥ इति श्रीमद् राजवृद्धसि-
 बायकवमसद्विनिर्मुक्तानन्दसु । १२॥ पुस्तकालयकाधे नवम, अक्षर ॥१॥

दोहा—मेमे करीने पुजा लगी, हरिजने न पुरि होल । सेवि न

राजपा आसीने, जमि रहि गयो जवजोब ॥१॥ जगन्नाथिक मोर्षे
 बर्षा, जमंरुपान अवतार । कारज रिमिल बर्षा बर्षा, नव बर्षा
 निरुधार ॥२॥ जख जखमा जखजो, अवतार बर्षाछे जमेर ।
 सबे जीवने सुख आववा, होये न होये ए एक ॥३॥ सेवकने सेवी
 सुख लेहु, केहु बया दुराकाय । एम न घागुं जव मय, नारे
 गोटिया बरहुवाय ॥४॥ बोर्य—महा मोटा जगन्नाथ अवताररे, वज्र
 रक्षा ने जख मोक्षाररे । मावदिए तेने न बछापरे, वज्र धमे
 जगान न जापरे ॥५॥ जख जख अवतार जानुचकरे, तेन पुनेन सु-
 गति कररे । जखर बंदन पुष्पजी जाकारे, तेने वृजि हुं बया सुखा-
 कारे ॥६॥ कर्षा कर्षिक जीवना काजरे, बछी बयापां बाम भदा-
 राररे । कच्छ बहुवन कृपा करीरे, जाप्या जव अर्थे नव करीरे
 ॥७॥ जे अर्थे जाप्या अविनाशरे, कर्षा ने तेने तेको समामरे ।
 बहु जीवने अर्थ न जाप्यारे, जाकी देव दानव सबजाप्यारे ॥८॥
 बहु बाराह बामने लीपुदे, बुबकीनुं ने कार्य कीपुदे । तेने वज्र
 बीजां बहु मर्छीरे, सुख न लीपुं संदिने बर्छीरे ॥९॥ वसिष्ठ कव
 नवसख नवरे, चारी बडारिया जिज्जजरे । वज्र कोछे बयां नव-
 काररे, केम सेवि हांक वरजाररे ॥१०॥ बाबनजीए वपुं बारीरे,
 कीधी बुबकी पिंड बवाररे । बभी बोले बाप्यो बहुनेररे, बछी वर
 रई बसिया बेररे ॥११॥ परशुराम रूपे वगड बरिरे, बरी नक्षत्रि
 बुबकी लईरे । तेमां सहुनां न बयां समामरे, सेवी सुख न बसिया
 दामरे ॥१२॥ रामरूप बरी बया रात्ररे, कर्षा मोटां मोटां बहु
 काजरे । तेने लज्जाजी लज्जां डेकाजरे, देव दानव जगज जापरे
 ॥१३॥ वज्र हीव दाम रही बामरे, वृजि पुरी करी मदि जापरे ।
 हुं जाविने ओछीमल पापरे, रांक राजाने केम पूजापरे ॥१४॥ कृ-
 ष्णावतारमां कीडा करीरे, बहु मार्गी ए अवतार करीरे । ने छे बाम
 दुराणे वसिष्ठरे, लम्बी जगामत्रीण बहुविचरे ॥१५॥ रिषां सेवकने
 सुख जारीरे, सेवी सुख बाप्यां नव बारीरे । एम एमना एम न
 रछारे, बछी राजजविराज बगरे ॥१६॥ ल्यारे सहुने मरुगानुं
 सुखरे, न रहुं वपुं दामने दूःखरे । दुह बलकि ने अवताररे, गयो-
 जने बुबकी मोक्षाररे ॥१७॥ तेने करिजिये क्यारे कामरे, पाछा

વધારે પોતાને વામરે । તદ્દ આદિ વહુ બચનારે, તેનો બચનારીના
નિરધારે ॥૧૮॥ વળ સર્વે રીતે સુખકારીરે, તેનો પુરુષોત્તમ બચ-
નારીરે । તેહ પોતે વધાર્યાં છે આગરે, બહારવાયના વામી મહારાગરે
॥૧૯॥ ભારે સર્વે રીતે સંધ્યા એવારે, આજ બનશેનો વધારે વધારે ।
મહુ જનની પુરવા દામરે, આપ્યા આવે વહુ બનદયામરે ॥૨૦॥
૧૬૧ લીમદ્વાજામ્વાજામિષ્વરજગદ્ગતમેશ્વરનિષ્કામનમ્મુનિધિરશિષે પુરુષોત્તમવ્રત-
ચત્ત્વે રક્ષતઃ પ્રકારઃ ॥૧૦॥

લેખ—પુરુષોત્તમ વધારિયા, સર્વે બચનારના આવાર । જગત્ત્રિન
ગ્રીહ બા જગત્ત્રિના, તે સહુની તેવા ભાર ॥૧॥ સ્થૂંચ સૂચ્ય એ જાહે
જાહે, ત્રિપાં ત્રિપાં રચા'ના જગ । ત્રિપાં ત્રિપાંથી ત્રિપાં, આવી
મુનિવર મનવન ॥૨॥ કોઈ પ્રકારનો પ્રાણધારી, વામિયા એ પ્રમગ ।
તે બહુ સુખીયા વળ, મળા બહારે વે છુદ્ધ અગ ॥૩॥ એમ એકને
જગદે કરી, રહે વહિ બહુવ અંધાર । તેમ મહામાયદ સુરેંધી, જગ
વામ્યા સુખ અવાર ॥૪॥ વાગાર—વહુ બચનારના એ દામરે, તેની પુરી
કરવાને આવારે । વર્તુ કવ બનાંકિક વર્તુરે, મહુને વૃજવા મેવવા
એવુરે ॥૫॥ મહુ લોકને આપિયો ભાગરે, મહુને મહામુખ તેવાનો
માગરે । અમ્યાદિકના રચા'ના શુભાદરે, સેવી સુખ તેવા બચવારે
॥૬॥ તે મહુને વધારિયું કારે, ભાગા મોટાનું વકત્ર વારે । ત્રિપો
લાવો દાવો બલો આપ્યોરે, આપ્યો બચસર આજ મગ આપ્યોરે
॥૭॥ એવી સમૃદ્ધિ એવી સામગરિરે, તેને વૃજો પ્રસન્ન વાગે રૂરિરે ।
બચાન વચન મુચને આપ બરીરે, વૃજો કચ વૃજ વૃજ કરે કરીરે
॥૮॥ જગદ્દ વૃજ એકે કાઈ મહેરે, વૃજો વૃજાજ આજ સવહેરે ।
કુકુંભ કાતુરી કવર કેસરે, અર્ચ્ય જગદ્દ વૃજ બહારે ॥૯॥ વગ
વાન્ય વૃજ ન વાહનેરે, માયે મવા મહિષી સદનેરે । વાહી સંજ વમું-
વરા વહીરે, સંજ વમન વધરના મહીરે ॥૧૦॥ વાહી તરિયા બોણાદ
બોસિમેરે, એકે આપ્યો તે આજ લેવોરે । કમલનાજ વોર્ણ વોર્ણ
વાનરે, લહ રાગી વાગે મગવાનરે ॥૧૧॥ વૃષ વધ રહી મહી વહીરે,
વી મોજ વાંકરા મહીરે । રૂપુદ્ધ ભાંદ મે ભારેકરે, વહુ આદિ વસ્તુ
એ બનેકરે ॥૧૨॥ વાનવિહી સર્વિન સોવારીરે, આપેકજ વેળા મગ

સારીરે । પણ જાણિ જમવામાં ઝેરે, જાણે ગુલમ પૂજવામાં તેરે ॥૧૩॥
 જેને શુદ્ધ ચમુ સુખદારિ, તેને જાણે સર્વે સેવામાંદરે । પણ
 જાજનો છે જાણારે, સદુ જીવને સુખ દેનારે ॥૧૪॥ હઠી મઠી
 શાસે રહીયેરે, પગ પૂજી સ્વર્ગ સુખ લેયેરે । પણ સદુને વધુ સુગમરે,
 વધા વોને તે દુરજ પ્રકરે ॥૧૫॥ સર્વે જાણારનો જે સંકોચરે, આગ્યો
 જાજનો ન શાન્તિ પોચરે । મન્ય કન્ય વરાહ વરસિંગરે, તેનો મનુ-
 સ્યથી વિજાનિ અંગરે ॥૧૬॥ સજાતિ વિના સુખ ન જાણેરે, માટે
 વરમનુ જાણેરે જાણેરે । ધરે વરમનુ દોષ જરેશરે, તોયે વધુને ન
 દોષે વપદેશરે ॥૧૭॥ વિષ કાઠિ ન સાંભળે જાણરે, વૈશ્ય શાહ કરે
 જાણ જાણરે । માટે જા જે મિયો જાણારે, શોષિ સારંગનું વધું
 સારરે ॥૧૮॥ સીને સુગમ જગમ મદિ જાણુંરે, સર્વે જાણને વિગમે
 જાણુંરે । પણ પદા વોને દુર્ગકામરે, પુત્રી સર્વે જીવની શામરે ॥૧૯॥
 તોયે વધુનું વિચાર્યું છે વધરે, વધુ જીવ તે વધરે કેમરે । રૂઢી દુર્ગમ
 દોષ વિચારે, તેને વામે વરમ વામ માંદરે ॥૨૦॥ રૂઢી વીસદશાન્ત-
 શાન્તિવરમનુ કલસે વધમિશુદ્ધાનન્દનુ મિલિરકિલે ગુરુચોડમપ્રકાશઃ વકારાઃ
 વકારા ॥૨૧॥

નોંધ—મોટી મે'ર કરી હરિ, વધારિયા પૂજકામ । અનેક જીવને
 જાણવા, વોનાનું વરમ વામ ॥૧॥ શ્યામિણિ વધા કરી, જીવ
 જાણના ઉપર જોર । નાન વધુ જીવ નારવા, જારિ વધુ વધુકિશોર
 ॥૨॥ જહોનિશા વ વપાવમાં, રહ્યા છે રાજ જાણિરાજ । અમિતને
 જાણવા કરવા, સોંગવા સુખ સમાજ ॥૩॥ વધુને મેળુ પૂજા રાજીનું,
 હરજાનનું રાજનું જાણ । જે જન નિરમે જાણને, તે વામે સુખ નિશાન
 ॥૪॥ નોંધ—પણ અર્પે કરે છે વધારે, નિત્ય વધાવવા મનમાંગરે ।
 જાણે સી જન દરજાન કરેરે, જાણે જાણે વામ જોચરેરે ॥૫॥ તેનાં
 જાણિનારાયણ નામરે, વામે વાળી તે દુર્ગકામરે । તેજો વામ નિર-
 મનો નેજેરે, વરમ વાણિ વામનો તેજેરે ॥૬॥ માટે મોટા વરમનુ મયે-
 વારે, કલં જાણે નદિ કેળે કેવારે । વધી કુલદોષ રામનોમીરે, વધોધની
 વધાવધી સોમીરે ॥૭॥ તેવિ જાણે જાણો તેજો જનરે, કરે મહા-
 વધુનાં દરજાનરે । તુમે સમા સામું સુખકંદરે, જાણુનરદિવ જાણે
 જાણરે ॥૮॥ સદુ જાણના નામ હરેરે, સુખ જાણિ જાણમાં

करेरे । सहु सुमिया कई जव सवेरे, जाये चोन चोनाये सुवमेरे ॥९॥
 राखहि साँवरे जामी संभरे, तेजे रात्रि रवेछे अखंनरे । करना
 व लीकानुं चिनचवरे, तेजे चाये चरव चाव अवेरे ॥१०॥ एवा
 सधिया चरसो चरवरे, करे एक बीजाधी सरसरे । तेमाँ कैक पुजे
 कैक स्वरचोरे, सीमे आनंदमा चव चासरे ॥११॥ निव बची करे
 वाच लीकारे, लागी पृही करी बहु भंडारे । संन बहु सग्यामी
 समोहरे, जेजे काम लोच नहि मोहरे ॥१२॥ जोई एवाये जगमा
 जवरे, सहु केँछे कती करव भयरे । संन धीहरिने हरनामेरे, चाये
 नहामोरो आनंद जमेरे ॥१३॥ एवा जव जगनमाँ जेहरे, चाप्या
 जहरचावमे लेहरे । एवो कपोँ ओरो कवकारे, बहु जीव करवा
 भयपाररे ॥१४॥ बंध वह गया बीजाँ चाररे, चरववद चाप्याँ सर-
 वाररे । जीव संवसमीए बीह जायरे, जगर बहु छे कचबी साँवरे
 ॥१५॥ आज बाको सहुआनंद लजारे, चेठो चकचन चलिगामो
 जमोरे । उघारे अगदिया बहु चोमेरे, जोवा बजरे आप्या जीव
 जोमेरे ॥१६॥ जग जगलोक मे चानाखरे, दिडा तेजे दुखिया हया-
 खरे । तेजे छोहाप्या बंधपी छेकरे, गया ए चव चाये अवेकरे ॥१७॥
 बेछे राजा गादिपर कोषरे, छोछे चविदावमा बंध सोपरे । तेम
 बंधपी कोखा बहु जवरे, चोने जगरी भीमगवरे ॥१८॥ महा
 मोरो जनाच जगदाबीरे, रीन मौनम ग्याती चमाबीरे । जेजे उघर
 नहि चितो कोषरे, तेनो जेम करे तेम होवरे ॥१९॥ सीना जाच
 विषेना ज्यारीरे, सो गामनजा चव चारीरे । तेनो चरखक जात्र
 हलिपारे, गया सुन्नी जव जेजे सजिगारे ॥२०॥ इति श्रीवदशावल्यामि-
 चरवकवचमेवकविष्णुअकन्दपुनर्जनिविद्वे पुनर्जननकाव्य-के अक्षरः अक्षरः ॥११॥

लेख—देकोइजाधी जाये हरनामे, निमचारी सहु जरजार ।
 आविमे निरव जावने, तेजे निचे सुन जवार ॥१॥ सधेये सधेये
 सुन देवा, हरमव कपोँ अवेक । दया करी दीवचपुन, जीव निर्येव
 करवा वेक ॥२॥ तेहज भये लाव छे, जीव मोकनवा निजधाम ।
 आप्या कारज व करवा, चले हेने करी चरहगाम ॥३॥ परमा साँदे
 अवेक हीने, करे वयाव भाहुँ जाम । उपाँउपाँ चरमव सधेया कपोँ,
 कहुँ तेने नाममाँ नाम ॥४॥ चोखरे—सहुची ओई हरमव साँग-

रोल्हरे, धया जन लां मेळा अनोल्हरे । बडी लोभे करी बहु लीळारे,
 लापण धया'ना जन बहु मेळारे ॥१॥ अगत्राये जाठम उम्सवरे, करी
 लापा जीव के भवरे । बडी भांदरे जाठम भजावीरे, करी लीळा
 माणावद्र जावीरे ॥२॥ मेणपुरा उम्सव मांईरे, द्विज जमाडी
 करी भलाईरे । पंचगढानो ममेयो प्रसिद्धरे, आप्णां सुख महुने
 बहुविधरे ॥३॥ जुनेगढ जई मकाराजरे, करी उम्सव कर्णो बहु
 काजरे । धोराजिनी लीळा पम्पधन्परे, जोई जन धयाछे मगनरे
 ॥४॥ करिवाणायां उम्सव कीधोरे, बहु जनने आनंद हीधोरे ।
 गहडानी लो नहि जावे गणनिरे, यां लो उम्सव कर्णो छे जनिरे
 ॥५॥ कारिवाणीना केटलाक कहुरे, यां लो लीळा करी बहु कहुरे ।
 मारंगपुर छे साक गाधरे, करी उम्सव सार्यु मौनुं कामरे ॥६॥
 कोटादमां लीळा बहु बनीरे, भलि भजाविछे हुलासानीरे । लोपे
 निधो सह जने लाधरे, पुरा कर्णो छे भक्तना भाधरे ॥७॥ नाग-
 हकानी लीळा जन जाणरे, मारो ममेयो सुंदरिपाणरे । करमवनी
 बाल शुं कहुरे, नाथ तिरनि सुनी धयां सहरे ॥८॥ कान्हुनलाव
 मांडवी नेरारे, कर्णो सुजे उम्सव कई बेरारे । मछिवाणमां महागज
 जावीरे, भलि हुलासानी लां भजावीरे ॥९॥ जेनलपुरमां जमन
 कीधारे, कई जमन वारणे लीधारे । अमदावादी बोमजी किधारे,
 कर्णो लोभरे काम परमिधारे ॥१०॥ आठमो जनो अमकट कीधारे,
 कर्णीमणे जने लाधो लीधारे । मिडपुरां ममे ॥ सहुरे, कर्णो
 अलबेले आनंदमर ॥११॥ बडवन पिपळि लवरा काधारे, धया
 ममेया पोने न आधारे । हभाणनी लीळा बडी दानुरे, जिगां
 जन भळया हुवा लाधुरे ॥१२॥ बडनालनी लीळा वलाणीरे, लोभे
 लम्बलां मे न लम्बाणीरे । बडोदामां वाळणम अईरे, लापां जन
 वरदान दईरे ॥१३॥ मुख्य पधारि इगाम सुंदररे, लापां वरदाने
 कई नारी नररे । पमेगामां धरियो भुगटरे, कर्णो वासदे उम्सव
 अमटरे ॥१४॥ गड हीने बीजे पणे गाधरे, मगे संन लई कर्णो
 इगामर । लम पावत्र करी वृषवीरे, लापां जीव काटि हीन नर्यारे
 ॥१५॥ अति आनंद जनने पमाधुरे, ब्रह्ममांलनुं वार उपाधुरे ।

સહુ જાઓ પામમાં આ ભયેરે, ત્યાંમિ સહજાચંદ્રે દુઃખેરે ॥૧૦॥
 હિંમી કીમદશાકન્ધર્મજિવનકલમમેવકર્મિષ્ણુકાગમ્યધુમિભિરવિદે દુરયોગમયકાવ્ય-
 મયે પ્રયોક્તાઃ પ્રકારઃ ॥ ૧૬ ॥

હેરા—દય ભવેલ દમ્યલ કર્યા, કર્યા વચ્ચી શામોગામ । જાવી
 દરજાન જાવનું, જમ કર્યા પૂરજકામ ॥૧॥ હેરા પ્રદેશે વધારિયા,
 જવહેને જીવન પ્રાપ્ત । પરમારથ અર્થે કરી, પ્રગળ્યા હયામ સુજાપ
 ॥૨॥ હયાજે હયા કરી, વરી મૂરતિ ભંગકલ્પ । જેને પ્રસન્ન જમ
 વામિયા, તે થયા હુદ્મલ્લ ॥૩॥ વચ્ચીઆ રુપ જાવનું, જાઓ
 કલ્યાણવા છે કોટ । જેને ત્રિકર્ણ મયમે ભરી, તેને ના રહી કઈ
 ભોટ ॥૪॥ પોપઈ—જેને જોયાં વરજ દયાદારે, મોઢે વિન્હ ભદિન
 જોમાચરિ । પળ જમના અગોડામાં રેન્ધરે, જોઈ મિરે તે મેવોજ-
 મેવરે ॥૫॥ જેને પળ જાગચી વચ્ચી વેચીરે, વામ્યા વામ વચ્ચ
 કમાઈ મેચીરે । જમ જોયા છે જેને ત્રિદારીરે, જોઈ કલાત્રી જોખા
 કવાચીરે ॥૬॥ પુત્રી પેત્રી પીત્રી વેચી દામેરે, મનો પોના છે અધર
 વામેરે । જાનુ રૂઢ જોગા જેને જાંચીરે, પૂંદ કાંદ જોહ રહે તારીરે
 ॥૭॥ હરિ જાઈ મોહું મન જેનુરે, વનું અધરમાં થર મેનુરે । જોઈ
 જામિમે વચનાં ભરીર વચી વેદ જાનું પ્રમે કરીરે ॥૮॥ જમ જમ
 ત્રિરખિયા જેનેરે, કર્યા વામ અધરમાં મેનેરે । જાનિ હીનું જોનું
 જેને હેરિરે, વામ્યા પ્રાપ્તિ તે વામ કેરીરે ॥૯॥ કુલ્લ રહનાં લે એ
 વળમુરે, તે જોઈ કરી લીધું છે અમુરે । જ્યાં મુજા જઈ જેને રમેરે,
 તેજ વામ્યા વામ રજામેરે ॥૧૦॥ વડ હેરિયો વહુ કવાચીરે, કોળી
 કલાઈ જેને ત્રિદારીરે । કાંઈ કંદલ જોઈ મન મોહુરે, રાપ હપે-
 છીવે વિલ મોહુરે ॥૧૧॥ જોઈ એ જેને રેન્ધા કવાચીરે, વામ્યા
 પ્રકામોન પ્રાપ્તજાચીરે । પોપવાંવ જાગચી પ્રચરે, ત્રિરખિ નમુ
 રેરવાં સુરરે ॥૧૨॥ વચ ત્રિરખિ દરમજો રરે, જાજો પ્રકામોન તે
 જમરે । કર સુંદર જોજો લે મારે, ત્રિમ્બે વામ સુખના દેનારે
 ॥૧૩॥ કંડ ત્યાંદા કલે પુલ ત્રિમરે, રાહિ હોંદ દામ જ અવરે ।
 ત્રિદા વામિકા કવોંજ મારારે, જેને વરમ સુખના દેનારારે ॥૧૪॥
 રાજા રાજમાં ચિદુ એ દયામેરે, એ મુલે તે વામે સુખધામેરે । જામે

હાઈ દોરડા રૂપવારે । કરે કુર્મિ મુનિ જોરી હાથે, ત્તી રીતે
સંધારે એ સાથે ॥૧૬॥ વનો વિનયન છે ઓ વનુરે, પ્રહરમાં ભે ભઈ
જાણા એવુરે । વહી સમઝના મુનિએ મહારાજરે, ભેના વચન ધાનિએ
મુનિરાજરે ॥૧૭॥ વહી અમાદના મુનિજનરે, આનવાનના ભઈ
ઓજનરે । પ્રેમ સિમના પાને સાથે, ભઈ ભાદના પ્રેમથી હાથે
॥૧૮॥ શાકા કરના પ્રમાદના જોરે, ત્તી મુનિ સવામે વિદ્યાભોરે ।
આથે મુન્યમાં ભાદુ પ્રેમથી, આથે સુખ મધારે ન છડીરે ॥૧૯॥
ભેના હરી દુષ દોરડરે, હોઝી સાથે હમિ પાને વટરે । ભાઈ
સાકર ભેના પોગા અગિરે, ત્તી મુનિ રાખો દેર વટિરે ॥૨૦॥ તમ
સંધારના વચનવારે, નિભે રામગો રામ પામરે । વહી વિનયો
વટકની આભરે, જોના વટકાં વાકો વિદ્યાભરે ॥૨૧॥ હમણું
બોલવું રમણું સંધારિરે, જોરે ભાવ ભાઝી મુન્યદારીરે । અંમ દયા-
વના અધિવાહરે, વહુ વચે હાથના ભે હાથરે ॥૨૨॥ કીન કાનુમાંદિ
સંધારનારે, જોના કાનિ કાદિએ ભાપનારે । વહમાં વોકાઝ છે
રજાપરે, ત્તી સંધારિ રાખો રામગિરે ॥૨૩॥ તમ કાનુમાંદિ અ-
ધિવાહરે, સંધારનાં મુનિ મુન્યદારીરે । રાખે વંચે શુ રામ વચ-
રે, કીનજ કાપાય વેધી ઝાંખરે ॥૨૪॥ કીના કીરં કિર્મજ સાથે,
વેર વચર કેરવના હાથે । કીના વચે સરકંદા ભારીરે, ત્તી મુનિ
રાખો રૂ વારીરે ॥૨૫॥ વોમામામાં ઓરંભ કામઝીરે, વરી ઠનરી
શિરવર વહીરે । તમ સંધારિ દયામ સુખદારીરે, વામે અધરધામ
અધિકારીરે ॥૨૬॥ દેવે હાર અવાર મહિનેરે, રાખે રમિમુનિ રંભે
પીનેરે । સુદર વાદના મહિન ભગાટરે, જાવું પ્રહરભોરંભ જાણા
ભારે ॥૨૭॥ એમે રીતે જોના અવ એમેરે, કરી ભીષું નિગ્ર કામ
ભેમેરે । એમે તમ વિનયેઠે અવરે, ભેને વામે અધર વચનરે ॥૨૮॥
ત્તી મોટો છે આ અવનારે, ભઈ રીતે છે મહુરે વારે । વચનવામ
ભામનો વ અર્થરે, કરવા હમિ મહુરે ભમરે ॥૨૯॥ ભેવ સહુ અવરે
સુખ દેવારે, મધુ મગઝ્યા આ સમે ભવારે । અભયો વહુ અવરે
આનદરે, સુખવાચક ખીસદ જાનદરે ॥૩૦॥ હમિ કીનદ મનવ્યામિચાક-
વચસંવચનિયુજાક-રમિચિત્રાવરે દુર્યોધનવચનવાચક વોદક, વવારે ॥૩૧॥

રોહ—વચ્ચી સંભારવા ઓહરિ, એવી રિને ઝોપા હોય । તુલ
 વાચાવી સંપણિ, વહ એવી વીઝી મહિ હોય ॥૧॥ અજ વિના ઝમ
 તુલ વ વાગે, તુલ જાયે મહિ વલ નોય । રીતિ વ વીને વનિ
 વિના, નેવ માલ વિના તુલ હોય ॥૨॥ ફપ્પે તુલ હોય અનરે, ને
 સંભારે સુંદર દયાલ । એ સંભારે તુલ રવજે, વચ્ચી વાધિને વાજ
 વાજ ॥૩॥ એવ રવિમંદરે રંગની મહિ, કાશિમંદરે મહિ નલ નાવ ।
 નેવ મૂર્તિ મહારાજની, રંગલ મહે મનાવ ॥૪॥ એવી—એવી મૂર્તિ
 અનિ તુલકારિરે, મહુને રામથી હરે સંભારિરે । વેટા દિટા દિલી
 અજવાહેરે, દાંડી મનાવ રહે દવાહેરે ॥૫॥ ઝોપા કાશિ તુલને
 નેંગરે, વહ વિના મહારા વીંગરે । સમસમનિ મૂર્તિ ઝોવીરે, કાંઈ
 ચિત્તમાંહિ વરોવીરે ॥૬॥ વમલ મનુષ્ય વમલ વસંતિરે, વે'પા હોય
 અનુષ્ઠાન અનિરે । રમતા દિટા હોયે મળા મંગરે, રંગવિનો અર્પા
 અનિ રંગરે ॥૭॥ માલે પિત્તકારી વારિ અરિરે, વિઝવજ વર હેને
 હરિરે । વચ્ચી માલે તુલાલ તાલ વગરે, સંભારે વ સમો સોપા-
 મંગરે ॥૮॥ વહ મૂર્તિ વારતા વરરે, કમલો'લે જાવાનું જદરે ।
 વચ્ચી રંગવિનો અર્પા રંગરે, એવા ઝોપા દના સખા મંગરે ॥૯॥
 મા'તા વચ્ચી મહ મે તલાયેરે, કુલ કુલા મે તાગર વાપ્યેરે । નેનો વળા
 સરમે તીરવરે, એમાં મા'લા ઓહરિ સવરપરે ॥૧૦॥ એવી મૂર્તિ
 મચ્છીએ એવેરે, કાંઈ વીજ વ રામથી નેંગરે । હરિ નિપુંડે સર્વે કામરે,
 નલ હુરે જાઓ મિત્રવામરે ॥૧૧॥ વચ્ચી સંભારવા મળા માથેરે,
 વળા વળા મૂળા ધોલા માથેરે । વરી દાલ અનોદિલ અનિરે,
 છાંટી નાકહી મે વચ્ચી વસિરે ॥૧૨॥ એને કાંચ કમલ મે તીરર,
 વાંળો હરાર મે મહાવીરેરે । ઝનર વઝર અવદાગરિયેરે, વચ્ચી
 મૂર્તિ અંતરમાં વરિયેરે ॥૧૩॥ વેટા માંલા માંલની ઝાંપકેરે, જાસો-
 વાલવ વિંધર વહેરે । વિવલ વહોલ મે વોમલીયેરે, વીજા વહુ તલ
 વોરહિયેરે ॥૧૪॥ એજે વૃક્ષ વેટા દિટા વાપરે, સ્વા'તા સંભારવા
 મળા માથેરે । વહ સંભારતા અહાંનિશરે, વાવ કમલો'લે વરવેજારે
 ॥૧૫॥ વલ અનેક વિધે આ વારરે, રંગામુલે રમવાનું વારરે ।
 વચ્ચી વેટા હોય એને જાગેરે, વુલવાલી કાલી વહુ વાગેરે ॥૧૬॥

बन्ध बन्धन यह आदिरे, दिदी धूर्ति कृपाकी रायजादिरे । बन्धी
राजा रंजने सुखंभरे, कोड साधुकारने सहंभरे ॥१७॥ जोषा लोभ
बदेखने बेररे, बन्धी ब्रह्मसन्ध्यामा बहु बेररे । एव कर्पांरपा जोषा
असचनिरे, महा मनोहर कृपनिरे ॥१८॥ लाला संभारना घनहृषा-
भरे, सरे जानजो मयका काभरे । एव मोपुं कर्पुपे कल्पाभरे,
मह जानजो जय मुद्राभरे ॥१९॥ जेजे आ मये बाप्या जयभरे,
बन्धी कोष के'बानुं लेवे समरे । जेय बारमये कोड बाभरे, लेजा मये
संकट बाभरे ॥२०॥ इति श्रीमद्भगवत्पद्मविष्णुसहस्रनामस्तोत्रे बन्धुकात्म्यमुप-
निषिक्तो नृपचोपनामस्तोत्रोत्तमः प्रकाशः ॥१७॥

हेरा—एव अनेक गीत्ये बन्धी हरमा, जे संभारे सुंदर इयाम । ले
नव कुरे बापको, अन्ध अक्षरबाय ॥१॥ बगलकारी सारी कृपनि,
बन्धी जात्र देवा जाभंद । एह धूर्तिनी स्थितिरे, लया केव जयना
हुंद ॥२॥ सुखनिधि आ संभारना, मह जय जानो जय । कृपनि
श्रीमद्भगवत्पद्म, एह बारमा जेही वर ॥३॥ जेमजेम जोषा जगदी-
शने, लेमलेम संभारे मंग । सर्वे साधनने संभारना, बासे सुख
अन्धन ॥४॥ चोपद—बन्धी संभारना घनहृषाभरे, नृपचोपना नृप
काभरे । केने देना पुनहाजी माभरे, केने देना ब्रमादिना बाभरे
॥५॥ केने देना बन्ध ने परेनारि, केने देन देन सुख देनारि । केने
जयकन कोटी करेपारे, दिने बाप देनिये दृष्टिगारे ॥६॥ केने जापे
छे पोहा परेना भारीरे, केने जापेछे बाप रगारीरे । एवा हीनबंधु
छे दण्डुरे, संभारना बापे जो सुखादुरे ॥७॥ केने मयेछे बापमा
पारिरे, केने मगन करे बाप आदिरे । केने मिठी बापे बोलाबरे,
कहे कहुं जेहुं एवे बाभरे ॥८॥ केने जयन एवे विहाभरे, जोड
जयनना लाव हाभरे । केने बेसारे मधुजी बामरे, केने सापे करे
हरि हाभरे ॥९॥ बन्धी कृपनि अन्ध बाभरे, सुना केडा हाने जे
संभारिरे । ले सो जयनना अधिकारीरे, बासे निजे बन्धी बरगारीरे
॥१०॥ जानो बाप अंग जे मयेरे, मृन्मी वरा इयाम मयेरे । जेने
जोषा जयनो भाषाररे, लेने बन्धी कपो बयभाररे ॥११॥ हमना
रमना ममना मोभरे, दिडा जोई देना जानो मयेरे । बन्धी गाना

કાના ને કરનારે, કામુ કરનાં મટકાં કરનારે ॥૧૨॥ સીર સીર
સંસીર વિનારે, આમન કરના ને મૌન ઘડનારે । એ જાંજે રીતે
જાંજે ઝોળારે, તિરખિ માથને મપને મોઢારે ॥૧૩॥ મેનો વામિયા
વરમ પ્રાપ્તિરે, કરી અક્ષરવામનાં મનિરે । જાઝ જાંજે રીતે
અધિવાકારે, જોઈ સુખ વામ્યા વધુ દામરે ॥૧૪॥ એવો મોટો અધિયા
મૂર્તિનોરે, મહીન સુખ વામ્યા મનિનોરે । કહી કહીને કહું જે
વળુરે, મોટું આશામ્પ મૂર્તિનનુરે ॥૧૫॥ તોવે અવાચ છે એવરે,
કે'તાં કે'તાં ન કે'વાય મેમરે । જાઝ ઘગટાંથી પ્રવાવરે, તાર્યા જાંજે
ઝીવને આપરે ॥૧૬॥ આમર્ષિ મહુથી છે ઘવારીરે, વાવરીછે સમર્થ
સુખકારીરે, । જાંજે વો'વાલા અક્ષરવામેરે, સુખદાપક ઝીવન-
દયામેરે ॥૧૭॥ વર્મ વર્તાનિક તે વાવિયોરે, તિજ આમિનનાં
તે વવાવિયોરે । અનુર ગુદ દુવનો કિયો વાવારે, તિજ આમર્ષિ
અધિવાકારે ॥૧૮॥ પુરુષોત્તમ પોને વધારીરે, તિયા જાંજે ઝીવ
વધારીરે । આજ આમર્ષિ વાવરી ઘનિરે, જોઈ મહિ કરની ઝીવન-
નિરે ॥૧૯॥ જાઝ વધુ જાન તારવા આપ્યારે, જાવી જાવી મહા-
મંદ કાંચ્યારે । જે જાન સમરજો મહાજાંજરે, મે જાન વામજો વામ
જાંજરે ॥૨૦॥ ઇતિ શ્રીમહાજાનવામિચરણકમલસરવકમિષ્ણુજાનવમુનિવર્ગકો
પુરુષોત્તમકાવ્યઅધ્યાયઃ અષ્ટમઃ અધ્યાય: ૧૮॥

ટીકા—દરજાનું કહી દાવિયું । કહું સ્વરજાનું જે પુનિત । સ્વર્ગ
કરી જામ વામિયા, અનિ સુખ અમિત ॥૧॥ સ્વર્ગ પુરુષોત્તમનો, કહો
ઝીવને વાલો કેમ । વ વાન તપી વાન મરતી, મહુ વર વિચારજો વમ
॥૨॥ અમાધિક આધિકનો, જાણો મોંઘો વાલો મેઝાવ । જાંજુ રત્નની
મેઝાં મઝે, એવો કર્યો તપી કેળે વાવ ॥૩॥ ને અમલની વાન મતી,
મતી સ્વદર્શ પુરુષોત્તમ । તિલોકમાં મતી તેજની, જાંજનાં ન મઝે
મમ ॥૪॥ ચોળઈ—પુરુષોત્તમ જે વરજાવરે, જેને મેનિ મેનિ કે' તિજમેરે ।
અનિદુર્લભ દર્શન જેવરે, મવ પ્રદાને ન વાવ નવરે ॥૫॥ વધારે જાઝ
દેશને અગમરે, તારે મનુષ્યને કર્યાંથી સુગમરે । જેનાં દરજાન વળ
મ વાવરે, તારે મેને કેમ સ્વર્ગાવરે ॥૬॥ અનિદુરજ સ્વરજ જેનાં
દુરરે, મેનો કર્યો દરિયે દમુરદ । મોટે જે વાલિ વામિયા સ્વર્ગરે,

તેનો થવા સહુથી મરમરે ॥૩૮॥ એને મઝીયા ફેલામાં જાનિરે, તેને
 કેટા છે અજર જાનિરે । એની છાપિયે વરને જાનિરે, તેની જાવનિ
 વધી કે'વાનિરે ॥૩૯॥ એને માથે દાઢ મુકયો માથેરે, તેનો મઝીકેટા
 મુક્તમાથેરે । એને વાંચવા જાણ્યા છે વરજરે તેન રઘુ મહિ અગ્ર
 જરજરે ॥૪૦॥ એને અજર બોલ્યાં છે અગરે, વળે સ્વર્ગે વહુ જમગરે ।
 એને બોલ્યાં છે તેમ કુલેતરે, અનિમારી સુખંધિ અગરે ॥૪૧॥ અગે
 બોલ્યાં તેમ યીજનનુરે, વસ સ્વર્ગાંજું અગ જાવનુરે । વહુ સ્વર્ગાંજું
 કહા જે વામેરે, જાવે તે જમ અજર વામેરે ॥૪૨॥ વઝી મથરાવના
 માથેરે, વળે સ્વર્ગે તેમો દાવેરે । અંગ બોલી મથરાવના ધીરેરે,
 સ્વર્ગાં દાઢ તે માથ વારીરે ॥૪૩॥ વજા વે'રાવના વળે સ્વર્ગે, તે
 જાવનાર સુખનો મરમરે । વરજ્યાં વંદન મઝીગમરે, જાતી
 સુખજ કામુ કેમરે ॥૪૪॥ વળે કુકુમનો વાંચુરે, માથે કરી
 હરિમયે અગરે । જાતી વે'રાવના સ્વર્ગે વળેરે, કુંદલ વરના કર
 અહિગવોરે ॥૪૫॥ વાજુ વે'રાવના વાંચના વાંચેરે, વજા કરિયે જાગના
 પાથેરે । વજા વરના સ્વર્ગાંજું વંદેરે, તેનો વામકો વામ અજરે
 ॥૪૬॥ તેના દાઢોદાઢ વઝી માઝીરે, સ્વર્ગી સુંદર મુનિ કપાઝીરે ।
 વજાશિયા સ્વર્ગનાં માથેરે, જાવા સવામે વહુ મવાવર ॥૪૭॥ વળે
 સ્વર્ગે ગુરુપોષણ મળોરે, વધી કે'વાનો છે અનિ વળોરે । સ્વર્ગાં
 વરનારિયે વાવરે, સહુ જમને વૃજે છે અગરે ॥૪૮॥ સ્વર્ગો વજા છે
 વૃજવા એવરે, વૃજ્યાં વંદન અંગ વારી તેવરે । વૃજવા દાર તે વે'ર-
 વા ફેવેરે, એધી અજરવામમાં એવેરે ॥૪૯॥ એને વસ્તુ સ્વર્ગી હરિ
 અંગરે, તેનો કમ્પાનકારી એમ મંગરે । જાવર અગમ અજ સ્વર્ગ
 એવરે, વળે હરિમયે શુદ્ધ તેવરે ॥૫૦॥ સ્વર્ગી વસ્તુ વ મંગલકા-
 રીરે, જાવે ગુરુપોષણની રીત જ્યારીરે । જાવે એ સ્વર્ગો વરજાવરે,
 તેને પરમ વામ છે મુગરે ॥૫૧॥ इति श्रीमद्भक्तप्रसादसूक्तप्रकरणे
 निष्पन्नानामर्थमुक्तिरिति ગુરુપોષણમહાકાવ્યે દ્વિતીયો વિષયઃ સમાપ્તઃ ॥૫૨॥

તેણે—અજર વમન મુગ, વાદન વામન એવું । ગુરુપોષણને
 સ્વર્ગનાં, વળે શુદ્ધ મહુનેવ ॥૫૩॥ માનિક તે અમાનિક વળે, વળે
 ગુણમય ગુણાર્થન । સ્વર્ગનાં પરજાવને, મહુ વળે પરમ પુનીત ॥૫૪॥
 વધી રીતે અનિવારિયે, વળે અનેક ઝીવનો વદાર । વામ વામે

પો'તારિયા, જાનવેને આ વાર ॥૩॥ દરજા સ્વર્ગ દયાકર હઈ, વર્તુ
 કોરિ કોરિતું કમ્પાન । તેજ પરમ પરમાદિ વહી, વધાવ્યા વહ
 વિધાન ॥૪॥ પંચાઈ—રિયા પરમાદિના વહુ વાકારે, હણ કરીએ
 હીનદયાકારે । ઓઝન વહુ જાન્ય જાન્યવરિ, જાપ્યાં એવે મુઝવી
 જાન્યવરિ ॥૫॥ મુકિ આપે જાપ જાપ દિયેરે, જન જનન જન કરી
 નિયેરે । વહી જાપે મુજ્જાવી વાકારે, મુદર ઓઝન એ વહી વાકારે
 ॥૬॥ એએ જન પ્રમાદિ ન વાચ્યારે, તેનો ભરે જનાવડે વાચ્યારે ।
 વળા મિતેવ જાપ વેડા દાઝીરે, વાચ્યા પ્રજાધોદોન આપવાઝીરે
 ॥૭॥ વહી વેપ વાપિ વિધેવરે, નેહ એ જનવે દિધેવરે । નેહ જન જાનો
 પ્રજાધો'નરે, નિયાં વાપજો મુજ્જા કરીએ ॥૮॥ હરીઝરી વૃષ એ એ
 વૃષરે, જાપ્યાં પોનાની જમેવ નરે । એએ જમેવ પ્રમાદિ જાનિરે,
 જાપિ જમનાં પોનાએ એ વાનિરે ॥૯॥ તે પ્રમાદીએ વાનારેરે,
 જાપે જાપરે જાપનેવ જાપેરે । વહી વન મુજ્જા દન દિવરિ, એએ
 એએ જાપોદાવ નિવરિ ॥૧૦॥ મોઝ જાંઝ જાકર જોનદીરે । જમેવ
 જાપની એએ જહીરે, વળેવી એ વહી વોઝાવઝીરે । વેધી વૃક્ષ એ
 મોનરી વહીરે ॥૧૧॥ એએ વાનુ પોનાની જમેવરે, જર્વિ જર્વિએ
 જાપિ જાપેવરે । વહી પોનાની એ પરમાદિરે, જનક રીતની એ
 વહ જાદિરે ॥૧૨॥ એએ વામિયા એ વહ જનરે, તેનો પો'ત્યા એ
 પ્રજાનરે । વળા વાળોનિ જન વરેદિરે, વહાં મિયોદાં જમ્યા
 વળાં વેદિરે ॥૧૩॥ વોંદ વહ વળા વાઝાવિયોરે, વહી મુદનિ વહી
 જકાઈવોરે । વોંને જાપિ ખાવી એ જીવવેરે, નેહ નિધિ દન કરી જરેરે
 ॥૧૪॥ તેનાં જાગ્ય વધી વે'વા જાગ્યરે, વહ પ્રજાધો'ન જાઈ જાગ્યરે ।
 વહી હરિજમેવ મુજ્જાવરે, જાપ્યાં વાપ જાપિ વિજ્ઞાવરે ॥૧૫॥
 તે મુજ્જાવરિ વાન જો કહુરે, એ વાપિ મુજ્જા વામિયા મહુરે । વળ
 વહ રીતના મુજ્જાવરે, વાપી વામીયા પ્રજાધો'ને વામરે ॥૧૬॥ વીને
 પોનાની પ્રમાદિ હરિ, એએ જીવ ઉદામિયા હરિરે । દરજા સ્વર્ગ એ
 પ્રમાદિરે, એએ જન વાચ્યા રાગજાદિરે ॥૧૭॥ તેનો વળા જાપરના
 વાસિરે, વળ ઉદાપાં જાવિ જાવિવાસિરે । વે નિ વિધિએ જાપવા-
 રે, જાવા જીવ મહુએ વ વારરે ॥૧૮॥ વળ જમેવ એ ઉદાપોરે,

मोहुरे ॥९॥ बिनामणि घणिघणि हरिरे, तेनी बान जानि नथी
करिरे । माटे हरि हरिना जे दामरे, तेनी वास्वां के ब्रह्ममो'ले बामरे
॥१०॥ एनुं आनय्य मानो न कोषरे, समर्थथी शुशुं न होषरे ।
समर्थ सरथ परकारेरे, करे तेने जेजे मन धारेरे ॥११॥ तेनि कोन
आही करनाभरे, ना होय घणिनो घणि निरधाररे । माटे सह
मानिलेजो सईरे, आज गम उद्धारिषां कहीरे ॥१२॥ जेम दग्धा स्वरका
परमादिरे, आवि लागीं मर नारी आदिरे । तेम हरिजम त्यागी
गृहीरे, तेनीवण उद्धारिषां कहीरे ॥१३॥ बन्दी भा ममे धरियुं जे
नामरे, तेने जपनां जाये अक्षरधामरे । नीलकंठ नाम घनइगामरे,
सदा सर्व सुखनुं धामरे ॥१४॥ जेह नामे पामे सुख सहुरे, एहुं
नाम अनुपम कहुरे । सहजानंद जानंद सुखकारीरे, एह नाम
जपेके मर नारीरे ॥१५॥ स्वाभिनारायण नारायणरे, भजि के धया
धाम धारायणरे । लंसा नारायणमुनि नामरे, वास्या कंइ सुख
बिस्त्राधरे ॥१६॥ हरि हरिकृष्ण कृष्ण केनरि, नथी अपार न नाम
लेनारि । एहा नामना नामी जे स्वामीरे, ते छे अक्षरधामना धामिरे
॥१७॥ सहना त्रिपना सहना नाथरे, सहना स्वामी सुखनी मीरा-
धरे । एहु नाम जरे जन जहरे, पामे पुण्य सुखने तेहरे ॥१८॥ हाल
हुकम न नाम नगोरे, आज अमल नहनों घनोरे । वाको मय
घकारे छे नगोरे, नथी अमल आज बिजा केनोरे ॥१९॥ कोइ
सां दिखो बिजानी ओटरे, जसां जागे जाणो जन सोटरे । न्वरा-
न्वरि न बान लोगी नथारि, धारेधारे शु कहिये जो कभीरे ॥२०॥
इति श्रीमद्भक्तानन्दसामिपरायणकमलसेवकानन्दु ग्रन्थमुनिविरचित पुष्पात्मप्रकाश-
सर्व इतिशः प्रकारः । २२ ।

तोहा -पुष्पात्म प्रधारिषा, बहु जीवनां कम्हा काज । सर्वे
सामर्थिसहित बाने, आज आविषा महाराज ॥१॥ अनेक उपाये
करी हरि, स्वरी भादरिछे बन्दी मय । ना ममे जेनो जन्म छे, तेने
आविमयुं घणुं देव ॥२॥ नामना दग्धा स्वरजथी, कथांछे सहनां क-
रण । प्रिलोकना जीव नारना, बहु महानुंछे बाण ॥३॥ पार
उनामां परिभ्रमनिना, बेडि नामरुपिये नाव । जे जने जपया त्रिभाषी,
ते तरिपया भव दरिगाव ॥४॥ पोसाई—एहो नामनो छे परमाभरे,

જન્ય એ જન્મ એવે બાપરે । પૂર્વે ગુરુચોલમ મુખબાપરે, તેને જનું
 સહજાનંદ મામરે ॥૧૦॥ સહજાનંદ સહજાનંદ બાપરે, તેનો અક્ષર
 બાપબાં બાપરે । સહજાનંદ મામ એવે મુખરે, તેનો પ્રજાપુર જાનો
 મુખરે ॥૧૧॥ એહ મુખે પ મામ રચારે, તેના વામિ નવા અવવારે ।
 સહજાનંદ મામ સમરનરે, મધી પરિભ્રમ વાર રતરનરે ॥૧૨॥ સહ-
 જાનંદ મામ એ ચદનેરે, તેનો ચદોળા પ્રજામદનેરે । સહજાનંદ
 સહજાનંદ મામારે, મધી કઠણ પને વામ જાનરે ॥૧૩॥ સહજાનંદ
 સહજાનંદ કહિનેરે, જાણે વધી વરમવદ કહિનેરે । એવે અન્વંદ પ છે
 રતરે, તેને ચ રહે અદ અટરે ॥૧૪॥ જ્ઞામિનારાયણ વાવદેરે, જ્ઞાનિ
 વામ કરેછે મેદરે । સહજાનંદ મામ સુખ્યુ કાનેરે, તેને જાણ્યું છે
 પ વામ વાનેરે ॥૧૫॥ સહજાનંદ પ મામ માંભરે, જાણે વાવ
 વરવર્ત વર્તારે । સુનિ જ્ઞામિનારાયણ વામરે, સર્વા કૌંઠ ઝીવર્ત
 કામરે ॥૧૬॥ કાને પ મામની અનક વહિરે, તેને અક્ષરવોંઠ રવની-
 રે । જ્ઞામિનારાયણની કીરતિરે, સુનિ રહે નહિ વાવ રતિરે ॥૧૭॥ જ્ઞા-
 મિનારાયણની એ કપારે, મુખે જાણે નહિ જન્મ વધારે । જ્ઞામિનારા-
 યણ મામ વદરે, માંભરતી જાણે મુખ સદર ॥૧૮॥ ઇંદ અજક એ
 વસી સોંકરે, સુખે અણે વોંચે પ્રજામોકરે । જ્ઞામિ વામ્ જ્ઞામિના-
 મે એરે, સર્વ કમ્પાણકામી છે મેદરે ॥૧૯॥ જ્ઞામ રજામે સમરે
 જ્ઞામીરે, તેની વ્યાપિ જાણે સર્વ વામીરે । રહે રમવાળ રેદ વનોરે,
 વારા અન્વંદ ઉચાર તેનોરે ॥૨૦॥ તેનો વામંડ વરમ પ્રાવનિરે, મધી
 કેર તેમાં વક રતિરે । જ્યો જામનજો વરમાવરે, કયા સદુપી અ-
 ધિક અમાવરે ॥૨૧॥ જાણે અજાણે જવગો જરે, વરમવામન વામગો
 મેદરે । જનુ જાજ ગણાજુએ વારે, કયા વહુ ઝીવને અવવારે
 ॥૨૨॥ સકાર કે'તા સર્વે વુલ્લ કામેરે, રકાર કે'તા રુપિયામ વામેરે ।
 જકાર કે'તા જયજય જાનારે, ચકાર કે'તા તિર્ભગ પ્રમાનોરે ॥૨૩॥
 રકાર કે'તા રૂપામા રૂંદેરે, વામે વામ સહજાનંદ કહિનેરે ।
 જ્ઞામિનારાયણ મામ સારે, એવો ઝીવ તર્થાંડ અપારે ॥૨૪॥
 કલિભુગમાં કર્યું છે વાંજરે, રે'વું નારાયણ વરાયણરે । મધી વધી વામ

काँच सोरिरे, सर करे वषाव कोह कोरिरे ॥३०॥ रवि दीनव वाकरमा-
विषावकममवकविष्क-कामवमुनिविर्गवरे पुनपोनवकावमवे प्रबोविमिभवा
वकारः ॥३१॥

सोहा—एक आज अदिवाशिने, कर्तुं सोयुं कम्पाव । जे जहे वहि
सोहा जोगिने, ने वण अमे कर्तुं वाज ॥३॥ देह दग्गा बिना वामने,
आपुं वास अविनाश । सोय मज मानुं वहि, पयुं वहि हेयुं
हुत्ताव ॥४॥ पटी उरसव आर्या, वरसोवरस वरनाव । देह दग्गाव
वामने, कावा कोरिह विहाव ॥५॥ गमनवयी प्रबोधनी, उरस-
वया विर गह । जल लेखे महु जावजो, कयुं भीषुने करी मनेह
॥६॥ बागदे—अमेवण जावजुं जकरे, बासो दग्गा जे दग्गा दुरे ।
मज सहित विरगजो नेजरे, अनिगुम्भी वाचो सो नेजरे ॥७॥ कय
कयुं आवे अविनाशरे, सुजि रात्रि वया महु वामने । पटी उरसव
रवर गहरे, वण सावदा सो मळी नेहरे ॥८॥ पूर्व वलिष रवर
दक्षिणरे, वाग्या उरसववर नवधनरे । सुवयो अमेयो अवणे जेजरे,
करी मज नेदारी नेजरे ॥९॥ आर्या वापद वरनाव गामने, ग्यागी
पुही पुदव जे वामने । पटी वाग्य वण वरनावने, आर्या कावा
महुने निहावने ॥१०॥ आर्या दग्गा जे जम जकारे, दग्गाव कर-
वावे सर वारने । ने महुने दग्गाव दिधारे, जमे जमे विरग्यी मृग
विधारे ॥११॥ बेका सोट मेवे महागजरे, सोवे दग्गाव देवावे काजरे ।
वया कवे आवे दवाजरे, विष महु जमनी मलाजरे ॥१२॥ वेगि
सुंदर दग्गा सोनेरिरे, जाणा जेवी कावा जामा केरिरे । वेरि वावे
जामो जरीनेरे, मौनव आदिनो रग वरीनेरे ॥१३॥ कसि कसर
सोनेगी सामेरे, वाग्यो सोनेगी रेयो वामेरे । वया छोणा नेमा
कुलवरि, लरके मोरा मोरा मजवारे ॥१४॥ कडे कवक कुमुमवा
हारने, जोवे परवाळा ने जकारे । वागु वागु कुंदळ कानेरे, जोवे
सारा परेणा सोनानेरे ॥१५॥ वेह बीरि कर कदा जोनेरे, जोई
जमनका मज लोनेरे । हेवे दार जे हीग साकळीरे, मोनीमाळा
जोवे वलिबळीरे ॥१६॥ एका वग परणाने वेहेरिरे, मुवे महु जमने
वालो हेरिरे । जम जोई वरी मृगनेरे, हेवे हेन वागेछे जा अनिरे

॥૧૦॥ ત્રિવિંદુ હવિંદુ અંતર ઉતારે, તેના જોયા તેના ઉર પારે । જેને
જેને જોયા જગતીયારે, ત્રિવિંદુ જેને વસાવિયા ઠીપરે ॥૧૧॥ તેનો
અક્ષરના અધિકારીરે, વળાં વહુ સહુ નર સારીરે । ત્રીજી મૂર્તિ ઉર એને
રહિરે, તેને સર્વે કર્યાં જો પારે ॥૧૨॥ આગે આપ્યો તેને બ્રહ્મ-
મોહરે, ત્રિગાં અભિમુખ છ અમોહરે । તદ્દ સુખને આપવા કાઝરે ।
આપે આશિવાઈ જો મહારાજરે ॥૧૩॥ માંદે કરેછે માટા જો ઢેઢારે,
વહુ જન કરવાને ઢેઢારે । માંદે જેને જોયા વ સમૈયારે, તેનો બ્રહ્મ-
મોહવાસી થયારે ॥૧૪॥ વળી રીતે રીતે યજ્ઞયામરે, તદ્દ જાણાં
બોલાને ધામરે । ઝાંઝા અર્થ આપ્યાં છે આપેરે, તાર્યાં જીવ આપ
કાપેરે ॥૧૫॥ ॥ત્રિ લીલાદાન-વચ્ચાદિવચનકલસેવકમિત્તુજા-કરમુનિવિરચિતે
પુસ્તકાલયકાલપ: ૧૨૪૭ ॥

નોંધ—વચ્ચાદિ વાચ્યે વિચારિયું, ઉત્તમ વચ્ચાદિ અનેક । સહુ
જન મને સંમતા, સમસાગ સહુને વિવેક ॥૧॥ વચ્ચાદિ વચ્ચાદિ
કરી, આપે દરજાને હોય વાર । ત્રીજી વચ્ચાદિ આગળ, આગ અગ્રે
વિચાર ॥૨॥ અક્ષર રહેજે ઉત્તમ તદ્દ, ત્રીજી વચ્ચાદિ વચ્ચાદિ વાચ્ય ।
માંદે વચ્ચાદિ વોજો કર, જેથી વાંચે સહુ રહીયાત ॥૩॥ મંદિર
કરાવું મોટાં અભિ, મૂર્તિયો વેસારું માંદાં । મુગમ સહુ જગતારે,
પૂજે સ્વરૂપો તારો વાચ ॥૪॥ નોંધ—ત્રિવિંદુ અર્થે રજાને અમે દેખેરે,
વચ્ચાદિ સમૈયે અમે આપિયેરે । વચ્ચાદિ અર્થે અમે સમૈયેરે, રજાને વિના
તારો જન દેખેરે ॥૫॥ માંદે મૂર્તિયો અભિ સારીરે, કરી મંદિર દિગો
વેસારીરે । તેને પૂજે વેચ વધારીરે, ત્રીજી મૂર્તિ વચ્ચાદિ નરવારીરે ॥૬॥
તદ્દ વાચ્યે કર્યાં વિચારે, વચ્ચાદિ મંદિર કરાવા ને વારે । અમર-
વાદ્યો કરાવિ મંદિરે, ત્રિગાં વેચારિયા વેચુ પીરે ॥૭॥ વચ્ચાદિ વચ્ચાદિ
વચ્ચાદિ મુગમ કરાવી વોજાડીરે । જેને રજાને કરજો
ત્રીજી, મોટાં વચ્ચાદિ વાચ્યાં જો મેવારે ॥૮॥ (નોંધ - વેચારમૂર્તિ
મંદિરમુ, ત્રીજીજાતન ર મંદિર । મુગમવાગર સંભાવ હરન, તદ્દ વિચાર
તદ્દ ॥૯॥ મોર્તિદેવે તદ્દ મુગમ, તદ્દ વચ્ચાદિ વિગેષ । અક્ષર વાચ્ય
કરુ તુલ કરી, તદ્દ વચ્ચાદિ મુગમ રજા ॥૧૦॥) વચ્ચાદિ મંદિર આવર્યુરે,
તેનો સહુથી તદ્દ વચ્ચાદિ । તદ્દ મંદિર સુંદર સારીરે, કર્યાં વોજા
તે ત્રીજી વચ્ચાદિ ॥૧૧॥ તદ્દ વિગેષ મંદિર અગ્રે, માંદાં મૂર્તિયો

તીરે, ત્રિપાં નાચ્યા પોને જગપતિરે ॥૬॥ કહે બોટા ફેરીમાં ભૂખાંચરે,
 મિથે જાણ મેં જાણ જાણરે । અનિ અમુગ્ય અધિના ઠાપરે, વેડા
 હરિ કહી ક્યાં જાણાવરે ॥૭॥ સુંદર ભાઈ જોએછે જનાવરે, ત્રિપાં
 ઓપા ધમોદર જાણરે । ત્રિપાં જાણતી વદ કથાઈરે, વેડા મંત્રપતિ
 વાદ શાઈરે ॥૮॥ જાણા ફેલે જોએછે જનાંનેરે, ત્રિપાં હરિ વેડા
 હિંહોનેરે । યેમે રે'વાંનાં જોએતી જરે, વહી જાયે વર્ણનો મુગ-
 રે ॥૯॥ વધી મુખેછે એ મહેં જાણરે, મેનાં કથાં જ જાણે જાણરે ।
 વચ્ચ વૃષ અનુષ વ વેદુરે, નાચ્યા નાચ જાયે મંત્ર જહુરે ॥૧૦॥ વચ્ચ
 મુખિયા જાણ્ય અધિનરે, વહી હરિચરણે જાણિરે । વચ્ચ વચ્ચ વ
 જો'તી જગારે, ત્રિપાં હરિ ક્યાં જહુવારે ॥૧૧॥ વચ્ચ વર બોમરી
 જાગજાગરે, ત્રિપાં વગલાં ક્યાં જમુનજારે । વચ્ચ રાજ્ય વાહી વર્ત-
 જાજારે, ત્રિપાં જમ્વાછે જંત્ર જજ્જારે ॥૧૨॥ (ભાગુ જાનેથી સુનર-
 કેભિરે, મંત્રવદન જિગે મેં જોડછી જિભિરે । વૃષવાદ મેં વૃત્તી વેડાવરે,
 હરિયે જાયે વેર્ણાં વારંવારે ॥૧૩॥ ભાટા વેવર મેં જાતપુહારે, રમ
 હરી વૃષ જોનિયા વહારે । ક્યાં વંચનમાં વંચ વારરે, જમ્વા મંત્ર વયો
 એજેવારે ॥૧૪॥) જહુ જાણિ વીજાં જહુ જ્વાવરે, ત્રિપાં જમ્વા
 રમ્વા જગવાવરે । મુખે મહેં જ્વાજ વ જંનારિરે, વદવદલી કાળ્યા-
 જજારિરે ॥૧૫॥ જારે જાણ છે વ મુખિનજારે, રમ્વા રાજ રાખી
 જહિ જજારે । એજે જવ જાગ્યા વ જોડારે, મેનો જાનિ યોરી જોર
 જોડારે ॥૧૬॥ મેજો જાણ્ય જાણ અજારે, મેનો મિથે જાણો મિથા-
 રે । જજાઓંત જાણાં મિસરજીરે, વહી વવદગામે વહી વહીરે
 ॥૧૭॥ જહુવેરે જવાજાંછે વારરે, અજરવામે જાણા જા વારરે । જહુ
 રીત કહી જહુનાઈરે, જાણ્યાં સુખ રાખી જહી જાઈરે ॥૧૮॥ એ
 જાયે અજરજી જાણ્યારે, મેનો મુગમ મરમે જાણ્યારે । જનવર છે
 મેજુ વરવારે, કર્તુ વ વાચ જહુ જવ જરવારે ॥૧૯॥ વૈદ કરજો વૈદ્ય
 જાણીરે, વૈદ વૃજો વૃજા જાણીરે । વૈદ જોડજો જાણીરે જાણરે,
 મેનો વહી જુજાછે જજાવરે ॥૨૦॥ વેડા જાણેથી જરાથી વીકરે,
 હરી વેસજો જાણમાં ફીકરે । અવદય કરવાનું જનું મેં જનુરે, વાળ્યા
 જાણ કામ સરીમનુરે ॥૨૧॥ મેનો વૃષવોળ્ય જનાવરે, જહુ વેડા-

रिया जम आयेरे । हरि पां ने दृष्टं न थायेरे, तेनुं आभये न
मायो कायेरे ॥२०॥ इति श्रीमद्वाग्व्याससिष्यकृतमथर्वसंहितायां पुनर्वसुमन्त्र-
विरचिते पुनर्वसुमन्त्रकाण्डे वक्रवर्तः प्रकाशः ॥२१॥

रोह—वरजकी बान वरमासकी, कोटि वणिमाधी किंचित ।
गावं रिति नदबालकी, त्रिपां वटारिया जगजिन ॥१॥ वनुंपनुं
वनइयाम त्रिपां, रही कर्पा भाग्यलिक काज । जमंन जीव वटारि-
रिया, महा निजबळे महागाज ॥२॥ वापी सुतापी वननमभी,
सली ॥ जाये आभगाई लेवा । एवा जम वटारिया, वापी जाये
वपदेवा ॥३॥ वळी वासव सयेवा जनि कर्पा, तेवा आदिया जेजे
जम । ते जमने वन तारिया, इई वाने इरकाव ॥४॥ चोवाई—कर्पा
वासव जनि अचाररे, जगजीवन जगआचाररे । अहमी अहकोट
वासवरे, कर्पा अवजम तारवा अवरे ॥५॥ वसंतपंचमी के पुन-
वसुवरे, तेदि रंग वडावो अनोवरे । राखवीमी वकावकी जाईरे,
नेदि लीजा करी राखजाईरे ॥६॥ अहमी वासवे जाव्या दामरे,
राख्या चोमासाना चार दामर । नित्य मांवा जाना संन साधरे,
जम जोईने बाना सवाधरे ॥७॥ मांवा मौलम करना लीखारे,
मळी वळी वाने संन मेळारे । गाना बाना भावना वतारेरे, जम
जमावना तेह चारेरे ॥८॥ जमी जाये जमावना जमरे, भाव
भावनां जम वपेजमरे । हेना रही पुन ते हांवेरेरे, सारा कोवना
सोनेरी वरेरे ॥९॥ बहुवार वगवमां कावारे, एम अहमी वसव
करवारे । अहकोट वपर भांवे दामरे, तेने वडी मळे अविनाशरे
॥१०॥ हार वतारी हेवेभी शिपेरे, जम वसावी असक लियेरे । वधी
पुणे सुख सवाचाररे, एम जाये सुख अचाररे ॥११॥ वधी अनेक
भावनां अकरे, करी राख्यां जे अरी सातेवरे । तेनो वलि करी
विरवारे, जमी जम मवमां वलमदरि ॥१२॥ निज हांवे जमावेपे
जाधरे, मुकी जम माये हरि हाधरे । एम जावेपे सुख भलेवरे, तेनो
नर अमर सो हेवरे ॥१३॥ एह उमसवमां हेना जमरे, तेनो आग्य
मानो वन्यवमरे । वण एमां नो न होय मेळारे, केहे मांमळी
जेजे ए लीखारे ॥१४॥ तेनो जगमोने अलि भावरे, जाये विताने

ત્યાં સગાવરે । તેમાં મગે કરકો માં કાંઈરે, હરિય રૂપા કરી
કરકાંઈરે ॥૧૫॥ વચ્ચી વસનવંચધીન પામેરે, વધુ સખા રંગ્યા'તા
ગુલામેર । પોને બી ગુલામથી કોઢીરે, વાંચી રંગ્યા હતા મંગ
દોઢીરે ॥૧૬॥ વધુ સખા સંવારે જે જવરે, વચ્ચી માંમલિ કરે ચિન્ન-
વરે । તેને અક્ષરધામનું વગરે, ગાઓ રવહિપુષે બા વારરે ॥ ૧૭ ॥
ચીર શાંકા રામે જવ ભરે, સહયે મહત્તામંદ બનવરે । જાત્ર વધુ
જીવ તારવા માકરે, કર્પો જાત્રવેલે જવાવ હજારરે ॥૧૮॥ જીવ
કોરેશું ગાવા છે મહીરે, મુખી કરવા છે મુખ રહીરે । હવો જીવને
જાવાનું બીજરે, વગ જાવું વચકો રીંગે બીજરે ॥૧૯॥ વધી વહિ
વહે કેલે કેરરે, ચીર કહેવરાવો વેરવેરે । હરિ જનાવે જગમો'ક-
મારે, ગાવા ગાથી ગવાં છે ભોમસરિ ॥૨૦॥ ૬મી કીમ્બજાત્રવચ્ચિવર-
વચ્ચવલેવચ્ચિવચ્ચ-જાત્રવચ્ચિવચ્ચિવ ગુરુપોષ્ણનમઃકાવચ્ચે મલરિકા : અધ્યાય : ॥૨૦॥

રોડ—મલિયે વચ્ચી મહદૂરથી, જીવ રહ્યારિયા અપાર । તે તેએ
ચ બાવે તેમનાં, વચ્ચી વાવ મહિ વિરપાર ॥૨॥ વિચ્ચ ત્રણે મવામવા,
જામવ વાવે જાહોનિકા । જોઈ જવ બનવ ભરે, વચ્ચી જૂન ચ માવે
લેજા ॥૩॥ જામેલ જાત્રવે મોજરે, જવ જમારે જીવન ગાવ । વચ્ચી
જમારે જગવનિ, જમે મંગ મહુ મુગાવ ॥૪॥ મનમંદજ વચ્ચી બી-
હરિ, બી ભવને વિરવે જવ । તેને તાત તૈયાર છે, હરિવામ માંહી
સદ્વ ॥૫॥ પોર્ડ—વચ્ચ જામેલ રીએ મહાવાગરે, કર્પો વધુવધુ
જીવનાં કાઝરે । વચ્ચી કરવા વધુમાં વચ્ચાગરે, શુદ્ધું કરિનું દયામ
મુગાગરે ॥૬॥ કર્પો દુનાવાવિના ભવેગારે, તેના કોઈથી ન ગાવ
કે'લોરે । સહવા મંગ હરિભજ મહુરે, જાવ્યા બીજાવગ જવ વહુરે
॥૭॥ પોને વે'રી અંબર ભમુરે, જામે વાવના વેવમંદ વુમરે । હેવ
હાર અપાર મુલાવીરે, જામે જનિ સુંદર અગાવીરે ॥૮॥ વચ્ચી
વુરનિ મવ જાવરે, રમે જવને માવે જીવરે । હાવે તહ પોને
વીચકારિરે, જામે રંગ મોરમનાં વોરિરે ॥૯॥ વચ્ચી વપર માવે
મુલાગરે, તેએ સખા વાવ રંગ માવરે । જામે મખા તે રંગ મોરંગરે,
તેજ રંગાવ વાવાનું અંગરે ॥૧૦॥ જાત્ર ગુલામની બી કોઢીરે, જામે
અમર રમે હોઢીરે । વચ્ચી દીકા જેને રંગ મરીરે, તેનો મવા અવ-

जळ तरीरे ॥१०॥ एवी लीळा कोळे महाराजरे, तेनो महु जवना
सुख काजरे । के'वो सुखचो जे सभारचोरे, तेजे संभारमिधु तरचोरे
॥११॥ एम सहु जवने सुख बावारे, चाल्या रंजे रमी बाध बावारे ।
बाध्या बाध साधे सव्या सहुरे, एह सवामी वी बाध कहुरे ॥१२॥
बोने सव्या वर्ये वनइयासरे, जोया जेजे तेजे कर्पु कामरे । बोना
बहु मकारनी वनीरे, एवी रीजे रम्या कुमाकनीरे ॥१३॥ एवी भावी
राजमोमी वहीरे, संभारना सहुने सुखमुहीरे । मळपा जम हजारी
हजाररे, मजमंगी कुमंगी अपाररे ॥१४॥ तेनो महुने हरबाध
बाधरे, हरबाध बिना तो कोष न रच्यारि । जोया जेजेजजे वपने
बाधरे, तेनो सरे वपाळे सवाधरे ॥१५॥ तेनो अवसाही नहि भयेरे,
एम ह्याने कार्युळे आ सभेरे । जम जळना तारवा काजरे, एहु
एन लीपुळे महाराजरे ॥१६॥ माटे हरबा स्वरवा रोडनेरे, जळमो'ले
जावाळे लईनेरे । वळी एकावही कपिला कंठेरे, वीधा वर्याव पोने
वही वठेरे ॥१७॥ तानो तेजे लोके लीधो लावरे, निर्मि वपने
मनोहर बाधरे । एह वर्यावने वरनापेरे, जाय अक्षरपाममां आवेरे
॥१८॥ एम सोपुं कीपुळे सहुनेरे, भाज तारवा जम बहुनेरे । वपी
जोना वरवा ने सारारे, अक्षरमां जायळे एक पागरे ॥१९॥ कपो
चालतो मोक्ष वारगरे, भूमिबकी जळमो'ल मगरे । आवे जंग-
काळे बाध आवेरे, तेही जायळे विज मनापेरे ॥२०॥ इति श्रीमद्भग-
वद्गीतासु अष्टादशोऽध्यायः समाप्तः ॥ ॥२१॥

हेतु—एव उन्मथ करी हरि, करिकरि दिवे हरजान । अनेकवे
सुख आपवा, अनि पोनेछे वरसव ॥१॥ महा मनोहर मुरनि, जनि-
सुखद सज्जानंद । सहु जवने साधहु, जाणे जातुं मारो जानंद
॥२॥ ले'री आप्या बहु ले'रमां, अनि ले'र करी ले'रबाध । दु'खीया
जीव सुखीया कर्मा, वळी बावी कर्मा पुन्यवान ॥३॥ भाग्य मारां
ए भूमिनां, जिगां हगो कर्मा हरि आव । पावन धई ए दु'खी,
हरि वरणने प्रभाव ॥४॥ भाषणं—धन्यधन्य वलम हरचाररे, जिगां
पोने रक्षा करी प्याररे । रम्या भव्या जम्या जिगां बाधरे, जम्यो
महामुक्तनो उपां साधरे ॥५॥ धन्य ओरवा धन्य जोसरीरे, जिगां

हरि चेहा मन्ना करीरे । दिये हर्षन पोने चारुकरे, जेने जेनिनेनि
 के' भिगमरे ॥१॥ एह भूमिकाका मोटा जागरे, मधी जाजजो प
 कछा लागरे । कछी चोक कछी हुं बन्नाणुरे, जेन वैकुण्ठ सभ सहु
 जाणुरे ॥२॥ चरण रजे जयो अरधुरे, स्वरगो रज करे दुःख दुरे ।
 तिया बाबी लजे कोइ मानरे, तेवज पामे एह निर्वाणरे ॥३॥ सोय
 जय समान अवनीरे, मधी वषा स्वरदये वादनीरे । बन्ध होरी
 कजार ने हादरे, बन्ध बन्धस गंगामो धादरे ॥४॥ बन्ध लङ्गुरवा
 चर कछीरे, कर्ण अंकिन भूमि छे सपछीरे । बन्ध बाबी बुझनी
 जापरे, हरि स्पर्श बिना मधी कांपरे ॥५॥ बन्ध बन्ध नाराय-
 नहारे, सहु मानवासी सुखधरे । बन्ध सीम अंघ बाण्य कछरि,
 कयो हरिप बधिज सपछारे ॥६॥ बन्ध वेलावडीना धादरे, कयो
 रंज बधिज मा'वा धादरे । तिया जेजे जय जाबी मा'धारे, तेनो
 अंतर बाण्य शुद्ध बाधारे ॥७॥ मा'धो विरमछ जय अंधरे, वरम
 नामने नामधो तेहरे । तिया मा'पाछे जय जीवमरे, एधी मधी
 नीर कोष बाधनरे ॥८॥ पुरुषोत्तम स्वरगामी जे वसुधरे, न मछे
 कर्णमणि चंद्रे जे अमुरे । बहु देवा बहु गाय धररे, कयो स्वरशि
 बधिज सुंदररे ॥९॥ तियातिया दिवयो बालमरे, कयो चर ने
 वैकुण्ठ समरे । स्वरशि जाग्ये स्वामे कोष लभरे, जाय लछमो'ने
 तेह जनरे ॥१०॥ एम चारी जाग्याछे अदिवासीरे, कछा बहुने
 बामना बार्मारे । निजबलने बलादे करिरे, बहु जीवने नारेछे हरिरे
 ॥११॥ तेह साक बिचरे वसुधापरे, बीजो जर्ष मधी एने कांपरे ।
 अर्ष एज उटारवा मानीरे, आख्या ह्याम ए कामे मियो जानीरे
 ॥१२॥ साहे तियाजिया हरि ह्छारे, जेजे व्यानके पोने हरि गपारे ।
 तेनो व्यानक कल्याणकारीरे, जेजे जोया ने रामबा संवारीरे
 ॥१३॥ ए छे होयला हननी होलमरे, सहु मानी तेजो बान समरे ।
 हरिने आयह छे आज अनिरे, कराववा पोनानी मापतिरे ॥१४॥
 एज अर्ष करबोछे मिटरे, जीव लारवाछे बहु मिटरे । एह साक
 आख्याछे आ धाररे, तेना निखे जाणो निरधाररे ॥१५॥ एह जीव-
 ह्मन्मन्मासि चानकजनमभवकमिपुनानन्दमुनिविरचित पुरुषोत्तमस्य अध्यायने एको-
 वत्रिंशः प्रकाः । ३९॥

લેશ—વજ્રનું વાનમે વિચારિતું, બાંધિ મંદિર કરીય વજ્ર । બાંધિ
 લેવારિયે જૂરનિ, બાંધિ સારી ભદ્રવી વિગોદ ॥૧॥ મહા મહારાજ
 વર્તુ રથા, વજ્ર બાંધેછે સદુ જય । મારે મંદિર કરાવિય, મર બાંધી
 કરે દરવાજ ॥૨॥ જૂરનિ હારે જમુપ્પનું, બાંધો કોટિનું કમ્પાન ।
 વજ્ર વજ્રમ વજ્રાવ છે, વજ્ર બાંધિયા દયામ સુગ્રામ ॥૩॥ સુગ્રી સંન
 રાત્રી વજા, રાત્રી વજા ભદ્રુ દરિગ્રમ । વળી જોડું મંદિર કરા-
 વજા, બાંધિ વજ્રાવનું જગદમ ॥૪॥ બોલે—કર્તુ જ્ઞાન મુહુર્ત હરિ
 હાથેરે, નિર્વા સુંવન હનો સંગાથેરે । જાણી જાણે જાણે જકિ કર્યુરે,
 વજ્ર બાંધે મંદિર બાંધ્યુરે ॥૫॥ જાંજાં કરનાં વર્તુ નૈવારે, વજ્રી
 વળી જાળી નહિ વારે । કર્યુ જોડું મંદિર જે બાંધે, કરાવિતું
 હેનેણું દયાકરે ॥૬॥ વર્તુ મંદિર વજ્ર જે વારે, બાંધિ જૂરનિ વજ-
 રાત્રી જે વારે । ગુણમાનર જે મોડીયાથરે, તેનો વજ્રાવ્યા રોનાથે
 દાયરે ॥૭॥ રાજામહિન જોને બનિમારે, જે જુથે તેથે જાગેછે
 વ્યારારે । વનો વાસુદેવ જગવારે, જે જુથે તે વાથે ગુણવારે ॥૮॥
 વ જે મોડીયાથરી જૂરનિરે, વનો સુંદર જોનેછે જનિરે । વજી
 જૂરનિ વજ્ર વજારીરે, સુંદર મંદિર સાદં વજારીરે ॥૯॥ વાંચ્યું
 વાંચ દયાથે સદુ વાંચરે, મોંદ કરીએ વાંચે મહારાજરે । કંક દેશનું
 કરવા કમ્પાનરે, કર્યુ વાંચ વ દયામ સુગ્રાનરે ॥૧૦॥ જેજે જય
 કરે દરવાજરે, જૂરનિ જોઈ જાણે જાગરે । કરે હંદવન વજ્રામરે,
 તેનો જો'લાછે વજ્ર વામરે ॥૧૧॥ વજી જય કર્યુ જે વજારે, ત્રિરજ્યા
 મોડીયાથ જે જાંજરે । તેનો વાંચજો જાગર વામરે, વાંચો જય તે જ-
 વજામરે ॥૧૨॥ વજ્ર દયા કરીએ દયામરે, વજી કમ્પાવ વહુનાં બા
 વાંચરે । કોઈ જાણ જાણાથે જાગ જાગરે, જાણે હરિ મેદવા મવ
 જાગરે ॥૧૩॥ જાણે કી કરે જે જાગનિરે, તેનો વાંચ વજ્ર વાંચ-
 નિરે । જાગ વજ્ર વાંચ વજારે, વાંચવ જૂવનાથિ વજ્રા જાગરે
 ॥૧૪॥ વજ્ર વજ્ર બાંધવ વજારે, વાંચવ જૂવનાથિ વજ્રા જાગરે
 ॥૧૫॥ વજ્ર વજ્ર બાંધવ જાગરે, જેને કી જાણે જય તેવરે । જુગુમ
 હાર મોગ જે જાગરે, વાંચ વાંચ વજ્રા મુજ વજારે ॥૧૬॥ જાણી
 જાણથે જાંધિયા દાયરે, તેનો વજ્ર વજ્રાછે સવાથરે । વાંચ મેવા
 તે સર્વે જો રીતરે, કર્યુ જય જેને જોને રીતરે ॥૧૭॥ કર્યુ વાંચ વ

मोहं महाराजरे, महु जीवना कल्पान्न काजरे । एम बहुबहु कर्ण
कपापरे, जीव नई आवा बाब बापरे ॥१७॥ तेनो भासह ते आहु
जामरे, बधी बाबना एम विहारामरे । जाने बांधी बाब बजाय-
जांरे, कहे बार अपार मोक्षमजरि ॥१८॥ बार बर्ष के आभय बाररे,
महु बाबे भवजल बाररे । मारो आबवानो अर्थ शिपोरे, कपारे
जीवने संकर रियोरे ॥१९॥ महपुर मरिधी अपाररे, कैक जीवना
कपो कटाररे । आये विये एहे स्तुती रमेरे, भावे बाब तेहवा
अंन समरे ॥२०॥ एहि जीवदुखदुखमिषरनककलेरकमिषुआनप्रदुविमि-
रविरे पुनरोनमनकालमये विज्ञानका मकारा ॥२१॥

रोटा—मकपो न जाय महपुरनो, मानो मात्स्य के महिमाय ।
त्रिपां जेन हरिजन महु मजी, बखी निरखे बाप मदाय ॥१॥ सन-
संगी बाई भाइने, कपां इहां महुटे नाम । इहांन बिना कोय हे-
जावां, मधी रक्षा पुनव ने बाब ॥२॥ अहमक हकपा मकपा त्रिपां,
बखी आप्पां छानीमां बर्ष । ने बरपा बिसे बिनयनां, जानो जाये
जन्म ने मर्ष ॥३॥ बहुपेर परमादिपो, बलि ईयां मळीछे जहर ।
तेनुं बसानुं बोलनुं, एधी बीजो कोन जसुर ॥४॥ चोपाई—एनो
आंगवधो एनुं बापरे, तेनो जापये गो संनापरे । बखी जेजे कर्पु
जगमानरे, कहुं सांभलजो तेनी बाबरे ॥५॥ सोरठ देवाबासि जम
काजरे, करारियुं मरिह महाराजरे । जोई जीरनगह माई जागपरे,
हिंठी देवछ करवा लागपरे ॥६॥ जाणुं जा जागये मरिह बापरे,
तेनो मोटो बधे महिमापरे । मोहुं सोहर नीरव बखी भोडुरे, त्रिपां
आये अनुप्य कोरानकोदुरे ॥७॥ तेह सहुने बाये हरजनरे, तेने
करी लरे बहु जवर । बखी देवामां सारा सनसगीरे, जेनी प्रीत
बभुमां अमगीरे ॥८॥ आभी रामानुजीना शिष्यरे, हेने हरि
जजेछे हमेशरे । महु सिद्ध समाधिसंपकरे, अनि भवेण जानो व
जवर ॥९॥ बखी मरवि असे एह देशरे, रही गया बरणिने देशरे ।
जोई पवित्र देश बाबनरे, वगुणनुं भावी ननुं अनरे ॥१०॥ एधी
मोमी रक्षा मोक्ष नामरे, करवा अनेक जीवनां कामरे । करवा
बहुबहु असे बाबरे, गुणी महु धाना रजिगानरे ॥११॥ बखी देवा-

હના વરનાથરે, વાણ સમાધિ રહે સંગાથરે । સમાધિએ સુખી નર
 મારે, માંહે સમાધિથી કોઈ વારે ॥૧૩॥ કોઈ સુરપુર બન
 મોકરે, કોઈ રત્ની જાણ સમ્પન્નોકરે । દેવે દેવાસને વગીચરે,
 કોઈ દેવેએ સુખ મિલકરે ॥૧૪॥ દેવે બને કુળ્યુ ને વાનાકરે, વધું
 દેવાકના નમકાકરે । કોઈ દેવેએ મોનોષ વાવરે, જોઈ માંહેએ
 પુરુષદાવરે ॥૧૫॥ કોઈ બહારવાસ બનમોકરે, જોઈ મીઠકલી ને મ
 સુકરે । દેવે વર ને વોનાનું મનરે, દેવે વાદ વાસ્તવ જનરે ॥૧૬॥
 વધો જગત કયોંનો પ્રભાવરે, સૌ અમ કરવા નિષ્વાવરે । રચા વ
 દેવામાં બને વનુરે, વધુને દર્શન થવું અમ નનુરે ॥૧૭॥ નેવ દેવા
 માંથી રહે દાસરે, અમ વિના વધાઈ વદામરે । મારે મંદિર વાવ
 વક છાકરે, વર્મા વધુ છે તમનું અમારે ॥૧૮॥ મારે ઝીરનગદમાં
 જરિ, કરાવું મંદિર સુંદર સરિ । વધી મંદિર કરવા કાઝરે, મોક
 લ્યાએ મોટા મુનિરાજરે ॥૧૯॥ કયોં જાદર થાવા દેવકરે, અમિ
 સરસ અનુવ બનકરે । વધું વોટાક દિવમાં નેવારે, જ્ઞાનો વધાર્યા
 પ્રાણ જાવારે ॥૨૦॥ મંત્રો મુનિયો મારી મારીરે, મારે વાણે મું
 વિધું બેમારીરે । વધ મુનિનો બહિમાવરે, જેનાં જેનાં જેનો મ જે-
 વાવરે ॥૨૧॥ રમિ બીસદજાગરવાનિચાનકનકસેવકમિષ્ટાન્નમુનિવિરમિ
 પુરુષોત્તમચરિત્રને વધવિદ્યા વચન ॥૨૨॥

નોટ—વધી મંદિરમાંથી મુનિનો, વધારાથી કરી વધુ જીન ।
 સુખકારી ને મુનિ, અમિ મારી સુંદર મોનિન ॥૨૩॥ મરવમા મંદિ-
 રમાં મનોહર, જોવા એવી જે જોઈ । પ્રભે કરી વધરાધિયા, ચિકા-
 રાવ રાજોઈ ॥૨૪॥ પૂર્વ દેરે વધરાધિયા, રાવારમણ કુળ્ય કુપાજ ।
 જાવી વેઠા તદજામર, અમિ દયા કરીને દયાજ ॥૨૫॥ વચિત દેરે
 વધરાધિયા, કિલ વારવની સુખકવ । તમાપાનિ કુપમ વગી, મગી
 જોવેએ અમિ અનુવ ॥૨૬॥ વેળાઈ —સુંદર મુનિયો સરસી મારીરે,
 નેનો મંદિરમાંવ બેમારીરે । જોવા એવી મુનિ મુનેગરે, જેને મું
 મેને મામ રહે ॥૨૭॥ વધી વોને મુનિ વધારાથીરે, તદજેથી મુનેગદ
 આવીરે । કરવા બનેક જીવનું કલ્યાણરે, કરું કામ દયામ સુજા-
 વરે ॥૨૮॥ કયોં વધમથ અમિ ન્યા મારીરે, જાણ્યાં દર્શને સૌ નર
 મારીરે । નેને મોજમ કરાવ્યાં જાવનારે, વધી માથી માવ અમ્યા

હનારે ॥૭॥ અમી પોતે અઘાઠિયા અનરે, પાપે વીરશિખું અનપનરે ।
 હરિહરી કેરવે જોરકરે, રિવે દોષ ધામે કોઈ વચરે ॥૮॥ અનિ
 જેન છે હરિજન ભાષેરે, ભારે અઘાઠેકે જન જાણેરે । એક અઘાઠિ-
 રજા અન વપારેરે, મહાપા સદુ સંગમે ને પારેરે ॥૯॥ મઠી વઢી સંગ
 પાપે વજારે, વઠના માથ રેવનાવજા વજારે । એમ હરે કરે કરે
 કાંઈરે, સદુ અનમે છે સુખદાહરે ॥૧૦॥ મંદિર કરાવ્યું જે મહારાજેરે,
 સદુ ઝીવના કલ્યાણ કાજેરે । કોઈ જાતી દર્શન કરાશેરે, તેનો
 અવાર સંચાર નરજોરે ॥૧૧॥ એક ઘોરો કર્યો વપકારે, વદુ ઝીવ
 નારવા જા વારે । વઠિય રેશિ કરવા પુનિનરે, કર્યું મંદિર ભાઈ
 જોખિનરે ॥૧૨॥ મઠી સંગમે જાતી જાગવ્યારે, રેંદુ મહિ જાંહિ
 જાગ્યા વિચારે । વરવોવરવ એક જામરે, કરવો જા મંદિરજાંહિ વામરે
 ॥૧૩॥ વધી જાગવ્યા જાતી દયાઢેરે, તેનો જાતી નિષિઠે જાઢેરે ।
 વઢી કરી છે જેનની વાનરે, તેમે સદુ વર્ણ રહિયાનરે ॥૧૪॥ કરે
 જા દેવા છે વદુ મારોરે, સદુ અન અનમાં વિચારોરે । ફેણ
 રાજાવદ્વામી રેનારે, ઝીવ વદુમે અનપદાન દેનારે ॥૧૫॥ સોરઠ
 દેવાઈ સર્વે જામરે, તેનાં વમેઠે પુરવ ને પામેરે । તે સદુમે દરજાન
 વપરિ, કોઈ દરજાન વિના જ રજારે ॥૧૬॥ વઢી અમેવન જો
 સોરઠેરે, મરવે કર્યા કીણ સારી વેઢેરે । સદુ જાણેઠે અનમે અનરે,
 વઢી વર્ણઠે સદુમે દર્શનરે ॥૧૭॥ જેઠે અવઠે અઘાઠ વામરે, તેનો
 વામજો વામ વામરે । વઢી જા વરનિ જે વેમારીરે, તે તિરવજો જે
 વર વારીરે ॥૧૮॥ તેને જીદ રાખી ઓહવ જાકારે, જાતો જાગ્યોને
 વૈ હંકારે । એક વારીમે જાગ્યા કીણ અમેરે, સદુ વામજો સો
 અન મમેરે ॥૧૯॥ જા વારજો જે અવનારે, વધો જ પાપે વારવ
 વારે । વધી જાગ્યા ને જાવદુ વર્ણધીરે, અન જાગ્યો સો અન-
 ધાધીરે ॥૨૦॥ રમિ કીમદ જાગ્યાવિવાચકમકરેવનિવુજાવનુમિવિવિવે
 ગુણોત્તમવ્રતાઃ ૬૩૦ હરિજન: અનર: ॥૨૨॥

રોવા—વધી વાન વાનમે કરી, વધી હરિ દેવે વનું જેન । સુખી
 વગવ મુનિ ધના, વઢી સતમગી સમન ॥૨॥ જાગ્યું વાગ્યા સદુ
 અનરે, વર્ણ સુખી વાનાઈ વેન । જાનું ઝીવ વદારવા, જાગ્યા

જાવે દયામ સુખદેવ ॥૧॥ ગાળવારી એ પ્રથમિયે, તે સહુને તેવા
 જવામ । પદ આપદ હરમા, વળો વળો કરે વનદયામ ॥૨॥ ઝોઈ
 મહારાજની મરજી, થાપ કોઈ કરે મુનિરાજ । એમ કહો તેમ
 કરિયે, કે'જો કૃપા કરી હરિ આજ ॥૩॥ બોલ—તારે માથ કહે
 મુખો સંતરે, આજ તારવા ઝીવ જનતરે । તારે એમએમ ઝીવ તરેરે,
 વન કરખુંછે સહુને સરેરે ॥૪॥ માટે દેવોદેશમાં દેવકેરે, માંહો
 સારી મૂર્તિયો સવકેરે । પદ મૂર્તિમાં દર્શન કરાંરે, તેનો અપાર
 કાળી હરખંરે ॥૫॥ જાનો પદ વપાવ કે આરિરે, સહુ સુખો જનમાં
 વિચારિરે । માટે કલ્પમાં મંદિર કરખુંરે, થાવ માંહીય વાર જનરખુંરે
 ॥૬॥ પદ સુખી મન સજ ખરે, કર્પુ સુખમાં મંદિર જરે । માંહી
 વેસાઈ મરમારાયજરે, કલ્પદેશ તારવા કારજરે ॥૭॥ વધી વોચકે
 મંદિર કરાવીરે, તેમાં મૂર્તિ સારી વપરાવીરે । વધો કરિયો પદ
 વપાવરે, એમે કરી જન સુખી વાવરે ॥૮॥ (બોમ્લીમનોદર હરિ-
 ક્ષરે, વોને ધીંગી થઈ જાત વજરે । ઝીવ જનન હરારવા કાજરે,
 આખ્યા માં વધીવાર લઈ સમાજરે ॥) કરાવિયું પ કાજ સંતાજરે,
 વધુ ઝીવને તારવા કાજરે । વધી માથ કે' કહુંતું અમેરે, કારજો
 થાવ તો મંદિર તમેરે ॥૯॥ વધી સંત ઝોઈ જાઈ જાવ્યારે, દેવો-
 દેશ દેરાં કરવા લાગ્યારે । એમે દેશમાં દેવલ વપરિ, તેમે
 દેશમાં જન એ રચારિ ॥૧૦॥ તેનો જન્મવ સવેવા માંખેરે, જાવે
 સહુ હરવામે સાંખેર । કરી દર્શન મસજ વાવરે, સુખે લામિવારા-
 યજ વાવરે ॥૧૧॥ તેમાં લામિવારાયજ વામરે, થાવ શુદ્ધ સહુ મર
 વામરે । લામિવારાયજ વામ એવુરે, અધી વીનું વામ કોઈ પવુરે
 ॥૧૨॥ માટે એ અવગો પ વામરે, તેમાં વામજો અખર વામરે । વધો પ
 વામજો વરવાવરે, મગદાખ્યો કૃપાવીવર વાવરે ॥૧૩॥ વધુ વકારે
 કરવા કલ્પાવરે, માંથે વારિયુંછે મિદવાવરે । માટે એમે કિવાનો
 કરેછેરે, તેમાં જનન ઝીવ તરછેરે ॥૧૪॥ જન ઝીવ જગતના મહુરે,
 કર્પો તારવા વપાવ કહુરે । પદ વપાવમાં એ જાવી ગવારે, તે સહુ
 અવવાર વવારે ॥૧૫॥ પદ અર્થ જાંવ આવિવારે, કરી વધુ ઝીવવર
 દવારે । આજ જનના ઝીવ છે એવરે, તપો વધુ વવાવધા તેવરે ।
 ॥૧૬॥ અતિ લામધી વાવરીછે જાજરે, આવી પુરુષોત્તમ મહારાજરે ।

અગ્નિરે । એકે ચિરન્તે ચરણાં યતીરે, તેનું તમ ચિત્ત તિલે રહિરે ॥૧૦॥
 ૧૦ ॥ એવી મુરતિપોષે અગ્નિ જાતીરે, અગ્નિજ્વળીને પણ કામે વ્યારીરે ।
 સદ્ગતનું પણ મોઢે યતીરે, તારે વીજા થ મોઢે કેમ જમરે ॥૧૦॥
 જોમામાગર શુભ્રવી વ્યાપીરે, છત્રી અગ્નિ થધી જો વચ્ચારીરે । જોઈ
 જોઈ જમ થમ લોભેરે, પણ મદ્મદ્મોદ્મ મોભેરે ॥૧૧॥ મદ્મ મનો-
 હર એ મુરતિરે, તેનો બેભારી કતી હેન અગ્નિરે । કપોં મોટો જમ્મવ
 પદ્મ રતરે, સદ્ગુણે કરાધ્યાં મોજમરે ॥૧૨॥ કપોં સમૈયો વધુ મારોરે,
 તારપો બેલી જમ્મને વ્યારોરે । અધ્યા રમ્યા મમ કતી રીતરે, પરિ-
 પૂરણ પણ સદ્ગુ રીતરે ॥૧૩॥ જાળો જમ્મ મે રહિંચ દાંધેરે, માંન
 સર્વે જમ્મમંત્રી સાંધેરે । એ કોઈ જમ્મસપ્તર આધિપુરે, તેનો અધ્યા
 વિદ્યા બહિ રહુંરે ॥૧૪॥ અધ્યા સદ્ગુ જમ્મવનું જમરે, એવો સમૈયો
 કપોં જમ્મવરે । એકે અધિવા જમ્મ જમ્મ રહરે, પણ મોક્ષવાગી
 સદ્ગુ તેરે ॥૧૫॥ વહી કપોં એકે રહજાવરે, તેનો પણ પરમ પાવ-
 વરે । એવો કપોં મોટો જમ્મકારરે, જમ્મગ્રીવ તારણ મા મારરે ॥૧૬॥
 મુરતિ બેભારી સારી સુંદરરે, અગ્નિજ્વોતિન મદ્મ મનોહરરે । ત્રિજમ-
 જ્વળી પુરણ આજરે, મુરતિ બેભારી મોભેરે વામરે ॥૧૭॥ કરણા બંધેક
 જીવનું કળ્યાણરે, આજ વચાહી મોક્ષમી જાણરે । જાંબે રેણી પર-
 રેણી રહાંબેરે, ત્રિરન્તે રહાંચ રહાંચ મનેરે ॥૧૮॥ એકેએકે જોયા
 મમ્મને જાણરે, વહી જાણે તારણા જોઈ રાખરે । તેમાં સતી મપાં સર્વે
 કામરે, વહી જામજો પરમ જામરે ॥૧૯॥ એમ રમ્યા કતીએ રહિ
 આપરે, જીવ તારણા આજ જમાપરે । વધુ જમ્મી કરતી છે મારરે,
 એવો કતી આધ્યાએ વિરચારરે ॥૨૦॥ ૧૬ શ્રીમદ્ વૃષ્ણપાદશાસ્ત્રાચાર્યઃ
 શ્રીમદ્ વૃષ્ણપાદશાસ્ત્રાચાર્યઃ શ્રીમદ્ વૃષ્ણપાદશાસ્ત્રાચાર્યઃ શ્રીમદ્ વૃષ્ણપાદશાસ્ત્રાચાર્યઃ ॥ ૧૬ ॥

નોંધ—વહી બીરહિ કેંસદુ સાંધજો, વધુવધુ વચાધ્યાં મંદિર ।
 અંતર જીવ વદારણા, વધુ જામ જનામ અધિર ॥૧॥ સુંદર અધિર
 સારાં વર્ણા, સ્વાધી મુરતિપો મનોહર । પણ મદ્મદ્મોદ્મ મારા
 મનમાં, અગ્નિ સારા તાંગેછ સુંદર ॥૨॥ માનો દેશ ત્રિરસ અગ્નિ,
 રેહાંચમાર્ગને દુષ્કરુષ । ત્રિગાં સ્વામી દોષ ને રહે, વીજાને મક-
 રુષ ॥૩॥ જાહે જાહે એ મદિરપર, વધુવધુ રહુંછે હેન । વચ્ચવચ્ચ

૧૬ સંનમે, જે હુણ રહે કાલી કીન ॥૪૫॥ બેળદે—મારે વચને જે હુણ
 રહેછેરે, સુખ દુઃખ કારીરે મહેછેરે । પણ મને કરવાને રાગીરે, ઘણી
 રાખી કારીયું મારીરે ॥૪૬॥ ૧૭ સંન કીજા સંન જેહરે, કરોચ
 મારું કેમ તેહરે । હોય વગેરે બેઠુ વ્યારેરે, મારે તમે વધુ યે
 બારેરે ॥૪૭॥ ૧૮ પણ વચ જાણશે ત્યાં કોપરે, જેહ લાગ વાંતો મુને
 કોપરે । મારે સંજોગે મન પાપરે, વધુ છે જો વ બહિર માંપરે
 ॥૪૮॥ ૧૯ પણ સંનમે જમાવશે જેહરે, મોરા સુખને પામશે તેહરે । કીજા
 જન્મવા જમાવે પોજારે, તોયે જાયે બહિ વધી જોજારે ॥૪૯॥ ૨૦
 વૃત્તી જોજારે અપારે, કહી પાયે તામે જોવી કરરે, તેનો જય જાયે
 જગમાંલરે, જાય જાનજો છે મારે કોલરે ॥૫૦॥ ૨૧ જેહ જય મારા રાગી-
 વામાંરે, રહે જાય કોવી કયા મામારે । ઘણી સન કીજા કોના
 મારારે, વચ સન મામે મુને વ્યારારે ॥૫૧॥ ૨૨ વેદાભિમાની નો દિવા
 ન મમરે, જે કોઈ અભિપ્રી ખાનના ખમરે । પણ કીમુખ કરે વહી
 વહીરે, સત્ય મનુ જાણજો સત્યકારે ॥૫૨॥ ૨૩ જેનો સનનો વધો
 સનકારરે, તેનો જુરનિર્મા છે વચ્ચકારરે । જેહ દિવધી વેડી વ
 જુરનિરે, તેહ દિવધી વધુ સુખ જાનિરે ॥૫૩॥ ૨૪ મોરમાં પણ વધો
 સમાસરે, વેળી મહેળી કયા કરી વામરે । ત્રિપાં હુણ વાંચવામાં
 કરરે, ત્રિપાં વાં હવેલિયો સુદરરે ॥૫૪॥ ૨૫ તેનો મદ્યમોદ્યમ પ્રમારે,
 મદ્ય સુખિયાં વધાંછે જાયરે । તેનો જાણેછે પોતાના જાયરે, કીજા-
 ને તો જમાવે બહિ જાયરે ॥૫૫॥ ૨૬ પણ જાયે જગાને જે જાયરે, કાણે
 મદ્યમોદ્યમનાં દર્શવરે । તેનો જા મોહ વા મોહ માંદરે, મોરા સુખને
 વાયે સદાઈરે ॥૫૬॥ ૨૭ જાયે જગાને તેનો જે જાયરે, તેનો જય છે
 જુરનકારરે । જાય સદિન કરશે જગવરે, તેનું જગમાંલ છે સદવરે
 ॥૫૭॥ ૨૮ તેહ સાદછે પોતેરે વામરે, વધુ જીવનું કાવા કામરે । રેળી
 મહેળી જાયો ત્યાં વધુરે, કરે કરિનાં દર્શન સદુરે ॥૫૮॥ ૨૯ વૃંદ વચિય
 જગર દક્ષિણરે, જાય ત્યાંથી મનાઈ મનમનરે । ત્યાંમાં જોગવધી
 જાયે જગરે, કરે મદ્યમોદ્યમનાં દર્શવરે ॥૫૯॥ ૩૦ તેનો અવિચલ
 વામમાં જાયરે, જાણ જગર વધુ જાણરે । તેમાં મદ્યમ કાણો ત્યાં
 કોપરે, દરિ ખારે તે મુનું ન હોપરે ॥૬૦॥ ૩૧ મારે વ જુરનિ હરે

હરીરે, આગે વધુ ઝીણ અથ તરીરે । તેહ માંહે કર્નુંડ મહારાજરે,
અણનપદ પચાહવા કાઝરે ॥૨૦॥ હિંદી લીલકાવ્યના અનુવાદક મહોદય-
ચિત્રકાવ્યપુર્ણિમાવિશે ગુરુપ્રેમગણકાવ્યને વટવિજા: વચાન ॥ ૧૧ ॥

નોટ—અથ અંગેક પ્રકારમાં, વધુવધુ વચાવ્યાં વાર । અન્યાય
કરવા કારણે, અન્યથેને આગો આ વાર ॥૨॥ આથ અન્યથે અંત સંબંધે,
વર્ણી સંસ્થામી સંબંધે સોય, સ્થાપ્યગોળી સમ્ભાગી સંબંધે, એથ
પામ્યાં સદુ કોય ॥૩॥ અદિર શૂનિ સંબંધે, કર્યા કમળાનના રવાય ।
૫ બાહેલાં ઇસંગ ધાર્ણીએ, પાણ તો અવધુ:અ આવ ॥૪॥ એથ અથ અથ
આપી આપણું, કરે કંઠાનને કોરિયજ । અથ સમાજ હે તારે
ઝીણરે, વ્હી સહી આચારજ ॥૫॥ નોટ—અથ વધુવધુ વરદારરે,
વાણે ઝીણ તાર્યાં આ વારરે । વધુ હરિ કરી વરનાથરે, તાર્યાં ઝીણ
વાવરી સામ્યરે ॥૬॥ વજનો વિચાર કર્યોંકે વાંચરે, કાનું કાનું
વનું કેવલ વાંચરે । ઘોંટાંઘોંટાં કરાવ્યાં અદિરરે, તેમાં રાખિલા સંત
સુધીરે ॥૭॥ અથ તેનો સંત છે જો ભાગીરે, વ્હી હેંવ સમજો બીજ-
રાગીરે । સમન વિમા અદિર કેવલ રેંજોરે, વાન વથ વ કેવલ વેસજોરે
॥૮॥ એહ ભાગી છે ત્રિપા અથ ભજારે, રેંહ સુખથી મિરાથી વજારે
તેણે મહિ કાજવાય આગરે, વધી વાન વ વજવા ભાગ્યરે ॥૯॥ તારે
વ્યા કરે વ્હ વર્ણીરે, તો રાખે અથર વ્હી વર્ણીરે । વધી સરવાર
રેંજાથી સંબંધિરે, તેને મેંદાથી આવના શિચિરે ॥૧૦॥ ભાગ્યા દમગુજ
કોને શિચરે, અથપદમાદ એ રાપીરરે । તેને આવે કર્નું આચારજરે,
કરવા વધુ ઝીણના કારજર ॥૧૧॥ ભાગ્યા વેંથી અદિર એ રેંજારે,
એમાં કોઈએ જ વાન જંગરે । સાધુ સમ્ભાગીના ગુહ લીપારે, રેંજા
વજાર દશિન વેંથી હીપારે ॥૧૨॥ કહે સદુગદુને રેંજા રેંજોરે,
સારો સદુને વપરેજા રેંજોરે । તમને માનજો વ્રજજો એહરે, ઘોંટા
સુખને વામજો મેંદરે ॥૧૩॥ અથ અથ ભાવજો સંવારે, વગુ વાદ્ય
એ વધી વરે । અથ વ્હ દમ અથ રેંજોરે, તેનો અથ અથ વામને
મેંદરે ॥૧૪॥ વ્હ આદિ એ આવજો વચરે, વ્હા વરવારી એ ગુહ-
વરે, વ્હી વચાવજા વાનાને વેંરે, કરવા મેંદા વ્હી મારી વેરે
॥૧૫॥ વધી કરવા સમમાન વનુરે, મારે કાનુંકે કમલાન મેનુરે ।
અથ આચારજથી કમલાનરે, વાગો સદુ ઝીણનુ સુખાનરે ॥૧૬॥ વાગો

મોક્ષનો છેલ્લો વધાવે, વહ ઉપરાંત મધી કાપે । મૂર્તિ આચારજ
વર્મ વાઝે, દે'જો કમ્પાન ને વધુ કાઝે ॥૧૬॥ જેને વને કોઈ
આમરહોરે, તેને જગર અવગ્રહ તરહોરે । કરજો દર્શન ને ગુણ
સેહોરે, વઝી વો'વણ પ્રધાને કાઈ દેહોરે ॥૧૭॥ અદ્વા સહિત સંવા
કરે મોહરે, વઝી રાગી વાજો વને જોઈરે । વધા જમ જેને જગમાં-
વરે, તેની કાચી મારે સહાયરે ॥૧૮॥ મારી દૃષ્ટા છે દુષ્કર્મ
વર્ષાઈરે, વરમ પ્રાપ્તિ સદુને દેવીરે । મારે મોક્ષનું મોટું દારે, જમે
વધાવિયું છે આ કારરે ॥૧૯॥ આચારજમી વધુ વઝરહોરે, જાગો
જગમગર વાલ કરહોરે । વમ ધીમુખે વધું ધીમિવેરે, જમ સો
સુખ વાચી લિમિવેરે ॥૨૦॥ ઈતિ શ્રીમદ્વાક્યસામિતરત્નકલ્પકેવલમિત્યુ-
ક્તમન્વપુરિષિત્થિરે ગુરુચોતમચરિત્રન્યે અવધિઃ અધ્યાય ૧૮ ॥૨૦॥

નોટ—વમ મોટવ આચારજની, વળીવળી કરી વનદવાલ । વહ
દારે અનેકને, આવશું છે જાજ નિજ વામ ॥૧॥ વામવનિયે વમ
વારિયું, જમ વઝારવા છે અવાર । વાર વમાદવા વાળીને, વહ કર્યા
જાવે વધકાર ॥૨॥ આચારજમી અનેક જમનો, અવરુપ સરજો
જર્મ । વમ જાવે જા સમે, વાચી અતિ સામર્થ ॥૩॥ વર્મકુચને જે
અનુસરે, ત્યાગી વૃદ્ધી મર કોઈ વાર, વરિભ્રમ વિના ને વામજો,
અવાર અવનો વાર ॥૪॥ વેગદ—આચારજ વધાં છે જે અમેરે, તેની
રીત સુગી તિયો તમેરે । મધી અન્ય આચારજ જેવારે, જાવ અદ્વા
કરનાં સેવારે ॥૫॥ સાચો સાચો વમ વઝી કરેરે, વમ સંવા વર-
ણિય કરેરે । તિયે વમ ને તાકે તિયનેરે, ને કેમ કરે જીવના વિવ-
નેરે ॥૬॥ મારે વધા આચારજ જા વાઈરે, વધવ વાલ સમજની
સહિરે । જાગો ત્રિયા વનના તાકુ મધીરે, તેની વાલ કહિયે ઘીવ
કર્ષારે ॥૭॥ જમે વાંધી દિધીં છે જે રીતરે, તેમાં દે'છે કરી જનિ
વીતરે । શિષ્ય અચાપ કરજો સેવારે, વમ વાન્યાદિ આપજો દેવારે
॥૮॥ તેનો સંતોષ સહિત સંજોરે, વળ કોઈને દુઃખ ન દેહોરે । વમ
વરતજો વહ આપરે, વળ મહિ કર કોઈને સંતાવર ॥૯॥ નિજ સંવધિ
વિના વાઈયો સંગેરે, કેરિ ન વોલે ન અહે અંગેરે । કોઈ વપર રોષ
ન રાલેરે, વઝી કોઈને કલંક મહિ માલેરે ॥૧૦॥ કેની જમાની
વળ મહિ કરેરે, જુઠી સામ્ય વળ મહિ ખરેરે । વહજો જાવત તો

ભાગી ભાગ્યે, કરજ કેનું મ કાઢવા જાયે ॥૧૧॥ મહિ રાખે
 કોઈની ખાવણે, મહિ કેવે ધર્મદાતા કબરે । સદુ કબર રાખ્યો
 હવારે, દે'શો વ ગુણે એ ગુણ કચારે ॥૧૨॥ કચ કચ કબર દગાડે,
 તેનો રાખ્યો મહિ ઠર ભાંડે । દેશા અદેખાઈ કે અમરે । રાખી
 મહિ સુરે પોતાનો અધારે ॥૧૩॥ મહિ રાખે કોઈવર રોષે, વન
 વનશો મર્યા અરોષે । વધા છુન ગુણ એ અધારે, આપ્યો વધાને
 અમે અધિકારે ॥૧૪॥ સદુમા ગુરુ કરી સોંપી માફીરે, રીત રાખ્યો
 વ રાખ્યાઈરે । ધર્મવંશી ધર્મ ખાવણે, સારો અવેશ સીમે આપ-
 ણે ॥૧૫॥ વનો કર્યું છે કલ્યાણ માકરે, વધા વધુ તનનું છે અમા-
 રે । કર્તે કર્યું છે વધુનું કારજરે, નથી રાખ્યો કેર વન રજરે
 ॥૧૬॥ વહ આચારજથી અધારે, વધુ ઝીવ્યો વાણે વહારે । વધા
 મહિ વધે કાંઈ કેરે, જીવ કેવરાયો વેર વેરે ॥૧૭॥ વન અવર
 હેન કરિરે, આપ હજીવ આપ્યા છે હરિરે । મને કર્તી તારણો
 ઝાળીરે, તેની નામ તેણે કોણ જાળીરે ॥૧૮॥ વાર્યુ ધર્મસુને વાચ
 હેવારે, સદુ અમને વારણે લેવારે । અમિ અસમર્થ ઝીવ અંગેરે, પો'ંચિ
 મ વાકે સુરપુર મંગેરે ॥૧૯॥ તેને તેની જાણ અધાર વામરે, વનું
 વાર્યું છે એ વચ્છવામરે । તેજ સાદ આપ્યા છે આપેરે, ઝીવ તારણ
 વિગ્ર જનાપેરે ॥૨૦॥ રમિ ઝીવજામન્યજામિવરજામકેવકમિવુજામરુ-
 મિવિવિવિવે પુનર્જન્મકાવ્ય: ૪૬૬: અધ્યયન: ૧૧: ૥૬૮॥

રેશ—વન કહી રીત કલ્યાણની, આ સમાવી અગમિત । તે
 સૌવ અવને સમજી, અમિ વનમ વરમ પુનિત ॥૧॥ વહ રીતમાં
 એ આવી નવા, તે વધા વરણકામ । તેનો તમ વધારે તમજો, સારે
 વામજો વધુનું વાચ ॥૨॥ એહ વામને વાર્યાને, વાળો વ વધે અમ
 કોવ । વનું અર્થવ વ વાચ છે, ત્યાં સુને વસે અમ સોવ ॥૩॥ તે
 વામને વાર્યાને વારિયું, દેવા અવામનું એ સુવ । ઝીવ અગમના
 જોહવે, દગા આવી દાઢવા દુવ ॥૪॥ વાગડ—આરા વામમાં
 આવવા સદુરે, વધા કર્યા વધાવ ધેં વહુરે । મરે વધાવ દિવાળે
 સારારે, તેમાં તરણો ઝીવ અધારારે ॥૫॥ વન છેમો છે આ એ વધા-
 વરે, વધુ ઝીવ તરણો આ વાંધરે । ધર્મવંશી આચારજ વાર્યારે, ગુરુ
 કરી માફીવ વેસાર્યારે ॥૬॥ કામ કર્યું છે વહ સાંધેરે, અમ માન્યું છે

જાણ અમારે, કાંતે વ છે વર્મનું કુચરે, બારે વ વાનનું રૂંદું મુજરે
 ॥૩૦॥ એવું અમારું કુચ અમારોરે, તેવું મુજનું રૂંદું વેળ વાજરે । બારે
 ચિત્તારીએ વાન કીર્તીરે, વનું અમારીએ માણી કીર્તીરે ॥૩૧॥ વર્મવંદી
 તે વર્મનાં રે'કોરે, અર્ધા વાનનાં વન એ રે'કોરે । વર્મ વાજનો તે
 વજાવકોરે, અર્ધાની રીત રજાવકોરે ॥૩૨॥ આપ આપને વર્મ રાખ-
 કોરે, અર માનીનાં ત્રિ'સ કૈ' વાજકોરે । આપી પુરીયા વર્મ વુજ-
 કીરે, કે'કો મુજવા મુજવા વર્મીરે ॥૩૩॥ કાંતે વેદાંતે વર્મની માણીરે,
 કે'કો વર્મની રીતિ એ અમારિરે । તેવો જો રહેજો વર્મ વારીરે, ત્યાગી
 પુરી વર તે એ વારીરે ॥૩૪॥ વર્મ અમને છે વધુ વા'તોરે, વન કહે'કો
 વર્મનો જાનોરે । વર્મવાજા વાજે રેળ બારેરે, વન વાનો કહે વારે
 વારેરે ॥૩૫॥ અર્ધા વાજે બારે અરેઆરે, રે'કો રાત રિવલ વન
 જાણરે । અર્ધા વર્મની એવ મનનિરે, વર્મી મનનિ મુને જો રમિરે
 ॥૩૬॥ વન દાવનું વાજ વ વાજેરે, અર વધુ વાજે કરી જાણેરે ।
 અર્ધાવા દાવનું એ વર્મીરે, વર્મી વિતા તે અધુર જાણીરે ॥૩૭॥
 વનું વંદન વુજા તે વારે, વર્મી સંગા જાણે કરી વ્યારે । વારે અર્ધ-
 વન રેવા જાણરે, તેવો તને વર્મનું વું જાણરે ॥૩૮॥ વર્મવાજા બારે
 અર્ધ જાણરે, વધુ જાણુ જાણે વ જાણરે । વર્મવાજનું વન રાત વુજરે,
 એ રિતે તે જાણુનું અધુરે ॥૩૯॥ બારે વર્મવાજાની એ અર્ધરે, તેવો
 મુને મને'કો જો જાણરે । બારે વર્મવાજા જીવ જોઈરે, કયાંકો તે
 જાણારજ જોઈરે ॥૪૦॥ વર અર્ધા વર્મ જાણારકોરે, વનું અર્ધા
 વર્મની જાણરે । વર્મવંદીની વાણિયે વેળીરે, વર્મી વા'વનો વર્મ વ-
 વેળીરે ॥૪૧॥ બારે વર્મી નરનો જાણારે, ત્રિ'સે જાણનો વ વિરજા-
 રે । વધુ વાજ વર્મી વાજાવરે, વાજો ત્રિ'સે જાણો વિરવાજે ॥૪૨॥
 વર્મી રૂચક છે જો અમારિરે, વનું વાજની જાણા અમે વારીરે । વન
 વોરવા જીવિ રમિરે, પુરી વાન ત્રિ'વિષે જો જાણરે ॥૪૩॥ રિ
 ત્રિ'વિષે જાણારજાણિય વાજ વન વ વર્મનું વાજ વર્મનું વિરજાણિરે પુસ્તક-પ્રકાશકાલ-
 રજોતપત્તારિકા અકાશ ॥૪૪॥

રેવા—બારે મધુ વર્મનું વાજનો, વધુ વર્મનો વર્મી મેવ । અર્ધ
 અર્ધ એવા વર વાજ, વ વ જાણનો જોરા રેવ ॥૪૫॥ વર જાણન તે
 જાણો અર્ધ જાણિ, વર્મી વા'વે અમારું કુચ । એવે સંવત્રી મો જાણ

ભાગો, વાગાઓ સુખ અનુક ॥૨૧॥ અવધાનિય વાગ ભલો, વગી
 હેવાળાં વગાં ચરખ ॥૨૨॥ અમારી આગમ્યા, સર્વે કાઠાયાં સુખકારખ
 ॥૨૩॥ અવ કર્યે વચમે ભાગજો, વગાં વગી સંજાચ ભગાર ॥૨૪॥ હારે
 બારે બારેકરો, આગ કરવોછે જહાર ॥૨૫॥ બેનદે—બારે ભી રે'જો
 અને વચમેરે, બાગી પુરી તહુ વચ ભમેરે ॥૨૬॥ રે'જો વર્મવંચીમે ભવ-
 મેરે, વર્મજો ભાં કોપે ભવ ભમેરે ॥૨૭॥ વહુ કહે તેમ સહુ કરજોરે,
 પુણ્યા વિના તો પગ ત ચરજોરે ॥૨૮॥ હાથ જોડીમે રે'જો જુગરે, કરી
 કાંઈખ પોનાનું દુરરે ॥૨૯॥ વિધા સુખ દુઃખિમે વહેરે, અને રૂપાવધા
 મદિ કોઈ વહેરે ॥૩૦॥ રાગી ભે કાંઈ કોઈ હોપરે, તોય અને
 ભાગજો સહુ કોપરે ॥૩૧॥ વાદ વિવાદ કરી વહેરે, વહું વોલજો
 ભાં કોઈ રહેરે ॥૩૨॥ વગી વાગ વચર વાગ આપીરે, કેદિ વહજો ભાં
 સુખે વાળીરે ॥૩૩॥ અને હોખે જહાવી જરવીરે, પોનાવી સારમાઈ મ
 કરવીરે ॥૩૪॥ રોમે સમજી રોમામે પ્રવીણરે, અને સમજાજો ભાં મુખે
 હીજરે ॥૩૫॥ એમ વ વાહે તેમ વચજોરે, એવા વાગ વાગ્યાં મજ-
 જોરે ॥૩૬॥ વગી ભાગજો સહુ આગમ્યારે, વર્મજો ભાં કોપે વચમ
 વિવારે ॥૩૭॥ અને રાગી રાગજો તો ભમેરે, તો ભવચર રાગી કીવ
 વહેરે ॥૩૮॥ અને રાગી રાગજો એ અમરે, તેમો ભાગમે વર્ષા પરસવરે ॥૩૯॥
 કાંજે અમારે હેવામે વ હેરે, તેમો વધીમ હોપ મે પ્રીછરે ॥૪૦॥ વીજા
 અમ વ વર્મ મ સહેરે, જોજા અનુપ્યમે જોકાઈ રહેરે ॥૪૧॥ વચ
 સમજાવી વાગ સુધીરે, અનિ અનિ મ રાગવી વંધીરે ॥૪૨॥ વચમ હારે
 વચ્યા અને વચરિ, તમે કેર આગજો ભાં તેમરિ ॥૪૩॥ અને વગાં
 વ હે અવધાનરે, વચ સમજો સહુ વાઈ ખાગરે ॥૪૪॥ વગી અને અવગા
 મ રે'પેરે, વગાં રહિમે રૂપાંચ રે'પેરે ॥૪૫॥ એજે અનેમે વાગ સમા-
 સરે, તેમો અને કરી રચા વાસરે ॥૪૬॥ જો'ર વારમે સમચાચ અહેરે,
 તેમો અમારી સાચખી વહેરે ॥૪૭॥ દેશ વરદેશો વુજામે આપરે,
 તેમો આજો અમારો વગાવરે ॥૪૮॥ ત્રિપાં આપ ત્રિપાં અચ ત્રિપરે, તેમો
 અને રચા વહી રીતરે ॥૪૯॥ વચ સમજો સહુ સુજાગરે, અમ વિના
 મ હોપ કમ્યાવરે ॥૫૦॥ વર્મવંચી આચારમ માંપરે, સદા રચોનું જાગી
 જુગાવરે ॥૫૧॥ અનિ વર્મવાકર જોઈ જનરે, રે'વા વાની મનું વાંધે
 જનરે ॥૫૨॥ બારે અને રૂજે હું જુગાવરે, તેમો અવર અમ વચ આજોરે

॥१८॥ एतुं जेजे कर्तुं सबजावरे, तेजे जादं कर्तुं विद्वानरे । एव
जाणी तेजो सह जवरे, एव बोनिषा श्रीमगवरे ॥१९॥ सुभी
जव सब धनम बणारे, चम्पवन्ध सापी के'वा रसारे । बडी सह-
ए जाचारज संख्यारे, तेजो मोटा सुखमे लेवारे ॥२०॥ इति श्रीमद्व्या-
समुखाभिषाचकवदसेवकमिच्छुमाकन्दमुनिविरहिते पुनरोत्पन्नव्यासकवने चत्वारिंश-
प्रकारः ॥४०॥

लेख—एव जाचारजनुं अधिकवणुं, श्रीमुखे कर्तुं चमहयाव ।
एव द्वारपी जनेकने, करवा छे पूरणकाम ॥१॥ एता जीव एव एव-
स्यपी, उटारवा छे जा बार । वात्रापी जे जकमा, ते सहजा ए
मारनार ॥२॥ एव विना बडी त्यागीपी, जात्र बहारवा छे जनेक ।
एवां वच जमे रही, जववार करवा छे छेक ॥३॥ त्यागी ते समसो
संगमे, एवां जमे करी वरवेका । बहु जीवमे तागुं, जापी उडवस
जनेका ॥४॥ बोवर्द—वर्मेदुखमा करी रखा बामरे, तेज संगमा
छउ कहे इनामरे । सबे रीने सनमां रहुपुर, एवां रही उवरेंज
हउछुरे ॥५॥ संग बोले ते जेजो हु बोळुरे, संग व सुने हुंये न
हुगुरे । संग बान जेजो कहे बानरे, एव सनमां छई साधानरे ॥६॥
सन सुने ते जेजो हुं जोवरे, सन सुभा एजी हुं सोवरे । संग जामे
ते जेजो हुं जागुरे, संग जोई जमि अनुरागुरे ॥ ७ ॥ संग जमे ते
जेजो हुं जगुरे, संग जमे ते केजे हुं जगुरे । संग दु'व्यामे हुं दु'व्या-
गोरे, एव बान सत्य जम जागुरे ॥८॥ सन हुं मे हु ने बडी सनरे,
एव श्रीमुखे कहे जगवनेरे । सन मानजो मारी मूरनिरे, एवां केर
बपी वक रनिरे ॥९॥ अनरजामीवने रहं एमारे, मारे बपी बधामा
ए केमारे । संकल्प स्वयन उववासरे, सना करछ जाणी मुने वासरे
॥१०॥ मारे जन्म एवां रहं हुंरे, मारी सत्य सुदुष्टि हउगुरे । बडी
जेजे छे त्रिंश रज्याणारे, तेमां रति नमे मत्र ताण्यारे ॥११॥ मारे
सन बांन मुने बहरे, एजियलि बागुं कदुरे । एवे अन्न जउ
भयर जावरे, तेजा नपत्रो नहि जग लावरे ॥१२॥ मारी बाये मे
जादिया हाथरे, तेजो सह थाप छे मजापरे । जोई रीन मे राजी
जे थावरे, बडी गुण मे संनया लावरे ॥१३॥ के'जो संग तो न
बहु लागरे, जरा कमयाजना करवागरे । एहलोत्र गुन कोर

મે'હોરે, તેનો જાણ્યો'તે વાસ તે'હોરે ॥૧૪॥ એવા સંગતી કરે વર્ગ-
જારે, વિર્મિ દર્મિ હૈયામાં દુઃખવારે । વચ્ચી ચિરતિ વાગ્યવારે,
કરે કનુતિ નેહ અવારે ॥૧૫॥ તેનો વામજો વામ વામરે, વચ્ચી વાણો
તે વૃણકામરે । કાંજે વ સંગમાં અંધે છીણરે, સાચા સંગતી દૂર વ
રહીણરે ॥૧૬॥ મારે સંગ વ કલ્પાનકારીરે, વાંધી વધુને લેવાછે વદા-
રીરે । મોટો માર્ગ જે મોક્ષનખોરે, જાગ્ય કપોળે વામતો વખોરે
॥૧૭॥ એવ મોંજોછે મોટો અન્નાહોરે, જાણ્યો'તે જાણા રાત્ર દા-
હોરે । એવો અમાતી કોહ વ કે'વાયરે, જે કોહ જા સમામાં રહી
જાવરે ॥૧૮॥ સંગ દેશ વરદેશ કરેછરે, સદુ જીવનાં અંધ હરેછરે ।
એનાં દર્શન સ્પર્શ એ કરશેરે, તેનો અવગ્રહ વાર વગરશેરે ॥૧૯॥
એનો વિજા વસાદી છે વાતરે, સદુ સમજાઓ સાક્ષાતરે । કહ્યું કીમુલ્લે
એમ મહારાજરે, સાકરમ મોનદં છે જાગરે ॥૨૦॥ હિં મીઠાસામ્ય-
સ્વામિવત્સલકમલેશ્વરમિષ્ટુકાન્તપુનિવિરચિતે નુરખોલસપદાવલિ વલ્લભાચારિણ
અધ્યાય ॥૪૧॥

નોંધ—વચ્ચી કહ્યું કોણ સંગને, મંચજો મટાવાવ । તેના અંગતથી
કંચનિ, વચ્ચી જાણો જાણો અજ્ઞાન ॥૧॥ સંગ સેવ્યાથી સુખ મળે,
વચ્ચી રહે તમ મન તાવ । વરમ વામને વામિયે, તેવજ સન વનાવ
॥૨॥ તે સંગ કીહરિતના, વધુ ગ્રગદના મળેત । શૂરા સત્વધર્મે
વાણદા, વંચ વિષયથી વાળા વચ્ચેત ॥૩॥ વરમાર્થે અર્થે આશિયા,
વિજ સ્વાર્થે નહિ સચલેશ । એવા વક્તા અમે વૃમિમાં, જાણે સદુને
સારો વપરેશ ॥૪॥ નોંધ—જાણે જ્ઞાનદાન જમનેરે, કહી વામ-
વનાં વચ્ચેરે । દિનકારી છે સદુના સનેહિરે, જાણો વર વપકારી
વહિરે ॥૫॥ સાચા સંગ સળા સી અમવારે, વદાર છે અવાર મન-
વારે । જેને શાનુ વિજ સમજોનેરે, મુલ્લે વૃ ને દિનમાં વ હોળેરે ॥૬॥
હાલિ દુષ્ટિ ને સમ વિષમરે, વધી આપ જત્યે વધમરે । હર્ષે શાંક
ને ને હર્ષે જિતરે, મામ અવમાને સમ વિતરે ॥૭॥ અર્થે વમન ને
માદં તારે, એવ વધી તાનનું જેને માંરે । જનહોષ વધી જેમાં
અસારે, એવા સંગ ને સંગ વારા વારે ॥૮॥ એમાં રહ્યું હું રાત્ર
શિવરે, સત્વ માવજો માદં વચ્ચરે । અનિ વધિત અતર વેલિરે, સદા
રમ્યોવું શુદ્ધ લેખિરે ॥૯॥ એવા સંગને હૃદિયે રહેરે, કરં જીવનાં

कल्याण कहरे । यह संत मने जे जनकरे, करे बखसाहि पावन मनेरे ॥१०॥ एक संत के सखा कह्यारे, मुन्नावाक अब कह्यारे । जेवी न मन करके जा'येरे, तेवी काह्यकी केव पायेरे ॥११॥ मान मान जे सगा मर्यापरे, करे दिन एत कह्यारिधरे । मनु दिन रहे पावु पा'येरे, जा'ये कल्याणवा पाव माहिरे ॥१२॥ देव शुभ भुक्त जे पु दुकरे, यह बहि साखा भेन समरे । साखा सन तेमा जमै र'येरे, मकी जीवने अवयदाव हैयेरे ॥१३॥ अवयदाव तो जनु के'वागरे, काळ जायावी बाबा न पायेरे । एत कोइ बिगम न कायेरे, के कोइ निर्मयमे जय कबजायेरे ॥१४॥ जनु निर्मय यह निर्वाणरे, तेना देवाता संत सुमानरे । एता समनो जेने जावागरे, तेतो संतो बरो परहगरे ॥१५॥ जानो जनम मान भय राखीरे, जागु पावे बजाहना ताखीरे । संत समानम बरनायेरे, जागु ब्रह्ममो'ल जाहि जायेरे ॥१६॥ एत सधु जे कहे भीहरिरे, सम्मान बहिमा भाव जरिरे । मोहु द्वार से ए मोक्षनगरे, जाज कवागु के जनि पगरे ॥१७॥ कहु कहु बकारे कल्याणरे, अनि अगनिन अवमानरे । एत सधुवी सरस संगमरि, राकनु पाछमे एनी जानमरि ॥१८॥ एत कवागु जमन बाररे, जाने कल्याणकी का बाररे । जेजे भागी आख्या हुना बाररे, तेगो पुगी कई साधानरे ॥१९॥ एतरे कनुंजे पुद न कामरं, एतरे राजि कवा पयइयावरे । कपो जेजकार जीव तारीरे, बखनि बाममे बाम बिचारीरे ॥२०॥ इति धीमदमः कल्याणिकावतक-
लेखः ॥२१॥

लेख—कनुं बालमे बिचारिनुं, बई रहुं सरे काम । केजे कांये वतुं नहि, कपुं साव कहे वनइयाव ॥२॥ जे अरवे जाहि जाविना, न सरियो सरवे जरे । अगनिन जीव बहरिया, बापरी दोलानी कामरे ॥३॥ केजे बखी कल्याणवा, बहुबहु कपो कपाव । कसर न राखी कोइ बालनी, एत साव मानुं मवभाय ॥४॥ जनजम मन मुक्तुं, कपुं बालनुं मोक्षनुं काम । बहिमय बिना पायवा, जमइ अक्षर बाम ॥५॥ लेख—कपो कोरि कोरि कवागरे, भवे जापी अचवि मांयेरे । अमारी भूगनेने प्रमगरे, कपुं कल्याण मोचनुं जगेरे ॥६॥ संत संतरे कल्याण बीगरे, तेनेवन अकाव

પામ હીપુરે । વઝી વાંચ્યાં સદાગ્રન વખારિ, નેવળ વારણાં કમ્પાળ
 તખરિ ॥૧॥ વઝી વ્યાજ વારણા સમાધરે, કમલી વિસરાવી રવા-
 ધિરે, વઝી તગર કરી વંચ જાગરે, આપ્તુ પગલી વદ જાગરે ॥૨॥
 વદુ વેણા સીવે ગામ કોરેરે, તાપાં કરી હરિ કરી બેરેરે । કરી
 જાગર વદુ સમ્પારે, તાપાં જીવ જાવે મહિ કચારે ॥૩॥ કર્યા
 ગમન મે વદુ જાગરે, નેવળ જીવ વદારવા કાગરે । કરવોવરવ
 કર્યા વઝી ભચારે, કરવા જીવ જાગમો મે બેચારે ॥૪॥ વાંચ્યાં
 કમ્પાળ સારૂ વદુ વામરે, બીઠાકુરગિયાં ડામોડામરે । નેમી
 વેણાની મારી ધૂરનિરે, નેવળ જીવવા કમ્પાળ વર્નીરે ॥૫॥ કર્યા
 જાગારગ્ર મહારાગ્રરે, નેવળ જીવમે તારવા કાગરે । વદુ વાંધી
 કમ્પાળની ભરકરે, જાવ વામે જીવ મે તિવરકરે ॥૬॥ વાંધી વામ
 તરવે વ બોરીરે, તરવો જીવ કોરાવ જો કોરીરે । વનો વદુ વદુ
 વદુ ભાકરે, હવે માવિયું જવ અમારે ॥૭॥ તારાભરત કર્યાં
 તમાગ્રર, કંઈ કમ્પાળ કરવા કાગરે । કર્યા વવ અમંગલ વારરે,
 આવી જુમિય જમે આ વારરે ॥૮॥ વેચે મેવા મે જાવે કુનાગર,
 વમ જાગમો આગ વુનાગરે । નેરગિ રમે રહિ જાવ તમર, ત્યાર
 જાનકરું હું જાનમર ॥૯॥ નેમ અમે આપે અવ રહરે, ત્યાર વાન-
 નવાવન કોળ કહેરે । રોમવધુ કહેલે રવાગરે, નેમી કુટુ મ વંચ
 કોઈ કાગરે ॥૧૦॥ જાગે સર્વે વ વામ સમ્ય વિધારે, જમ અવાર
 રહારી વિધારે । તારો કેરો વાગ્યોડે આ વારરે, વદુ જીવ કર્યો
 જવ વારરે ॥૧૧॥ વઝી કમ્પાળકારી મે વમરે, નેવળ દુષ્ટીવર ડે
 મમરે । વદુ મેવરે વાગે કમ્પાળર, રવાંડી વામગો વદુ તિરવાગરે
 ॥૧૨॥ અમે હવે મ હૈને જો જાંહરે, તરી રામયું કલે કામ કાંહરે ।
 સર્વ કરીને વિધુડ કાગરે, વમ કહેલે આમહારાગરે ॥૧૩॥ અમે
 કર્યાંડે અમે વવાવરે, મે કાઈ આવી જાગે વ માથરે । નેમે અંનકામે
 અમે આવીર, નેરી જાગુડ નવ તમાવીરે ॥૧૪॥ અવ રવ વિમામ
 મે ન જાગર, મે જાગા તુલ્યાને બેમારીર । તમા અવરવ વિરુદ ડે
 હમાગર, વાગ્યુંડ મદુ જીવન સારરે ॥૧૫॥ રવિ બીગરગ્રવ-વજાગ્રિવાનક-
 વનમેવર-વજાગ્રિવાનક-ગુરુગોવિંદગીતા : ૧૭ (વિવ-વર્ણન) અધ્યાય : ૪ ॥

લેણ—વચ્ચી ખીલરિ હેને કરી, મોટી કહી સાહાચ્યની વાન ।
 રવિજા છે રવજો કરી, આ રૂપથી સમજાન ॥૧॥ ત્રિપાં ત્રિપાં જામે
 રિવર્ણો, વચ્ચી રચા જેજે નામ । ને જગર જગ જાગજો, સારો
 વર્ણાં છે જાગામ ॥૨॥ ત્રિપાં વાળી કોઈ નમ નમે, જાગ્યા વિના રહ
 જાગ્ય । વચ્ચી જ જાગ વચ્ચી કોઈથી, વર્ણાં રવિવર્ણાં વર્ણાં જાગ્ય ॥૩॥
 વાળે અકિન એ અવરિ, વચ્ચી વચ્ચી રવજોન રજ । ને જોનાં જ જો
 જાગજો, જેમે રવજો છે રવજ જગ ॥૪॥ વેળા—વચ્ચી જગ રવજો જગ
 રે, જગ જાગ્ય વાળાં જાગ્યે । જગજગ રવજો રવજો, વાળ ત્રિવર્ણ
 વર્ણાં જાગ્ય ॥૫॥ જગ જગજગ રવજો જાગ્યે, ત્રિપાં રિવ-
 રજની એ રવજો । વચ્ચી જગજગ જાગ્ય જાગ્યે, વચ્ચી જાગ્ય જાગ્ય
 જાગ્ય ॥૬॥ વચ્ચી રવજો જાગ્ય જાગ્યે, જેનો વાળ વચ્ચી રિવજો ।
 વચ્ચી વચ્ચી જાગ્ય જાગ્યે, ત્રિપાં જાગ્ય જાગ્યે વચ્ચી જાગ્ય ॥૭॥ ત્રિપાં
 ત્રિપાં ત્રિપાં જામે જાગ્યે, રવજો વાળી એ જાગ્યી જાગ્યે । નેજ
 રવજો જાગ્ય જાગ્યે, જગ રવજો ત્રિપો જાગ્યી ॥૮॥ નેજ જાગ્ય જાગ્ય
 કોઈ જાગ્યે, વાળે જાગ્ય વાળે જાગ્યે । વચ્ચી જાગ્ય જાગ્યે એ જાગ્યે,
 વચ્ચી જાગ્યે જાગ્ય જાગ્યે ॥૯॥ વાળ વચ્ચી જાગ્યે જાગ્યે, જાગ્ય
 વચ્ચી જાગ્ય જાગ્યે । વચ્ચી જાગ્ય જાગ્યે જાગ્યે, ત્રિપાં રવજો
 જામે કરી જાગ્યે ॥૧૦॥ વચ્ચી જાગ્ય જાગ્યે જાગ્યે, જાગ્ય રવજો
 જાગ્યે જાગ્યે । વચ્ચી જાગ્ય જાગ્યે જાગ્યે, વાળે જાગ્ય જાગ્યે જાગ્યે
 ॥૧૧॥ જાગ્ય જાગ્યે જાગ્યે જાગ્યે, જાગ્ય જાગ્ય જાગ્યે જાગ્યે ।
 જાગ્ય જાગ્યે જાગ્યે જાગ્યે, ત્રિપાં જાગ્ય જાગ્યે જાગ્યે ॥૧૨॥
 ત્રિપાં જાગ્ય જાગ્યે જાગ્યે, જાગ્ય જાગ્ય જાગ્યે જાગ્યે । વચ્ચી
 જાગ્યે જાગ્યે જાગ્યે જાગ્યે, જાગ્ય જાગ્ય જાગ્યે જાગ્યે ॥૧૩॥ વચ્ચી
 જાગ્યે જાગ્યે જાગ્યે, જાગ્ય જાગ્ય જાગ્યે જાગ્યે । જાગ્ય જાગ્ય જાગ્યે
 જાગ્યે જાગ્યે જાગ્યે જાગ્યે, જાગ્ય જાગ્ય જાગ્યે જાગ્યે ॥૧૪॥ જાગ્ય
 જાગ્યે જાગ્યે જાગ્યે, જાગ્ય જાગ્ય જાગ્યે જાગ્યે । જાગ્ય જાગ્ય જાગ્યે
 જાગ્યે જાગ્યે જાગ્યે જાગ્યે, જાગ્ય જાગ્ય જાગ્યે જાગ્યે ॥૧૫॥ જાગ્ય
 જાગ્યે જાગ્યે જાગ્યે, જાગ્ય જાગ્ય જાગ્યે જાગ્યે । જાગ્ય જાગ્ય જાગ્યે
 જાગ્યે જાગ્યે જાગ્યે જાગ્યે, જાગ્ય જાગ્ય જાગ્યે જાગ્યે ॥૧૬॥ જાગ્ય
 જાગ્યે જાગ્યે જાગ્યે, જાગ્ય જાગ્ય જાગ્યે જાગ્યે । જાગ્ય જાગ્ય જાગ્યે
 જાગ્યે જાગ્યે જાગ્યે જાગ્યે, જાગ્ય જાગ્ય જાગ્યે જાગ્યે ॥૧૭॥ જાગ્ય
 જાગ્યે જાગ્યે જાગ્યે, જાગ્ય જાગ્ય જાગ્યે જાગ્યે । જાગ્ય જાગ્ય જાગ્યે
 જાગ્યે જાગ્યે જાગ્યે જાગ્યે, જાગ્ય જાગ્ય જાગ્યે જાગ્યે ॥૧૮॥ જાગ્ય
 જાગ્યે જાગ્યે જાગ્યે, જાગ્ય જાગ્ય જાગ્યે જાગ્યે । જાગ્ય જાગ્ય જાગ્યે
 જાગ્યે જાગ્યે જાગ્યે જાગ્યે, જાગ્ય જાગ્ય જાગ્યે જાગ્યે ॥૧૯॥ જાગ્ય
 જાગ્યે જાગ્યે જાગ્યે, જાગ્ય જાગ્ય જાગ્યે જાગ્યે । જાગ્ય જાગ્ય જાગ્યે
 જાગ્યે જાગ્યે જાગ્યે જાગ્યે, જાગ્ય જાગ્ય જાગ્યે જાગ્યે ॥૨૦॥

तेसां केर जाणतो छे अनिरे ॥१३॥ कतिं भा भुगतिने तरवारे,
 वयो जमारो भारे तरवरे । जाणो भा भुगतिने संवतारे, । दूध
 सभी जाणो दूध होनारे ॥१४॥ काय कोय लोभ मे जे भोदरे, एका
 अचर्ये सर्गजो सभाकर । एह जेनरे रघोछे छारि, तेजे भीतर रघुछे
 भराईरे ॥१५॥ तेनो बटभुगति वृजदेरे, वाप बासे के' वै है'व बबरे ।
 एको बट भुगति घनागरे, । जाणो सहु हरन संतापरे ॥१६॥ एवज
 मानो मोक्षनी निमरणीरे, करीछे जो भाव जावा लणीरे । एह बिना
 जनेछ जे उपायरे, कर्पां जावा ब्रह्मलोभ मांयरे ॥१७॥ सर्वे उपाय
 बपाछे मारारे, नधी ए बिना बीजा । करमागरे । एनो कर्पांछे जमे
 बिचारीरे, सहु करवा जहार अधिकारीरे ॥१८॥ एव जाणो जम
 निरवाररे, जात्र तरेछे जीव अपाररे । जेजे अमे कर्पांछे उपायरे,
 नधी एके ने अचरे बिनागरे ॥१९॥ सर्वे समझि बिचारी कर्पांछेरे,
 एमे जाचारी कईक तर्पांछेरे । तेनो सहु जाणेछे साक्षानरे, नधी
 सुखना कछानी बागरे ॥२०॥ इति श्रीमद्भगवत्सामिभरतकर्मनेरुचिमिषु-
 क्तवन्मुनिभरविठे पुनर्वसनमयकाशमन्त्रे चत्वारिंशोऽध्यायः ॥४५॥

रोषा—बच्ची एक कहुं उपायमे, तमे सांभलजो सहु जन । कर्पां
 करवाने कारणे, अनि जमे कई प्रसन्न ॥१॥ जेह उपाये जा
 जीवने, सर्वे प्रकारे भेष थाप । मोटा सुन्दरे भोगवे, आ लोभ
 परलोभ मांय ॥२॥ ताज न जाने जा लोभभा, परलोभे परम
 जानइ । कर्पां उपाय एको जमे, सहु जाणजो जनहुंद ॥३॥ सत्य
 शास्त्र सारां कर्पां, जगां जर्जे अनि अनुप । तेसां बांधी कही रीतमे,
 त्यागी गृहीने सुखरूप ॥४॥ जोनरे—त्यागी गृहिने तारवा अर्धरे,
 बांरगा घना सुखनावि प्रंधरे । तेसां बहु प्रकारनी बागरे, सुखरिछे
 जमे साक्षानरे ॥५॥ कछा त्यागी गृहिना बच्ची चमेरे, सहुने
 पाछवा साइ चमेरे । रीत जुगपी कही जणापीरे, वर्णाश्रम धर्मनी
 कही संमझावारे ॥६॥ सहु सहुना धर्ममा रे'बारे, जमे अथ कर्पां
 कहुं वबारे । द्विज क्षत्रिय वैश्य वे शूद्ररे, तेने तरवा संसार
 समुदरे ॥७॥ बच्ची बहु गृही बाजमन्त्ररे, संन्यासि आश्रम सुजगरे ।
 द्विज वर्जना धर्म बिचारीरे, सर्वे जमे कछा सुखकारीरे ॥८॥ काम

॥१०॥ एव कृष्ण मे मनोचरे, अथर्व सर्गोभी रे'ं भुं अशुचरे । एह आदि चर्म
 अपाररे, कथा वाचनना निरधाररे ॥१॥ क्षत्रीयर्जना चर्म वर्जनीरे,
 कथा सर्वे रीतना सुचनीरे । करवी सहु जननी रत्नबाळरे, अनि
 दिग्गर्वां चर्ह दयाळरे ॥१०॥ पारी विचारी परवी बीररे, काम चहे
 भावुं शूरवीररे । एह आदि जे क्षत्रीना चर्मरे, रान्हे जहर रान्हेवा
 भळरे ॥११॥ वैश्यवर्जना चर्म छे जेहरे, रान्हे गौ वन चंपार लेहरे ।
 जेनी क्काज बोरां वन करेरे, दगा कपट पाव परहरेरे ॥१२॥ एवी
 रीते चरमे वैश्य बळीरे, एवी रीत लब्धिछे सपळीरे । शूर मेवा
 करे मे सहुनीरे, अल चर्म कथा मेहुनीर ॥१३॥ एव चारे वर्जनी
 जो रीतरे, भमे लब्धावी संघ पुत्रिभरे । वर्जिचर्म कथा जे बन्वाणीरे,
 लेखन संघर्षा छे लिपो जाणीर ॥१४॥ भद्र प्रकारे त्रिपा वन
 त्यागरे, विषयसुख साधे छे वीरागरे । चारे ब्रह्मचर्य वन पारीरे,
 रान्हे भावे करी ब्रह्मचारीरे ॥१५॥ गृहस्थावधना चर्म छे वजावे,
 लेखन सर्व लक्ष्या लेह लजारे । वाचस्पत्या विविध प्रकारेरे, लक्ष्या
 एह आभय अनुमारेरे ॥१६॥ एनेमरे संन्यासी आभमरे, लेनापन
 लब्धाव्याछे चर्मरे । चारे वर्ज ने आभय चाररे, लेखन लक्ष्याछे करी
 विचाररे ॥१७॥ सहुमां कल्याण करवा मांकरे, अनि तान मानो
 छे अभाकरे । बळी अनि त्यागीना जे चर्मरे, लेखन लक्ष्याछे
 करी अमरे ॥१८॥ मेहु शास्त्रवां सांमळो वाळरे, सहुमे सुजनां छे
 सुख वाळरे । चर्माभुन निष्कामशुद्धिरे, बळी शिखावधी लब्धी
 दिधिरे ॥१९॥ एह बिना बीजा छे जे संघरं, कर्ण भमे कल्याणने
 अपरे । एव कहुं श्रीजीये श्रीमुन्हेरे, सहु जनने नारवा सुन्हेरे ॥२०॥
 एहि बीजद्वारा नान्दनादिवाचकममसेवकनिष्कृजानन्दगुणिविदिते पुनरोपपन्नसप्त
 मन्वे कट्टवत्वारिसः प्रकाशः ॥४६॥

કલ્પ—વઢી અમારે જે આશરે, વાગું આશિયું વહુવહુ । તેને
 વહા ધર્મ જાગવા, મેળે વામી વરઃ વાનિ અહુ ॥૧॥ યત્નીગીતાર્થાં જે
 સુચળા, જાગવા વિધવાના ધર્મ । તેમજ રહી શ્રિયા અહુ, વામિયે
 વામ જે ધર્મ ॥૨॥ જે ધર્મે નો ના ધરા ઉપરે, વરનારીના નિરધાર ।
 તે અમે વગટ કરી, વહુ વામિયાં વર માર ॥૩॥ એક અનેક રીતજી,

અનિ કર્યોંછે વચ્ચાર । ઝીવ જાત્યા ઝગમગા જેહ, તેહ કાયા અચ-
 વાર ॥૪૮॥ ચોર્ણ—અનિ અનિ કર્યાં એ વચાવરે, તેનો કે'નાં કે'નાં વ
 કે'વાવરે । જેઝે કર્યું અમે આ અગમારે, તેનો ચલાવા મોખ અગ-
 મારિ ॥૪૯॥ જેઝે અમે કરાવિયા સંધરે, મર મારીએ મારવા અર્થરે ।
 વહી વદ ઇંદ્ર હીનનરે, અદ્ધક એ સુનિ એ વાવનરે ॥૫૦॥ તેને જાંએ
 સુએ અમે જાવરે, તેનો અધરવામમાં જાવરે । કાંઝે અદિન અમારે
 વામેરે, જાહે ચો'વાહે વ વરમ વામેરે ॥૫૧॥ જેમાં જામિનારાવન
 વામેરે, વહી કયા સુએ મર વામેરે । વહી કીર્તિ સાંભળનાં જમરે,
 વાવ અનિ વરમ વાવનરે ॥૫૨॥ વહી વદ એ વામે અંકિનરે, તેને જાંએ
 સુએ કરી ધીનરે । જેમાં મહાગાંધર્વામી વામેરે, જાહે એ કાવ્યમાં
 જામોદામરે ॥૫૩॥ વહી કાવ્ય કે'નાં એ સાંભળનારિ, વાર વ સામે
 મહાસુખ ભજનારિ । મહા મંત્રમય વદ કા'બેરે, તેને સુખ વીગું દેવ
 જાહેરે ॥૫૪॥ વાવ મહુનાં અનન અપારરે, મહુ ખાંએ અંજે મરના-
 રે । વન જામિનારાવન કે'નારિ, મધી વાર અવવાર તેનારિ ॥૫૫॥
 જાજ વ વામમો છે અગમરે, તે મ વિમારવું વદ ધનરે । તેનાં
 વાવ વારાવન જામીરે, જાઓ તે બેઠા વામમે વામીરે ॥૫૬॥ જે
 સુએ વમો વચારરે, તેનો જાઓ વામ્યા અવવારરે । જાહે વ વામની
 કાવ્ય કા'બેરે, તેને શિવથી સુખવિ જાહેરે ॥૫૭॥ વહી અમારા
 અંગનું અંબરરે, વહુ સ્વરગોન માદ સુંદરરે । વદ પ્રમારિનું જેહ પરરે,
 મહે દહે મર્થે સંકરરે ॥૫૮॥ વદ વન અનુપમ અનિરે, વાવ પુત્રનાં
 વાવ વાવનિરે । અનિ માહાત્મ્ય વનું અનુભવેરે, વહો વ્યાપી
 મહે વદ સુખવેરે ॥૫૯॥ જેઝે અમારા મવવની વનરે, મ મહે મોનનાં
 વરે એ અસ્તરે । અનન અમ સંવર્ષથી જેઝેરે, છે વ વન્યાનકારી
 માની વિઝેરે ॥૬૦॥ તેનો રાખીંછે અમે અપારરે, મહુ અમ અર્થે
 આ વારરે । મન શિવભાગી ત્રિધારરે, રાખી સ્વર્ગિય વનુ કરી
 વ્યારરે ॥૬૧॥ સ્વર્ગિય વીજ એ વહુ વચારેરે, તરી દોવ એ અમે
 અમારેરે । તેનો મર્થે છે વન્યાનકારીર, જાહે રાખીંછે અમે વિષા-
 રીરે ॥૬૨॥ વન અનંદ મકારે આઝરે, વહુ ઝીવનાં કર્યાં છે કાઝરે ।
 જામ્યા ટીવ અમે વન વારીર, મર્થે ઝીવને તેવા વદારીરે ॥૬૩॥
 વન વદુ જાંએ અદિમાગરે, તેનો સાંભળીનું સહુ શામેરે । સુખી

સહુ થયાં વરસવરે, કહે ત્યામી ધીજિ વાગ્ય વગ્યરે ॥૨૦॥ રાત્રી વીચ-
રવાગ્યવગ્યવિચરવાગ્યવગ્યવગ્ય મિત્રુ વગ્યવગ્યવગ્યવગ્યવગ્ય વગ્યવગ્યવગ્યવગ્યવગ્ય વગ્ય-
વગ્યવગ્યવગ્યવગ્યવગ્ય ॥૨૧॥

રેશ—વળી જોનું વિચારી ઝીવે, કરી રહ્યા સર્વે કામ । સહુ
જન્મે સુગમ થયું, તેં જે વાગ્યો ત્યામ ॥૨૧॥ જે વાગ્યે જમે વાગ્યા,
તે વાગ્ય સરિયો વાગ્ય । વાગી વાગ્યાના જે વાગ્યો, તે કરી વિપુલ
કામ ॥૨૨॥ વાગી વગ્યવગ્ય વીજિ, કહે તારવા કોટાવકોટ । કનું
દિન બનિ જા જમે, જમે રાત્રી વધી કાંઈ જોર ॥૨૩॥ કેરો અમારો
સુકલ થયો, ગયા સહુ જન્મના સંગ ॥૨૪॥ જમેક ઝીવ વહુડો, વાગ્ય
અમારે વરવા ॥૨૫॥ વોગ્ય—કરી વિપુલે સર્વે જો કામરે, વગ્ય વિચા-
રિયું વગ્યવાગ્યરે । કે'વા રાત્રી વધી કહે કાંઈરે, વાગ્ય વોગ્યવા
વાગ્ય વાગ્યરે ॥૨૬॥ વહુવિદ વગ્યવગ્ય વાગ્યરે, વાગ્ય વગ્યવાગ્યરે જા
વાગ્યરે । રહે વગ્યવગ્ય વાગ્યરે વાગ્યરે, જે વાગ્ય વાગ્યવાગ્યરે તે વગ્ય વાગ્યરે
॥૨૭॥ વળી જેજે વાગ્યે રહ્યા જન્મે, તેજે કે'લે વગ્ય વગ્યવગ્યરે । સહુ
વાગ્યો જન્મે વીગ્યરે, રહે વહી રહે જા વાગ્યરે ॥૨૮॥ વોગ્ય વગ્યે રહે
વાગ્ય વાગ્યરે, વાગ્ય વગ્યે વાગ્યો વાગ્ય વાગ્યરે । જો રાત્રી વગ્ય રોગ
જન્મેરે, રે'જો વગ્ય જેમ વગ્ય જન્મેરે ॥૨૯॥ ત્યામી રહી વગ્ય વગ્ય
વાગ્યરે, રે'જો સહુ સહુના વગ્ય વાગ્યરે । વગ્યવાગ્ય જન્મે જુરે વાગ્યરે,
વગ્ય વાગ્યરે જન્મે વગ્ય વાગ્યરે ॥૩૦॥ જેમ વાગ્ય વગ્ય વગ્ય વગ્યરે, જેમ વાગ્ય
વગ્યરે, રહી વગ્ય સહુને સુગ્ય રહ્યરે ॥૩૧॥ રે'જું જન્મે વાગ્ય
વાગ્યરે, રહ્યા જન્મે વાગ્ય વાગ્યરે । વગ્ય વગ્યરે જેમ રહે વગ્યરે,
રહે જન્મે સુકલ જેમ વગ્યરે ॥૩૨॥ વગ્ય વહી રહે વગ્ય વગ્યરે,
વાગ્ય વાગ્ય વગ્યરે । વગ્ય રહે વગ્ય વગ્યરે, વગ્ય વાગ્યરે, જેમ
વાગ્ય વગ્યરે ॥૩૩॥ વાગ્ય વગ્ય વાગ્ય વાગ્યરે, વાગ્ય વાગ્યરે, જેમ
વાગ્ય વગ્યરે । રહે વાગ્ય વગ્ય વગ્ય વગ્યરે, વગ્ય વાગ્યરે વગ્ય
વાગ્યરે ॥૩૪॥ વળી વાગ્ય વગ્ય વગ્ય વગ્યરે, વગ્ય વાગ્ય વગ્ય વગ્ય
વાગ્યરે । જેમ વગ્યરે જેમ વગ્યરે, જેમ રહે વગ્ય સહુ જન્મે ॥૩૫॥

रोने ववाग्यो पोनामे वाग्ये, कही जीव जंमदमा काग्ये । जेजे वागी
जाग्या'ना वाग्यधीरे, कर्पु काग्य ने हीवे वाग्यधीरे ॥१५॥ पुनि मंदक
वाहिम जाग्या'नाग्ये, संम सवाज्ज वागी जाग्या नाग्ये । जह जर्जे
जाग्या'ना जाग्ये, मयो जर्जे न रहुं केहे काग्ये ॥१६॥ एवो जमी-
दिक जवनाग्ये, बहु जीव कर्पो जवनाग्ये । एह मुनि जमीछे
जेजे, काह जागी रही बहि नेजे ॥१७॥ एवी ए मुनि जंगलका-
रीरे, नेह जेह रखाछे वर वागीरे । एवा जव जेजे जेजे जेजे, जह-
रवामे जावे वाग्य नेजे ॥१८॥ नेजे जीमुने कहुं नु सो वाग्ये, निजे
करावुं नु निराग्ये । वही रखाछे जममम जाग्ये, संम सवे करे
जावे वाग्ये ॥१९॥ इति श्रीमद्भगवत्पञ्चमोऽध्यायः समाप्तः ॥१८॥

हेरा—एह सीने जमवेनहे, कर्पो कहुं कहुं वाग्य । जागी जामंद
जाग्यमे, वही वुरी हीपागी हाग ॥१॥ जवाधिक सुख जाग्यो,
जाग्ये हेरनी जाग्य । ने वसिह जागेछे वुरी, वही जागी उवागी
काग्य ॥२॥ हेराहेवागी वंदो रह, वही नेह ववागी वाग्य । जे
वागे वुद्धिनी वाग्यो, ने सोवी कही जाग्याग ॥३॥ जवर ने जवर
जयो, जवर जायो कहुं जव । जगय ने सुगय कर्पो, जव वही रोने
वसव ॥४॥ चोरा—जागी कर्पो जमीदिक काग्ये, वही ववाग्यो
विज वाग्ये । कर्पो काग्य जाग्येकारीरे, जेवा जाग्या'ना जागेवी
वागीरे ॥५॥ एवो जाग्या'ना जागी जवाग्ये, जीव जाग्या'ने राग्य
हाग्ये । बहु जाग्ये जाग्य करीरे, जवे जीव जाग्य जाग्य करीरे
॥६॥ कही मया मोटा'मोटा काग्ये, जागी जा केरे जावे महाकाग्ये ।
सुख जेनि मया एह काग्ये, जोई जमन जव वया ग्या'ने ॥७॥
काग्यरो जवागीने जेजे, कही रमय रमया जमवेनहे । एवा जोजे
न जेजे जेजाग्ये, जेजे सुवे हाग्ये हाग्ये ॥८॥ बीजा बहु वेव वम-
ग्ये, नेजे सहुने जर्जे वाग्ये । कोह रिहया ने कोह न रिहयाग्ये,
एह वेवे जमन न रिहयाग्ये ॥९॥ जाग्यो जर्जे वेववा वेगीरे, जाग्य
महाग्यिनी वेगीरे । जोह न रमयी रमयी जाग्ये, जमन जमग्यो
जाग्य हाग्ये ॥१०॥ वही रमय रमयी काग्ये, बीजा जमवे

વિજયામ વાઝીરે । વધા રઘવા ન રમણો કાંગેરે, ઝેહ જોનને ઝોઈ
 જમ મોપેરે ॥૧૧॥ વધો અકલ જોનને જોનીરે, મળા સદુને વિનવના
 મેલીરે । વધું સમરેછે સમાસમેરે, તેને વિત્રી વાન મલ મમેરે ॥૧૨॥
 એમ વાઝિગની વાઝીરે, ઝોહ ઝોહ જમ વાલ રાઝીરે । જાને બાધી
 ન હીટી ન સમીચીરે, તેને કેમ શકે કોપે કઝીરે ॥૧૩॥ જનિ અકલ
 જોનને જોનીરે, મળા સમેટી વાઝી સંકેલીરે । મદીન માવની ન
 જાળીરે, જાણું જમદ રામણો હવા બાળીરે ॥૧૪॥ જાનો સંકેતિ
 મળા જવામરે, કરી જમનાં જીવિન હરામરે । જાંકરો પહુ મહુ બા-
 નીરે, જવાંધી તિરને મૂરતિ માવનનીરે ॥૧૫॥ મુખ અમાગિનું વધું
 જનિરે, જવાંધી વામે મસાદી વ રનિરે । ત્રિહા જવાગની ને અવા-
 થરે, જવાંધી શોભે હશે હરિ સાથરે ॥૧૬॥ કાલ અમાગિયા તીષા
 જાળીરે, જવાંધી સુને મેરે ભરે વાળીરે । હાથ રથા અમાગિયા
 વધારે, જવાંધી કરે હરિની હશે સંધારે ॥૧૭॥ દરજા દરજા ને એ
 વસાદિરે, કે'વું સુખવું સંબંધ વ બાદિરે । વધો સંબંધ વળ રજો
 અધુરે, તેનો કેમ વાલ હશે પુરેરે ॥૧૮॥ મહુ હાથધી વાન વેગઝીરે,
 હાથો મહાખિનામનિ મઝીરે । પારસ વામ્યા'તા પરિભ્રમ રનિરે,
 વળ પુરી બાવનાં ન સમીરે ॥૧૯॥ વધા તિરવન વનને હારીરે,
 મધું સુખ મધું હુન્ન બારીરે । વધ વધું સૌ જનને બા વારે, વધા-
 નાં ને જાન બાવારે ॥૨૦॥ રમે વીમદશકનવાધિવરનકમકસેવકનિષ્ક-
 કાન્દમુનિવિરલિતે પુરુષોત્તમવચનઃ ૩૯ ૫૦ ૫૧ ૫૨ ૫૩ ૫૪ ૫૫ ૫૬ ૫૭ ૫૮ ૫૯ ૬૦ ॥૪૯॥

નોટ—પુરુષોત્તમ વધારિયા, કરી કામ જનોરિક આપ । અનેક
 ઝીલ વધારિયા, જમરાદી વચન જનાવ ॥૧॥ વોહાલ દનમાં જ્યાવર
 અંગમ, તારિયા ઝીલ તનકાલ । કલ્લ ન વહી કોઈને, વધું કરિયું
 હીનશ્યાલ ॥૨॥ અનેક ઝીલને વધે, અદલ રકવા અધિનાથ । જમ
 જાલ કાળી બાળી વધી, જમમો'લે કરાધ્યો તિવામ ॥૩॥ જન
 વિનવે બાળી મળા, જનિ અવાચક અમનંવ । જવર ન વહી વર
 મનને, વધો જનિ મળા નક સેવ ॥૪॥ વોહાલ—મો વાળા રથાટે
 વિચારીરે, જાનો વાન મહુ વળ વારીરે । વળે ટીક કર્યું'નું હરાવીરે,
 વધો સમજન જર્થ ન બાળીરે ॥૫॥ ઝોહ રથા'તા સુઝવી વારે,

नेना धान न बेडी कोइ चारे । कोइ केना इति बहु लपारे, बाधो
इह के छे बिजा छारे ॥५॥ कोइ केना छे कज्जिनु लपारे, मनु न
होय मगर जाअरे । जोती केना, जोगकथा बलिह, बधी कल्याण
राखुं छे लपारे ॥५॥ जिन केना बान्धयो छे जाअरे, आज बोध
कल्याणयो बाधेरे । केना नवी नया बिजा मरे, कथायी कल्याण
जाअरों अरे ॥६॥ केना सप्यामी लदे मया बाधेरे, नारे अमय
अमय नाव जाअरे । केना बहिन नय पुगलीरे, मनु मगर इहो मो लेहुं
जाअरे ॥७॥ जंगम केनाछे जंगम बाधेरे, आज बोधे मनु जाअर-
नरे । केना केनाछे नेहमी मिहारे, आज बाधे मुखाय कोण बिहारे
॥८॥ अन्ध केना लल्लि कया कोनुरे, कोइ दगे कल्याणनु बगेनुरे ।
केना बेहानि कया जाले लपारे, बाधे कयाछो दालो बलिअमरे ॥९॥
केना लारमि मयबन्ध बाधेरे, कुहिका कवरि बाधे चलाओरे । केना
ललासि शक्य लल्लि बलिहरे, लहि बाधे बाध बधी ललिहरे ॥१०॥
केना मोल्लासिया मनु बमरे, ललासय बिजा नरे केमरे । राजानु-
अमा केना एह लीनरे, जीव मरयो ललासिहरे ॥११॥ बाधी केना
कल्याण छे नारेरे, लामो लल्ले बन्ध लपारे । जेन्धवाही केना कय
जेन्धेरे, लया लोन्वा मररे कोइ केन्धेरे ॥१२॥ मुरक केना जाअरों
जाअरीरे, मदि चट्टारयो कया करीरे । मय बहु लपारे मनुबधेरे,
चार जोइ रखाकेना लपारे ॥१३॥ वल कोइनु बाधुं न लपारे, वल चार
बन्धे बीजुं लपारे । एवा बिधा अनौदिक अवनारे, लदुवा बाधो
बिधायाधी बाधेरे ॥१४॥ वहु रखा मनु चार जानारे, बीह मुहिय
गुरु क्षिप्य मोनारे । अलकिंनवी लल्लिह न लिहरे, बई लल्लनय बाधयो
रेनिहरे ॥१५॥ नेमा बला लाकरवा करारे, बरला लानिहोवा सेव
लपारे । लागि लरवे मुकनारी मुल्लरे, कपुं दुर दारिअ दू ल्लरे ॥१६॥
जाये जावि मया अणधारे, अम चट्टारवा लागि बाधेरे । लल्ल
कया एवी न कयालिहरे, बाधा इनालामे ली जाअलिहरे ॥१७॥ न
बही मय रखा मय लाहरे, मा बी बान्ध बनिवा मय लाहरे । अमय
अपार का के लपारे, कही केन बडे मवी लपारे ॥१८॥ इति जेमर
अमयल्लिबान्धकमयबन्धकजिह्वाकमय, अविहिको बुद्धचरितम् ५० अ
अमय लपारे ॥१९॥

રોહા—અવતારી અવતાર અમાપને, વંદુ હું વારમવાર । અગર અમર
 અભિલાષીને, જાડે વારણે વાર હજાર ॥૧॥ અગોચર અતોલ અમા-
 ધિક, અત્યંત અક્ષરાનીન । અગમ અપાર અભિલાષાર, અઉંચ
 અમેશ અઝીન ॥૨॥ ગુરુચોલમ વરમલ વુરમ, વરાત્પર વરમ જાનંદ ।
 વરમેશ્વર વરમાનસા, વરમ વુરમાનંદ ॥૩॥ સુન્દર સરવેશ્વર જ્વામી,
 સરલાધાર સરૂા સુન્દરદ । મન ચિન જાનંદમય, ખીદરિ મલજા-
 વંદ ॥૪॥ પોષર્ણ—૧૫૧ જાનંદ મામમા માર્મીરે, દહીં અમન મામમા
 માર્મીરે । ૧૫૨ જ્વામી જે મહજાનંદરે, જનઝીવન જે જગચંદરે ॥૧૫૩॥
 તેનો જાણ્યા હતા જાણે જાણિરે, જાણિ મેરે જાણી મન જાણિરે ।
 જાણી કરિયાં જાણીકર કાજરે, જગ્ય જગ્ય હો જીમહારાજરે ॥૧૫૪॥
 જન્ય જન્ય જન્ય કુવાકુરે, જન્ય જીમતા વંધુ દયાકુરે । જન્ય જન્ય
 જનિતજાજરે, જગ્ય જનનારન જગજનરે ॥૧૫૫॥ જન્ય જાસમા જોષ
 વિહારજરે, જન્ય જુધર જન્ય નારજરે । જન્ય અભિનમા અભય જર-
 નારે, જન્ય સુવેના મનાવ દરનારે ॥૧૫૬॥ જન્ય અભિન જગ્યાદવા
 દેશરે, જન્ય કર્યાં ગુના વરુશિયારે । જન્ય મોધારાંજા આધારરે,
 જાણી જહાપ્યાં જીવ અપારરે ॥૧૫૭॥ જન્ય જન્યજન્યજન્ય જનવાનરે,
 જાણ્યા હતા જેવા જામવ દાનરે । જન્ય દુર્લભતા દુઃખ દારીરે, જન્ય
 સંતનના સુખજાણિરે ॥૧૫૮॥ જાણાગન જે સુવે જનનારે, મોટા મેર-
 વાજ જે મનનારે । મર્મ જીવરી લેખા સંજાણરે, જાણ્યા હતા જો
 જાણે દયાજાણરે ॥૧૫૯॥ કરી જન્ય જીવનાં જો કાજરે, જાણી જવાણિયા
 જહારાજરે । ૧૬૦ જગ્ય જગ્યમાર્મીરે, જર્મ જગ્યાનિક જ્વાપ્યો જાણિરે
 ॥૧૬૧॥ તેનો જેવે જગ્યાંજે સરંધરે, તેના કુરિયા છે મલજબરે । જર્મ
 રજ્યાં તેનો મર્મે કામરે, તન છુટ જામજા જર્મે જામરે ॥૧૬૨॥ ૧૬૩ જા
 મોટો પ્રનાવ પ્રગટાર્મીરે, જાણા મોખનો મર્મ જાણાર્મીરે । જાણ પ્રગટાર્મી
 પ્રનાવરે, જાણી જવાણિયા પ્રભુ જાણરે ॥૧૬૪॥ સદુ જનની કર્યા
 મારરે, હરિ જાણ્યા હતા જાણિ વારરે । જામર પ્રાણિ જામ્યા
 મલ વારરે, જન જગજનનાં પ્રાણ આધારરે ॥૧૬૫॥ જન્ય જન્ય પ્રભુ
 જનનાવરે, જનમન દરજ મનાવરે । દેશો દેશ રજ્યાં જગ ઠાંદરે,
 મલજ પ્રનાવ પ્રગટાર્મીરે ॥૧૬૬॥ જન્ય જન્ય જર્મના જાણરે, જન્ય
 જન્ય જન પ્રતિજાણરે । જન્ય જન્ય જર્મ પુરવરે, જન્ય જર્મજર્મ

दुःखदुरे ॥१॥ अन्य वरणिपर धनुं लनरे, अन्य व्याप संदंश लायां
जमरे । अन्य अन्य धामना धामीरे, अन्य अन्य मगजानंद स्वामीरे
॥१८॥ कर्षो वरिष्ठान परमापरे, तेमां के जीवनी सयां अपरे ।
अन्य राणी गया कही रीनरे, तेमां उदारा जीव अमिनरे ॥१९॥
अन्य अन्य सर्वना वणीरे, महिमा मोदप्य न जाय गर्जारे । अन्य
अन्य विरुद्धे वारीरे, गया जनेक जीव उदारीरे ॥२०॥ इति श्रीगण-
पतिसंस्तोत्राचार्यकवचनसंस्तोत्रविष्णुनामस्तोत्राचार्यविरचिते पुष्पोत्पत्तिः ५९
पद्यः ५९ ॥

दोहा—अपजय जग जीवने, अपजय जगपतिराय । अपजय
जगदीशने, अपजय कही जग गाय ॥१॥ जय कृपानु जय इषानु,
जय दीनबंधु दुःखहर । जयजय समर्थ धीहरि, जय सुखरूपानु
सुंदर ॥२॥ जय प्रभाव मगर प्रबल, जय परास्पर परबल । जय-
जय जगकारण, जयजय कहे निगल ॥३॥ अपकारी प्रगल्भा हथपी-
वर, अपकारी कियै कैक काम । अपकारी वारी मूरति, पुरी सहस्र
हैपानी हाम ॥४॥ दोहा—अपजय जगना जीवने, अपजय मनु-
जि बावधरे । अपजय जमहिनकारीरे, जय जन्म मरण दुःखहारीरे
॥५॥ अपजय जमक जीवने, सुखदायक हो भद्रैवने । जय
जगना जनेनी जेवारे, जय सदा इच्छोछो सुख देवारे ॥६॥ अपजय
जीवम जगबंधरे, अपजय स्वामी सहजानंदरे । अपजय सुखरूपानु
हयामरे, अपजय कर्षो बहु कामरे ॥७॥ जय जे कर्षो आवि कार-
जरे, जोई जय बाप्पाछे आचाजरे । भनि भलौकिक काम कि-
यारे, आभिमने अभयदाय दिवारे ॥८॥ बहु उपाय कल्याण केवारे,
कर्षो आवी आ जमे घनेवारे । तेनो लम्बा जटला लम्बाजारे, कैक
रक्षा मे कैक केवारे ॥९॥ बहु प्रकारे उदारां मार्जारे, तेनी लेवा
सर्वाछे प्रधानीरे । सांगोपांग अब इति केवारे, नधी बालमिक
व्याम जेवारे ॥१०॥ जेजे दीडी आवी जाणा महिरे, तेने लम्बी
बोही पनी कांहेरे । एक दिवसनी पान बजारे, लम्बनां न लम्बाये
सचरीरे ॥११॥ तेमां वरप ओगणपंचागरे, मेवर एक दिन दोष
मासरे । एहनामा कर्षो जेजे काजरे, तेने कोण लम्बे कविराजरे

॥૧૨॥ થોડા માથે ભેજો પળું જાળીરે, સર્વે વાત કેધી મ કે'વા-
 નીરે । આ છે યંથ માહાગ્યનો પનોરે, ભેજાં કશો પ્રમાણ પ્રમુખનોરે
 ॥૧૩॥ ભેજો સર્વે જાળજો સત્યરે, મધી અક્ષર નકે અમત્યરે । વળ
 પૂરી પ્રતીતિ જેવે માંપરે, ભેજે આગકથ કે'કો ભીં કોપરે ॥૧૪॥ વળે
 તન્ની સન્ધાવી ભીં ટેંગોરે, જેવે હોય હરિભીં અરેગોરે । ભેજે અર્થે
 આ વાત મહિ આંધરે, જેમું મન મન્યું કાશે કાંધરે ॥૧૫॥ જે મોંય
 પૂરી પ્રતીતિ વાચારે, ભેજો વર્ણાવી વાચ સુખાચારે । સુખ ભેજો
 સાચા સમસંગીરે, મુખનો કે'કો આ યંથ વર્ણગારે ॥૧૬॥ માંજો કે'કો
 સુખનો આ પ્રથરે, ભેજા સર્વે સરજો અર્થરે । આ લોકમાં આનંદ રે-
 શોરે, વરજોકે ધોડું સુખ ભેજોરે ॥૧૭॥ માહાગ્ય કદુછે અભિજો
 ઝોડુરે, અરણ્યકે જાળો મધી ઝોડુરે । રળે અપોષિયાની તઈ ઝો-
 રે, પરિપૂરણમાં ઝોડો ઝોટરે ॥૧૮॥ સમર્થની શું શું મ વાવરે,
 વળ મહુ સમજો મન માંપરે । વળ સમગ્રી સરથે સુજાવરે, વાત
 વલી કરીછે વમાવરે ॥૧૯॥ ભેજે તલ વાલી તઈ પૂરીરે, કોઈ વાત
 મ રહી અપૂરીરે । વાચ્યા વરણ વરમાવંદરે, વર્ણા વ્યા'ન કે' ત્રિપુ-
 તાવંદરે ॥૨૦॥ દત્તિ ધીમદમાગ્યવ્યાધિવરણવરણસેવકવિષ્ણુમાનવ્યમુનિવિદ-
 નિરે પુસ્તકોત્તરકાવ્યને દિવસાસનનાં વકારે ॥ ૫૬ ॥

રોડા—વચ્ચધન્ય આ અવનારને, વદ્યાર્પો ળીવ અવાર । દયા
 આળી લીનકપૂય, સર્વેની ભીંથી માર ॥૧॥ અક્ષરપામળી આધિયા,
 વાધિયા વર્ણના લાગ । ળીને કરીને વર્ણારિયા, કેકને કર્વો ત્રિગામ
 ॥૨॥ અક્ષરાનીન અગમ જે, શુભમ વળા ધમદગામ । અર્ચન અવ્યૂન
 અધિવાણી જે, વર્ણું સદ્ગામરૂ મામ ॥૩॥ અર્ચન અકલ અગાર જે,
 ભે વળા મનુષ્યાકાર । અક્ષર અક્ષર અમાવ જે, ભેજે ભીંથી ભીંથી
 માર ॥૪॥ તળ નામેડી—અર્થે અર્થે અક્ષરાનયા, અગોષર વળા
 ગોષર । અર્થે અનુવચ અભિવચ, ભે વળા દયામ મુદર ॥૫॥ અનોમ
 અનોમ આગમે કયા, ભે વળા ધર્મના વાચ । મેનિવનિ ત્રિગમ કહે,
 ભેજે ભીંથીછે મંચાચ ॥૬॥ વાચ્યા અક્ષિ જે પ્રેમવની, ભેજા વળાછે
 તવ । ધર્મવચના વામમાં, રળ્યા અળ્યા ળીવન ॥૭॥ અતીકિક આંધે
 આંધી કરી, આપ્યાં અતીકિક સુખ । માન માનના મનમાં, દૂર
 કરાંછે દુ'ખ ॥૮॥ સુખી કરી જવ મહુને, વળી વર્ણારિયા ધગવન ।

સવર વચ વસમાં વચ્છી, તે જોયાં સર્વે જીવન ॥૧૦॥ કેકે કારજ
કરિયાં, વાને વચ્છી વચ માંય । ત્યાગી મૂઠી તેમાં મચ્છા, તેની કરી
વોને સાંય ॥૧૧॥ અનેક જીવ વટારવા, કરિયા દેગ વિદેશ । નિ-
ર્જય કર્યાં મારી મરને, આપી વચ્છા વચ્છે ॥૧૨॥ વાસ તીરવ થરા
વપરે, જોયા તે જીવન પ્રાપ્ત । દેવી જાસુરી જીવમાં, કર્યાં કોટ
કમ્પાણ ॥૧૩॥ કલિજુગનું રાજ્ય કાઢિયું, અનનુમ વાગ્યાઓ મોય ।
શુદ્ધ વર્મેમાં સહુ રહે, જશુદ્ધ ન આપરે કોય ॥૧૪॥ અનુપ્પ વશુ-
વર્મે પાછળાં, તે શુદ્ધ કર્યાં મર માર । સન જસન ઓઝળાવિયું
સમજાવ્યું સાર અમાર ॥૧૫॥ વચ જન પ્રગટ કરી, વચનોંધ્યાં
શુધ્ધી માંય । દિમ વાપ્યાં મર મારીવે, કલિમજ્જા મરણ વચાંય ॥૧૬॥
વદિત્ર પ્રાણધારી કર્યાં, તેનો વોળાને પ્રભાવ । જે અરવે આવે આ-
વિયા, તે અર્થ સારિયો આવ ॥૧૭॥ કેકે કારજ કરિયાં, જીવના
કલ્યાણ કાજ । વ્યાવ વારણા સ્વાધિયે, સુખી કર્યાં જન આજ
॥૧૮॥ રીત અલૌકિક લોકમાં, દેવતાદી દીવદયાજ । સુખી અંતરે
સોને કર્યાં, વચ્છ વચ્છ વર્મેના વાજ ॥૧૯॥ વચ્છા સમૈયે ખેડા
કર્યાં, સતમેંગી વચ્છી સંગ । દરજા સ્પરશા રૂઠી આપનું, આપિયાં
સુખ અત્યંત ॥૨૦॥ જુગામે જન જમાવિયા, વોને સર્વ વચ્છાવ ।
મગન કર્યાં સંગ મહુમે, રૂઠીને દરજાનવાવ ॥૨૧॥ રિતી મીનરજાનક-
લાવિવાનકમચહેરકલિષ્ઠકમ્પમુવિદિવિયે ગુરુચોલસત્રકાવ્યમે વિવચાકલમ ।
વકાર: ॥૨૨॥

નોટ—આજ તે'રી આરિયા છે તે'રમાં, મે'ર કરીછે મહારાજ ।
અદ્ધ દહવા અદ્ધવેનહો, કર્યાં કઈકમાં કાજ ॥૧॥ દુઃખ કાપ્યાં
દુઃખી વાસમાં, સુખી કર્યાં સહુ જન । પ્રજામો'લે તેને મોકળ્યા, વોને
રૂઠી વરસન ॥૨॥ વરણ પ્રજા વચારીને, વાળીછે સર્વની મૂળ । આ
સમામાં જે આરિયા, રાહિયાં તેજનાં દુઃખ ॥૩॥ વચ્છ વચ્છ વાચન
શુધ્ધી, જેવર વિચર્યાં પ્રાપ્ત । વરણ અંકિત જે અવરિ, સદા માનેછે
સનાથ ॥૪॥ રાગ સમૈયે—વચ્છ દેશ મોહ વો'રને, જિયાં રચા અરિ-
માથા । વચ્છ વચ્છ ગામ મારને, જિયાં કર્યાં વાને વાસ ॥૫॥ વચ્છ
વચ્છ વારિ વરિ, વાંવા તાપ્યા મસુ વેદ । વચ્છ વચ્છ ગુને

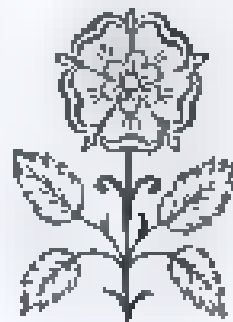
સમીરને આગપજાતી આ કાચાંદ ॥૧॥ ધન્ય ધન્ય જાણા મેલને, જેને
 જોવા જીવન । ધન્ય ધન્ય મેલવા મેલને, ખીડવા આકાશ મગધન
 ॥૨॥ ધન્ય ધન્ય વાંશિ સુરને, રડું વામિયા જાનંદુ । દેવ દાનવ
 સુનિ માનવિ, સુન્ની કર્યાં મહુ પૂંદ ॥૩॥ ગ્યાવર જગમ કરાવર,
 સહુની સીંધીએ માર । રમ્ય સુખ જીવ જગમાં, રનારિયા અવ-
 વાર ॥૪॥ ખોગી કર્યાં જાણમાંના, આપિયું અખરવામ । આપ
 પ્રમાણે ઉઠારિયા, કરિયા વરણકામ ॥૫॥ ચેરો ન કર્યો ચર્ચના,
 યેન પળે ધનદામ । શુદ્ધ કરી રાહુ જીવને, આપિયું વામ રૂનામ
 ॥૬॥ કોટ કપાળા કમ્પાળના, આગરના બોલ્યા અંધાર । મુખ
 આગી મુખ્યા જવની, જમે કર્યો એજેકાર ॥૭॥ દેહા દિધા જમે
 જિતના, દવામે મહુને ઉપર । પ્રવચ્ચ પ્રમાણ જળાકિયો, હેજા નામ મે
 યોગર ॥૮॥ કુદરૂ રીત આ વિચાર્યા, ચરનાવીએ મહુચિય । વાળી
 વાળો વારે દેહમાં, પ્રમુવળાની પ્રમિદ ॥૯॥ આમિવારાવળ વ-
 રુને, મરિક મેલરાવું નામ । મગન કરાવી આ અવમાં, આપિયું
 અખરવામ ॥૧૦॥ સંમચ્છાપ્યું વલી અવને, મહજાનંદ મામ સોય ।
 કે'શે સુળગો વ મામને, તેને દુઃખ કોય મો'ય ॥૧૧॥ એમ અનેક
 અમય કર્યો, પોતામણે વામંગ । અન્વંદ વામ તેને આપિયું, સહુ
 કરી શુદ્ધ અંગ ॥૧૨॥ અખનોચ્યાં સુખ આપિયાં, આમિનને આ
 વાર । અનેક વકારે અંતરે, સુન્ની કર્યાં મર માર ॥૧૩॥ કહી કુહી
 વામ્યાં રોકહી, મહિ વધારાની વામ । અમલ અર્થા મહુ રવરે, પ્રમુ
 મચ્છાપાં સાક્ષાત ॥૧૪॥ ઓણિયાનું શોદુ ઓચરે, વાંચે વગલ વડેને
 મુખ । જન્મ મરણનું જીવમાં, રહુ મહિ જરા કેને દુઃખ ॥૧૫॥ રમિ
 રીમહજાનંદઆમિવરણકમ્પાળવકાતપુરુષોત્તમવકાતપુરુષોત્તમવકાતપુરુષોત્તમવકાત
 વહુ:પંચાસતમઃ પ્રકારઃ ॥૧૬॥

ટીકા—અમલ અર્થો સૌ અંતરે, આવે અંતે અવિનાશ । દેહ તજાવી
 દામને, આપેએ અખર વામ ॥૨॥ મર નારી વિશક વર્ણ, માગી
 બેઠા મહુ અવ । જાગલ સીંધું જેને વ્યમિતું, તેને કર્યાં નિરમય ॥૫॥
 મહુને ઉપર અંદરિ, શકો વંચાર્યો સુંદર । મરિક કરાવી આ અવમાં,

नाथी कईक बासी नर ॥३॥ बौद्ध रीतिने बाधनी, प्रगटाची वृषी
 बांध । मांसकपुं मो'पुं जे अचले, कपुं कपुं आची बांध ॥४॥ राम
 दोळ बधामना — आनंद आपो जालि गलां, आ समामा असवेन;
 गुरुचोलाय प्रगटीरे । असूनना मिथु उल्लाखरे, रंगदानी बाळीछे
 वेळ; पु० ॥५॥ निर्देवनी मोचलो बागिगोरे, मळीण धोदनगण;
 पु० । निषाविध वयां बधामनारे, कसर न रही कांय; पु० ॥६॥ ज्योत्य
 मंडले लाकाईनरे, जित्यना जागिर होय; पु० । दूख कपुं बहु दहनुरे,
 जाविनु सुख भगोण; पु० ॥७॥ वळख बदाम्यां कल्याणनोर,
 महुना भलकपर मोह; पु० । धन्य धन्य आ अवतारनेरे, जोवा
 राभी नही जोह; पु० ॥८॥ महुने पार महु वचरेरे, एकी चनाचीछे
 रीत; पु० । मो'नी दिही मो'नी मांसळीरे, प्रगटाची वृषी पुनित;
 पु० ॥९॥ सर्वना लामी जे भीहरीरे, सर्वना काविया ह्याम; पु० ।
 सर्वना निवेना बाधनीरे, सर्वना करियां काय; पु० ॥१०॥ लाकि
 आराधन नामनोरे, वाळा वेमारियो जाय; पु० । ए नामने जे भाज-
 पोरे, तेना ते दाजिया लाय; पु० ॥११॥ बासी जे अक्षरधामनारे, तेजे
 आपोछे आनंद; पु० । अलख आनंद भापी ओवनेरे, कात्यां थारे
 अचकंद; पु० ॥१२॥ लामां वळखयांछे ज्योत्यनारे, लरी करवीछे
 ज्योत्य; पु० । वय कियां विजां वारनारे, वे'ती दिधी अक्षर बाळ; पु० ॥१३॥
 लम हाळपुं त्रिलोकनुरे, प्रकाशी वृणज्जय; पु० । अथाय
 रहुं आचरीरे, ने गपु वपुं सुगम; पु० ॥१४॥ सुगम महजानंदजीर,
 आप बघाछे वगोण; पु० । एवनी दिशाव प्रगटीरे, मोटा मोटा
 ने कर्पां लगोण; पु० ॥१५॥ अवाह मेवे आची कपोर, आसां विजां
 आकज; पु० । गुर लाम्यां ने वृक्षीगेर, पोवा भरतीना मज; पु० ॥१६॥
 गज बाज ने चकंदूर, जगम सुगम कपुं सोय; पु० । महु
 जनने सुख जागियांर, दूःखी कपुं नहि होय, पु० ॥१७॥ शर्मना
 होम सुनाविगोरे, देवा ल्हाव घने दाव, पु० । दूरवजनां दूःख
 कापीगारे, न जाइ जाय कुताय; पु० ॥१८॥ धन्य धन्य मारा बाध-
 जीरे, धन्य उदारिया जन; पु० । धन्य धन्य आ अवतारनेरे, जले
 मळना भगवान; पु० ॥१९॥ वारे वारे जाउ वारणेरे, कर्पां अमारां

કાજ; પુ૦ । ઘળે હેતે ઘનદ્યામજીરે, મઢયા અલખેલો આજ; પુ૦
 ॥૨૦॥ કહીધે મુલધી કેટલુંરે, આપિપોછે જે આનંદ; પુ૦ । નિલ્કુ-
 લાનંદ જાય વારળેરે, સે'જે મઢયા સહજાનંદ; પુ૦ ॥૨૧॥ રૂઠિ બીસ-
 દ જાનન્દ્યામિષરણકમલસેવકનિલકુલાનન્દમુનિવિરચિતે પુરુષોત્તમપ્રકાશમધ્યે પંચપં-
 ચાક્ષરમઃ પ્રકારઃ ॥૫૫॥

પુરુષોત્તમપ્રકાશ: સમાપ્તઃ ।

श्रीमन्नारायणो विजयतेनमः ।

श्रीनिष्कुलानन्दमुनिकृत-

काव्यसङ्ग्रहे

स्नेहगीता ।

राग धन्यासरी—मंगल मूर्ति छे श्रीमहाराजजी, व्रजजन बल्लभ श्रीमजराजजी । मे'र मुज उपर करो गवी आजजी, अंगर इच्छेछे गावा गुण काजजी ॥१॥ शब्द—गुण गावा गोविंद तमारा, इच्छा ते मुजने अनि घणी । अबुं खरिअ स्नेहगीता, जेवी मनि गनि छे मुजमणी ॥२॥ स्नेहे कथा हवे सुणो सह, बहु प्रकारे में देखियुं । अप तप भीरथ जोम जज्ञ, स्नेह समान नव देखियुं ॥३॥ दान पुण्य ने वन-विधि, करे भक्ति मरधा कोय । स्नेह बिना सरबे सतुं, जेम भोजन घृत पीण होय ॥४॥ नीर बिना जेम सुकुं सरोवर, सुगंध बिना शिपा फूल । तेम स्नेह बिना सतुं हृदय, शुं थपुं खेछे चंदूल ॥५॥ प्रेम पखि छे लूखी जो भसति, कोइ अनेक गुण भगवे मणे । श्रीव विद्यावान बलुर जन । बली कवि कोविदने कोण गणे ॥६॥ स्नेह बिना लुखुं लागे, कथतां ते कोकं ओ ज्ञान । हेम बिनातुं हृदय एबुं, जेवी बर बिनामी जान ॥७॥ स्नेह बिना शोभे नहि, हृदय ते हरिदासतुं, पंकजं नयननी प्रीत बिना, अमयुं शुं रहेयुं बदासतुं ॥८॥ नेहनां नयने नीर बरसे, गामां गद्गद गिरा निसरे । कृष्ण कृष्ण कहैनां मुखे, बली वधु विकारने विसरे ॥९॥ प्रीते चित्त बरणे सोपी, अने स्नेह साचा जे करे । निष्कुलानंदना नाथ साधे, स्नेहीने सदा संगे करे ॥१०॥ कळवुं ॥१॥

એહની શુભિ મુરર દયામતી, પ્રેમ કરી પ્રગટા મોહન ગામતી ।
 એહી જનનાં સારથા કામતી, મરહર નાગર મદા સુન્દરમાતી ॥૧॥
 શબ—સુન્દર મારગ શીદર, જેને દેવતાં રિતનું કરે । શુભિ જોનાં
 માત્રતીતી, દેવતાં મન મુનિનું કરે ॥૨॥ જેને જોઈ મોટી જનમુખતી,
 અતિ પ્રીત કરી દેવે દેવડું । એહ વાણો દયામ મંગ, મોટી તન
 મન થન સમેતડું ॥૩॥ વડી વડુ પત્ની ને કુત્ર બેસી, રરિત્રીતમાં
 પરવડા દવઈ । મરિતા મર ને માગ તમં જે, એહમાં મકુલાઈ રત્નાં
 ॥૪॥ ગાયો મોટી ને મોનાત્રીત, દરિ જાગમાતી અધિક કર્તા । એહ
 વાણો પ્રેમ વાણો, પ્રાન રીત અતિ આપર્તા ॥૫॥ ધીનનું જીવન
 જલ જોને, જેમ વકોર એહી વડુ છે । તેમ જન મુખતીનું જીવન
 જાણો, ધીનવત્રીનો વડુ છે ॥૬॥ જેમ મોરનું મન મરુવું મેવડું,
 જેમ વૈવો એહી જાનનો, તેહ વકી અધિક જાગે, એહ મુખતી
 જાનનો ॥૭॥ જેમ અગ્નિને મંગ ઓગલે, ધીન માત્રન ને વળું ધૂન ।
 તેમ કુળન મલે મન મલે, અતે રલે તે તનશુદ્ધ તરન ॥૮॥ જેમ
 વણને નિરલે તાથને, તેનું દાથ દેવું કેમ રહે । તે ત્રાજ તજે કુળ
 વડે, વડી એહશુભિ છે સુન્દર મદે ॥૯॥ મરહર નાગર સુન્દરમાત્ર,
 મનોદર શુભિ મદનતી । નિરકુલાવડુ મોચિંદુ ઇતી, સુન્દરનું જો
 મરનતી ॥૧૦॥ કહવું ॥૧॥

સુન્દરન શુભિ જોઈ જન મોટીતી, રતી દરિ વરને તન મન
 મોટીતી । અંતરની શુભિ દરિમાં આરોપીતી, લોક કુટુબની ત્રા
 જેને મોટીતી ॥૧॥ શબ—મોટી ત્રા જેને મોટીતી, જન એહવડા
 વા મુરરી । મોખન કીધી જિજ્ઞા માટે, વૈવી અવડા પ્રીત દરિનું
 કરી ॥૨॥ દરનાં કરનાં કામ કરનાં, કુળન કુળન કરે કામિની ।
 ધીન વડા થઈ પ્રમટા, જાતિ જાને તદિ દિન જામની ॥૩॥ જાનાં
 રીતનાં મોલનાં, વડી એહમાં શુદ્ધ વિમરી । મુનાંમુનાં જાને શબકી,
 ઉઠે કુળનકુળન મુલે કરી । ૪॥ વાટે વાટે થન જાનાં, મન મન મોહ-
 નશું મરુવું । મોકલાજ મેદવિધિ વિમરી, વડી જાન તનનું તે રલનું
 ॥૫॥ વડી અવળમાં અળકાર મુને, જાને તવને નિરનું તું તાથતી ।
 મુખપાંજે વડી વડા જાને, વાન કરુણું વાના સાથતી ॥૬॥ અંગો-

अंगे जम गोरी, परिपूर्ण यह प्रीतमा । साधन ने हवे डू करे,
जने कृष्ण बिना नाचे बीजू बिलमा । ॥३॥ मरजाता सेही भई नेही,
रज्जव दशा आनी अंगे । नेणे करी नवग्राम दक्षिणो, मज्जगो घाज
कृष्णने सगे ॥४॥ आन मज्जगु मज मज्जगु, दक्षगु कापाक्षिशानु करगु ।
एक स्नेह साहि सगे आगु, अंग म रगु आगु ॥५॥ प्रीतनी
रीतने प्रेमनु भक्षण, नेना आनगु आने नहि । निष्कुलानंद नाचे
कहिण, सेही जनना स्नेह सदि ॥६॥ कहवुं ॥३॥

प्रीत करी प्रेमदा न परमपर चरीजी, जगता जीवन सगे मोचन
जहीजी । बिने रंग चटकी ने पाछनी चरीजी, निवृत्त नवरो
नेह चरी चरीजी ॥१॥ एत—परिप्रेष्ये परिप्रेष्ये यतोयतो, सन' बाप्यो
दयामशुं । वण दिडे बली निवृत्ते बलिना, रहे उदामी धन धामशुं
॥२॥ अर्ध क्षण रही न डाके, वण दिडे वदन बजरामशुं । डोरिय
पोरिये जोधे मुंदरी, नेजा न नाचे बली माजनु ॥३॥ साहोसाहि
बली पुणे, बाई कृष्णजी ने कपां हुजे । कोइ बलापो कान मुजने,
जोई मुन्य काटक भई सग । ॥४॥ वन मुन्य बाट बांधिनि । बली
मुने गमुना मार । अण दिडे अणवेल्हो, कोइ चरी न डाक पीर
॥५॥ वण दिडे यही बीने बसपी । गुगनुन्य बल एक जाय । घाज
गलबल यह पहे, एम गरक स्नेहमांग ॥६॥ एम करना आवि अवा-
मक, जो देखे हगे दयाळने । वण नाथ नगणे निरक्या बिना, सेही
न करे कहीर समाजन ॥७॥ सांस बिना आस रह, जन
सेहीजा कहीरमा । घाज जेना वज्ज परवज्ज, नेना नगणां सयां रहे
वीरमा ॥८॥ जनि उग्राम निश्वास मुके, अने सुके नहि नीर नगणे ।
हे मन्ना हे सुनकारी, एम बदे बली बली वणने ॥९॥ प्रीतनी गो
रीन गहरी, जेनुं मन मोहनशुं मज्जगुं । निष्कुलानंद सेही जननुं,
कारण नव जागे कज्जगुं ॥१०॥ कहवुं ॥४॥

परमग मोर मठार प्रीतनी रीत छे जो ग्यारी, प्री० । जेहनी
बंधाणी नेगेर जाणी, बिना न जाणे लगारीरी, प्री० ॥१॥ चहोर सेही
चंद्र चंद्रनी, वण दिडे दू ल आगी । सांज खरी जाणोरे अजना, घाज
नजे बिन चारीरी, प्री० ॥२॥ प्रीत वनग घाज पावकमा, देखेन दग देखे

જારી । જાનક સ્નેહી સદાગ જ્ઞાનનો, મહે વિનુવિનુ પોકારીરી; ધી•
 ॥૩॥ ધીલિની રીત પ્રસિદ્ધ પ્રસાંગે, કીજ નો કીજ વિચારી । નિષ્કુલ-
 નંદ પદા સ્નેહીની સંગે, ભદ્રાવે રહેડે મુસારીરી; ધી• ૧.૪॥ પદ ॥૧॥

સ્નેહને જગા મદાવ છે શ્રીહરિજી, આંધે આંધે મૂનજી મધર વેદ
 ધરીજી । નેનો પ્રેમિ જનને પ્રેમ કરાજી, વળ વળ્ય પ્રેમ જાગતુ-
 વની ચરીજી । ૧૧ ૬૪—મરી પુણ્ય પ્રેમમાં અંગે, અને રંગ રાત્રિ
 રાત્રને । સ્નેહમાંવ ન રમ્ય રાંગે, નેણે મુલિ મુવનના કાજને
 ॥૧॥ જ્ઞાન વાનની જ્વર ધૂમી, વઢી વજ્ર પેરવાં વિગરી । આમ
 વળ અંગે પદે અવઢાં, વન ગૂઢ મૂની સ્નેહકરી ॥૧॥ વળ જમાંવે
 જગનાવમાં, અને નીર મર શીર ઠામમાં । વળ સર્વ અંગે ગૂઢ વિ-
 મરી, વઢી વિનવ રદ્ય વન વામમાં ॥૨॥ મુન વિનવ ને સર્ગાં મવઢી,
 વઢી ન વપરધી મવ ઉતરું । જેઠ જુવે ને વળ જાણે, કહે વન વિનવ
 જાગતું કરું ॥૩॥ વઢી ગોવિન્દ મવમાં ગોવિકા, અને જુવે વાનની
 વાદર । જમમાં આંધે મૂને વાનવે, વળ વળવે વોદન માટરે ॥૪॥
 વળવ મૂદે વેડા ઉડે, નેવ મવ ન રહે સંભાલવા । વળ વોદાંવે વેનુને
 વાંધે, નેવે ન જાગ વાલવા ॥૫॥ વઢી અપ્રિયકી અતિ વણલે, અને
 આંધે વકાણે વુધ । વળ દરિ દનમાં વિનવ વોરાણું, નેહની ન મહે
 વાંધે વુધ ॥૬॥ લક્ષ જાગ્યાં લારિલાશું, જંતર મવરું અવવેનશુ ।
 રહી હેને પ્રીતે વઢી વઢી, જેમ વુધ વિનવું વેળવશું ॥૭॥ રાત્ર વિનવ
 રહે રાત્રિ, અને વાત્રિ પ્રેમમાં પ્રમદા । નિષ્કુલનંદ વાંધે વવધા,
 સમનોવ સ્નેહવે મદા ॥૮॥ કદવું ॥૧॥

વઢી જગવરિના પ્રેમે વવવજા વર્દી, રમિયાત્રી વિવા રંચ વવ
 વાંધે રહીત્રી । કુણ વર્ગા કુણ વર્ગા જેવે તેવે વુડે વર્દી, વળ
 સ્નેહની સાંકઢી ગૂઢ મૂની વર્દી ॥૧॥ ૬૫—ગૂઢ મુનિ નર્મ વારી-
 રત્રી, વઢી ગોવિન્દને ગોવ વળુ । આંધે રમિયા આંધે વદા, નિરવું
 વુ મુનવ મુજવળું ॥૨॥ વાંધે વાંધે વુડે વરિયા, વઢી વોદ વનાવો
 કુણવ । વાંધે વિવા વર્ધા વેવાનુ, વળુ વિનવ વામવે વુણવે ॥૩॥
 વોલ્લવાં ને વર્ધી વવર વાધી, જાંણું વાલો વવધાવજા વવમાં ।
 વાંધક વવ વર્દે જાંણે વેંધે, વળ વિવારું વઢી વવમાં ॥૪॥ ગોવ
 રમની મરી ગોઢી, વઢી જાગ વવમાં વારમે । વળ વવે વાત્રિ વાંધે,

દુગાકુને દેવતા રમે ॥૧૦॥ માથાનીને વિરમળા વિના, થળુ દિવસ
જાયે રોગનો । મૂપરત્રીને મેરે રગારે, ભારેત્ર મુખ વિન મોપનો
॥૧૧॥ હરિમુખ જોયે મુખ ઉપર, વણી જાનિ વણે શરીરને । જમ્બિર
મન ને જિવર પામે, રગારે મુખે દુનધર વીરને ॥૧૨॥ એક ધીન પાવેકે
વંચ પ્રજાનું, વણી દિશદર્શ વિનકળા કરે । કેમશોરિયે વાંધી
પ્રમદા, જાનસને વામે કરે ॥૧૩॥ દુગાથ વિના કાંઈ કાજ ન સુએ,
વણી કાજ ન વહે કોઈ । વિધુ વિના વજ્ર પેચીને, વણી વીર ને વગમી
મોઈ ॥૧૪॥ એહી જનન સુખ વગાંધી, જેના જાળ પામે સાથ છે ।
વિષ્ણુજાનનુ પ્રેમી જનનું, જીવિનવ્ય હરિને હાથ છે ॥૧૫॥ કહવું ॥૧॥

જન વનિનાના પ્રેમન જોવા વણીત્રી, જાનવમે વગાદિ વનમાવે
વાંસજીત્રી । સુખી મન સુંદરી મોહનને જી સહીત્રી, એક રહી જાવરી
નવ જાલી નિકજાંત્રી ॥૧૬॥ ૧૭—નિકજી ન જાલી સુદરી, મોપી
પેરીને વાળી વરમા । રેહ નેહમાં ઘડિ પામ્યું, એક જાળ કાંઈ છે
નેમા કરમા ॥૧૮॥ નેહને વિરહ ઉપગ્યો અનમા, વણી વિયોગ રોગ
જાણ્યો થનું । આ મને દુનો રહી અમથી, અહો અમારવ વનું મુજ-
નનું ॥૧૯॥ ૨૦—એહમાં જોયે થનું, વનિના કહે રહી વાંસકરે । વણી
મેળવું રેહ ભંદિરમાયે, જાળ વોંત્રા વિધુને વામકરે ॥૨૦॥ એહ રીને
વોંત્રા અવજા, મોહનત્રી મને જી સહી । મૌનિક રેહનું જાન જુની,
અનિવારવરેહ વામી વણી ॥૨૧॥ પ્રેમી જનનું એહ વાગનું, પ્રિય
વિના વજ્રમાં મરે । વિધુ વિયોગે જાળ રહે, ને નેહ જાડ મામે કરે ॥૨૨॥
ધીનત્રી નો રીત નહી, જેના પ્રિયમ માયે જાળ છે । જીવન વિના અહર
જેને, રંજન વાદનું પ્રમાણ છે ॥૨૩॥ વન્ય ન મારી પ્રેમ ધ્યારી, જેન
જાળા વિયોગે નવ વ્યાગિનું । અન્ય સુખની આશા મેલી, મન મોહ-
નત્રીનું વ્યાગિનું ॥૨૪॥ ૨૫—જનથી અર્થ પરી, જાનમ ન રહે વેગજા ।
રેને જાળા રહે સહવા, જો અંગે રોગ કોવ અવજા ॥૨૫॥ જો પાવે
રેવે રેન જો રેવે, અંગે પ્રેમ વિના નો સુદુ મરે । વિષ્ણુજાનનુ મનને
સાધન, એહી મમતા કોળ કરે ॥૨૬॥ કહવું ॥૨॥

જેને અંગે રન વહિયો નેહનોત્રી, રીને જો પ્રિયમનું જાળ મર્યો
જેહનોત્રી । અનરે અમાથ ન પાવ નેને નેહનોત્રી, જો ધીન રીને

पान पाप आ देखनोती ॥१॥ दल—देहमणे दूखे करीने, दलगीर
न थापे दलसा, दल दूखे सोच हरियो, परने नहि कोइ पलसा ॥२॥
गुण अंवा बली गोविकाना, जेने अनाथ कोइ आण्यो नहि । सरब
अंगे सुखकारी, दयामळाने समझी सहि ॥३॥ जेनां बरं पियां मही
लीला, बली कोही मोरमनी मोलीयो । पाट पाट घेरी परमां, जेन
लाज नगावी रंगे रोलीयो ॥४॥ बेग बजाई मेह जगाही, बली
बनमां लेही बनिया । तरल निगई निरम्कार कियो, लोग न आकी
अनरे असयना ॥५॥ कोइ बाजे भूख साधे, अलगुन न आण्यो
जंगरे । दिनदिन प्रले प्रेम प्रगळ्यो, निव निव मजो निरंगरे ॥६॥
राम रचि मेल मचि, बली बिछाई गया बनमां । रोईरोई मोई
रजनी, लोग भोज न पासी मनमां । ७॥ नाथनाथ मुख गाथ गानां,
बली बियांगे बिलखे घणी । मोपे हरिनां सोच न परठे, एही रीत ओ
प्रीतवणी ॥८॥ प्रीतने मंगे पग परठी, बली पाठी न भरी जेणे
चेनिथो । जे जिज साटे चाली पाटे, मारी प्रीत पुरण लेनीयो ॥९॥
नानी लगन बई मगन, बली लगन कयां मन मुखजी । निष्कुला-
नंद भेही समलोस, कहे कवि जन कोण मुखजी ॥१०॥ कहवुं ॥८॥

१ गान गाव—स्नेहने रे समान, नाथे कोई स्नेहने रे समान । रागी
त्यागी ने लपळोरे, बली घरे बन जह ध्यान; मावे० ॥१॥ जोग जगन
बहु जजमारे, नजनां लेनुं मने मान । नजी परनाम उदास करे
कोण, बरे नीरथ जन दान; नावे० ॥२॥ साळा निरुद्ध घरे करे
ककल, नव शिखा बधारी निदान । करे अदन रदन निरंतर, बली
करे मंगलजस्त पान; नावे० ॥३॥ स्नेह नहि जेने नाथशूरे, छुं धनुं
करनां रे हान । निष्कुलानंद स्नेही जनने, बस सदा भगवान;
मावे० ॥४॥ पद्य ॥२॥

स्नेह सांठजे पलांणी छे प्रमदाजी, लेहने भंगरे नहि कोइ
आपदाजी । स्नेह दयामळीया मंगे दास मदाजी । इच्छी मळी
हरिजुं रही अनि मनमुदाजी ॥१॥ दल—पुता सदावे मनमां,
जाग अहरनिश राणीघरे । राम रानी मन मापी, गानी गोविंद
गुण परेघरे ॥२॥ बली बनपाट घरे पां, टिपे दयानु दर्शन दान ।

नाथ निरन्धी देवे हरनी, बली रहे मन सुन्दरान ॥३॥ हरनां करनां
काम करनी, हरि अचानक आधी मछे । समन रेनां सुन लेनां,
नम प्रेम आनदमां दिन पछे ॥४॥ हमनां रमनां जोहं जमनां, बली
बीने घटी घणुं सुननी । पछे पछे प्रेम प्रगटे, जोनां जोना भीहरि
सुननी ॥५॥ राम बिलाम हरिनी साधे, बली केवुं सुणयुं ने
कानने । नाळी बली लेवी नेहजुं, मोरपुं हरिजुं मानने ॥६॥ राम
द्विदस बीने रंगे, बली अंगे आनद अनि गणुं । संसार सुननी
सुन भागी, जोनां सुन जीवनगणुं ॥७॥ विपोगनी बली बानने,
काये स्वपने पण समझे नहि । गह रीने प्रीत बाधी, म्हेहनी
जनिजे सहि ॥८॥ प्रीतनी रीतने परमथा, एक समयनेविषे भीहरि ।
मधुरां जावानुं मन कीधुं, इच्छा नवी उरमां घरी ॥९॥ घणा दिवस
गोपी संगे, रंगे रमिणा रमबगजुं । निरहुमानंद म्हेह जोवा, बालो
के बेगळा वसजुं ॥१०॥ कहयुं ॥१॥

बेगळां गणा बिना प्रीत न मिठापजी, बाल्यमे विचारुं गणुं
मन मांयजी । अलबेने मांयो पती गह उपापजी, अह्र अविगा
नेह समे मांयजी ॥१॥ इच्छा—नेह समे अह्र आख्या, अने रथ
मई रुहा रूपने । राम कृष्णने नेहवाने, मोकमपो केमासुर भूपने
॥२॥ आधीने ठोळो आंगणे, नहरापने निरभार । गोपी बली टोळ
मळी, बली बनेछे विचार ॥३॥ आ दिन मोयें आधो कोह, नद
मुचन नवी जो आविरो । बाई गाम नाथ पुणो गहनं, आ दो अर्थ
रथ लाविरो ॥४॥ बाई सगो नहि प चावु छे कोह, नंद जमोश
गोपने । निळे कांइक नवुं निरजणे, नमे हंसजो द्वैवना कोपने ॥५॥
जावो बाई गुवो जेने, मुणजो बली गनी बानही । कांलो यई कोह
बैरि बसे, आरगो प करवा घानही ॥६॥ कोरे नेवी बाई कृष्णने,
बली बान करो बाल्यपदे । देन देव्याही रामो मंताही, जे नजरे
गने नव पदे ॥७॥ अजजननुं जीवन जंही, तेनी जनन माझी
किजीये । विचन मापपी बांली वस्तु, बाई बचाविने मीजिने ॥८॥
एव आकुळ रपाकुळ पाप भबळा, मांहीमांहि मनसुबो करे । भागो
आरगो काळरूपे कोप, रंगे प्राण बाई आपणा हरे ॥९॥ पती गोपी-

સે મેલી ભરત કારી, વાર્હ અહર પનું માથ છે । ત્રિપુનાવદના
માથ સાથે । કાંઈક પને કામ છે ॥૧૦॥ કહ્યું ॥૧૦॥

આપ્પો અહર પ ભરત પામી ભરીતી, કાંઈક કપર ખીનરે
આપ્પો ખરીતી । કોરે જઈ કુપ્પને કાંઈક વાન કરીતી, મેહ મ્મી
કે'ના હૈયાનું આપણને દરિતી ॥૧૧॥ ૧૧—હરિ હનવર દીપા કે.તી,
મ્મી વાન મ્મી વરનાવના । વન અહર સાથે વકાંત વીધી, મેહની
વાપ ચિનમાં ચિના ॥૧૨॥ કોણ જાણે વાર્હ કેમ વરજો, કમ પદની
મ્મી કાંપ । પુણે જઈ વાન જીવનને, શું છે વના વાર્હ વનમાં ॥૧૩॥
વન કરનાં અહરના, મનનો મે મને આણિયો । મ્મીકુપ્પનીને મેહ-
વાને, વળે રવ જાઈ આણિયો ॥૧૪॥ વનું મુળીને અવજા, અનિ અવ
જાળી અંતરે વળી । જંમ પ્રાણ રહિતવન વનજાઈ, વધી વન્ય વર્હ
ગોળી મળી ॥૧૫॥ મહવરે કોઈ વહે દુષ્ણી, વન શુદ્ધ વ રહી કારીરની ।
દવામ સ્વાધ્યાસનું અવળે મુળનાં, ત્રિક મળે વાલી કીરની ॥૧૬॥
વનવલી દોલે મ્મી, વળી વનિના કહે વેમ કરશુ । જીવન જાળાં
અંતરે આપણે, વીરજ કહ વેરે વાજું ॥૧૭॥ આપ્પો અહર કાન્યકવે,
વનનાં વાન લાડને દાનજા । વળી લાડનું જે મુન્ય મગની, મે મને
સમે વનું સાનજો ॥૧૮॥ વનું વન જોવન વિન જે, મે વાધુ મ્મી કોઈ
વામનાં । વન આપણે વાકાં અવજા, હરિ દીપાં વામનાં ॥૧૯॥ ત્રિ-
વન વાજું વાપ જાળાં, વળી આંણિયાઈ રે'નું અંમે । ત્રિપુનાવ-
દના માથ સાથે, હવે વગાંચકિ રમજુ રમ ॥૨૦॥ કહ્યું ॥૨૦॥

અહો કહ અવાનક આવિયોતી, વધારે હરિવરને કંમે વોનાવિ-
યોતી । મનુગની મારીનાં દાવો વાર્હ કાવિયોતી, આપણે મો મેન્ય
વળે જો વનાવિયોતી ॥૨૧॥ ૨૧—મેન્ય મનનાં મુન્યો મે વના,
અને અકન મઈ નારી વનજી । જોમ જોહિ માંમેં જોહી, નારી
વનન મન્ય વધી વળી ॥૨૨॥ વિવેક દોષ જો વિધિ મુર્ખા, મો વનું
વ કરે કોઈ વિન । જોગ મેટી દેવ ઉવેલિ, મેલી વેર મ્મી નારે
વને ॥૨૩॥ વન ગમનું મુન્ય મેલવીરે, વળી વિગોહ વાહવ વનનો ।
વારે મુરખ મોહોટાં વાર્હ, મ્મી કોઈ મુજ દનનો ॥૨૪॥ જેમ કન્યા-
કરે કાંઈ કરિયાં, વનાવળાં રવે વન્યાવિયાં । રમનાં રમનાં મેવ
વનનો । તારે આંગનાં મે કાવે મુનિયાં ॥૨૫॥ મેહમારે મુંવે વના

साह, ॥१॥ मा ल गहरी जाविने । हरिहर न बाणो असने, मो असन
वेहे न उध विने ॥२॥ होम अमारी देया करी गरी पुरी करी नाथने ।
नालाभी केस करेजे बेगळी, एवो बेरी धरो शुं वज्रसारने ॥३॥ नयणे
निरवनां नाथने, जह मटके करी पांयण मज्ज । नेहज ब्रह्मा भुज्य
भारी, करि माई तुं नव कळे ॥४॥ एवरी मोट ने परभरे, मो बेगळे
मन मस बाळीरे । नेहमाटे माई कणुं मुजने, उवा दमपी नव टाळीये
॥५॥ मृगण धिना केस करीने, बळी चिकट पनी कामजे । निष्कृष्ण-
नटनो नाथ बाळगां, प्राण घीने दुःख पायजे ॥६॥ कव्यू ॥१॥

वचन मन्त्रो—मगुरां म जाशो रे प्रिय पालळारे, बालि भमने
नोपारं मार। नाथ । जमने जावुं रे होय निगां लमनेरे, मो नेजो
हयमळा असनेरे साध; म० ॥१॥ प्रीत करीने रे विमुजी मा परह-
सारे, रावो प्रिय असनेरे पाम । अल्लगाने रे नरि अहीर मनि
असनेरे, वण दिडे रंहे अंगर उदाम; म० ॥२॥ जेम मणि बिना
फणिरे अवादिने जांधळारे, बळी कोइ दिगे मोमिनुं पन । वस मृग्यु
मृग्यु लेने मानगुरे, जेनुं काइ जातुं रघुरे जोधन; म० ॥३॥ जळवामी
जीपरे उवाळामा जीवे मदिरे, अमारे छे नम बिना हरि नेम ।
निष्कृष्णनटनारे मामीजी सुजाण पारे, अजाण जे होय लेने केवुं
एव; म० ॥४॥ पद ॥३॥

विष्णु परिवर्णिता मथुरा जावा मागती, रथे बेडा रसियो अंतरे
छे उठावजी । आपण उपरधी इमारियो भावजी, विष्णु बिना प्रमदा
लेहुं केहुं लावजी ॥१॥ राव—साधो मनां लाटिल्लाशु, मणुं आनवे
परी निगममा । दिन जाता बडन जोला, बळी रजनी जाली एशुं
रमनां ॥२॥ एह सुख माई कयांणी मणद, अदूर मने अवियो ।
प्राण लेभा पावियो, जा रथ जोने लाविगा ॥३॥ आदवकुलना वृद्ध
वेन्टा, आने मोय बहु बेरी मया । पाणो मागे अदूर जेवा, बेरी
केस मास रया ॥४॥ माई घणा दिवसनां न होय घटो, लेने घेर
न होय मनमां । निर्दय होय दग्न दिलना, पाटे घाम न होय लेना
ननमा ॥५॥ हमणा रयने हाकजे, पाई धांन आहां करजो । आ
जो मंडी जागे असने, नम घटत पोकरजो ॥६॥ मान लान सुन
संबन्धिनी, बळी लोकनी लाज म लावजो । मरजादा मुकी रयने

રોકી, વઢી વાળાને વાળી ભાવજો ॥૫॥ જેઠ ભાગમાં વાઈ કાઝ
વગરે, મે ભાગને જુ કીરિયે । ધિનમ રે'ત્રી જો વચ્ચ આપે, તો
જોકડું સાથા હીરિયે ॥૬॥ યેમને વાઈ મેમ ન હોય, જેના ઘણ
ધિનમનુ ભગવા । ભોકભાજ પેદાવિધિ કમ, મેનો મેને કરવા રહ્યા
॥૭॥ ભટ્ટા ભારે આવળે, રાખો રમિયાનો રથ મોકલિ । વિષ્ણુનાનં-
દનો નાથ ભગવી, કેલે જાગે વિભવનઈ મુકીને ॥૮॥ કહ્યું ॥૧૩॥

આ પૃથ્વ સપઠાની સન વાલી મરંત્રી, નંદ જગોદાની ભક્ત
કાંઈ ન રંત્રી । જુ નવે આવળે સમસાવિયે કરીત્રી, ભૂલે કોઈ
વિચાર અનર કર્યો મરીત્રી ॥૧॥ ભગ—વિચાર ન કર્યો મરવામીર,
મેમ વિગ્ન પણ કોઈ મથ પદ્યું । કેલે કરી રહે કૃષ્ણ વાઈ, અપરાધ
આપ્યું આવી મદ્યું ॥૨॥ આ સમે કોઈ ભરે અપાનક, તો કૃષ્ણ
રહે મંદ કારણે । ભાઈ પે'ત્રી ભરજો ભરાં પણ, જાઝ ભરે તો જાઝ
વારંને ॥૩॥ અન્ય જથાવે અભવનહો, વઢી મપી રે'વા કોઈ રીતરી ।
અરો વાઈ અમાગ્ય આવળા, વિનુ ઘોરી વામવા ધીવરી ॥૪॥ આ
જો રથે પેટા રમિયો, વઢી મેહરિયો પણ મે ભરો । ઘોરો વાઈ જાણે
વાઈ, વનિયા વિલંબ જો ભા કરો ॥૫॥ વાઈ રોકી મળીયે રથને, વઢી
વા'લાને પાઠા વાઢીયે । ભાન કરીને કહિયે હરિને, વિનુ ધીન તો
મથ દાઢિયે ॥૬॥ ભગ રોજે ભટ્ટો ધિરી વઢો, મેની ભાવિત્રી ભર-
જાણે । જીવન જાગાં મપી ભવભાનું, મર ભાગ કરે અવધાનું ॥૭॥
મર જલાયે આ જગમમંદિ, હવે જીંદગે જાંનિ ભાગ્ય । ધાનું છે તે
મર થાગ ધનું, જાઝ મેક જથાદુ નાભજું ॥૮॥ નિરંક જન ભર નિરંક
કરે, વઢી દુરિજન મર દામનઈ । કૃષ્ણ થળી ભાગે કૃષ્ણ થળી,
ભગ કે'ત્રું ભૂલે મળું ભાગનાં ॥૯॥ ભોક મઢી વઢી વઢી કે'ત્રો,
મેનો સઈ મઢી રે'ત્રું ભવળે । ભગ વિષ્ણુનાનંદના નાથની, વાઈ ભોગ્ય
ન ભમાયે આવળ ॥૧૦॥ કહ્યું ॥૧૪॥

સપઠાનો આગળ અભવને ઓઢમીત્રી, વિપોળે વનિયા ધીત્રી
અનિગમ વૃન્ધીત્રી । યેમજાના ભાગ નહિ રહે મુજ વધીત્રી, કનું ભવે
કાંઈક ધીરજ વારે મળીત્રી ॥૧॥ ભગ—ધીરજ વાગે કૃષ્ણ કહે,
સદુ દેખનઈ મ કરો ઝોર । હેન રાખો દેગમાદ, વારે મ કરો
વકાર ॥૨॥ ભારે ભમારે ધીન છે તે, ધાનિ ધવાદિને રાખિને । ભાજ

આપ એ કાંઈથી પાપે, તરુ એવું કિતા વસ આપ્યાન ॥૬૮॥ લોક મુજન
 તમ ભેલે, છે પ્રજાવાસી અગવાન । આજ ભાજ એ ભાઈ ભરી, માલે
 મોહિતુ તમે જાન ॥૬૯॥ તમ ભાગ એ એવું કાંઈ, તેના દરજી ધાવા
 હેમની । પણ ભી રોય આપ ભારપો, તમ સરવે જાણ્યામાં ભાષી
 ॥૭૦॥ પ્રીતનુ આજ કલ્પ પ્રગટનું, મન પાનાન ઇનો કમો । મરહ ભરનાં
 તમ ભાષે, અને અર્થ નુ નિમિષાં ॥૭૧॥ દરિદ્ર બહુ જ કળ માનો,
 અને જાણી પછી પર મનની । તક પાર આવત મનદાનું, દેવે રાખ્યો
 રાદ મર્મી ॥૭૨॥ તમ પોરજ દિર્ઘા કાલ નિર્મિત, મને પ્યારી છા મૂને
 પ્રાણથી । મમ વિના કિલ્લકમાંદિ, માંહે ને મુનકાદ મર્મી ॥૭૩॥ હુંનો
 વજા છું હેમને, માણું કહું મુદરો । હું છું અને ને છ મારે, તમા વાન
 જન છે ભરી । ૭૪॥ ધેમનો દારિદ્ર્ય પ્રમદા, હુંનો વંચાણો એવું જાણતી ।
 એમ કહિને જાણિયા, વિષ્ણુભાવેદનો માથતી ॥૭૫॥ કહવું ॥૭૬॥

દરિદ્ર જાણિયા સમુદાં ભારમેતી, જુને રહે જુવની જમી રહી
 તક વમેતી । માળે ન મને પહેલેજે જલ પહે દોગ કમેતી । રથ જાત
 રસિયાનો દીટોછે દૂર મમેતી ॥૭૭॥ રાદ - દૂર ભગી ભો રથ લીટો,
 જાતિ એવું નેહ રહી જોઈ । અગરે નવને મારુ ન લીટો, ભારે જહી
 રૂપવિષે રોઈ ॥૭૮॥ જેમ પ્રાણ જાત વહેને, અભિલાષ વીજા ઉવજે ।
 એવી મત્વને વામી મોડીદા, જાણે તમ ભાગુ કે મતે ॥૭૯॥ શુદ્ધ ન
 રહી જાતીરની, મુખ્યાં ભાઈ જહી માનિની । ઉટી ન જાંદ અવનિ
 જમી, જમી મુખ્યાં દુજા રૂદ્ધમાનની ॥૮૦॥ એમ મળે દરિની ભાષે,
 રહું એવું નેહ જહી રૂપની । જેમ દોરી મુરી રાજકની, પામ્ય દરિન
 પુનઃકી રહી ॥૮૧॥ જી અવન્યા વામી અવન્યા, જમી દયામળીયો
 સધાવના । જન કલ્પે વરદ વ્યાપ્તું, ભાવ્યું એવું ભગાવના ॥૮૨॥
 તદ્ભાવિ અગ મંભાતી, અને ઉટી મરવે અવન્યા । માદોમાતિ મતી
 જમી રહે જે, ભાગી વાતા રથ વજવા ॥૮૩॥ અરો આ મું મુ જાઈ,
 દેવે મુખને કેવે ભાવ્યું । મદનમાંલી ભરી આવળે, શુ જોઈને મન
 પાન્યું ॥૮૪॥ પેર જાત વરણ ન પાળે, આપી વાતીને વાંઉ પહે ।
 જાતી વગલાં જોઈને વિમુત્તીનાં, વારણ નિર્ણ દલપહે ॥૮૫॥ રજ ભઈ

एई मस्तक मुके, बन्दी बन्दी कर बहु बद्धा । बेन्दा बन्दीजो बांला
माता, माथ विष्णुप्रानंदना ॥१०॥ कहतुं ॥११॥

एकगण बन्दा—बाई प्रीत करनं प्रियमनसुं, उपारे पीडावे पंड ।
ओषह लुं एकोइ न मज्जरे, जो भविषे ब्रह्मादि; प्रीत ॥१॥ बाई
प्रीत जन्मे उपारे जन्ममां, प्यारे डरे कोण टामे । एकोइ दुखी भयो
बंद्ध्यहीरे, प्यारे कर्ण सुख धाम; प्रीत ॥२॥ बाई एकरो दुख पाग्यो
दिनेश्वरी, विदुषधी मानवी । कोण उपाय हवे कीर्तिपरे, गज
जलिगो जान्हवी; प्रीत ॥३॥ एम विष्णुप्रानंदना माथपी, पीडा
भाषने पामी । शुं करिये हवे सजनीरे, आशा उमरांकी बामी;
प्रीत ॥४॥ पद ॥४॥

एम बन्दी बनिना बिनन्दी पाटी बन्दीजो, चरण न थामे परनिषे
पडे हत्तीजी । अजर आभरण संभारवा दुहु हत्तीजी, बागदो बा-
नानो कोइ न बाकी कछाजी ॥१॥ दण्ड—कन्दी न बाकी जे कृष्णो
कतुं, तेने विचारवा बनिना मन्दी । शुं कतुं बाई इवामन्ते, कपारे
आपण वज्रमां बन्दी ॥२॥ अचैन हनी सह उपणे, प्रिउ पटी नहि नेह
पञ्चमां । काइक दुहु माथु सजनी, कतुं एपिये छलमां ॥३॥ एने कतुं
एकवार मज्जशुं, एमां कपट काइक छे सहि । एकवार ने कोण जान
कैने, एमो काई निरधार नहि ॥४॥ बाई जानां जानां जुहुं चोल्का,
अने कोल कोल कुहा कर्ण । नमस्त्रिमन्ती नाथ बाई, पणु छविमोत्री
छलमां भर्ण ॥५॥ हाथ न आवे हरे हरि, प्योई बेडां नरी भीर्ण
बन्दी । मणि चोरणी मज्ज नहि बाई, पणु गणा परने हाथजी ॥६॥
शूकर जुघो सह मन्दीने, अन्धो दोऊ कैव आपण । सोने बधारजे
मभशुं क, आपणने त्यां नेटापणे ॥७॥ एम सांढोमांदि मन्दी बन्दी,
मनमुषो करे मनमां । एम विदुषी विदुषी बनिना, पछी माथिनी
गई भुवनमां ॥८॥ निर्ण मन्दी माथण दूध देसी, पणो शोक करी
हवे सुदरी । हवे गिरिधर विन पणमा, आ विजे कोण घेमे करी
॥९॥ अजर प्रीतने उपर केनं, नान रोकवी बन्दी लावनां । विष्णु-
प्रानंदना नाथने बाई, काई मग लइन पोसावनां ॥१०॥ कहतुं ॥११॥

धनिमाने भेदना खापी विमोगनीजी, पन्ध पीने पंजने वण रोगे
रोगनीजी । करे भनिजनना इवाम गणोनीजी, धुली गई भासिनी

જલકુલિ સૈલોગનીગ્રી ॥૧॥ રાગ—સર સૈલવની મૃદી કુલિ, ઝંબી
 સુરભિ ભાગી ભાગ્યું । રહે રદામી વાઈ તિરાણી, ધન યોજે વરિ
 ધન ભાગ્યું ॥૨॥ ઝેરનું ધીને વિન્ય ચોરાનું, ધને ફાગ ભાગી ઝંબા
 ઝંગમળા । તેનું ભાગ્યું વિના ભન વીજે, રાગ્યું મરિ કોઈ રંગમળા ॥૩॥
 ચોરનું મ ગમે રીતું તેરને, વિન્યમના મુલગાવ વળી । યમ્યકથા કાને
 મુલગા, હામે દુન મે વાચ દુભી ॥૪॥ ઝમ ધીરને મેક મીર વિના,
 વઝી ફીરે ધનું સુખ મલ વલે । તેમ પ્રેમી ઝમને વિન્ય વિના, યમ્ય
 રપામે ધનર ઝલે ॥૫॥ ઝેનું ઝેમવાને ઝાલ પ્રાપ્તું, યાવમલકે ઝિનર
 મેરિપું । મેરને મે ઝંબ વપાંધી હાંચ મલમળા, ઝેનું દન મે રુવ ઝેરિપું
 ॥૬॥ કરે રદામ મૂકે તિશ્વામ, વામે મધી વિન્ય ઝેરને । રમ્યમલ
 મનિ હોયે ઝંગમી, યમ્ય ઝમ મ ઝામે મેરને ॥૭॥ વળા યાવને વાચિ
 યવચા, હરિ વિધાને વળી વિરહની । વિન્યવિન્ય ચોકાર કરના,
 વળદીઠે વિન્યવિન્ય વળી ॥૮॥ મોટી માંમ મે ભાગી મુલની, હરિ
 ઝાના ઝરનું હરિ તપા । ઝમ્ય રવચા મે પ્રાણ ઝેમીના, વળના મલમળા
 મે રધા ॥૯॥ ઝળને વિન્ય વિધાને, પ્રેમી મ રહે રામીને । વિરહુલા-
 મંદના વાધને, ઝાનું ઝોશું વપારે વળી ભામીને ॥૧૦॥ કવચું ॥૧૮॥

ઝમ વિયોગરોગ મે વનિનામે વાધિગ્રી, ઝેનો ઝાલ વિન્યમળું
 વાધિધોગ્રી । ઝેમે રપામ મામે મેરનો ભાવિધોગ્રી । ઝમકાના પ્રેમનો
 વાર મલ ભાવિધોગ્રી ॥૧॥ રાગ—વાર મ ભાવ્યો પ્રેમ કેમે, વઝી
 મુંદરીના મેરનો । પ્રેમવચા વરવજા વાઈ, મ વળો મલાલ ઝેમે મેરનો
 ॥૨॥ ઝલ ધરવા ઝાચ મુલની, યમ્યમલકે રામે મેમે વળુ । રપા રહી
 માગી યાચ કરના, રપા ભાગ્યું ઝાવર ઝંગમળું ॥૩॥ રપા મુલને
 યાચ કરના, રપા રોકી મુલને રામના । રેન રેભાઈ મેલ મલા હી,
 રપા કવચા મુલે રામના ॥૪॥ વરો વરની વળા રને, વઝી ભાવના
 રમ્યમલના । રાંચ મ ઝાને ઝવ વીજે, ઝમ મરિર યાર ઝાવના ॥૫॥
 વળા મુલ મધારના, વઝી રદામ યાવને મેરને । વળાન તાઈ રને
 ઝવચા, વળી વિરહ રલ વળને ॥૬॥ રાંદે રોદન રાના કરે, મેવન
 રામ મુલાવરે । મેર મામે ઝાંગમળા, ઝવ વાંચા મામે મે વાંચર
 ॥૭॥ મળીવાર ઝાગી મેરે વાળી, વઝી વનિના વાળી વલે, રદ ઝાનુ-
 રના ઝવરમામે, ઝાને મોદન રી વગાર મલ ॥૮॥ વર ભાગર માગી

પેર પોંતી, વિચરતો તપી વિયોગ વચ્ચી । માર ત મને રહી આંગળે,
આળિયે ઘાળ વિનારી વનઝી ॥૧॥ સ્નેહ જનો હું શું કરું, જેને વિયુગ્ન
વગ્ન કીન છે । વિષ્ણુનાનંદ તપી કેવાનું, અધારજ એવી જની રીત
છે ॥૧૦॥ કહવું ॥૧૧॥

૧ દિવ આંધે વહુ દિવ દામનાંત્રી, મુઠી ગુઢ માલિની દરિ
સને હેન શોધનાંત્રી । વિયોગ વિલસે રહે ધુમ મમે શોધનાંત્રી,
તમ અહોનિકા થીને વિયુગ્ન આરાધનાંત્રી ॥૨॥ રજ—અનવેળાં
આરાધનાં, અનિયગકુન્દ થાંધે વનિયા । આળે આંતં વનમાં જીવન
રહો, તમ અંતરે થઈ આનુરક્ત ॥૩॥ મોરમ રમ ખરી મોઝીને, મહી
વેષવાનો મમ ભઈ । વહી કુતકુંડમાં કામિની, જીવનને મોને ગઈ
। ૪॥ વપાઈ રહો વાઈ કુપ્ત કહોન, તમ મારોમાંહિ પુછે મઝી । ત્યારે
અવર ત વાંધે જોડનાં, ત્યારે વનવને વિલસે વચ્ચી ॥૫॥ કહે ભાગ
વનમાં કીટા કરનાં, કહે આગ વનમાં તમ રમિયાં । નેહજ વનમાં
જીવન જાનાં, સર્વે સ્વચ્છ ભાષા વપાઈ ॥૬॥ એમજેલ વન મુદે મુશ્કી,
તેમનેમ કુપ્ત ભાંધે । વિરહ વાંધે બંગ વાંધે, વહી જોખરિયે
આંસુ ભરે ॥૭॥ મગ્ગન ધોદા માંધે કારીરે, અમે માંધે વપાઈ ભાંધે ।
સયોગમાં ૧ તવ અળાપ, વન વિયોગ વિલસે ઘાળ ॥૮॥ તમ કુપ્ત
વેની વન મરહે, વનું શોધનાં સંપ્ત વહે । વન કુપ્ત વસે મધુનાંમાદ,
તે વનમાં જોનાં કેમ જહે ॥૯॥ તમ વન જોઈને મુશ્કી, વચ્ચા મુશ્ક
આવી માલિની । રાગ વિના કાઈ કાગ ત મુદે, એને ભાગી ભગ
દવામનો ॥૧૦॥ ઘાળ વ્યારાની કીન ભાગી, તેને ભાગી વનમાં આજા જો ।
વિષ્ણુનાનંદ તપે સ્નેહે વારી, વહી પ્રેમને વાગ જો ॥૧૧॥ કહવું ॥૧૨॥

વચન આપાવી—ઘાળ મરે જો ધિતમ વિના, વચ્ચી વિયુ વિયોગે
પેલા જાજોરે । મગ્ગ થઈને હુ માગુ મુ મનમાં, તનું વાઈ ભારે વાજોરે;
ઘાળ ॥૧॥ મર્મરે મલિ નિગમનાં મળિયર જીવ, તેને તે મુલ મર્મી
કમરે । વનવારી નિર્ધન નર રેભારે, તેન મુલ રનિ વપાઈ રમુર ઘાળ ॥૨॥
મર્મરે જન મળા વહી જાની મર જો, મન મળા વહી મર્મરે । વન
મળા વહી મોલ મરે જો, મન મળા વ મિ નમ્બરિયે; ઘાળ ॥૩॥ મર્મરે
કનકરિત રંભા જો કોપે રહે, તનો અર્થ જો આવરે । વિષ્ણુનાનંદના
નાન વિયોગે, ભાગું મોલ વગારે ત આવરે; ઘાળ ॥૪॥ વહ ॥૫॥

એમ અવસ્થા અકલ્યાણ અને પશુત્તી, સન કરે મોહન મુખ તો-
 વાનગુત્તી । પણ રીઝે વાંદવ અનર મુખ તદિ ભગુત્તી । યેલી
 ત્રિઃશ્યામ પિણ્દારે આપ્યું પશુત્તી ॥૧॥ શ્લોક—આપણો અવગુણ
 વરડી, અવસ્થા મુને તમ પથરે । અહો વાઈ દુષ્ણ વિના, હેન આપણે
 વધું કોણ કરે ॥૨॥ જેવિ અસન દત્તા વાઈ આપણે, વિદુમુખને
 નવ પિણ્દાર । અસન મુખને ખોટાશ્યા વિના, વડી ભવેક વગુને
 દુષ્ણતા ॥૩॥ જ્યારે ન હોતી જોર કુચિત્રી, વડી મ્હાણ અન્યાય શર
 જાણતા । મુખ દુષ્ણને સમરણ વિના, વડી વિષય અમુલકન જાણતા
 ॥૪॥ એમ વિચન દત્તા આપણી, વાઈ તણુ અવસ્થાં વાનતા । હેન
 કરી હરિ મંદિર આપણા, તેને નરકર કરીને જાણતા ॥૫॥ યનો
 આપણે અભાવ નહીં, જઈ કહેતાં જમોદા આગતે । તોયે હરુયે મોર
 નહ પડતા, કરતા ધીન હેને વરોપણે ॥૬॥ પરાણે તને ધીન કીધી,
 અનુભવે આપણે સાધતી । જાન વાઈ અવશોષિણી, તેનો હરિપ
 રામ્યાં મહી હાથતી ॥૭॥ સમે સમે તને મુખ દિપાં, વડી નાહિ-
 નાદ નાહ નહાવિણાં । આપણુ મમતું કીધુ તને, માન રૂંને સમ
 મનાવિણાં ॥૮॥ વડી આપણી અવસ્થાઈ મુખો, જેને વંચાવિણાના
 આગતે । યના મુખ અવગુણ અપણા, જેનનાક નાનીન કાગતે ॥૯॥
 જેજે હેન કર્યું હરિને, તેનો કષ્ટ કેમ આપણો । હવે ત્રિપુલાનંદના
 નાથ વિના, વાઈ નાહ કોણ નહાવણો ॥૧૦॥ કવચું ॥૧૧॥

વડી વાનવ વાનની કષ્ટે વધી આપણીજી, જેજે વાઈ કરિયું
 તને આપણી વર્માતી । અનુભવે આપણું મુખ સમેસમે અનિતી ।
 આપણે ન જાણ્યું માનિતી મહા મુદમનિતી ॥૧॥ શ્લોક—મુદમનિ
 અને આપણી, જે વાચો કરીને વોળાવતી । કાંઈ વાનની વાન-
 માણે, જે હા કરીને દુષ્ટાવતી ॥૨॥ વડા મહી મધામ્યાં વસ
 વરામ્યાં, વડી કરાવ્યાં પરાનાં કામને । કટણ કહેતાં યોનાં દેતાં,
 વડી જેનાં દુકારે નામને । ॥૩॥ યાગ નાટી વારિ દેતાં, વડી માનવ
 રૂંને નખાવતાં । મદની પેરે દુન કરાધી, ધેરધેરધી સોના આપતાં
 ॥૪॥ વડી દાધી ખઈ વાઈ આપણે, જેને કાચો જાળીને કમાવતી ।
 અનરે માર યનો આપણે, મેશવણ નહ માવતી ॥૫॥ કવચી મંદ

કુદા પોતો, વઢી ભરકર કહેતી મેદને । અગર વાઈ કરતાં દનો,
તોને મે તથ મજનો સેદને ॥૬॥ વઢી અભાઈ વાઈ મુપરગીની, જોવે
કહીય મુખથી કેટલી । મધી કહેવાની હેન પ્રીતની રીત, જેવ વળે
કરીછે નટલી ॥૭॥ આપનારે અપરાધનો, વાઈ વાર મ આપે પેન્થના,
મેમ ઘોટવ જોતાં મહારાત્રવી, વાઈ ભેળું મ આપે ભેન્થના ॥૮॥ તમ
વઢી વઢી અવજા, અવગુણ વાટે આપના । અહો વાઈ કહીય કેટલા,
ગિરાણ ગુણ મોંબિદનના ॥૯॥ વાઈ માંભરના હજાં હજામને, મરે
ગુણ મોંબીત્રનના । ત્રિપુલાનંદના માથ માથે, રાખી મધી કોઈ
રીતે મના ॥૧૦॥ કહવું ॥૧૦॥

વાઈ આપણાં વળે અભિચાપ હેન કર્યુગી, મોંબી મે મોંબાઝ હેને
ભથામ વરદ્યુગી । મેંબી માત્ર ઘોટવને અમુપવનું મેદ કર્યુગી, જોવે
વાઈ વનું આપણવધી શું કર્યુગી ॥૧॥ તથ—મર્યું મરિ કંઈ દયામનું,
આપણ માંબેધી તથ રતિ । કેવજા હેન તથ કર્યુ વળે, આપણે મ આપણું
મુદમતિ ॥૨॥ વાઈ અવ જાણા જેવે મજે, વઢી મેંબિમેંબિ નિગમ
કહે । મેદમેં જાણા તાર મુખની, થી મું અજ આપણથી કોણ છે ॥૩॥
વાઈ હંદ અગિ અમર મરવે, જેની અહોનિશ આજ્ઞા કરે । વઢી શાશિ-
સહિત મુવે મશ, જેના વચનમાં કેરા કરે ॥૪॥ માંભાની કહે હસમ
કીર્તિ જેની, વઢી મારદ ગુણ જેના ભાવે । મદમકગીમાં મુગમ
જીમે, જાવ મધરે જેવે મશાવ છે ॥૫॥ મરે મુખનું તથ મરવ મજની,
જેવે પ્રીતનાં વઢી પૂજ છે । પુગ્ગકામને હામ ઠગાનું, વઢી ઓછવ
તથમાં મુંજ છે ॥૬॥ જેમ મરી મર મે કવ વાધી, અમર જો હોમે
મરી । વળ વેરિધિ કોવ વારિવે, મુખ મ માંમે મુદરી ॥૭॥ મેમ
મુખ મરવે મજની, તથાં અમવેમાને આજરી । તથાં જાણીમે મુખની,
રતિ કુપ્પ માંમે તથ કરી ॥૮॥ જેમ મુરવે કોઈ મિરાંથ મહે,
વારસ કે વિનામતિ । જિઆમમ મેનું મુખ મમમે, જેવે વાઝક વુદિ
છે વળી ॥૯॥ તમ મરું વાઈ આપણે, આઠમી મ જાવળાં નટને । ત્રિપુ-
લાનંદના માથે મજની, મેદ માક ઠીંગાં છેદને ॥૧૦॥ કહવું ॥૧૦॥

ઉર્ધા હોજી હજ તથા વાઈ છેદતી, જાણી જમ મજ આપણ અતિ
મેદતી । મુદમતિ જોઈ અવજાનો હેદતી, જિયા ગુણ જોઈ રામે

આપણું મેહત્રી ॥૧॥ કવિ—પિયો ગુણ જાણી હયામણો, અમલો
આપણું આપણે । જોઈ જોઈને જોઈને અમે, માર મન દીધું મરે ॥૨॥
કાઈ અમલ અનિ અમલિ, તેનો છુ મલમલે મેહત્રે । જાણા બોમ્બી
વામલ બોમ્બી, તેને ક.તી ન ગમી મેહત્રે ॥૩॥ વારે વારે વચમાં રિચરે,
વચ્ચી પુરે પેરે કરીત । જ્યાં ગુણ જાણી આપણા, કાઈ દેવ તોડનું પે
હીત ॥૪॥ મારે જાણમાં અહ અંતરી, વચ્ચી તેવી અહ તેવી સુવની ।
કાઈ જ્યાં કુચમાં વચમાં, તેહ જ મમલું મેહ રનિ ॥૫॥ કવિ રંગ
અમે મહિ આપણે, વચ્ચી ધાનમાં વિધીનું મહિ । વળાં કચોર મડોર
મળમાં જાણી, મંડાલીને મળાં મહિ ॥૬॥ કાઈ વચવરિયો વિચર
કરિયો, વચ્ચી વ્યવિચારમાં મેહ જતી । જ્યાં ગુણ જાણી આપણા,
કાઈ મેહમાં મેહે મતી ॥૭॥ વળાં વારમાં મે વળાં વચો, વળાં વાચ
મે વળાં વચવ । જહ આગલ કાઈ જમ આપણે, તેને જાણું મહિ જનું
જમ ॥૮॥ હૈવ જોમે હોવજ દહાડા, વચ્ચો હતો વર સુખનો ।
વચરિ વચ મે વિવે વરવળાં, હૈવ મળા રિચલ દુઃખનો ॥૯॥ વચ્ચી અવ-
ગુણ જોવા આપણા, જાણ્યો મેહમાં મન નહીં મારમે । તિલકના મે-
હને મામે મત્રી, વિચારી કાઈ મત્રારમે ॥૧૦॥ કવિ ॥૧૧॥

વચગાળા—જાણ્યો મેહમાં જાણ્યો મેહ, સુવની જોનાં જો
વાર (૨) જાણું વનું દે આપણે । જાણું વનું જો આપણે જીરે, જાણ
રહેલું જાણાર (૨) જાણ્યો ॥૧॥ કાઈ વીચ મર જમ મુલમાં જીરે, વચ
૨ પ્રીત વરમાલ (૨) વિનુ વિધાને મલદા । વિનુ વિધાને મલદા જીરે,
વાવી રચા જેમ વાળ (૨) જાણ્યો ॥૨॥ કુચમાં કાઈ વાચમાં જીરે,
સુરે વાર વર માલ (૨) અવધે જ આપે જો અમતી । અવધે જ આપે
જો અમતી જીરે, મમે મન કાઈ વિરાજ (૨) જાણ્યો ॥૩॥ જીવન
વિના જે જીવનું જીરે, વળો અજવડતી વાળ (૨) તિલકના મેહના
માલ વિના । તિલકના મેહના માલ વિના જીરે, વરનું મન વનું વાળ
(૨) જાણ્યો ॥૪॥ વર ॥૫॥

અંતરજાણી અંતરની જાણીતી, વરવ મને રવરિયા રાણીતી ।
સુખો સુખ અનિ વાળ વિનુ જાણીતી । વેમવજ પ્રમદા અમે જાણ્યે
અવજાણીતી ॥૬॥ કવિ—અવજાણી અનિ અવ કામે, વચ્ચી જાણ-
નવજાણીતી । મે સુખ વિના જ જાણીતી, જેમ વિગળની રજો

ધત્રી ॥૫॥ તટલા ભાટે હટ્ટવત્રી, તમે જાગ જઈ કરો ચાલત્રી । સમ-
જ્ઞાવજો તમે સદુ જનને, વત્રી રેં જો નિર્વા પંચ રાત્રી । ૩॥ અપ્પામ્મ
એને જ્ઞાન ખાત્રી, સમજાવજો વહુવેત્રી । હટ્ટો વરમારથ કરો
હટ્ટવ, તમે જનમાં ખાત્રી મેં રત્રી ॥૪॥ ભરેં પેરે સુજાન છો, વત્રી
વળું કહેવાનું કામ વધી । સમાજ કરતો સારીપેરે, કેં જો તન્નવે
તમે વધી ॥૫॥ જેની રીતે વત્રી સુવત્રી, જાનિ સુખ વામે સુંદરી ।
હટ્ટવત્રી જઈ દટ્ટનું, વત્રી જાવજો કારજ કરી ॥૬॥ સમુજ જાત્રી
એને કહે કીધો, નિર્મુજ ન જાવજો સારીવ । તેને જનું તન તપીયું,
એને વધ સમજાનું સમી સારીવ ॥૭॥ આપ્પા ગયા જાવ્યા જમને,
એક મેમના વજામાંવ । તમે ગયે મુજ વાજો વળો, વત્રી કમલ નહિ
રહે કાંવ ॥૮॥ જમે ગયાનો અર્થ સરવો, જનીવ વહેંછે તમનળી ।
હટ્ટવ વધાં વિનંચ ન કીજે, જાજો તમે વત્રી તજવળી ॥૯॥ વધી
રીતે હટ્ટવત્રીજે, જેનેયું તે કહું હરિ । નિષ્કુમારંદના માધત્રી, વળી
જાજા વહ દિર વરી ॥૧૦॥ કહવું ॥૨૫॥

વહ જો જાજા હટ્ટવે દિર વરીત્રી, જેવી ખીમુલે કહિછે જો
ખીરિત્રી ॥ વળી જાગ જાવાને અર્થે વહ જાવજો જોમરીત્રી, તમે
વઠિયા હટ્ટવત્રી વંદના કરીત્રી ॥૧॥ જાગ—કરી વંદના વઠિયા
હટ્ટવ, કર જોવી જમા વત્રી જાગજે । કુળને કહું તે કહવું જરૂં, વળ
જાજને તમે જાગર જાજે ॥૨॥ જિવ જમાર્યાને જીવ જાગી, મુનો વહ
જવર વેઠા જઈ । ત્યારે કુળના કહે મુળો હટ્ટવ, એક મંદેજો કહું તે
સઈ ॥૩॥ વંદ જજોશને જાજાજાજા, જનાવ કેં જો વામે વરી ।
વહના મુજ જોડિંગલ જમે, વઈ ન જાકિયા એક વધી ॥૪॥ વહુવેરે
એને વેઠ જમે, વળુંવળું કરી જો જનને । અર્થ વધી અજગો ન
મુકનાં, જેમ રેંક જાજવે રનને ॥૫॥ જમનવળે જમે હતા અટાગ,
નિલ રાવ નવની જાવના । મોગ જમને કાંઈ ન કહું વળે, સામું
જાહ કરીને વોનાવના ॥૬॥ વત્રી મોટી હોત્રી મરી વીના, જાના
જનમાંનું વાવળત્રી । જવપજાઈ જમે વરી કરના, મોગ ન જાવજો
ગમે અવગુજત્રી ॥૭॥ વહ માગ વિનાની મોટવ, મુલે હટ્ટવ કહે
વધી જાવત્રી । જમે ન વઈ રોશ નહી, જમે જમને જાજે છે જાનિ
॥૮॥ તેને હટ્ટીલત્રી તમે વાવ જાગી, વત્રી વરજમાં જિજા વરજો ।

વહી ગોત્રીજનને અમારા, યજ્ઞાવળા પ્રભાસ કરાજો ॥૧॥ શિશા
અમારિ વહી ભરેને, કે'જો યજ્ઞામ જગમાથને । કુશલ છે મે કુશલ
વુલ્યું, ત્રિપુલ્લામંદરા માથને ॥૨॥ કહ્યું ॥૨૬॥

શ્રીકૃષ્ણે કહ્યું ને અવળે ભાંચડીત્રી, વહી પ્રભુ વાણે જડવ લાગ્યા
ભડીત્રી । વરણ ચિંતવી ચાલિયા જગમાં વહીત્રી, સંપા મમે
આવિયા ગોકુલની મલીત્રી ॥૧॥ રાજ—ગોકુલ નામની મલીત્ર
આવી, મંદને મુલમ રથ ઓધિયો । મહી મહી મરુવાળે લાગ્યા, વહી
કમનુદ ને ઝોધિયો ॥૨॥ ત્યારે મંદ કહે કુનાવળ કીધો, જડવજી
અને આલિયા । આજ આપ્યું જાણું અમારાં, મમે આવનાં રહે ધર્યાં
॥૩॥ આજ કહ્યું મહાં અમારાં, મમે વધારિયા મેંને કરી । રામ
કૃષ્ણ વંધવ મેંની, ભવર અમમે આપો ભરી ॥૪॥ કુશલ છે વન
કૃષ્ણ મેંન મહી, વીરા કરો વહ વારના । અમે રોવે રંકમે વહી,
કાંઈ કૃષ્ણજી ભંભારના ॥૫॥ વહું સુગીને જડવ વાણે, આપ્યા ને
અમોદા મંદને । અર્ચકાળ ગુણ નમારા, વધી ચિમરના મોંચિંદને ॥૬॥
વહી વહુ પેરે યજ્ઞામ કથા, કહે મારીચની વાણે ભાગજો । અમારા
અનુચરનું વચન, કર જોરી કૃષ્ણ કહે ભાગજો ॥૭॥ અમે કુશલ
છીએ અમે, નેદ નો વુલ્ય નમનમે । અનિ સુનિ કરી કહ્યું, વન
કૃષ્ણજી મેંન જો ॥૮॥ વન વાન કરનાં વીની રજની, વહી પેરેપેર
ગોત્રીજન જાગીયાં । કૃષ્ણકૃષ્ણ કહેનાં કાંઈ, મહી મવવા લાગિયાં
॥૯॥ જડવ સુગી આશ્વર્ય વામ્યા, આનો વજા મહુ છે ભંદને । ત્રિપુલ્લા
મામંદને માથે કહ્યું, નેનો કેમ કહેવાડો વહને ॥૧૦॥ કહ્યું ॥૨૭॥

વહી જ્યો અર્ક ને જાની રહી જામનીત્રી, મુલમ મુલમથી મેહી
કાંઈ આમનીત્રી । મંદ પેરે મવલો રથ કેનો આપ્યો કામનીત્રી, અમ-
વેલો આપ્યા જાણી વામવામનીત્રી ॥૧॥ રાજ—વામવામથી વાઈ
ગોત્રી, વહી રથ જાળીને રાજનો । દોઢે મહી વહી વરિના, મેળો
મંધો ધર કાજનો ॥૨॥ આવી જાણું ત્યાં જડવ હીરા, વહી મેહી
મેંને આવડું । વહી મેંને કરીને પ્રમદા, વુઠે જડવને જગ્માવડું ॥૩॥
શિશો મંદેશો સુલનો, કૃષ્ણજીવ અમન કાંધિયો । મમે મુલ્યા ને
ન આપ્યા, વનો શિશો અમાર આલિયો ॥૪॥ જાણું કહેજો મમ અ-
મારા, અમે વુઠું વ જામને । અમ જવે જડવ વળે, કહો કેમ વાળું

કુળને ॥૫॥ અહોનિશ ઉઠવ તમે, મોહનશું રહોજો મઠી । કોઈ
 વારે કુળગ્રી કહેના, મજમાં જાણું બઠી ॥૬॥ ઉઠવ કહેજો અમને,
 હોય અપારથ જેવું સહિ । શિવે શાંકે હવામઠો, બઠી મજમાં આપ્યા
 મહિ ॥૭॥ સ્નેહ છે વને કોણ સાથે, કેની ધીન કરી વિયુ વાધિયા ।
 કેમે વગા વહ રહ્યા વહાળો, જે અમને નહીં તેના વધા ॥૮॥ ઉઠવ
 અમને અલબેગની, કલા તે મરે કહો કથી । કોણ કારણ ઉઠવ
 અમને, મોહને તનામાં મનથી ॥૯॥ ઉઠવગ્રી રહે ઉઠવો, રહે શાંતે
 કરું તે વિમારના । નિષ્કુળાવંદના માથગ્રીની, કરો વિષવિષ
 વારના ॥૧૦॥ કહયું ॥૧૮॥

વરણ લોચન—ઉઠવગ્રી રહે ઉઠવો, કરો શાંતાની શાન । જેરે કરો
 તે જીવાવજો, અમો ધીવે અવઝાની જાન; ઉઠવ ॥૧॥ સદુ મઠી
 અમે સુનવા, તેવા સુન વારીર । ઉઠવ અમેધીવ અધિરિયા, તેને
 આપજો વીર; ઉઠવ ॥૨॥ વલ્લ શાને શાનિ ઉપમે, વલ્લે ઉઠે છે ભાલ ।
 વિવેકે કહેજો તે વીરા બઠી, વહ દિલવા દયાલ; ઉઠવ ॥૩॥ વલ-
 વ્યુંડું અમે વનિયા, તેનો કુળને કાજ । નિષ્કુળાવંદનો માથગ્રી,
 કવારે મઠઠો મજાગાજ; ઉઠવ ॥૪॥ વર ॥૫॥

ઉઠવ કહે બઠી સુંદરી સુનો સદુગ્રી, તમે છો હરિને વાઈ વઢાગ્રી
 વહુગ્રી । નિઝાદિન માથગ્રી સાથે વાઈ હુ રજુંગ્રી, કલ્પ મુને કુળને તે તમને
 કહુંગ્રી ॥૧॥ રાવ—કલ્પે વાઈ કુળગ્રી, કરજો કર ગારી વળાવ ।
 બઠી બઠી હું કલ્પ કુળ કહે, મારે સુંદરી સુનવાવ ॥૨॥ રાવદિ-
 વસ રટણ રહે છે, વામવાર મજમાથને । તમારા મેઘની શાન વલવા,
 ગ્રી વિલરની માથને ॥૩॥ બઠી ઉઠવ વેસવે વમ વાંતે, હું કરની
 હજો મજસુદરી । સુનાંસુનાં જામે ઉવારે, ત્યારે મોંઘીમોંઘી ઉઠે કરી
 ॥૪॥ વમ સવારે છે હવામઠો, બઠીબઠી મજાવને । માળવગ્રી અધિક
 અવજા । જના મોઘા જીવનને ॥૫॥ અવ ગ્રામા મઠે છે એને, તેનો
 અઠે છે વાઈ તમને । તઢાગ્રી તેની જવર નહી, કોઈ વહની નથી અમને
 ॥૬॥ કોણ જાને જે કેમ હજો, બઠી મારે વઢાગ્રી વારના । રાવ
 દિવસ દરવધી, હરે તમને નથી વિમારના ॥૭॥ ઉઠવ કહે હું
 આઘરો વામ્યો, ગિયાં પુણ તમારાં છે રાજની । સુનાં મેઘાં જાગતાં,
 વહાલો શાન કરે છે બઠી મજની ॥૮॥ વાઈ વારી છો તમે માળવી,

કૃષ્ણે કહ્યું તે હું પણ કહું । જરિ તમારા હેતુનો હું, પાર વાઈ પેરે ભૂં
॥૧૭॥ વળ હેન કરી જરિ હેતુનું, હારદ કણુ છે અમરે । નિરુદ્ધાન-
દના માથનું મમનું, તે માંભટ્ટા તો કહું તમને ॥૧૮॥ કરું ॥૧૯॥

વરુચ કહે સુણો મરને સુંદરીત્રી, કેવા જાળી કૃષ્ણને કરો તમે
ધીન કરીત્રી । સમક્ષા વિના સુખ માંહે જો જાપે મરીત્રી, મરું મ્મી
સુખની વાન અને ન ભરીત્રી ॥૨૦॥ રાજ ભરી કહું મોટી મ્મી, તમે
સમક્ષા મદિ કાંઈ સુંદરી । પરાપર જે પ્રભુ વરણ, તેને તમે જાણિયો
જાર કરી ॥૨૧॥ પુત્રની જલ્લ ને નેજ વાનુ, વહી વ્યોમ ત્રિગુણ અદ-
કાર । વહ મહી વરણન્ય મારા, નહ વુદ્ધને આધાર ॥૨૨॥ પુરુષ
રહે વરબ્રહ્માદિ, વરબ્રહ્મ રહે નિરાધાર । તેહ જે બીજુલ મુગનિ,
તેને જાણિયો તમે જાર ॥૨૩॥ વહી વિશ્વમાંહિ વ્યાપી રયો, વિંદ
બ્રહ્માંદમાં મરણ । કૃષ્ણ વિના તો કોપે મ્મી, તેને દેવિયો તમે
દુર ॥૨૪॥ હવે નકામ ચિત્ત જાણો, તમે વરો અંતરે વ્યાન । વાચ
વૃત્તિ મેલો વાદ, બીજર છે અમવાન ॥૨૫॥ મન કૃષ્ણ વિધવા કરીને,
અંતર વૃત્તિ વાહીયે । તો સાક્ષીભને મરણમાંહિ, વ્યાગદ વાનું
માહિયે ॥૨૬॥ આંખ મીચી મુગો અવમ્મ, તો વંચે વ્યાના ગંગો
રહે । જનણનાં જુ વાઓ વર્મા, નહ કિના અન્ય વચ મહે ॥૨૭॥
વેદા વેદાનિ ને માનવનું, સુંદરી નહ માર છે । નમ અમમે વાજો
સુખિયા, અંતે નહ નિરધાર છે ॥૨૮॥ રેદ વુદ્ધિ વાઈ દુર કરી, વહી
વિષય વામના વરણો । નિરુદ્ધાનદના માંહે કહું, તમે જોગ મુગને
શું જાણો ॥૨૯॥ કરું ॥૩૦॥

વરુચત્રી તમે વરું વોલીયુંત્રી, અમને ન કહું તમે અન્યોત્રી-
યુંત્રી । વાઈ અમને મામિલીને કાંઈ વારોછો બુલીયુંત્રી, અને કંપે
ઠાર કોંપે કેળે વોલીયુંત્રી ॥૩૧॥ રાજ—ઠાર ન વોલીયું તને ધબીન,
વનો વિધવા કેરો વેપાર છે । કષ વિયોગી અંતર રોગી, તેને મુંમરી
મમી ઠાર છે ॥૩૨॥ વહી નર કોઈ નિરભાગી, મુન વિન દાગનો
દુઃખિયો । તેહ જોગ મુગને જાવ અંગમે, વાવાને કોઈ ભને સુખિયો
॥૩૩॥ વહી અમને વચ જેને જોગ વાંટા, તેનો નહ પ્રભુ કહી રહરે ।
માલ્ય કમવત્રપ વાંટા, વહી મનમાન્યા વિષય કરે ॥૩૪॥ વહી

दुखी ॥१॥ ज रगत धरे, मेला कोईकुन मर पावना । जेस लांकुय
 मिथी घेस जगाइ, तेनो सटपी उंदरन झालथा ॥२॥ राममग निम
 नर निगणाला, जेस प्रतीति नहि प्रगटली । तेनो वण काय
 बेयाग गयो, आई पाइव गरभे मना धनी ॥३॥ उदबनी ममे
 रहु ज अमने, तेसां सार र हीन काह जांयना । अमने कयुं गयुं
 न जान, लमने नेरु दुषयु दरमो ॥४॥ बहु साधने साध्यु हरो,
 उदबनी गयुं ज्ञान । आरता बिबम आवा धेवनुं केस अलसुं न
 कयुं मज्ञान ॥५॥ बीजावे मो जोग धराको आट ममे मे भागी
 केस रणा । अमे कंगालनी उपरे, छेक न थिए रिदेवा ॥६॥ गवा
 मरुशा साह उदब, केस नायको कप बिपनो भरी । निरुद्धमने-
 दना नाथनुं सोजसुं, ज्ञान अम ज्ञान करी ॥७॥ कवचुं ॥८॥

उदबनी अमे जोग केस करीगजी, अमे कृष्णकामिनी काया-
 गांधव केस धरीगजी । मेधकी बीरा मर विष लाइने धरीगजी,
 गजग्री उलरी केस धरीग करीगजी ॥१॥ राह—मरीग न बेरागे
 केहि भरी, कण मुकी कृष्ण गेण ग्रह । धेवन मुनीने बाइप
 कोई, दोखावे वण नव महे ॥२॥ मगिरजनी साटा मुकी, जोग-
 लानो शफवार कोण करे । बाचना बंदन लजी लरमा, भक्त कोण
 मुनी करे ॥३॥ अंबर अगे ओदबा मेली, बली कोण धरे मृगवर्मेने
 लम क्रिया मुकी भगनी, कोण धरे मग्नि बली कर्मने ॥४॥ नीर
 लांघ मृग लायु लजीने, लांघ कोण आक भानुग वान । मेज पदमेने
 परदरीन, कोण मुने जइ मज्ञान ॥५॥ जेह मुने जम वान बाइगा,
 तेह मुने आवळ केस बावडुं । कृष्ण विना उदब अमे, बीसुं अंतरे
 केव उगवडुं ॥६॥ मीने धेनेम अंग बावक आवे, मृग मरे नि.शंक
 धई नाइमा । उदबनी मृग गडगुं, दुं नहि जाणिगे इगामना ला-
 रमा ॥७॥ जानो लन मर पाव्युउ गरने, गरु रनि अमे राकमुं नधी ।
 भीकृष्ण कृष्ण केलां मरडुं, वण बीसुं नहि पाय भमपी ॥८॥ आ
 जिहा मो अंग म उधरे, वण मुस गपी पाररुं कोह लेजे । नली
 गुल्ली बली बांगली करे काय, तोण कृष्ण कृष्ण एम बोलयो ॥९॥

अथो अचञ्चलान् अग्नयन्तुं, जेणे हाजे दृष्टिपुं तेणे दृष्टिपुं निष्कृता-
मंशना नाथ साधे, अथ दृष्टिपुं नेह दृष्टिपुं ॥१॥ कथयुं ॥३॥

वराण गेरी—भीमाथ साधे अथ भाविपुं, उद्धव न विना असे व
रहेवापेहो । बाळाने पितांने बीने पळवळी, तेनां सुगमप्य जायहा,
भी० ॥१॥ सुनी वेदां सांभरेते समुजो, सुखकारी हयाय सदापेहो ।
जानां बीनां नवरके हृदये, अलबेला अवरणाहो; भी० ॥२॥ हर्षां
विना जे हृदयुं दासेते, तेनां केवे व कहेवापेहो । जहर कोणे ओवर
हसनादे, कारीर सुख मय थापेहो; भी० ॥३॥ येमना वाझाधी दाही
उद्धव असे, येहिने भागुंते पायहो । निष्कृतानंदना नाथे मणी
राज्यो, उगारवाजो उधापेहो; भी० ॥४॥ पर । ८ ।

उद्धव असे अंतरे चरतुं जाजरीजी, तेनां हयाय समुजाने स्नेहे
करीजी । धीर अने अचला मणी काकनी चरीजी, जणुन पुढ करवा
जाविषा नसे करीजी ॥१॥ राव — अणुन पुढ करवा काजे, न सदेहो
हृदये कदाचिपो । काळजु तो कापीर भवा'ना, चळी मारीन घाण
मंगाचिपो ॥२॥ घाण अमारा लईने उद्धव, अलबेलांजी शुं करचे ।
अथो अचञ्चलानो अंग आणे, एतुं कारज ते शुं मरजो ॥३॥ साजरी
माहु सामाने साधो, एव जाधी मारे मर जमने । वन दूर रहीन
हगा रचेते, तेनां परतुं मणी त्रिकमने ॥४॥ त्वारथ विना जावे मारे,
अम उवर एणे जायतुं । अथे अचञ्चल उद्धव एतुं, सुंदुं ते भाई
कहो शुं कर्तुं ॥५॥ अरु अरुच होव अचञ्चला, मोवे मर मणी
कोइ मारना । मणी भाषाते माहु वहु, केव एहलुं मणी विचा-
रना ॥६॥ चाराधी बाधी मारे चडुने, तेनां सांस चमने साट जो ।
एतो अचञ्चल अर्थ नहि जावे, शुं मारीने करजो मार जो ॥७॥ नो'तुं
बीतुं मो'तुं मो'मळतु, जे पीन करीने घाण हया । उद्धवजी एतुं
अलबेलांने, कोणे कीवतुं जो करवा ॥८॥ केवे करीन कोण सांभरे,
उगारे अलबेले एतुं भायतुं । उगारवाजी अथे भाशा मेली, मा'न
मन निसे कर्तुं ॥९॥ मूर सुखे मरतुं अथे, रे'जे भाशा अमागी
एहतुं । निष्कृतानंदना नाथ साधे, मणी चरतुं नो'तुं मंहेतुं ॥१०॥
कथयुं ॥११॥

उद्धवजी एही वान कर्तुं कधीजी, कोई मने कृष्णमांदि जो

કાનું નથી ની । અમે તો વિચારું અમારા મનથી ની, અર્થ સારી ગવા
 પણ આપ આરથીજી ॥૧૧॥ રાજ અર્થ સારી અલ્પેલહો, અલ્પ
 આપને ન રાજા । વિચારે અમે વિચારી વિચારી, જમિત્તા સુખથી
 ગવા ॥૧૨॥ જેમ પુરુષની શામ પદ્મ પેગડો, એવું રીતે આપો કરે ।
 જેમ કનક ભાદ ભગં તજે નર, તેમ કુલજાતી વળ દમ કરે ॥૧૩॥ દાહક
 થનને ઝેલ મળ મેલે, વિન મેજ રાજન રેગલ મેલે । જેમ નિર્ધન પુરુષ
 વરહરે નુંધારી, તમ અમને મર્યાં વાંધી વધજે ॥૧૪॥ જેમ સુકા સરને
 વરહરીન, ધેણીને જાણે મરાલે । જેમ ખીંચા પડેને તજે ખુશ
 ખીંચ, વધો નેહ કરે નેહવાલ ॥૧૫॥ વિચારી જેમ વિચા મળીને,
 ધણી તજેવે વિચાવાનજી । જેમ દક્ષિણા શુદ્ધ પાત્રમાન તજે,
 તેમ કરેવે મદ્દ કામજી ॥૧૬॥ દમ અમને વરહયા, અલ્પેલે ઉદ્ધ
 આજરે । અમારું સુખ રામનું અપુરું, તમે સારું તનું કાજરે ॥૧૭॥ હવે
 હેરે રહી હેરેવે છાતી, દૂર રહિને દિવેવે દુઃખની । ધીન કરી માળ
 દરિયેમગા, પડી માનું રહે હવે સુખજી ॥૧૮॥ સુનાં બેઠાં એક
 સામે, વહેવેલે વિદ્ધ વળું વરજલે । વદ્ધજી અંતરની શાનો, તે
 શાંરે ધીનું કોળ કહે ॥૧૯॥ મરી કમી શાળ ખીંચરે, મારાંવે તમે
 મરેનાં । નિરુદ્ધાનંદના નામે અમને, દાહ્યા સોક કુટ ધર્મનાં
 ॥૨૦॥ કહ્યું ॥૨૧॥

વદ્ધજી તનું રતનું તમે મનજી, જે કમવાલી કમવાલી તજાવશું
 મનજી । ના દારદર નહોતી કરવી જનનજી, ત્યાર તમે આપનો
 અમને આપો દિનજી ॥૨૨॥ રાજ—રિત દેવોનાં જો દુઃખનો, વડી
 વળ મોલે દયાં મારયાં । તો અનેક વિધવાંધી અમને, અમે નો-
 થાં અમારા ॥૨૩॥ અગાનક વધોમાસુર અર્ધી, પડી રામિયાં કરી
 રીતજી । જાકદાસુર તજાવને તેથી, વહેતા વધારિયાં તમે ધીનજી
 ॥૨૪॥ વડી વૃક્ષ અગાસુરથી, અમને અલ્પેલે વધારિયાં, વધસાસુર
 વધાસર થીજા ની, વડી વજનાં વિદ્ધ નિવારિયાં ॥૨૫॥ વિન નિરવિષ
 વર વળથી, વડી મનવાસિની તમે માર । અમારે કારણે વદ્ધ
 વળ દાહનક થીમે દોષ વાર ॥૨૬॥ વડી દંર કોળો વજવાસી
 વર, મદાવજવાનાં મેલ મેનિયો । વીર તનું નીર અલ્પકે, વડી

અંબકાર અનિશં થયો ॥૬॥ પોર મર્જના સુળી થયાં પાંપાં, જાણું
આજ કલ્યાણ આશિષો । ત્યારે થી ગોવર્ધન કર ઉપરે, જગમાથ
એ બચાવિયો ॥૭॥ ઉદય એ અમને, બનેક વિઘ્ની રમારિયાં ।
આવું હતું જો મનમાં એને, તો સોયે કેમ ન ભારિયાં ॥૮॥ થી
ભયાનું ઉદય અમે, પીદા પીદી જે ભેડે યાજ । અંતરની શું કહીય
ઉદય, તમે થી અમારા અજાણ ॥૯॥ કુળે કરું એ કોઈ ન કરે,
ઉદયની કહું અમને । ત્રિપુલ્લાનંદના માથના મળ્યા, ઓ ત્યારે
કહું તમને ॥૧૦॥ કહવું ॥૧૧॥

વીરા તરી વિસરતી ઉદય તદ્દ વારનાત્રી, દિલડું ઘાંઘેળે વ સુખ
સંભારનાંત્રી । વિસરતું થી વહી અમને વિસારનાંત્રી, ચાલોને
દેખાદીયે રૂપાં હરિ ગાયો વારનાત્રી ॥૧॥ રાજ—ગાયો વારના
ગોવિંદ જિયાં, તિયાં ઉદયને ભેદિ ગયાં । વનિના વહી દોઢે મહી
સર્વે જ્યેષ્ઠ થનનાં દેખાદિયાં ॥૨॥ રૂપાં એ અઘાસુર ગાયો, રૂપાં
જગાત્રીય વસ્ત્ર હરિયાં । રૂપાં વેળી બ્રહ્મ જમિયા, રૂપાં વસ્ત્ર
વાજક વીજાં કરિયાં ॥૩॥ આ જ્યેષ્ઠ એ ગાયો વારી, આ જ્યેષ્ઠ
વાયાં એ વીર । આ જ્યેષ્ઠ વ જ્ઞાન કરના, સુંદર દયામ સુધીર
॥૪॥ આ ઠામે એ અમને રોકયાં, આ ઠામે મહી તદ્દ ભુરિયાં ।
આ ઠામે એ અંબર નાળું, તેણે કરી ઘાંટ ધારાં ફુટિયાં ॥૫॥ રૂપાં
એ વેળ વગાદી, રૂપાં રમાઝ્યાં એ રામજો । રૂપાં ત્રી મારી
ગયા મુખર, ત્યારે અમે થયાં ઉદયજો ॥૬॥ વહી રૂપાં જોયાં એનાં
વળાં, તિયાં તાપી અમને વહી ખાલ । સુવની સદિન જાના
જાણ્યા, વહી વહાદી ભેને જાલ ॥૭॥ રૂપાં વજા કીધા અમે, રૂપાં
આપ્યા દત્તા અમલેલ । રૂપાં રાસ કરી રવિયાં, વહી રમાદિયાં
રંગેલ ॥૮॥ ઉદયને સર્વે જ્યેષ્ઠ દેખાદનાં, અતિ આંખદિયે આંસુ ભરે ।
ઉદય અમે કેમ કરીય, એમ કહી કહીને રહન કરે ॥૯॥ રૂપાં સુખ
થી હીધાં એને, જે વિમાર્યાં પણ વિસરે । ત્રિપુલ્લાનંદના માથ
ચિત્તોમે, વાવી યાજ પણ નવ વિસરે ॥૧૦॥ કહવું ॥૧૧॥

વગવડ મેકાદી—વાલીદો વિજોગી ગયારે, હો ઉદયત્રી અમને ।
વિમારો વિજોગી ગયારે, હો ઉદય ॥ ૧૬૫ ॥ રેક—અમને કરી અજાણ,
મેક વામ્પી ગયા માથ । હવે કેમ આપે જાણ, કુચડયાના માથ

વધારે; હો ઉદ્ધવ ॥૨॥ વિનુ સંગે પહેલજ, કોણે મન વહિ કહ્યું ।
અંતરે આંધ્રે છે વન, રેનો દૂર રજારે; હો ઉદ્ધવ ॥૩॥ કો'ને અમે કહ્યું
કેમ, અન્યથેને કાર્ય તમ । અનર અહંમે એમ, પુંગવ દાક્ષિણારે; હો
ઉદ્ધવ ॥૪॥ નિષ્કુલાનદનો માથ, અમારી પ મિરાધ દાથ । વિમા-
રી મજનો માથ, ટિલમાં ઘાળી દવારે, હો ઉદ્ધવ ॥૫॥ વદ ॥ ૧ ॥

ઉદ્ધવનું અંતર મન આશ્ચર્ય વામિયુંતી, આપનું હૃદયનપનું રેલી
ગોપીને વામિયુંતી । આપનું હરિનું હૈન સુવની પર આમિયુંતી,
વણિ મમદાને વળે ઉદ્ધવે શિવા વામિયુંતી ॥૨॥ શબ્દ—શિવા
મમાલી વઢી વેદના કોપી, વન્યધન્ય વાઈ તમે વન્ય છો । ભેદવન
સાચો તમારો, વઢી તમે હરિનાં તન છો ॥૩॥ તમારા મેમને
વાજાને, વઢી સર્વ માધન ન્યૂન છે । મને થયું દરજન તમારું, તેદ
ભારાં ભારાં વુણ્ય છે ॥૪॥ યીન તમારી ધમશ, તેની રીત અનો-
લિક અવજા । તમારી ખીકુણ સ્વામીની, કોણે કઢાની વધી
કઢા ॥૫॥ પરનું તો જાનું ઝો અમે, તમે ગોપી છો ગોલોકની ।
વદ વિના તો ન હોય આનું, હોય વીજે વુદ્ધિ તો કોકની ॥૬॥
મોટાં ભાવ માતાની મારાં, જે કુળને મુજને મોકળવો । સુની
સુખાસન ઘાળી તમારી, મેમનું વીતી હું છલવો ॥૭॥ તમારી વદ
રત્ર યાગવા, વાઈ તમવાનું માદે મન । તમારા હામનું હામનું,
વદ આપનો સુવનો તન ॥૮॥ વાઈ વાઙ્મન વુદ્ધિ હું વોનિવો,
તેનો હૃદયે ન પરજો રોષ । કામું વોવનું કનું જે જેદ, તેદ હામનો
નિવારિય દોષ ॥૯॥ સાચી તમારી મીન મજની, વઢી સત્તો તમારો
ભેદ । સાચી મનિ તમે કરી સુંદરી, આપો વામી અવજાનો વેદ
॥૧૦॥ ભેદ કરો માતા મુજને, આપો આજ્ઞા ને શિર થકે । નિષ્કુલા-
મંદના માથ વામે, કહો તો જાવાનું હવે કહે ॥૧૧॥ કહનું ॥૩૭॥

ઉદ્ધવ ઉચ્ચરિયા કરી અનિ દિનનિતી, માતાની મારી છે ઝો
ધોરી મનિતી । મુર નવ જાણે મદ તમારી મનિતી, આપો મુને
આજ્ઞા જાઉં હવે મુનિતી ॥૧॥ શબ્દ—જાઉં હવે જગદીશ વામે,
વધી આજ્ઞા કરો તમે । સારે સુંદરી કહે માદ વીત, મુને વધારો
રાત્રી અમે ॥૨॥ વધી મુવનમુવન મદ આમિની, સારી ભેદ મૂવર
અરથે । મહી માંવન વુણ વુન ગાદવા, વઢી તારીને વોવવા રથે

॥૩॥ કોઈક કુલવલ્લહો ભાષી, કોઈક તમ તાજરી તમ સ્ત્રીકચ્છી ।
કોઈક ધોતી પાંતી પીતાંબર, કોઈ ભાષી કાઝી કાંચ્છી ॥૪॥ અર્પો
રથ સહ એટલું, ભાષી પરવુ વહુ પ્રકારની । અગર વંદન માન્યા
આપી, ઉદ્ધવ કરજો પૂજા મોરારની ॥૫॥ કોઈક કહે વરણ હરે
વરજો, કોઈ કહે અગોભંગ એટલો । કોઈક કહે હેવે રાધા બાંધી,
કોઈ કહે વરણમાં ભોટલો ॥૬॥ કોઈ કહે જઈ વકી ભેજો, કોઈ
કહે માલ જાતી માણજો । કોઈ કહે રાધા જોડી કહેજો, હરિ
અમને પાંતારનાં માણજો ॥૭॥ જેને જેનું અંગ હનું, મેળોને મેલું કાંચિવું ।
હેન પુરાણું તથા પુણે, હેવાનું ને હાંડે આધિવું ॥૮॥ વચ્છી સહુ મઝી
મળાય કથા, ઉદ્ધવ કહેજો જઈ કૃષ્ણને । દયાનિધિ દયા કરીને,
હેજો વંદેલાં હરિ દષ્ણને ॥૯॥ ઉદ્ધવજી ક્ષુભિ કરજો, કર જોડી
અમારી વની । નિષ્કુલાનેદુના માથ આગલે, વિષવિષ કરજો
ચિનનિ ॥૧૦॥ કહ્યું ॥૩૮॥

વમજાનો પ્રેમ તે કેમ કરી જાવે કષ્ટોમી, સુંદરીનો સ્નેહ દેખી
દિગમ્ભવ થયોમી । વન્યવન્ય અહો ઉદ્ધવ વમ કરે રષ્ટોમી, જોવું
હેન મુવનીનું અપાર પાર તથા લલ્લોમી ॥૧॥ શબ્દ—વાર મ તથા
પ્રેમ કેરો, જોઈજોઈ જોવું વચ્ચે । ધીકૃષ્ણ વિના વાળ આપા,
કેમ કરીને રેંશો હવે ॥૨॥ કોઈક શુભ નિશ્વાસ મૂકે, કોઈ
આંખહીર ખાંસુ મરે । કોઈક વચન કરી રંખું, તાંહે સ્વરે રોવન
કરે ॥૩॥ ઉદ્ધવ કહે વાઈ વમ મ કરો, તમે વરો અંતર પીર । તમે
હરિ શુભ આગજો, તોડી નાખો મળનાંનાં બીર ॥૪॥ ત્યારે સુંદરી
કહે અમે છું કલં, કેમ રહે મળનાંનાં બીર જાનિયા । તમે હતા જે
કથા કેતા, તેહ વળ ધીરા તમે જાલિયા ॥૫॥ સાદં સધાવો સ્નેહી
દયામના, વરણ સ્વરણ કરો હરિવરણને । અમારા માણિય વચન,
કેજો અશરણ શરણને ॥૬॥ વધી ઉદ્ધવ મોડીને પાવે ભાગી,
માલી ઢીંગ રથ વમાવિયો । અહો સ્નેહ સુંદરીનો, મનન કરનાં
મધુર્ગ આવિયો ॥૭॥ ઉદ્ધવ આવિને એટલા મુખરને, નવનાં તમ મ
ધાય નિરમ્ભતા । ત્યારે કૃષ્ણ કહે મન આપ્યા ઉદ્ધવ, છું કરેછે
વ્રજવનિમા ॥૮॥ સ્નેહ મુજતુ સુંદરીને હવો, અતિ ઘણો અનો-
લજો । કોઈ હવે સમારેડ વ્રજમાં મને, તમે ઉદ્ધવજી સાવું બોલજો

॥१॥ उदब कहें सुणो भीहरि, धन्यधन्य बजनी बिरहिणी । निष्कु-
लानंदना माय के'ना, बीने छे दिन के रेहणी ॥१०॥ कहवुं ॥११॥

उदब कहें हुं शुं कहुं भीहरिजी, नमारा स्नेहबदा बजसुंदरीजी ।
हेकृष्ण कृष्णजी करेछे भावे भरीजी, माय मधी रही एवे लान
वायनी लखर लखीजी ॥१॥ काज — न्यायवाजनी लखर मधी, उमल
गन छे अंगनी । लोकमाज काज त्याग करी, रानी छे तमारा
रंगनी ॥२॥ जेस जर कोई मायक पीये, तेवे मननणी शूद्र बिसरे ।
तेस तमारा स्नेहनी केके करी, एवे बेह दसा मय दिसें मरे ॥३॥
जोग जज्ञ जय तय नीरध, बन्नी बेदधिधि करी केस फाके । स्नेह
माहि रहे ममाई, कोले नहि कोलाबी कोम्ये बके ॥४॥ मेस जोइने
ममदानो, मारो गर्ब सबें गळीयो । हुंनो मपो लो बाल्य देवा, नन
लानु बाल्य लइने बळिगो ॥५॥ एवा विमल अंतर बिना, स्नेह
रस कोमां रहे । चारणी बिले लटक प्रीने, मेस सुचारस्य हुं मर
॥६॥ एवा स्नेह बिना ब्रिदने, पुरस कोये सकलाय छे । हजी वशु
जेधी वल प्रीम मधी, लो हरिजन होइ काये बापछे ॥७॥ प्रियम
बिना प्रेमीना प्राण न रहे, अवे रहे लो प्रीम न होय । जेस जज्ञ
बियोगे केस न जीवे, वल जीवे क्षणुर कुरेस होय ॥८॥ मेस मम
बिना गोपीना प्राण न रहे, वल रहेबाछे एक रीम । जाणे हयणां
हरि भावरो, एवुं भिनयेछे बिल ॥९॥ वही भेट दीधी वृता कीधी,
कहुं बांला आरीछे बजसाधने । बन्नी कहुं अगोअन मळतो,
निष्कुलानंदना मायने ॥१०॥ कहवुं ॥४०॥

वृत्तगत पद्य—अनवेला आगळे उदबजीरे कहेछे, ममदाना
प्राण कोल जाणे केस रहेछेरे; उदब० ॥१॥ नीर बिना मयणां मे
केदिये न दीडा, आंमरिदंगधी आंसु झरीझरी बहेछे हेनारे; उदब०
॥२॥ रोइरोइ सोपाछेरे देहना रे हास, मम बिना कृपानिधि बइछे
केगाछेरे; उदब० ॥३॥ तमारा बियोग रोमे मना नभी रानी,
जुगीजुगी जुबानीरे पहीछे आंवीरे; उदब० ॥४॥ प्राण मयानी पेर
एनीरे मे दीडी, बांला बधामणी मेलो रे लवे मीटीरे; उदब० ॥५॥

નિષ્કુલાનંદના માથાંત્રીરે તમને, કહ્યું કર જોઈ જવું અનાજુરે
અમનેરે; વડવૃ ॥૧॥ વડ ॥૨॥

બીહરિ કહે વડવૃ ત્વ મન્ય છેત્રી, મુઝ સાથે મુંગરીને અનિમે
આમ છેત્રી । જેવ મેવ સુખથી ત્વ દનિયા વિરજ છેત્રી । અન્ય
અદન પત્રી મુઝાવિયે મન છેત્રી ॥૧॥ ૧૦૦—મન પત્રી મુઝમાંદિ છે,
મેંજે કરી તમમુખ ત્યાગ છે । વચ જા શું કરે દનિયા, મને વચ
લીધો વૈરાગ્ય છે ॥૨॥ કામ કાંચ ને શોભ મોદ, મેનો વિરદ કહિય
વહિયા । આનુભવાના અનિમે કરીને, તમ ચિત્તાર મેદના દક્ષીયા
॥૩॥ વકાશકા હિય પત્રી, વડવૃ આવી ત્વને મનમાં । સમાર
સંકલ્પ માંજે અવને, રહે મશાંવે પુરી પ્રેમમાં ॥૪॥ ધીન વચ છે પ્રાણ
ત્વના, જેત્રી વિનવૃત્તિ મુઝમાં મચી । મેવ મુઝ સાથે કરમાં, મેંજે
વીત્રી વાસના નાઈ મચી ॥૫॥ ૧૦૧—અપી કોઈ એને અંતરે, મુઝ વરજ-
વિયા પોદલોકની । અનુપાત્રી એને વાહવા મૂકી, રાખી અનિ
એને લોકની ॥૬॥ મુઝ વિયોગે વિનમ્ની વિનમ્ની, તમમાં મુખ મંજ
તમથી । વડવૃત્રી ત્વના જન એવું, વાંતું મે મુઝને કોઈ મથી ॥૭॥
હુંજ કહ પ્રાણ પ્રેમીના, અને પ્રેમીજ માન તમ । વડવૃત્રી ત્વમાં
અમલ મથી, તમ મામજે મું મન ॥૮॥ મુને ત્વાર છે પ્રેમીનો, હુંનો
પ્રેમીજનને વડે કહે । એહમાંકજે માંકકયા હું, જેજે જન કહે મેને
કહે ॥૯॥ પ્રેમીનું વળ વાહવાને, ત્વાં વળ મેન્યુ પ્રેમી વામજે । નિષ્કુ-
લાનંદનો માથ કહે છે, એવ વડવૃત્રી આગજે ॥૧૦॥ કહ્યું ॥૪૧॥

અનિ મારી છે વહુ માનવીત્રી, જન મચી કોંછે મુઝથી જાન-
વીત્રી । વળ પ્રેમની અનિ છે પ્રાણ વાનવીત્રી, મે કેમ કરી કરે
કોંછે રથી મુખ વાનવીત્રી ॥૧॥ ૧૦૨—મુખવાન મેત્રી મથી વાત્રી,
ત્વનો પ્રાણ મથાની વેર છે । ત્વથી જે જન આરે, મેવ ઉવર મારી
મેર છે ॥૨॥ મેવ કરે જે મુઝ સાથે, તમ મન કરી કુરવાન । વડવૃ
મારે વન ત્વ છે, મચી જાણું જીવન પ્રાણ ॥૩॥ મુને મંદારજે
મેહી જન, મેમ વંદારે હું મહીને । જરમ વરસ રહે વકાશ, જેમ
ધીન છે મેવ મેહીને ॥૪॥ અનર ધીન અમલ વિન, મચી મેવ મેવ
અનિ વળું । વડવૃ ત્વના જન એવું છે, મેવ મેવ વા વા છે મુઝત્રી ॥૫॥
એવું અંતર સુખ હરવ ત્વ, મચી મેવ મહી એવા મેનમાં । વડ-

વડી હુનો છાં ન રહું, મર મરે વ્યાર દિનરેનમી । ૧૫॥ ગજ ભજ
તીરજ ઝોગ જગ, ગદમી ને વઝની જાણ છે । ગજને વાવ બજ
કહેવાયે, વજ તેણું મારી કાંઈ દાવ છે ॥૩॥ કોય મર ત્રિગણી
જાણ વચામી, સમના રહિત મુજને મજે । વચા બજ જગ વિરજ
ઝેદ, મેદ વટવડી મુજને રજે ॥૮॥ હુંનો વજા છાં મેમને, વજુ મોવ્ય
મારી મન છે । સેદ વિના હુ શિય ન રીજું, વજ માનજે સવ્ય સવ્ય
છે ॥૯॥ જગ વિના પ્રમરના, પ્રીને અગિય મુને ત્રિવિયો । ત્રિવિ-
જાનદનો માવ કહેણે, વટવ હેને હું વનો વયો ॥૧૦॥ અધ્ય ॥૪૨॥

વન્યવન્ય મોરિકા સેદની મુરનિત્રી, ઝેને અવરેનો સમારેણે
અતિઅતિત્રી । ઝેદનો અવાર સદ મે અવાર મનિત્રી, ઝેના ગજા
માવણે ત્રિવે ત્રિવે મુનિત્રી ॥૧॥ રજ—મુનિ માવણે ગજા ઝેનો,
વડી સરાયેણે ઝેને મીરિ । વન્યવન્ય સદ વદનો, વડી સાચી
અતિ વણે કરી ॥૨॥ વન્યવન્ય વદનો મેમ કહીણ, વન્યવન્ય વદની
પ્રીતમે । વન્યવન્ય હેન વના દેવાનું, વન્યવન્ય વદની રીતમે ॥૩॥
વન્યવન્ય માવ અનો વદનો, વન્યવન્ય વદની મવ્યમે । વન્યવન્ય
સમજણ વદની, વન્યવન્ય વદનાં કુવ્યમે ॥૪॥ વન્યવન્ય અંતર વદનું,
વન્યવન્ય વદના મવ્યમે । વન્યવન્ય વુદિ વિન સમંતમે, ઝે કરું
અર્પણ કુવ્યમે ॥૫॥ અવજ મવ્ય માસિકા, વન્ય વચા રસના મેદમે ।
વાદ વાણ વન્ય વદના, વન્યવન્ય વદના હેદમે ॥૬॥ મરે ઝેને અતિ
રંમે, કરી કુવ્યની ઝેન અગિ । ત્રિલોકશુ મોરી હરિશું મોરી,
કરી પ્રીત અવજ અદગ અતિ ॥૭॥ અવરોગ વામી કુવ્ય વામી,
સ્વામી સદા સુવકેદમે । દાક વડી વાનિ વડી, મડી વરમાનદમે
॥૮॥ કરી પ્રીત વરજ રીને, પ્રીતી મદ ગજા મુવની । ગજા મેના ગજમ
વના, મુજ માવણ વદવ્ય મે અતિ ॥૯॥ મુન અવિવ્ય વનમાનમા,
કોઈવ સેદ મુવ્ય નથી માવનું । ત્રિવિજાનંદના માવત્રીને, સેદ
વિના નથી માવનું ॥૧૦॥ અધ્ય ॥૪૩॥

સેદાશીતા ઝે ઝન મારોત્રી, મુજનાં મવ્ય માનદ ઉવજાવડોત્રી
વિનમની પ્રીતની રીત ઝો ગજાવડોત્રી । સેદી ઝનને સુવઃસવ
માવડોત્રી ॥૧॥ રજ—ગજાવડો રીત પ્રીત કરી, વડો કામવ્ય મે
કમાવડો । વડી સેદી ઝન સવ્ય વદમે, વિન હરિવરજ માવડો

॥૨૦॥ થડી દેહ દિ-દ્રવ્ય મન ઘાનની, કોઈ કંપવાની રીત કરે ।
 તો મર્થે સાધન મેલી મનનાં, પ્રીતે વિના હરિવરને ધરે ॥૨૧॥ ભંનઃ-
 કરણ ને હંદીની વૃત્તિ, લોભુવ કિયાં મધી લોભની । ઘગર મૂર્તિ
 વિના થડી, અન્યથાએ પડે મધી ધોભની ॥૨૨॥ મર્થે વામના ત્યારે
 મઠે, ઘગારે મઠે મનોહર મૂર્તિ । સાધન મર્થે ધાવ પુર્ણ, એમ માગે
 મન્ય વિન્ય મૂર્તિ ॥૨૩॥ ઘમુવદની પ્રીત વિના, વિકાર ને મથ
 વિસ્મયે । દેહ વિના વામના ન થડે, અન્ય ઉપાયે પીડ દેહ દમે ॥૨૪॥
 સ્નેહ માત્રો સ્નેહી જનનો, શ્રીકૃષ્ણ માથે કરજો । પ્રીત રીતે જો વંદ
 વંદે, તોયે દિનમાંદિ માં કરજો ॥૨૫॥ સ્નેહગીતા વંદ માયા, દુષ્ટતા
 કરી અધિવાદા । નિષ્કુલ્યાનદને વિધિલ દેહ, કર્યો વંદ એ
 વકાશ ॥૨૬॥ વકાશ પદ ને પુંવાલીમ કહવે, કરી સ્નેહની કથા
 કરી । વંદ હોયે કમ જે વાજમે, તે વરણ પુર્ણ ઓછાં મધી ॥૨૭॥
 મર્થે વરણે સ્નેહ કથા, વરણથી વિવિધે કરી । હરિને મને જેને
 માંમઠી, કરજો પ્રીત હરિ માથે ભરી ॥૨૮॥ સંવન અદાર મોતેરના,
 વૈજાનંદ શુદ્ધ અનુરથી । હરિમનના જેન અર્થે, સ્નેહગીતા કરી કરી
 ॥૨૯॥ કવચું ॥૩૦॥

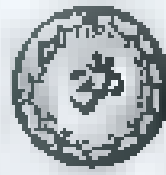
વરણ ખોલ—વન્યવન્ય સ્નેહ શિરોમણિ, માથે સાધન કોઈ મધ-
 લોભ । માંમઠી સ્નેહ મમાન ને શું કહું, જપ તવ તીર્થ દન ઝોળ
 જે । કોઈ કરે જો જહ્ન જનોલ; માં ॥૩૧॥ અવધામી ઉદામી
 રામી વન, કોઈ તનમાં ન વરે વટન; માં ॥૩૨॥ કોઈ કલ પુન વય
 વાનશું, કરી આદાર આને તવ ધન; માં ॥૩૩॥ પુણ્ય વાન વાન
 કોઈ વર્ષને, રહે નિઃધારી નરનાર; માં ॥૩૪॥ મર્થે સુનું એક સ્નેહ વિના,
 તમો વયવનો પરિવાર; માં ॥૩૫॥ ઝોમી ધાવળા ઝોમીવળું વાલનાં,
 તવી ધાવળા મહી ગિત તાવ; માં ॥૩૬॥ ત્યાની ધાવળા મરનાં ત્યાનને,
 તવી ધાવળા જવનાં જાવ; માં ॥૩૭॥ ત્યાન ધાવળા જનને જાલ-
 વનાં, મૂનિ ધાવળા રે'લા થડી મુન્ય; માં ॥૩૮॥ રીતે અવર સાધન
 અનેક જે, એક સ્નેહ વિના મર્થે ગુન્ય; માં ॥૩૯॥ કોટિ કાળા
 ક્ષેત્રને કરનાં, હરિ કેને ન આપ્યા હાથ; માં ॥૪૦॥ પ્રેમ યજ્ઞ થઈ વિધુ
 વાનજો, મદા રામના વ્રજજન સાથ; માં ॥૪૧॥ જેન પ્રીતે સ્નેહીના
 મંદો, અલ્પવેલો આવેલે આનંદ; માં ॥૪૨॥ વાલો નિષ્કુલ્યાનદનો

नाथजी, सोहचरा श्रीसहजानंद; सांभलजो सोह समान ते हुं कहुं
॥७॥ पद १.११॥ इति श्रीमदेषांतिकधर्मप्रवसंकभीसहजानंदखामिशिष्यनिष्कृष्टा-
नंदयुनिविरचिता सोहगीवा संपूर्णा ॥

कौहगीता सभासः

श्रीन्यासिनारायणो विष्णुनेगराम् ।

श्रीनिष्कुलानन्दमुनिवृत्त-

काव्यसङ्ग्रहे

वचनविधिः ।

एत पन्थाभी—समरो सुखद श्रीहरिदेवजी, जेधी पामिण आनंद
अभेदजी । जेह आनंदनो नाने केवि छेवजी, तेह सुख आपे हरि
तनमेषजी ॥१॥ शब्द—हरि हरणी सुख आपे, जो वर्णिब वचन
मांय । मेली गमनुं मननणुं, रहीए ह्याम गमने सदाय ॥२॥ पूरण
सुखने पामवा, रहीए हरिआज्ञा अनुसार । ते बिना मोटण्य नव
मळे, जन जोधुं करी विचार ॥३॥ भव ब्रह्मा आ ब्रह्मांडमां, मह-
मोटा कहै महु कोण । ते मोटण्य भीमहाराजधी, एह समग्रचुं जन
सोय ॥४॥ शशि सूर्य समर्प सहि, करे सर्वे लोक प्रकाश । ते प्रसन्न
करी परब्रह्मने, अंगे पाप्मा एखे उजास ॥५॥ शेष सुरेश ने शारदा,
गणपति गुणमंदार । राम राजिषे हनुमान हुवा, अनि मोटा उदार
॥६॥ भूत भविष्य वर्तमानमां, हरि राजिषामां जे रचा । देव तानव
मानव मुनि, ते सर्वे मोटा पया ॥७॥ मोठुं थावानुं होए मनमां, मो
हरिवचनमां हमेश रैये । निष्कुलानंद कहै न छोपिये, बालमनुं
वचन कैये ॥८॥ कहचुं ॥१॥

वचने करी छे वर्णाश्रमजी, वचने करी छे त्यागी गृही घर्मजी ।
वचने करी छे कर्म अकर्मजी, एह जाणवो जन मने मर्मजी ॥१॥
शब्द—मर्म एम जन जाणीने, रहैवुं वचन माहे बळगी । वचन छोपी
जाणे सुख छेहुं, एवी अपिगा करवी अळगी ॥२॥ वचने हंडु अर्क
करे, हरे तम करे प्रकाश । वचने इद्र पृष्टि करे, मानी वचननो
मने प्रास ॥३॥ शेषजी शिरे घरी रचा, श्रीवलोक भूमिनो भार ।
वचने काळशक्ति करे, उगति स्थिति संहार ॥४॥ वचने पांथो

સિંધુ રહે, પાઠ વિનાનું પાળી વઢી । તેને કરી શું મુચ્છ ધયા, ત્ત આંચે સરચે મઢી ॥૨॥ વચન માહિ વર્તનાં, વચ માંઢી મોટપ્પ મઢે । વચન વિરોધી વિમુચ્ચ નર, તાપગ્રમમાં તેહ વઢે ॥૩॥ વચને ત્રિપૃત્તિ વચને પ્રપૃત્તિ, વચને વડ મુક્ત કહિયે । તે વચન શ્રીહરિ મુચ્ચનાં, સુખદાયક સરચે સ્થિયે ॥૪॥ ત્ત સમાધી સંન શાળા, વનેછે વચન પ્રમાણ । ત્રિપ્રહ્લાદનંદ તે ઉપરે, સદા રાજિ રહે દયામ સુજાણ ॥૫॥ કહયું ॥૨॥

વચનમાં વચને સંન શાળાજી, દેહ મેહ સુખમાં જે ન ભોળાજી । મન કર્મ વચને હરિબોલે વંધાળાજી । વચા જન જેહ તેહ મોટા ગળાળાજી ॥૧॥ શબ્દ—મોટા ગળાળા તે માનવું, કર્યું ગમનું જેણે ગોવિંદનું । તે વિના મોટપ નથ મઢે, ફરીફરી શું કહિયે વળું ॥૨॥ રાપાજિયે રાજી કર્યા, શ્રીકૃષ્ણ કૃપાનિધાન । તેણે કરીને મોટપ મઢી, વઢી વામિયાં વહુ સનમાન ॥૩॥ કમઝાળ કૃષ્ણને રિદ્ધિધા, રિદ્ધિ અલબેલો અવિનાશ । તેણે કરીને તેહ વામિયાં, હરિ ઉરે અલંકાર નિવાસ ॥૪॥ શુંદર વચનમાં વચની, કર્યા પ્રભુને પ્રસન્ન । તેણે કરી હરિ અંધિમાં, રક્ષાં કરી સુખ સદન ॥૫॥ શ્રજવનિના વચને રહી, વઢી વા'લા કર્યા વજગજ । તેણે કરીને તોલે તેને, તાલે શિવ ગ્રાયા સુરનાજ ॥૬॥ પંચાલિયે પ્રસન્ન કર્યા પ્રભુને, આવી બીરી ચિંધરી બીરનણિ । તેણે કરી તને નર ન થયાં, વઢી મનક વા'ચ્યાં શિરોમણિ ॥૭॥ ત્ત રીતે મોટપ મઢે, પહેલા રાજિ કરે પરબ્રહ્મ । ત્રિપ્રહ્લાદનંદ કહે તે વિના, ઠાલો પડે જાણો પરિશ્રમ ॥૮॥ કહયું ॥૩॥

માની વચન મોટા ધયા કર્હતી, જે મોટપ કહેનાં કહેવાય નહિતી । તેહ વામ્યા વા'લાને વચને રહીતી, વ વળ મર્મ સમજાયો સહીતી ॥૧॥ શબ્દ—સહિ સાધિત કરી શિરસાટે, રક્ષા વચનમાં કરી વાસ । ઉન્મત્તનાદ અઢગી કરી, પદ રક્ષા વ્રાસના વ્રાસ ॥૨॥ મોટા સુખને વામવા, વામવા કષ્ટ કલેશ । તેને વચનમાં વર્તનાં, ત્ત કઠળ કાંઈ સ્વલેશ ॥૩॥ વામર પ્રાણી વામ્યા પ્રસુતા, રહી હરિ આજ્ઞાનુસાર । આંચે અંતે મધ્યે મોટા ધયા, તેનો વચનથી નિરપાર ॥૪॥ તો વાતની ત્ત જાણ છે, નથ કાચો આજ્ઞાલોપ । રાજી કરવાનું

रघुं पक, पल करगिये नहि हरिने कोष ॥२॥ मोरप माननि केम
मन्त्रे, बाही कांठे वचनमां मृद । सुख पावानुं शानु रघुं, धनुं गामुं
सो धनुं शृङ्ख ॥३॥ अमर सुखसाक आगन्ता, लोपछे भीरुगिणी ।
परमसुख केम साधरो, भाई धारजो लेना घणी ॥४॥ बभी नगर
बरेशने, बर बाबरे नरनाथशु । निष्कुलानन्द कहै नरशु । लण कर्तुं
गना हाथशु ॥५॥ कहनुं ॥६॥

वचन बरही — नहि पामे साधर नर सुखरे, रही हरिचमकी
विमुखरे, नहि० । देव—सुख पावरो संन सुजाणरे, जे कोष कनेछे
वचन प्रमाणरे । धइ रही बालाना बचाणरे, नहि० ॥१॥ कर्तुं धन-
पट पट मनरे, बन्ने जेम कांठछे वचनरे । लम माने बालानु वचनरे,
नहि० ॥२॥ जेम नरम मृग बड़ीमटरे, बारिबेगे बलिजाय मटरे । लेने
शीदने जावे संकटरे, नहि० ॥३॥ लम वचन बडा धा रहैरे, लेनो
मोटा सुखने लहैरे । निम्ने निष्कुलानन्द लम कहैरे, नहि० ॥४॥ पद ॥५॥

वचनद्रोहिनां जो धाय बचाणजी, मो शीदने कोषे बरने वचन
प्रमाणजी । जेमां लन मने धागुं हेराणजी, सुख मुकी दुख न इच्छे
अजाणजी ॥१॥ शव—अजाण पल इच्छे नहि, कायाने कारसो
आपवा । बल कारसे बारि मछे लो, कोण जाये कप कापवा
॥२॥ लवरे दमे शीद कोइ देहने, बल दमे बिरमे बिपनि । शीद
बरने वचनमां, बल बरने पामे सुख संपनि ॥३॥ वचनमां
बसनुं धनुं, बरनुं नर अमरने । मोकड्यमां भजा बरी, बोम्बी
जाणो बराबरने ॥४॥ पल मोटी मोड मछे नहि, मोटानी
मरजी मुकनां । मृदगा मृदमांभी मटे, बराना वचनमांभी मुकनां
॥५॥ लम ममभी समशु, बरनेछे वचन मांर । मोटामोटा बिबेछे
धनमां, रने केर पडनो कांर ॥६॥ बनी बान जाय बगही, जो छेश
लोपाय वचन । छेने न जावे दाम्बरो, कडी पड अथाय निरपन
॥७॥ एह मन शाणा मननो, नव पावे वचनमां केर । निष्कुलानन्द
निम्ने करी, कर्तुं न बेरमवेर ॥८॥ कहनुं ॥९॥

वचन बालानु लोपशो मां छेशजी, गटयो लो पानी छेजो उपदे-
वाजी । लोपनां वचन आधरो कलेशजी, हेराण गनि पणी रहैशो

દમેશત્રી ૧૧૥ ॥ શબ્દ—દમેશ શેડેડે હેગલ ગલિ, અનિ મુચ્છ હરશે
 નિરંકાર । આજા હરિની લોપતા, અવમાં મહિરહે ખાર ॥૧૥॥ પ્રજા-
 ન માંગી હરિ આગળા, જોનું નિજમુનાનું કરીર । જોનાં મનિ રનિ
 નવ રહી, વઢી નઈ દેવેની પીર । ૧૥ ॥ અણપરિન પાટ ઉપગ્યો, જે
 ભગદત્તાં મટ્યો મહિ । તે પાંચમે મુલ્યે વજાશિયો, એક અનિ નિર્મલ
 થઈ ॥૨૥॥ ત્યાને વળ તમ વળું, મરગાવા હરિની લેલનાં । શીજાની
 વકાલ્ય સહી, ભેલ અભેલગા ભેલનાં ॥૩૥॥ ત્વી જામગ છે આગળા,
 અવંદ હરિની આકરી । તેને લોપતાં ત્રિપાંકમાં, કરો કોલ વેડો
 રહી ॥૪૥॥ સુલકરણી છે દુલ્લરણી, આગળા ખીમદારાજની ।
 આમુરી જનને અર્થ ન આપે, છે દેવી જીવના કાઝની ॥૫૥॥ આમુરી
 મનિને જે આમર્ગા, તેને આજાની આવી કરી । નિષ્કુલાનદ ન
 મરનું, માલ કાવનું પટે પડી ॥૬૥॥ કહવું ॥૭૥॥

વળ કાપે માલ ગળુંડે કપાઈતી, તે જાણતો જર જન મન
 માંડીતી । તેની અપકારિયં ઘંધમાં તપાઈતી, ત્વી મરનું મધી શીડ
 કાંઈતી ॥૮૥॥ શબ્દ—મધી શીડ કાંઈ મરનું, હરિજાજામાં પાલવું
 મહિ । ત્વા મર અમર અજ રૂંડ, સુલ કપાંધી પામે સહિ ॥૯૥॥
 મહેશ ઘોડા દેવના, વળ ઓઝાવામની ઓઝવ રૂં । ઓઢિનીઅપની
 મરમાં, જોવાને ફરજા થઈ ॥૧૦૥॥ ત્યાં હરિયે વાર્ગ વળું હરને, મધી
 કવ વ જોવા સગવું । વળ સનો યિયો સમદગા ચિના, હરિયવરને
 નવ વરવનું ॥૧૧૥॥ વધી વધી હરિ કવ મોતિનીનું, આગલ આવી જમા
 રથા । શિવ જોઈ શુદ્ધ શુદ્ધ મુલ્યા, વિવેક ચિના વ્યાકુલ જગા
 ॥૧૨૥॥ ત્રિપિક દન તે નવ રવું, ધનું જોગકલા ખાંડી જ્યાં જો । તે
 લખાળુંડે કાગલે, સતુ જન ન સાધુ માનતો ॥૧૩૥॥ કઢી અવનું વચન
 લોરી મવાની, ત્યાં વધવા જગનમાં । ત્યાં અનિ અવારે નવ
 ત્યાગિ, વઢીમુર્ષા આપે અગનમાં ॥૧૪૥॥ વચન લોપતાં દુલ્લ મહે, દેવ
 દાનવ અહિ અનિ । નિષ્કુલાનદ ન કીર્તિયે, વચન ત્યાં રાઈ રનિ
 ॥૧૫૥॥ કહવું ॥૧૬૥॥

પડે કોઈ કરવા અવનું આગળતી, તે જન લોવ વચન હરિન-
 જુતી । જેને કરી વાગ દુલ્લ વળું વળતી, પામી દુલ્લ મુલ્લ વળી પાવ

लज्जासङ्गुली ॥१॥ कवच—लज्जासङ्गुं सुख लइने, जव जीवे जं जगमाई ।
 चिकधिक ए जीविनगने, काम न आप्णुं काई ॥२॥ मारण्य एनी
 छुं रही, आप्यो हरिचरणना बाकमां । मोयंभी मायी कर मुछपर,
 वणी छरी संवाची बाकमां ॥३॥ छुं वपुं जव नय तीरये, छुं वपुं वल्ली
 ओम जगने । छुं वपुं बिद्या गुण दहावणधी, जो न रणो हरिने
 बचने ॥४॥ सुरगुह मरिणो बहि, वल्ली बीजो कोइ बुद्धिमाय ।
 बीरनी वपुं चिमोकीने, उर जावि गपुं अज्ञान ॥५॥ बिचार बिना
 बचनमो, लोप कर्णो लज्जा मत्री । माच मेव बेगी गई, ने हरकोइ
 के'छे हारी ॥६॥ जेजे बचन जेवे कर्णा, तेमां रे'बुं सहने राती थई ।
 जाहा छेदि दहंयना, मममो सहने साद गई ॥७॥ बीइ कैये संवा-
 चने, बचनधी बगनि बा'र । निष्कृतानंद न लोविये, बचन हरिनुं
 लगार ॥८॥ कवचुं ॥८॥

वचन उचरी—बचन लोपि जाणे सुख लेहुरे, तेमो के'छुं के'बावे
 जो रे'शुरे । रेक—उपारे बहिमे प्रगडो रचिरे, बाघो बीज रहिन
 हथिबीरे । मोये बहि बाघ रीन ए मकीरे; बचन० ॥१॥ उपारे शून्य
 सुमनेनी अज धाजरे, झांझुजळ वाने जव बाघोरे । मोये ए बाघ
 काह ममाजरे; बचन० ॥२॥ सुन बाँधी बाघमे बारीरे, मज्जो
 मायन बलोदना बारीरे । मोये विमुक्त सुख रे'बो हारीरे; बचन०
 ॥३॥ गड बाघ प्रमाण छे वकीरे, तेमो लोटी न बाघ कोह वकीरे ।
 कहे निष्कृतानंद एम मकीरे; बचन० ॥४॥ वद ॥२॥

भाहा उड़णी काठ सुरपनित्री, गीनम परमांवे कनी गमित्री ।
 तेमो दुःख पाणो अंगमांवे जनित्री, एयुं बहि सुख कालिमां रनित्री
 ॥१॥ कवच—सुख करीरे बालुं रहे, लोपी अकिमाजिनी आगण्या ।
 हाँची सरभी त्रिपा मत्री, राखो अहमपादये बिदेक बिना ॥२॥
 पुरंदरने कविपननी, भोगवपु ए भगुं मही । वन अमरेजना भनि-
 मानमां, लोअनी अवर मच रही ॥३॥ पची अयजई जोह इंदवी,
 आप्यो बाघ कविप रोगमां । वपुं महम भग वामी पुरंदर, रे'जे
 मदा सरोपमां । ॥४॥ वरजावे वरणी वणी राखे, मोय न बाघ आजा-
 लोव । अवर मारी एकमां वन, एगो कविनो कोप ॥५॥ वल्ली भुरां

दुःखने भोगववा, कर्षों कमज्जना धनमांइ वास । उपा उपा इनी ननी
कीरणी, ग्यांयां धावा लागी हाम् ॥१॥ एम बचन लोपे जो लज्जा
रहे, तो कोण माने बचनने । महाप्रभुनी सरजाय मुकी, महु नने
गमने मनन ॥२॥ मनमाने हेना मोटव मळे, तो कोण बडे बचननु
हु न् । निरकुलानय तो नर अमर । बने हरिधी महु विमुक्त ॥८॥
कहवुं ॥९॥

भुमा एक भूपति नहुच राजनजी, ने पुन्ये करी पाप्यो इंद्रामनजी ।
त्यारे कयुं इंद्राणी करवानु मनजी, उममल धई कयुं एम बचनजी
॥१॥ राक—बचन कहुं विरह अनि, तुं बर्ष मने बेने करी । त्यारे
इंद्राणी कहं बरी हुं इंद्रने, इवे केम परु नरने करी ॥२॥ त्यारे नहुच
अमले भयो आभजो, न्याम्यरी न्यवर मव पही । त्यारे जाणुं इंद्रा-
णिये जोरे बरजो, कयुं आण्य कोरे बाहने बही ॥३॥ पछी बाहम
साक विरम्यां कर्षां, पण कोरु बाहम महु जहपुं । त्यारे शिबिकाये
कविराष जोष्या, तेनु पाप तने नहपुं ॥४॥ पछी इंद्रपनुं आळगी
गयुं, सपेसवे केनां सवे भयो । बचन त्रोषीनुं कज जोई, रने कोइ
बचन लोपो भयो ॥५॥ पण अहपटी छे ए बाहना, करहु गमनुं
गोविंदमनुं । मन कर्षे बचने करीने, मेळयुं गमनुं आवणुं ॥६॥ अनि
राजी धइ रळीगाव रही, जे कोइ बनेछे बचनमां । केर पडे तो
कहकि मरे, अनि ताप पावे मनमां ॥७॥ एम पाळे हरिनी आगन्या,
ए मानो बचननी भूरानि । निरकुलानेइ गने निरम्यां, रहे नहि पाप
एक रति ॥८॥ कहवुं ॥९॥

बचन आपारे बनेछे जेहजी, मोटा सुखने पासगे मेहजी । एइ
बाहमां नहि सदेहजी, लोक परलोके पूज्याजोग्यमेहजी ॥१॥ राक—
लोक अलोकमां आवक, हेजे ननी रळी रीतनुं । बचन बा'लानां
बा'लां करी, पमय मने राख्यां प्रीतनुं ॥२॥ बचन पाळनां जो विप-
सि परे, तो गहे धट्टाये करी । बचन लोपतां जो सुख मठ, तो
चोळपुं परु मठ परहरी ॥३॥ अशन वसन भुवन भूमी, मर मळे
विम्याकनुं राज । बचन जानां जानुं करे, जाणे भाग एभी अकाज
॥४॥ प्रह्लादने कयुं नरा विनाये, मने जाणुं राज अधिकार । नाच
गेन्दीरे नरपतिने, आजपी मां कर्षे उगार ॥५॥ पण हळयां सुख

भाव हरिजन, मुके केव भोटा सुमने । मारी बचन सब लभये, ननु
 परे पणु विमुक्तये । ३॥ भाव कथाभी सब ने रमो, नरो नारी नटा
 रीनुं काम तो । एभी मर रहिये अहर्षा, नर्या मृषण एर्या हराम
 छे ॥३॥ नम बचन नये बहाइ मन्त्रे, तेने पावक्य जाली परहरने ।
 विष्णुना ननु निधे करी, हरिबचनमां भाव करो ॥४॥ क३ गुं १२२॥

बचन विरोधिनी बहाइ कहीती, जे जने बचनमार्गी गया
 लकीती । मन मुन्नी बड़ मुन्ने मुन्नी लकीती । मुने जे बचन ने जन
 दिने कहीती ॥१॥ एव—हामी हामी हामी करे, ओइ एका जननु
 जान । कही कान्हू मुन्ने मान्युं कपान्हू । कही कहे हरे एने कोण ॥२॥
 बिचका मारी करे बहाई, सुन एक मारो लगी । पन जानकी मभी
 ए पोबिना, जे किर उपर मभी धनी । ३॥ बली बीलीनो पनि पर-
 हंका छे, हयां मुन जनइया छे मान । मभी लखर तह लोकर लगी,
 लगी केस थाज रलीवान ॥४॥ एव बचन उदारी बानामनू, जेज
 जन करेछे काम । ने लाज जायो आ भोकमा, बली बायो जीचिन
 हराम ॥५॥ हहामी जीबने होय मदि, हेने हर हरिना बचननो ।
 आसुरी मनि आषी अनि, नेजे जोगे दुन्नाहं ओवननो ॥६॥ कही
 कामदुवानुं एहि काम कहुं, जयां वना गढा पर बारने । एव आज्ञा-
 कारीनुं जं कपजे, जयां विमुक्त होय काज कारने ॥७॥ पन हरि-
 जनने हमरा करयो, दिवार बारमदार । हरिबचन विमुक्त न थानुं,
 कहे विष्णुमानेश विरवार ॥८॥ कहुं ॥१॥

बदलाव होत—सगळे आचारी हेच जगाचे चक्र चालवत ठे। सगळे विमुक्त वकी
रहीत बेगळा, हरिणे दिवस ने रातरे। सगळे विस्वास करमां विमु
क्तो, वज्रपति जाणे ओ बागरे; सगळे० ॥१॥ सगळे विमुक्त विस्
वासे बागमां, करी हेच अपाररे। सगळे गणेशमां ने रही रहे, न
हो वचनतो भारे; सगळे० ॥२॥ सगळे सोचने व गमे पली संत-
ती, वांछा लागे विमुक्ते। सगळे निगम न गमे जायमां, माने सो-
कळ सुमरे; सगळे० ॥३॥ तारे करवानु छे ने जयापी को, धागे न
कर्मानु कायरे। कहे निरहुलानंद निधे नर, स वांछे सुख ठामरे,
सगळे० ॥४॥ पद ॥३॥

कथन विमुख स भाशो कोईही, नर अमर विमुखना सुन

जोईजी । मोटा बेटा मोटव बचन बिना जोईजी, माटे हरिबचन
 रहो राजी होईजी ॥१॥ राव—राजी यह रहो बचनमा, लोपको मा
 बचन नमार । बचन लोपना मोटामोटा, वाच्या दुष्ण अपार ॥२॥
 नारद सरिणा नहि कोणे, बीजा महामोटा मुनिजन । तेणे वन न
 लवाशिणुं, लोप्पु बालानुं बचन ॥३॥ स्वामी यह त्रिया कर जो-
 थो, लोपो विचार करवा करुं । परेन वन ह्मणवा वरणवा, वेड-
 नुं मिढानि एक ठरुं ॥४॥ स्वारे कव्या लोपे वान कही, लपेंवर
 ह्मीवा लवारमा । ह्मणवा कव्या वरणो, तसे वेड रे'जो नेवारमा ॥५॥
 स्वारे वेड वाया हरिवासजे, वहुं भागवा रूप अनुपमे । वळी परपर
 ह्मणवा, वावा रूप कुरूपने ॥६॥ स्वारे ह्मीने हरि बोलिया, वाचो
 अवसरवर रूप एक । वही भकंद मुन्व वन्यां वेडना, कहो कव्या वरे
 तेने केव ॥७॥ साज मह मे काज न करुं, वळी लोपानुं हरिनुं बचन ।
 निष्कुलानंद कहे प विचारुं, ते जगे जाणजे सहू जना ॥८॥ क.व.पुं ॥ १३ ॥

वळी एक बचनविरोधीनी बालजी, लनी वनिजना मीना
 साक्षामजी । आपे इंदिरा जगे जानकी विख्यामजी, तेणे वन करी
 आज्ञानी बालजी ॥१॥ राव—बाल यह तेनी बाल करुं, जानकी
 बोलिया एक । लछमन तमाग भाइनी निजे, जाओ वेडी रक्षा को,
 केव ॥२॥ स्वारे रामानुज कहे रामने, वही लोपनार त्रिलोकमा ।
 बचन मानी मगन रहो, बीड रहोणो लोकमा ॥३॥ स्वारे वेड-
 हीव बचनना, लछमनने लगाळा वावा । नुं जाणे राम वरे वरे
 मुजने, ते न बडं लजीश हुं धावा ॥४॥ स्वारे रामानुजे हरे
 वारिणुं, इंदिरा लोपे वन ली नरी । वही रामनी आपव आपी वा-
 लिवा, वेड लंकेश वेड जाचो घरी ॥५॥ स्वामीरूपे करुं भी-
 लाने, आपव निष्ठा मुने आवर करी । वही निष्ठा हुं पारिने
 बालीश, मे'लो आपव आपवपी वा'र विमरी ॥६॥ आज्ञा
 लोपी भीरामनी, निष्ठा आपवा विमरी वा'र । तने रावण तेही
 बालियो, वही बालिया दुष्ण अपार ॥७॥ विपनि वही विपोग
 घणो, रक्षा रामजीपी वळी दूर । निष्कुलानंद कहे बचन लोपना,
 आपे दुष्ण जाणजो जकर ॥ ८ ॥ क.व.पुं ॥ १४ ॥

જાળી સીમા ભાદ ધીરજીવીરજી, જાંધી વાજ રત્ન મિત્રીવીરજી ।
 જીંધી લંકાં કેરી રાવજીવીરજી, જાળી સીમા મેઢાવજી અવજા
 અધિરજી ॥૧॥ શબ્દ—સીમાને કહ્યું રાવજીવે, જેમ હોયે તેમ રાજી
 વેવ । આવી અલો નયે અમયે, કેર વાજજો જાં કહી મેજા ॥૨॥ ત્યાંનો
 વિચીવને જાણે કરી, જાજાવ્યો સુંદર જાનગાર । મેઢી આપ્યા રાજ
 વાજજો, ત્યાંનો રામે કર્યો નિગજાર ॥૩॥ આજ્ઞા જાંધીને આધિવા,
 તેમે રાજી જ વજા રાજ । જાળી અધિવાં અમ અરખ્યું, રજું રાજું રજું
 રાજ ॥૪॥ ત્યારે રવારવ આદિ વેવજા, અધુવ કર્યો સનકાર । ત્યારે
 રામજીવે રાજિવાં, શુદ્ધ આખી સીમા વાર ॥૫॥ વચન સોવનાં
 વિચલ રજી, જાનગારનું જ રજું સુખ । રમ આજ્ઞા રજીવીને જ વાજું
 વચનથી વિનુજ ॥૬॥ ધોરાને રમ જાવજા, ઝોરજ આજ્ઞા ધીરજીવી-
 રજી । ધોરી ધોરી જે આગવ્યા, તે સરજો છે વજા વિજાવી ॥૭॥
 આજ્ઞાનાં આગવજીવજો, જાણે વર વિજીરજે જાનિ । વિષ્ણુનાગવજી
 જ સોવજી, આજ્ઞા રિચી રજ રનિ ॥૮॥ કહ્યું ॥૧૫॥

કહી રજ વારના સાંભજો સારીજી, જીંધી લંકાંગીરી રાવજીવે
 આરીજી । જાળી રજું રામે રામાનુજજી વિચારીજી, વેંલા જાણો
 વિચીવજીવે વારે વેંસારીજી ॥૧॥ શબ્દ—વારે વેંસારી વેંના આવજો,
 વિસારજો જાં રજ વચજીવે । કહી વાજું નમજે, વેંસજો જાં રાવજી
 આગવજે ॥૨॥ જાળી જઈ જોડ લંકાંગીરી, રીંધી રાવજીવી રિચિ જાનિ ।
 નમ વિચા વેંલા જાણે, વિચાં નમ કરી નઈ જાનિ ॥૩॥ ત્યાંનો સુખનું
 જગાં વેંસનું, ધીરામનું અવજે કરી । કહે વેંનું જગાં વ કોજ છે,
 વારી કાજો વ સેના કરી ॥૪॥ રમ વચન વિસારનાં, જાનિ રનિ રમ
 વજ રજ । જાળી આમજીવી રત્નજાં, ત્યારે જાણે જાનિ ધોરજ વજ ॥૫॥
 કહી અધોગગની વારના, રામે રજું રામાનુજજી । આવજા જાં રેજાં
 અમ વાજજો, કહી વુજવા વિચા નુજજે ॥૬॥ અજાવજીવે રીંધી આગવ્યા,
 રજીસાને રજીવજી । તે વચન સોવજાં જાળી રામજી, રજું ત્યારે
 નુજિસવા વજી ॥૭॥ ત્યારે જાણે કહે વચનરોહીનું, મુખ જ જોનું
 વાજું કરી । વિષ્ણુનાગવજી જાળી રામાનુજજી, રામ ભાવ ર સાંધી જાળી
 ॥૮॥ કહ્યું ॥૧૬॥

વરજાન ધોર । કહે આગેવિ રેજ અગવજે, ર રાજ છે । સંજો વચનરો-

હિનો ઘણી નહિ, ઘણુરે મુનેગારે । સંનો ડ્યાંડ્યાં આવે ત્યાં જન
મઢી, ઘઢી કરે નિરસ્કારે; સંનો ॥૧॥ સંનો લેશ વચન ઓ
સોપિયે, જાનિ થઈ વનમનરે । સંનો નક નકહો જેમ ટાઢનાં,
લોહું થઈ આવે વનરે; સંનો ॥૨॥ કોઈ સો કન્યા પરણાવે મુનરે,
વહી મરે મોટિયારે । રાંઢ્યા વિના વર્મા કોળ રહે, રાંધે સૌ નક
હારે; સંનો ॥૩॥ વચ વચન વિના જા વિશ્વમાં, વરનેછે જે
વિમુશ્વરે । નિષ્કુલાનંદ તેને નિરખનાં, સંન ન માને મુશ્વરે; સંનો ॥૪॥
પદ ॥૪॥

વિમુશ્વનું મુશ્વ જાનિ મુશ્વરેજી । મજરો મજર ન મુશ્વો વર્ના
મનેજી । કાને કરી કેદિ ન મુશ્વો વર્ના કે'જી, વરને ન વરો વિમુ-
શ્વનું મેજી ॥૧॥ શબ્દ—વરને ન વરવું વિમુશ્વનું, તેમ સ્વર્ગયું
નાઈ વંજો કરી । સર્વે વકારે સમજી, વાળીને મુકવા વરહરી ॥ ૧ ॥
કોઈ રીતે કુવાવનો, મુજ મરી જાય ઓ વટમાં । તો વાર વોને
વામનાં, તરી વાગ્યું જાણે જઈ તટમાં ॥૨॥ વચ સાકર સુંદર
ત્યાંલગી, ડ્યાંલગી ન જાણી લાઢ ખોવંગની । તેમ હરિજન સારો
ત્યાંલગી, ડ્યાંલગી નથી સોધન કુસંગની ॥૩॥ શોભનિક વારીર
ત્યાંલગી, ડ્યાંલગી નથી કોઈ કપાલમાં । તેમ સંનશિરોમણિ ત્યાં-
લગી, ડ્યાંલગી ના'વ્યો વિમુશ્વની જાઢમાં ॥૪॥ વાવ્યો મોલ
સારો ત્યાંલગી, ડ્યાંલગી નથી વચાળો વરહમાં । તેમ મલ્લની
મલાઈ ત્યાંલગી, ડ્યાંલગી ના'વ્યો વિમુશ્વની વરહમાં ॥૫॥ તેમ
મુલ્લની મોટવ ત્યાંલગી, ડ્યાંલગી નથી વંચ વિવપનો વસંગ । તેંઈ
ઈન્દ્રિય મન પ્રાણથી, જાનિ રહેછે જમગ ॥૬॥ જેવા વિમુશ્વ છે
વારના, તેવા વિમુશ્વ છે વરમાંય । નિષ્કુલાનંદ કહે ન કરીયે, વનો
વિશ્વાસ કાંય ॥૮॥ કહ્યું ॥૧૭॥

વિમુશ્વનો સંગ તજો તતકાઢજી, હીયે આળી હરકાયા શ્વા-
નની લાઢજી । વઢગી જઢગી કરનાં જઢાઢજી, જાણજો જઢર
વજ જમ જાઢજી ॥૧॥ શબ્દ—જમની જાઢ જાળીને, તન મનમાં
રાખ્યો ગ્રામ । મુનગેવળ હરિમલ્લને, મવ વેમવું વરને વાસ ॥૨॥
જેમ રાહસ્યો રાંકંશ રવિનું, જાનિ તમે વાણ તેજ સીન । તેમ

हरिविमुक्तना संगभी, बाप मनि अमि मलिन ॥३॥ मातृ कनुअंग
वरमिये, उपारे उगे अगल्य आकाश । जल मकोबाये मलभी,
नेम विमुक्तभी मनि भाग ॥४॥ जेम बायुना बेगे करीने, विनाइ-
जाये बन्दी बाइछा । नेम विमुक्त वचनना बेगभी, जाण सुमगुल
जाहि सचछा ॥५॥ बाम विछण्य विना जण्ये, मुके एक मुके शरी-
रने । एम कुमंग अंगमां आवना, मारे मोटा मुनि भीरने ॥६॥ कही
कहीने कहीए केटनुं, हे'जो हरिविमुक्तभी बेगछा । वरमण्ड तो
बामको, बामको बन्दी दुःख सचछा ॥७॥ निर्दिष्ट बाबा बाने, न
करको संग विमुक्तनो । निष्कुलानन्द निवे कहें, ए छे उपाय सुननो
॥८॥ कहनुं ॥१८॥

शिष्य सुनसार लोपेछे वचनजी, एम मोटा मुनि विचारेछे वचजी ।
सुनो जहदुद्धिवाला जनजी, पोतावा सुनमां बाहेछे विचनजी ॥९॥
राक—विचन बाहेछे वच समझे, कायेछे हाक बेमवा मनी । नेम
बलानुं छुं पुछनुं, बहरो जहर एवा बनी ॥१॥ बहु दुकी बीज बल-
रना, जाण न्नाइ भागीज भुनने । वच पहीक बनी पाटो हमाई,
मरीज पायी बहु दुःखने ॥२॥ कायेछे सपनो कहियो, मान जानां
भुयो सकलायछे । एण जाननो मपी अंतु बाधको, जे हसनां
भीत्री नाग व्यापछे ॥३॥ चालेछे चोरने मारने, मरान्द मारनेछे
क्षेमरे । एण शिष्य कवाला एगं लोपेसोगनां, एगं दुष्टक रहीज केमरे
॥४॥ एम बाहि बेन्दी वचनजी, केर राकेल कल केव मल्लो । कल
ननुं कजेन धईने, बेछे बेकय दल्लो ॥५॥ कानो मर उंर अचनार
पायी, अचनोअयो मार उपाइयो । कसर करयो चालनां तो, वनी
एनो थोके लाइयो ॥६॥ मारे जोई विचारी जगदीशनां, विमुक्त
हे'जो मां वचनभी । निष्कुलानन्द कहे माधना, घरमां अंधां धर
मपी ॥८॥ कहनुं ॥१९॥

जो'जो आ जगलमां जीवनां सुनजी, देहपरजंग भोगनेछे
दुःखजी । अल जल नून जाहार विना बैठछे भुनजी, नेनो जल
जाननो हमा हरिपी विमुक्तजी ॥१॥ राक—हरि विमुक्तजी चारना,
सांभळो तो सब कउं । मपी वधारी एहो, मजरो मजर देखाही

હરે ॥૨૦॥ અન્ધારે જન જાણજો, હરિકૃપા ન સાંભઝી કાન । તેનો
જર બંધીર બગા, પદ્મ દંડ દિધો ખગવાન ॥૨૧॥ અન્ધારે હરિ હરિ-
જનનું, શ્વ ન જોયું તપને । તેને કરી વધા સાંધકા, હથે સુઝે મહિ
દિવ રેપેને ॥૨૨॥ અઘાપે તામ જગદીશનું, જાણે વળ દલગાં મઈ ।
તે જન જાનો મૃગા વધા, બોલવાની હથે વંધી મઈ ॥૨૩॥ એ જને
હરિકૃપા સાંભઝી, કાઠી રેણી કાનુંકાનું કપી । તે જન વધા
તોનકા, હથે બોલી સમજાતી મપી ॥૨૪॥ નુના વાગકા રોગી વિષોલી,
દુઃખી રીત હરિદી જાતિ । તેનો પૂર્વના વાવપી, દુઃખ ઓગવેછે દુર્વનિ
॥૨૫॥ પદ્મ દંડ જાણો રૂપનો, ઓગવેછે વિમુખ વટી । નિષ્કુલાનંદ
ન છોડિયે, હરિવચન બાધું સાંભઝી ॥૨૬॥ કહયું ॥૨૦॥

વરણ નિપુણની—સમજીને સપાનુરે, વાંતા કરો હરિનાં વચન ।
રેખી રેખીને દુઃખમાં, રીદ વરાળે વહિયે જન; સમ ॥૨૧॥ જેને
વચને વિષન ચિરમે, વાધિયે વરસ જાનંદ । વર્ષા વચન છે વહુપે,
તેનો કાંદે મૃગ્ય મનિમંદ; સમ ॥૨૨॥ અસમર્થની એ આગળ્યા,
મવાયે ન મવાયે મન । વળ સમર્થના વચનમાં, રહિયે રાજી મદ
નિષાદિન; સમ ॥૨૩॥ શ્રીહરિ મિલ્લવી સુખ ભેપે, નિઃકર્ષીને ન ત્યાપ
હોર । નિષ્કુલાનંદ કહે ન કીંતિયે, વધું તદ્દ અવરની ઓર; સમ ॥
૨૪॥ વદ ॥૨૫॥

નિઃકર્ષને હરિને ત્યાગ ન વાવજી, વપન જાણયું જન મન સાંધજી ।
એવી વાવ દુઃખ સુખ મર્થે જાણજી, વધો મન કરવો કોઈ વપાવજી
॥૨૬॥ શબ્દ—કપાવ વધો કરવો મહિ, જેને કરી નિઃકર્ષે જગદીશ ।
રાજી કર્યાનું રમું વદ, વળ હરિને ન કરાવો રીશ ॥૨૭॥ હડ કરી હરિ
વપરે, કોઈ સંચક કરે સંચકાઈ । તે સંચક મહિ શ્રીહરિનનો, વ છે
શાસ જાણો દુલ્લદાઈ ॥૨૮॥ મન મમનું મુક મહિ, કરે હરિ હઠાવવા
હોદ । વધા મન જે મગવાનના, તેન કહિયે કપાલના કોદ ॥૨૯॥
ન કરે મમનું મોર્ચનનું, નિઃકર્ષ મમનું કરાવે માધન । જો મોર્ચે મમનું
વના મનનું, તો કોંઈ વિમુખના સાધન ॥૩૦॥ હરકોઈ વાને હટકિ,
વટકિને વાલી નિમરે । હન તોલી હરિ હરિજનનું, વિમુખનું વામગવ
કરે ॥૩૧॥ વધા જાંમમ જનને, જાઢળા જોયે જગદીશને । રીલે તો

न रहे हीनता, निम्ने तो काये हीनने ॥३॥ बचनबोलीधी लागे
बसधी, एवा सेवकत्री सेवकाई । निष्कुलानंद एवी भगनी, भक्तने
न करधी भाई ॥८॥ कहनुं ॥२१॥

हठ करी हरिपुं राधिका राणीजी, श्रीकृष्ण सांचे बोरणां रीका
आणीजी । इतं गोमोके पोने पदराणीजी, आर्या अचनिपर
बरा आहीर राणीजी ॥१॥ कव—आहीरने घेर अचनरां, रथां
बीनबंधुधी दूर । एवी मोटव मटो बरी, नधी जोइनी जनने जहर
॥२॥ एतो भक्त इतं भगवानरा, राधिका ने रमा समान । एने
अरचे आविषा, श्रीकृष्ण कृपानिवाज ॥३॥ वन भनि अवकाई
आरंभी, श्रीहरिधी लेवुं लुन । एवुं भक्त न करे भगवानरा, करे
होय हरिधी विमुन ॥४॥ बळी एक समामां वयाए, रोना हीठा
रामजीने राव । पिवांकी जई बाये वया, बरा लनी अनि संवाप-
वाज ॥५॥ नेने शिंचे वणुं समझाविषा, वन समझरां नहि लक-
लेवा । पारलुं लेवा परब्रह्मनुं, निपो वेदेहीनो वेव ॥६॥ त्वारे राय
करे दाक्षावणी, एकटा केव जो ईजा किरा । त्वारे रायी लजा वरा
पिवाकिरामने, जेव धनुं तेव केवा रथा ॥७॥ त्वारे जावकी वरा
जाणी जटीए, मर्त त्यागी विधा नेहने । निष्कुलानंद एवुं विपणुं,
अवकाहनुं कव एवने ॥८॥ कहनुं ॥२२॥

मननुं ममनुं मुकनुं मोटाने वामजी, वनेवुं वदव धई वामरा
वामजी । तो मव मने माचे केहि वामजी, जो रहे एवा जन्म
अध्यामजी ॥१॥ कव—अध्याम एवो रावरो, मोटा आगळ मेव-
नुं मान । जोइ निपो सव जीवरा, एवां जाणो नधी कांइ उगाव
॥२॥ मान मुके मान वधे, मान रामने पटिगाव मान । एव सम-
भी सन वाणा, मान मुकवा छे अनि गाव ॥३॥ वेदवारी दु नी
मानधी, निरमानी रेसुनी सदाई । पिपन रहे वधी वेगळा, नजी
कव न आवे कांई ॥४॥ माने करी मोटानपो, अपराध ने माने वनी ।
ने कथा सुनीछे अचने, चित्रकेतु गुंज ने शिवनी ॥५॥ बचन-
बोली विमुनधी, नोअ मानीनी मोटी अनि । अवमल निने
हरिजन हरिनो, एवी मान केवंचे अनि ॥६॥ मानी केनुं माने

મહિ, મર હોયે વામવ્યમાં જેન । આપ હા'વનમાં જેને મહિ,
રહે અંધર્પંથ દિવરંજ ॥૫॥ કામી કોપી લોચીને સજ્જા, કેદિ
જાવિ જાયે જરમાંદે । નિષ્કુલ્લાનંદ મામીને મને, ભાજ જાવ્ય મહિ
કાદે ॥૬॥ કહ્યું ॥૨૩॥

હરિના જનમે જાનજો પદ જોડ્યજી, ગુણ વિના મનેછે મનમાં
જોડ્યજી । તેમાં તો રચાછે કમેજ કોડ્યજી, રંગહીના દિવેછે તે
માંદી જોડ્યજી ॥૧॥ કાવ—જોડ્ય દિવેછે જોડ્ય રામવા, જન
જોડ્ય રજ જમની મળી । રૂપ્યાં રહી તેને જાવરી, તે જમણી
જ વાણે જવળી ॥૨॥ રૂપ્યાં જેને દોષ જરવા, જાહે મહિ પોનાની
મૂન । જમણને આપ માવવા, વહી કરે જમૂનનું મૂન ॥૩॥ જાનું
તદ જેમે જોડવા, મહુનો કારવા સમાર । બીજાધરી વહી જમણો,
જાહે પોનામાં જાર ॥૪॥ જરી જમણની રૂપ્યા, જેને ગુન જમની
મળની મહિ । વિનાજા જ્યો મહિ વિમુખ સંગવી, જેવો રૂપ્યાં કરેછે
રહી ॥૫॥ જે જમણાંદિ જલ દહે, તે જમણાં મજા સુંમે જદ । તેને
શુદ્ધ જાવા જારીરે કરી, જવાય જેને મજા મહ ॥૬॥ જેવી જમણો-
હીની જોડ્ય જમળી, તેવીજ જાવ માહિ રહી । તેમ રૂપ્યાંમાંદિ
જોડી મળી, છે પરિપૂર્ણ જાનો મહી ॥૭॥ હરિજનને જાન હમેજો,
રૂપ્યાં કરેછે જમણી । નિષ્કુલ્લાનંદ કહે નિમ્બપત્તે, જાવ્ય મળી છે
જોડ્ય જળી ॥૮॥ કહ્યું ॥૨૪॥

વરણ નિપુણવળી—સંત ભાષા તે કહિયેરે, કાહે જોડ્ય જોડી-
જોડી જારે । અંતરમાં રહે જગજા, હાથ લાગવા જાંવે જગાર; સન ॥
૧॥ જેને મહિ દોષ જારવા, જાહે પોનાની મૂન । મળે જવગુણ
જાવણા, જાહે મન હરિના જમૂન; સંત ॥૨॥ મધમે મુખશાપિ
સંતને, મુખશાપિ પોનાનું મન । જરિ મિત્રને જોડ્યની, મજે મજે તે
હરિજન; સંત ॥૩॥ અંતરે જ રહે જવળી, જાંટી હરિજન સાથ ।
નિષ્કુલ્લાનંદ નિમે કરી, રિમે જવા જનપર જાક; સન ॥૪॥ વદ ॥૫॥

હરિ રાજી કરવા હોય જેવે હામજી, તો સંતસંગે જેન રામ્બો જાનું
જામજી । સંત છે મર્વ સુખના જામજી, તેહ વિના કેદિવે જ મરે
કામજી ॥૬॥ કાવ—કામ જ મરે સનસંગવિના, ત્યારે તેનેજ
સોપવા માન । મન કર્યે જવને કરી, યદ રે'વા સંતના જેવાન ॥૭॥

જા ભોજ વાળોઠમ્માં વહે, જાળો ઝગ્ગ અનું કાચ । નેમે સંગાથે કેમ
ઝોદિયે, જાળી સદાપ સુખનું વાચ ॥૩॥ વિવાહ કરી કેમ હરિન,
અનિ વચન બહુથી । જેને કણે કુને રહે દુખ દણે, તે નહ વ
ઠેદિયે વહથી ॥૪॥ જે જાળોથી વંચ હુદિયે, તે વચ વ કરિયે વાચનું ।
જેને જાળાદે ઝીંકિયે, નેમે વ કરિયે વાચનું ॥૫॥ જેમ કોઈ રાખે
અગ્નિ પર વચનું, વહી વારિયું રાખે વેર । ને જવ વચ વહી જાળનો, જે હું
ઝીંકીજા ને કહ વેર ॥૬॥ વચ સંગ સાથે રાખી જાનના, વહી કરે
સુખથી જાણ । ને દિવ ધોરે દુખ વાળનું, કાં કરનો વહી નવાચ
॥૭॥ વચનું કે વાહારાગને, રાખી સંગ સંગાથે રોષ । નિષ્કુલાવંદ
કહે વ વહિ વહે, રાખે દેના કોઈયે રોષ ॥૮॥ કવચું ॥૯॥

સંગને ઝોરિયે સર્વે જાણનુંઝી, વહી અંતરાય વ રાખીયે અનુંઝી ।
કરિયે જાણનું સાચા સંગનનુંઝી, મો સંગ અંતર રાખી વાચ વાનુંઝી
॥૧॥ રાગ—વનું રાગી કરી સંગને, કેક વામિયા વરદ વાચ । સંગ
વિવા જોથી મુખો સુચણે, કહો કેનું સરિયું કાચ ॥૨॥ જેમ વાચ
વિવા ઝીંકિયેવિવા, વહી નવાચ અંતર વવાચ । નેમ સંગ વિવા સંસાર
નવા, હીદ દુષ્ટે કોઈ વરવાંચ ॥૩॥ જેમ રવિ વિવાથી રાગી,
જાળો વહી જાણથી અગ્નિ । નેમ સંગ વિવા અગ્નિ અંતર, કેદિ
વ વાચે દુર ॥૪॥ જેમ વરસાન વિવા વનુંવણ, અગ્નિયે વહી રહે ।
નેમ સંગ વિવા ઝીંક અગ્નિયા, કહો સુખ વણથી મહે ॥૫॥ નેમ
સંગનું ઝોદિયે, ઝોદિયે વાળીયું ઝીંક । નેમે સુખ વાણનું વહી
સુગનું, વિવાવિ જોયે ઠીયે વિવા ॥૬॥ કોઈ માંચ વાચ માંચકો,
વહી દુષ્ટે જાણ વચન । વચ જોવાનું રનું વદ, જો અરે વહિ વંદા
કુવને ॥૭॥ વાદે સાચા સંગ સંગી, કરિયે રાગીર ત્રિવાન ।
નિષ્કુલાવંદ નો વરવે, સુખથી જાણે સર્વ વાચ ॥૮॥ કવચું ॥૯॥

સાચા સંગ જાળો અગ્નિયા ધોદાગી, વીજા વહુ વરોપર કરે
માવાવંદાગી । વહી ત્યાં વાચવંદે અગ્નિયા ધોદાગી, માંચ વહી
તાગ્નિયા અગ્નિયાવર ધોદાગી ॥૧॥ રાગ—ધોદા અગ્નિયાવરવા,
વાળે જાણ અગ્નિયાવર વણ । વચ સાચુ કેવાવંદે સંસારવા,
અનિ સવાહ ત્રિવાવણ ॥૨॥ વાચ વાચને રહે ઝોદાવા, ત્રિવા વચને

તાકે ઘણું । સાચા નિમક ને મુઠ્ઠા પની, પારેછે પીરચકાણું ॥૩॥
 જેણે ઉપદેશ વારતા, કરે સાચા સંતના સરખી । વળ મરી
 મુંઢાઈ મિતરે, નેનો કોણે વળ તપ્પ પરખી ॥૪॥ કેલમાં વધુ વગી
 રચા, વ્યમની ને વઢી વટાઝ ઘણો । તીર્થે જન નિગમ ન માને,
 કરે દોહ ને ધર્મવળો ॥૫॥ પચા સાધુ પદે મંસારમાં, વૃજાયછે
 પાધી મઢી । ઘમુની વાંધી મરજાદને, ઘોહવા છે ત્યાર વઢી ॥૬॥
 પચા સાધુને મેલનાં, પુણ્ય પૂર્વનાં પરજઢે । આપે ભોલ્ય મોટી અભિ,
 જે જનને તથા મઢે ॥૭॥ મટ્ટા ઘોઝા ઘોઝવા વરા, મારી ત્યાગે
 દયામઢી ગાય । નિષ્કુલાનંદ ગાય વૃજીય, વળ જર ત્યાર ન
 વૃજાય ॥૮॥ કહવું ॥૨૭॥

સાચા શુદ્ધ સંતનો મમાગમ કયાંધીજી, પોહે મુન્યે કરી પ થાનો
 વધીજી । જેણે કરી છુટિયે મહા દુઃખમાંધીજી । જરૂર જીવના પ
 સાચા સંગાધીજી । ૧॥ શબ્દ—સાચા સંગાધી મંત છે, જાણો જીવ-
 ના જગમાંપ । મલ સાગરમાં કુચનાં, સાચા સંત કરેછે સાંવ ॥૨॥
 વાંદ છે વસમી ચેન્દ્રાનલા, વપારે આપે પઝ વઢી બાકરી । તે મમે
 સાચા સંત મળા, કાં તો સગા છે બીહરિ ॥૩॥ મેદ વિના ત્રિલો-
 કમાં, વધી જીવને ઠરવા ઠામ । આપે અંતે મળે માનજો, મયાં
 મહુનાં પધી કામ ॥૪॥ ને સંત જાણા છુમગુણે, જેમાં અશુભ શુભ
 નહિ એક । પરડવકારી સગા સમુના, ધર્મ નિયમવાઝા વિશેક
 ॥૫॥ કામ ક્રોધ ભોમે કરી, જેને અંતરે વધી રસાય । નિર્મોટી
 નિઃસ્પૃહી નિઃસ્વાદી, નિર્મોટી વઢી નિસ્પાય ॥૬॥ જનકદોષ જેના
 જીવમાં, વઢી અગ્રો વધી અણુમાર । પચા મંત શુદ્ધ ગિરોમણિ,
 ત્રિલોકના તારનાર ॥૭॥ વચન ન ભોવે વાલાનખું, દોષ વંચમાં
 વ્યાંત્રી પ્રાણ । નિષ્કુલાનંદ તથા સંતનાં, બીહરિ કરેછે વચ્ચાજ
 ॥૮॥ કહવું ॥૨૮॥

વરણ પોઢ—શ્રી રામ જોતે જનનાર્થેક એ શબ્દ છે—સંત સાચા ને
 મંસારમાં, રહે હરિવચને હમેશારે । આપવાઝા જો આપે બાકરો,
 ભોવે વચન ત્યાં નહિ સંકારે; સંત ॥૧॥ અમલ પાઢે જો હરિ-
 આગવ્યા, હવે નહિ આ લોકનાં સુખરે । વેદ પ્રમિપ્રાનને વૃર
 કરી, । સદા રહે હરિ સવમુખરે; સંત ॥૨॥ મરજી ન ભોવે મહારા-

जनी, आवे अंगे दुःख जो अनोदरे । साविन किर्पाये साटे जिहा-
ने, बरी करी मनघाए मोदो; संन० ॥३॥ गनु एक अंग रंग उदरे
बहि, एक रे'णी के'णी टंक एक उदरे । निष्कुमारवद् बहे एवा मन-
ने, हरजने पाये दुःख दूरे; संन० ॥४॥ पद ॥५॥

एवा साचा संननो समागम सारोजी, जेधी जांचे जाणजो दुःख-
नो जारोजी । प्रभु वामवानो न रहे उधारोजी, बीजानो भग के
बहु बडागोजी ॥१॥ शब्द—जडारो संग सरमानजो, कहंछुं कोइ
करघो बहि । माग बाप बिच बहनि, ए विमुन्वधी सारो बहि
॥२॥ नाखे हिमाखे बाखे विजळी, बळी कुचे बहे नर कोण । जिहा
काचे जांचे सुजिये, तोये विमुन्व दुःखसय मोण ॥३॥ एधी सरवुं
एकवार बहे, बळी पासीये गहनो वार । एण जवळ सरन जीवने,
विमुन्वधी चारमवार ॥४॥ हेर हेपर होमवी, स्मेछ पाराधि नष्ट-
वार । एका स्पर्शना पापधी, विमुन्वनुं पाप भवार ॥५॥ चाली विमु-
न्वमा स्पर्शनुं, कर्ण जइ घोप हिलविष । राजि न दळे कोइनी, जंम
गळी मळीनी मच ॥६॥ वृत्त पांचे स्पर्श पनो, बाघे कोइ पाणी
मळी । जमंन जममनुं सुकृत सबे, विमुन्व स्पर्श जाये बळी ॥७॥
एव सरवे प्रकारे समझीने, मजबो ने संग विमुन्वनो । निष्कुमारवद्
कहे तो वामघो, सारो दिवस सुखनो ॥८॥ कहनुं ॥९॥

बचनगोहीनो विज्ञापक करनांजी, पार न जांचे कोराजी कर-
नांजी । महादुःख बाघिये जवमनां सरनांजी, साटे दिलसा रहीये
एधी साहाय करनांजी ॥१॥ शब्द—हरता रहिये जनि दुष्टधी, जमे
हेली दैये दगादार । समो आवे तो कपुपणुं, बाबरनां न करे वार
॥२॥ जमे बीअ बावे भावे ममे, वन निये बीजाना माण । तेम वि-
मुन्व मुन्व मीरुं बहे, वन केरवे चारे न्वाण ॥३॥ जंम बरी कंजुक
बरीपावमां, कवि कळि बळि मुके कानमां । जवाहिने रहे जजगो,
वन सामाने रोळे शनमां ॥४॥ समझी सुवाळा सपेने, कोइ सुवे
बळी लई सोखमां । मानजो मने तेने मारजो, जवइय कररी
ओखमां ॥५॥ विकट भंरवि पारमां, बेरी निये बळाबहे । तेने
कहो कुशळ रे'वानी, प्रीति ने केम बहे । ६॥ तेम बचनगोहीनो

बिम्बास करे, रान्ने हरिबिम्बासुं होन । तेने सुख बाबा हरि बुझ
हुं, जे बहपो दुःखने निवेन ॥५॥ मारे सर्वे बहारे समझी, बज्रो
संग बचनहोहीनो । निष्कुलानंद करे निर्मल बाबा, रान्ने संग संग
निर्भोहीनो ॥८॥ अहं ॥१०॥

हरिबिम्बा बाबो बेराभजी, मरघो करघो मरघो चारे बालजी ।
बाबो परबल परघो बेराभजी, लारे बहघो व बापजी बेराभजी
॥१॥ काळ—बेराभ बहघो बापजी, ब्यारे कबघो जोबा मुंदमा ।
लारे बापव बहघो, बहघो मार ब्यारे बंघमा ॥२॥ जानी जोई
अगहीशमा, बिम्बा सोपेठे बचने । मर बाबो आज मोरने,
बल बहघो मर लजे लजे ॥३॥ दीप बाबो जने काळमा, मर
बलम बिमा रे'जो बममा । राम दिवस रबबहघो, लारे बिचारने
बममा ॥४॥ शिवा कोनापी सोच करघो, के'जो बघापी बचनहोही
पयो । संग बजुं समझावना, बल हुं तो देहमाजी रघो ॥५॥ चिपा
जाई हवे के'जो कंधे, लहे दुःखनुं मपी आवनुं । मोरानी मर
आइ मुची, कर्तुं जे मर बाबनुं ॥६॥ एम बलाघो बाबियो, तेजो
कळ बचन सोप्यामनुं । दुःखना हरिया बलरघो, सुख नहि रघे एव
अहं ॥७॥ एम के'जो जागममा, संग बळी मोरा मुवि । निष्कुलानंदके'
हरिहोरी सम, लोळना बळी न मछे लुनी ॥८॥ अहं ॥११॥

बचनहोहीनी बाल सांभळीजी, बचममा रे'जो महुं जम बळी-
जी । नहिमो बाल बगबघे सपळीजी, के'जो देम बघु बहि बे'लुं
ते बळीजी ॥१॥ काळ—बळीबळी बाल बर्जवी, बिम्बाजी बारमवार ।
ते सरघे सापी भावजो, मुठी जाणजो मां अचमार ॥२॥ जानी ई-
प्याबावनी, संग अंगवनी बाल बर्जवी । ते बमिळ छे पुताजमा,
मपी कही काह व मपी ॥३॥ जेजे गया जमपुीये, तेजो बिम्बावे
बचने करी । मारे समझु समझि, जेजो बापीने बहरी ॥४॥ भोळा
मनुष्यने भोळपी, बळी कांशि मांभघो कोटमा । जीव बिचारा
जीविमव्य हारी, कबार बागछे मरी लोदमा ॥५॥ एतना मारे
भोळ्याबिनुं, बिम्बानुं दिवम बळी । महुं जम व सावयेन रे'जो,
शिवाजी बाल आपी सांभळी ॥६॥ जेय के तेय अजाबिनुं, सर्वे
बाबनुं बरघ । दिनकारी के हरिजमने, के बिम्बावे बिबल ॥७॥

दूरज सुखने नामवा, हृष्टा करो कोइ वर । निष्कुलानंद ते जन-
मे, जोइए जानहुं आदरुं अर ॥८॥ कहनुं ॥३२॥

वरदाय दोह—अलि जोइने मजगरीनी, व राव छे—उपाव छे जमर
ते जानजो, वसनां ने विमुक्ती नामरे । जाज आविचछे जलविनवी,
वह जाये वसनां माचारे, कपान ॥१॥ विमुक्ती जायेछे पानि वापवा,
जोइनीने करे भागदारे । अजकनुं पछे जापी वपरे, वापनां
मारने चोरदारे, कपान ॥२॥ व होय बार एवो वरमां, वावा
वही वचनपी वारे । विमुक्ती नाम वर वनरे, मो जाये वापवाहि
प्याररे, कपान ॥३॥ वही अरक व रहे अज्ञानी, राने कप-
वां व रेवापरे । निष्कुलानंद कहे ते मर निधे, मानो लरो मज-
मुक्ती वापरे, कपान ॥४॥ वर ॥८॥

जनमुक्ती दुःखी भेजा वाप कपारेजी, वरवर वर करे नाम ला-
रेजी । हुं तो निसर्पो वचनपी वारेजी, सर्वे मने सुख नाम्यो ते
वारेजी ॥१॥ वर—सुख नाम्यो सांकर दही, निसर्पो वचनपी
वारने । केह वपाय कपाना कहनुं, मुक्ती नामवा वारने ॥२॥
वावा साधुय वाप वारेजे, वही नाम्यो'नो मुने रोकीने । वन केन
व मान्युं छे कोइनुं, नाम्यो हुं मंदही मुकीने ॥३॥ महास्व अहिमा
घोटप देवाही, जकही वाप्यो'नो मारा जीवने । निसर्पो'नुं मो'नुं
वारनुं, कोन जाने कनुं केन ईवने ॥४॥ ठामोठाव मारा ठावका,
जोइ वाप्यो'ना जनि वना । वासनामां मुने वाववा, रानि मो'नी
काइ मना ॥५॥ वन समो जोइने हुं सबक्यो, वाजो मोहन मोहन
वद जको । जाली जमन नाम्यो वन, एना वेवमां हुं मय्य पको
॥६॥ जर्षी राने हुं वटियो, लक्यां राना ते पुनक दईने । सुना मुकी
हुं सहुने वही, नाम्यो'नुं वानुमां दईने ॥७॥ एव विमुक्ती जव करे
वहाई, विमुक्ती जवने भागदरे । निष्कुलानंद कहे निधे जेने,
जाहुंछे जमनी भागदरे ॥८॥ कहनुं ॥३३॥

वही वरे विमुक्ती मजकरजी, वने दुःखे वरुं मुक्तीनुं वरजी ।
जंगने व मजनुं जम ने मंवरजी ॥ जानुं सनसगमां व छे स-
रजी ॥१॥ वर—समर छे सनसगमां, वावा बीवा सुख नाम्युं

મનઃ । મનું મન વસન ગહે મહિ, વનું માંમનનું નું મનહે ॥૨॥ મનની
રમોપો માયોગમયા, મની આપણે પેરેવેર । અનમ મની એ અની
મની, ને વામનું મનુવેર ॥૩॥ વનું મુની કું જાણો મનો, મુની મુન
મનમન માઈ । મનાના આપણે માંમનમાં, મન માનનું મ વાવ કાઈ
॥૪॥ મોવ મની વાની માંમનું, મનુનમરિયા મનમાં । મનું કોન માં
મહિ, મનિ મુનમન વાવ મનમાં ॥૫॥ મની મહામન મનાની મંદિ-
રનું, મનમાં મન વનના મનું । મને સંમાર મુનીને મું મનાના,
મનારે મનું મનું વ મુનનું ॥૬॥ માનનું માનું મિનુ મુની મનનું, મનનું
નિન મના માનમાં । માનો મનાર માની માનનાનો, મન મનાની
મોનો માનમાં ॥૭॥ મન મોને માનનાની, મનિમેવામાં મના મોઈ ।
મિનુનાનદ મના મનનું, મુન મને મોના કોઈ ॥૮॥ મનનું ॥૧૪॥

મની મિનુન મને કું મેની મુન માનોની, મનુ મને કું માનામાં
માનનાનોની । મન મન માનના મને માનોની, મનો મનના મને
મેના મ માનોની ॥૧॥ મન—માનો મહિ મનમાં મનો, મનના મે
મારે મને । મોનો મહિ એ કું મનનું, મનાની મ મનો મને મને ॥૨॥
મની મોની માનો મે માનના મન, મને મનિ મન મેના મેના ।
માને માનના મને મનના, મેના મનના માનના મના ॥૩॥ મનો
માનનાનો મેના મનાનો, મેનો મના મેના મહિ માને । માની મનિ
માનાના, મની મેના મેના ॥૪॥ મનના માના માનમાં મની,
માનાનાના જ મનાના । માને મ માને મનાનો મહિ, મેનો મનાના
મ મનો માના ॥૫॥ મને મિનના મનાનાના, મને મ મને મના મની ।
મેના મેનો મનો મેના મેના, મની મિની એ માનો મનાનો ॥૬॥ માને
મનો મની મેનાનો, માનું મનના માના મનાના । માનાની માનાના-
નાની, મનો મેના મને એ મનાના ॥૭॥ મના મનાની મનાનો, મના
મે માનો મહિ । મિનુનાનદ મની માનાના, મેનાની મની મે મની
॥૮॥ મનનું ॥૧૫॥

મનના માનાનું મોનોને મનાનાની, માને મનાને એ માના માના-
ની ॥ માની મનાની મનાની માનાની, મની મનાનો માના માના
માના માનાની ॥૧॥ મન—માના માના માના મનાના, મનાના

વચનથી ચારણે । ત્રિપાં ત્રિપાં જશેછે ઝુતિપાં, વચું કરેછે ત્રિપાકા-
રણે ॥૨॥ આ લોકે પરલોકે જાવડ, એની જશે મહિ જરા એટલી ।
અવસાં એ સુંદાઈ રહીછે, વાપી વામણે તેટલી ॥૩॥ ત્યાપછે કટકાર
લલકની, મલકનો તિપેછે મેલ જો । વર્ષાં જોછી કાઢી થી ત્યા-
ગ્યને, કઢી યુ સમજાણું સેલ'જો ॥૪॥ વ્યાજ પેજાદે ત્યાગ્યને વહસા,
અંને જોઈ જાવવા વહે । તે મોરેથી જ જાણે એ માવથી, તે વાછક
વચું ધોરા વહે ॥૫॥ રૂંદ યોગથી જા'વળ કરે, તેને જાણે કેદિયે
જ રેલ'જો । રૂઝ વચાછી પુરીઈ તજે, તેને મોટો મૂરત્ય લેલ'જો ॥૬॥
સુંદાથી સર્વે લુગડાં, વળી વાગો થઈ વાગ્યો વળો । વચું વર્ણુ વ
અમાગિયે, રહે જાણે કે મોઢો વળો ॥૭॥ સમો જ વાવ્યો સાવથી,
આથી તકમાં જવતું વચું । ત્રિપુલ્લાનંદ વ વરને, કોઈ વાવ વર્ણનું
આથી વચું ॥૮॥ કવચું ॥૩૬॥

વચન વાચના—વાવ વર્ણનાં ઇગટે યાગીને, ત્યારે સુણે તે અવલો
કવચાવે । કરવાનું એ હોય તે જ કરે, જ કર્યાનું કામ કરાવે; વાવ•
॥૧॥ સુલમાંદી તે સુલ જ સુણે, દુઃલમાંદી દુઃલ જ રેલાવે । સો-
દાને વળ લલં કરી માને, સાચામાં સાણું જ લેલાવે; વાવ• ॥૨॥
વ એ વચનથી વિવલિ વિરમે, તે વચન વિવસય લાગે । જેઈ વચ-
નથી જાવ જમનુરમાં, તેઈ વચનને જનુરાગે; વાવ• ॥૩॥ વમ કુલુ-
દિને ઝંખું સુણે જાનિ, કઢી મોટા રાખે ત્યાં જ રે'વાવે । ત્રિપુલ્લા-
નંદ વ વરનું ઢેકાણું, આ લોકે પરલોકે જ કે'વાવે; વાવ• ॥૪॥
વદ ॥૫॥

હરિઆજ્ઞાપે વિવુષ વદયા વ્યોમજી, હરિઆજ્ઞાપે રચા ઝૂં-યે
રવિ સોમજી । હરિઆજ્ઞાપે રચા મૂચર મોમજી, તે લોપે નહિ
આજ્ઞા થઈ વકોમજી ॥૧॥ જાજ—વકોમ થઈ વદલે નહિ, રહે સહુ-
સહુના સ્વામમાં । અનિ વસજ થઈ વનમાં, રચા રાકયા ત્યાં ગુલના-
મમાં ॥૨॥ જાજા રાકયા સલ્લોકમાં, ત્રિપને રાકયા કેલામ ।
વિષ્ણુને રાકયા વૈકુંઠમાં, વમ આખ્યાં મુજવો ત્રિવાસ ॥૩॥ રૂંદ
રાકયો જમરાવની, ઘોષજીને રાકયા વામાજ । જ્યાંજ્યાં કરી હરિયે
આગન્યા, ત્રિપાં રચા સુણે સદાકાઢ ॥૪॥ વત્રીનજે રાકયા વાપી-

શ્વર, ત્રિરખમુક્ત રાક્ષસા શ્વેતદ્વીપમાં । ગોપી ગોપ રાક્ષસા મોલોકે,
રાક્ષસા મુક્ત જાક્ષર સમીપમાં ॥૧૦॥ એમ જેમ જેને રાક્ષસા પટે, તેમ
રાક્ષસાએ કરી તપામ । એવો જોયે અધિકાર જેને, તેવો આપ્યો છે
અધિનાશ ॥૧૧॥ એમો રચા છે સદુ રાજી વર્ષ, વોન વોનાને જ્ઞાન ।
તેજ વચન મધી મોગના, જાણી સમર્થ શ્રીમગધાન ॥૧૨॥ એમ
સમગ્રી આપણે, રહીશ આપ આપને જ્ઞાનકે । ત્રિષ્કુશાનંદ કહે
મહિ તો, આંધે દુઃખ અજાનકે ॥૧૩॥ કહ્યું ॥૧૪॥

વહુ દુઃખ વામે થઈ જ્ઞાન જાણી, ત્રિપાંત્રિપાં જાય ત્રિપાં વામે
કહજી । જ્ઞાન જોઈ વાપણે શ્વરા મર જાણી, વહુ વાન પુરાણે
સુખથી સુસ્વજી ॥૧૫॥ શબ્દ—સુસ્વજ જ્ઞાને સુખથી, જરી જ્ઞાન-
જાણી એ જોટ । હંદ્ર હંદ્રાસને મલ રણો, ત્યારે તપો કમલ વચની
જોટ ॥૧૬॥ મલ જ્ઞાનું આજ્ઞાનાં, તામે તોરુમાંય તજામણું । જ્ઞાન
જાણ મોગ જ્યોમમાં, વાપ હેરાજ વણુંવણું ॥૧૭॥ મહુષ વરેણ ત્રિજ-
રાજવ તજી, જણો કેસવા હંદ્રને જામને । હંદ્રામનનું સુખ જાણ્યું
મહિ, જાણ્યું દુઃખ મોગથી કાવાને ॥૧૮॥ ત્રિશંકુ તજી રાજવ જૂ-
મિનું, જણો જમરપુરમાં જો સુખ । સુખ મ જહ્યું દુઃખ વહ્યું,
વચી તટવણો વંચે સુખ ॥૧૯॥ જ્ઞાનજાણનો સર્વે કેદાજ, અનિ જ-
માવર વાપણે । હંન ને જન્મ કેદા મરા, જ્ઞાન મકારા કે'વાપણે
॥૨૦॥ એમ સમજી સમજીને, રે'વું સદુસદુના જ્ઞાનમાં । જ્ઞાન તજી-
ને એ જીવ્યું, તે જીવિત તપું છે જ્ઞાનમાં ॥૨૧॥ જેમ વોનાનો વિદુ
વરહી, કોઈ જાતી વાપ જ્યાંવિચારણી । ત્રિષ્કુશાનંદ એ નાર મરમી,
પુરુષનું પેટ જાણી ॥૨૨॥ કહ્યું ॥૨૩॥

કોઈ કે'જો એમ કેમ રે'વે ત્રિપાં દુઃખજી, ધીમે જો જાયે તો
વામિયે સુખજી । એમ કહે છે મર હરિના વિષુખજી, તેની કહું કિ-
યાં જાગશે જુલજી ॥૨૪॥ શબ્દ—સુખ જાગવા મમે વળું, જાણે કિ-
યાંક જહુ વાંચું સુખિયો । વળ દુઃખ વામે દશ રગ જાગજે, તે
ત્રિપાં જાય ત્રિપાં જુલિયો ॥૨૫॥ જાગ્યે જ્યાં એટલું રહે, સુખ દુઃખ-
માં જેનાર । તેને મધી તપાસતો, વિષુખ વળ વિચાર ॥૨૬॥ જેમ
જાણે કોઈક કમાગિયે, હોયે કેલી જ્યમની વિદોષ । તે કેદિ મહિ
જરે કોથલી, મર કરે દેશ વિદેશ ॥૨૭॥ જેમ જોર વામ્યો વચી જોરિયે,

જાણે આવીજા ભરી કરી ભાટ । વળ જાળનો મધી જાણે જીવહો,
 જે મુઠ્ઠી ભરીએ લલાટ ॥૧૮॥ એમ તર અભાગિયો, ભાગેછે વચનની
 જો વાઙ્ગ । પરમુચ્ચ પોનાનાં કરવા, પાવ એમ માથે દરાજ ॥૧૯॥
 એમ ચિમુચ્ચ તર ચિકલ પડે, મટકેછે મહમાંદિ અગિ । ઘન કરેછે
 સુન્ન મહાવા, વળ મહનું મધી સુન્ન રાગિ ॥૨૦॥ એમ શ્યામકં ઘણું જે
 વણા, તેનો મળા મુઠ્ઠાના મુઠ્ઠધી । નિષ્કુમારંદ નિશ્ચે જાળજો, એમ
 વલ્લ સુકાણું ફાલધી ॥૨૧॥ કવચું ॥૧૯॥

દરિદ્રાદ્વારમાં રચા જે આપજી, જાણી ઘમુનો મોટો ઘનાપજી ।
 તેને તો મનાણું વાપિયે વાપજી, તારે સુન્ન વાવા જો રચો જવા-
 પજી ॥૨૨॥ વાઙ્ગ—જવાપ એનો જાહનો મધી, જે વનેંછે વચનધી
 વાંદ । દેવ અદેવ હોપમાં વલ્લી, એને મળિયે કેની દાર ॥૨૩॥ દેવી
 આસુરી જીવ જગમાં, તેનો જાણેછે સદુ જન । દેવી વરતે વચનમાં,
 આસુરી ન માને વચન ॥૨૪॥ વીજા તો વિંતા મહુ રહે, લોપે મહિ
 વચન લગાર । ત્રિપાં જેને રાશ્વિયા, ત્રિપાં રચા કરી નિરપાર ॥૨૫॥
 દેવ્યવેદી કોટદિયે, મધી અનરાણા ઓરદિયે । વાંધ્યા મધી વીજે
 વાંધજો, વંધાણા છે વચન ઓરદિયે ॥૨૬॥ તેને દેવ્યવા દુશ્વિયા, લેવ્યવા
 દુશ્વિયા ચિમુચ્ચને । વધા સમઝું સદુ મરજો, પાધિ પૂરવ દુશ્વને ॥૨૭॥
 સાકરદેટીધી સારાં લાગે, જાન કહાં દંદામળાં । ભાવા વેગશો ભાંચે
 કરી, ત્યારે લાગશો વિષધી મુંદાં ઘળાં ॥૨૮॥ આસું એમ અગિ
 વલ્લી, તદ્દ આપ નિજ ઘેર વાઙ્ગ । નિષ્કુમારંદ ઇંડું તર કરેછે,
 માનેછે તેમાં ભાઙ્ગ ॥૨૯॥ કવચું ॥૨૦॥

વરગાળામાંથી—ઓટમાં કોટ દેવી મહિ દેવી, કરી નેવે બરામ્બરી
 ભાઙ્ગરે । શીરુ ભાપે બોલી અઘધાન્યને, અવારે વાપ્યા રાઙ્ગને
 વાઙ્ગરે; બોટ ॥૨૧॥ શાળગાર સોનાના મજી વારીરે, મુંદિયે મહિ
 મુન્ને મુંદી મહારે । મુન્ન દેવ્યે લેવ્યે તે મહામળું, એમ શીરુ બોપે
 જાણી અજારે; બોટ ॥૨૨॥ કરિંધી ઉતરી ભંરીપર વહી, મોટી વાન
 મુન્ને ન કેંવાપરે । કાલી કટિપંદ કોઈ કરે વતોલા, તેના વારીરની
 શોભા જાયરે; બોટ ॥૨૩॥ એમ પોનાનો વનિ પરદરિ વરો, કોઈ

ચારી કરે વ્યવિચારે । ત્રિપ્તુલાનંદ કે' આપ જન મેનો, વચ્ચી કોયે
ક કરે વચિવારે, જોર ॥૪૥॥ વચ ॥૧૦॥

જેમ વચ વચવને પુણ વેચારત્રી, તેને વરનાથી મુજબી મારત્રી ।
તે મહુ વાંધી વેઠાં વરવારત્રી, તેમાં વચ વચિવારે કર્યો વ્યવિચાર-
ત્રી ॥૧॥ કથ—વ્યવિચાર કરી વળત્રી નહીં, માંવું જેઠનું અહ
વર । તેને જગાળી મહુ સમજાવવા, ત્યાનો વોળી માંવું વચ્ચર ॥૨॥
કહે છું મગજી ગિન્નામગ દેવા, તું જાણી જાણી જાણી ॥૩॥ ભવર
ચિવા જોર જોરે, વચી જાગત કેમ વચી નહીં ॥૪॥ મામુ મમરો
જોર મોજજ, કુમરેવ વીજાં વચી કરિયાં । મગજ માણિ જાણિ જાણો,
વનો વચજ કે વચી કરિયાં ॥૫॥ કેરવળીમાં કેરવળી વરત્રી, વારત્રો
કાર્યો વચ વચિવળો । વચે વચર જાગદ જાગો, વચો કેમ કરોળો
વળો ॥૬॥ વ્યવિચારે કરી જાગદ વચાથી, વળ વાંધે વાળોળો વાંકચે ।
વજેની વરવા સી કર્યો જો, જાણિ કેમકે વાળવા વાંકચે ॥૭॥ મુને
કહું વચ વચો વીજાને, તો તરત મળે તેનું વચ । જમ જેમાં તો
જાંવેક છે, તેની વચી મમરે કાંઈ વચ ॥૮॥ વચ અધાગળી વચરે, છુટ
જાણિ માણી વહી । ત્રિપ્તુલાનંદ કહે વચાં વિલેખચે, જાગ વે વારત્ર
જી રહી ॥૯॥ વચનું ॥૪૧॥

વચ વેવર્ણીથી વહુ વગડેનીત્રી, જાણિ ન કરવી વર્ણાંદા મેનીત્રી ।
વનો વરત્રજ કરીછે જો વેનીત્રી, વ વચનું વાચ કોઈ વિવચન
વેનીત્રી ॥૧॥ કથ—વેની વિવચન વાચ વ વચનું, વર વોષ તાવ જો
વાળવો । તોવ તલવાચિયે મહિ તેજા વચને, જાણિયે વચાજો
વાળવો ॥૨॥ વારેવારે જાણી વારત્રા, માનજો મહુને મચની વચી ।
તે સમજવળા મુજબારે, જાણી મહિ કહું જાણથી ॥૩॥ જાણીર વચાવ
વર વચનું, વાચ વચનું વર તવ । વચ ન વેવું વચાવા વાંકચે, તેની
વાળવી જાણી જાનવ ॥૪॥ જેમ જાણીરને સંજાવ વાંધી, જાળો
વરવાં વાચ વહી । વચ જાળવાં જાળવું વચે મચનું, જાળો વ જેવું
વીજું મુજું નહીં ॥૫॥ વચ જાળ વચો જાળવાવનો, વચ રચો તે રેવ-
નોજ વાચ । વચ જાળવું વે વ કેમરીજ, જે વાચા જાળવો મુજે વાચ
॥૬॥ વરત્રી વોળીવો વોળો વચો, વચો વાચ જોળીવે જાગુર । રાત્ર
રિવસ રાત્રી રાજવા, જાણિ જાળવે રાજવે વર ॥૭॥ વચો જાળ

जगज्जाले, कही राजी करी केस बाके । निष्कुमारबंद के' बाहर
बर, कज्जो करीरवा सुनवे चडे ॥८॥ कवच ॥४२॥

पका कवच कापणे धर्मवा हीमजी, विषय सुख सादे हे'ते मन
हीमजी । नेम करी मनि मनि भइके हीमजी, मोय वन पामेछे
सज्ज्या वहीमजी ॥१॥ कव—अवीमपचुं एमुं त्रिभिषुं, नेमो वधी जानुं
केने कविषुं । कापछे जालेलां जारेक मजी, एमुं दही मयुंछे वधी
इइषुं ॥२॥ करी विचो दिवममां, कही नेमपुं अचकुं सोखीपुं । ने
कापे के कापे कपुं वधी, वन पुज सभुं सोखीपुं ॥३॥ सोइ मूची
देई परमुं, बाल्यो बर बरपर वधी । मोय पोना सरिवाधां वरजी,
बरचेंछे भूरव सुछही ॥४॥ सुंरावी कसुंवी सुनवां, पंढे वे'पोंछे
मळीपछ वजा । ने देकादेछे देकोदेकायां, के'छे जोमे सुवां काइ
छे मजा ॥५॥ एव मेमी रीम जगमंगनी, वधी हे'ते कुसंगनी
रीमयां । द्विजपाव मजी कइयो वंदवां, मोय कुम्पो करेछे चिन्मयां
॥६॥ मचदे मचटा मेळा वया, वंदेनयां वंदेन वधी । एव विमुन्व
विमुन्व मेळा वइया, करी हेन परवर मळी ॥७॥ नेम जगमुन्वीमे
मोस जगमुन्वीयां, जामे आकाशारी अजन्मायवा । निष्कुमारबंद
एवा बर जेवा, वधी त्रिलोक कोइ उजायवा ॥८॥ कवच ॥४३॥

जगज्जाले काज व होपजी, बर मुनिवर बर वधी वगोवजी । निर-
सकार लज्जकार व जावे मोवजी, बर भावी कहे कोविद बर कोवजी
॥१॥ कव—कोइनुं केस माये कहु, कपुं जेने मोरव जेरनुं । रोम
राजवा रोगीये जेम, सुवे कपराव नेरनुं ॥२॥ जेम बाहरये जेम
पुछनि, जेम वइयो मज अजाहिचे । जेम लामि मोळी कमार जाये,
नेमे छीवकायी वा काहिचे ॥३॥ नेम कापने कोचवे जावी मळयो,
कवरा कुसंगयो जोग । नेमे साध्य झी रहे चारीर जाही, जेने कपो
जसाध्य रोम ॥४॥ जेम बंदमयोना बावेमनी, वधी बहि वनरवा
आका । नेम कुसंगवा करहेमयो, जानो जावे वधी विजपाव ॥५॥
जेम लमोईगर कर जाववी, जे'री वही वधी कर वारवी । वाराभी
कर वपुं वपुं, ने बहिबहि जीवे वधी ॥६॥ नेम जरा कुसंगदे
वज्जो जालेदे, नेमे बुद्धि वधी जावी वधी । नेमे अचकुं केस सुजयो,

ગમ્યજો કેમ ભગવન શિરોમણિ ॥૩૮॥ જેમ કોઈ ભામે જાણા મેરને,
ચઢી કરવી જિજ્ઞાસ કરવા કરે । ત્રિપુલ્લાનંદુ પ મરને, અધી જીવ-
વાનું જાણો સરે ॥૪૦॥ કહયું ॥૪૪॥

વરણા રેભામે—સરે સાર જોધનાં ને છાં મચ્છજો, કરનાં કુસંગનો
મગ ચઢી । સુખ ભવને મહિ જાણે કરીરનેરે, જાણજો દુઃખ અનોખ
મઢી; સરે ॥૪૧॥ આળી ભગવન ચળી ફીટકળી, ભાવ ભાવે ભૂવ
વેટ મરી । એમ કુસંગનો સંગ અંગમાં રમયોરે, કેમ રહે ભગવન નેજે
કરી; સરે ॥૪૨॥ જેમ ભાવ રુગની ઠગમુઢી ઠાઠકી, તેજે ભાવન
કારીરે કેમ રહે । તેમ વચન વિનુભાઈ કરનાં જાણારે, જે મ કેવાનું
ને સર્વે કહે, સરે ॥૪૩॥ એજે આ મોક વરનોક વેટ મળાદિયા, ભવ-
રાઈ મહી ભજે આવી ભેની । ત્રિપુલ્લાનંદુ કહે આપ્યે અવસરેરે, વૃદ્ધ
વધી ભવ જાણો ભેની; સરે ॥૪૪॥ અથ ॥૪૫॥

વળ ભેને અવસર વળમે કામગી, રાગી મ થાય સ્ત્રીપત્રદામગી ।
ભારે કેમ વામિયે વરણ પામગી, વળ વામે થાય મહિ સુખ ઠામગી
॥૪૬॥ તથા—ઠામ અધી કોઈ ઠરવા, હરિજાણા વિના જાનું જેટનું ।
ને જહમનિ અધી જાણનો, કહિ કહિ કહિય કેટનું ॥૪૭॥ વાવેણે
મેરનાં જાણનાં, કરેણે અમૂન કચ્છની જાણ । ને ભાઈને કેમ ભેન
રે'જો, એધી મર અમર પામ્યા જાણ ॥૪૮॥ ધારી કુંવર મરનાવનો,
રિમે વેસવા વાવેણે મેવાર । તેજે રાગા રાગ કેમ જાણજો, જાળી
ધોમિ સુનનો મારવાર । ૪૯॥ તેમ વળ થઈ ભગવાનનો, કરે વચનની
જો વિધાન । વળી રૂપે સુખ જાણવા, એક કેમ વનજો જાન ॥૫૦॥
મહિ વામે ઠેકાણું મરકમાં, જીવ કરે વાંચવા પામની । વામ મહિ
મજે વકા મચ્છજો, ભારે વપરજો ભાવ્ય ગુનામની ॥૫૧॥ જ્ઞાન જ્ઞાનક
ને જાન મ જાને, મર હોય અનિવાય જેનની । સમુ કેળાં વસમુ જાને,
તેજે મુખે વહો વસ રેનની ॥૫૨॥ કરીર સુખ ભાઈ સુખો વરને,
કલ્યાણમાં વરને કેમજે । ત્રિપુલ્લાનંદુ નિરમાળી મરને, અધી
જાનું વમુને વાસજે ॥૫૩॥ કહયું ॥૫૪॥

વમુવામ વામ કરવા આવા જેનીજી, અનિ મનિ અવઢી મ જોવે
તેનીજી । જે સુખનીવે જીવ્ય મ તેધી કેનીજી, જી મનિ થાજો નવ-

सुखं लेनीजी ॥१॥ वाक—नवासुं ए ह नने मने, नहि धाओ नाकम
मरनी गति । अवनुं करवा छे उनाबळो, मधी सवनुं करवा भट्टा
रति ॥२॥ करीरना सुख कारणे, मनपर रवेछे नैपार । हरिआजामां
नामना, वन भागी ववेछे ले वार ॥३॥ प्रभुआजामां वयो वोगळो,
वंह पोववामां वान्छो मळी । मगी करी रान्छी वानो मोंटियो, माथी
वान मवें मयो मळी ॥४॥ जेव होय कोइ अनि अमली, आंकु
पुवं कोर बीमार । तेने वैमाभार वचाधना, महु ममभो छे शिपा
भार ॥५॥ तेव जनेक कामा सरासकरी, मवें गदकाधी उनायो मळे ।
तेने जलव मलय उपदेशाधी, कही अज्ञान केव दळे ॥६॥ ममनुं
करवा मोंबिदनुं, जेवा जीवमां जराये मधी । तेने जागे वानो उप-
देशाधी, केरनीक कहीर कधी ॥७॥ मनमुन्नी वेंछे सी सुख उपरे,
मधी केना वान वळी वसकये । विष्णुमानंद निरभागी मरने, मधी
जावुं प्रभुने वामकये ॥८॥ कहनुं ॥४५॥

प्रभुवास वाम करवा विगन्यजी, वचन वाचामां मवें मानवां
सम्यगी । सुख दुख वळे न हारवी हिमन्यजी, मान अपमाने शान्छी
एक धन्यजी ॥१॥ वाक—मनि गद रति मव करे, आवे कागाये कोरि
कमेश । व्याकुळ धई विपशिमाही, लोपे मदि वचनने लेका ॥२॥
जेने साविन किपुंछे शिवा साटे, हरिमरजीमां मरी भरवा । एवा
जमने जोईने, हरि मदि दिने वाछा इठवा ॥३॥ एव देहअभिमानी
रामनो, मांवे वानमने विषावाम । जांजे नव केनां न्यमी मदि
भाके, कांजे मधी वचनमां वाम धरा । हरिवचनमां ववे वसमुं, तो
लोपनां लेका सुने मदि । सुख मया रवे करीरमां, एव साविन
किपुं छे मदि ॥४॥ तेने वचनमां वरनां, वरनाधी कठन वंदे वनु ।
जेने लेवुंछे सुख आ मोकनुं, मधी लेवुं सुख भीहरिमनुं ॥५॥ जेव
वधुवासकी वरनुं वधु, नीली वार्यवर नजर छे । एव वाने करी
केव कावडो, लेनी लेने काव नवर छे ? ॥६॥ तेव वधुवन वावर मरने,
विषयवृष वार्य मळी । विष्णुमानंद निरभागी मरने, दुखमां सुख
मवानुं वळी ॥८॥ कहनुं ॥४६॥

वळी वचनडोही मनिमंदरी, वंच रिषयमादि मानोछे जानदरी ।

ને કેમ દાસ્યો માયેથી અવકાશી, જેને હરિવચનમાં માન્યું દુઃખ-
 હંદુની ॥૧॥ શબ્દ—હું દુઃખમાં વચનહોઈએ, હરિવચનમાં રે'ત
 વહી । જનક સુખને બરબે, વાન વગાડેછે સુખી ॥૨॥ જે વચનથી
 મોટવ મહે, વહી જાયે વચનથી સુખ । ને સમઘણ વિના શાકવને,
 વરનેછે વચનથી વિમુખ ॥૩॥ જે વચને મર જમર સુખી, જહિ અગ
 રૂંડા અધરેશ । જે વચને શાંતિ સુર્ય સુખી, તીરો તજાવેચ મુક્ત
 મુદેશ ॥૪॥ વર્ષા વચનને વહુંથી, વીજા જાગજ કહેછે વાન । હુંતો
 આપ્યો હમો આરે મિજમાં, વજ જની જગરિયો વ વાન ॥૫॥ જાણું
 વીધુ જે રે'તું વદ, સુકાળું હતું જન જમનું । વ મોટા દુઃખમાંથી
 નિસર્ગો, હવે જનને રાખનું રમનું ॥૬॥ જનું વર્ણુ વદ જાજ જાગી,
 હવે મોકલે મને મા'લનું । દુઃખ દેખનું વર્ણુ દેવને, તો ત્યાંથી તરન
 ચાલનું ॥૭॥ વર્ણુ જાગી મર જમરને, સુખ જહિ જાયે જનને ।
 ત્રિપુલકારંદ કહે જો વજ હોય તો, વીર કરે કોઈ તવને ॥૮॥
 અધ્યુ ॥૪૮॥

વરણ કેશવે—તવ જેવું વા'તું છે વાનમને, તેવું વા'તું વધી વીનું
 કાંઈ । વચનમાં રહી તને જે તવ કરેરે, તેનો સુખ વાનજો સવાઈ,
 તવ ॥૧॥ વારાવજ વચનથી વિધિવ, જાદરિતું ને તવ જમૂવ । તેને
 કરી રમાવનિ રીસિવારે, આપ્યો વર સારો સુખરુવ; તવ ॥૨॥
 જ્યેનદ્રીવમાંથી સુખિ રહે, ત્રિજ સુખ છે જેવું જામ । જન વાન
 વિના કરે તવ જાકરે, રાજી કરવા વનું વનદ્યામ; તવ ॥૩॥
 વત્રિકાળમે વનુ સુખિ રહે, હમેછે કોઈ દેવ હંદિવ માન । સુખ સર્વે
 તજી વારીરમાં, વઈ રજા ચાલાના વેવાન; તવ ॥૪॥ વને જ સમસો
 કોઈ જનમમનું, તર્યાં જેને શરીરનાં સુખ । વામરને વરીજ જ
 વિષવા, જે કોઈ રજા હરિથી વિમુખ; તવ ॥૫॥ વચન વિમુખથી
 જેવું સુખ મહે, તેવું સુખ સર્વે જાગો સમૂજ । ત્રિપુલકારંદ વનું વજ
 કરેરે, જેમાં જાયે દુઃખ જનૂજ; તવ ॥૬॥ વદ ॥૨૨॥

જનોન રોજ રજાછે જેમાંજી, વીરને નેવાર રહોજો તેમાંજી ।
 જનું વજ વાર વધી સુખ વમાંજી, દુઃખદુઃખદુઃખ છે દુઃખની સીમાંજી
 ॥૧॥ શબ્દ—સીમા છે સરબે દુઃખની, હરિ વિમુખનો વહી સંગ ।

महाप्रभु सबबाने मारने, जानुं जाहो इनयो भोग्य ॥२॥ जेव
आप्यो दिव आबंजनो, त्यां मुषो मोटेरो सुनरे । तेव आबसर
आप्यो इतिवत्तानो, त्यां मळपो जाणो पणदुनरे ॥३॥ जेव भोजन
बहु रसे भर्षा, कर्षा सुगन्धे जमवा जेह । तेव वही सुह माळियो,
कहो केव सबाय तेह ॥४॥ तेव अनुप्य देह महा मांषामादि, बचन
वर्षा विमुक्तता । सुख न जाये लपने, एतो देवार छे दुःखता ॥५॥
हीन दावच अनुग्रह बणा, जख राक्षस भूत बनिन । ते सर्व विमुक्तता
संगधी, बीजी भां जाणतो कोइ रीन ॥६॥ जेवी बचवडोहीधी बान
बलने, तेवी वनसे बहि बेरी बकी । बेरी काये एक कंडने, आनो
कोरि कंडे बपी बकी ॥७॥ एवे मग एवां दुःख मळे, त्वारे तेव ते
दुःख केवां कहिये । त्रिंकुलानंद न कहिये वहुं, एतो मगमां समझी
कहिये ॥८॥ कहनुं ॥४९॥

विमुक्त ते मरी बाधो बैनाळजी, क्षुधा विषासा बचजो विषाळजी ।
जळाबाये जानां रोकसो बदन रत्नवाळजी । त्वारे सर्व दुःखजो मळजो
नाळजी ॥१॥ राव—नाम मळजो ते जाणतो, बीधुं बडसो चेष्टाबने ।
ते विना जळ बहि मळे, क्यारे हरि लेंजो दिशाबने ॥२॥ भूत बनि-
नने भोजन करवा, मपी बिष्टा विना बीधुं बकी । एवां दुःख छे
विमुक्तता, विवांछे काळोधी मांषकी ॥३॥ ज्योम वसुंधरा बचर्षा,
बसवा छे वायु जूनने । चार बाट वज्रह अगारे, कहुं रे'वानुं बह-
नने ॥४॥ काळ बाह निरजळ रेणो, बससो बसमा स्वाममां । अशुख
जळ बनार अकने, त्वाई सुखी रे'वो आन बावमां ॥५॥ एवां दुःख
भोगबडो, बचवडोही विमुक्त जव जो । त्यां मपी क्यारे एहनो,
देवार छे मुक्ततां तव जो ॥६॥ हममां तो जाले आठवा मरा, विमुक्त
बह रक्षा वेगळा । वन आभी मोटी मोळने, त्वारे प्रजळजो बावनी
बळा ॥७॥ भाज तो धनुंछे भरवहुं, बर्षतां बालाना बचवमां ।
त्रिंकुलानंद कहे पणी विमुक्तने, वाशे सुखवन्द मगमां ॥८॥
कहनुं ॥५०॥

ते सदां चरना रहे भो जव त्रिदशजी, रत्ने कोष बचन लोपी
बाप बावजी । त्वारे तो जाणवुं बणी बह पानजी, बडे केव रे'वो
हरि रत्नीशानजी ॥१॥ राव—रत्नीशान केव रे'वो हरि, कलीकरी

વિચારે વાનને । સુખ સર્વે વરદારે વરા, આળી જગજીવન કચીવા-
નન ॥૨૩॥ હરિ રાજી કરવા હૈયામાં, મનમુખે વહુ મનને । તન પન
સુખ સખન આળી, રાજી કરે ભગવાનને ॥૨૪॥ પ્રસન્ન કરવા મહા-
પ્રભુને, રહે તનમાં વહુવહુ તાન । બીજુ જાણે મર વળથી, તેનું જરાપ
ન માને જવાન ॥૨૫॥ સુખ મર નિરંતરમાં, મર જાણે સમુદ્રાં મો
મચ્છી । હરિ કુરાજિયે કામ ન આવે, વધી વિચારે વાન વચ્છી ॥૨૬॥
બીજા રાજી કુરાજીયે કરી, વધી બાઘ્ય મે બોઝ્ય ભરી । મારે તમનું
કરવું મોવિંદનું, બીજાનું મુકવું વરદરી ॥૨૭॥ તેજ સમજુ સંન જાણા,
વચ્છી તેજ વહુ વૃદ્ધિવંન । તેજ અનુર વરવીન જાણ્યા, જેને રાજી
કર્તા મનવંન ॥૨૮॥ કરી ત્રીપી એને સર્વે કમાળી, કેળે ન રામયું
કરવું । નિષ્કુમારેન્દ્ર હરિ રાજિયે, કરી ન રણું વાણું કરવું ॥૨૯॥
કરવું ॥૩૦॥

વચનવિધિ બા યંચ છે કહોજી, હરિવિમુખને ભાગજો કુહોજી ।
જેને વેંચોછે વચનનો વૃહોજી, તેને કેંશે જા કવિ કાનુહોજી ॥૧॥
શબ—કાનુહાર્દમાં યંચ કર્યાં, તેમાં વગોળ્યા વિમુખ અનિ । હીડા
કુન્દિગા વિમુખને, ત્યારે મનમુખ થી વામ્યા ગનિ ॥૨॥ તમ કરી
અભાગિયા, કોઈ વિમુખવનું તજના મધી । વચનશોધીવનું દર કરી,
હરિ કોઈ અજના મધી ॥૩॥ હરિ મજશે જન હરિના, બાની મનમાં
મોટા સુખને । સદા રહેશે મનમંગમાં, મહિ કસે વામ વિમુખને ॥૪॥
વિમુખથી રહી વેગચ્છા, કરી તેણે પોતાના કામને । સાચા સંનની
હીન્ય ભઈ, વામણો પ્રભુના વામને ॥૫॥ જે વામને શૂક મનકાદિક,
વચ્છાણેછે વારમવાર । તે વામને વામણો, વામણે સર્વે વિકાર ॥૬॥
અવહન કરવાનું તમ છે, તે કરી તેણે કારજ । છેદ્રી શિખામળ
સાંમચ્છી, તેમાં કેર મહિ રામે વક રજ ॥૭॥ પૂરણ સુખને વામણ,
વટનું મો વારયું ઘર । નિષ્કુમારેન્દ્ર નિષ્ઠે કરી, ઓહણ આ વાન
જાળથી જમર ॥૮॥ કહયું ॥૩૧॥

વચનવિધિ—જમર જાળજો જન ઝીવણી, વામણુંછે વરમ આનંદરે ।
જેરે આનેન્દ્ર જાણ મહિ કણે, સદા સર્વે સુખનું છે કંદરે; જમર ॥૧॥
અવલ અવલ એનું નામ છે, અક્ષર અવલ અનુરે । જે વ વામે તે

पाछो नव पहे, एवुं छे ए सत्यस्वरूपरे; जर ॥१॥ आवे नहि एके
जेने वपमा, जखे नहि धीजी जेनी जोखरे । धोयतां न मळे संसा-
रमां, अिलोके नहि तेनी महोवडरे; जर ॥२॥ महा मोतुं सुख
मानी मनमां, मोटा मोटा मुकी चाल्या राजरे । तेतो सुख मळेछे
से'जमां, सतसंगमांही रे'तां आजरे; जर ॥३॥ पूरण सुखने उपारे
पामिणे, ल्यारे साप्ती करवी जननरे । सदाये रहिये ए माचवता,
जेम रांक साचवे रतनरे; जर ॥४॥ गाकलपणे जो घणुं घरमां,
जोतां जोतां पड जाये व्यानरे । माटे प्रमादपणुं परहरि, सदाय
रे'वुं जो सावधानरे; जर ॥५॥ लाभ अलभ्यने लड करी, बेठा
छीए बेपरवाईरे । स्वामी सहजानंद सेवतां, कसर रही नधी काईरे;
जर ॥६॥ सदा रे'वुं मनमां मगन धई, केदिये न मानवुं
कंगालरे । निष्कुलानंद कहे नीळकंठ मळये, यथां छीए निर्मय
नियाळरे; जर ॥७॥ पद ॥१३॥

बोह—आ ग्रंथ अति अनुपम छे, मुख देखाइवा वरपण । पण
हमरी मुख जोइ हैये, लिपे नहि लगारे गुण ॥१॥ देखी मुख दुःखियो
धई, करे ग्रंथ मुकुरपर रोष । जेम छे तेम देवाभिरुं, ग्रंथ दर्पणनो
शो दोष ॥२॥ इति श्रीनिष्कुलानन्दमुनिविरचितो वचनविधिः समाप्तः ।

वचनविधिः समाप्तः.

શ્રીલાલિનારાયણો વિજયતેવતમ્ ।

શ્રીનિષ્કુલાનન્દમુનિકૃત—

કાવ્યસહૃદે

સારસિદ્ધિઃ ।

રાગ ધન્યાષી—શ્રીપુરુષોત્તમ પ્રસન્ન કરવા કાજજી, શુંશું જોઈએ
આ જીવને સમાજજી । જેણે કરી રીસે શ્રીમહારાજજી, પશું શોધી
સાર છે છેવું આજજી ॥૧॥ શબ્દ—શોધી સાર સર્વે તળો, છે છેવો
લાભ લાલચ્યે કરી । આખો અવસર બોલ્યો, રાજી કરવા શ્રીહરિ
॥૨॥ શ્રીહરિ રાજીઈ સહુ રાજી, રાજી કર્યા કોટ તેતરીશ । શેષ
દિનેશ ને શાણો સુરેશ, વઢી કર્યા રાજી એજ રીશ ॥૩॥ જેમ રાજેન્દ્રને
રાજી કરનાં, તેની પ્રજાવળ રાજી થઈ । તેમ પ્રભુને પ્રસન્ન કરનાં, કહો
કમી તેને શાની રઈ ॥૪॥ જેમ મહારાજની મોરમાં, અન્ય માણું છે
અતિ ઘણું । તેમ હરિ રીસવનાં સહુ રીસ્યા, ન રહું કેનું કુરાજીપણું
॥૫॥ જેમ અનંત ડહું ડગે અંધરે, પણ અંક વિના રહે અંધર । તેમ
હરિસેવા ધિરા સમજો, છે નિર્ધરક નહિ ફેર ॥૬॥ જેમ સોસો છૂન્ય
સારાં કરે, પણ એક અંક ન કરે જો આગલે । તે સરવાલો શાનો
મેલશે, જે કરેછે કાલ્પ કાગલે ॥૭॥ તેમ એક હરિને પરહરે, બીજી
કરે ચતુરાઈ કોટ । તેનો માથાફર થાછે મારગે, જેમ જેમ થાછે તેમ
લોટ ॥૮॥ માટે અન્ય ઉપાય અલગા કરી, રાજી કરિયે રહે રમા-
વતિ । નહીં નિવાન ન શકિયે, સમજી વિચારી છૂમ મતિ ॥૯॥
નિમ્મે એમ નિર્ણય કરી, સરી કરી લઈયે વઢી સોજ । નિષ્કુલાનંદ
તો પામિયે, મનમાની મહારાજપી સોજ ॥૧૦॥ કશું ॥૧॥

૧ શું. ૨ હપ્ત. ૩ મકા. ૪ અંકર. ૫ તારાનો. ૬ માથાફર.

प्रभु प्रसन्न करवा करेछे उपायजी, मुजबा मुजबा जा जग मांग-
जी । जेही कधि जगनी जेवो अभिप्रायजी, ते बिना बीहुं करे नहि
कायजी ॥१॥ शब्द—करे नहि बीहुं कोइ दिन, करे तेम मान्युं जेम
मन । भलि न पो'ती बैराग्य बिना, बल समझे आदरे साधन ॥२॥
कोइ कहे जये हरि रीजशे, कोइ कहे लये लनकाख । कोइ कहे लर्म
लीबधी, राजी बाजो दीनदयाख ॥३॥ कोइ कहे जोग जग करमां, प्रसन्न
बाजो बरबख । कोइ कहे जन नियम राखमां, भीहरि बाजो सुगम ॥४॥
कोइ कहे करबन मिचे, मिचे कमलपूजाधी काम । कोइ कहे पा'व
बही रहमां, राजी बाज भीहरि इयाय ॥५॥ कोइ कहे हिमाखे हाड
गाखे, बाखे हाथामखे रेह । गो जकर राजी बाजो जीबन, एह बाजमां
नबी संदेह ॥६॥ कोइ कहे बन त्रिपा त्यागे, त्यागे घर करे बनवास ।
कोइ कहे बेच केवा बचारे, कोइ कहे करे उदास ॥७॥ कोइ कहे
दिगबर अन्न जन्मुजे, कोइ कहे कळ इळ जळपाव । कोइ कहे वर
बचन पीनां, केअ राजी न पाय जगपाव ॥८॥ कोइ कहे मुन्हे मुन्य
प्रहिणे, रहीवे अजबाज अहोनिश । कोइ कहे बंच अगनि लापी,
राजी करीये जगदीश ॥९॥ एह बिना जनेक उपाये, राजी करवा इच्छे
छे राख । निष्कृन्तानंद ए भक्त भला, वच नकी नपी निष्काम
॥१०॥ कडपुं ॥१॥

कोइक इच्छे राज साज रिडिजी, कोइक इच्छे सुगूर वसि-
दिजी । कोइक इच्छे मुक्ति नउ विधिजी, एम सुख बाद सीप
दोड दिपीजी ॥१॥ शब्द—जय होइ सुखसाध दिपी, किधि मोटा
सुखमी आश । अल्प सुखभी मन उगारी, मित्व देह हमेछे दास
॥२॥ सहेछे संकट कारीमां, कळ मळबा सांघिछे काख । जाण्युं
रिमबी जगदीशने, पामुं जमय पर लनकाख ॥३॥ तेइसाक मायेछे
लनने, रे'छे जगमां मोटी आश । कैये राजी करुं कृष्णने, कैये पामुं
सुख बिलास ॥४॥ अहोनिश एवो भगरे, बरतेछे जन्मद बिपार ।
तेजे सहे समूह संकटना, ताये पायमां नपी हैये हार ॥५॥ स्वभा-
सनिक मर एम सुखसाध, जनि जनि करेछे उपाय । मोटव इच्छेछे
जगमां, तेइ बिना मन न लपाय ॥६॥ भलि जानहे आदरी, करे प्रभुने
प्रसन्न । पापी मागे सुख सरीरनुं, एवा वन अहानी जन ॥७॥ निर्वा-

सन्निक बिना करने, समु मागना सुखे रहि । जेम बांणकरे वनु
बांणकरनु, मागनु काहिये करवत रहि ॥८॥ एव माना विषय
माग्या मजरे, मोटा विषय मज्जवा मज कर्तु । इनो असाम्य रोग
अंगमा, बन्नी बिशेवे कमज कर्तु ॥९॥ तेने पूर्व ते पश्चिम वनु, ईपुं
गुं रहि बन्नी हाथ । निष्कुलानद् एवा नर अमर, वामे रहि मोटी
मोराथ ॥१०॥ कहवुं ॥१॥

जेम वनजमने बांणु वनजी, तेने वसना बस्तीन माने रहि व-
नजी । कल इल पुल न्याय निशारिनजी, अनि रसे सम्य पण न
जावे भोजनजी ॥१॥ इह—भोजन तेने केम भावे, जेने न्यायी
कोठा करी न्याय । उपर न्यायी आंखली, तेने अंवाह गग्राछे हांन
॥२॥ जेनी विषयकोठांमा वृत्ति वजगी, अहंममनस्य न्यायी आंखली ।
तेने गोख सारो केम लाग्यो, केम के'शो साकरने भली ॥३॥ तेम
भोग्या सुख जेने भूमिना, तेथी अधिक सुण्या अमरेशना । तेने
वामबा वामर नर, सहेंछे दुःख हमेशना ॥४॥ जेम अर्धम पीना
अन्नम भासे, मोये अनरे जाणे अधिक पिउं । आगुं हनपणुं ते
नधी देख्यो, एतुं अनिशो फुटिगणुं हाडं ॥५॥ मोटी उपाधिये पण
नधी डेकाणुं, पणी उपाधि केम न पुनवयो । सुकुं रण उपरं समर्थ
पणी, मो केम उमरयो रण उपारे वसे ॥६॥ जाणे पेडी उंहा अंभ-
वमा, मजे जख पीने नरवा मर्तु । पण बहु दुःख छे बा'र आधना, ते
पण नपासिये मर्तु ॥७॥ आधा एव परडना, ईपे करयो रहि तुलास ।
आगज सुख के दुःख छे, तेमो कारवो नपास ॥८॥ तेम विषय
सुखनी बाहे नालना, विचारी जोवी जम बाज । कैकवार सुख वा-
ध्या बाध्या, लान्यो सेखे लागी लान ॥९॥ मोटे बाट न मकरी, न
पुकरी आपी आ पज । निष्कुलानद् कहे नाथना, सेवना चरणक-
मज ॥१०॥ कहवुं ॥१॥

चरणग गमगति—मउमने करे मानये न कळ छे । निर्भय चरण छे
नाथना, सेवो अट्टा न संन । अवर उपाय अजगा करी, समझो सार
सिद्धांत; निर्भेउ० ॥१॥ गुणी सुख लोकांमो रुना, मोद कमे'जो
मोच । एमो उद्वरे कळ वज्रगां, पदपदी ते रोच; निर्भेय० ॥२॥

દમ વચરણાં વિષય વાંચનાં, વર સુર અમ રૂંચા । અધિક મુખ્ય વર્મા
વધી, રહિ કાપી સુરેશ; વિરેવ ॥૧૧॥ આરે ગુરુ વિચારી અંનરે,
મરી કરવી જોડણ । વિષ્ણુનામંદ ગુરુવદ પચી, વ્યાપ્તિ આપ ભા
રેક; વિરેવ ॥૧૪॥ વદ ॥૧૬॥

વનો કેમે અંનરે મરી વૈરાગ્યગ્રી, કેમે કરી પાપ ભવમુખ સ્થાન-
ગ્રી । વદ દરિવારે હોય અનુગામગ્રી, વધા નો કોરક સમ સુખા-
મગ્રી ॥૧૬॥ કવ—અંન સુખાગ્રી કરમ મહુધી, કેમા અંનરમાં મિર-
વેદ । સુખી સુખ સર્વે નોકમા, કેતું મરી પામનું મન ભેદ ॥૧૭॥ ગુરુ
વિચારી અંનરમાં, જોઈ લીધું સીધાં જમર । વિષય સાદ મહુ વચરણાં,
કરેછે સુર અમુર ॥૧૮॥ વૈરાગ્ય વિચા વિષય સુખનો, મહેદ ન પાપે
સ્થાન । જોડી વાહે પિંદ જ્યાંજયી, વધો નો વદ વૈરાગ્ય ॥૨૦॥ વૈરા-
ગ્યવાન વિનમે નહિ, વાધિક સુખની માંઈ । કુમ્પભુજ્ય સમ ભ-
વગ્રી, મંથ સુખંચ ન મામે કાંઈ ॥૨૧॥ કે વિરેદ વિધિ નરનું, કેતું કરી
દિવેછે વામ । મેતું ન પાપ કહું કોઈથી, હું નતું વચારાં મામ ॥૨૨॥
એમ જાહે વદ વિનામનિ, વળી અનનિન વમ્પનું વર । મેમ કુદ
વૈરાગ્યહિરોમનિ, મરી વરી વીતું કાંઈ વર ॥૨૩॥ સર્વે મુખની સંપત્તિ,
વધી રહી વૈરાગ્યમાઈ । મોરે ખાળે ઝો બાવી મજે, ના ન રહે કસર
કાંઈ ॥૨૪॥ વૈરાગ્યવાનને વિષય જાની, કે ભવકયા સાર અમાર ।
એમ મુખ કોએ કોઈ નોંધનાં, વળ સીધરી આપે નીર વાર ॥૨૫॥ વૈરા-
ગ્ય વિચા નો વાન ન વમે, હુદ સાતું ન લેવાય સુખ । વિષ્ણુનામંદ
મિરવેદ વિચા, આદિ મને મર્યે દુઃખ ॥૨૬॥ કવનું ॥૨૭॥

વૈરાગ્ય વિચા વિધિનોંધથી વિધિજિ, સુખા સ્વર્ગની રૂપા ઝર
કિર્ષીગ્રી । વૈરાગ્ય વિચા વિનોંધી પાસિદિગ્રી, મોહિનીને વીર ઝોકા
નદ લીધીગ્રી ॥૨૮॥ કવ—નદ લીધી નદ મન નવાસી, વૈરાગ્ય કોનું
વગોનું વપું । હના અમંદ આમદરથી, વળ વ સમે મનું મન રપું
॥૨૯॥ વડી ગુરુદેવ વૈરાગ્ય વધી, વાળાં અધિ નળોં કાંઈ વરમા ।
વૈરાગ્ય વિચા વિષય વિનમે, મરત રહિ સુખવા અમામા ॥૩૦॥ વૈરાગ્ય
વિચા વિષુે વ્યાકુલ વાઈ, જઈ જરી મુખની વમગ્રી । વૈરાગ્ય વિચા મુખો
વિચારી, સારી વાન તે શું વની ॥૩૧॥ વૈરાગ્ય વિચા મને અપાર, રહિ

મનુ અર્થએ અપાર । વાચના વિના વનની કરી, તેનો ડર ન જાણ્યો
વિચાર ॥૧૫॥ મારદ શરાશર સૌથી, ખૂલી ગયા વૈરાગ્ય વિના પાત ।
વક્તવ્યગી અરણ્યમાં, બંદ વન વૈરાગ્યે પાત ॥૧૬॥ વાંદવ અન્ન પ્રમા-
નિયે, વન વન વૈરાગ્યે વસાવ્યું વેર । કૌરવ કુલ નિર્મુક્ત કર્યું, તેની
બંધે આવી મહિ મેર ॥૧૭॥ વૈરાગ્ય વિના વિષકેનુ, વરજીયાં વતી-
પોકોર । આત્મીય વપાનિ જેવે, વન વૈરાગ્યે આંગળી જોર ॥૧૮॥
પ્રજ્ઞા આદિ કીટવર્ષન, વન વૈરાગ્યે વિકલ પથા । ત્યારે વીજાનું
તવ લોનનું, જે વશુવન પામર રથા ॥૧૯॥ વૈરાગ્ય વિના વિષય
સુખનો, જનરે ન જાયે અવાચ । વિષ્ણુમાનંદ તિરવેર વિના, કહે
મહિ વિવરના વાચ ॥૨૦॥ કવચ ॥૧॥

ઓ શુદ્ધ વૈરાગ્ય ઉપરે આંગળી, તેને ન મને વિષય સુખનો સં-
ગતી । જનરે ગદાસી રહે અંગળી, તેને વિને કહે હરિનો રંગતી
॥૨॥ કવચ— વિલે રંગ જાયે વહી, તે ગુનાયો ગનરે મહિ । વળા
વૈરાગ્યવાનને, વિંદ પ્રજ્ઞાંદની ગણતી સહિ ॥૩॥ વળા શુદ્ધ વૈરાગ્ય-
વાળા શુભગી, ગદાવગ્નને પણ જાણિય । કહરગ્નમાં વન કાનું મહિ,
જન વૈરાગ્યવાન વખાણિય ॥૪॥ દેવ કહિ વરદેવની, કહી જોર ઓરી
જોડીને । તેવી મનુષ્યની પોટવ કેળા, તમ બંધે જોનું તોડીને ॥૫॥
વળા ગદાદે વરજાણી, માયિક સુખ તવ જાણિયું । કુના અન્ન દે'વે
ભરા, વિષુરે ત્રિજગત્ત જાણિયું ॥૬॥ મોડીવંદ વાત્રિંદ જોનું અનું-
હરિ, તાલસા વરેગ મગસુર મનેવ । જનિ વૈરાગ્યના રેન વળે, વળા
મહિ જાણાને રેવ ॥૭॥ શુદ્ધ વૈરાગ્ય કાટીગમાં, અવાચક જેને ઉપરે ।
તેને પ્રજ્ઞાવકી આ ખૂમિનાં સુખ, વર જમરનાં તવ રંગે ॥૮॥ તાપો
વૈરાગ્ય છે સુખવિધિ, જો જાણી જાયે અવાચકે । તો કસર કોઈ તવ
રહે, ઠિકોઠિક વો'વાયે ભગવકે ॥૯॥ ઓરે જાણે મનુષ્યને, મહે તિર
વેદવક્ત્રી વિધિ । રે'વા ન રીયે રંદવનું, વિષયસુખનું કોરે વિધિ ॥૧૦॥
વળ વૈરાગ્યે વ છે વસનું, વૈરાગ્યવાનને વસનું વધી । તવ કરી રાગનુ
તૂળ તોડે, કહે વિષ્ણુમાનંદ હું કહું કપી ॥૧૧॥ કવચ ॥૨॥

વૈરાગ્યવાનને જાત વધી કવચ કહીતી, જે કોઈ મુક્તનાં મુક્તાવ માંતી ।
વળી વસ્તુ આ પ્રજ્ઞાદે સહીતી, જે વિના વિનરાગી ન જાકે રહીતી

॥१॥ काव—रही न जाके एतुं जे महुं, अर्थां प्रार्थनामां भाजें नहि ।
महासुख मुकी महाराजनुं, बीजे सुखे मन बाजें नहि ॥२॥ सर्वे
लोकनी संपत्ति, वापरुष जाणी देवें नहि । मूर्ति मुकी महाराजनी,
बीजुं सुख जाणी देवें नहि ॥३॥ मोटा नाना मायिक सुखमां, वजा
वराधीन परवसा छे । सर्व मृत्यु पानाछे पर्यंत, तेमां कोण कम कोण
सरस छे ॥४॥ जेव अस्मिन्वाद्यपी उंचा नीचा, मोहकडामां कण
उछळें । एव पंच विषयमां वजा धाणी, नाना मोटा सह बळें ॥५॥
वैराग्यवान जन एतुं विमोकी, मुक्ति विषय सुखनी पाट । मने मने
नपाशिने, धणी वान बेसारीछे पाट ॥६॥ लहं कर्तुं एव मोन्दीने,
वज वैराग्ये वजसाह । महुं जाणिने न रोपीण, पर भांगजे गरमनुं
साह ॥७॥ एव एव धभुने परहरि, जन जेजे करेछे उपाय । तेमां
सर्वे रीने संकट छे, मानि सेजे जन मनमांय ॥८॥ वज वज वैराग्ये
वरनाय नहि, मने मने ते वैराग्यवान । माटे असत्य सुखपी मन
उतारी, धजेछे जे भगवान ॥९॥ शुद्ध वैराग्यवान साचा, अक
मसुना भणिये । निष्कलानंद कहे ते बिना, बिजा सर्वे स्वार्थि गणिये
॥१०॥ कडवुं ॥८॥

नृपण समग्री—शुद्ध वैराग्ये करी सेविये, मेमे मसुना पाय । मा-
यिक सुख न माणिये, मोहे करी मनमांय; शुद्ध० ॥१॥ निष्कामी
जननी बाधने, सारी लागेछे सेव । जे मोक्षजादि नपी मागना, नपी
नजना ते देव; शुद्ध० ॥२॥ सकास अकनी भीहरि, वृजा परहरे दूर ।
जाणे मायिक सुख भागडो, जहनुदि अकर; शुद्ध० ॥३॥ शुद्ध वैराग्य
बिना समझो, नर मोये निराश । निष्कलानंद निष्कामपी, रिसे
भीअविनाश; शुद्ध० ॥४॥ वद ॥२॥

वैराग्यवाननुं वनें पम्पाजुंजी, जेने मायिक सुख सौ सरसुं जना-
जुंजी । लोकालोके जेनुं मन न सोमजुंजी, एक हरिचरणे ठीक मन
ठेराजुंजी ॥१॥ काव—ठेराजुं विश हरिचरणे, तेजे करी नमस्तुख लाग
छे । साक मरसुं मरसुं धनु, जेने उर अनि वैराग्य छे ॥२॥ नाना न
धाये मरमरो, जेवुं भक्त जहे तेवुं जमे । सुकं लुलुं स्वादु निरस्वादु,
माइने दिन निर्गमे ॥३॥ अक दल कल पुल जमी, सराये मने रहे

સુખી । વૈરાગ્ય જેને ડર ડરજે, તે મનુ વાને રહે દુઃખી ॥૨૦॥ કાઠ્યા
મુઠ્યાં ચિન્નિ ચિપીપી, ગણા વૈરાગી કંથા કરે । કીન ઉપ્પા ત્રિષા-
રથા માકે, જીવી જામે ઓહી કરે ॥૨૧॥ સુધા મ થોયે સાધમે, સુદર
સુંવાડી જાગ્ય । સમ વિગધ સમ સમજે, જેને તનસુખનો છે ભાગ
॥૨૨॥ રાત્રિ વિષમ કવચાચિત્તે, રહ રેહે કમિનું ધ્યાન । તેને કહી નથી
જાવનું, જનુમાર જામે જાનિયાન ॥૨૩॥ કોઈક મંદે કોઈક વંદે, કોઈ
માપે આપે ભાષા અજ । કોઈ મુદ્ વધર મોખર માન્હે, મોય મનુ રાત્રી
રહે ભવ ॥૨૪॥ જીવી વૈરાગ્ય વિનાની ચિપલી, કહો કોણ મહિ કાકે જારીર ।
કેવ જિયે વૈરાગ્યને, જાણો કેમ વઢાયે વીર ॥૨૫॥ વારિવારિ જાગુ વ
વૈરાગ્યને, જેને જગમુખ દુઃખ જાણું સહી । ત્રિષ્કુલાનંદ ત્રિવેદ
જેનું, વીનું હોય નો દેખાહો કહી ॥૨૬॥ કવચું ॥૨૭॥

વઢી વૈરાગ્યવંતને જાગુ વારજોતી, તનસુખ ભાગ્યાં હરિ રાત્રી કર્યાં
કારજોતી । રેહવર્ગન રથા નક વારજોતી, અહંતા જમના કાહી જેને
વારજોતી ॥૨૮॥ સ્વ—વારજે કાહી જેને રેહવૃદ્ધિ, સુધી વાનને
સમજ્યા સહી । આપે જનાનું જાનમા, કવું કહેવર હું કેવિ મહિ
॥૨૯॥ જહ વૈરાગ્ય જાણ્યાં જુઝવાં, વૈરાગ્ય આપે વોલસ કર્યું । તેહ
વિના જિગુણે રખિન, તેવરથી ભવ ડગનું ॥૩૦॥ તેહ દેવો પ્રદેશ વર-
વરે, કરે વર વરનું કામ । મુખે વજ માન્હે મહિ, જે હું મહિ જાન્યા
રામ ॥૩૧॥ જેમ વોલપોનાની જાન્હે, જન જાણે છે જનમાંગ । તે સુનાં
વેડાં જાણનાં, મુખેવજ વીનું વ જમાન ॥૩૨॥ વારી વર વગુસકવનું,
વઢી વિમરે મહિ કોઈ વિધ । તેવ જાનમા જન જાણું જાવનું, જન-
રવનું મસિદુ ॥૩૩॥ જીવી વિગતિ ધે વૈરાગ્યથી, તે રાત્રી વજ રહે
મહિ । રાત્રિ વિગતની રીતિયે, સમ્ય તે અગમ્યમાં મહે મહિ ॥૩૪॥
સમ્ય ત્રિવ નક ત્રિજ જાનમા, જમન્ય દેહાદિક આદ । તેમાં વાનાં
મોરડાં કેને કહિયે, જનો સર્વે સરખી પંદ ભાદ ॥૩૫॥ જન વૈરાગ્યવાનને
વરતે, અભંદ જનો વિચાર । કેને વળાણે કેને વગોવે, દેવો માનિક
સુખ નક જાર ॥૩૬॥ વળાણે નો વળાણે વઢી, વિગોવે વૈરાગ્યવાનને ।
ત્રિષ્કુલાનંદ તનસુખ ત્રી, જે મજે છે જગવનને ॥૩૭॥ કવચું ॥૩૮॥

જગવંત જગશે નર ત્રિમોહીતી, જેને હરિ વિના વાનું નથી

कोईभी । जन्मद रक्षाके वर हरिने जोईभी, वया जब जेह तेह हरिवा होईभी ॥१॥ कव—हरिवा जब तेने जाणिये, जे कनि मनिये जन्मदा रक्षा । बिषेकी वन वैराग्यबन्ने, आजनां जमान वया ॥२॥ जन्म के वय बपी सुजना, रग के वय न देखे कब । त्वया के वय बपी जाजना, बीन उज्जनुं ते स्वयं ॥३॥ जिहा के वय बपी जाजना, वर रस लावानी रीन । बखी बखने कही बपी बदना, जे जाणी बाणी अनित्य ॥४॥ वय के वय बपी बाजना, कर के वय न करे काम । वासा के वय बपी सुजना, सह जाजनी वासनांके आराम ॥५॥ जब बुद्धि चित्त जहंकार जे, ते अनःकरण के'बाप । अनि धयांके जाळतु, जसज्य जारन जांन ॥६॥ वैराग्ये निधि धर्मिणे बाखीने । समेटीने सर्वे जांयपी । ते राखी हरिवा रूपयां, ते मुकी बीजे जानि बपी ॥७॥ जे वरवरी गहनी बहार्थसां, वृत्ति बह ते बिचपाकार । ते बाखी बाणी आणी जंनरे, तेने निरबेदपी निरवार ॥८॥ निरबेद बिना लेह बाये, जंनर ने निंनर बा'र, देव अरेच ने कबि राजपी, वसु पवन ने नर नार ॥९॥ एक वैराग्य बीजि वज्रमणि, तेने तपापी न चाके कोई ताप । निष्कृतानंद जीनक सदा, वैराग्य वज्रमणि जाय ॥१०॥ कवतुं ॥११॥

वैराग्यबन्ने जसंन सुखजी, जेनी भागिगह सर्वे सुखजी । कोई बाननुं रघुं नही दुःखजी, सदाये रक्षाके हरि सनमुखजी ॥१॥ कव—हरि सनमुख रहे सदा, जेणे जापदा अजगी कही । सारी न राखी कहीरघुं, वया जहंजमना माया नही ॥२॥ जेम बकोरनी इष्टि चंद्र मुकी, अरुच देखे बहि । तेम वैराग्यबाननी वरनि, हरिमुर्नि बिना देखे बहि ॥३॥ जेम जखनुं जखं जखमां रहे, बाहे निसरनां कजे वणुं । तेम वैराग्यबाननी वरनि, हरि बिना सुख न वामे जणुं ॥४॥ जेम अजक रहे आकाशमां, तेने भोम्ये आप्ये भारे दुःख के । बहि आये ते जवनिये, जेने शून्ये रे'कायांदि सुख के ॥५॥ तेम वैराग्यबाननी वरनि, हरिमुर्निमांइ रहे बसी । तेने देहमां जाये दुःख उचजे, जे बालमसां रही बिलसी ॥६॥ जेम वृषभाभिनी सुवन मजी । रहबडे एकली जरण्य । सुवनसुवन हींहे भीजती, तेने वरपी

વાપરણ્ય ॥૩૧॥ તેમ હરિજનની વૃત્તિને, જોઈય પૂરજ પનિવનાપણું ।
મહા સુખમય મૂર્તિ મહારાજની, તે માંહિ શરક રે'યું ઘણું ॥૩૨॥ વજ
માંધિ બાળીયુ દિવે દુવકી, તે ત્રિસરે વા'રો નીચી, તેમ હરિમૂ-
ર્તિમાં કૂહનાં, એક મોટાનો શરીરથી ॥૩૩॥ વટાણા માટે જરૂર જોઈય,
ઘરને તે ત્રિરવેદ । ત્રિષ્કુલાનંદ કહે તે વિના, મટે નહિ મનને એક
॥૩૪॥ કહયું ॥૩૫॥

વરણ ધમણી—વા'લિનિધિ તો વૈરાગ્ય છે, જન જાણો જરૂર । તે
વિના સર્વે તપાસીયું, રાત્રે હરિથી વૃદ્ધ; વાલિ ॥૩૬॥ અનેક ગુણ
હોય જો અંગમાં, પણ વૃદ્ધ ન હોય વૈરાગ્ય । તો તનઅભિમાન ટલે
નહિ, શાકવા વય વાહ વાગ; વાલિ ॥૩૭॥ કુરકંઠ કતને જલે કઢી,
મઠ માંધેથી જાય । તેમ વૈરાગ્ય બીધધિ વચ્ચાણિયં, વિનાં રોગ
પઠાય; વાલિ ॥૩૮॥ બોલિબોલિ સ્વદં કરી, વચ્ચાણીયે વૈરાગ્ય । ત્રિષ્કુ-
લાનંદ જેને કવચો, તેનાં જાણીયાં આગ્ય; વાલિ ॥૩૯॥ પદ ॥૪૦॥

લીલવૈરાગ્યની પાર છે તિલ્લીજી, નથી કે'વાતું વ વાતને રી-
લીજી । કાઢજ કંપલે દિશ વની દેખીજી, મોટવ વની નથી જનિ
તેલીજી ॥૪૧॥ કહ—એલી ન જાયે લેણ વની, મોટવ તે માનો સ-
હિ । વજ અંતે વ વારતા, વરોવર કે'તાં વેસે નહિ ॥૪૨॥ પણ જેના
વંચમાં વ ઘનંટે, રંટે ત્રિંતર તે રામ । અતર વંદા વનરી, મધરંટે
સુંદર વદામ ॥૪૩॥ વસી વન સુવનનું, બીતર રણ વધી વાન । વિ-
સરી ગાંધે વાન વીની, રે'તાં મૂર્તિમાં સુખનામ ॥૪૪॥ વર્ગ આશ્રમ
જાતનું, વધી જાણનું જરાવ । નામ સુવ રંદ મૂળ, વધી મનાતું
મમમાં ॥૪૫॥ કવિ કોનિવ પંદિતવણું, વરડતાં પણ વચ્ચાય નહિ ।
તે લીલ વૈરાગ્યે નામનું ઓરી, વૃદ્ધ હરિમૂર્તિમાં રહિ ॥૪૬॥ જાણવૃદ્ધિ
ને હાથો તિણા, આઠવા મોવાનું વધી વધે । હરિમૂર્તિમાં વૃક્ષ
વઢાવી, તેને ત્રિસરી મળું વધે ॥૪૭॥ જેમ જાહે વચે કાઢ અવરે, તેનો
મૂમિઆકાર માને નહિ । તે શુભાશુભ સહ પર જો, અમન્દ સાય
કોઈ કાઢે નહિ ॥૪૮॥ જે વસ્તુનાવ વસ્તુ વધી, તે વસ્તુને કેવી કે-
વાય । વસ લીલ વૈરાગ્યવાનને, વસ મે'જે વરતેંડે મદાય ॥૪૯॥ લીલ

વૈરાગ્ય તેને કરીને, જાગરુણ ઝોગમાં મથી આવતું । ત્રિપુલાનંદ માધ્યમી વિના, વીરું વૃણ્યેવજ મથી આવતું ॥૧૦॥ કહ્યું ॥૧૧॥

તીવ્ર વૈરાગ્ય છે સુખની સીમાડી, જનિ જાનંદ રહ્યો છે તેમાંડી । જનું વચ્ચાર મથી વૃણ્ય વમાંડી, તેનો તેહ જાણે જવ ઘગઝ્યો છે એમાંડી ॥૧॥ શબ્દ—એને ઘગઝ્યો તે જવ જાણે, વીજા શું વચ્ચાણે કાળિયે । પણ હીંદે કરે વારના, તે રૂતી કેમ વચ્ચાણિયે ॥૨॥ પણ એના વંચમાં ઘગઝ્યો, તીવ્રો તીવ્ર વૈરાગ્ય । તેહના અંગમાંદિ અ-જાનો, રે'વા તે મ દિયે માગ ॥૩॥ એમ કંચનને કુંદમ કરના, તેને જાગજો ઝોયે તાવ । તેમ તીવ્ર વૈરાગ્યના તાવથી, શુદ્ધ વાયે અનર આવ ॥૪॥ વિશમ્વદર્જિ ઔષધિવહે, શમ્પ વિસરિ જાયે કારીરથી । તેમ તીવ્ર વૈરાગ્ય તેને કરી, જાયે વિષયશમ્પ અચિરથી ॥૫॥ એમ સુરા ત્વારને મરણે કરી । મોંઝી મઝિને નિમરે વાર । તેમ તીવ્ર વૈરાગ્યના વેગથી, રહે મહિ વિષય વિકાર ॥૬॥ સુખ વૃણ્યનાં કામ્પ વારીરે, અનુભવું ભટકે વરા । તે તીવ્ર વૈરાગ્યના વેગ વિના, વદમાંથી ન વાયે વરા ॥૭॥ સુતાં વેડાં વાનનાં, શમ્પ મૃચ્ચ સજકા કરે । તે રૂદન વૈરાગ્ય વિના, કોયેથી પણ મવ નિમરે ॥૮॥ વા'રના દુઝની ઔષધિ, કાષ્ઠ વાનુની કે'વાય છે । પણ તીવ્ર વૈરાગ્ય દાનિ, અંતર વૃણ્ય કાંયે જાય છે ॥૯॥ તીવ્ર વૈરાગ્ય તવ મનને, જોખિને કરે છે શુદ્ધ । ત્રિપુલાનંદ વ સુખનિધિ છે, વય કે' છે મંત સુશુદ્ધ ॥ ૧૦ ॥ કહ્યું ॥૧૪॥

રૂદન વૈરાગ્યની વાન છે ઘોડીડી, તે વિમા સર્વે સપજન ઘોડી ડી । વીરુંને મરીયે તમાં ગિર ફૂટીડી, વા'ર દૈગાની માંધ્ય કેમ ફૂટીડી ॥૧॥ શબ્દ—કુટિ આંમલ અંતરની, તે સુખ વૃણ્ય સુમે મહિ । વૈરાગ્ય વિના વાન સુધિ, વૃણ્યવનાં વુમે મહિ ॥૨॥ રૂદન વૈરાગ્ય વિના કોણ, વેડો રાવકા રીત । વૈરાગ્ય જાણો વિય રિવા'માં, દાપોદાવ મોવ મઝિને ॥૩॥ એમ મુશનિને વનિ વામના, જોયે વીડો કમન મેઝાવ । તેમ જનન જગદીશ મઝવા, રૂદન વૈરાગ્ય વેઝવે આવ ॥૪॥ વધવ પે તા કામ વહે, હરિ વરવા રૂદન વૈરાગ્યનું । જણે કરી પિનુ વામિય, વામીયે મેજુ રૂદનનું ॥૫॥ વર વર્ગ વિના વનિના,

કોયે સુખ ન પામે સુઠી । ધોરે કયાં સુખ ધોર્યાંધોર્યાં, પામે
 વેરાગ્યવાન ચરનાં હરિ ॥૧૫॥ વર વરવા હજ્જા કરે, નો આવે જરીનો
 જી । નિયે જગદ વર એવે વરણો, જી વાનનાં વધી સદેહ ॥૧૬॥
 ચોકસ ધોરિ ઝેણે એ પુંવરી, જન્મજ વરની અંગ । ત્યાં જન એ
 જાનનાં, તેનો રહી નવો કહો રંગ ॥૧૭॥ પ્રથમ કયાં જ્યાં સુખ
 પામવા, વૃદ્ધ વેરાગ્યનાં છે એ કહાઈ । તેહ વિના મોઝિ નવાસું,
 સુખ ના હીનું કહું કયાંઈ ॥૧૮॥ વારમવાર વિચારી કરી, ધોટવ
 વેરાગ્યની ને સખી । નિષ્કલ્પાનંદ કહે જરને, વધી સુખ વૃદ્ધ
 વેરાગ્ય વળી ॥૧૯॥ કવચું ॥૧૫॥

વૃદ્ધ વેરાગ્ય છે વનમુખું વરેળુંગી, સર્વથી સરસ મદા સુખવે-
 નુંગી । જેનાં વનરે માવેથી અવ એ'નુંગી, તે પામિયે હોય વૃદ્ધ
 જો તે'નુંગી ॥૧॥ શબ્દ—વૃદ્ધ તે'એ એ પામિયે, અંગે જનું જામુષળ ।
 તે જોઆએ સર્વે રીતનું, કયાંઈ પ્રભુ ભવધન ॥૨॥ જેએ જોઆ આ
 જાનનાં, તેનો સર્વે એ વરેણે વનું । વન વૃદ્ધ વેરાગ્ય વિના સુર
 વનું, વાળી ન રહું મુખવનું ॥૩॥ વેરાગ્ય વિના આ વિચાર્યાં, અન્ય
 જોઆએ એ જોઆ વળા । વન વેરાગ્યે જાન કર્યાં દર્શા, નાગ્યા
 અનિજો ભજામળા ॥૪॥ શુદ્ધ વેરાગ્યે જોઆ વળી, હરિજનની જાણો
 જગદ । વેરાગ્ય વિના જાગે વરનું, વળ વિચારનું ડર ॥૫॥ વેરાગ્ય-
 વાન વા'ના હરિને, માયું જોઈને મગાએ જનિ । વળ વેરાગ્યવાન
 વિલોકિને, હરિ રાજી વધી વાના રતિ ॥૬॥ શુદ્ધ ભરત મનકા-
 વિક જોઆ, વૃદ્ધ વેરાગ્ય વરેણે વનું । જનક જગદવ કવરજનું
 કદ, મુખ જાગું મોગામનું ॥૭॥ જો મગે મો અંગે વરજો, શુદ્ધ
 વેરાગ્ય કવ જાગાર । નો હેને કરિ હરિ રીઝાં, નિશ્ચે જાણો નિર-
 વાર ॥૮॥ કોઈ મોમો વાળમાર મગે વારીં, કાલ શુંવના કધિ-
 રના । વળ કેવલ વિના કેવલ કહિયે, જ જોઆદનારા વારીયા ॥૯॥
 તેમ સાગનાં મારું વરેળું, મુખર્જે કહે ડિરાંધણિ । નિષ્કલ્પાનંદ વૃદ્ધ
 વેરાગ્યની, ધોટવ વધી જાનિ વળી ॥૧૦॥ કવચું ॥૧૬॥

વૃદ્ધાગ માનવિદ્યે—સીદ્ધ વેરાગ્ય તથોવજે, નાવે રોમો માવન ।
 અવ તવ સીદ્ધે જોમ એ, કરે કોઈ જન જાગન, સીદ્ધ ॥૧॥ જાન પુણ્ય
 વાલે કોઈ વર્ધને, નાવે દિવાલે તન । પ્રભુ પ્રમદન કર્યાં કારણે,

જગમાં વહેણે અન્ન, તીવ્ર ॥૨॥ વળ કુદન વૈરાગ્ય ચિન્ના વાપડા,
 ઘમ્મ વામવા કાજ । અંધર વીજા ઉપાધવી, રાત્રી મોંઘે મહારાજ;
 તીવ્ર ॥ ૩ ॥ કુદન વૈરાગ્યથી મધી વેગલા, અભવેલો અવહય ।
 ત્રિપુલ્લાનદ નીચીક છે, કુદન વૈરાગ્યને વદય, તીવ્ર ॥ ૪ ॥ ૧૪ ॥

જેને ત્ર ગગડો કુદન વૈરાગ્યજી, તેનાં ગગડીનાં મહા મોરાં
 આગ્યજી : મધી વધો લાલ વીજો કચાલાગ્યજી, જે વધી જવે છે
 મહાસુખમાં જાગ્યજી ॥૧॥ કવ—મોટા જાગ્ય જવે છે અવને, તેનો
 જાણજો કુદન વૈરાગ્યજીને । તે ચિન્ના તપામિયું વળ, વાળ મધી
 વેરામી વળ ॥૨॥ તીવ્ર વૈરાગ્ય તો વગજે, જો કૃપા કરે જગડીયા ।
 કાંતો તેના જન્મ મહે, વૈરાગ્યવાન મુખીયા ॥૩॥ હરિકૃપા ચિન્ના
 હોયે મહિ, વામવા કુદન વૈરાગ્ય । કાંતો વૃદ્ધિ જન્મ હરિના મહે,
 તો વાળ ન રહે કચાલાગ્ય ॥૪॥ તેહ ચિન્ના કુદન વૈરાગ્યજી, આજ્ઞા
 ન રાખવી કર । જેમ વળ ફુંડે વરસામને, વળિ નાચે મહીયે પૂર
 ॥૫॥ જેમ નર મારી ચિન્ના ન નિવજે, વાછક તે વીંછી વેર । તેમ
 કુદન વૈરાગ્ય તો વગજે, જો હરિ હરિજન કરે મે'ર ॥૬॥ જેમ પાંચ
 વૃથાવે વે ચિન્ના, વહું કવિ ન ઉપજે અન્ન । મન તીવ્ર વૈરાગ્ય તો
 વગજે, જો મઠ હરિ વે હરિના જન્મ ॥૭॥ તે ચિન્ના તીવ્ર વૈરાગ્યનો,
 મધી વગજના વપાવ । ઘાટે હરિ હરિજનને, મે'રીને કરવા આ'વ
 ॥૮॥ જેહ વામવા હપ્પે કોહ વાગાનિ, તેને અણગમું ન રે'વું અંગ ।
 હામના હામ થઈ રહી, રહિયે વૈરાગ્યમાનને તમ ॥૯॥ શુદ્ધ સંનધી
 વ સંપત્તિ, કુદન વૈરાગ્યજી મહે વધી । ત્રિપુલ્લાનદ તો તન મનના,
 ચિકાર મહે જામે દહી ॥૧૦॥ કહવું ॥૧૦॥

કુદન વૈરાગ્ય છે અનુપમ અનિજી, વહ મધાન મધી કોહ મંવ-
 નિજી । તેનો સંન છા'વે વાપે વાપાનિજી, તો તેને કવ રહે મહિ
 રનિજી ॥૧॥ કવ—રતિ કવ તેને કેમ રહ, જેને વાપ મોટાની
 મે'ર । સર શ્રીહરિ મિથુની જેને, વળિ ન ત્રી આવી મે'ર ॥૨॥ જેમ
 રતનોકરમાં રતન મોની, અમૃત્ય છે અનિ વર્ણા । વળ તન મન
 અરપ્યાવિના, વેરિયે ન વાપ આવળાં ॥૩॥ ત્રિપુલ્લારે મો'ર વસે છે,
 વીજાં વળ વહુ ગાય । તે લુપ્ત જોવાલા સદુ તિયે, રત મોનીનું ન

बूछे माय ॥४॥ रत्न मोली लळे मोही मे'ने, वन मे'ने मळना
बधी । मांटे महु कोण सुमकी, मेरपां उमारी मयधी ॥५॥ वन
हरि सागर के सुकना, नवी कोह बागनी एसा कोट । तेसा
निष्कासी मागे निरचेवने, सकाम मागे मायासुख मोट ॥६॥
निष्काम बिना निरचेव निधि, वननी मधी रतिभार । साकरधी
वन सारे बाग्यो, जाया सोमलवार ॥७॥ मंगो हरिजनने जोवी
नहि, पाकून पाणीनी रीत । सेवका श्रीमहाबाग्ये, बाग्यो बैराग्य
चित ॥८॥ बैराग्य जंनरेधी जो जतरे, तो मोकां काही रखाडे
बुझ । जाये चाह ते वरसाई, ऐसा न दिये सुख ॥९॥ बाटे बा'लो
करी बैराग्यने, राखयो ते कही रीत । निष्कुभावंद व वरनी, तो
कहर जानो बाये जित ॥१०॥ कवहु ॥१८॥

बृहन् बैराग्य बिना जय वारभचारजी, सुजया सुजया जीव चरे
जयनारजी । तेच बाग्य भाग्यसा बहुचारजी, जितने न बाप
तेजो निरवारजी ॥१॥ कव—निरवार न बाप जितने, वरना निचा
जयतार । बैराग्य बिना वगु वर्गानो, जाणो नहि कळि वार ॥२॥
कैकवार सत्वलोच बाग्यो, कैकवार बाग्यो कैनास । कैकवार ईश-
वल्ली बाग्यो, तोचे न कळि विदवसुख साज ॥३॥ कैकवार सुर-
पुर बाग्यो, विदुषकला विमान । कैकवार मूर्मा मृपनि वगो, कैक-
वार वयो वज्रगज ॥४॥ कैकवार सुर जालार वगो, कैकवार पुराणी
वंदित । कैकवार मका वनरधी, कही योगनी जित ॥५॥ कैकवार
गुणी गवैगो वगो, ज्ञानी द्यानी कोविद ने कवि । कैकवार जाय
मवीण वगो, वगो जर्षे जाजगत अनुभवो ॥६॥ एव जयेकवार
बाग्यो, मोमे वयोवे जयनारने । पण एक न बाग्यो बैराग्यने, शरारे
हुं बाग्यो जय क्षारने ॥७॥ जेम मोटा बाहेरना मोटमिया, वयावे
काच के कही कोपना । खातां न खावावे काजव काये, न काळा
जोळा जाणो मधी भला ॥८॥ वन एव इच्छे महु जंतो, नवी
इच्छना भावना बैराग्यने । तेने कहीने जननां, मधी इच्छनां भारे
बाग्यने ॥९॥ एव सर्वे जातो तो कही कही, वन बृहन् बैराग्य भागे
नव जगो । निष्कुभावंद कहे हुं वगु, लाडलजे रघो के दोचे वगो
॥१०॥ कवहु ॥१९॥

સર્વે જાનનું જોષી લીધું શારંગી, મધી કોઈ વૃદ્ધ વૈરાગ્યની
 શારંગી । અંતર વિચારિયું ચારમચારંગી, શુદ્ધ વૈરાગ્ય ભો સીને
 ચારંગી ॥૧॥ શબ્દ—શુદ્ધ વૈરાગ્ય ચાર સહજે, મધી વધી અધિક કોઈ
 વધ । જાંધો ન રહે કોઈ જાનનો, જો જાતી ઉપજે ઠીકોઠીક ॥૨॥
 જાત્ર સર્વે સાંભળિયાં, તેમાં છે વ્યાર પ્રકારની જાન । જર્મ જર્મ
 કામનું કહું, જાંઠી મોહનું વળ શાસ્ત્રાન ॥૩॥ વળ વૃદ્ધ વૈરાગ્ય
 વિચાર વિચા, બોહે ઢેકાણે લગ્યો સહી । વળ તીવ્ર તીવ્ર વૈરા-
 ગ્યની, જાન પુરી પુરાણે જલ કહી ॥૪॥ જાન જાન જલિ વિષય
 સુખનું, ઠામોઠામ જ્વાલન કર્યું । હરણ જોઈ તે જાણો ગિલ્યા, વ
 સાંભળનાંમાં છું સર્વે ॥૫॥ જાતી અવધિમાં વળનું, કહું જલ
 અમનની રાજ । સુખ દુઃખ તેનાં સુખનાં, કહો છું સરિયું કાજ
 ॥૬॥ જાત્યા અગમમાં વધી જાનો, જરોયર જળી ગણાયછે । વળ જર
 અમર ત્રિશાપર, વૃદ્ધ વૈરાગ્યને કોઈ જા'યછે ॥૭॥ વૈરાગ્ય જાગ્યો
 વિકટ છે, જેમ જાગ્યો વળેજે જાગ । જીવજા ન દિયે જીવજી,
 રે'વા ન દિયે કોઈનો સાચ ॥૮॥ જેને જરજાનું હોય જનમાં, તે
 જાગ્યો વૃદ્ધ વૈરાગ્ય । તે અમરજી જાગિ કોરે, રે'વા ન દિયે
 જાગ્ય ॥૯॥ વળો જર જીવાનો જાગે છે, હોય જર જીવા તે જાહે
 વળ । ત્રિપુલાનંદ વ જેને જાગે, તેને સર્વે જાગે જાગે સગ ॥૧૦॥
 કહું ॥૧૧॥

વૃદ્ધ વૈરાગ્ય ગરબી—જલજાનંદ જાતી ન જગદંબ જા સમેરે, વ શબ્દ છે—સગ્ય જલિ
 જાગેરે શુદ્ધ વૈરાગ્યધીરે, છું કહું વૃદ્ધ વૈરાગ્યની જલારિ । તીવ્ર
 વૈરાગ્યરે તેજલે તમમારિ, કસર રે'વા ન દિયે કારિરે; સગ્ય ॥૧॥
 તીવ્ર વૈરાગ્યરે તિલી તરવાર છે, અતિશે સજેન જાકરી ચારરે ।
 જલજામાં કરેરે સરવે વેગદૂરે, સેવા ન રે'વા દિયે સંમારરે; સગ્ય ॥૨॥
 વળ હરિ વિનારે કરે કીજું જલગુરે, તેની જળી જાગે જલિ
 જલિ ચારરે । વળો જલપરે અમર વળે જળીરે, છું કહિયે જલંબી
 વળની હારરે; સગ્ય ॥૩॥ અતિમોરે જાગ્યેરે જાગે વળ જાંતરેરે, જેને
 હોયે વૃદ્ધ વૃદ્ધનો જોગરે । ત્રિપુલાનંદરે કહે તેના જનમારિ, રે'વા
 ન દિયે રતિયે રોગરે; સગ્ય ॥૪॥ વળ ॥૫॥

વૃદ્ધ વૈરાગ્ય વર્ગબ્દો જલુચિપિંડી, અતિજાલ મોટવ વળની

નિધિગ્રી । યમુ કમલ કરવા પ કે તીનમ નિધિગ્રી, સદા સુખ-
કારી પ જાળો પ્રસિદ્ધિગ્રી ॥૧॥ સ્વ—યમિન્દ્ર યમુને પામવા, પત્ની
પત્ની વિગ્રી સીરાંપ । સરખે અંતરાઈ અલગી કરી, જાણે હરિના
હાથમાં હાથ ॥ ૨ ॥ જે હરિ સિંધુ સર્વે સુખના, સદા સર્વદા સુંદર
દયાળ । જેને પામી ન રહે પામયું, પામી પચાવે દુર્લભાલ ॥૩॥ તેહ
યમુને પમાડવા; શુદ્ધ વૈરાગ્ય કે પડાવો વગી । તેહ સોંપાહે હરિ
હજુરમાં, મુખ્યોમુખ દિપે ભેઝવી ॥૪॥ વળી તે હરિગ્રમ્યે જાળગો,
વિષય સર્વે વિરમ્યા । મલકાં ખીમદારાગ્રમે, દૈદિદ દુન્ય સર્વે પામ્યા
॥૫॥ વળી ન રહી કોઈ વાળવી, પામ્યા દુન્ય પુરખોત્તમ । સુંદર
સાકાર મૂરતિ, અતિ કપાછી રહી રમ્ય ॥૬॥ તે પ્રમુની વાસે દાસ,
વાસ કરીને રહે સદાપ । વીતું ન રમ્યે અંતરે, રમ્યે અતિ કરવા
અવધાપ ॥૭॥ અતિ વિના ખાણે અતિ, ખૂલ્યેવળ નિતર મોહાર ।
સર્વે વકારે સમઠે, અતિ સારમાં સાર ॥૮॥ અતિ કરી હરિ
રિસવે, રિસે સુખદ ખીમદારાગ્ર । તારે ભાવી રતિ વળ કવ રહે,
વાસે સર્વે સુખનો સમાગ્ર ॥૯॥ ખાણે ખરી કરે અમતિ, અતિ
ખાંદંદ ખાળી દર । તિરકુલાચંદ તેની વપરે, હરિ રાગી ખાણે
કબર ॥૧૦॥ કવચું ॥૧૧॥

અધર હરિ રિસવવા ખાટગી, અતિ કરવી તે સિવાયે સારગી ।
તેહ વિના વાળ તે ન બેસે વાટગી, સમઠી વિચારી તેવી પ વાટગી
॥૧॥ સ્વ—સમઠી વિચારી પચાવવાની, અતિ કરો ખાણે ખરી ।
ખાણ વિચારી અતિયે, રાગી અતિ ખાણે અધર ॥૨॥ અતિ કરવી
અમવાગની, સવાવર રહી સાવધાન । મમા વિચારી જે અમતિ
અતિ જાળો કરેછે કપાવ ॥૩॥ સમે સંચિત્તે સુખ ભેણે, વળ સમે
સરે અતિ કાવ । તે સમો અવધા સમઠી, રેંવું હરિ હજુર કરવાવ
॥૪॥ સમે સાવું જોઈ રેંવું દયાધને, જોઈ કર વચન નિશાન ।
નવાવર તમવર વડ, કરવી અતિ તે નિદાન ॥૫॥ વળ વગવર
વધાં જાગરે, રાવ જોઈને રેંવું હજુર । જેમ કહે તેમ કરવું,
કરી રાંવળ આપવું દર ॥૬॥ અતિ જેમ વાળે તેમ વગવું, તગી રેંવો
તવવન ભાવ । અવ અરોસો અલગો કરી, વડ રેંવું હરિના વેવાવ
॥૭॥ અતિ તેગ જે અતિ કરે, જોઈ ભરગી અવધાગની । ભરગી ન

સોય મહારાજની, એ રીતે સમજો શિષ્યની ॥૮॥ ઘોડે ખાગ્યે એકે
અગતિ, અગદ પ્રભુ વરમાનની । તેહ દિવાની એ અગતિ, તેનો માન
મમનના માનની ॥૯॥ કરિયે તો કરિયે શાચી, અગદ પ્રભુગ્રીની
અગતિ । વિષ્ણુભાવંદ કહે તે વિચા, વધી વરને કોઈ પ્રાપતિ ॥૧૦॥
કહવું ॥૨૨॥

અભિ દરિની સહુની અભિ સારીગી, અમલે કરવી તે અમલ
વિચારીગી । દિવની માન દેવામાંયે વારીગી, તથા કોઈ રે'તું તરન
તેનારીગી ॥૧॥ અર્ચ—તૈયાર રે'તું તથા ઉપરે, પ્રસન્ન કરવા પ્રગટમે ।
શીત અન્ન વરમાનનું, સહી શરીરે સંકરમે ॥૨॥ સેવા કરનાં સેવ-
કને, પંચસુખ સાનું વેળવું મહિ । સમે સમાજ સારે સેવના, તે
વિચા સુખ તેજવું મહિ ॥૩॥ તહે વાગ્ય તહે વાવન, તહે વે'રા-
વનાં અપર । તહે ખોજન વ્યંજન કરી, અમારના દયાબ સુંદર ॥૪॥
સમે વંદન વાવવું, સમો કોઈ વે'રાવના હાર । સમે વાવવન
અંગના, વે'રાવનાં કરીમે વ્યાર ॥૫॥ સમે અમારની આરતી, સમે
કરવી સુનિ કર કોઈ । સદા રીત આવીત રે'તું, વે'તું અમારો
સુન્દા પ્રભુ કોઈ ॥૬॥ સમે પ્રભુને વોદાવના, સમે વાવવો વંચે
વચન । સમે વાવ વાંચના, વચ કરવા પ્રભુ પ્રસન્ન ॥૭॥ સમો કોઈ
સેવકને, તમાર રે'તું તૈયાર । વચ વર્તે અમલે કરી, કરવી સેવા
કરી અહુ વ્યાર ॥૮॥ જે દાંએ તમે એવ વાવને, તેહ દાંએ કરવું તેજ ।
એ ન તમે અગદીવાને, અગતરવુ ન કરવું વચ ॥૯॥ વચ અભિ સુગર
અવ જે, તે કરે પ્રભુને પ્રસન્ન । વિષ્ણુભાવંદ કહે વાવના, એ કહીવ
માના સેવક અવ ॥૧૦॥ કહવું ॥૨૩॥

અભિયાં આર આરેછે વહુગી, કેટલીક મોરવ મુલે હું વહુગી ।
તમે દિવારી સુખો અવ સહુગી, એ મોરવને વચના રી વહુગી
॥૧॥ અર્ચ—દાં રી વંચે અમા, અભિ કરોવર વીતું વધી । તે
અભિ પ્રભુ પ્રસન્નની, કરી મધી વરોજની કરી ॥૨॥ વામી પ્રભુ વગ-
ટને, એવે વીજાછે મોરોં વાવો । મોરોં માન મત્રિ મવો, રક્તિમવો
પૂરવ દાવો ॥૩॥ તેવે તોવે ત્રિભોક્ષ્યાદી, વાવે કોઈ વિરવાર ।
સમે સમે સુખ વાધિયાં, પ્રભુ પ્રગટના અગનાર ॥૪॥ અગદ અભિ
અગવામિયે કરી, વરોજ અત્ત અગ અમરેવા । એવું સુખ મોળી

મોચાઠ પામિયાં, તેહું ન જામિયા નિધિ ફાળ ॥૬॥ વગદ ખાત્રિ
 કાચિવતની, વરોક્ષ જાળ્યા કાચિરાય । કાચિવત્રીય હરિ રાજી કર્યા,
 કાચિ રચા વરિતાવ જાંવ ॥૭॥ ઘનુ વગદના ગ્રસંગ વિના, રહીગઈ
 રવા બોદામે કોદ । જાજ કાલના અમાગિયા, રવા વિના રિપેઢે
 હોદ ॥૮॥ વગદ વિના છે વાંપઠાં, ખજા કરેછે જાવમાંપ । સરા
 જાંઘનાં કુસકા, કાન મહિ મિસરે તે જાંપ ॥૯॥ હરિલાલીલા સાધુ
 જમી ગયા, કેહે વજાં રજાં વગરાવઠાં । જેવી વૃન્ધ ન જાય સુન્ધ
 ન વાપ, વન સમજે પારેછે સમજાં ॥૧૦॥ જમી ગયા જાન રજા,
 કેજા જાને કોદ કમાઠ । નિષ્કુલામંદ વરોક્ષ જાલિને, મિઠજો રહ
 વાદ ॥૧૦॥ અવધુ ॥૧૪॥

વરણ ગરબી—વરોક્ષ જાલરે વામે મહિ ગ્રાવનિરે, બીજમી જરાય
 જંબે મહિ જાલરે । જૂરજ બવામીરે ગ્રાનીતિ જાવ રહેરે, સંઘાવજન
 રહે સદા કાલરે; વરોક્ષ ॥૧॥ સુખોમ્બુકરે જાળ્યા મધી જાવજીરે,
 કેવા હરિ જાળી કરજો વ્યામરે । કવ જાનુવરે કેહું હરે રાજાસોરે,
 જેમે જાવ રિઠે છે જાનુમાવરે; વરોક્ષ ॥૨॥ જાન જાળ્યામીરે જાંતરે
 જાગમ્યારે, જાલરો કઈ વેરે કસી ઘીનરે । વર્મ જે નિ'મરે કેમ રહ
 વારસોરે, જે મધી જાળતા હરિત્રી રી'રે; વરોક્ષ ॥૩॥ જાન ફીઠે
 જાલરે વરુને હું વરસોરે, મધી જાળ્યા રવાનુ ફીઠા જાંવરે । નિષ્કુ-
 લામંદરે ન મજેલ જાવજારે, તેજે વર્મ નિ'મ ન રહે કાંવરે; વરોક્ષ ॥
 ૪॥ વદ ॥૫॥

વર્મ રહ રાજાસો હરિના મજેલજી, જે જાન તન મન સુલ્યાં ન
 મજેલજી । મરિયક સુન્ધપી વાજા વજેલજી, તેહુંને વ જાન સુધી છે
 સહેલજી ॥૧॥ જાન—સુધી સહેલ એ જાન છે, વર્મ વાજાસો રહ મને ।
 વર્મ મુક્તીને કામ કોઈ, કરવું મહિ કોઈ રહે ॥૨॥ વર્મે જોલવું વર્મે
 જોલવું, વર્મે જોવું રહે કરી । સુનાં વેઠાં જાગતાં, વર્મે વેવ રહેવું વરી
 ॥૩॥ વર્મે જાલવું વર્મે જાલવું, વર્મે લેવું ને મેવું વજી । વર્મે રહેવું વર્મે
 કહેવું, વર્મે લેવી જાન સાંમજી ॥૪॥ વર્મે જાવું વર્મે રીવું, વર્મે વિના ન
 વરવા વાવ । કરે કરવું કામ વર્મેવું, વર્મે કરવો તમ નિવાવ ॥૫॥ સર્વે
 કામ વર્મે કરવાં, વર્મે મુક્તી ન કરવું કાંઈ । સર્વે કાલે એમ સમજી,
 રે'વું સદાય વર્મે જાંઈ ॥૬॥ વર્મે મુક્તીને કારજ કોપે, કેદિ ન રહે

કરવા । કરી પરી જાણ્યે માને, તે રહિ ન દિયે કરવા ॥૩॥ જેહ-
વર્ણન કોમળું મહિ, ચર્મ ચાર્યાં છે તે ચાંપી । જેહ જેહ ન તજવી,
મહા રે'લું હરિ આજ્ઞાપી ॥૮॥ ચર્મ જાણ તે કીંઈ છે, રહિયે જાણ્યે
ચર્મી જાણના । જ્યાં જ્યાં જઈ હરિના, રહિયે ચર્મને વચના ॥૯॥ સુખ
દુઃખના સમુદયાંથી, મુક્તિ આર્થ ચર્મ મુક્તો મહિ । વિષ્ણુનામંદ કહે
મિલે કરી, ચાર્યો ચર્મ તે ચૂકવો મહિ ॥૧૦॥ અનુ ૥૧૫॥

ચર્મ જાણે તેહ ચર્મી કર'વેજી, ચર્મ વિના જેને વીઝું ન જાણેજી ।
સુનાં વેળાં સુખ ચર્મના માણેજી । ચર્મ વિના વીઝું મજરે માણેજી
॥૧॥ શબ્દ—જા'વે વીઝું કાંઈ મજરે, ચર્મ વિના કહિ કોઈ જાણ । ચર્મ
નયે જે જાણ્યે, તે જાણો નયું વિચાર ॥૨॥ ચર્મ નયે જરા જાણ
મળે, ચર્મ નયે મળે સુખ જાણ । ચર્મ નયે જાણ જાણ મળે, તે કરવું
સર્વે હરાજ ॥૩॥ ચર્મ નયે સુખસંપત્તિ મળે, ચર્મ નયે મળે રાજ
વાદ । ચર્મ નયે મોરવ મળી, વચી કહિ સહ જઈ જાણ ॥૪॥ ચર્મ
નયે જાણ મળે, જાણ્યે જે જાણ્યે વચી । ચર્મ નયે સુખમાલ મળે,
જઈ જાણ સર્વે જાણો વચી ॥૫॥ ચર્મ નયે જો તમ રહે, મો તમને
જાણ જાણવું । જીવવાનું જાણું કરીને, હરિ જાણે જરવાનું જાણવું
॥૬॥ ચર્મ નયે સર્વે નયું, નયું બીર વચી જાણવું । જાણે જાણી વિજ
ચર્મને, જ કરવું સુખ જાણવું ॥૭॥ ચર્મ વિના સુર જાણે જરવા,
જાણ્યાં જાણીસય સુખ જાણ । ચર્મ વિના જરા જાણે જાણી, મોરવ
જાણ કેળાં રજા ॥૮॥ ચર્મ વિનાનું ચિત્ત જીવનું, જાણ જાણવું
જાણવું । જેહ રહિણ્ય જેહ જાણવું, જાણ જાણ ન જાણવું કાંઈ
॥૯॥ ચર્મજાણવું ચર્મના સુખ, રે'લું રાજી રજિવાળ । વિષ્ણુનામંદ
ચર્મજાણવી, હું કહિયે જાણવી જાણ ॥૧૦॥ અનુ ૥૧૬॥

જરમ ચર્મ કહિયે જાણ્યાં જાણવી, સુખ જાણે જેને જાણવું-
જાણી । જાણી કોઈ જાણવું ચર્મની જાણવી, ચર્મ તે જાણી કરવું જાણ-
જાણી ॥૧॥ શબ્દ—જાણવા સાર જાણી કરવું, જાણી જેને ચર્મની
જાણ । જે ચર્મ જાણ્યે મળે, કરવું તે ચર્મ કરી જાણ ॥૨॥ ચર્મ તે ચર્મ-
જાણવા જાણ, તેહ જાણ્યાં જાણવી । જેને જેણે કરી જાણવા,
તે જાણવી મહિ કરી ॥૩॥ જાણવાથી જાણવી જાણવી, જાણી જાણવું
જાણવાથી જાણવી । જાણવી જાણવી જાણવું જાણવી, જાણ વર્મ જે જાણ

ધર્મ ॥૧૥॥ ભાગી મૂલી જન એહને, વર્તી એને ને એમ આગળા । તેને
મે તેમ વર્તું, તથા વરતવું વચન વિના ॥૧૦॥ વચનમાં એહ વરને,
તે વચનધર્મ વાચનાર । વચન વિગેળી ને વરને, તે સર્વ ધર્મ દાસનાર
॥૧૧॥ અધિનાશિકાની એ આગળા, ને વચનવું શુદ્ધ વર્મને । વારી
વિચારી તા વધી જનને । તો વાંચના મુખ વાચને ॥૧૨॥ વર્મ જાણવ
વેદવિધિના વર્મ વાચે છે વરા વરને । વે વાર અર્થે વિવિધ એ ને,
વાચે છે ને વચનને ॥૧૩॥ વળ વચન વર્મ તો વાચના વચન, તે વચના
એને વૃણા કરી । તેહ વિના વીજા ધર્મ, વરા તુલના વરતરી ॥૧૪॥
મોટો વર્મ વ માનવો, એહ વચનો વર્મને વાચ । વિષ્ણુનામદ મુખ
મુખના વચન, ન વાચવના કોહ વાચ ॥૧૫॥ વચનું ॥૧૬॥

વચન વર્મ કરી હરિને વચનુંતરી, વચનું જોડને વેદને વચનુંતરી ।
તેમાં સુખ દુઃખ જાણે ને વચનુંતરી, મુખી વીજી વાને વેદિ ન વચન-
નુંતરી ॥૧૭॥ રાજ—વચનું તદિ ખાંડાળને, રે'વું આગળવાને અનુમાર ।
સર્વે વર્મ તેને સાચવ્યા, વિશે કરી વિચાર ॥૧૮॥ આગળવામાં
વહન જાણેવિદા રહી, એમ વાણે તેમ વચનું । તર્ક ન કરવો તમે
એને, અજાણ તેવામાં અજાણું ॥૧૯॥ એમ કરે ને જગતીજા જી ને, તેમ
કરે ને વર જાણીને । વેદે ન રનું તેને વરનું, વેદા પરમ વર્મ વાચીને
॥૨૦॥ વેદા કરે તો વેદનું, રાજા કરે તો રાજનું વચી । વાચન કરે તો
વાચનું, સુખી વચનને જાણું વચી ॥૨૧॥ વોળા કરે તો વોળનું, રહે
મુખ્ય કરે તો રે'વું મુખ્ય । આગળવાની વચનાં વીજું, જાણવું તદિ
વાચ મુખ્ય ॥૨૨॥ એને વચનમાં રે'વાનું રહ કરું, તેને વર્મ વાચાં છે
સાચના । તેહ વિના વીજા વર્મ તેનો વાચની વચની વચના ॥૨૩॥ શુદ્ધ
વર્મ ધીમુખની વાણી, કરી છે એને વરના કરી । વધી રીને રે'વે મેવ,
જાણો શુદ્ધ વર્મ રચા વરી ॥૨૪॥ વર્મધર્મ મદુ કોહ કરે, વચ વર્મમાં
વધુ વર્મ છે । વગર વચનના વચન વાણે, વધી મોટો કોહ વર્મ છે
॥૨૫॥ હરિ વહે તેમ જાણ જોડી, વોળા વરના છે વિચાર । વિષ્ણુ-
નામદ તેમાં સમ વિચરને, વાચનું તદિ વર્મની રીતમાં ॥૨૬॥
વચનું ॥૨૭॥

વચન નરતી—વર્મ છે વાચને સર્વે સુખનુંદે, રાજાનો જન કરી
જનવરે । વર્મ વાચીને સમ સુખિ વચાં, વાચને વરના હરિને

વચનરે; ધર્મ ॥૨૧॥ વચન વિચાર થોભે મધી વારનારે, બાવના મધી
 વર્મમાંથી કાનરે । પીઝા એ વર્મરે એવાં હોર વર્તાવજારિ, તામે
 ઝડપીને જન તાનરે; ધર્મ ॥૨૨॥ વચા વર્મ જગ્ગરે જાણીએ વરવીરે,
 એલી છે વચથી વતારી વાનરે । રાજા કવિહીરે વચને સાંચકપુરે,
 સુખમાર્ગે રુચ વાપ્યા આજ્ઞાનરે; ધર્મ ॥૨૩॥ શુદ્ધ સાચો વર્મરે
 બીજુએ સાંચકિરે, વચથી રજા છે વચન મારે । ત્રિપુલાચંદ્રે
 જાણી તેને જનવારે, કરવું વ રહું તમે કોઈરે; ધર્મ ॥૨૪॥ વદ ॥૨૫॥

વર્મ રાખે તે વર્મી કે'વાવજી, વર્મ વિચા હોએ વચ વ રે'વાવજી ।
 વર્મ જાતાં સુખ સર્વે જાવજી, વર્મ રહે'એ વચા જગમોવજી ॥૨૬॥
 જગ — વચા જગમાં વર્મ રહે, એ જાદાગમ્ય જાએ જદારાજનું । જદા
 બોધો બેઠાવ એવો, વર્મથી વાવે સર્વે શિરનાજનું ॥૨૭॥ જર જગર
 જગરેવાવે જગમ, જગમ રૂઝ જગમે વર્મ । જહુનિ પુરવથી વરા
 રજા, વર્મથી મહતું વાવ તેને જાવનું ॥૨૮॥ સર્વે વાવના વામી વ
 જામી, વજિ જર્મન જગ્યાંજ જાવાર । જર જગરના જામના, રુચ
 જહુને વાર ॥૨૯॥ તેજ મનુ મગદ જર, વાવે વરિતું જરમન । વચા
 પ્રભુમાં, જાવએ, કહો વર્મથી મજે વચન ॥૩૦॥ બોદાવોદા રુચે'એ
 જગમાં, જાવગ્યા સાધ જગમાં । વચા મનુમી જાગમ્ય, જગથી
 બોધી જહુને સદાવ ॥૩૧॥ તેજ હરિ કૃપા કરી કે'એ, વધી વા'સવમાં
 વચન । તે વરજા વ રેવાં રુચવીળ, એવાં શિવિ જગરથી જગ ॥૩૨॥
 એજ મોરવજી વિંધુ જાવનાં, રજાંચે'એ રસે મરેવજાં । તેજો વપુર
 વાવ સરવન, વાવ વદનાં વિંધુમાં રેવજાં ॥૩૩॥ તેજ જાવનાં વચન
 વા'લામનાં, વધી મિથે જર મરતું વર્મ । તે રુચ વાવે પ્રાવનિ, કરી
 કેરવજી રહે જર ॥૩૪॥ સર્વે કામ તેને સારિતું, વજિ વાધાં મર્મે
 ધર્મ । ત્રિપુલાચંદ્ર કહે મલી વધુ, એજ જાવ્યો જાદલો મર્મે ॥૩૫॥
 કરવું ॥૩૬॥

મર્મે મોરો વ સમજાવો મરજી, તેમાં કેર વ વાદવો કોઈ રમજી ।
 જગમે જાગરવાં એજ જાગમે રમજી, વર્મથી જગે મનુ વગરનાં
 વચનજી ॥૩૭॥ જગ — વચન વ જગ વાલામનાં, તેજ રજાંજ વગ છે
 રોગનાં । તેજ જૂનિ જુલોગ્યુવ મલી, સર્વે કામ વદગયાં સોવનાં

॥૨॥ અંગેશંગ અવલોકિત્રી, મન્યશિખ જોવા માત્ર જાણી । ૧ ॥
 વર મધી જામવું, વચ દેવામાં પારવું કરવી ॥૩॥ જે પારવમાં રૂવ
 જમ જાણતો, મધી જામવું રવાનીયા રવાનમાં । તે પ્રભુ પ્રગટ
 મહાગા, ત્રી કસર રહી કહો જાણમાં ॥૪॥ જાની તેને મળીય, જેને
 હરિમુર્તિનું જાણ છે । તે વિના વચવાદ વીજ, વ જાણતો મોટું
 જાણ છે ॥૫॥ જેને મધી જોવા માળને, મજરોનજર મયમાં મરી ।
 તે કેવા કહેશે મીઠુવણને, જરકણ તે જાનુમાને કરી ॥૬॥ જાણ
 વિના જાની મહિ, જાણ હોય તેને જાની કહિયે । સોળે સાચ્ય મધી
 હરિની, તો કેમ જાણણ જાણશે તેવું ॥૭॥ તેજ જાની તે તન્યવેળા,
 જેને પ્રગટ પ્રભુને વેળીયા । તે વિના રજો જાની મળો, જેને હરિ
 વચને મધી દેખિયા ॥૮॥ મળેને આકાષા મ હોય માવને, જાણમળ-
 ને હોય અવલોકિયા । જુઓ વિચારી જીવમાં, વમાં જાની અજાની
 કેવે કયા ॥૯॥ જાની તે જેને રમ્ય હરિની, વચ મમજવું વદ સાર
 છે, નિષ્કુલાવદ કહે તેવું વિના, વીતું સર્વે અમાર છે ॥૧૦॥
 કવચું ॥૧૧॥

સારમાં માર હરિની મુર્તિત્રી, તેમાં જેને રાખી મર વિજ હરિ-
 ત્રી । હરિ વિના વીજે રાખે મહિ મનિત્રી । તે સાર સંગ કહિયે મહા-
 મનિત્રી ॥૧॥ રાજ—મહામનિ તે મન ભરા, મુકે મહિ મહાગમની
 મરત્રી । અવંદ રાખે વરવિષે, જાણી કમાની મોટી અનિ ॥૨॥ વર્ગ
 મુકે તો વર્ગ જોઈ રહે, વિન્દ મુકે તો જોઈ રહે વિન્દ । અવ મુકે તો
 વર્ગ જોઈ રહે, રહે વર્ગ મહાગમને એમ મીન ॥૩॥ કયા મુટી વેળીને
 વેળી, તેને જયા જોઈ તે સંગ મુન્દ । જાતું વચને જોઈ રહે, જોનાં
 કદિ મટી આવે વૃન્દ ॥૪॥ ઉદર માલીને વિરણે, વેદ ડામી મુકે
 પ્રેમે કરી । કંઠ વિલક કપોચ જાઈ, રાખે હરિમુર્તિ ખાલે મરી ॥૫॥
 અવળ નવળ માસિકા જોઈ, મુકુટિ ખાલને ખાલી રહે । શિષ્યો
 કેજા સુંદર વેળ, અમાજિય રૂવ નિહાલી રહે ॥૬॥ વચ અવંદ વચ
 વરત્રી, મુર્તિને મુકની મધી । જેમ સરિના સાગર માઈ, સન્મુખ
 ખાલમાં વૃક્તી મધી ॥૭॥ અંગેશંગ અવલોકિયા વિના, અણ
 અજાણ્યું વચ છે મહિ । અંગેશંગ સર્વે સુંદર, હરિ દેવામાં મળા

જાણો હવે સુઝવીરે, સંગ ખરે તમે મેંને અમરે । ત્રિપુલાનંદરે
મળી પ વારનારે, સમઘી લેવું વધું મિદાનરે; સુખ ॥૧૥॥ ૧૬ ॥

મિદાન વાન સંગ સાથે જાળીઝી, મન કર્મ વચ્ચે જી સમા-
લીઝી । સુખરૂપ સમઘીએ રમવાંને જાળીઝી । વધા સંગની વધું
વર્ણીઝી ॥૧॥ શબ્દ—વર્ણીઝી વધું વધા સંગની, જેને સાધિક સુખ
વધાં છે । કામ ક્રોધ લોભ કદવા વધા, વધું વિષય સુખરૂં વર
॥૨॥ અન્નનાં સુખ ઝોઈને, જેને અંગરે વધાં છે અન્નનામનાં । મદા
જાળી મળી રિસના, છે અવન વન હંદામનાં ॥૩॥ ને ધોઈ વધા
ધોઈ દુઃખ છે, વધું વધા છે દુઃખ વાચ વધું । જેમ બીટોટી પુનારી
વધાઈએ, વધું વધાઈને ને દિવાનવધું ? ॥૪॥ જેમ કોને રાત્ર કોઈ
મિદાને, રાત્રનાં વધા વાચ છે । વધા અન્નસુખને મોગવનાં, મદા
ધોઈ સંગાચ છે ॥૫॥ વધું વધા છે અન્નનામનાં, હરિ વિના વીઝ
હરાય । સુખિ આદિ મળી સાગના, વધા મન છે ત્રિપુલાય ॥૬॥
ધોઈને વિન વામીન છે, અન્નિ આંધે વધું છે ખીનર । વર્ણનાં વન
હર મનિ છે, છે જામનાં વન વર ॥૭॥ સુખ સુખ કૈંવે જે સંગના ।
તેવ આંધી વધાં છે વધાં । મેંને કરી અવ તમે મને, મધા વરનેં
સુખનાં ॥૮॥ મેની રહે તમે અનિમાની, મીઠર મર મમના મળી ।
જોઈ અધાચ વ બીઝનો, અધાચ રહેં છે વધી ॥૯॥ મેરૂં મન ધેન્ન-
નાં મને મદિ, મેરૂં અધનાં વન વ અધાચ । ત્રિપુલાનંદ ને
મોના રહે, મોને મેનને વધા ॥૧૦॥ કવચું ॥૧૧॥

સંગ અસંગની રીત સુઝવીઝી, મેઝાં જ મેઝે જેમ રાત્ર મે
રવિઝી । વધા વધું છે મધા અન્ન મળીઝી, વિધે વિધે વાન મેની વધું
વર્ણવીઝી ॥૧॥ શબ્દ—વર્ણવી મેની વાન વધું, હરિદાસ અધાચ
ધોઈની । રાત્રી વધાની રીત મેઝી, મેઝે મદિ કોઈકોઈની ॥૨॥ વધા
સુખ હવે જાળીઝી, વધા વ હવે સુખ જાળીઝી । વધા હવે ત્રિપુલા
અધને, વધા વધા હવે મીઠનું ॥૩॥ વધા હવે પુરાણ વર વેરવા,
વધા હવે અંધેર મળીન । વધા હવે અંગરે રેવા અધા, વધા રહે
મને મળીન ॥૪॥ વધા હવે મેવા સુખ મોઝનાં, વધા મોઝસુખ ને
મેંને મદિ । વધા હવે સાધિક મોઝવને, વધા સાધિક મોઝવને મેંને

મહિ ॥૧૦॥ એક દુષ્ટે જગ આગિત થાયા, એક દુષ્ટે વાયા આતુ
વર્ણ । એક દુષ્ટે વાન વધાર્યા, એક દુષ્ટે વિરભાનીવર્ણ ॥૧૧॥ એક
દુષ્ટે વજાર્ય વામવા, એક કરવા દુષ્ટે જાગ । એક દુષ્ટે જગત
સુખને, એકને જગત સુખ છે આગ ॥ આ એક દુષ્ટે દે'વા કરેણ્યમાં, એક
દુષ્ટે વાનીમ.હિ થામ । એક દુષ્ટે વિવરસુખ માનવા, એક વસુખથી
છે વજાર્ય ॥૧૨॥ એમ જનક જનકના વાચને, જૂરા જાનકો અદર ।
એકને જ અનર્ણ ખીલમાં, એકને દે'તું હરિયું હમર ॥૧૩॥ એમ દામ
અદામ દોષને, અર્ણુ દે'વામાં આરે રોજ છે । નિષ્કુપાનંદ નથી
કે'વાનું, વન તપામે દુ'ખ અનોજ છે ॥૧૪॥ કહયું ॥૧૫॥

અનોજ રોજ રચા દેવદર્શીન સાવત્રી, એ રાત દિવ તાપ દેવ-
સુખત્રી સાવત્રી । તેહ વિના વાન નથી આપી વીત્રી દાવત્રી, તે
કેમ કરશે વનજ તરવાત્રી ॥૧૬॥ જન—વાન તમજ કેમ કરશે,
એને સેવા કરવીછે વાત્રીત્રી । તેને આપે મહિ વીત્રું ખીત્રે, તર
વાન હોય સુખશિરત્રી ॥૧૭॥ દે'વે અર્થે દામવાં, રાત દિવમ કરેછે
રવાં । જાગત જ કરે વીત્ર જરખે, તેને વપરજા આવશે કિપાં ॥૧૮॥
વાત્રીર સાદે સાવત્રી રાત્રે, તર્થે સુખત્રીને તે સધાત્રી । વન જેમ
કહે વીત્ર જરખે, તેનો તરત કરી દિવે તાત્ર ॥૧૯॥ જન અવર સુંદર
ઓહ, વાત્રી આપી રાત્રે સાવત્રી । કાને આવશે કાલ વારે, એમ
દુષ્ટા કરવાં વિન્ય નથી ॥૨૦॥ તુષ્ટા વાનુ વન ભાગી ન કાકે, તારે
કેમ ભાગશે વનવાંત્રીન । વ ભાગી નથી છે વેવ ભાગીને, તેની વહે
વી જત્રીન ॥૨૧॥ મોજ ત્રી વાપરે જોજને, તુષ્ટ ત્રી વાપરે
તેન । તેવળ કોષલ કનકીનનું, સુદી મંથે દુ'ખનું ખરત્ર ॥ આ ભા
સુખ વાત્રીનાં, તેવા સાદ વિવાત્રી તાવ । તેને જગ વિવાત્રીન
સન, કેમ કરી રહી કાલ માન ॥૨૨॥ જનર મિંગો એજા વપા,
આવાવ અવ્યોઅવ્યનો અવ્યનો । જનર કમજ માત્રી રવો, મિંગો
ગોવરવાદે વજગો ॥૨૩॥ એમ જગ અગત એજા રહ, વન નો ત્રા છે
રકવત્રી । નિષ્કુપાનંદ વન નથી કા તુ, કે'વાઓ છો રું વાત્રી
॥૨૪॥ કહયું ॥૨૫॥

કાવ નથી કે'વાનું કહયું ભગાત્રીત્રી, ચોલા ચોનું ચોરત્ર

જાણિયા જાહીઝી । જાણે જલસરે જે વરનેછે અઝાહીઝી, તેને કે'નાં
 કરનાં દે'વાય જાહીઝી ॥૧॥ જગ જાહી દે'વાયે વરનાં, સારું
 કે'નાં જણે કલેષા । જેને આઠે અમે તો કુસંગ છે, છે યનગંગવા
 તો વહી લેષા ॥૨॥ જેમ વર્નક મર જારી વયો, વજ વા કેનું વજા-
 વયો । તેને આગેછે જે પોવિ'ના, વ વાન વંચ કેલ કેસરો ॥૩॥ વેગ-
 જાહીઝ અઝીઝીઝ, અંતે વર્નનો વરખી મપી । તેને વાનો જાગતી,
 કીદ કહીને અરિને મપી ॥૪॥ જાગું કે'નાં જોબો જણે, તેને કે'નું
 ને કાંઈ કાંઈ । તે'જે તે'જે કાલ જાગું, વજ વજ તો વ જોતવુ વજ
 ॥૫॥ જેમ મિદ સપીયે વકતી, તે વીની વીની વોલિ જાકે । તેમ
 અઝાહી વરને આગલે, કેલ જોતવુ વજ તકે ॥૬॥ જેમ કાઠા
 સર્વેના કંહિયા, તે જાંહી જાગવા જાકલે । તેને જણાવનાં જુલ
 જણે, રમે જણાવના જોડાપલે ॥૭॥ જેમ જાગજનું જાગુવનું, અંતે
 જુલે લિયા કલે । તેમ જાગાવુ જાગુ થઈ, જાગુને જોડાવ કલે ॥૮॥
 વજ વાન જોડાવવી, અતિ દે'નું મહિ જાગાવ । જેમ જાગ લોટે
 વંદ જાગલે, વજ જાહ લેવાછે જાગ ॥૯॥ કતી વાન વ જોટી મપી,
 જાતી જાગજો કહે સહી । નિષ્કુનાર્જ કહે મપી કહું, અંતરમાં
 દિવ્યા કહી ॥૧૦॥ કજનું ॥૧૧॥

॥१॥ **कण्ठ दोष—**संन दिया साथी कोष करे, सारा सुखही पान ।
 दया रहीछे जेना हमसा, लखी बढया पान; संन० ॥१॥ जेव जल-
 नीचे हैवे होन छे, सदा सुनवे साथ । अरोगी करवा भर्त्सकने,
 पावे कइवेरा काच; संन० ॥२॥ जेव जमरी भरे भारे बढको, पान-
 दावा एकपनु अंग । तेव संन दखन कहु करे, आववा आपणो रंग;
 संन० ॥३॥ आपनो संन सगा छे सनुमा, जीव जकर आन । निष्क-
 लानेंह निर्देष करे, आपे वत् निरवान, संन० ॥४॥ वद ॥१॥

निर्दोष कर्मा सो'बाहे सगळी, जे कोइ दिलवा ह्यातु अर्थ-
तरी । जेणे एक उर मया भगवंती, नेणे की सारा ७ ह्या
पुढिचंती ॥१॥ हा—ह्या पुढिवाळा मंत्र अह, मंत्र सगुना
सुखदाय छे । मणी गुण न उचते, जे सुखदेव मम के बाण छे ।
जेव धिष्टेव बहु परमात्मी, परमात्मी बांध मे दगडी । मंत्र मंत्र

વરમારખી, તેમ વરમારખી યાચેજા રહિ ॥૩॥ તેમ નહ સુખદાનિ
 તેરખી, કુલ કલ્પ દલ જાન્યા મહે । વઝી જીનજી કરે જાગાવહે,
 તેમ સર્વે મકર સંતપી રમે ॥૪॥ તેમ જલ જલ હરે જનના, વઝી
 જાન કરે હરે ધ્યાન । તેમ મન સુખ સદુમે કરે, વઝી હર નમન
 જામ ॥૫॥ એમ ચૂંચિ વરમારખી અભિષે, જામ જામ ખાનુ ખાં
 જામ । તેમ સન વરમારખી સમણો, સર્વે જાળીના છે સુખ ॥૬॥
 એમ એવ જીવાહેછે સંદિગી, એમ જલે કરેછે જગામ । જમ કાંડા
 કરેછે જીનજાના, તેમ મન સદુમા સુખચિકામ ॥૭॥ એમ પંચ જનના
 વરારખી, સર્વે સુખી રહેછે મસાર । તેમ સંન અર્ચાદિક સુખના,
 જાળી લિપે જહર જાગનાર ॥૮॥ સાચા સંતપી સરિ નવાં, કેવ
 જીવોનાં કામ । વચા સંનમે મેવચા, અવસર જાવિયો છે જામ ॥૯॥
 એ જમાવ નો જન જામજો, છે જલિ જર્થની જામ । નિપુનાન
 મહી કરે, સુખ જાગાવી વ સ્વાધાન ॥૧૦॥ કહ્યું ॥૧૩॥

સાધનાદાર જેને મહિયાછે જામીઝી, તેને કરી જનમખી વેરવા
 જામીઝી । જગતી નહ જોડ રહી મહિ જામીઝી । તેનો મનુ મકર
 મયાજને જામીઝી ॥૧॥ કાઠ—જામી મનુ મગરને, એને જોડવ ન
 રહી જન । મનસિકા મિપ્પાવ છે, મનુ મકરને મસંગ ॥૨॥ ખીર
 રિવા જામ સંતપના, છે વચા વજ જે જામ । મગર મનુનો સર્વો
 કર્યો, છે તેની તે સ્વચા મિદાન ॥૩॥ એને મકર કપને વેલિયું, છે
 વર્તી વહ વેર વેચ । એને જાલપમયું જાનો કરી, છે વર્તી વ મિદા
 વલિજ ॥૪॥ મગર મનુને વહ્યું જ વંદન, વઝી સુગથી સુમરવા
 દાર । તેની જામ લિપેજ જાસિકા, છે તેમની તેમ મિદ્યાર ॥૫॥ એ
 મગર મનુના મેવોજકા, જાલ્યાછે એવ જરજ । તેના તે વેર જાવ છે,
 વચા સંન જે સુખકરન ॥૬॥ એ કરે કરી હરિ સંવિયા, જાળી
 જાળી જમાજાં જલ । તેના તે વેર જામ છે, મનુમજાંના એવ જાવ
 ॥૭॥ વચ જગોભમે અવિમારને, સર્વો કર્યો છે વલિજ । તેને નોન
 મિલોકવાં, જાવે જન કેવ દલ ॥૮॥ વચા સંન સંમારજાં, વર્તી
 જોનાં જલ જહરો મહિ । મારે હરિમજિ દેન જો, તે વિના જા
 વહરો મહિ ॥૯॥ જીજા મુજવાન નો વચા મજજો, જલ મહિ મહે

हमिना मनेल । निरकुलानंद एता मन संवसे, अमनन वाच
बलेल ॥१०॥ कवहुं ॥१८॥

एता सुत्र मनेनो सुखगति संवधरी, जेने करी दूरे जागी भव-
वन्धरी । प्राणिक सुखनो नव रहें संवधरी, उपदे अनुभवजीभन
व रहे अंधरी ॥१॥ शब्द—आंख एतव अनुभवरी, मने पाया
मन अमने नग । एतरे मन बागवलो, बिल रंगद आन हरिने
रा ॥२॥ ने सुन मनेल भीहरिना, बहु वगदवा प्रमाण । जे भस्म-
वर्म पायी पुरन रा, कहु समझि नेनो सुजाण ॥३॥ जेन बारस
मन कोहने, तेम कोहपनु लेखनु बहि । व मागोपंग सवने छे,
आकारे कवव लेखनु बहि ॥४॥ तेन जे मनेने स्वदयी भीहरि, ते सन
ए सबै सुख छे । एता अन्यभाव जानबो बहि, एत सारी एवद
छे ॥५॥ जेन चंदन बासे दुध बीजा, चंदन सरिना बापछे । तेन
भीहरिना संवधरी, संन कल्याणकारी के बापछे ॥६॥ जेन जाहु-
बीजक जख प्रामनु, स्वर्गीने करेछे बापद । तेन वगद बहुना
स्वर्गीनी, जानो जाहुबीजक हरिजक ॥७॥ एता मनेने संवधने,
होच कसक बापछे दूर । भुट भई जव सबै अंगे, पांचे हरिमधीने
इह ॥८॥ संन बहु बीजा समारमा, तेने मोने रने नेवडो लये ।
हम में वक बरोबर बेन, समसवा बहि कोइ सवे ॥९॥ जेन वक-
वर्नि सुवाकबासने, गरीब कंगाल गनबो बहि । निरकुलानंद ए
मरेका छे, जुने बीजो भनधा बहि ॥१०॥ कवहुं ॥१२॥

संन ममर्थ छे भीहरि मेवीनी, जानु एने कपमा कपी कोह
गवीनी । अनुपमने कपमा ममलो की देवीनी, एवण बाल छे बिचा-
यो जेवीनी ॥१॥ शब्द—बिचार्यो जेवी छे व बारमा, जे आपनी
मनेने कपमा । का मारना सुचयिने, जेने जक सुखनी कपी मया
॥२॥ सिगुने ना सरिना कहुं, जनि छंडो ने नगने गवीर छे ।
मोम पाव पाव पाला कपी, जनु अनि अगाव नीर छे ॥३॥ जो
मीनो कके लव घनुं, वक अनुना ईजो नव बाग । तेन सम सर
सरिना जागी, कव कव कद बाग ॥४॥ लव संन गवीर कपवा धनुं,
लवे बहि जल लावे क्लो । अनि परमारपी मागवारीना, बोच

संशय सर्वे लिये हरि ॥५॥ जेस महा अर्थीस उद्धरण, मधी उपाय
बीजो माध विमा । तेस संसार सागर पार करवा, जाणो मग
अजर ब्राह्म बन्धा ॥६॥ जेस चिन्तामणिमा चौद लोकनी, रक्म
सर्वे रहीछे । तेस साचा संतमा समझो, कहो कमी ने सई छे ॥७॥
मोटे भाग्ये करी मछे भानो, साचा संतनो समागम । मो लेणे
करी महासुख पावे, बळी बाये वेछा विषम ॥८॥ सर्वे बान जाय
सुभरी, जो धाय धवा संतहुं मीन । मूय न रहे तेह जनने, जाणो
जारे सई जाय जीन ॥९॥ पार आवी जाय सर्वे पंधनो, बळी सरी
जाय सह काय । निष्कुलामंद शुद्ध संत सेव्याधी, वसाये पूरण
परम धाम ॥१०॥ कवच ॥४०॥

परम भोक्त—अनुप संतने जायुं उपमा, पवुं मधी जो एक ।
जोह जोह जोयुं मे जीवमा, करी वंडो बिबेक; अनुप० ॥१॥ ज्वर
सृष्टु पानाछमा, शोथे जाये संतने मोल । दीठा सुण्या तेतो दोणे
धर्मा, संत अनि जमळ जमोल; अनुप० ॥२॥ साने दृष्टाने सह
सुखधी, कहे कवि जन कोय । सरे सार तेमा घोषमा, संतमम
बहि सोय; अनुप० ॥३॥ जेवा संत ए कहिये शिरोमणि, तेवा
हरि सह शिरमोह । निष्कुलामंद निहाळमा, न जहे ए वेनी जोह;
अनुप० ॥४॥ पद्य ॥१०॥

जोख मधी जडनी जगमाये ओनेजी, पणी पणी रीने घटमां
गरी गोनेजी । बीजा अबनारना अबनारी पोनेजी, भाये आविगा
सर्वे सामर्थि सोनेजी ॥१॥ शब्द—सर्वे सामर्थि मदिन जाव्या,
अलबेलोजी आणी बार । पोताना घनापधी, कर्णो अनेक जी-
वनो उद्धार ॥२॥ जग मृग मर निरजंर, मृग भैरव पाव्या
भवपाद । न्यावर जंगम जाननी, आणे समे लीधीछे सार ॥३॥
द्विती वासुरी योगने, मार्ग आणे समे अगणिन । न जोह करणी
कोहनी, नवी नवी बर्नावी रीन ॥४॥ तमोगुणी रजोगुणी मारि-
या, सत्त्वगुणीने आविगां सुख । शरणागतने आ समे, रेवा रीधुं
नहि दुःख ॥५॥ जे जन कोह प्रकारे करीने, उदरदानो आप्तो नहि ।
पणा जन उद्धारिगा, तेनी मोदप केस जाये कही ॥६॥ धर्मरहित

અનિરહિત, ચઢી રૈરાવ જેવે છે ચેરવી । તથા વામર ચર વાર કર્યા,
 રવી ચર્નાવી વામ ચવી ॥૩૫॥ મુખ કાઢ્યું એ મુખદાં તારે, તથા વાળ
 તો હોયે ચર્ના । વળ જોઈ વાચાણે તર તમારે, તથા વાચમાં મહિ
 જના ॥૮૮॥ તેમ રૈવી મુમુઝુ ઝીર તારે, તેનું આજ્યે શું જાણિય ।
 વળ આમુગી વામર ચર તારે, તેથી વામ વીઝી શું ચર્નાણિયે ॥૯૦॥ આ
 સમાજા અવનારઝી, મોટા મુખે કેંવાની ચવી । તિરકુલાનદ કહે
 જગ સને, વિચારી મુખો વિધવિવધી ॥૯૦॥ કવચું ॥૪૨॥

આ સમે ભરિયાં જેવાં જગનાં કાઝઝી, તથા એ ભરિયાં વિચા-
 રિયું જાઝઝી । આ સમે મોળિયા જે સુખયા સમાઝઝી, અનૌકિક
 સુખ તોયે આપ્યું સદાઝઝી ॥૧॥ શબ્દ—અનૌકિક સુખ આ
 તોયે ભરિયે, અનૌકિકિયે આપિયું । વ્યાજ વારના સમાધિયું સુખ,
 આવી મારિક દુખ કારિયું ॥૨॥ અનૌકિક સુખ અવનાંકીયે,
 જગ આજ્યે પામ કર । અનૌક વામ વામી ભરિયે, હરિયે રૈવાળા
 જગર ॥૩॥ પર પોનાયા વારયે, હરિ રૈવાળે મુર્તિયાત । ભગ વુદિ
 ચિત્ત અંકાર જેવ, તે જગરે તિયે તિદાવ ॥૪॥ સર્વે અંગે સમે-
 દીયે, તાણે વળ અંગમાં પ્રાણ । વળી રૈવ જે જગરન રહે, જેનું મુખ
 કાઢ્યું વાચાણ ॥૫॥ વળી વાચો વાચો કોઈ રૈવને, તેને દુખ મહિ તમ-
 આર । વળો અગણિત આ સમે, હરિયે રૈવાળો વચ્ચકાર ॥૬॥ જે
 હરિ કોળ તમ કરે, હરે કરે કરે કાંઈ કાચ । વળી આજ્યે વારના,
 વળી રૈવાળી વચ્ચકાર ॥૭॥ ધીનિક રૈવ મુર્તિ વ્યોમમાં, કરે
 વાળીમાં વળ વચ્ચકાર । આજ્ય રહિત જગરે મહિ, વળ રયું વાચરણ
 ભેજા ॥૮॥ વળી અંગે રીત અનૌકિક આવી, જાણી નો ની જે જગ-
 માઈ । અનિ સામર્થિ વાળે વાચી, વળી વચ્ચે જાણી તે કાંઈ ॥૯॥
 અનૌક અવનાર આંગે વર્ણ, તેનો પોનાયા જગ કારણે । તિરકુલા-
 નદ સદાજાનદ મુખર, વારિવારી જાયે વારણે ॥૧૦॥ કવચું ॥૪૩॥

વારિવારી જાયે વામઝઝી વારઝઝી, આજ્ય કોળ્યા છે મોથી
 સારઝઝી । વાળઝીવચ વચ્ચકાર છે વ્યાજઝી, તિરકુલાનદે સદા-
 સુખયા રૈવાળઝી ॥૧॥ શબ્દ—સુખ રૈવાળે ધીરહરિ, વળુ વગર વળા
 તમે આજ । સદા સુખમય મુર્તિ ચરી, કર્યા અનૌક જગનાં કાઝ
 ॥૨॥ આંગે વામ વચ્ચ વારણ વળુ, વળા તરહરિયે વાચ । કર્યા

કારણ ત્રિલોકનના, પણ સર્વો સુખી ન થયો જનસાધ ॥૧॥ શામલ
ભવને ધરી હરિ, કર્યું વનિ રાજાનું કામ । જ્યન કવ જનુવન
હયા, પણ સર્વ ભયો ન કરી પુત્રી હામ ॥૨॥ વરદગમ વરદી કેરવી,
કરી અપરાધન મુમુક્ષુ । તેમ પણ ભવગુણી ભન, ભરી સુખ ભવ
ભઈ ભાવના ॥૩॥ રામચન્દ્ર ને રાજા થયા, ભેદે ભરીય કેમ પુત્રી શકે ।
દુર્લભ જાત કોઈ હરજન, ભો દાસવાલ મારે ધરે ॥૪॥ જુલ્લકવ
અનુવ થાય થયા, કર્યા અનક ઝીંઘનાં કાજ । પણ એમનું નમ રામનું
મહિ, પછી થયા રાજમહિરાજ ॥૫॥ પુત્ર છુટ્ટ થોવ ગેદન, ભાવ
ઝીંઘ અનન અપાર । કદલી માર પનારવાન, હરિ હરે ભેગો અવ
તાર ॥૬॥ તથા મહેં અવતાર ભુવરી, ભાવે પ્રભુના બાલિયા । પણ
આજ મેનને સુખ ભાવના, કોઈ રીતે રૂંઠા ન રાખિયા ॥૭॥ અનેક
ધરારે બાલિય જમને, આપ્યો ભવદ આનંદ । ત્રિલુનાર્નંદ સુખદ
મહુના, ભાધી ને મહજાનંદ ॥૮॥ કહ્યું ॥ ૪૩ ॥

ભાષી રાજાનંદ જે જને સેવાઝી, ભેદે જ રાજું કોઈ કરવાનું
કે'વાઝી । સોવરી ત્રિલોકનિ મહા હરિ તથાઝી, વધી વધી રવમા
એને બીઝી હેવાઝી ॥૧॥ જન—તથા વધી વધી આપવા, જોઈ જોઈ
જોનું જમર । વીર લોકમાં જોનું વિનવી, વ મમ ન મમજાનું રર
॥૨॥ અનેક ભવ થી હરિ, વિષયો થસુંવગ મોઈ । ભેદા મહેન ભવા
મિયા, સુખ વાપ્યા ન વાપ્યા કોઈ ॥૩॥ આઝની ના અનેકે કાન
દે, અરજ રચ્યાહે અનંતેન । રચ્યા મહા હરિ હેને કરી, વઝી
વાઝી રાજાની રેન ॥૪॥ જપ્યા રચ્યા જોલે રચ્યા, રવા કરી રીત-
રવાજ । મહેમમે મુખ બાલિયા, કાલિયા દુખ વિજાજ ॥૫॥ અર-
મવરમ જુલેક રચ્યા, અનગવ ન રહિ અનુમાર । અનંત અવતાર
આપ્યા અવનિય, પણ ભાંક વાઝિયો આ વાર ॥૬॥ અનેક પ્રવાસ
અનેક વરવા, અનેક વટારિયા જન । કોવે વાવની કમર મહિ,
વથા મહજાનંદ મગધન ॥૭॥ અનંત સામર્થિ અનન નેશ્વર, અનંત
વગાકલ અપાર । અનંત પામના પળી હરિ, વઝી અનન શાકિ
આપાર ॥૮॥ મહુ ઉપર વ ધીહરિ, ળની ઉપર મહિ વોઈ જન । વળ
પ્રથમ પુરુષોત્તમ વાને, વેને આપારે વીજા અનેક ॥૯॥ જવા વનાવી
પ્રભુ મહા, ભેદા રહિયા મહેં ભાવ । ત્રિલુનાર્નંદ ધીરિ મવને,
શુદ્ધ થયા જન ભાવ ॥૧૦॥ કહ્યું ॥ ૪૪ ॥

વચન ૪૫—સુખી કર્યાર જવ જગમાં, મનુ પ્રગટી આ વાર । નિ-
શામી કર્યાં જામમાં ભરા, અગણિત નર નાર; સુખી ॥૧॥ શબ્દ—જ
સુખ અગમ અજ જાને, સુર સુરેશને મોષ । તે સુખ દીપ્તિ રામને,
જ સુખ ન થાયે કોય; સુખી ॥૨॥ શામી રિનારે રહ પામનું, કોણ
સુખ રેનાર । મારે જાણે જાણી બાવિયું, અલ્પ સુખ વચાર; સુખી ॥
૩॥ તદ્દ સુખથી જે સુખી થયા, રચ્યાં કુલ્ય નેપી દૂર । નિપુ માનવ
નિર્ભય ભઈ, રચ્યા હરિને રૂઝ; સુખી ॥૪॥ પદ ॥૧॥

હરિ હજૂર જે વાળ્યા દાસ શામળી, તેને કોઈ રચ્યો નહિ મન મને
શામળી । પરિવરણ વાળ્યા સુખ રિનામળી, જે સુખનો ન થાય
કોઈ રિત નાજી ॥૧॥ શબ્દ—વાણ ન થાયે કોઈ રિતે, પનું અધિ-
નાથી પદ સુખ છે । તેહ રિના નવાસિ જોનું, જ્યાંયોં જાય છે ત્યાં
કુલ્ય છે ॥૨॥ અદ્ય સુખના આપનારા, મધી કોઈ સદ્ગુણદગી
મમાર । થીજે તે શામોના શામદા, તમ સમસદ્ બુદ્ધિમાન ॥૩॥
મન્ય જાણ સન સુપદન, શોધીને મેનું માર । જેવા નવાથી જરૂં
નથી, જ રહ સુખ અદાર ॥૪॥ માનિક સુખવળ મોંમાં થાળ, માર
અમાધિકનો કાલ આવનાર । મારે સદ્ગુણનંદ મદદા, કર કો
શક્તી રિનાર ॥૫॥ અહ સુખ જેમને ધરે, તેનો નેપુ રિપુ રેનાર ।
તેહ રિના નાલી નવાસિયું, તેજવળ આપણે ન ભલાય ॥૬॥ તદ્દ
સુખને ભાવના, આપ્યા અધનિષ્ઠ અભવળ । મદદમાંનું હાં પને
મદ્દયું, તણ રહુન મનુ છે જ મન ॥૭॥ વચન વચનાર પ્રગટા,
પ્રીતિજાનક સુખામ આપો મન્યા જન ॥૮॥ નર નાર ન
નુરણકામ ॥૯॥ રચી કુલ્ય નુરણાળી નાલી મનદા ન વરા ॥૧૦॥
તનો કોણ અભાગિયા, જ કુખી રેના આ વેર ॥૧૧॥ શબ્દ—મોર
જાણી થાળા, તો જર અદર વાચી નથી । નિપુ—મન જણ
નથી રાહા ન વચા રીત કહે કર્યા રેના કરા ॥૧૨॥

વચન ૪૬—સુખી થયે જાણ થાન, રેના કુલ્ય નેપી રામ
જ શામળાને ॥૧॥ જણ વચન રેના થાન રામ નેપી ॥૨॥ રચ્યા
રિના માળા રામ માળા ॥૩॥ શબ્દ—કુલ્ય માળ નેપી રામ, જેને
મધન વળ માળા રચ્યા ॥૪॥ અદ્ય અનમાન કરી અમામાની
ધરે છે મધી ॥૫॥ મોર પદ ॥૬॥ હજાર દાસ હરિને નેપી ॥૭॥ આઠ વાર

कह छे । कानहुं लुण्ठुं ससु कह, पल लली काई लवर छे । ॥ कोइ
 कहै हरि भक्त छे, कोइ कहै लज्जोमय लज । कोइ कहै विश्वसाहि
 व्यापि रक्षा, कोइ कहै आ सोने बखर ॥८॥ कोइ कहै प्रभुने वर-
 छाये महि, कोइ कहै न भग धरे बाध । दीया बिना आव जा'बने,
 अमथा करेछे उदाध ॥९॥ पल जाणो हरिने न हाथ छे, के बाध-
 दिया छे पुनिन, भक्षण मगन मासिका, मुने सोनेछे गही दीन ॥१॥
 जमे रमे निजमम भेन्ना, निपे दिपे पुजा छे हाम । हमे चमे मे-
 वक मंगे, अलबेलो जाये अविनाम ॥३॥ साकार भुरर भूरनि,
 सुन्दरानी सहजामंड । लेने जाण्या बिना जहमनि, निराकार कहै
 वर मंड ॥८॥ सबहुं भवहुं मयझी, बाही जाहि बाही हरमाध ।
 बुंछाणा चणी बुंछवणीमा, बहपु महि बाधई काध ॥९॥ पुनरु ही
 पुष्पीमाधने, चोहपुं बिजायल भाध विन । निपुनमंड नरुद
 नुकी, करी आळ बपाळहुं ग्रीन ॥१०॥ कहहुं ॥४५॥

आळ बपाळमा जावरदा व लोधीजी, पल वान बिचारीने जो-
 बीजी । हीरां हाथ आळवे पुनवे न चोधीजी, दिममां लुई रही
 राम न चोधीजी ॥१॥ काव—दिममांही हिंदे आरग मजे, राममां व
 चहुं रहबहिदे, मेम जगद नुकीने वरोल अजना, कहो वार एमां
 काई बहिदे ॥२॥ जेम कोइ पुनवाहिमां पुन मंभी, आकाश
 कुमनी आका करे । वार बिना परिभम एदे, मार थोहुंज मजे सरे
 ॥३॥ जेम जगद प्रभुने वरही, वगोभमां करे मनीन । नेमो पीनुंवनो
 लह वरही, करी छाया बीया बाधे विन ॥४॥ हमे रेव राखी महि,
 करे कराने कोइ वगम । नेमां न बहे बांछाई, बहे नेमां ने वृत्त
 अम ॥५॥ मारे मयो माचबरो, जगदहुं करपी ग्रीन । मो वृत्त लह
 बाके लरी, बली बाध जगनमांही तिन ॥६॥ एरहुं कर्तुं तो सबे
 कर्तुं, केहे कर्तुं न रहुं काई । मनुष्य देहयो साज मजयो, आधी
 भा भवमाई ॥७॥ नई मिटाननु मिटान वरज, रे वृ जगद वलु
 वरायल । भव बखर कर्म करी, भजवा लारी वारायल ॥८॥ एह
 दिख ठेगयो वान मंनरे, कपी रे'हुं निर्दय बावन । एरहुं समझे
 सबे समझवा, समझाणी मवानन दीन ॥९॥ मजयो मारग महासु-

જાઓ, એમાં દુન્ય મહિ મવનશા । વિષ્ણુનામંદ મરી ન વારના,
આવશે મોટાનો કપરેશ ॥૧૦॥ કરવું ॥૧૭॥

સાતમિત્રિ સુંદર ઘંચ છે ભાગેત્રી, મધુ જાના કમળાં વિચારો-
ત્રી । કગદ જવાનીને નામને ભાગેત્રી, દુન્ય દટી મુન્યનો આવશે
વાગેત્રી ॥૧૧॥ શબ્દ—વાગે આવશે મુન્યનો, સાંમજનામાં ભાર
ફિરોચશિ । ધીન વાગે મધુ કગદમાં, વનદવામમાં ફરવીવની ॥૧૨॥
આમ્ય મુન્યની ભવ જનારી, કગદમાં મુન્ય વેળાં । મોહાનોકરી
ભાવજ્ય યેત્રી, મુન્ય વર્મમુનમાં ભેળા ॥૧૩॥ ઝગમુન્ય જનાવરી
મુગની, જાનિ કહિ છે ઝો કપીકપી । સમદયા મગની મુન્ય છે,
વાન જાનિ રની રંદી મપી ॥૧૪॥ વૈગમ્ય જાનિ વર્મની, વાન જાનિ
વેળો મુન્યની । કાવરી વન મોટી યની, મોહમવને મોંચી વરી ॥૧૫॥
જામન મંત્રની વારના, મેહ વન વાઈક કહી છે । ભાગેવાન મવજ્યા,
વચીવની યંચોમાં રહી છે ॥૧૬॥ ભારભાર મોંચી કહું, એને જાણ્યામાં
મારે જાણિયું । મેહમેહ તપાની મને મને, કાઈક કાઈક કાઈવિયું ॥૧૭॥
મુમુખુને ધગમ કરવા, જાનાં વાન છે વિષવિવરી । મરી કાલી છે
વાન કની, મધુ કગદ મસિદ્દરી ॥૧૮॥ ભરા ભરવાલાને મોહનાં,
ધાનો વાન જાવી ભે ભે મહિ । ભાર ભરકદ ભાંડુના, કરી રિયા
છે સુંદર મહિ ॥૧૯॥ આ ઘંચ ધાનો મુન્યનો, રે'શે વર્મા કહું વરી રીન ।
વિષ્ણુનામંદ ૫ મરનાં, કપરનો આમ્ય જાનિ ॥૨૦॥ કરવું ॥૧૮॥

વરગમ પોક—આમ્ય જાણ્યાં જાઝ જાણ્યાં, કોરિ વર્મા કન્યાજ્ય ।
જવારો ન રચો વજનો, વામ્યા મધુ કગદ મવાન, આમ્ય ॥૨૧॥ જામ-
વજનાનું મે'યું જનનું, મહા ધણ મનાથ । જર ન રચો વીજા દેવનો,
મયાં દરિયે દાથ; આમ્ય ॥૨૨॥ કંગાવજનું કે'વા ન રજુ, મહા મનાનું
મુન્ય । જમ્ની જાવીરે જાનિ મંત્રમાં, દૂર વનાનાં દુન્ય; આમ્ય ॥૨૩॥
જામમમજ્ય જાઝની જા, જમ્ની મમજાની વાન । જાંચનાં મરે વર્મા
વજ્યાં, મહા ધીરિ માજાન; આમ્ય ॥૨૪॥ કમર ન રહી કોઈ
વાનની, વામ્યા મધુ કગદ મવાન । મોહ્ય કટીને જાઝ થઈ, રહી
મયોંછે રંગ; આમ્ય ॥૨૫॥ કુપર મજનાં મનું મનું, વે'શે વામ્યા જા
વાર । મુન્યની સીમા રી કહું, મને મોહ જવાન; આમ્ય ॥૨૬॥ જાઝ
જામંદ જવામનાં, રે'શે દુન્ય ન માવ । જામજની વાન ને જાવી

मल्ली, ली कटुं सुखनी सीमाय; भाग्य० ॥७॥ आज अमृता ओ'ली
 गह, रहि नहि फाँह खोड । एक कल्याणनुं कर्पां रहुं, धर्पां कल्याण
 कोट; भाग्य० ॥८॥ रांकपणुं तो रहुं नहि, कोह म केशो कंगाल ।
 निरधनिया तो जमे नथी, महा मळपोछे माल; भाग्य० ॥९॥ कोण
 जाणे आ केम भयुं, आन्युं अणचिनव्युं सुख । हाळो अलौकिक
 दळी गयो, मळया हरि सुखोसुख; भाग्य० ॥१०॥ धन्य धन्य अवसर
 आजयो, जेमां मळिया महाराज । निष्कुलानंद हंको जितनो,
 बागी गयोछे आज; भाग्य० ॥११॥ इति श्रीसहजानवत्सामिश्रिप्यनिष्कुलानंद-
 युतिविरचिता सारसिद्धिः संपूर्णा ।

श्रीर सारसिद्धिः समाप्ता ।

શ્રીભક્તિનારાયણો વિજયતેતગમ ।

શ્રીનિષ્કુલાનન્દમુનિકૃત—

કાવ્યસહૃદે

ભક્તિનિધિઃ ।

સોરઠા—પ્રણમું પુરુષોત્તમ, અગમ નિગમ જેને મેનિ કહે । તે
શ્રીહરિ પામો સુગમ, રમ્યરૂપ સાકાર સહિ ॥૧॥ ઇલા વસો મારે ઘર,
દૂર કરવા દોષ લીનબંધુ । તો થાવ ભક્તિ ખરપૂર, હજૂર રાજાજો
હરિ હેત કરી ॥૨॥ સોરઠા—ભક્તિ સરસ સહુ કહે, પણ ભક્તિ ભક્તિમાં
મેલ । ભક્તિ પ્રભુ પ્રગટની, એમ થયેછે ચારે વેલ ॥૩॥ પરોક્ષ ભક્ત
પામે મહિ, મનમાની મોટી મોજ । શાસ્ત્ર સર્વે શોધીને, સ્વરી કરી
સ્વપો સોજ ॥૪॥ રાગ વન્યામતી—શ્રીપુરુષોત્તમ પૂરણ બ્રાહ્મજી, નેનિનેનિ
કહી જેને ગાય નિગમજી । અતિ અમાધ જે સહુને અગમજી, તે
પ્રભુ થયા આજ સુગમજી ॥૧॥ રાગ—સુગમ થયા શ્રીહરિ, પરી
નરમનને માથજી । ઝીવ થયું કહું જાતના જેહ, તેહને કરવા સના-
થજી ॥૨॥ આપ ઇચ્છાવ આધિપા, કરવા કોટિકોટિનાં કલ્પાણ ।
વ્યા દિલમાં આજિ વ્યાલે, તેના શું શું કરું વસ્ત્રાણ ॥૩॥ ભે'રી
આઘ્યા આજ ભે'રમાં, અતિ મે'ર કરી મે'રવાન । અનેક જીવ આભિ-
તને, આપવા અમરપદાન ॥૪॥ અલ્લ દલ્યા અલયેલહો, કહું કસર
ન રાહી કાંપ । કેક જીવ કૃતાર્થ કીધા, મહા ઘોર કઢિની માંવ
॥૫॥ માગ્યશાહી બ્રાહ્મમોહોલનાં, કર્યા આપે આવી અગણિત । નિ-
શોંચ કિષાં નરનારને, રસાવી કહી રીત ॥૬॥ નોનમ રાફો સંસા-
રમાં, આવી નાથે અલાધિપો નેક । જે સાંભળ્યો ભો'તો અવળે, તે
વર્તાવ્યો સહુથી વિષેક ॥૭॥ પૂરણ પુરુષોત્તમ પોતે, સરવેશ્વર સર્વ-

મા હયામ । એની ઉપર જહે મહિ બીજો, તેહ કરે પારે જેહ કામ ॥૮॥
 ઘણક પ્રમાણી વધારનાં, સમઘણું શુંશું ન થાય । સમર્થ સહુથી ઓ-
 હરી, એ દુરજકામ દેવાય ॥૯॥ અર્ધિ અગમ તે સુગમ થયા, થયા
 મંત્રી સુખ મેલા ભાગ્ય । નિષ્કુલાનંદ મકપા એહ જેહને, તેહનાં
 અપહિયાં મારય ॥૧૦॥ કહ્યું ॥૧॥

માગ્ય જાગ્યાં જાળ્યાં જેને એકા અગદાનગી, ધિઓકર્મા માથે
 કોઈ તેહને સમાનગી । જેહને અઠિયા પ્રભુ મૂર્તિયાનગી, જેહ મૂર્તિનું
 પારે અવ પ્રધા વ્યાનગી ॥૧॥ શબ્દ—વ્યાન પારે જેનું જાળગો, અગ
 દેવા મરીયા મોહ । તોયે અર્ધિ અઠક છે એહને, અધારવ જાળે
 મહિ કોઈ ॥૨॥ વધી અઠોરિક મૂર્તિ, અમાયિક અનુષ અમાય ।
 અમાય નિગમને અગોષર અર્ધિ, તેનો કરી જાહે કોમ થાય ॥૩॥
 થાય ન થાય વધા ભાગમે, વર્ગવિધા વારમવાર । તેહ કમુને કેમ
 થામિય, જેનો કોઈ ન થામિયા વાર ॥૪॥ તેહ હરિ વરમન થરી,
 આપે જાણે અર્ધિ મોહાર । ત્યારે મહાપ વ મૂર્તિને, ત્યારે માવ
 થાય વરમકાર ॥૫॥ મહારાજ થાય ત્યારે અનુષ્ય એકા, દેવા જીવોને
 અગવદાય । ત્યારે વશ થાહે મહું પ્રાણચારીની, ત્યારે વૃધિ આપે
 અગવાય ॥૬॥ ત્યારે અઠકને અર્ધિ કરવા, વપહે દૂર અપાર । થાય
 સેવકને સેવ્યા સરલા, ત્યારે વગહે પ્રાણચાર ॥૭॥ ત્યારે સુગમ
 થાયકે મહુને, પ્રાણચારીને વરમાનંદ । ન હોય વરશા સર્વાનું હોવનું,
 સદા મોખલા હોય સુખકંદ ॥૮॥ સાકાર સુંદર મૂર્તિ, જોઈ અવ
 મગન મન થાય । વધી સેવા કરી વધા હયામગી, મોટું માગ્ય મા-
 મયું મનમાંય ॥૯॥ વળ મૂર્તિ મૂઠી મહારાજની, બીજું માગ્યું મહિ
 વાનક થઈ । નિષ્કુલાનંદ નિર્ભય થાયા, હરિમતિ વિના હપ્પવું
 મહિ ॥૧૦॥ કહ્યું ॥૧॥

જોને કોઈક કરેકે અવ મવ ભીરેગી, મન જાન પુણ્ય કરે હરિ-
 અર્ધગી । સવ્ય જાગ અગને વાવરે મર્ધગી, એવી હોય મને મને થને
 સામર્ધગી ॥૧॥ શબ્દ—સામર્ધ પ્રમાણે સહુ કરે, વચ્ચી વમર ન રાખે
 કોઈ । શુદ્ધ મન શુદ્ધ માવ અદાપે, શુદ્ધ જાણે કરે મોહ ॥૨॥ વમ
 પ્રમગ કરી વમગમન, કરે અવ્ય સુખની જાણ । ને શિંશુ સમસન

सेवकनी, त्यागी मुपने मागी काया ॥१॥ अथ रिझव कोइ रत्नवने,
प्रयत्न करीन माग पिपात्र । ते जायनां जनि अवदीदान लागे
लोकायां कधी नात्र ॥२॥ मारे सेवा लगी हरिनी करी, मागिए
बहि भाषिक सुख । जे वामी वहे वातुं वचन रहे जेम दोष नेह
दुख ॥३॥ ते काशी सर्व समस्तहुं, जोई नेह जावना जहर । जन-
वम सुख इच्छनां, केहि दुख न पाय हर ॥४॥ जव कम भुकी कुक-
सने, जाचें मुकने लगी लादुख । नेम भुगति सुकी मगाराजनी, न
भागवत सुख निर्मल ॥५॥ चार प्रकारनी मुगति, जति सुखद कहे
सुजाय । वन मूर्ति मनोहर माचनी, सुकी इच्छे पदने पत्र अजाय
॥६॥ जेव कोगर वृक्ष कळ बहि, मळे कळ तो कजेनीए जया ।
एव अल्प सुख जायनां, कडो कारज मरे तुं सया ॥७॥ मारे
राजी करी रंगरेमने, भागवत विचारीने मय । निष्कृष्टातद न भागवत,
जेने जाचे होय विपय ॥८॥ कवच ॥१॥

विषये जयां सुखसाधे साधवजी, करनां मुझायछे शुद्ध संन्या
जवजी । ते केव करी हाके जाणो प जवजी । जेने वर के अनन
विषयजी ॥१॥ कव- विषय विविध भागनां, रयां माचव वर
समोह । सुर असुर इच्छे वादवा, घेरी काय कोच डोळ मोह ॥२॥
जयनां जाय वाच जायजे, प्रह्लादजीने वीडा करी । सव राखनां
हरिअंश भिदि, मळ मुद्गल न वेडा ठरी ॥३॥ नव करी त्रिलोकां,
वामी बहिदा बाजा बई । एव करी नव माचनां, सुख अटळ आप्तुं
बहि ॥४॥ वन राखनां अदरीच वीजो, दान देनां वीडाणो मर
घोष । पुण्य करनां राहव वांचाली, आप्पा पुर्वासा देवा होच ॥५॥
जोने वीडाणा शुद्ध जहमरन, जमने वीडाणो मटव मृषाळ । बळी
बळी इधिवि कवि, रंनिदेव सरिन्वा ह्याळ ॥६॥ एवी अनेक प्रकार
रनी जाणदा, जावी सत्यवादीपर मोह । वनवासी त्यागी वैरागी,
वच विपने बहि कहुं कोइ ॥७॥ जेजे जने एह आदपुं, परमोक्त
पायवा कात्र । नेने जवने जाणजो, सुखनो न रघो सम्राज ॥८॥
विषय बहु विषयविषयां, जयां अचमाई भरपूर । वामोक्त ना दिपे
वाचवा, जव जाणी तेजो जहर ॥९॥ मारे चार प ने मुकवी, समझी

विष्णुः न तु मयि । निष्कृतानन्द के' परम । भावा, परवी हरिनी
अमति ॥१०॥ कहवुं ॥४॥

वदाम आजावरी रहो भक्ति उपर भय भावो, तेनो मन कर्म
बचन मानार, समो ॥ १०॥ देख—अप मन तीरथ जोग जगन, हान
पुन्य भवजन शाभवता । पावो पुन्य मृत पद पादा, तेसा कोण
मोटो काण नावार सतो ॥११॥ एताव पावता मयापि समे, कृप
बनुर कायना । एक नहि केदि रोष र बाध, तो शिगो भक्तयो बीजा-
वार, सतो ॥१२॥ ज्ञानी कर्मावीन लागता पका परपर, जाणो बधी
कजेलो ए छानो । निर्भय प्रार्थन न रहि केवी, जोई लक्षो दाखवो
आभावोरे, सतो ॥१३॥ सर्वपर विषय समरपर, निर्भय भक्ति
आजावो । निष्कृतानन्द के' न दळे दाखता, दळे तोय कलहा सोना-
वोरे, सतो ॥१४॥ पद । १॥

निराश्रय ते नाथनी भक्तिजी, जेसा विषय बधी एक रमिजी ।
समझीने करवी सदाय शुभ मार्गता, तो जावे सुख अलौकिक
भक्तिजी ॥१॥ गद्य—अलौकिक सुख भावे, जो भाव भक्ति भगवा-
ननी । न बिना त्रिलोक सुखने, भावे वाता सीपतनी ॥२॥ मुरनि
मूढी मन बीज, समचावे नहि लगार । अर्थ सुख जाण्या कळ
अकेवा निभे निरस निरधार ॥३॥ एम मानी माने सुख यावता, करे
भक्ति भावे सहित । भक्ति बिना त्रिलोक लागी, चाहे नहि काह
चित्त ॥४॥ अनन्य भावे करे भक्ति, मन बचन कर्म करी । भावे
नहि हरिभक्ति बिना, एवी बात अतरमां भावि ठरी ॥५॥ निष्काय
भक्ति नाथनी, जेने करवाजे मन कोड । बीजा मकाय भक्त समूह
होय, तोय होय नहि एनी होड ॥६॥ एवी भक्तिने आवरे, जेसा
लोकसुख नहि भेदा । तेस सुख जरीलुं, हणो नाह अहोनेदा ॥७॥
मेली गातुं निज मननु, हाथ जोडी रहे हरि हजर । सेवा करवा
पनइयावनी, भाव निरतरमां सरपर ॥८॥ भावे जयुं भगवानेने,
राधो जोड करे तेवी सेव । पण वण समे ॥९॥ बिना, लार न पाय
तनय ॥१०॥ एवा भक्तनी भगदि, बांली लागे बांलाने मन ।
निष्कृतानन्द कहे नाथजी, ते उपर पण प्रसन्न ॥११॥ कहवुं ॥१॥

વસન કરવા ધન ધનદયામયી, કરો જરિભક્તિ અર્ચિ હેવ કરી
 હામગી । જે અર્ચિ અર્ચિ કાચ ત્રિપ્લામગી, વર્તમહિન છે સુખનું
 ચામગી ॥૧॥ શબ્—ધામ મર્થે સુખર્થે મોતી । અર્ચિ અર્ચિ વન્ન
 કરે । તેમ મોતે ત્રિલોક મારિ, સમગ્રી સુખો મહિ નિમરે ॥૨॥ જન
 આ મોકમુખની જાણા મંત્રી, વરલોક સુખવન વરદર્પી । દુઃખ અર્ચિ
 આવી અગવામગી, વિષયસુખ વિષ મમ કર્પી ॥૩॥ એવો વન વિષ-
 પર્યું ઘીન મોટી । જોટી ઘીન અર્ચિ કરવા । તરી મમન તવ
 મનગી, તેને રહી કરો કેતી વરવા ॥૪॥ રાત્રી કુરાગિયે કોઈને,
 વન વનમે સુખરે વાન । મધી વધી સુખ મઠવા રજવા, જોઈઈ હરિ
 રાત્રી રહીયાન ॥૫॥ વરજામને વસન કરવા, કરે અર્ચિ આદ્યામ્યે
 મહિન । વરી રહ દેવ દુઃખ જનરે, તે કરે મહિ કોઈ રીત ॥૬॥ ત્રિપ્લ-
 વદ માધવી અર્ચિ, સમગ્રો સુખચંદાર છે । વધી વરાવરી મોવ
 કોઈ વીઠું, વનો મર્થે સારનું માર છે ॥૭॥ સાચી અર્ચિ અગવામગી,
 મર્થે શિરપર મોહ છે । વીઝાં સાધન મહુ કરે, વન સુખો વની કોઈ
 જોઈ છે ॥૮॥ એમ ગણવનમાં વાર્કેરા મઠી, વઠી રસમાં સરસ મુખ ।
 એમ અંબરે સરસ જરકમી, તેમ અર્ચિ અર્ચિ જનુવ ॥૯॥ વધી
 જનુવ અર્ચિ, આવી ગઈ એવે મીનરે । ત્રિપ્લુતાનંદ કે' સર્થે
 સાધન, વની સમગ્ર કોણ કરે ॥૧૦॥ કહ્યું ॥૧॥

અર્ચિસમાધાન મધી અવમાં કાંપગી, સમગ્ર સમગ્રો મહુ વન
 માંપગી । મહુ વસન કરવા છે જનુવ જવાવગી, તેને મુખ વીઠું કેમ
 કે'સાવગી ॥૧॥ શબ્—કે'વાનો મધી કમ્પનદ, મર્થવિધિને સિદ્ધિ-
 મમેન । કામપૂષા અવનગી વપમા, ન પરે મહુ કોઈ રીત ॥૨॥ એમ
 ચંદારમાં સાર મહુ વાવના ચંદન, વાવાનમાં માર વારસ । સમ
 વાનુમાં સરસ સુવર્ણ, તેમ અર્ચિ સાધનમાં સરસ ॥૩॥ એમ વસ-
 નારી પંચિયોમાં સરસ, ઠીલમાં સરસ સુમેર । તેમ અર્ચિ સરસ સર્થે
 સાધને, વમાં મધી મહુ કાંઈ કેર ॥૪॥ એમ તેજોમય તનમાં સરસ
 સુર્ણ, રીતજનનમાં સરસ વારિ । તેમ અર્ચિ સરસ સર્થે રીતે,
 જાનું વપમા વને કરી ॥૫॥ એમ વાવમાં અધરવાત્ર સરસ, વાવામાં
 સરસ સુવર્ણમોરે । તેમ અર્ચિ સરસ છે અવમાં, વન લખ્યું છે ઠોર-

મઠોર ॥૬॥ જેમ પંચમૂળમાં શુન્ય સરસ, સર્વે અમરમાં અમરેજ ।
તેમ અભિ સરસ ભગવાનની, અર્માં વધી કેર ભવભેદ ॥૭॥ જેમ
કુંબે સરસ રસ કુંબકા, મૂબે સરસ ત્રિપાવન । કહે સરસ કામદેવ
કહિયે, તેમ અભિથી મૂન્ય વીજા કૃષ્ણ ॥૮॥ કતંભ કરીને કાંઈક
વામે, તે વામે કોઈ કાઢે કરી । અભિ એ તાતિ નિર્ભય અભિ, અમ
શીમુલે કહેછે શ્રીહરિ ॥૯॥ અમ અભિ ભગવાનની, વર્ણવી સદૃષી
સરસ । નિષ્કુલાનંદ કે' તે વિના વીજા, નિમે દેખાઈનાં મરસ
॥૧૦॥ કહ્યું ॥૭॥

અભિ સમાય વધી સાધનગી, વારમવાર વિચાર્યું મનગી ।
જેસાંકે અન કરેછે યાનગી, તેમાં સુખ થોડું દુઃખ રહ્યું સધનગી
॥૧॥ શબ્દ—સવન દુઃખ સાધનમાં, જેના કષ્ટમાં વધુ કેસ । માને
સુખ તેમાં મૂરખા, જે હોય દૈયાના ટકેસ ॥૨॥ જેમ સોમરસથી
સોનું કરતાં, જોયે સવા સાખ વહી ચોટ । અમ સાખ તોયે રપજે,
જાણે વા સાખની છોટ ॥૩॥ તેમ સાધન કરી શરીર રમે, વહી વામે
તે વાંદિથી સુખ । તે સુખ જાણ જોતાંજોતાં, વાહું રહે દુઃખનું
દુઃખ ॥૪॥ જેમ વેટે અમદ અરુણ કમ, જાણા કરે કોઈ સાંત । તાતાં
કે વળ રસ વધી, અમ સમઘી તેવો મિદ્ધાન ॥૫॥ તેમ સુખ સર્વે
સોકમાં, સુખી કરે દૈવે કોઈ હામ । જેમ અવલ કુલ આપઝમાં,
વળ વામે પૂજામાંદિ કામ ॥૬॥ જેમ જોડતાં કલ તાદનતાં, થાવ
મહેનન ના વધુ માત । જાતાં વામે વધુ સરસરો, વહી વામે કોઈ
વિશાલ ॥૭॥ અમૂન વેલી અભ્ય અભી, વધુ તોય મુંડી વિવેચન ।
તેમ અભિ થોડી તોય અભી, છે સર્વે સુખની મરેલ ॥૮॥ વંખ્યાન
જાણે વાંચ રોકતા, મપોદ શંભ કહે એન સાખ । વળ મળીને માર્ગે
કાંપ્યાનગી, વહી વામે ન પુરે સાખ ॥૯॥ તેમ હરિઅભિથી સુખ
મળે, તેનું સુખ વીજાથી ન થાય । નિષ્કુલાનંદ કહે નરને, જાણી
તેનું અનું મનમાં ॥૧૦॥ કહ્યું ॥૮॥

૧૧ ચાલ આગવળ—સંતો જુઓ મનમાં વિચારી, માધી અભિ સદા
સુખકારીરે; સંતો ૦ દેવ—જૂઠી અભિ અપ્રમા કરેછે, સમઘ્યા વિના

संसारि । मोचा रोग व्यापछे रमायण, दिपा बिना दारदारीरे; संतो०
॥१॥ वन पुछे बली बांछे बाटे, जे बाटे बहि बर बारी । बहि
बो'बावे बहि बकावे बापुं, बाहो बरी जे सुबारीरे; संतो० ॥२॥
जा भवमा भूतबली छे भारे, तेमा भूमा भरवारी । जिया निवा
जा जमम जाजमो, हरिभक्ति बिना बेडा हारीरे; संतो० ॥३॥
भक्ति बिना भवपार न आवे, समझो ए बाग छे मारी । निष्कृता-
नंद के' निर्मल बाबा, भक्तिविधि अनि भारीरे; संतो० ॥४॥
बह ॥ २ ॥

भक्तिमा वन बर्षाछे भेदजी, करेछे जम मम पांछे जोइजी ।
एक बीजामो करेछे वृक्षेइजी, तेमो नपी केने न निर्वेइजी ॥१॥
राज—निर्वेइ बिना जेइ बामी, करेछे लंबागाम । जेइ वंछे एक
एकने, ए सहु बापछे हेराज ॥२॥ जेइ प्रकारे करी जावनी, भक्तिमा
कामा छे जेइ । निष्काम जेइ कोइ नर करे, सो इहिद पांछे कोइ
जेइ ॥३॥ वन जंनर वंछो जंनर छे, बहु बल देखावछे बांरे ।
उपाव धरुं ते जानना नपी, कपी हुं कहिं नारमवार ॥४॥ जेइ
छेवइ करमा छव आवे, न लह नमन मीने करे । एमो परबामो
परम बइमो, वन कहो एमापी इरे शु सर ॥५॥ तेम भक्ति अनि
भनी इनी, तेमा जेइयो बाग सुंदरमो । नीर बगनी लावे लुन
पना, टकपो जेइ एना उपाइमो ॥६॥ लभ भक्ति परमा जगवावनी,
आपी जेइ मममो जाइ । मनुपासछे न पना, जाइ दिनु ए लोह-
कमल ॥७॥ माट निरममन जेइ जावना, भक्ति करी भरी भाव ।
निराजी बांसा नारागजने, इहिद बांछेछे जगना दाव ॥८॥ सकाम
भक्ति महु करेछे, नपी करना निष्काम कोव । तेमा नबनीन नपी
निसाने, निव बमोचना तांवे ॥९॥ जोवे जेइ कोइ पेर जावो, करी
जावो बहि कोइ काम । निष्कृतानंद एरी भगनी, नव करवी
नर ने बाम ॥१०॥ कहनुं ॥१॥

भक्ति करवी ते कल्याण काजजी, तेमा मर जाओ के रहो लोक
काजजी । तान एक वरमा राजी करवा महाराजजी, तेमा नन मम
बामो सुख काजजी ॥१॥ राज—तनमन सुख खाजीने, करे छुइ

આવે કહી અગતિ । સમ વિષમમાં મરાયી, તદે માન અપવાને નક
મતિ ॥૨॥ યજ્ઞમાં સુળી નર પોરમે, ત્રિશ સુળીને ત્રણ મુદ્દાવ ।
ત્રણ માનનો અંતરે, હવે ડોક ન થાવે કાંપ ॥૩॥ જેમ તદ વહે
વટ્ટી વાંધે, ત્રણ મને મગટું ગમ । ત્રણ તદ ન જુવે કોરને, ઓ
જુવે તો વગદે વામ ॥૪॥ તેમ અતિ કરતાં અતને, ત્રણ જોવા દોષ
અદોષ । તુલ અવગુણ કેના ગોતના, અતિ વાવ અવજોષ ॥૫॥ વટ્ટી
આ લોકની જે આવક, રહો ક જાઓ અર । અતિ ન મૂકવી
અગચાવી, તે અત્ર જાણો અરુર ॥૬॥ જેને રીક્ષવવા છે રાજને,
મધી રીક્ષવવા વટ્ટી લોક । જોઈ ત્રણ વારાવ અત્રમાં, રીક્ષ કરે
વર કોઈ કોઈ ॥૭॥ અતિ કરતાં કેને આવે ન આવે, આવે કોઈને
ગુણ અવગુણ । જેની મજર પોંતી છે વરાવી વર, તેને અતિ અત્ર
કહો કુલ ॥૮॥ જેને આવજું અત્ર તરવું, તેને વડું છિછદે છે મદિ ।
મીન વંતીને મારગમાં, કહો આજ આવે કદિ ॥૯॥ સંવર ને મૂલ-
રની, જાણવી મુજવી ગતિ । નિષ્કુલામંદ કે' મોરું રહી, અજાવી
લેવી અગતિ ॥૧૦॥ કદવું ॥૧૦॥

સાચી અતિ કરતાં કો' કેને માયુંગી, જાતી અતિમાંથી સદુપ
જોઈ દેરાયુંગી । અવમમત્રને વમ સમજ્યામાં માયુંગી, ત્રણ
અતિ અતિનું વેર વમાયુંગી ॥૧॥ વેર વમાયું ત્રણ સમસે, સાચી
અતિ કરતાં સાચ । જોધી તુલો સાચાં સદુને, મટ્ટી વટ્ટી
સદ મીરાંવ ॥૨॥ મદાત્ર અત્ર જાણી પ્રમુના, દિરવ્યકથિતુ
કર્ણ હેરાવ । તેદ વાવે કરી તેદના, ત્રણ વંદમાંથી વાવ ॥૩॥
વસુદેવ વટ્ટી હેવકાંને, જાણ્યાં અગવીશનાં અર । તેને કદ કંસે
આવિયું, મૂલો વાવિયો આવે અરુર ॥૪॥ વંચાવી અત્ર વરવદનાં,
જાણી વૃક્ષ દીપું વૃક્ષામન । ત્રણમાં અંતર વ વાવમાં, અત્ર કુલ
નિર્મૂલ નિર્મૂલ ॥૫॥ વંદવ અત્ર વરમેશ્વરના, તેને દીપું વૃક્ષોધને
વૃક્ષ । તે વાવે રાવ મનું વટ્ટી, અત્ર મોન ત્રું મદિ તુલ ॥૬॥
સીમાત્રી અત્ર મીરામત્રીનાં, તેને રાવને વાદિવા રોલ । મત્રવા-
દીને સંતાવનાં, જાણિયું વૃક્ષ અત્રોલ ॥૭॥ તે દિરિત્રને દિવે રોવ
મદિ, જે વૃક્ષ હેત્રને વૃક્ષ વાવ । ત્રણ જેમ કેમરના કાદને,
વાદનાં અત્ર અત્રોલ ॥૮॥ વમ અત્રને અવ વવજાવનાં, નિર્મૂલ

વ રથા કોય, આદિ અંતે મરમે માનજો, હરિમજ્જ નિર્ભય હોય
॥૧॥ વરમ વરને વામણ, હરિમજ્જની ખીજ માનવી । ત્રિપુલા-
નંદ નિમે કહે, વાત આટલી અદર ગણવી ॥૧૦॥ કહ્યું ॥૧૧॥

હરિની અભિજો કરનાં દેવગ્રી, આવે અંતે અંતરે કોરિ કલે-
વાગ્રી । તેજેકરી રહે હેરાન હમેશગ્રી, પદધાંત્રી સંશય મધી ભજ-
સેશગ્રી ॥૧॥ ટક—સેશ સંશય મધ ભેલ્યો, વગે દેવ્યો અગણ્ય
વધાય । માંજનાં રજ સુરજ સાગ્રી, વાળી વહે અંકિય મુખમોય ॥૨॥
જે રજથી કીમજ વાય, તેને લગાવે કોઈ તાય । તેનું તે આવે
તવન, સામુનો વાયે સંગાય ॥૩॥ વટી જે વનિધી તાજ દત્તે,
તેમજ વાંચિયે કીર । વટી વેસિયે વામજે, છુ કીમ વીને કારીર
॥૪॥ વટી જે ખોજને કસીને જૂથ ખાગે, તે ખોજમયાં ખેલિયે
સેર । તે કહો સુખ કેમ વામજો, જેને કરું સુખરયું વેર ॥૫॥ જે વટે
વટ દાંકિયે, તે વટનો કરિયે ભાગ । વટી દિલિયે પ્રવીણતા, તે
મુખ વટ કહ્યા ભાગ ॥૬॥ જે મુસિમાં અજ વપજે, તે મુસિમાં
વિવ વધાય । વટી અમરખનું રજ્યું, તેનો અભિ અવરું કે'વાય ॥૭॥
વટ અમાગી વરને, હરિમજ્જમાંથી જ વાય । તે કેમ તરણ મિધુ-
તોવને, જે વેટા વચરને જાય ॥૮॥ હોયું વગળું દુઃખનું, વટી
માગી આપિયામેજ । તગી વડે તાંતુવને, કરી કુલસાસાં વડ-
વેજ ॥૯॥ અલ્પમનિને અવરું સુજે, મવરુ સુજે રહિ ભજ સેજ ।
ત્રિપુલાનંદ વધા વરને, આંકિય કિયો વપરજા ॥૧૦॥ કહ્યું ॥૧૧॥

વગળા અમાગી—સંતો અજમમમમે તમ વને, તેનો મમજુને
મમજુને મનેરે, મંતો ૦ । ૧૦—અભિ ન આવે વેર વસાવે, ગાયે દોષ
નિશાંતિ । અર્થ ન સરે કરે અવરાય, વાય ગુરંગાર વગગુરંગેરે;
સંતો ૦ ॥૧॥ શીર્ષક સદા કીમજ સુખકારી, તેને દસાંવે કોઈ
વધને । અગર વજ વાય અંગારા, વગાજ વચરી વનેરે; મંતો ૦ ॥૨॥
કલ્પતલક મહે માગ્યો કુટારો, દુર્મતિ વાયા દુષ્ણવે । જેવું દુષ્ટે તેવું
મહે વધાંધી, મો તપાસં વ સુરવરનેરે; મંતો ૦ ॥૩॥ તમ જાઠ
સુખરૂપી સાકં ન દુષ્ટે, કોઈ પ્રગાંવે ધર વાયને । ત્રિપુલાનંદ કે'
ન જોયું વનું, રકર અતથા આપનેરે; સંતો ૦ ॥૪॥ વટ ॥૧॥

વગર પ્રમુની અભિ અભિ સાધીતી, જેવું અભિને મોટે મોટે

જાણીતી । તેહ વિના વીતી છે સરવે કાળીતી, તેહમાં ન રે ।
 કેરિયે રાણીતી ॥૧॥ રાજા—રાણી રેવું રામરૂપ પ્રભુમાં, જોઈ
 જીવન પ્રગટ પ્રમાણ । વહી બલિ તેની ભાવશુ, સમગ્રીને કરી
 છુટાણ ॥૨॥ જોઈ ભરતી જગદીશની, શિશુભાદે કરવું ભાવિન ।
 સુખ દુઃખ આવે તેમાં મેલને, પણ દારવી નહિ હીમન ॥૩॥ રાગનુ
 કામ કરું કવિન, ભાષી વધાર વાણી વાજ । અવર ઉપાય અઢગા
 કર્યો, રામતી રિસદવા કાજ ॥૪॥ વજ વપાવ વજ વારણા, વજ જવ
 તપ મે તીરવ । વજ અષ્ટાંગયોગ સાધન, જે આપ્યા પ્રગટને અરવ
 ॥૫॥ નર નહિ વ વાવર બઢી, તેને રાજી કર્યો બીરામ । બલિ બીજા
 બલકમી, તેહ કહો આવી શિયે કામ ॥૬॥ નર ન આપ્યા વશુભાવમાં,
 વશુન કર્યો પ્રભુ પ્રમજ । સમો જોઈ જે સેવા કરે, તે સમાવ નહિ
 સાધન ॥૭॥ વન સમાની જે અગનિ, અગિ કુરાતી કરવા કાજ ।
 ભાદે જવ સમો જોઈને, રાજી કરવા બીમહારાજ ॥૮॥ જેહ સમે
 જેવું નમે ફરિને, તેવું કરે નઈ મેગર । તેમાં સમ વિષમે ભાવ
 સરખો, વજ વરમાંથી નિરપાર ॥૯॥ વજા બલકતી અગનિ, અગિ
 વાલી વાલાને મજ । નિષ્કુલાનંદ નિમે કરી, ન હોય કોઈ વજે
 વિષન ॥૧૦॥ કથા ૧૨૩ ॥

પ્રગટ પ્રભુની બલિ અગિ બલીતી, કરી શિયે કામ વજ વજ-
 તીતી । વજ વિના વીતી છે જુલવાની ગલીતી, જગમાં જેજે કે'વા-
 વછે જંદલીતી ॥૧॥ રાજા—જંદલી બલિ જવ કરેછે, વરહી પ્રભુ
 પ્રગટને । તેને બલક કે'વો ને મૂવની બોરે, એમ વાદે વેમાયો વકે-
 દને ॥૨॥ તેને કામ અરી કજ જોઈને, કોઈને ન છૂટી વાન । વજ
 વરોક્ષ બલિ વહુ વેરતી, ભાવો ભેલે ભાવછે ભાન ॥૩॥ જોને
 વાદવ વાલી વજના, જોરે કરવા દવા જગન । વજ પ્રભુ પ્રગટને
 જમવા, જગુભાર ન આપ્યું અમ ॥૪॥ જગમનું કજ છું જખું,
 વજું વખાવું વાવું વઢી । વજી વરોક્ષબલકની વાવનિ, અવજ
 લીધી છે સંભઢી ॥૫॥ વજવજ વજી વારીને, જેને જમાવ્યા જીવન
 વાળને । વજ પ્રભુને વજમાં, તે વાધી વરમ વલ્યાણને ॥૬॥ ભાદે
 વજવધી વેધી વાવનિ છે, તેવી વધી વરોક્ષની વાવ । વજ બલિમાં
 વહુ બેદ છે, સમખ સમકો સદાય ॥૭॥ ભાદે મુલોમુલની જે

વારના, તે સમ તહિ સંવેશા મળી । કાનની છુળી સહુ કહેંછે,
તપી હીઠી તગરે જાવળી ॥૮॥ કાંચી કાગઝ કોઈ કંધનો, એમ
નાર જવાર રાજી થઈ । વન પ્રગટ સુખ વિયુગળું, અણુ એટલું
જાણ્યું થઈ ॥૯॥ આરે પ્રગટ અતિ ચિન્તા પ્રાપ્તિ, તપી તર જમરને
નિરધાર ॥ નિષ્કુલાનંદ કહે સુખો નિદામી, કહું અંતર મોહાર
॥૧૦॥ કહ્યું ॥૧૪॥

પ્રગટની અતિ સારમાં સારજી, વર્માં સંશય તા કરવો ભગ-
રજી । પ્રગટને જાણી વાગ્યા કંઈ અથ વારજી, જગ મુગ જાણિ મર
તે વારજી ॥૧॥ કાઠ—તર વારી જવાર વડપો, મહુ પ્રગટને વામી
વઢી । તેહના જેવી પ્રાપ્તિ, તપી કેવી જો સાંભઢી ॥૨॥ જની
સાંભે જાણ્યા રાખ્યા જીવન, પુરુષોત્તમ પ્રાણપ્રાધાર । રૂઢ્યા અરૂપા
અરૂઢ રૂઢ્યા, કહો કોણ જાણે વધી દાર ॥૩॥ જે રૂપો રૂપો
વરજાણો, નિત્યપ્રણે વામ્યાં વરવાર । મર્યા સર્વેશ સંગ રહી,
જાણ્યાં હરિયે સુખ જવાર ॥૪॥ વડું પ્રજવામીનું સુખ સાંભઢી,
ધિવત્રીને વપો મને વોષ । કહું વામન જન્મ વણુપાણો, તો રે'ત
તહિ કાંઈ વોષ ॥૫॥ વધી વ પ્રગટ અતિમો, વાંસુગ વપો સાંભાર ।
પ્રજાને જે પ્રાણ ત જાણી, તે વામિયા પ્રજવા રે'તાર ॥૬॥ અજ
જાણિ રીત રીત વપો, વામવા પ્રમાદીકાજ । તે વામ્યાં તોપી તોવાજ
વાજ, જે સોને ત વામ્યો સુરરાજ ॥૭॥ વામિયે વળાવળા વામરને,
વ્યાસે વળાવળા વણુપાણ । તે પ્રગટ અતિ પ્રજાવધી, વાધિયો
જવા વિજાજ ॥૮॥ સહુ પ્રગટ મેલી સુખ વામિયા, તમે સાંભઢો
સુજાણ મઢી । વાધા વાળા રૂપા રે'તવાન, સુખ વામ્યા પ્રજવાસી
વઢી ॥૯॥ વન પ્રગટ અતિ સહુ વપરે, વધી વવરાંત તપી કાંઈ ।
નિષ્કુલાનંદ નિઝે વારના, સીને સમસતી મનમાં ॥૧૦॥ કહ્યું ॥૧૫॥

ઠરમાંહિ કરવો વન વિવેકજી, પ્રગટની અતિ સહુધી વિવેકજી ।
વહને સમાન તહિ કોઈ વરજી, તે તહે મજે તો ત મૂનવું મંકજી
॥૧॥ કાઠ—તે તહે મજે તો તવ મૂનવું, સપો જોઈ રે'તું સાવધાન ।
તેમાં વોગ્ય અવોગ્ય જોવું તહિ, રાજી કરવા પ્રીમગવાન ॥૨॥ વર્ષ
વિચારીને વનંજયે, પુરુ કરવું મો'તું જવર । વન જાણી વરજી જગ-
દીશની, સ્વારે વારન વપો વરવર ॥૩॥ તેમાં કુજ કુડુંબી સમાં

સવન્ધો, સહુનો તે કર્ણો સહાર । મ ગળ્યા કઢી ગૂઢ મોચને, સહુને
વચાવ્યા વાર ॥૬॥ તપુ અળગદનું કામ કર્યું, તેમાં ગળ્યા કંઈકના
પાન । મોચ કુરાતી કૂળન મન ધયા, મામુ કર્ણો વાવેનાં વચાવ
॥૭॥ ય સમે યમ નમનું ફર્યું, તેને પ્રમુ થયા રઢીયાન । શુભાગુધનું
કર્ણો રહ્યું, સહુ જુઓ વિચારી વાન । ૬॥ યમ પ્રમુ ધગદને, તદ સમ
માંમે જાળો જંમ । તેમ કર્યું કર જોડીને, વચ વચનું બીજે વંમ । ૭।
વઢી પ્રિયમને પ્રમુ પ્રમદ્ધ કરવા, નિવૃત્તિ મુક્તીન પ્રવૃત્તિ પ્રદિ ।
તેદ જેવા આ જન્મમાં, બીજા વહુ ગળાળા મદિ ॥૮॥ મોરે જે નમે
પ્રમુ પ્રગદને, તેમ જનમે કર્યું જરર । તેમાં ફાળ્ય વૃદ્ધિ દાર ઝિનનો,
દર્શ શોધ ન જાળવો ઝર ॥૯॥ વિઃસંશય ને વિરહધાને, કરવી
વરિની ખગતિ । નિષ્કુલાવંદુ ય વારના, બંને માનજો છે મોટી મનિ
॥૧૦॥ કહ્યું ॥૧૧॥

વરણ વાચાવો—સંતો સમે સેવી મિળો ભામી, જેને ખજનાં રહે
મદિ ભામીરે; સંતો• । ૧૦—મટે નોચ મોટી વાવેથી, કોટિક દહીયે
કામી । શુભ પ્રમુ પ્રમુ મને પોને, વામ અવંમના વામીરે; સંતો•
॥૧॥ જે પ્રમુ અગમ ત્રિગમે કહ્યા, રધ્યા જાગે કરમામી । તે પ્રમુ
જાજ પ્રગદ થયાછે, જે સર્વે મામના વામીરે; સંતો• ॥૨॥ અનુ પદ
વધી વધી અજાણ્યું, જાળો ય છે અંતરજામી । તેને તઝીને જે ખજે
બીજાને, તેનો કે'વાય લુગદારામીરે; સંતો• ॥૩॥ જેના વરો સ્પર્શો
કરે વાળી, તેના વાવ જાવે વામી । નિષ્કુલાવંદુ કે' આવંદુ રપજે,
શુભ વુદ્ધોલમ વામીરે; સંતો• ॥૪॥ વદ ॥૫॥

શુભ વુદ્ધોલમ વામીયે વ્યારેત્રી, તમ બવમાંદિ તવાસિયે સ્વા-
રેત્રી । આલો અવસર ન જાવે વ્યારેત્રી, વમ વિચારનું વારમવારેત્રી
॥૧॥ ૧૦—વારમવાર વિચારવું, વનમવા ન હેવી વઢી વાન । સમો
જોડને સેવકને, હરિ કરવા રાત્રી રઢિયાન ॥૨॥ અવઢાઈને અલ્લમી
કરી, સદા સવનું વર્નવું સંન । અવઢાઈયે દુઃખ વપજે, વઢી રાત્રી
ન વાવ અગધન ॥૩॥ જેમ મૂવના મૂર્ચ મેઢા વર, સમા વિના કરે
સેવકાદ । જોઈ વધા જાલંબ જનને, રાજા રાત્રી ન વાવે કાદ ॥૪॥
વર્ણ જોઈય અનુ માગનું, ત્યાં મામો વાવે શૂરવીર । વર્ણ જોઈય

ખાણું ઝાપાણું, ત્યાં પરી રહે ધીર ॥૫॥ કર્યાં ઝોડનું હારણું, ત્યાં કરે
 જઠાણના હોડ । કર્યાં ઝોડનું વણણું, ત્યાં કરે જઠાણના કોડ ॥૬॥
 કર્યાં ઝોડનું જાગણું, ત્યાં સુધે સોડ ભાળીને । કર્યાં ઝોડનું ચોળણું,
 ત્યાં વંધ કરેછે ભાળીને ॥૭॥ કર્યાં ન ઝોડનું ચોળણું, ત્યાં ચોળેછે થડ
 વેચકન । કર્યાં ઝોડનું વણણું, ત્યાંથી જગતી જાયછે જૂથ ॥૮॥ પરી
 જનિતિ જો જાણતી, જેમાં રાજી ન થાય રામ । કરવાનું તે કરે મહિ,
 કરે ન કરવાનું કામ ॥૯॥ પદા સંવક્રને ધીરિ, વાસકથી પરા
 કરે । ત્રિલુલાનંદ પ મરને, સંવત્ સાંભળું હું જાણું સરે ॥૧૦॥
 કવચું ॥૧૦॥

વગદ વધુની જેને જનિતિ ન જાણતી, તેને તો મૂલ્ય જાણે
 પરી પરીજી । મામે જો મોઢપ તો સાંધે મોઢડીજી, પરી જવજાહની
 દેવ જેને પરીજી ॥૧॥ શબ્દ—દેવ પરી જવજાહની, સંવત્ કરના
 સુધે મહિ । પદા જનિતિ જગતિ, સુવદાયક મો'ધે સહિ ॥૨॥ જાણી
 મામે તો જાણે વધરો, જન મામે તો જાણે જંગલ । વજ્ર મામે તો
 જાણે જાલનો, પરી જવજાહનો કરનાર ॥૩॥ જાણ્ય કરે ત્યાં જાણે
 મહિ, જા કરે ત્યાં જ જણાય । પદા જનિતિ જગતિ, જનિતિ જવજી
 કે'વાય ॥૪॥ જેણ કરે ત્યાં જેણે મહિ, જનો રહે કરે ત્યાં રિવે હોડ ।
 પદા સંવક્ર જે રૂપામણ, તે જાણે મહિ કેરિ મોડ ॥૫॥ વારે ત્યાં
 વજ્રને જહ, વજ્રગાથે ત્યાં જવ જણાય । પદા જનિતિ જગતિ, જનિતિ જવજાહની,
 સુવ ન જાણે કહું કાંઈ ॥૬॥ કર્યાં રાણે ત્યાં જવ રહી જાકે, જવ
 રાણે ત્યાં રે'વાય । વહે કરે તો પરી જવ જાકે, સુવક્ર કરે તો જવ
 મુકાય ॥૭॥ પદા જવજાહની મરને, મર મરવાયે પ્રભુ પ્રકર । જન
 જાણો જાણે કેમ જવનો, જે જેની રાજ્યને પડે વડ ॥૮॥ વજી જા'વ-
 રીને કરે જાણીશ માં, જાણી જનન રાજ્યને વરની । તેણે જેની જનિતિ
 મોમથી, જવ જાણી જીવ્યામણ વરની ॥૯॥ પરી જવજાહ જાણી,
 કોઈ જનિતિ કરે જાણી । ત્રિલુલાનંદ પ મરને, જવ જાણે કમાણી
 કાંઈ ॥૧૦॥ કવચું ॥૧૦॥

કમાણી કરો કર્યાવરી જાણતી, મરે ન કરો કોઈ જનો જા-
 પતી । જેણ કરું તે જાણું જુલુ માંપતી, તે કેમ કરી કરે સંવામાં
 સાંપતી ॥૧॥ શબ્દ—સાંપ ન જાણે સુંદરની જનિતિ, કોઈ કરે

જો કોટિ થતી । પરિવર્તિ પામર જાતી, તે સર્વ સામગ્રી સકર-
તતી ॥૧॥ ઇમાને પે'શાએ જનમાં અંધાર, મરણ બોલાહે વચી મોહનું ।
સર્પાએ કરી તાણે સગદી, કહો વધી અવનું શું વનું ॥૨॥ વચી
પે'શાએ મરણ પો'શાગમે, અમાહે મરણ ખોજન । વાગ વાળી વનું
આખી, કહે પ્રભુ ખાતો પ્રસન્ન ॥૩॥ આપંત્રી કરનુરી મરણ તાલી,
આપે ઇમાને વધો મુખવાસ । વધી સેવા કરે થન ભયગ્રે, તે જાનુ
સરિખો હાસ ॥૪॥ ખોમાસે વળાહે કીચવણે, જેમાં સુકપોત્રા હોય
મયાંદ । વધા હાસ વૃદ્ધમય જેવા, જે કરાણે વચીએ કોઈ ॥૫॥
શિયાળે જીતક અઘ નહીં, મરણાવ કરીને ચીરાંત । વધી બોલાહે
વનજંતી વાંચલી, માણે વચન તરી કરી જાંત ॥૬॥ વચી અર્થ
અર્થ મહિવામરી, કહે પે'શાએ નિર્જન દાર । પ્રસન્ન કરે કેમ પ્રગટ
પ્રભુને, વધી સેવાના કરનાર ॥૭॥ સવચી સામગ્રી સોધનાં, અવ-
તોષે ન યજે વધ । અજ સમજાવે વધી સેવા, કરવી તદિ સેવક
॥૮॥ ઓ જાણહે તો ઓઈ સમયે, સેવા કરવી સુજાન । ચિત્કુલાવંદ
વરનાથ છે, વધી પ્રભુમૂર્તિ પાવાન ॥૯॥ કહવું ॥૧૦॥

વાવાળમૂર્તિ વૃત્તેણે જગતી, તેવજ સમયે ઓઈ કરે સેવનતી ।
સમય વિના સેવા ન કરે કોઈ જનતી, જાણે વન પ્રભુ ન ખાવ પ્રસ-
ન્નતી ॥૧॥ શબ્દ—પ્રસન્ન કરવા પ્રભુને, સમો સોદયે કરેણે સેવ । થન
સમાની સામગ્રી, વૃત્તે તદિ પ્રતિષ્ઠા રેવ ॥૨॥ વરોધને થન પ્રીતે
કરી, સમો ઓઈ વૃત્તેણે સેવક । ત્યારે પ્રભુ પ્રગટને વૃત્તનાં, જોઈયે
વિંધવિધ વિવેક ॥૩॥ સમે હાનવ સમે મદન, સમો ઓઈને તાવિંધ
નીર । સમે વંચન અરવિંધે, સુંદર રૂપામને જારીર ॥૪॥ સમે વસન
સમે મુચન, સમે સજાવણા જાળનાર । સમો ઓઈ વૃત્ત કરવી, સમે
પે'શાવણા દાર ॥૫॥ સમે ખોજન સમે જાવન, સમે પો'શાવિ વાંચિયે
વાવ । સમા વિના સેવકને, સેવા ન કરવી કાંઈ ॥૬॥ સમે મામું
ઓઈ રહી, ઓવી કર મવનની સાવ । તપ્પર અર્થ તેમ કરવું, રે'વું
મવાવર સાવવાન ॥૭॥ સમે દર્શન સમે જરજાન, વૃત્તનાં તે પ્રેમ કરી ।
સમે જનર માંભલી, તેમ કરવું આંધે ચરી ॥૮॥ સમો ઓઈ સેવકને,
રે'વું હાથ ઓવીને દગૂર । સમા વિનાની જે ચારના, તેથી હાસને

દેવું દુર ॥૧॥ જે ભમે એવું મમ્મું હરિમે, તેવું કરવું કર ઝોડીમે ।
વિષ્ણુનામંદ કે' ન ખૂનવુ, કરવું કારજ ભવ ભાવ ધોડીમે । ૧૦॥
કરવું ॥૨૦॥

શરણ વિશ્વામો—શરણ લાગવેંતે સાહેરે ભવવા ભરણ, માત્રી
શરણું લાગવ માહેરે, ભવવા ૦ । ૧૧—ભવ કર્મ લાગવે માનમેરે ધેની,
કાકર અભિમાન વાદ । હાથ ઝોડી હાજીહાજી કરના, કેદિ ન લગ
હેને ભાદેરે, ભવવા ૦ ॥૧॥ આકરુ વર સાકરુ મુકામલ, વમે લગવા
કવાદ । તેમે ભાવ આવી અભિ ભીન્નો, મમ્મું કરેંતે સુનાકર; ભવવા ૦
॥૨॥ આકરો વાંકરો વિઠીયા સરખો, વધો ન રાખવો વાદ । દેખી
દને કોઈ રૂપા ન આપે, વહે ભાષામાં વેજાદેરે; ભવવા ૦ ॥૩॥ દેવના
લગન ખારી કીધે રીધે, શું કહિયે વાનો દુઝાદ । વિષ્ણુનામંદ ત્રિ-
કારજ કરવા, રાત્રિયે રહિ અંધાદેરે; ભવવા ૦ ॥૪॥ ૧૨ ॥૨॥

વધી અંધાદે ભાષવે ધેરજી, વ વળ વિષ્વામું વાલમવાત્રી । સમ-
જીમે સરલ ભર્મવું કરી વેરજી । તો ભાવ ભાવતો ધોટાની વેરજી
॥૧॥ ૧૩—ભેર કરે ભોટી અભિ, જો વળું રહિયે ભર્મવાન । જ-
લાઈ અઝગી કરી, ખારી રહિયે વર ત્રિમાન ॥૨॥ ભવવાઈ કાઈ
ભવે ન ભાવે, માહે શુદ્ધ વર્મવું સુઝાન । અંતર ભોની ભાદે કરવું,
વોને વિમા ન ભરે વોવન । ૧૪॥ માહે જે કામ એથી ત્રિવમે, તે વીજ
ન ભાવ ભલે ઝો કોટ । તેમે આગલ આપીય રહેના, વધી આગી
આવ ભોટ ॥૪॥ જેમ અલ્પ અર્ધ હોય વક વરે, વીજે ઝહે મહિ અન-
માઈ । વધી રાત્રિયે અલ્પ મલ્લનું, તો સુખ ન વાલિયે વધાઈ ॥૫॥
માહે સર્વે સુખ અદરિમાં રણા, તે વિમા વધી ત્રિભોકમાં । વજ
મમ્મું જે વજ સમજે, તે વર વરન કમ્પોકમાં ॥૬॥ જે ભાવ ભવની
ભોરવાલા, તે સુખાલા શું વાવટે । અભિ અનુવજ અવમરમાં,
ભોટી ભોરવે વાવટે ॥૭॥ અમલની અભિ વારના, તે ધેલવી હરિ
કરી વેર । વજ વારનાની વિગની કરી, વધી વિગના કોઈ વેર ॥૮॥
જેમ અજાણ મરને વજ ણે, વધર વારના વજ વાદ । વાવવા વેરન
વોવરી, વધી વાવેંતે વીજાં વાદ ॥૯॥ વજ વુદવોલન મગરવું

મહાપુરુષે તે છે ધોષા મુલનું । નિષ્કુલાનંદ વર સમગ્રી, તેનું મુખ
જનૂલનું ॥૧૦॥ કહ્યું ॥૨૧॥

સુન્દર જનોન વામના ઘાટગી, તેમ જમ પત્ર મર જાય વહ
ઘાટગી । તેવ ન મુકીયે વહ વહી ઘાટગી, તો સર્વે વારના ધનું
વેસે ઘાટગી ॥૧॥ શબ્દ—ઘાટ વેસે વાન મરવે, વહી મરે તે સર્વ
કામ । કેહે ન રહે કાંઈ કરનું, સેવનાં બીધનદયામ ॥૨॥ મહુના
મામી જે બીદરિ, સહુના નિપંના જે માવ । મહુના આશ્રય વહ
સેવનાં, સદાપ આપ સનાથ ॥૩॥ દેવના દેવ જે અર્ચક અમેવ,
અર્ચનવાર્ણે માના આપાર । સર્વે સુન્દરના વહી સુન્દરિધિ, સર્વે
સારનું વળ માર ॥૪॥ સર્વે રસના રમરૂપ જનુપ, સર્વે મુગના વળ
મુવ । સર્વે તેજના તેજ છે વજ, સર્વે રૂપના વળ રૂપ ॥૫॥ વરાવાર
અપાર વવા, જેની સેવા કરે સહુ કોવ । દેવના દેવ પરમેશ્વર
પોને, વહ જમ અન્ય મહિ દોવ ॥૬॥ પુરુષોત્તમ વરાજા પૂજન,
સુન્દર સર્વના દયામ । તેમ નરનન વરી માવગી, સુન્દર દેવા આશે
સુન્દરયામ ॥૭॥ વહ સુર સુરેણ સરિન્વા મહિ, મહિ દેવ જગમમ
વહ । પ્રકૃતિ પુરુષ સરિન્વા મહિ, મહિ પ્રધાન પુરુષ મમ તેહ ॥૮॥
વવા અંતરજામી અવનિમગ્ને, આપે આપેછે જલખલ । ત્યારે સહુ વર
મારને, સેવના જેવા આપછે સહેજ ॥૯॥ દોવ મનુષ્યાકાર અપાર
મોટા, જેની સામર્થીનો મહિ વાર । નિષ્કુલાનંદ વહ માવનો, કોણ
કરી શકે નિરધાર ॥૧૦॥ કહ્યું ॥૨૨॥

નિરધાર ન આપ અપાર છે વવાગી, કહો કોણ જાય વાર તેનો
સેવાગી । વધી કોઈ વધી વપમા વેસે દેવાગી, જેમ માવે કલામાં તો
કહિયે વેસે સેવાગી ॥૧॥ શબ્દ—કહેવાય મહિ કોઈ મરના, વવા
મનુષ્યાકાર મહારાજ । વેસે મઠને સહુને મકયા, વેસે સંઘ સર્વા
મહુ કાજ ॥૨॥ વેસે નિરકમે સહુ નિરમ્યા, વેસે પૂજે પૂજા સહુ
દેવ । વેસે ભગવાને સહુ જઠવા, મહિ માંની વેસે સંઘ સંજ ॥૩॥ વવા
ધવે ધર્મ કામ મરવ, વેસે મર્યા અગી મહિ માત । વવાં દરશ સ્પર્શ
કરી, સર્વે કાજ સર્વા સાક્ષાત ॥૪॥ સહુની વાર સહુને મરે, નર
અમરને અમમ અતિ । વગી મુનિ જેન મઠી, તેન મરે પૂજા
માવતિ ॥૫॥ સર્વે કાર્ય તનું સરિનું, રવું મહિ અખૂંદ વહ । તે

बगद सुनि पमग, बन्दी जाण बहो बिजोक ॥६॥ बगद बमक प्रगद
हवाँन, प्रगद के'बु सुलवु बन्दी । अवि मोरी लह बागवा, वच
बहवाणी मानो मन्दी ॥७॥ लह बाग आबी हाथ जेन, तेने कपी
कहो काह २४ । बागम चिनामणि बागवा, सर्व बागवी संकोच
नह ॥८॥ बागवा बगमग्न बागनि, अवि अलमोनी अमाच । ते के-
बाग बहि सुलवु मन्दी, बन्दी बाग बहि के'बु बाग ॥९॥ अमर
आनहु अवि वलो, लमो प्रगद बहो बमापछे । निरकुटाबंद निमो
कहे, लह लम अवर कोण बापछे ॥१०॥ कहवु ॥११॥

गनी सेवा करबी अडापजी, तेहमां कमर न राखबी काँपजी ।
मोरो लाम धानी मयसाँपजी, नकपर लम्बर दे'बु सदापजी ॥१॥
राज—लम्बर दे'बु लह बचो, अमाच वमावे परहरी । आम्पो अफ-
सर ओखली, कारज आपहुं मेहुं करी ॥२॥ अचमरे अर्धसरे सचमो,
वच अचमरे वचमे वान । माटे समो माचवी, हरिमे कथा रजि-
वान ॥३॥ जेव मोह लुहार नि करी, ओरेछे अगवि माइ । पथ देव
न राखे ओ लामजी, मो कथ न सरे काह ॥४॥ एव चापी धनु बग-
दमे, अमाचर दे'बु साचवान । जोह अरजी अहाराजजी, अनी अन्धि
करबी निद्राम ॥५॥ जेव लहिन तेजे सोनी परोवहुं, ते वमादी केव
परोवी चाके । परोवे काह होय धवीय पूरा, तेह लम नैपार रहं लहे
॥६॥ एव अमर आपुण आपनी, तेमां प्रगद धनु बमक करो । जाये
एव चापी अहे बहि, बाग ए वानमो बहु नारनरो ॥७॥ जेव सेहु
कोह लेनरमा, वच लहे वाचवा जाय । ते सेरे न मावे अरी माहना,
मर करे कोहि उपाय ॥८॥ तेव बगद प्रमाण प्रमुने सुधी, बन्दी समो
बाग साचवान । ते आगे कमाणी करहुं, वच साधु वहुं उपाय ॥९॥
एह अर्थ बिचारी माचवी, जानी मेवी वान अवर । निरकुटाबंद
निमो कहे, रहिये हरि हांवे लो हजूर ॥१०॥ कहवु ॥११॥

परमाण निराणको—हजूर रहिये हाथ जोडीरे हरिहुं हजूर, बीजां
छबैनी साधेपी जोडीरे हरिहुं । रेव—लोह परमोकरां सुख
साँवजी, वन्य धानी न दे'बु धाही । मरिबी जय जेवां मांजी सेवा,
तेमां ओपी बहि लगी मोडीरे, हरिहुं ॥१॥ हीरानी आँक्य सुनी
देवे हारपी, छनी छे ते न नाथीए कोही । तेव धनुजी प्रगद वकी,

મરી જાન કોયે જઈરે; હરિશું ॥૨॥ કહો મોકહો મોકહો હોય
આયે, આયે કામ ભગ્નવી કોહી । તેજ જગદ દિવા જે ધનીની, તેનો
મનું માન્યું કરી મોહીરે; હરિશું ॥૩॥ જગદ પ્રભુની અન્નિ અનિ
અલી, યદ જો જગામી હોય મોહી । ત્રિષ્કુલાનંદ તિલે દમ જાઓ,
હે અરસિધુ તરવા હોહીરે; હરિશું ॥૪॥ ૧૬ ॥૧॥

અવગ્રન્થ તરવા હરિઅન્નિ કરોજી, તેજ દિવા અન્ન તત્તો જાન-
તોત્રી । શુદ્ધ જન વિને અન્નિ જાદરોત્રી, તેમાં તત્તમન મમલ વર-
જોત્રી ॥૨॥ શબ્દ—તત્તમન મમલને તત્રી, ખત્રી તેવા આયે અન-
વાન । તેમાં વર્ત્તમન દિવા વાદનું, અન્નનું કરી અભિમાન ॥૩॥
કોહ હીન હીનઅનિ વાવથી, શરીર મમેન રોગનો । તેત્રી વપર
તિલ્લવ તત્રી, કરહો વપાવ સુખ સંજોગનો ॥૪॥ મરે દેકાનો ભજ-
જા, હે અંતરજામી અવિચાર । રમે કોહ સુજાવથી વન, તત્તવા-
રીન વપરે જામ ॥૫॥ અન્ન ત્રીવત્રી વપરે વન, રામે રૂપા અનિ
દિલમાંહ । વેળીવેળી અરે વગલ, રમે આયે અવરાવ કાંહ ॥૬॥
જગદ અંગમ જીવ એહ, તેજ સર્વવા સુખરેન । વશુ વંચી પ્રાણવા-
રીવર, કરે રહિ કરહાં વેન ॥૭॥ હિરિજિન અજાનશનુ, મગા
મનુષા સુખભરુવ । હીનવનુ વનું દાનવે, વદા અરેહ સુખ અનુવ
॥૮॥ આપુના અનિ મરે અંત, અમાપુના વહિ અનુમાર । વદા અન્ન
અગવાવવા, તે મનુને સુખ રેમાર ॥૯॥ હિનકારી મારી સુદિવા,
વરવારથી વરા વત્રી । અગાર મોટા અગાવ મનિ, જેવી મમજન વર
જાદ કત્રી ॥૧૦॥ વદા અન્ન એહવેજ મમે, દરે તેના પ્રિવિધ તાવ ।
ત્રિષ્કુલાનંદ વદ વાવના, મરી અન્ન વ ત્રિષ્વાવ ॥૧૧॥ કહનું ॥૧૨॥

અન્નિ કરે તે અન્ન કે'વાવત્રી, જેથી કોને જીવ મવ દુઝાવત્રી ।
મહાપ્રભુનો જાએ મોટો મરિવાવત્રી, સમજે વારા ત્રાપી રચાહે
સદુ માંવત્રી ॥૧૩॥ શબ્દ—ત્રાપી મારા રચા સમજે, મરે સાક્ષીરુવે
મદાવ । વમ જાત્રી રમે જાના રહે, રમે કોયે મુજથી દુઝાવ ॥૧૪॥
અંતરજામી ત્રાપી મોમી રહી, રમેહે વારા દલત્રી । શું શું મંત્રાનું
મરુત્તવે, વ જાણેહે વદવત્રી ॥૧૫॥ વમ અન્ન અગવાવવે, માએ
સદુમાં અરપૂર । તેથી દુઝાવ કોજ દિલમાં, જેવે વ શું વરતેહે વર
॥૧૬॥ તે કોજ સાથે વપર કરે, કોજ સાથે વત્રી વરતે છે । કહો

કોપનો તે ડોહ કરે, તે ગાળાં લામી સપાં ॥૨૦॥ જના ગુજ
મિલાયે ગાળાં વરે, તેનું કેમ લોભાય કરુ મચને । એન ગુજરા
જોડયું મેઘનું, તેને દેખાવાય કેમ જામ તમે ॥૨૧॥ એન અપાળા
જોડયું મુગને કરી, તેને કેમ જપાયે મહિ જામ । એને જોડી જમ
આવું, તેને જ જપાયે જમ કેમ જમ ॥૨૨॥ એમ સમઘી જમ હરિના,
કરે અભિ જનિ મરી ખાવ । તેહ વિરામો અન્ન એહ, તેહ જાંવે
જ્યાંત્યાં દાવ ॥૨૩॥ જમ અન્ન એ અગલામી, તેને જન સમન હોયે
મહિ । જાણપર એહ જવ વરે, તેહ સાચા અન્ન કાંવે મહી ॥૨૪॥
એથી અભિ આદરવી, એમાં કસર ન રહે કોઈ જામની । ચિત્કુના-
મંદ ન જૂલવું, રાત્રીની કટક બા વામની ॥૨૫॥ કહવું ॥૨૬॥

જરાવરી અભિમાં જોટ ન જાવેજી, સહુ જવને મને સુખ વર-
જાવેજી । જગવામને પણ એથી અભિ જાવેજી, એ અભિને શિવ
જગ્યા સરાવેજી ॥૨૭॥ જગ—જગાયે શિવ જગ્યા અભિ, જમી જાને
ગુજ ગાય વજા । તે અભિ જાનો વગદની, કરનાં કાંઈ રહે મહિ
જગા ॥૨૮॥ એહ અભિમાં જાગજો, કપડ કાંઈ જાને મહિ । સદા
વ્રમુને પેન્ને પાસજો, તે મોકજો મને માંલે મહિ ॥૨૯॥ દુર હરિને વધી
દેખતા, સદા સમીપે દેખજો દયામ । તેનું ચિત્ત ખોરી કરી કેમ
જાંવે, ન કરે ન કર્યાનું કામ ॥૩૦॥ જાને વગે જગ્યાં એ વગલાં, કરે
કર્યાં એહ કામ । રમવાનું જાને રમ રવનું, જાને અવને સુનું તે
દયામ ॥૩૧॥ જવને જવ એ વિરનું, વરમે મિયું એ રવર્ત રમ । જામે
એહ જાસ મિયું, તથી એથી જગ્યાનું જવદાય ॥૩૨॥ એમ પેન્ને વ્રમુને
પાસજો, તે અવનુવર્ણીમાં જાને મહિ । સદા દેખે સમીપે દયામને,
સાચા અન્ન તે સમઘો સહિ ॥૩૩॥ એક જવ જગદીશને, જાનો
મજલા મોપા વર્ણ । સર્વે જાગ્યાંની મુચવું, માહામ્ય એક અન્ન-
તર્ણ ॥૩૪॥ એહ અન્નને જાંલા અગલામ છે, તેહ અન્ન જાંલા છે
અગલામને । જન અન્નમામે રમે ખૂલતા, ધનો ગાળાં ગુજવામને
॥૩૫॥ જાગ્ય હોય મો એક અન્નમી, એવું થાય જવમાં । ચિત્કુ-
જાનંદ મો વરને, કરવું રહે મહિ કાંઈ ॥૩૬॥ કહવું ॥૩૭॥

કરવું રનું તે કરી લીવું કામગી, અભિ કરી રીજગ્યા જન-
કરામગી । એ જનદયામ વજા સુખના જામગી, તેને જામવા રાત્રી

દેવે હામખી ॥૧॥ શબ્દ —હામ ફની દેવે થળી, પ્રમુ પ્રગટ મહા
 કાજ । આ દેહે કરી એ રીતવંધુ, જાણું વર્ણધી મહે મહા-
 રાજ ॥૨॥ આ મેળે નિરખીએ વાચને, મુખોપુચ્છ કરીય વાત । આલે
 અવસર પક્ષો વર્ણધી, એ પ્રમુ મહે સાક્ષાત ॥૩॥ અંગો મંગ પને
 મહર્ષુ, તેનો મતા મોધો છે મેઝાપ । મો'નો મરો'નો નિનરે, એ
 મહાશ જાલરે'નો જાવ ॥૪॥ જમનું રમનું ઝોહે પેમનું, વરો વર્ણધી
 વામીએ વસન । મોટા મોટાને મુશકેલ મહાનો, મુખી મદા દે'તા
 મનમગ ॥૫॥ સર્વે પ્રકારે સાક્ષાત સંવચ, જેનો અર્થ અગમ
 અગાધ્ય । તેહ મહે કેમ અનુચને, એ દેવને વળ દૂરારાધ્ય ॥૬॥ તેહ
 પ્રમુખી પ્રસન્ન થઈ, વરતન કરી મહાવા માવ । તેજ મર્થે રીતે સુખ
 જાપિયાં, જાપિયાં મહુધી મવાવ ॥૭॥ હઝી મઝી અહલ હઝીને,
 જાપી અત્તિ જાપળી । તેહ અત્તિને અવ જાપાપે, માગી મમન થઈ
 યળી ॥૮॥ અત્તિમાં છે ખાર ખારે, તે જેને તેને જહની મધી । પુન્ય-
 વાન કોહ વામનો, વારેવારે શું કરીએ કધી ॥૯॥ પ્રગટની પરિવ-
 રિયા, છે જાનવીઓ મોંપી થળી । નિષ્કુલાનંદ એ જોનમ નિધિ,
 સો સમજો છે સુખનળી ॥૧૦॥ અવનુ ॥૧૮॥

વરગત વિદાનકા—અત્તિનિધિનો અંજારે મંગો અત્તિ, મેન શું
 કહું શું વારમવારે, સંગો । રેક—અત્તિ કરીને કંઈ સુખ વામ્યા,
 મર જમર અવાર । સુર મર મુનિજન સો કોહ મનર્મા, સમજના
 અત્તિમાં વારે, સંગો ॥૧॥ કાપિ તપમી પનવામી વદામી,
 આલે અત્તિમાં વાર । જાણે મેજા કેમ મહે હરિની, અંગે પક્ષો
 વિચારે; સંગો ॥૨॥ જાદિ અને મળે મોટવ વામ્યા, તેનો અત્તિ-
 પક્ષી નિરવાર । અત્તિ વિદા અટકળ ન દહે, અમવાનું અવ માંજા-
 રે; સંગો ॥૩॥ તેહ અત્તિ પ્રગટની પ્રીયજા, અતિ અનુવ વદાર ।
 નિષ્કુલાનંદ મધી એ વારના, તેમાં નહિ કેરવારે; સંગો ॥૪॥
 વદ ॥૫॥

કેર મધી રતિ અત્તિ છે ફરીજી, દોષના દિવમની માનજો
 એ મુરીજી । એ છે મત્ય વાન મધી કાંઈ કુરીજી, અવજન તરવા
 હરિઅત્તિ છે ફરીજી ॥૧॥ શબ્દ—ફરી છે ફરિની અગતિ, અવજન
 તરવા કાજ । અવાર સંસાર સમુદ્રમાં, જવર જાળો એ જાજ ॥૨॥

सोसो इयाय सिधु तरना, दरी जुवे जगे जव कोप । नवाण
 दिनावां विज्यां, समझी मेवां जव सोप ॥१॥ नेम भक्ति बिना
 भवदुखनो, आवे महि केदिये भंग । सादे भक्ति भज्याची,
 समझी विचारीने भंग ॥२॥ लाथा बिना जेम मूख न भागे, मूखा
 बीने महि बल मोय । नेम भक्ति बिना भवदुख जाया, मधी
 इयाय कहु कोप ॥३॥ जगतीवन बिन जेम मग न भीज, रवि
 बिना दळे महि राम । नेम भक्ति बिना भारे सुख सळे, पची रन्हे
 करो कोइ बाग ॥४॥ जेम प्राणभारीना प्राणने, जाणो आहारनणो
 ठे आचार । नेम भक्ति भगवानची, सर्वेने सुख देनार ॥५॥ जळ-
 वरने जेम जळ जीवम, वनवरने जीवम वन । नेम भक्त भगवा-
 ननाने, जाणो भक्ति पत्र जीवम ॥६॥ जेम झंभ न रहे जळ बिना,
 रहे कीचे बादूर कैम । नेम भक्त न रहे हरिभक्ति बिना, रहे बिले
 बिलवे जे वध ॥७॥ सादे भक्तने मय मूळपुं, दारपी हरिनी भगनि ।
 निष्कलामंद करे निर्मय बाबा, आहरणुं करपी भनि ॥८॥
 कहु ॥९॥

भनि आहरणुं करपी भक्तिजी, मेमां काइ केर न राखधो रति-
 जी । वासवा सोटी वरम प्रापनिजी, सादे राखपी अहम एक मनिजी
 ॥१॥ राख—भनि अहम एक राखपी, परोक्ष भक्तवा समान । आभि-
 कपणुं घणुं आनिने, जेणे भरवा इयाम सुमान ॥२॥ शास्त्रधकी जेणे
 सर्वाभङ्गा, भक्तिमणा बळी भेद । नेमनी नेम नेणे करी, वर आभि
 भनि निरबेद ॥३॥ केजेक कर कपाविना, केजे मूकादिनुं करवत ।
 कोई बेचाणा भवच घरे, कोई बळा बडी करवत ॥४॥ केजेक भक्ति
 आवियां, केजे आपिणुं आंमिच । केजेक कविरच लाजियो, केजेक
 धीपुं बळी दिव ॥५॥ केजेक मजी सर्वे संपनि, राजपाद सुख समाज ।
 भक्त वन घाम धरणी, मेळी मोहन मळवा काज ॥६॥ कोईक
 लवक्या कपमणे, कोजेक भावी भंभी तनवान । कोई सुता जई
 शुद्धिये, मोटो जाणी महाराजमाहि माव ॥७॥ कोजेक नव कउन
 कपो, मेळी आ तन सुखनी आवा । हिमन करी हरि मळवा,
 कहिये स्वरा व हरिना दास ॥८॥ परोक्ष भक्त व प्रभुमणा, घना

અનિ પ આમજવાય । ત્યારે જગદવા બજાવે, કેમ સમે વ રેંતું માવ-
વાય ॥૧॥ આદિ બંને વિચારીને, કરી ભેંતું કામ આવતું । વિષ્ણુ-
કામંદુ ન રામવંતું, હરિમજાવે નાકલવતું ॥૧૦॥ કહ્યું ॥૩૦॥

નાકલવનામાં ગુણ રહે જનોત્રી, વહમાંહિ અર્થ વગટે આવ-
જોત્રી । વળી વધાનાથ વાવ વજોવજોત્રી, આમે કેમ જાગરો વહ
જોડનજોત્રી ॥૧॥ શબ્દ—જગતો વહ જોડનજો, જનો વાવો ચર નિજો
કરી । એ મહ વહી વાવ રાવધી, તે વગાવ કેમ વાળી કરી ॥૨॥ વગ
વ જાળ્યા મનુવંધમાં, કરેમ વનું હરિતું કાલ । ત્રીને વ અપ્યા જગ-
દીજાને, સુખે ગાવા મહિ વગદવાય ॥૩॥ વચને વ મિરક્યા વાવમે-
અવમે વ સુખી હરિવાવ । હ જોડ્ય આમે કેમ સુખો જોડી, વિશે
વિનથી વાગત્રી જામ ॥૪॥ વધુ વંધી વજગમાં વડી, આવે તમ
અવંત । તેને જાગાવ મહિ જગવાવમે, વહ સમઠી ભંજો મિદાંત
॥૫॥ મારે મનુવ્ય રેંદુ જોવા, વગા વગે કોઈ વ વહેવાય । મહમાર્ગ
મમઠી જાગા, જગનજગ ગુણ ગાય ॥૬॥ વગા રેંદને વામીને, મમજ
વ કર્યો વગદવાવે । તેને વાગે રેં જોડનો, મમઠી ભંજો મનુ મમવ
॥૭॥ જાગો મમાજ આવના મધી, સુવા વાગત્રી રેંદને વિનથી । તે
તમ જોયુ વધુવાદમાં, કદા વામ સુ મમદવા મરી ॥૮॥ મનુવ્ય જોગ
તેને મમમાં, કર્યો વિવદ વિચાર । ગાવવ રેંદ મોંવા વળ, મહિ
મ વ દહનો વ હાર ॥૯॥ મારે અનિ જગાવથી, એ વગવ કમ કરી ।
વિષ્ણુનાવર નરનમનુ, વધી વાનુ મમદું કરી ॥૧૦॥ કહ્યું ॥૩૧॥

કરી કરી રેંદ મવ આવે આવોત્રી, તે વીરુ જોયે કરો કારો
દાવોત્રી । મમઠી વિચારી હરિવાગેમાં વાવોત્રી, અવર સુખવા
કરી જવાવોત્રી ॥૧॥ શબ્દ—અવાવ કરી અમવ્ય સુખવા, મવ
સુખને સમઠી વહો । અમવ્ય જાવા અવમવ, જોડવ વાગ્યો
કોણ વહો ॥૨॥ અધ વિનામજિ મોંધી વળી, તમ કાલ કમ કદા-
વિયે । જગનજગમાં મારે, હરિમાનરવ કેમ વાગિયે ॥૩॥ તેમ
મનુવ્ય રેંદ મોંજો વળો, સરે સુખમવતનો રેંવાર । ન વિવગસુખમાં
વાવથી, વધી વગથી મહિ સુવાર ॥૪॥ એમ મનુ વમાદિત્રી વાવથી,
કાદી વગાથી વરે વડોત્રિતું, વ મમજગમાં સંદિ વહો, કામધેનુ
દોહી વાઈ કુત્રિતું ॥૫॥ તેમ મનુવ્યરેંદ કરી દાવરો, વોલિયું કુલ

कुतुम्बदे । शारो वर व का'वजवे, वरसाणी साव जोपो अंदवे ॥१॥
जेम कुंज मरी वजा भी लपो, कोई शम्भवा रेहे नई । व वज्रमर्मा
वज्रो अगवी, जे व करवानुं करुं ऊई ॥३॥ जेम दुर्मव जा रेह जेह,
वर्षव करुं अनर्षमा । कहे कमाणी छुं करी, जोपो जापो विंमद
वर्षमा ॥८॥ जाहे साहाय्य जानी अनुपपन्न, करुं समझी
सबनुं काम । वज्र अर्षे व वज्रमाहवो, जापो रेह अनि इनाम
॥९॥ जे रही नई कोर अनुपपदेहे, ते भाषामो अवंसो मजो ।
विष्णुनामंद मकी जगति, करीवे हरिवे मजो ॥१०॥ कहरा ॥११॥

वदण विहगरो—मजो भक्ति करी जगद्वारे संतो मजो, मारी
परनुं दिन वचनरे, संतो० । रेह—भक्ति बिना जाहे भाव व
जाने, जावि सेजो सहु जव । भक्ति बिना भवपुत्र व जाने, व वज्र
जावनुं मजरे, संतो० ॥१॥ भक्ति बिना भद्रक व दके, वर करे
कोरिह जगज । भक्ति बिना निर्मय वर नहि, करे सोसो जो सा-
वजरे, संतो० ॥२॥ भक्ति अंतर जगजसुखयो, निर्भविषानुं व वज ।
जे वापी व रहे वापनुं, एनुं व सुखसहजरे, संतो० ॥३॥ ते भक्ति
मज जाववे जाये, नहि अन्य मज करवा संवज । विष्णुनामंद के
विराज धजवे, करो हरिसेवजरे, संतो० ॥४॥ वद ॥८॥

सेवा व करे ते सेवक जानोजी, वयो हरिदास वज्र हराभी
जामोजी । रहवे भक्त रणे कोई नामोजी, जंनर फिज छे वारी
पुल सोमामोजी ॥१॥ वद—सोमा सरिजो गोबलो, वयो भक्त
भवमाहि मजो । माजो लोह साग्या वज्रवा, वेणी आहारोव
वजलो ॥२॥ मावा पीवाजी लोह व रही, मजे वज्र वज्र विचविचनुं ।
सारोसारो सहु कोई कहे, वाग्यो आ लोह सुख ममिदनुं ॥३॥
भोजव व्यंजन वहु जाननी, वजा मजे नामोगाम । मजनुं सुख वज्र
महेवने, वपारे करी नितव वरी होम ॥४॥ वार्धवर जानी वज्रपो,
वयो भक्त ते वरपुर । जाणुं कसर कोई वानवी, जोना रही वधी
महर ॥५॥ एवो वारी वेव वजाविधो, सारो सावा संन समाय ।
वज्र वाधुं वकी नव वेसिपुं, एनुं जावि मनुं मज्जाव ॥६॥ जे भक्त-
वनुं छुं माजी मुजमा, भक्तवक्त कहे छे भवमाई । भक्तवनुं मधी

ખામનું, ખાસેહે ઢાવણી ઢગાઈ ॥૭૫॥ જે સર્વે સુખ કારીરણ, નહ
હેવાં કોઈની વામણી । ખજા ઢાળી ખોજવાહ ખોજા, ખાપે હૈયે
કુનાસખી ॥૮॥ વણી વાંતી વરનું ચિતોડીયે, જાળી ખાપે જાળી
હરિદાસ । જાગે જરજ વધી સરજો, જ્યો જાળી જરે ચિન્હાસ ॥૯॥
તે જાન ગચી તપાસનો, જ્યો વિને દગદાર છે । નિષ્કુમારંદ જર
જગ કરેછે, જન સરજાએ છું સાર છે ॥૧૦॥ કહણાં ॥૧૧॥

ખનિ કરે તેહ ખજા છે'વાપજી, ખનિ ચિત્તા એએ વજ મ રે'જા-
વજી । આમોઆસે તે હરિગુન ગાવજી, તેહ વિના વીરું તે વ સુહા-
વજી ॥૧॥ શ્લોક—સુહાવ બહિ સુખ કારીરણ, હરિખનિ વિના
સુખ્યેકરી । અનંદ રહે અંતરમાં, કરવા ખનિ ખાપે ખાપી ॥૨॥
હમેશા રહે હાન્ય હૈયે, ખાળી ખાળે ખનિ કરવા । મૂળે વજ હરિ-
ખનિ વિના, ઢામ મ રેખે ઢરવા ॥૩॥ ખનિ વિના જાણોજાણી,
સુખ જાગે વજ સમજે નહ । ખોદ કોઈસુખ સુખી અજમે, કોખાવ
બહિ સાલનું જાહ ॥૪॥ ખનિ વિમાનો બહિ ખરોખો, સદા ભિર
રે'જા કોઈ ઢામ । ખાદે મૂકી મ જાહે ખગતિયે, જાનિ સમજી સુખનું
વાય ॥૫॥ જશે પ્રકારે વરી કરીયે, આકયા ખનિમળા એહ ખેદ ।
તે જાનિ જાહરનું જાહરે, કરી જાહંમજન વચ્છેદ ॥૬॥ જાહંમજન
જાય વધારે વચની, જાહે પ્રગટે પ્રેમલક્ષણા । જાહે તેહ જાગે વણી,
રહે બહિ કોઈ જાણા ॥૭॥ અરસ વરસ રહે વજના, સદા ખીહરિચી
ઓં લાવ । જાનરાવ બહિ વર્કાનિજવનું, વજુ રહે જ્યામચી સંવાવ
॥૮॥ વશે અનંદ અગવાચની, ખનિજાણે ખજાણી ખગતિ । ખનિ કરી
હરિ રીઝવ્યા, કરી રહું બહિ કરહું રનિ ॥૯॥ કરીયે તો કરીયે વધી
ખગતિ, એમાં રજ્યો સુખનો સમાજ । નિષ્કુમારંદ મ કરીયે, ખનિ
લોક દેખાડવા કાજ ॥૧૦॥ કહણું ॥૧૧॥

જાણા જાગની ખેદ વાય ખાપેજી, એએ જગસુખ ચિન્હસમ
જાગેજી । ચિત્ત ચિન્હ હરિચરણે અનુરાગેજી, તેહ વિના વીરું જર-
વસ જાગેજી ॥૧॥ શ્લોક—જાગે સર્વે જાને જાને, વજ ચિન્હ સંવંધી
ચિકાર । જાણે હરિની વજ ખગતિ, જાનિ જાહર જાગે જાગાર ॥૨॥
જાગ જાગી જાગ જાગનું, જુએ બહિ જાળી વજી જોહ । ત્રિજોષ વાણા
જાગનું, કરે જાગવ જાગવ કર જોહ ॥૩॥ મહાધંબને કરી બેનિવું,

વચ્ચી અર્થે અર્પુ વર્ણુ અગ્નિ । તે આપમે આપ્ય માને મહિ, ઓ વ બાવ
 હરિનું અગ્નિ ॥૪॥ વચ્ચી રમ્મ વિવિધ ખાનગી, આપ્યાં અને બોરવા
 માર । તે બોરી અગ્નિ રમ્મ કર્યો, બોચી મુલો શિ વર્ણુ આપ્ય ॥૫॥
 વળે આપ્યું વચ્ચી અગ્નિ રમ્મ આપી, હૈવ રમ્મ વચ્ચી છે તેવા રામ ।
 વહ આપ્યું વચ્ચી આપ્યે, કે આપ્યો બીજમરમામ ॥૬॥ વચ્ચીમામે
 શિર લીધે દિયે, હૈવે વ વર્ણુ અભિષેકમ । રહે વિચાર વહ માનગો,
 હરિવાચાંદિ રામ રમ ॥૭॥ અર્થે વ વર્ણુ આપ્યા ઝેરનું, રમ્મવો
 અગ્નિ વાચા વર્ણુમ । તેનો વામ કડુ વેચરનાં ખાનગી, વાચા કરે
 છે વાન ॥૮॥ વહ વામ વર્ણુ વેચ વેચવો, હરિમન્ન તે હૈવે વારિયે ।
 માટે વર્ણુ વેચાં અગ્નિ, અભિ હૈવે હરિવે સંવારિયે ॥૯॥ વહ
 આપ્યે છે અગ્નિ હરિવા, તે અભિ કરનાં મુલે મહિ । વિષ્ણુમાર્ગ
 કરે વેચ વર્ણુ, હોમદ વર્ણુ મુલે મહિ ॥૧૦॥ કવચું ॥૧૧॥

કુળવો વ વર્ણુ હોમદ વાનેત્રી, અભિ હરિની કરે અભિ વાનેત્રી ।
 વર્ણુવો વ વર્ણુ અગ્નિની જાનગી, વચ્ચી વામ વિના વ વેલે વિરાનેત્રી
 ॥૧॥ ૭૨—વિરાન મહિ વચ્ચી વામ વિના, રહે અંતરે અભિ રમાવ ।
 વહ વિચાર વિરમ્યા વિના, વહ વમાવ વાવ વિરમાવ ॥૨॥ રામ-
 વમાર્ગાં છે હોવ છે, તે રમ આગલ હૈવે વચ્ચી । માટે બોરવા માને
 મહિ, વામવે છે રીમ વ વર્ણુ ॥૩॥ બોલ્ય બોરી વ વર્ણુ વામ,
 કરે અભિ હરિની વાવે મરી । વામે અભિ વિના વામવો મહિ,
 બોર વહ વર્ણુ ॥૪॥ માટે અભિ આપ્ય કરી, હરિમન્ન કરે
 અરવર । અભિમાં જેથી વર્ણુ વર્ણુ, તેથી રહે વર્ણુ દુર ॥૫॥ વામે છે
 વર્ણુ અગ્નિમાર્ગ, હરિમન્ન દુર વાવ । તે વર્ણુવો બોરી કરે,
 તેથી વેરી વર્ણુ વેચાવ ॥૬॥ તેમ અભિવર્ણુ અગ્નિમાર્ગ, અને
 આગ્ય બોરું આપ્યું । તે વિષ્ણુવો વામ વર્ણુ, અને આગ્ય
 વર્ણુ આપ્યું ॥૭॥ તેમ સદુત્તમને વાવે, વર્ણુ રજે છે વાવે । તેમ
 હરિમન્ન, વર્ણુ વ વર્ણુ અભિ કરવે ॥૮॥ બોરી રમાની વાચી
 વામ, તેમ વર્ણુ રજે તત્તર । વચ્ચી વામ વામ વર્ણુ, હૈવે વર્ણુ
 વા અવસર ॥૯॥ છે વર્ણુ છે વામ વર્ણુ, તે વર્ણુ તદે વર્ણુ વાવ ।
 વિષ્ણુમાર્ગ નિધે કરે, વ વર્ણુ વર્ણુ વર્ણુ ॥૧૦॥ કવચું ॥૧૧॥

વર્ણુ વર્ણુ—સંતો વર્ણુ વર્ણુ વાવે, વર્ણુ વર્ણુ મહિ વ

बादरे; संनो० । १०—जोई जोईने जोगुंछे सर्वे, विविध जाने
बैराह । भक्ति बिना भवउद्धमबनो, अजगो न बाप उबादरे; संनो०
॥१॥ तब करीने त्रिमोक्षीजुं कोष, कामे दुहुं राअपार । अवधिसे
अवश्य अवसंड व रहे, तो ही धई एवां बादरे; संनो० ॥२॥ आटे
भक्ति भवमयहरणी, करवी ते जीजाने सार । तेइ बिना लगे अने
तपसुं, बाप न बेटी बादरे; संनो० ॥३॥ भक्तिबी काया जाने छेवे
बाधा, एहुं बाधापनुं बडे दार । निष्कुलानंद के भक्ति करनी,
वधहे अवय बड दाररे; संनो० ॥४॥ बड ॥१॥

भक्ति करी हरिना सेवकां चरनजी, जगमां जामी भोरा सुखमां
करनजी । तब जग त्रिविध तापमां हरनजी, एवां जानी जग
सदा रहे चरनजी ॥१॥ एक—हारने रहे सेवक बड, केहि अंगरे
न करे अबाध । जेव बापेस बाहाज लनो, तेने बहि आपार बिना
जाय ॥२॥ तेम हरिजनने हरिचरण बिना, मपी अव्य बीजो
जाचार । ते मूकी न हाके लगे अने, जानी भारे सुखमंदार ॥३॥
जेम भक्तिजना होय प्रमदा, ते बनि बिना दुख वेने बहि । बीजा
सोसो गुने कोइ होय सारा, तोय होबिन जानी बेने बहि ॥४॥
तेम अन्न भगवानमा, भक्तिजनाने प्रयाण । प्रभु बिना बीजुं न
अजे फलये, ते साखा संग सुजाण ॥५॥ जेम बड़ेपो बीहुं पुंन न
बोरे, जानि बिना सुपासय होय । पियुषिपु करी बाप परहरे,
बड पिये बहि अव्य लोय ॥६॥ तेम जग जगदीशाना, एक नेक
देवबाका केबाप । एगि बिंदूसम स्वामीनां वचन, सुनी उमारी
लिये उरमांय ॥७॥ जेम बकोरनी प्रभु चंद्र बिना, बच लोभाय
कपाही लगार । तेम हरिजन हरिमूर्ति बिना, अवर जाने अंगार
॥८॥ एम अनन्य भक्त भगवानमा, प्रभु बिना बीजे प्रीति नह ।
जग वचन कमें करी, भीहरिना रखा बह ॥९॥ एवा भक्तबी भक्ति
जाणो, बांली लागे बांलाने मन । निष्कुलानंद करे बाधने, एवे
जने कर्पो यसक ॥१०॥ बडहुं ॥११॥

प्रसन्न कर्पो जेने चरनजरी, तेने कोइ बाप न रही भगमजी ।
सर्वे लोक धाम थपां सुगमजी, एम कहंछे जागम निगमजी ॥१॥

कह—आगत विषये एव कह्युं, एवुं यदि करहुं एवे कहि । सर्वे
सुखी संजनि, आनि एही एवा करवाइ ॥१॥ सर्वे वार से आपनि,
सर्वे से हरे सेह सुख । ते पायेसे जगत् बहुगना, बभुबभु हुं कहिये
सुख ॥२॥ सर्वे वार से शिरोमणि, सर्वे मलमल से मोह । कहुनी
व सरस वषा, कोच कहिये जानो एही ओह ॥३॥ सर्वे कमाजीने
हरे कमाजी, सर्वे काजने हरे काज । तेह पायी पूरन वषा,
तेतो जखि करी तेह काज ॥४॥ सर्वे कजवापर कजवा वषा,
सर्वे कीनकर कह कीन । सर्वे सारहुं सार वासिका, सेवे कह बहु-
आये कीन ॥५॥ जेन मोटा राजाजी राजमिधि, ते कजे सेन सेनाप
वह । एव कजमी व कजव कपों, जारे सर्वे संजनि एही वह ॥६॥
तेन सेनक सुन भीहरितना, जना एवे कोव वासनी वषी । पूरन
वषी से आपनि, जतिवष हुं कहिये कधी ॥७॥ जेन जनि वषो
अंधरे वरे, आकासे वसे कवां जगज । एही वषो तो वरु शून्य से,
बीजां हेठां एकां सदाज ॥८॥ तेन जतिवषी आ जगजिजग, कधी
सरस जोहुं सोधीये । निष्कृतार्थ वरु वरन वाज्या, से जगज से
जग बुद्धिये ॥९॥ कहहुं ॥१०॥

जग बुद्धिना आपनां जायेजी, एवुं जनि सुख हरिमज्जीजी जा-
येजी । सेह सुखने सुखजी सेवा जायेजी, ते जखि बहु जगदजी
कायेजी ॥१॥ कह—जखि बहु जगदजी, जेजे करीसे हरिजने । ते
तेने कज वादीगह, लहु बिचारी सुखो जने ॥२॥ कजकाए करोतो
जरी करी, वरहुं हरिये जने वरन । तेनेकरी तर देवाइ दकी,
कधी वाधी सुखसदम ॥३॥ सह सुहावा माजीनुं, समापर करीगुं
काज । ते जगद बहुने पूजार्थ, वासी नया हरिनुं वाज ॥४॥ विदुरे
जाजीने भोजने, जगादिपा जगजीवन । ते जमी जनु मसक वषा,
एवुं वरोक हुं साक्य ॥५॥ सुहाये जके भीहरिये, जग वृठी
जायिका तांगुल । तेने हरिज वर गपुं, वपुं जनि सुख जगुल ॥६॥
देवादिसे वाजवाधी, सोधी जगादिपा हरि जाव । तेने जगुं
कह जोहुं जनि, तेतो जगदने जगव ॥७॥ वषी कीर बीरीने बिचरी,
जापी हरि करे वाचका काज । तेने कहीने दीपदीनी, कधी राखी
हरिप काज ॥८॥ एव जगदना असंजनी, जेजे सुपां जगदां काज ।

तेहुं न सरे नवाभियुं, नर करे हरे कोई काम ॥१॥ बारेबारे कछो
बनेबी, अनि भारे भक्तिमाही भार । निष्कृतमंद ते जगनि, अतु
नगरनी निरवार ॥१०॥ कवच ॥३९॥

अगर अतुनी भक्ति बलाजीजी, अनिवाय मोटव करवाये जा-
भीजी । महुची सरस चारोमनि जाभीजी, वह भक्तिपी लया
केक जाभीजी ॥१॥ काव—जाणीये करम वह पाववा, भक्ति हरिनी
हे भनी । सर्वेकही सरस साध, करी दिये काम व बचली ॥२॥
जेव तम दाखवा राखनुं, वने वहु जायाको अनेक । वन रवि
चिवाजी राजनी, कहो काही शके कोण केक ॥३॥ तेव भक्ति जग-
नामनी, समझो सुरज समाय । अनि अंधाई अहंमाननुं, ते भक्तिपी
दके निदाव ॥४॥ वज्रना ने जे जगनुं, वज्रनुं वेह जग जानये । ते
भक्ति चिवा जाये बहि, जाये हमेशा वाचुं हेराजये ॥५॥ दुर्बलना
ने शीव रे'नुं, गरीबने गरजु वज्र । ते भक्ति चिवा मच जाखिये,
जो जोए वर पोनावनुं ॥६॥ भक्ति चिवा भारे भारनो, जाये रही
जाव मोटलो । जानुं कभापी काहनुं, जानो वडरो वज्रपो मोरलो
॥७॥ जेव पोवो वचो वाचा बालियां, दचो बाल्यो विचो वाचा
बली । ते निसपो वृक्षनी मानपी, दचो अटवलो वच हाकपो अछी
॥८॥ तेव भक्ति हरिनी जाग व जापी, जापी जेव है सुंवाई जाग ।
अनि वज्रनुं वज्रनुं वज्र, वज्रो वृक्षनो वर अरी जाग ॥९॥ तेव भक्ति
न करी जगनामनी, करी सुंवाई ते भरपूर । निष्कृतमंद व नरने,
वज्र वपाव जाओ लहर ॥१०॥ कवच ॥४०॥

वराज वर—वपाव न वरनुं ओहीरे संतो वपाव०, अनि जंमे
वज्रवत होहीरे संतो० । १८—जो जाये जाये तो करिये कभापी,
सावपी लाविये सोई । बहिनो बेनी रहिये वारजे, वन गांठनी न
जापीए ओहीरे; संतो० ॥१॥ जो वृक्षनी दिये हरिवासा, मोतीमाद
अये मोही । तो लाविये सुखा महाभूला, वन बाविये वेह वज्रोरे;
संतो० ॥२॥ जो जाय जख जान्हवी मा'वा, तो जापीये दितविदा
धोई । वन साधु व लापीये समझी, वाच वरना ते होहरे; संतो०
॥३॥ तेव जगद भईये भक्ति करिये, हरिचरणे चिल मोई । निष्कृ-
तमंद के' वर वर वृक्षी, न जीवीये जवज वगोहरे; संतो० ॥४॥ वर ॥५॥

બીજાન કમોઈએ બીજવું ૧ કુટુંબી, વનો વયુ એવના' અધિએ કાક-
કુંડી । ચિદાએ વે'વાળી લાંબીમાં વનકુંડી । વદનાંદી લાંબે હું કવું
વનકુંડી ॥૧॥ કાક—લાંબે તે વને હું કવું, વાળી બહે ન વોવો મેન ।
એવ બીજો મવો મંગાડીએ, બાંહે વુગંધીનો ખરેન ॥૨॥ તેવ અભિધા
કોવ બાવી અકપો, વચ ન દકપો અભિધાવા । વાલી દુનિકાવા
વાલનો, અધિ કામ વાવા કેરાવ ॥ ૩ ॥ એવ મિંધુ બોજન વો લા-
કાનો, તેવો વાર કેવા કરે પરિવાન । તે સમયુ કેવ સમગ્રીએ, એ
રાખ્યો રાંચવા વાવાન ॥૪॥ વન વચાને જાગએ, બોજા કરે અભિધી
વાન । એવી શાકો શાક્યો વાવી નઈ, તે એવ રે'વા દિએ વન ॥૫॥
વચાએ વપદેસ દેવો, વયો કરવો અધિ કેદિ કોવ । એ ૧ અધિ
અભિ ખજાવયો, વયો રહે ન રાખયો કોવ ॥૬॥ વન વાવ વિદ્યાવી
ખગતિ, વર કરી વાકે અધિ કોવ । અધિ વરકે વારે ખાવ-
કાકા, એ વારા વપવાવ કોવ ॥૭॥ એવા દુનિકાવા અધિ વળી,
અધિ વરવા ખગવાવની । તેએ અધિ વિના વાવે અધિ, વારી
અધિ રહે જામવાવની ॥૮॥ અધિ વિના જામસોવળની, જામવાવે
અધિ વપાઈ જન । રામ દિવસ રાવી રહે, લાવા કે'વાવ તે દરિજન
॥૯॥ યગદ યજુરી અધિ વિના, એવે વચક વચવલન વાવ । વિષ્ણુ-
જામદ વવા અચકે અર્થે, દરિ રહે સુનસુનવાવ ॥૧૦॥ કવચું ॥૪૧॥
સુગોળુમ બીજવ રહે જન રોનગી, એ જવે સોવ્યું તવ જન
સુમેનગી । સકુટું તોરી એવે યજુરું બોરી બીનગી, વવા અચકની
કવું હવે રીનગી ॥૧॥ કાક—રીન કવું દરિઅચકની હવે, એવે યજુ
વિના વન ન રે'વાવ । એવ કાક વિના કવવા, વન વચર્મા જાન
જાવ ॥૨॥ અધુન લાગે તેએ જન એવું, વંચાદુન તે વંચલવાવ ।
અધુન લાગે શુધી સરસ્વી, બો બાકે અધિ ખગવાવ ॥૩॥ બીજકંઠ
લાગે વંચે વાચક એવું, બાકા લાગે અભિધર વામ । દરિસેવા વિના
દરિજનએ, અધુન સુન વહ નર્વા જામ ॥૪॥ વધી સુવન જાગે તેએ
જામસી, સંવન તે વિવન સરસ્વી । કીર્તિ જાગે કલકે ખરી, સુખી
દિએ ન જાવ દરસી ॥૫॥ વિરાચી વરાસી મિયે રહે, વહે વપજમા
અચવાવ । દરિ વિદ્યાનું કોવ અધિ, દરિજનએ સુન સમાવ ॥૬॥

સુનાં વ જાણે તિજા જેને, જાનનાં વ જાણે જાણ । અન્નિ વિના
 હરિજન્મને, રમ કરને રામ જે હન ॥૩૭॥ ગામ સામે જાણ્ડ મિદ્ધ સર્ક
 સમ, તામ સામે માણ્ડ મન । વરુનુ વિચન જાની ને વરદે, અન્નિ
 વિના જાણે મહિ જગ્ગ ॥૩૮॥ ગ્રનુ વિના જેવા વંદનાં, ધામ પીઠા
 સામે વરુવેર । વજા જન્મને જાણી વણી, મહામણુ કરેકે વે'ર ॥૩૯॥
 જાણનાં સુખ હરિજન્મના, જોઈવ વજા જાનનાં જલર । વિષ્ણુજાનંદ
 રહે જાણ વજાથી, વજા વજા રહે મહિ દુર ॥૪૦॥ અનુ ૪૨ ॥

દુર વ રહે વજા જાનથી રજાજી, રામરિમ રામે વજી રજા-
 જી । જેવ જાનથી મિલ જાણવે વાજી, વજા જાનિ કુપા રાજેકે
 કુપાજી ॥૪૧॥ અન્ન—કુપાજી વજા કુપા કરી, જમેલવે કરેકે સંજા-
 જા । મિલે વજીક રહી વાજી, વજાવજે કરેકે ગમિજાજા ॥૪૨॥
 જાનાં પીનાં સુનાં જાનનાં, વજી રાજેકે જલર વજી । વજનાં વેલનાં
 વાનનાં, કરેકે સંજર ઝીહરિ ॥૪૩॥ જર જલર મજુજાઈથી, રજા
 કરેકે રજાવિ । જન જોવ જવાઝીના જવજે, રાજેકે ને રોજી જાનિ
 ॥૪૪॥ જંમરજાડુ વ રિયે કેરિ જડવા, મિલે કરીને મિરજાદ । મિજ-
 જન્મ જાનીને જાજી, જા'તો વે'જી કરે વજી વા'ર ॥૪૫॥ જોનામે
 પીઠા જો વજા, નેવે જાણે મહિ વજાવજા । વજા જાજી મિજા
 જાનના, રહેકે નેજાદ જાડું જાણ ॥૪૬॥ વેળી વ જાણે વજા રાજનું,
 જાનુજેડનું વજા જાજિવાજા । જાણે સુખ જાણે જાજા, જાણે રાજે
 જાજા જાણ ॥૪૭॥ જાણા જાજા ઝીહરિ, જરા સર્વજા કરેકે
 સજાવ । ને જાણાકે જાજા જાજા, હરિયે હરિજીના જાવ ॥૪૮॥
 વજા જાજા જાજાજો, કરેકે જાજા જોજ । નેજા વિજાજા જાજાકુ
 જેવા, રજો રાજો રજે જોજ જોજ ॥૪૯॥ વજા જોજજા વજી જાજા,
 ને જાજાજા જોણે મહિ । વિષ્ણુજાનંદ વજી જાજા, જો વે'જાથી
 હજી ને વજી ॥૫૦॥ અનુ ૪૩ ॥

અસ્તિવિધિ જા રાંવ જો ગાજોજી, અસ્તિવો જેવ નેવે જાજોજી ।
 જાજાજીને વજી જાજા જાજો જાજોજી, જાણે વજી જાજા જાજોજી
 ॥૫૧॥ અન્ન—જાજાજો વજી જાજાજી, રહેજો રાજી જાજી જાજી
 જાજિયે । જરા જોજાજી જાજા કરી, વજાજો જાજાજો જાજિયે ॥૫૨॥

વિદ્યવિદે વિચારસો, ચારસો અભિ જન દહ કરી । અભિ વિના કોઈ
અનુ કરવા, આકસો બહિ અવર્ત કરી ॥૧॥ સદુષી સરસ ભાવ
જસો, અભિ જાતિ અગચાવતી । તેને ભોલ તવાસતા, બહિ જસે ઝોલ
૬ સમાવતી ॥૪॥ વચામે અભિ જાતિ આવસો, જાવસો ગુણ અભિ
તથા । જાવસો સોનાવા ઝીવર્ત, જે અભિધી વહુર્ત વચા ॥૫॥
મોરેમોરે જઘી અહિયા, આવસો અભિધો ખારે વહુ । તે અભિ જાનુ
અવરતી, સમજી સમજી તિપો સહુ ॥૬॥ વીઝી અભિ જન વહુ કરે,
તેમાં રહે જનનું જનનું । જન જનર જનુની અભિધા, રહે જનનું જન-
વાનનું ॥૭॥ ખારે કોઈને ૬ કરતા, આપ વાલો વધી વિનરતા ।
જી ઝીન વાંધી અભિ વરોધતા, વનું આદરી કેઈ વરોધતા ॥૮॥
ઝિપાં આપનું છેને કેસનું, તિપાં જઘી વચા જનન । રહે અભેદ આ
જઘાંદ અરિપું, જનન જાવતી વિગત ॥૯॥ સાચી અભિ ધીરિ
સંબંધી, વર્તેવી વારવવાર । વિષ્ણુજાનંદ રહે તરિ કરે, સહુ સમ-
જાસો વિરવાર ॥૧૦॥ વહુર્ત ॥૧૧॥

વદન વત્ત—વિરવારી છે વિગતે વાતરે સંતો વિર૦ । વાપે
અભિધે દરિ રઝીવાતરે સંતો૦ । ૧૪—અભિ વિના અવરોજ ૬
વાસે, રહે દુષ્ણ વિનરાન । અભિ વિના અવરજન ૬ જામે, સમજી
તેનું સાક્ષાતરે, સંતો૦ ॥૧॥ અભિ કરિને અજ દરિયા, વધીવધી
વધેવા વાન । અભિ કરી ખારે ખારવ જામેહે, વધી ૬ વાન અ-
કવાતરે, સંતો૦ ॥૨॥ અભિ કરે તે અજ દરિયા, ઝોવી અહિ તેની
જાન । વન્ય વન્ય ૬ જનનું જીવન, જેમે અભિ કરી જસી આતરે,
સંતો૦ ॥૩॥ અભિ કરી કરી યોજ જેમે સીધી, તેમે વચા અજ ૬
વકાંત । વિષ્ણુજાનંદ કે' વાવ વધીને, વિધી અભિની રાતરે,
સંતો૦ ॥૪॥ વદ ॥૧૧॥

વદન વોલ વચાવનું—અભિ છે અવજન વહાન, સિંધુ તરવા
સુખરૂપ છે ૬ । સમજીને જુવો સુગ્રાન, વાર વનરવા ૬ જનુવ છે ૬
॥૧॥ વત્ત—વદ જાવતી જો અવાર, વતરિયા વર્તેવને ૬ । ૬ વાવ
તેનો વિરવાર, તો જુ કરે તેના વર્તેવને ૬ ॥૨॥ વત્ત કે વીચ જનન,
વાર વહુને વોન કરે ૬ । વત્ત અભિધી જાવજો જન, સુખ કરું
વામ્યા સરે ૬ ॥૩॥ વત્ત ૬ અભિ જાન, તારી તરીવે તીર વધો

ए । पामिषा सुख समान, ते भक्ति भूषे सर्वो व ॥४॥ बेडा व
 बेडीने जाये, पुढवाजी तो चिह्न दखी व । करहुं रहुं बहि कांच,
 ज्ञानमोहोमर्ता बेडा भळी व ॥५॥ संतने व सुखद्वय, होडी वडी
 हरिमननि ए । कोण मिथु कोण मूढ, सद्गुणे जाये ए सुख मनि व
 ॥६॥ एह विद्या वर विरवार, वार ते काई नाम्ना बहि ए । हुं
 कहिये वारमवार, सद्गु समझीये करो लहि व ॥७॥ वजाणी वा'जने
 मोठ, भक्ति जनि भव लक्षा व । जामे जाये ज्ञानमो'ल, केहे व
 रहे काई करवा व ॥८॥ भक्तिभी वर जगद, जसुर वज्र वद्वर्ण
 वं व । सदा सुख पावार्हुं वर, भक्ति विद्या जाकहुं वहु व ॥९॥
 भक्तिवद्वय मनवाज, जायेजे अक्षरपावणी ए । वडी ए वान विहाव
 जूडी करायवार वधी व ॥१०॥ जेजे वर्धा जकवार, ते जलजी
 भक्ति जोहये व । वधी वानो विरवार, ते जाये लक्ष्मी बीजा
 कोहणी व ॥११॥ जोई लीपुंछे जवर, भविष्याजीनुं जांही जावहुं
 व । भक्ति पावडी मरपुर, भक्तनुं पुन मसावहुं व ॥१२॥ ते विद्या
 कर्मो लक्ष्म, ज्ञानमोहो जांही जाये बहि व । भक्तिवाळा अष्टपाल,
 दे'वा जाये बीजे जाये बहि व ॥१३॥ बीजा वयस करेजे जनेक,
 वय भक्तिवाळा जाये वहुं व । जेवा लक्ष्मवर्णा ए देव, ते करवा
 मजनुं हरिमनुं व ॥१४॥ एवा भक्त जे कोह भाविक, हरिमनिक वि-
 द्या जाये बहि व । करी जंनरमांय विवेक, सुख बीजानो जाये बहि
 व ॥१५॥ सर्वे साधनबांदि सार, भक्ति कळा वचनमो व । राखवो
 एवो व्यापार, विद्यास पा'लाना वचनमो व ॥१६॥ तो पामिये वरम
 जानेंद, जिन पाये कोया जंनरी व । एव केहे विष्णुचानेंद, सर्वे
 वपर लक्ष्म वडी व ॥१७॥ संवन सुंदर भोगणीम, वरम सुगळ व-
 जाविये व । वेष्ट सुदी वीची दिनेश, वंघ पुरम वरपाविये व ॥१८॥
 दो खोरडा दोहा दोष, पुंदाजीम कडवां वडीये व । वर वचारल
 सोध, लेवर वच सोळ लहीये व ॥१९॥ पंच छान्य पर जाड, भक्ति
 निधिनं वरम छे व । वहे सुखे करे वाड, लेजे ज्ञानवद्वय छे व ॥२०॥
 (ये बीसहान्नकाविकिष्कविष्णुकावदुर्विचिंतको कविमित्र । कर्तृः ।

भक्तिमित्र ।

श्रीनारायणको विजयहेतव्यम् ।

श्रीनिष्ठुलानन्दमुनिकृत-

काव्यसङ्ग्रहे

हरिवल्लगीता ।

एतन् कथावी—संगल्ल भूर्नि श्रीपनक्षपामजी, शरणागतमा सदा
सुख नामजी । पतितपावन पुरणकामजी, जपम वद्वारन निर्मल
नामजी ॥१॥ शब्द—नाम निर्मल निगम को, जे समरना संकट
होवे । पुच्छत जेह देहचारीना, तेह पापना पुञ्ज पखे ॥२॥ पुरुषोत्तम
प्रगटनुं, नाम निर्मल निसान । जे जन जीमे बहरे, ते नामे पद
निर्माण ॥३॥ जे नामे नामी गुणका गनि, वयो अजामिलनो वद्वार ।
अगणित एह नामधी, पतित नाम्या भवपार ॥४॥ करी करी की-
मना करी, करी आरतगुं करदास । अधों सम वद्वारना, नाम्या
वाहे अविनाश ॥५॥ कामुकिनी करणी कशी, अजामिल नहि अ-
वधीण, नारायणना नामधी, वया पार भिछो प्रधीण ॥६॥ त्रिलोकमा
नपासनां, नामे नारायण नाम मुख्य । पतितने पावन करवा, ए छे
विधि अमुख्य ॥७॥ जप तप तीर्थ जोग जगन, जन विधि दिये बली
दान । निष्ठुलानन्द नारायणना, नामे नाम समान ॥८॥ कथवुं ॥१॥

नारायणनामनो मोटो महिमायजी, सुणुं मे सर्वे शास्त्रमांय-
जी । जीव हेन जयें एवुं नहि कायजी, समस्त समझी समरे सदा-
यजी ॥१॥ शब्द—समस्त समझी समरे, निरादिन नारायणनाम ।
वास वच्चासे संभारतां, पछ नामे नहि विराम ॥२॥ दोषजी मा-
हात्म्य समझी, करे अलंकार नाम वद्वार । सहस्रमुखमा जुगल जीमे,
रटेछे एकनार ॥३॥ एवुं महिमा विछीने, माग्वा दश हजार कान ।
नारायणना नाम सुणवा, अनिहाय उरमा तान ॥४॥ शिरण्यकशिपू

अबने सांभकयो, नारायण नामनो वाह । तब तजी त्रिय चजी,
तेना क्या भक्त ब्रह्माह ॥५॥ ब्रह्माह भगरी श्रीमधु, काये भज्या
धीममवान । अमलकुलमं भक्त भया, नाम जनाये विदाम ॥६॥
विभीषणये भक्त बाहु, मोये राक्षसकुलमी रीत । वन जेजे जे
अमदीसने, ते काय सर्वे पुनीत ॥७॥ असुरकुल मे जेये बर्षा, तर्षा
एवा जीव जर्मत । निष्कुलामंद नारायण नामनो, बहिमा मोहो
जर्मत ॥८॥ कहुं ॥ ९ ॥

भवजल तरवा बभइयाय नाम नाचजी, जाधी देसे एका कोह
रंज के राचजी । काये भववार संज जनाचजी । तेह बिना तरवा
जन्म न कवाचजी ॥१॥ कव—कवाच नवी का जीवने, भवजल त-
रवा काज । नारायणना नामरूपी । जानो अजर ए काज ॥२॥ क-
साक तुंवा जगाबीने, कहुं कहिये बाहे कोष । शरे न जगरे सिंधुवे,
जे जनि जगाव के तोष ॥३॥ तेम साधन सर्व कहिये, तुंवा धन-
कने तुल्य । तेने जरोसे न अब नरे, काय जगज अमूल्य ॥४॥ गारे
कव राखी बह्मामीनुं, रहेहुं निर्भय नरने बर्षित । पतितपावन
विषह के, ते तजछे यहि कोई रीत ॥५॥ एह बिबाध अंतरे, राखी
तजे बीहुं बळ । तेह जाणी जतरछे, भरी भाने भवजल ॥६॥ अकल
जाजव वरदा, ब्रह्म जगदमो जमान । क्या कम के जगजा, ते काये
वरज कल्याण ॥७॥ (सरे ए साखी बाल के, बीजी कोटी यहि तेपन
करी । निष्कुलामंद निर्भय रही, हेमधुं अजवा हरि) कपारे पोल न
तारे कावाचने, तारे काहलरनका तुंवरदा । निष्कुलामंद ए नाचवा,
बलांन केव काय बडा ॥८॥ कहुं ॥९॥

एह बिना कवाच होय कोई एकजी, के'जो सब समयु करी बिने-
कजी । एह बिना साधन बीजां जनेकजी, अनि अनि अनिये भकी
कर्नु बेकजी ॥१॥ कव—अच्छि तेनो निर्भय कर्षा, जोहय निष्कपनुं
वरने ओर । साधना निष्कप बिना, अनि रहे बंधाव घोर ॥२॥ दूरज
दुखपोलन भगरी, जलन न चरे बाध । तेह भूर्ति जेहने मजे, ते
सर्वे जग समाध ॥३॥ मनुष्याकार अपार सामर्थी, जेह कये चरे जेह
नाम । तेह बाल समरतां जन, काये दूरजकाज ॥४॥ जेम बेहुं करे
कोई प्योमनुं, तेनी छाभी न आवे जोड । तेम नाथ बनइमायने,

વાય કલ્યાણ કોર ॥૬॥ એમ હૃદમાં અગતિ મહિ, મહિ અર્કમાંહિ
અંધાર । તેમ મનુ મનદમાં, મોંઘ અમંગલ વિરધાર ॥૭॥ વિનુન મ
નમે મહતિ, કીનસાના મ નમે સ્ત્રીધર । તેમ કલ્યાણ મહારામમાં, મનુ
અભિચાર અમંદ ॥૮॥ વહ દહાનંદ વર પતી, દેવું વિમંશવ વિમંસ
વલી । નિષ્કુમાનંદ નિષ્કે કહે, સખ માનજો મનુ મલી ॥૯॥ કહવું ॥૧૦॥

વપામ વામેરી વપર—વિષા વસા વહ વાન છે, નમે સાંચકાંજો મનુ
અનરે । અંતર વાનુ અગિન છે, વપેવપે વાહેટે વિવનરે; વિષા ॥૧॥
આર્મ મનુ વાનાકમાં, વપે સીધીંડે મનુની સાગરે । દેવ દાનવ આ-
નવ મુનિ, વપે સોઢિયો સુરરાજો; વિષા ॥૨॥ નિર્દોષ અન કોઈ
મગરે, મલી આપનાં વિરધારે । કામ કોર તોમ મોહમાં, મનુ વપે
અર્માં અધારે; વિષા ॥૩॥ વપા અવગુણ અવલોકીને, હરિ કરે
કેનું કલ્યાણરે । નિષ્કુમાનંદ નેવે આપને, ઠાઠો કેરો વળો વરમા-
નરે; વિષા ॥૪॥ વહ ॥૧૫॥

વપારે મુખે અનના અવગુણ અવિનાશી, વપારે કોઈ દોષ મહિ
હરિદામગી । વનિતવાદન વામની એ આગાગી, નેધી મનુ મનુ વાવ
નિરાગાગી ॥૧॥ કાચ—નિરાગા વાવ વરનવ વારી, જોઈ સંકલ્પનું
જોર । અવ વપર કર્મે કરી, કેહિ અંદ મહિ હરિના ખોર ॥૨॥ કાંતો
અનમાં ધોળવે, કાંતો વપરે કરે વ્યવિધાર । કાંતો કામાદિત્ત
કર્મે કરી, વારી રણા મર મે માર ॥૩॥ શુદ્ધ અંતરે જોધનાં, જોનાં
મ અહે કોઈ ઝીવ । અંતર વપાં અવલોકીને, કહો વસન્ત વાવ કેમ
વીવ ॥૪॥ વપારે કલ્યાણ કોઈનું, વાનવો માં મવમાંય । નિષ્કલંક
પગા વિના, કારગ્ર મ અરે કાંવ ॥૫॥ અવિનાશીનું શું વપન્યું । નિર-
વંક વર્તુ મરનવ । વારાવળના વામનું, અવહાવ મહિ અગ્રવ ॥૬॥
વેદ પુરાણે વર્ણવ્યો, અનેક ઝીવનો ઉદાર । વહ વાનનો અંતરે, કહો
કેમ વાવ નિરધાર ॥૭॥ આગી વળું અવ મરવું, વાવ રહી મ રહી
વહ, નિષ્કુમાનંદ નાસ્તિકવળું, વરમાં ને અધિવ્યુ વેદ ॥૮॥ કહવું ॥૧૦॥

લોખે રહિત દેહવારી મ હોંપગી, વૌદ હોંધમાં વિનવી ઝોંપગી ।
કલંકરહિત સુખ્યા મહિ કોંપગી, મહિ અમમર્ષ સમર્ષ દના મો-
પગી ॥૧॥ કાચ—સમર્ષ શિષ્ય પ્રણા મહી, ને જાવે મનુ જગ મોંચ ।

बाप लाग्यो जे दोषये, ते कहेंछे सहू कोष ॥२॥ इंद्र बंर बापे
 कर, सुर असुर जेकेक । सहनुं अपने सान्निध्य, निर्दोष बहि एह
 मेक ॥३॥ (इंदिराये अग्य जवनोकिपुं, जोमे राखाये कपौ रोष ।)
 कृष्ण कायिनी कायबधा बई, सुन मांष सहनुं जोई । जहण्या
 रेनुका ग्रीवही, निर्दोष ब दीठां कोई ॥४॥ बराबार बारद मौबरी,
 सबकारिह जे सुभाज । बसिह बखी बिम्बाधिप, एकलशुंगी बभाज
 ॥५॥ केनेक कामे रोखीया, केनेक लीची कोमे लाज । केनेक कोमे
 कापर करी, रोखीया इंक राज ॥६॥ एही बानो जंनरे, नोखी करयो
 लबाव । डारबी बहि हिमलमे, घटहुं बहि हरिनाम ॥७॥ बहे तेह
 बहे जरा, बेसे बज्रमे बखी डग । निष्कुलामह व नहुं बधी, एक
 समसो सुभाज ॥८॥ कहहुं ॥९॥

एही बानो जाने बहु बईगी, बधी के'बानी लोचन कईगी । एह
 हीने लाज को' केनी रईगी, वन एह सहनी मोटव व नईगी ॥१॥
 शब्द—मोटव व नई मोटानगी, ते बारापनमे निछे करी । अनि-
 बल आभवनुं, तेजे संहापने लीधो हरी ॥२॥ सुंदी बालना भक्तने,
 जो जनु भंनरमां बाप । समसे बल सावननुं, तो सुन व रहे काप
 ॥३॥ बारे बल महाराजनुं, राज्यनुं हरिना बाप । तेह बिना क-
 राव टाखवा, अग्य बधी बचाव ॥४॥ एही हीने जनेक ग्रीवमो, जाने
 बयो बटार । पारबेक बरें बग, आगज हरी अवतार ॥५॥ एह बिना
 जनेक हीने, बखी बान व बेसे बंध । ईषी आसुरी बटुपौ, ते भीह-
 रिने बंध ॥६॥ मूरनि श्रीमहागजनी, बहानिधि मंगलरूप । जाचे
 अजाचे जे जाहारे, ते बाव शुद्धलाल ॥७॥ अजाचे जमून बानबी,
 जर अमर बाव बाव । निष्कुलानेह बारापन संबंधे, एचौ बहि
 बंध बाव ॥८॥ कहहुं ॥९॥

सावन सवें समझां सत्यजी, एहमां बदे बधी असत्यजी । रा-
 न्यां करने बधी करी नित्यजी, विघन बहे व डारबी हिमलजी ॥१॥
 शब्द—विघन बहे ग्याकुल बह, अनि बाहुं बहि बहाल । बनिन
 बावन बावनो, बयो राज्यो बिम्बास ॥२॥ मोखाइए काह भूष्य
 बहे, बाव व करवानुं काम । जर निक्षेनुं बल लई, लमरवा बज्रपाथ
 ॥३॥ कचबाह कापर बह, पाछा व भरवा बग । ईये हिमल व हा-

रही, बंदहुं दे'हुं सुधानम ॥४॥ बहनां जायबहनां राहुन चंदे, बागहुं
चिने करी बाह । बही न दे'हुं दुखही, लेखो बहो रह राह ॥५॥ क-
हर सो'बहुं जागहुं, भीहरिनी हहर । बगेबगे रंघ कापहुं, बग
जागहुं बग कहर ॥६॥ बग ह्रीये भगवानमा, बग बगव कर्म करी ।
निजे कर्तुं बाधनुं, ले करमे बहि केरवे करी ॥७॥ बगव जागी व
जागरो, मूच जावही बहि बग । विष्णुमानंद व बारना, बही
विरचिब ॥८॥ कवहुं ॥८॥

लक्षण कोट—मुने सांभल जातुं बनीम । व कव ठे—भीनर न-
होखो भगवानबोरे, जोहप बकने भरपुर । भीनी बग ठे बाहनीरे,
लमे जागी लेजो कहर; भीनर० ॥१॥ जेव बह एकहो राजियेरे, बही
बाहिये सोपेक शुभ । बुद्धिबावने बेरज बांधीरे, लेखो समझापमा
मूच; भीनर० ॥२॥ लेख लेनी बग महाराजपुरे, सावबही जावही
सा'प । बहि गोधी बारि बमोचनरि, बनरे बहि जांजल कांय; भी-
नर० ॥३॥ बाहे बगमा मोरो बावबोरे, बगद बभुमो बनाव । विष्णुमा-
नंद लेह बरबारे, हकी जाये जंनर लाय; भीनर० ॥४॥ वह ॥५॥

हरिनी बाहु जावही बवजी, बरवे करवां लवे सावबजी । लेखां
काह केर व पाहबो बवजी, बगद बभुमे करवा बसवजी ॥१॥ कव—
बसव करवा महाराजपुरे, दे'हुं बाहुने भभुमार । जेजे जेजा बवे ठे,
लेने बाववा करी प्यार ॥२॥ बवे राजी बमवा सुन, बवे साधुनों
बाजमार । बवे भारी सधु रचा, बार बवे जाजल बार ॥३॥ लख
बवे लादीनजा, निमो'नी ले निष्काव । निःशरी निरमाविना, निः-
लाही रह बाव ॥४॥ लेखां केर एक लखभार, बव बहवा देखो लेख ।
सुवासुधी मूकही बहि, सुही लागी रह देव ॥५॥ सुखधी मोनी बा-
रना, मुचवे जावज करवी बहि । बजे महिन बांलहुं, सधुमधुने बवे
रही ॥६॥ कापरनी बाने कोहन, का'वे शुरानव साय । जनुमक व-
रही बारने, पुत्रनी बाति न हांय ॥७॥ बाहे बैवे विमन बरो, बवे
करो लो लेख । विष्णुमानंदरो बाधजी, बाधे राजी बलवेव ॥८॥
कवहुं ॥९॥

राजी करवा बगद भगवानजी, समामवे सधुने दे'हुं सावभावजी ।
लेनी जव बव लवनुं जावजी, राजनुं हरिने राजी करवा लावजी ॥१॥

સગ—નવન પવન તમે જાણે, રાત્રી કાલ્યાણે હરિ કુળન । અગોચર રહે
જાનોવના, જાણે કેમ મનુ જાણ જસન ॥૧૥॥ તેને જાણે તમે કરી, કરે
જવ મન ઝોન જગન । બીરજ જન કરે વહી, રાત્રી કરવા જગવન
॥૧૭॥ તેહસાઈ તાણે તમને, મહે કાલ્યાણે કહ કોર । જન હરિવંશની
રીનમાં, જાણવા ન દિયે જોર ॥૧૮॥ ઝેલી જમનું વિગ જમનું, કરે જ-
મનું તે મોર્વિશનું । જોય જાહે તેમ જાણે વહી, જુલી જમન જાણનું
॥૧૯॥ જાણવા જાણવો, જાણે જર જાણે વિશ્વાસ । જાણાવ્ય જાણી
જાણાવનું, તમે જાણવું જાણ ॥૨૦॥ સુખ જર વિગરનમાં, સુખજે
જગ સમાય । વિગર સુખ જાણી જાણનું, તેજર રહે જનું માય ॥૨૧॥
જાણે જાણે જાણનું, જાણે જાણે જાણ જાણ । વિગરજાણે તે જરજર, જન
જાણે જાણ ॥૨૨॥ જાણનું ॥૨૩॥

વહી જનુ જમન કરવા કામગીરી, જનુજનુ જનુ જોરે જાણામગીરી ।
જોરેજોરે જાણી જાણી રાજમામગીરી, જનુજનુ જાણે કરિયાં મામગીરી
॥૨૪॥ સગ—જાણે સુખ જાણવા, જાણે જાણવા જાણવા । જાણે રીન
સુખી જાણે, જાણે જાણવા જાણ ॥૨૫॥ જાણે જાણે જાણવા, જાણે
જાણવા જાણવા જાણ ॥૨૬॥ જાણે જાણે જાણવા, જાણે જાણવા જાણવા ॥૨૭॥
જાણે જાણે જાણવા, જાણે જાણવા જાણવા ॥૨૮॥ જાણે જાણે જાણવા, જાણે
જાણવા જાણવા જાણવા ॥૨૯॥ જાણે જાણે જાણવા, જાણે જાણવા જાણવા ॥૩૦॥
જાણે જાણે જાણવા, જાણે જાણવા જાણવા ॥૩૧॥ જાણે જાણે જાણવા, જાણે
જાણવા જાણવા જાણવા ॥૩૨॥ જાણે જાણે જાણવા, જાણે જાણવા જાણવા ॥૩૩॥
જાણે જાણે જાણવા, જાણે જાણવા જાણવા ॥૩૪॥ જાણે જાણે જાણવા, જાણે
જાણવા જાણવા જાણવા ॥૩૫॥ જાણે જાણે જાણવા, જાણે જાણવા જાણવા ॥૩૬॥
જાણે જાણે જાણવા, જાણે જાણવા જાણવા ॥૩૭॥ જાણે જાણે જાણવા, જાણે
જાણવા જાણવા જાણવા ॥૩૮॥ જાણે જાણે જાણવા, જાણે જાણવા જાણવા ॥૩૯॥
જાણે જાણે જાણવા, જાણે જાણવા જાણવા ॥૪૦॥ જાણે જાણે જાણવા, જાણે
જાણવા જાણવા જાણવા ॥૪૧॥ જાણે જાણે જાણવા, જાણે જાણવા જાણવા ॥૪૨॥
જાણે જાણે જાણવા, જાણે જાણવા જાણવા ॥૪૩॥ જાણે જાણે જાણવા, જાણે
જાણવા જાણવા જાણવા ॥૪૪॥ જાણે જાણે જાણવા, જાણે જાણવા જાણવા ॥૪૫॥
જાણે જાણે જાણવા, જાણે જાણવા જાણવા ॥૪૬॥ જાણે જાણે જાણવા, જાણે
જાણવા જાણવા જાણવા ॥૪૭॥ જાણે જાણે જાણવા, જાણે જાણવા જાણવા ॥૪૮॥
જાણે જાણે જાણવા, જાણે જાણવા જાણવા ॥૪૯॥ જાણે જાણે જાણવા, જાણે
જાણવા જાણવા જાણવા ॥૫૦॥

જાણે જાણે જાણવા, જાણે જાણવા જાણવા ॥૫૧॥ જાણે જાણે જાણવા, જાણે
જાણવા જાણવા જાણવા ॥૫૨॥ જાણે જાણે જાણવા, જાણે જાણવા જાણવા ॥૫૩॥
જાણે જાણે જાણવા, જાણે જાણવા જાણવા ॥૫૪॥ જાણે જાણે જાણવા, જાણે
જાણવા જાણવા જાણવા ॥૫૫॥ જાણે જાણે જાણવા, જાણે જાણવા જાણવા ॥૫૬॥
જાણે જાણે જાણવા, જાણે જાણવા જાણવા ॥૫૭॥ જાણે જાણે જાણવા, જાણે
જાણવા જાણવા જાણવા ॥૫૮॥ જાણે જાણે જાણવા, જાણે જાણવા જાણવા ॥૫૯॥
જાણે જાણે જાણવા, જાણે જાણવા જાણવા ॥૬૦॥ જાણે જાણે જાણવા, જાણે
જાણવા જાણવા જાણવા ॥૬૧॥ જાણે જાણે જાણવા, જાણે જાણવા જાણવા ॥૬૨॥
જાણે જાણે જાણવા, જાણે જાણવા જાણવા ॥૬૩॥ જાણે જાણે જાણવા, જાણે
જાણવા જાણવા જાણવા ॥૬૪॥ જાણે જાણે જાણવા, જાણે જાણવા જાણવા ॥૬૫॥
જાણે જાણે જાણવા, જાણે જાણવા જાણવા ॥૬૬॥ જાણે જાણે જાણવા, જાણે
જાણવા જાણવા જાણવા ॥૬૭॥ જાણે જાણે જાણવા, જાણે જાણવા જાણવા ॥૬૮॥
જાણે જાણે જાણવા, જાણે જાણવા જાણવા ॥૬૯॥ જાણે જાણે જાણવા, જાણે
જાણવા જાણવા જાણવા ॥૭૦॥

બાંધે રહી ગયું, કહો કિયાં રહી લાજ ॥૪॥ લાજ નહ ને કાજ વગચું,
બહી કમંક બેઠો સિર । જાજ સુખી વ વાનમે, નિંદેહે વાર્ધિક વીર
॥૫॥ બાંધે સહુવ સચેત રે'યું, વચ સે'યું વયું આચરણ । નિર્વિપત્ત વદ
વાન છે, સદાય વદ સુખકરણ ॥૬॥ સુખી સુખ વચવાપમાં, બો-
દાદયું તેમાં જઈ ચિત્ત । અસખ સુલની આશા સુખી, વાંચવી વનુચું
લીન ॥૭॥ વચા અન્ન અગવાનમા, અનિવાંતા વાંતાને મન । નિષ્કુ-
લાનંદ નિર્મય વચા, જેવી ઉપર વસુ વસન ॥૮॥ કવચું ॥૧૧॥

વચન વિદાગદો-જાતી રૂપે વચવતી અનુવચ, ૧ ॥૧૭૭॥ વસન વચા વર-
વચારે, જેને વસન ० । તેને મહે વહિ કોઈ કર્યારે, જેને વસન ० । ૧૮—
જેન કોઈ વારસને વામે, તેને કર્યો ન રહે વચન । વચન વિના
અનિ સંવલિ વામે, વામે વેળા વિવચારે, જેને વસન ० ॥૧॥ અનિવિ
અહસિદ્ધિ આ લોકે, સહુને વાચવી અગમ । તેનો શામી વદ રહે છે
દારે, સાંધ કરવા સુગમરે, જેને વસન ० ॥૨॥ સે'જે સે'જે સુખ રહે
સદવાને, વહે વહિ વરિમન । વચવિનને વાચી મહે વનુ, વચ વરે છે
આગમરે, જેને વસન ० ॥૩॥ અવચ આમન ઉપર વેઠા વાચી, લે છે
આલન અનિ રમ્ય । નિષ્કુલાનંદ નિઃશંક વચા છે, નિમે વહે છે નિગ-
મરે, જેને વસન ० ॥૪॥ વદ ॥૩॥

વિગમ કહે છે વારના વચીતી, સુઠી ન વાચ તેહ કોઈ વચીતી ।
સર્વે પુરાને પ્રમાણી વચીતી, તે છે અગમી વચી વદ વાંચીતી ॥૧॥
૨૨—વાંચી વચી વદ વારના, છે પુરાણમાં પ્રમિદ્ધ । સાધન કરને ન
મૂકવાં, રાત્રવાં મસી વિષ ॥૨॥ વચન સદ વાંતા નનું, કરવું વચ-
વચનન । વચનવહે વચા છે, તે જાગતો નમે જન ॥૩॥ વિંધિ
વાચે વચને કરી, સરજે સંહારે સુદિ સોય । શશિ સુરમાં સમર્થનું,
તેહ વચન વિના મો'ય ॥૪॥ બહીંદ્ર હંદ્ર આદિ કહ, જગમાંથી મોરા
જેહ । મોરવ તેહ મહારાજથી, વાચ્યા છે સદુ કોઈ વદ ॥૫॥ મહિમા
જાતી મહાવનુનો, વચી સોવના વચન લેવા । તેને કરીને તેહની,
રહી છે મોટાઈ હમેશા ॥૬॥ કેર વચ્ચાનો કહ્યો વચો, અનિ રહે છે
વરમાંઈ । તેને કરી નાપર રે'યું, સર્વે સમે સદાઈ ॥૭॥ વચ કરના

અપૂર્ણા, એક લે જો અવધાઈ હોય । ચિત્કુનાચંદ્ર મંથિન રહેવું, દરિ-
યાકાવળીને મોય ॥૮॥ કવચ ૧૧૩॥

અથ જાણાવે આવી નહ મુનગી, બીજી બોલાવી ત્યાજ અમુનગી ।
ત્યારે સુર અસુરમાં શિયાં દુનગી, અનર અરિયાને વ રહી કેવી
કુનગી ॥૧॥ કવચ—અનરજાતુ અગ્નિન છે, વહે વહે વાહેં છે કેર ।
દમેલા દરિયાકાવળું, દે'લા ન દિયે કોયબેર ॥૨॥ અનઅનમાં બોરા
ભા, ધળાધળા વહાં વાર । તેજે કહી સિંહોચમાં, બાળા બોરા
અકવાર ॥૩॥ કામ કોય તોયે વહી, લીધી મહિ કેવી લાગ ॥
બોશિયાલા સહુ અંનરે, રહે મર અનર સુરગજ ॥૪॥ ચિત્કર છે વહ
વારના, દરિયાકા દે'વું દમેલા । દાપ ન લાને દુનગી, કામ કોય
લોભનો લેલા ॥૫॥ મોરા મેલાના મંદિરમાં, વસવું સ્વેન વમન । લાને
મહિ બેલા સુગહે, એવા તો કોઈક ગન ॥૬॥ પેરીયે લાને વમવું, વહી
રાખવી વગરલા બાળા । કુમાર મર ને કેમ રહે, લે'નો મોટા વાળ
વળામ ॥૭॥ અરોચ રહેવું અધવી, એવી મુખી મહિ કોઈ રીત । ચિત્કુ-
નાચંદ્ર વ મનું મધી, સહુ વિચારી મુખો ચિત્ત ॥૮॥ કવચ ૧૧૪॥

૧૧૪ ચિત્ત છે સહુનું પોષણગી, ગ્રંથ ગ્રંથ ગ્રીથે ત્યાજ અનઅનગી ।
૧૧૫ ગ્રંથ પક્ષ હનદાર મુનગી, વન પોષણે વાળે વાળી વરણગી ॥૧॥
કવચ—પોષણ વિચાર વાળીલા, વાળ દે'લા મહિ કોઈ રીત । તેમ લો-
ખાદિક તાલી રણા, કાંઈ વહે વ હજે અગ્નિન ॥૨॥ કાલીકાલી ગાય
કારના, ત્યાનીત્યાની કરના ત્યામ । મુલામુલી મૂલે મહિ, ઝીનર-
લાંધી વ આમ ॥૩॥ કહુ વન પદ વપરે, કરે કોઈક ગન જનિ । પો'પે
મહિ હન વાછલે, એમ સમજવું સુખમનિ ॥૪॥ અનઅગ્ર ગ્રંથ વર્ણ વહી,
વપરે અવધા વહી અવધામ । પો'પે કહુ પેર પંથિયાં, ગ્રંથો વુલવર
છે વામ ॥૫॥ તેમ વિવરથી લેમજાં, વન રહે કોઈ વિરવાર । એવી
ઓગ્ર ઓગ્રમાં, કોય હોય મહિ અવધાર ॥૬॥ રૈદિક હોય રેદમાં,
ગ્રંથ રણાં છે અવધાર । તેને જોધી છુટ કરનાં, લાને સહુને વાર ॥૭॥
બારે મોટો વાળનો, મને મુનગીનો વળાવ । ચિત્કુનાચંદ્ર ન કરવો,
અંનરમાંહિ વળાવ ॥૮॥ કવચ ૧૧૫॥

લેલી વળાવ વનદવામનો વળોગી, મિલે આવારો વાળવળનોગી ।
લાને મહિલા તેમાં આપળોગી, લીલા કોઈ મળો કે વ મળોગી ॥૧॥

अथ—जगत् के कोह नव जगत्, पन विज प्रभाव माने जने । जोर मुकी जगदीश्वर, सुख माने करी साधने ॥२॥ साधने करी लक्ष्मी-लोकमां, जानो हनो बहुष भरेष । बाधीपनिषे दृष्टिपुं, त्वारे कष्ट न कष्टुं तेष ॥३॥ त्वारे अमरेषो एष कष्टुं, पुष्टे आरतबाध कोह आधीने । जघारष तेने जगत्पुं, भाखी अक्त भादिकने ॥४॥ त्वारे बहुष कहे अक्षरकन मनो, मूरज बहु आकाश । बधवात मानरोमा-वली, करे कोह तेनो तपास ॥५॥ एष मारा पुण्यनो, इ बाध कोने निरधार । एष के'ता मोदव आपनी, वज्रो दृषवी मोक्षार ॥६॥ सेती प्रभाव महाराजनो, जने गाथो चोतानो तुज । आज पेहेलां वज्रां कंह, कहोने ते तपीं कुज ॥७॥ त्वारे भरोसो अगवाननो, राखनो अतिबाध हर । निष्कुलानंद एह बारता, अक्षर जानो कहर ॥८॥ कवच ॥१५॥

वदरान एवमी—कवरे वाचुं नंदनकष्टुं जोह बाध रेवाजी, २ हाक छे—अक्षर भरोसो अगवाननो, जोहए कनने जानो । एह बिना बीजी बारता, चापलां प्रमाणो; अक्षर ॥१॥ हरिप्रभाव हैपापकी, न भटाकबो जानो । समर्थ समस्तबा आधीने, जोरो दोष चोतानो; अक्षर ॥२॥ सरस न वाचुं संतपी, रे'हुं दासना दास । बीज जानी दया करे, हरे तब तब जास; अक्षर ॥३॥ एह वाला अनुपम छे, निरविषय निहाळो । निष्कुलानंद बीजी बारता, मरी विषने भाखो; अक्षर ॥४॥ वद ॥५॥

निरविषय छे वाचुं बारताजी, निजसेवकने सदा सुखकरनजी । जोग अजोग भयुं होय आचरणजी, तेहमा अधमा ओषनुं हरनजी ॥१॥ वाक—हरे अधमा ओषने, छे एवुं वरम पावन । जेजे जम एने आचार्यां, ते सबे वया बन्ध बन्ध ॥२॥ गोपी ने गोबाळ बाळ, गाव गोधा ने बन्ध बळी । जयासुर बकासुर ने बळी, एह बाधे बीजां बळी ॥३॥ कुबज्या बळी कंस जादि, बालक ने शिशुपाळ । एवाने जमय एह जापुं, बीजो एवो कोण दयाळ ॥४॥ वांइव ने पंचाली बळी, कुंतासय नहि कोण । सौनुं शास्त्रमांदि सार्थकपुं, नेक निर्दोष न होय ॥५॥ सुणी पुराणे परीक्षा करी, जापुं जघारष जहर । कलंक रहित कोह नहि, कोण अक्त अमक्त असुर ॥६॥ वन जेने संबंध

ઝીહરિતજો, તે વામ્યા વહ નિર્ધાન । વહઆદિ જનેહ વધા, તેનું કેવ
ન કહીયે કલ્યાણ ॥૭॥ દાસ અદાસના રોષને, વધારે શુભે જગજી-
વન । નિષ્કુલાનંદ હરિવામને, વામે મહિ કોઈ જન ॥૮॥ કવચું ॥૧૭॥

અચાસુર વહાસુર ને વહીજી, વહ તો અસુર સરા વરવહીજી ।
શાલવ ને શિશુવાહ કોવહીજી, વહનું કલ્યાણ મન ઓહવ વહીજી
॥૧॥ શબ્દ—મહી ન ઓહવ કલ્યાણ વનું, ઓહવ નિહો વરકર્માદિ
વાસ । તે વન સમાધ્યા નેજમાં, વધા છે અધિમાસ ॥૨॥ એવ શુંકા
શુંકાઈ મન મજે, અન્ના મજે મહિ મલાઈ । તેમ દયા દયાકર્મા, સહી
રહી છે સરાઈ ॥૩॥ મન શુભે જગવી કરણી, શુભે ત્રિજમોદન જગ-
હીવા । આમે અવર્ષન અધારે, તેના પુત્રા કરે વહીહ ॥૪॥ રહે મહિ
વહ દેવ વહી, વાવીમાં વજાલવા વાવ । વહ અર્ધે વરનન વહી, હરિ
આમે અવનિયે વાવ ॥૫॥ મહા મધદર મૂરતિ, એહ જને કોઈ જાની
કરી । તે અમ્યવરણની જાણમાં, નિહો વર જાણે કરી ॥૬॥ વધા
મનુને આચારી, રે'શું મને મગન મમાવ । કોઈ રીતે જકાજ આવનું,
મહિ વાવ નિદાન ॥૭॥ કારણ હા વનદયાવનું, જાને કરવો સંજાવ
શોક । નિષ્કુલાનંદ નિહો વામનું, પુણાનીન જે મોનોહ ॥૮॥
કવચું ॥૧૮॥

વહી કહું વહ વારના મરસજી, વનિજના એવે વહ પુરવજી ।
વંચમે વહી વહ મેહ વરમજી, વહ કહેહે પુરાણ અદ્યાદ્યાજી ॥૧॥
શબ્દ—અદ્યાદ્યા આગમમાં, ત્રિર્ણવ કવોંછે મેહ । વનિવે કહુ વનની,
વહીને વસિ વહ ॥૨॥ વહ સર્વાદા પુરાણમાં, વાંધી કહુ વહવાન ।
સહુસહુને વર્મે રહી, મજવા ઝીજગવાન ॥૩॥ વર્મદેવી હરિવામમાં,
મન વો'યે નિર્ધાન । વંચાની આદિ વ વંચનુ, કેમ માનવું કલ્યાણ
॥૪॥ મારે વ વાન શુકી દિયો, નિયો હરિવારણનું ઝોર । કિયા જોનાં
કોઈની, મધી આવનો નોર ॥૫॥ વજાવધુ વનિ સુળી, કરી માંધારીવ
મન મોન । તરન મેજ મિચિયા, વધી વનિજના વધોન ॥૬॥ વન ઝી-
હરિના સંવંચ વિના, અર્ધ ન સર્વો વહ । શઠવને સમદયા વિના,
ઠાની જાની વહ દેહ ॥૭॥ વધા ઝીવ કંઈ જગતમાં, વનું વર્મવાહા
કે'વાવ । નિષ્કુલાનંદકે' કર્ણદાવી, જરાસંચ વ્રજવળ જગમાંવ ॥૮॥
કવચું ॥૧૯॥

આવીશબદિ શુભ પ્રસિદ્ધિત્રી, જેણે પદ્મ કર્મો વસુચિધિત્રી । અગ્નિકુંઢે
કરી શુભિ બરીનીપીત્રી, તે મહી વજ્ર આગ્ય ત્યારે જાગી કીપીત્રી
॥૧॥ કાઠ—અરત્રી કીધી અધિવસિ, સુખી આશિવા વારદ સોવ ।
અલો અલો તું શુભિ, તુજ જેવો મરેશા ન કોવ ॥૨॥ બરી જગતે શુ-
ભિકા, તેમાં હોમ્યા વજ્ર હજાર । તે વાર સુવેષે જ્યોત્સનાંદિ, તુમે તે-
જગ કરવા ત્યાર ॥૩॥ કે'ણે અમમર્થ જાણી અમતે, અને જોરે તે લીધો
જીવ । અર્થ સાચોં આપનો, અને કાપી અમારી વીર ॥૪॥ વહ તું મધી
તવાસનો, અજસાદ મોતેણે જાગ । વહ મોટી શુભ્યાદનો, તું કામે
હવે જાગ ॥૫॥ વહું સુખી વારદથી, શુભ્ય વહી કીધી શુભાજી । વજ્રનું
કાઠ જોડ્યે, તેમજ કર્તુ તલકાજી ॥૬॥ મારે મેલી મદન મહારાજની,
જાણે ત્રિજકર્મણ્યનું જોર । જેમ કામે સાત્ર માત્ર મહિ, જેવાં શિવા-
જ્ઞાનગાંધર્વાં જોર ॥૭॥ સર્વે મિદ્ધાંતનુ મિદ્ધાંત છે, હરે રામનું શરિ
વવરાજ । ત્રિપુલ્નાનંદ વહ વારના, જે સુખદાયિ સદાકાજી ॥૮॥
કવચું ॥૨૦॥

વવરના જોરદ । વજો રેડે મોકલકિયા, ર કાઠ છે—સુખદાયિ સદા રવા-
જાજો, જીવ અજર વરમાં જાણ્ય । રહ મરોમો વર્મેનંદનો, અનિ અ-
તરમાં જાણ્ય; સુખ ॥૧॥ પ્રથમ પો'ત્ર વોનામી જોડ્યે, વહી મમમાં
કરીયે માત્ર । વહું ન કાપ આપજો, જેવું અનુ કરે મગધાન; સુખ ॥
૨॥ જેમ મેલ જીવાદે મેશિની, વહી અર્થ રાજે અંધાર । વહું કામ
કોવધીરે, જોને મદ કામ ત્રિવાર; સુખ ॥૩॥ તેમ જે ત્રિવજ્ર જગ-
દીવાધી, તે ન ત્રિવજ્રે જીવધી જાણ્ય । ત્રિપુલ્નાનંદ ન કીજિપેરે,
કાઠી તવાસ્યા વિના તાણ્ય; સુખ ॥૪॥ વહ ॥૫॥

જૂઠી સામર્થી જીવની જાણીયેત્રી, વુજ સામર્થી વ્રમુની વ્રમાળી-
યેત્રી । વહ મરોમો રહ વરમાં જાણીયેત્રી, વજ તવામે વહી શીર
તાળીયેત્રી ॥૧॥ કાઠ—તવાસ વિના ન તાળીયે, જોડ્ય જીવ વિવારી
વાન । મોટાની મોટા જાવડે, એમ સમજનું માણાન ॥૨॥ વિના વાજે
જેમ પુત્રને, વહી વીને કરે પ્રતિવાજ । સુખ કરે જે વુજ હરે, વોસાદે
સદાકાજી ॥૩॥ વાવા વીવા વોનવા, વહી રે'વા શીખવે રીન ।
અરિ મિત્ર વર જાણનાં, તેહ વહી કરાવે ત્રિન ॥૪॥ એમ હમેશાં હન
કરે, કરે વાજકની વાંમે વહી । વીને વાજે પુત્ર જાણી, માત્ર માત્ર

હોયે મહી ॥૨॥ વાઙ્મળનામાં વસુવેરે, જાણે વની જવરાવ । મોવ જવ-
ગુણ ન સિયે જર્મનો, સમજો છુનને જસાવ ॥૩॥ વસ ઘોટાચી ઘોટ-
વનો, કોઈ વાપી વાંકે મહિ વાર । વુઝ પિનામે વરેનરે, સમજુ સવજો
સાર ॥૪॥ વસ જીવને જગદીશ છે, જનક જનની જમાન । નિવ્વુલા-
નંદ વહ નવ નરે, વિશે જાણો વિદાન ॥૫॥ અઠવું ॥૨૧॥

વહીનું વાલન કરે જેમ વનિત્રી, વસાનું વાલન કરેછે વૃષભિત્રી ।
સદ્ગુણ શિષ્યને જાણે સદ્મનિત્રી, વહ રીત જાણો મુગોમુગ કનિત્રી
॥૧॥ શ્લોક—કનિ છે વ છાત્રી વધી, હોય જેઠે જેના જર્મન । તે તેનું
વાલન કરે, વહ જનાદિત્રી રીત ॥૨॥ આચરન ન હોય જો વહમાં,
તો કરે વાલવશું વાન । હવે હેન જનિ વસું, દેખાશે દિન ને રાત
॥૩॥ જેમ વહે વેં વાવડ, વસ જનંદ કરે વવાવ । ચોનામા જાણી
વીઢા હરે, કરે સંવકની સ્ત્રા'વ ॥૪॥ તેમ વનદયામ જાણી વરના, કરે
મે'ર હરે મહાકહ । વહ વારના વેડ પુરાણે, સુવવેછે જો સુવવહ ॥૫॥
ચોનામાં જાણી નવ વરહરે, કરે પ્રીતે કરી પ્રતિપાહ । જવગુણ ન સુવે
જર્મના, જેમ જનની જાણવે વામ ॥૬॥ વસુ પંખી નર નિર્જર, સદ્
છુનને વાણે મદાવ । તેમ જીહરિ કૃષ્ણ કરે, સંવહ જનની સ્ત્રા'વ ॥૭॥
નિરાવાર મારાવળ વિના, નર નિવગવા મહિ વહ । નિવ્વુલાનંદ વહ
વાનને, વિચારો કરી વિવેહ ॥૮॥ અઠવું ॥૨૨॥

માતાપિતાથી વામે માળી દેહત્રી, તેહમાં જાણી વમે જીવ જેહત્રી ।
ન હોયે કર્મણ વહનું વહત્રી, વહના કારણ જીહરિ નેહત્રી ॥૧॥
શ્લોક—જીહરિ વિના સમાજ વસો, કહોને કોણથી વાવ । જવન
જવળ માસિકા, હંત તિહા કરી મુખમાંવ ॥૨॥ હાથ વગ આંગઢીયો,
વળશિયા મુલાઢા ઘોહ । કીપો સમાજ સુખનો, કોઈ રીતે ન રાખી
ઘોહ ॥૩॥ વઢી અંગઃકરણ ને હંદ્રિયો, માળવાયુ વજ પ્રકાર । વસું
કરનાં કોઈને, ન આપવે નિરવાર ॥૪॥ કમર કોઈ વાનની, મારાવળે
રાખી વાળી । મુવો વિનારી જીવમાં, વઢી વઢી શું કહું કરી ॥૫॥
જીવ જાણે હું જોર છડ, જે કદ ને કેમ ન પાવ । વળ વિચારે જાણી
વાનને, તો જમ છે તેમ જણાવ ॥૬॥ માટે અમલને જાણે, સમજ
જીમગવાન । વસું સમજી અંતરે, વૃકયું કર્મણનું માન ॥૭॥ અઠવું

હીનપણાનું ધાવણે, અમલી થ ધાવ અણવ । વિષ્ણુનામર તિહાજિયે,
કંઈ અંતરજાણે ॥૮॥ કવચ ॥૨૩॥

કૃષિ કરે એમ કૃષિજામત્રી, વિવિધ ખાનગી થાયે વહી જામત્રી ।
જાણે અજાણે ધાધા વહુ ધમત્રી, વળ ધનમુખો કરે તિજ ધમત્રી
॥૧॥ શબ્દ—કરે ધનમુખા ધમત્રી, જાણે અરીજા કલકોતાર । વળ
તેમો દુરિયે હાથ છે, વધી જાણનો ને તિરવાર ॥૨॥ અવગિધી અજાણે
કળાવવું, વહી મોટા કરવા મો'ત । તેમો કરી ન જાહે કરવિ, નવામી
કરવો મોત ॥૩॥ એ જગ અજ ધાવે એવું, તેવું ધાવડે નહાવ । તેહ
કર્મણ્ય અજાણનું, વળ સમજવું મુશ્કલ ॥૪॥ વિવિધન વિવજાવવું,
તેહ જાણો છે દુરિયે હાથ । તેવું મુઠે જો નોંછીને, તો નવ વિભારે
માથ ॥૫॥ વિવિધ કર્મણ્ય કૃષીનનું, વળ કર્મણ્ય વગદયામનું । વળ
જીવનું કર્મણ્ય જોતાં, કે'વામાથ છે કામનું ॥૬॥ જો કોઈ વગથી
વિષજે, તો વગ રાખે કહો કોથ । માલો મર વિવેક છે, જોઈ તેવું
વહુ જાણ ॥૭॥ મારે હીરિયા કારણ વિના, કારણ કોઈ ન થાય ।
વિષ્ણુનામર વળ મરને, માત્રી તેવું અજમાય ॥૮॥ કવચ ॥૨૪॥

વપરાળ જાણેલી—જાણો દુરિ અંતરિયે મારે, વ જાણ છે—જાણો જગ મમર
હીનમથામ । શબ્દ—વ જીવનું જોર ન જાણવું, જાણવું કરે અવિચા-
ન । કરવું વ ધાવ કોઈનું, જા વિર્જરથી તિહામ; જાણો ॥૧॥ વ જાણી
મુશ્કલે પામવારે, કરે ને મર્મણ્ય હાથ । અજા ધાવે આ જાનમરિ, વહી
સહુ કરે સત્યામ; જાણો ॥૨॥ જાવ નવ મીરજ જોમ જેરે, વરે વળ
જાહ વ્યાવ । અર્થ થ મરે વહુપરિ, એવી વર વિચારી જામ; જાણો ॥૩॥
વ મેલી વળ મહારાજનું, કરે વધાય કોઈ જામ । વિષ્ણુના-
મર વિષ્ણુક છેરે, જાણો જોર વળુ વ વગામ; જાણો ॥૪॥ વદ ॥૨૫॥

વપારે જોયે આ જીવનું જોરત્રી, ત્યારે કોઈ રીતે ન જાણે ચોરત્રી ।
અંતરજાણુ અનિ મહા ચોરત્રી, મરવા થ રિત મહામુખા ચોરત્રી
॥૧॥ શબ્દ—ચોર એવ ચોતી કરે, અંતરે હરે મા'જનનો માથ । તેમ
અંતરજારિ ચોતી કરી, વહી કરી મુશ્કલ ગામ ॥૨॥ વહી મુશ્કે હીન-
વનું હાથવે, વહી મન માથ વિષમ । મરને મો વળ મેજ વિના, વળ
રાજ રહે રામદમ ॥૩॥ એવ હીનશિખા જામી મહ, રહી કેવ કાલી
મથા । ગર્વામથા જાણે ત્યાં માર્ગજે, આપણે અવગણ ॥૪॥ જાણવ

जाही जे जीबिया, तेनो केस करी करे त्याग । रामदिन कहको रहे,
जेस लखर वर काग ॥५॥ आत्मा न मयाप जावने, बहि माये
बहु बनाव । एके करी रहे बनावियो, बह बनावे निष्ठाव ॥६॥
एक बभुने परहरी, जनाये बोनानुं ओर । तेनो सोमो बहू बने
सामरा, बल बारकर बिना न होय ओर ॥७॥ तेन जेजे बाप जग-
हीबाधी, तेने न बाप नर बभरधकी । निष्कुलारंघ प बानने, लख-
सही दूरन बकी ॥८॥ कहवुं ॥२५॥

जुजो भगवाने रचनुं आ प्रसादजी, तेजा कर्पा साम हीन बह
लंडजी । जेसा बन्वा जम जुजवे बंडजी, एह सहु भजेछे हरिने
अनंदाजी ॥१॥ राव—अनंदा भजेछे अविनाशिये, बकी बह हीन
आधीन । समर्थ जानेछे स्वामीने, जानी बोनाने बखडीन ॥२॥ बकी
आ प्रसादसा, कर्पा समुह ते साम । जख तेजा जुजवा, बनाविया
बहु भाम ॥३॥ बकी परमाहना मोटा गिरि, आवा नाबिया एह ।
तेने करी निजविज स्यामके, सुने बसिया तेह ॥४॥ मर्ये एक बेह
कर्पा, कर्पा बह लख तारा लई । राशि सूर समर्थ कर्पा, प्रकाशदा
सहने लई ॥५॥ स्वावर जंगम जीव कर्पा, कर्पा रोचन ते बहुचर ।
आप इच्छाप एह कर्पु, तेनी न लागी बर ॥६॥ एवा समर्थ भीरि,
जेजे बापे तेह बाप । सूकी एवाबो जाबारी, निर्वज निजबज नाप
॥७॥ आत्मर्य कारना प बनी, भूचरने बसहुं ध्योम । निष्कुलारंघ प
वरनुं, जावना बिनानुं ओय ॥८॥ कहवुं ॥२६॥

कोइक नर बह बाठ जानीजी, रखाछे कर्मज बोनाने भानीजी ।
निर्लेख जावने माने अज्ञानीजी, ओछन्नी न जावना प अविना
जानीजी ॥१॥ राव—जानी अविनाप छेनथी, बहा बभुना निव-
राई । बेठा बह बरोबरिना, मानी बोनाना बबमाई ॥२॥ बाधी पर-
जाह बहुनामिये, तेने ओहवा रहेंछे तैपार । भुचो जेस मदिरा पी-
थने, मारवा इच्छे मांजार ॥३॥ अल्प मनि अनि बज करे, बहोचप
बोनानी बह चरने । बल मर्याम ते जेस लख भात, ते समझाप
केस सरने ॥४॥ जेस लाहिरी ताहे बहे, जावनुं बहान्यो हुं सहुनी
बार । बल आगे ताहे दाह भाग्यो, एवो जावना बनी दिवार ॥५॥

જો એક જાણ આગમં કહ્યું, તેનો જાણો ભાઈ સમાજ । તેથી પચ્ચા
જાણી કંઈ, જર અસુર નિહાજ ॥૧॥ આરે એ દિશાને ચુકવી, વાવું
હરિયા દાસ । અમ કર્યે વચને કરી, ખાવે ખજાણા અદિવાજા ॥૨॥
મનુ સરિન્ધા ધમુજ છે, બીજે વણાવ નહિ કોઈ રીત । ત્રિપુલનામંદ
પદ જમંને, જમ ચિંતવી જુવો ચિત્ત ॥૮॥ કચ્છું ॥૨૭॥

જીવ કરી પુન્ય જો મનુ વણાવજી, તો મનુ વૃથાવિમાં કેમ માવજી ।
ચરચર વચે સી મનુ કે'વાવજી, પછી વાવું સહુનું સરસું ન વાવજી
॥૧॥ શબ્દ—વાવું ન વાવ ચરા વણે, વજી આકાશમાં વચ પદ । વ
અન અજાણમનુજનો, તમે સમજુ સમજો વિવેક ॥૨॥ જોવે એકજ
રીતિ જે એકજ બીતિ, વજી એકજ ક્રિયા અમૃત । જેમ જેનો વરમચ
વર્ષો, તેમાં વજની વધી જૂન ॥૩॥ જેમ જેને રાક્ષસ વરે, તેમ રાક્ષસ
વર અવર । મેને ન કોઈ મરજાદરે, જુમિ વ્યોમે જર અમર ॥૪॥ શંખ-
સાહી રચા વૃથા, રચા દિશે રચા દિગપાજ । સિંધુ ન જુલે વર્ષા-
દરે, હર જુલે ન માવા કાઠ ॥૫॥ તેહ એક મનુજી આગમ્યા, સહુ
માનેછે અદ્વાય । ચોતપોનારી રીતમાં, કેર વજવા ન દિવે કાર્ય ॥૬॥
એ વળે મનુવ વચ ન વેસે, તમે જુવો વિચારી વાન । સર્ગ જુન્ય પા-
નાજમાં, પછી અગતિને જગવાન ॥૭॥ આરે સમમાં માનવું, કવું એક
હરિનું વાવજે । ત્રિપુલનામંદ ત્રિગમ તેમ, મેનિએનિ કરી માવજે ॥૮॥
કચ્છું ॥૨૮॥

વરણ વરજ—જાત જાતી જુવો મનુજાં વળી, ન શબ છે—મેનિએનિ કરી
ત્રિગમ જોવા, મુખ ત્રિશદિચ માવજે । એ જોવા તો એકજ વ છે, બીજે
કેમ વણાવજે ॥૧॥ સુરજ સરજા એક સુરજ છે, શક્તિ સરિન્ધા શક્તિરે ।
સિંધુ સરિન્ધા એક સિંધુ છે, પને વણવા કરીરે ॥૨॥ જુન્ય સરિન્ધો
એક જુન્ય છે, સર્ધીર સરિન્ધો સર્ધીરે । નેજ સરિતું એક નેજ છે,
બીર સરિતું બીરે ॥૩॥ વચ મનુ સરીન્ધા એક મનુ છે, બીજો ન હોવ
વરાવરીરે । ત્રિપુલનામંદ કે' ત્રિશય કરીને, માત્રી લીધો વાન સરીરે
॥૪॥ વજ ॥૭॥

જેવે દર્શાવે વૃષ્ટન રજેત્રી, જેવે દર્શાવે મહાવાવ વજેત્રી । જેની રીતિ
સુખનાં કર્મ વજેત્રી, જેનું વાચ તેનાં મહામુન્ય મજેત્રી ॥૧॥ શબ્દ—

मछे सुख मोटु चणु, जेहने सचये जकर । मंगलकारी मूरति, भमराज
करे बुर ॥१॥ जना दर्शयसाह बचना, बली हचछे रही आकाश ।
राज दिवस हरिये रही, बाध निरकवा आका ॥२॥ मराय सुखी सुर
रहे, ज्ञान पाननी नहि मोट । बल दीनबधुना दर्शय किया, माने
अमागी मोट ॥३॥ बली कंहक बसेछे बसमा, लगी सरे सुखममाज ।
हीन बचन सहन करे, ने हरिदर्शन काज ॥४॥ एहुं माहात्म्य दर्श-
यनुं, तेह एक भीहरिनुं होय । बीजना दर्शननुं, माहात्म्य न जाने
कोय ॥५॥ एहुं दर्शन जेहने चणु, गणुं तेनुं मजछी बाध । जीवनमुक्त
तेह मही, छनि देह एह छाव ॥६॥ ब्रह्ममोहोनुं कारनुं, मन्नुं
बचाही एहने काज । निष्कुलानंद निर्मय कह, बामधो व भक्त राज
॥७॥ कहनुं ॥२९॥

बली स्वर्ग प्रभुनो वरन बावनजी, जेहजेह बाम्या संन अमंग
जानजी । तेहनेह बया सहु वन्य बाम्यजी, एहनी सजना हुं करे साध-
नजी ॥१॥ काव—साधन बचारां हुं करे, जाने कया प्रमाण कह ।
स्वर्ग करन मनायप्रभुनो, आवे सुख जदख ॥२॥ स्वर्ग बामी दूना,
हरि बचायां नई हाथ । पुरवोत्तमना स्वर्गधी, धान्यनी बइ सजाव
॥३॥ गोविंद स्वर्गधी गोपिका, बई सरे सुनि समान । कुबजा स्वर्गधी
कृष्णने, निर्मय बइ निदान ॥४॥ एहो स्वर्ग बाधन छनि, वरम
मासिनो हेमार । बापी बाणीनो स्वर्ग जेह, तेह आवे केम पनी हार
॥५॥ एहो स्वर्ग जेने बपो, ते कूनार्थ के बापछे । बीजां कोटि सा-
धन करे, बल तेहनुसय बपाय थापछे ॥६॥ वरब्रह्मनो स्वर्ग बामी,
जेह कया वरन काम । तब नूकना तरन तेह, बामनो प्रभुनुं बाध
॥७॥ जेम पारसना मनावपी, सोहननुं न रहे लगार । निष्कुलानंद
एव माधवस्वर्ग, माणी बामे भवपार ॥८॥ कहनुं ॥३०॥

बीनि प्रभुनी सुननां कानजी, जाय अनममसज अज्ञानजी ।
मगर प्रभुनुं लागे नानजी, एहुं काय भधि एहनी समानजी ॥१॥
काव—समान न दीनुं बाधनां, हरिकीर्ति जेहुं कोय । जज्ञ सुननां
जगदीशना, बया समारपार जन सोय ॥२॥ एहुं ने परीक्षित आदि,
बली अनक जेवा नरेण । नारद हनु समक आदिक, हरि कया सुनेछे
हमेश ॥३॥ सुनां बली आ जकमां, हरिजग सुनेछे हने करी ।

કહ્યો એ કામ જાણે, સંકટ સર્વે જાય ની ॥૮॥ યશી કીર્તિને
કોળની, જેને માંભણીને તાવ રહે । અન્યકથાને કાને સુનનાં, વૃણ
સર્વે વરજશે ॥૯॥ ચનિનને વાચન કરવા, જ્યાં દરિના છે જાદુથી ।
એ વચી વચિત થાવા, મધી વવાય માયો માનવી । ૧૦ ॥ એ જ્યાં
જેને સાંભળવા, તે સમાય વળા સદુ । બોણું ન માનયું અનરે, માનવી
મોરવ વદુ । ૧૧ ॥ જેની કહીયે વચિત કીર્તિ, એ જ્યાં દરિ વદુ છે ।
નિષ્કુલાનંદુ વ મહી કરું, વદુ સારો વિવેક છે ॥૮॥ કવચું ॥૧૨॥

જેનું મામ અપે જાણે અવર્જનગ્રી, સમાનાં સુખ મળે અવર્જનગ્રી ।
વાળે મોરવ અવર્જા અવર્જી, એ સમજીને સમરે છે અવર્જી ॥૧॥ કવ—
સંન માહાત્મ્યને સમજી, મદ મુને મારાવળમાય । આમોઆમે ને
સમરે, વળે હુંને વનદયાય ॥૨॥ મત્ત મનિકા અજામિલ જાદિ,
અગ્રી મામ વર્ણા અવવાર । ચનિનવાચન મામ દરિનું, યશી વાઠ્યા
અનેક વદાર ॥૩॥ મુવ વદાર મે કીવડી, વર્ણા મામ અગ્રીને વિજાંક ।
વાળી વવર વાચન મળી । નેવળ મામને અંક ॥૪॥ મોટા મુનિ માહા
તર્ક, જેવે છે મારાવળમાય । રાત દિવસ રટવ કરનાં, વળ ન વાળે
વિરામ ॥૫॥ જોગી વળે જઈ વનમાં, જાવ વળ વળ વનવાન । એ
દયી વિજ હેરને, વચી અજે છે અગવામ ॥૬॥ મહામાન મામો મળે,
મારાવળમા મામમાં । નેનેકરી વકનાર અનરે, સમરે છે જો સદાઈ
॥૭॥ એ મહિમા મુનિ મળો, મિષ્ટવળો વદુ વદાર । નિષ્કુલાનંદુ
વ વારના, વચી છે વિરવાર ॥૮॥ કવચું ॥૧૩॥

વરણ મોહ—મનિ મોહને વરજાગી, ૧ વાળ છે—જેની મુનિ મંગલ-
કવ છે, અવર્જનાં વાવ વવાવરે । અનેક અવર્જનાં અવ અનિ, જેનું મામ
અવર્જા ને અવરે; જેની ॥૧॥ જેને વર્ણાને મર્વે વૃણન રહે, વળે વદુ
કર્મના કોરે । જેનું વાચન કરનાં સંકટ જામે, વચી જાળે મહિ કા-
ચની પોરે; જેની ॥૨॥ જેની કીર્તિને સુનનાં કાનમાં, વાવ વર
નિર્ભય નિજાને । જેનો મહિમા મ કેવાય મુશ્કી, વળા છે વ અ-
વગવાનરે; જેની ॥૩॥ એ મર્વે અંગે સુખદાપિ છે, મુનિ જેની મનો-
દરે । નિષ્કુલાનંદુ એ માવને, વાળે કોર વીનું મારાવરે; જેની ॥
૪॥ વર ॥૮॥

એ સમજવા વિના જે અપૂરાગ્રી, વાળુ મુને કરી માને પૂરાગ્રી ।

વરને વીરવા તુલા અનિ શુરાગ્રી, વહે વહે દમનનાં નહે અનિ શુરાગ્રી
 ॥૧॥ શ્લોક—શુભ અનિ અંતરમાં, તેને મરીવડી મળતી રહિ । શિયાણ
 કેવ સર્વ સિંદુનો, વિચારે વીરનાં રહિ ॥૨॥ પણ અંતુદ મન મની
 જાણતો, જાણો વલ્લ છે અંજિમનું । તેને કરીને વાપરે, અપામ દુર્બલ
 હીમનું ॥૩॥ પણ શુભ મોરિંદના, અપામ પાવેછે જમ । માને હું મોરો
 વધો, સર્વે શુભે સંજ્ઞ ॥૪॥ તેને કરી નમ મનમાં, કોમલ રહેછે શુભ ।
 પણ તપાસતો મની તેજને, જે ખાતે આવી મહ શુભ ॥૫॥ જોવે પે'રી
 રોજનાં વરનાં, જમે જાવવી મોટાઈ કેમ । અપારે જનારી જેનો અંતરથી,
 જારે રહીશ તેમનો તેમ ॥૬॥ જારે મોટા મનથી, મોરી મહા પ્રસુ-
 રાઈ । જોઈ પોતાના જોરને, જમ જોમ ન કરવું કાઈ ॥૭॥ વિચાર
 મની વિચરનું, આપનાથી અનુભાર । વિષ્ણુલાલે પણ જરે, કરવો
 વારમવાર વિચાર ॥૮॥ અનુ ૧૪ ॥

પણ વિચાર કરવો વરને વળોગ્રી, શુભ શુભ સર્વે વીરનિખોગ્રી ।
 શુભલાલ મોરિંદને મળોગ્રી, પ પણ રહિ શુભ આપળોગ્રી ॥૧॥
 શ્લોક—આપના શુભને વળનાં, અનિવાર અમાર વાપ । અર્થ વહે
 કરે રહિ, જાણો અર સજ્ઞા જાપ ॥૨॥ પો'ણ ન હોય પોતા વાસજે,
 મની કરે મહાદેવી વારના । વામ વહે કેમ વળનું, પણ મની વિચા-
 રના ॥૩॥ જેમ હાથ વિચારી હાથ રહે, કરે કોઈ શુભકારને । તેનો
 પાશુનું વાલવા પણ હીનું, વિચા વાદન વારને ॥૪॥ જારે મોટા ન
 જામવી, શુભ વરના વામીને । હીન આવીને વરનું, સી સંતને શિષ્યા
 મામીને ॥૫॥ અરુ શુભના અભિમાનમાં, અપામ વાપ શુદ્ધ સંતનું ।
 પામવાનું શુભ રહે વાલજે, આપે દુઃખ અલંબનું ॥૬॥ જારે વિચારી
 વરનું, વળવનું મરગુ વર્ષ । અનિવાર ન દેવી આપના, મેનરગુ
 વાનું વર્ષ ॥૭॥ આવી વામને અંતરે, રામનો જમ કરી રીતનું ।
 વિષ્ણુલાલે તે વરે, વસત વાલો અનુ રીતનું ॥૮॥ અનુ ૧૫ ॥

આપના શુભનાં અભિપ્રા રહીગ્રી, અનિવાર હીની બોલવાય ર-
 હિગ્રી । અમાવ સરિની રહીજે મહગ્રી, તેને શુભળા મોરામોરા
 વંદગ્રી ॥૧॥ શ્લોક—મોરામોરા વંદ શુભળા, વળાવી શુભનું વાવ । અ-
 નરનાઈ વેટી અગ્રા, તે જોરે કરેછે વ્યાપ ॥૨॥ અભિપ્રા વર્ષ અભિરુપે,

ગાયકમાં ગાયક મહી । ચંદિનમાં મહી ચંદિનમયે, તેમે કેમે કહી મહી ॥૧॥ દીવમાં મહી દીવરુમે, મહ દાનારમાંહિ દાનાર । ઝોમી ઝનિ તપસી સંખ્યાસી, વર્ણાઝમરુમે અપાર ॥૪॥ મૂવમાં મહી મૂવરુમે, ધન-વાનમાં ધનવાન । વન બીચ નરનામાં, વપાં એવું અનિમાન ॥૫॥ આપાવર જે વર અપાર, સીમે અંતરે વસી જગા । વર પોનામાં વરઠી, કરેછે વેઠી કજા ॥૬॥ આપ્યો મુન જે આપમાં, તેનું વચ્ચે તઈ વોછે વણું । વન અધિયામે કેરવું, શિક્ષા તે સી ઝનનણું ॥૭॥ મૂળ્યા દિશા અનવાનની, નીચી આપના મુનની ભોર । નિષ્કુનાનંદ પ ન-રમે, સરાખરી નહુછે ભોર ॥૮॥ કવણું ॥૧૫॥

વહ અધિયા કેરી બોલબીજી, વન મમકે મ અપાવ મુખીજી । કાળ્યા વિના ઝન વાવ છે દુઃખીજી, વાંતિ મ વચ્ચે સમક્યા વખીજી ॥૧॥ શબ્દ—સમક્યા વિના વાંતિ મહી, રહે અંતરે ઝનિ વહેગ । મિ-ક્યા મ દિવે વાવકે, ધીનરમાં માપાનો એગ ॥૨॥ દિવે વપરેશ દિવન રઝની, તું વેહ વેહ જો તું વેહ । નેહ દિવા રુપ નાહકે, મવી વીતું કહું નેહ ॥૩॥ વાચ્ચ જોવન વહી વહુ મું, મું છો દયામ મીર જારીર । રોમી અરોમી તું સુખી દુઃખી, કાપર તું શુરવીર ॥૪॥ તું વનન વપ્પન તું, કાચો બોચો તું દાસ અદાસ । વન મનાવું અંતરે, કરી દૈયામાં દાસ ॥૫॥ અધિયામે વન દહાવિયું, વરમાં અમેક નદાર । તેમજ માવી તવમાં, સહુ વનેછે સંસાર ॥૬॥ વન વંદું વિચારી અંતરે, કેમે જરી મ કરી સોચ । એમ છે તેમ જાળ્યા વિના, સહુ કરેછે કામાહોચ ॥૭॥ સાચી વાન મધી મુનની, મધી કરના તેનો તપાસ । નિષ્કુના-નંદ નિર્વેચ પઈ, વધિયા માપામે વાજ ॥૮॥ કવણું ॥૧૬॥

વપાવ શબ્દ—સમક્યા વિનારે સંતાવ, વામે મહિ સમક્યા વિનારે સંતાવ । સહુ વિચારો અંતરે આપ; વામે૦ । શબ્દ—જાનવાને વહે મહિરે, જાન જાન માઈ વાવ । વનો સંવેધી જારીરનરિ, મિછી નર-દિવે વરિનાવ; વામે૦ ॥૧॥ જાનિજતા મેન વનારિવેરે, તો જરી છે નિર્વેચ વાવ । જાન મ કરે અંકવરેરે, વાવ ટીકોટીકજ વાવ; વામે૦ ॥૨॥ દીરા અદાવિયે અંકવરેરે, વૂર્ણ વચ્ચે વ વાવ । રંગ વામે વોન વસંટરે, સહુ ઇંતરાવ દેખી જાવ; વામે૦ ॥૩॥ વન આત્મથી

જાગ્યો રહીરે, હારીરહી વાક્યો સાચ । વિષ્ણુનામંદ વ વાસું વયુરે,
મરું તેજ રહું તમ બાવ; માયે ॥૪॥ ૧૬૦ ॥૧॥

એમ તમનેહે સંન સુગ્રામજી, વીગા કરેહે વધુ સોવામાનજી ।
આવાવરને વરદી વ્યામજી, હેનુ વિમા સહુ ધાયહે દેરામજી ॥૧॥
કવ—દેરામ ધાયહે હેનુ વિમા, તેનો અનસમદામ ગારખી । એમ
વરન સુદારમી, વરતાયે તે લીલા તાપમી ॥૨॥ એમ અંબર સુંદર
ઓરિયે, તે હોમ કુખ્યમી કંદુયે જદે । જાગ્યું વ કરીદ અંગમી, તો
દુઃખનું માયે લદે ॥૩॥ એમ માયે એવનો ધોરતો, કોર વપાહે કોપમા
તનો । કપ વ માયે કાવાનનો, સામે શાપ સુગહે વજો ॥૪॥ એહે
તો એલાવ ભરા, તુલ અવગુણ વેડ વોજ । અનસમહે વપાડી કરે,
કરી કર્પો વિમા કોજ ॥૫॥ એમ તરહું વંદા તોપને, માયે હીરા
વચરા કોર છે । તેમ મુળ અવગુણ કસમા, ભરા દેવારા કોર છે ॥૬॥
હરિવલ્લભે દૈવામાં, વિચારનું તે વારમવાર । વોરનાં વધિ વિવ
વ્યાક રિંછી, વ છે દુઃખનાં દેવાર ॥૭॥ એજે વલ્લમે જા લીચયે,
વાવ અરવનું કરનાં અલમે । વિષ્ણુનામંદ આ કલકપાદિ, વન
વલ્લનાડી વલ્લમે ॥૮॥ ૧૬૧ ॥૨॥

હેમેહ વલ્લ જલ વધ રાખ્યવનુંજી, હેમેહ વલ્લ વધી વિધાનું
વનુંજી । હેમેહ વલ્લ દેહ દેખી આપનુંજી, વદ વારેનું વલ્લ તપી
વારે અનુંજી ॥૧॥ કવ—અનુ તપી વદ વારેન, વલ્લ લીજાનું વધી
વારે । સમર્થ સદગાવંદજી, હુંનો શરણ કહે તારે ॥૨॥ આકરી
વેઝામાં આવજો, વસુજી તમે મારી રાસ । કરી વેઝામાં વ અસવું,
હરિ જાની ચોનાનો દાધ ॥૩॥ વસમી વેઝાયે વાનમાં, વધી વધી
કરજો વારંને । સંકરનાં બીહરિ જામી, હવામજા કરજો સારમે
॥૪॥ અંનવેઝા છે વસમી, વન વહેહે વેદ પુરાણ । તેહ સમે તમે તરન
આવી, સાર તેજો હવામ સુગ્રામ ॥૫॥ વહે દેવના અંગના, વદ રંધો
વાલે વધી શ્વાસ । તેહ સમે તમે અંનાકનો, જાગ અનવેઝા અધિ-
માસ ॥૬॥ મારુંનું વદ અવાધનું, દુઃખ કોઝ કરજો દુર । વ્યાપિનાં
વ્યાકુલવેઝા, બીહરિ રેખે દુઃખ ॥૭॥ છેડી અનામન વજ છે,
કરજો વસમી વેઝાયે વારં । વારમવાર વિનમિ કરી, કહે વિષ્ણુ-
નામંદ નિરવાર ॥૮॥ ૧૬૨ ॥૩॥

कदम्ब देखा जमि जंगली के 'बावजी, अहाशुभीरे एव व से 'बा-
वजी । यह दुःकाये कपला व देवावजी, ते लगे भीरज केनेव गदेवा-
वजी ॥१॥ अह—अदेवाव महि कला दुःकाय, भीरज मोरा भीरपी ।
रोषरोये बिंजी केदमा एगदे, कपारे कावजुं पाय कारीरपी ॥२॥ नेह
सज्जाना कोण केजुं, कपारे परवका प्राणी पदे । काये सह जहू जहू जो,
अना संवंधी लवे रहे ॥३॥ नेह लगे अहीरि जाम्बी, का'ला जा करजो
वेव । कापार मारा कावजो, कपावका जमवेव ॥४॥ मोटेमोटे एह
भाजिपुं, करजो बलपी केजाये का'र । नेह सुजीये इषामका, वसु
कदंजुं का'कार ॥५॥ कला हेनु जो वमइयावजी, सुखद काचा लनेह ।
लम बिना जिनोकरा, वधी ला'व करपा एह ॥६॥ एह लगे जो सु-
वर्णो, लो सुवर्णुं सवे वजुं । एह लगे जो वमजो, लो हुं कपारुं शुभ
सुजमजुं ॥७॥ नेहमारे लम कावजे, कागुंहुं हुं महाराज । विष्णुना-
मद कहे नाथजी, एह लगे राखजो काज ॥८॥ कदम्ब ॥१९॥

काज मारी के हवि लमारे हावजी, गुज कावापया लगे जो ना-
वजी । लंकटमाहि लाभी रे'जो नावजी, एरनी सुधजो मरीचनी
नावजी ॥१॥ अह—गाव सुजी मरीचनी, गुजविधि से'जो का'व । ल
जोरो अवगुण काहेरा, अहीरि करजो ला'व ॥२॥ अवम कटारन
पमिलकावज, दीवर्णुं जो इषाव । जोह बिदह कागुं इषावका, सुख-
हावि सेजो ल नाक ॥३॥ कला गुन्हा वमइयावजी, लगे वदपा आगे
काधिनया । नेव गुन्हा मोबिंद मारा, वज्जो वहु रीनया ॥४॥ लमा-
राये लम बिना, वधी काव कोह कापार । ते काजोओ जमदीका
लगे, हुं कहुं हुं कावकापार ॥५॥ जेवा जे काधिन के, वसु लेजी के
लेवे काज । नेह बिना जिनोकरा, वजुं कोण हेनु महाराज ॥६॥ नेह-
लाह हरि लमवे, वधीवकी विवनि कदं । अवर बीजा कपावपी,
वधी कावजुं दुःकाजुं लव ॥७॥ जे के'वानुं वजुं ते जे कहुं, हरिकृष्ण
जोही हुम हाव । दीवर्णुं दीव कावजो, विष्णुनामदया काव
॥८॥ कदम्ब ॥२०॥

कपान देवालो—लंकटके कावरे जंगली के जो कपामारे, व काज
के—कावजी विवालो रे दोष निज कावमारे, जोरो जा अवगुण
मारा जीवन । जहूजी संवारीरे बिदह कोनामजुं रे, कावे पमिलने

દે પાવન; વાપઝી. ॥૧॥ અંગેલ અપમ દે આમે વહારિયારે, વાપ
મહિ મળનાં તેઓ દે પાવ । હીમવા વંધુ છો દે હીમદયાઝઝીરે, વાર-
આમનના હરખ સમાવ; વાપઝી. ॥૨॥ આપરી કેળામે દે આપોછો
વનાવઝારે, વાંતા વધી કરના વેઝા ઝગાર । સારી મ શાકો દે સંકર
સંનકારે, પૂર્વ હેનુ છો ગ્રામ આપામ; વાપઝી. ॥૩॥ સંભાર નો સર્વે
દે એવે શાપુઝ છે દે, મિલ વહ તમે દે મહારાઝ । મિષ્ટુનામંદ દે કહે
વરનમ વરીરે, આપોછો જલવેઝા વહ કાઝ; વાપઝી. ॥૪॥ વહ ॥૧૦॥

કાઝ કરવા સંનર્ત ધમદયાપઝી, આપોછો અવમિયે ભુલી મિઝ
વાપઝી । તેનો હરિજનનાં કરવા કામઝી, તમ વિવા કરવા મળી
સંનમે ડામઝી ॥૧॥ કવ—કામ મળી લીઝે કરવા, તમ વિવા તમારા
કામમે । તેહમદ અવમિયે આપો, વાપ ધરી મર તમમે ॥૨॥ કાઝર
છો હરિજનના, કાઝ કાપવા કદનામિયે । મિમિલ વહ મળી દે'ના
ગ્યારા, કરોછો રક્ષા વહુ મિયે ॥૩॥ વાપ વાઝે એમ વાઝમે, શાપુ
શાપુ મિયે અવર । તેહપતી અવિલ હેને, અમ પાછોછો વહુ પેર ॥૪॥
સંનવા શાપુ સંહારવા, તમપર ને'છો નૈધાર । અંનર વારે વારિ મળના,
તમ કરોછો સંહાર ॥૫॥ હરિજનમે હોંચા હઝાર, વિવમ કરે'કે
વિપુલ । તેમે અર્થે નૈધાર રાખાં'કે, વાર કરે વાર આપુલ ॥૬॥ ધમ-
ધમ સમર્થ વળી, પર્વવંદ્ય વર્મવા વાઝ । મુખર્મીના સનેહી છો, છો
અપર્મીના કાઝ ॥૭॥ હેનુ છો હરિજનના, મરા સર્વેશ સુંદર દયામ ।
મિષ્ટુનામંદના વાપઝી, વાનમ મારા વિધામ ॥૮॥ કહવું ॥૪૧॥

વિધામ છો વાંતા વસમે સમેઝી, વપારે મિઝગમે દુહ આપી
દપેઝી । તે મધારા સંન વનુંવનું સમેઝી, પમ તેનું દુઃખ તમમે વહ
મમેઝી ॥૧॥ કવ—મમે મહિ મરીવ પીઠનાં, તમે વોંપ કરોછો મેહ
કામમે । દામનાં દુઃખ રાઝવા, રામના મળી આઝસ રમે ॥૨॥ પીઠ
રહોછો આમી મારા, તે સંનર્ત સંકર રાઝવા । અર્જદ દે'કે વહુ અ-
તરે, તામ અમ પોનાવા કાઝવા ॥૩॥ કામ વહ વળી મ શાકો, પીઠા
અમ પોનાવા મળી । વને અર્થે અમવેનવા, કરો છો અમવ વળી ॥૪॥
મારે મિઃકાંક મિઝગમ દે'કે, વિઝ કોહ બ્યાવનું વળી । સાંવ કરોછો
એ સંનર્ત, તે કં'વાનું વળી વળી ॥૫॥ મુખ તમારા મળનાં, આપનો
વળી વળી અંન । વનું વાંતું મળી અંન આપનું, એવા વાંતા છે

સંન ॥૨૧॥ અભાષણે આરા ઝીકમાં, સંન હેને રો'ળો ભાવવાવ । કહી
દેખાઈું હું કુવાનિધિ, બન્ન-બગદારી બગવાવ ॥૨૨॥ ભાષા ભરેહી
શ્યામલા, ભલે સમના છો બીહરિ । નિષ્કુનાનંદ ૬ વારના, ભવિન
છે ભરાભરી ॥૨૩॥ કવચું ॥૪૬॥

ભયમે વા'ના છે ભયભા જે અવગી, ભેદ દરિદ્રમનું કહું વરભગી ।
ઝપી વિભારના ભયમે ચિદાદ્યગી, ભય વિના બીજે ઝપી ભાવનું જ-
ગતી ॥૧॥ શબ્દ—અવ બીજે ઝપી ભાવનું, રે'છે ભયભા વાળમાં વિન ।
દૈદિક વૃન્ને ઝપી દાક્ષના, ઝપી વંચ વિવગમાં ઝીન ॥૨॥ શૂનાં વેડાં
ભાગનાં, ભાષણે ઓ ભયારા ગુણ । મિરબલી ઝપી મુકના, સુંદર મુલિ
ભગુણ ॥૩॥ અન્ય અરોભો કરમાં, કહી ઝપી કેવો નિરખાર । ભય વિના
જિભોકમાં, ઝપી વહનો બીજાઓ આર ॥૪॥ ભવેના કારણ ભયગી,
ભયરેછે ભાવ-ભાવ । મોહારિ ઝપી ભાગના, રે'છે વનુષાધી ઉદારા
॥૫॥ નિષ્કાધી નિષ્વાવ નિર્મલ, નિર્બેર મે'ર ભવે વળી । વધા અવ
જોડ ભાવના, ભવે કરો દશા ભેદનગી ॥૬॥ ભયારે ભેદ ભેદને ભવે,
વધ અરણ વાળ છે ધીન । ભેડાં વાલોળો ભાદ ભવે, બીહરિ ઓ કહી
ધીન ॥૭॥ આશર્ચ વનું ભયમે, કહી ઝપી ભવાનું ભવ । નિષ્કુનાનંદના
ભાવગી, છો બન્ન-દયસભ બગવાવ ॥૮॥ કવચું ॥૪૭॥

દરિદ્રહરિનીના હેને ભાવજોગી, ભેદના ભવે કોઈ મંથાવ દહ-
જોગી । ભયગી ભાવજનાં વાવ વજોગી, નિષ્કા ભાવે વજ ભજ-
જોગી ॥૧॥ શબ્દ—ભજજો વજ નિષ્કાભવે, ભે વનુને જનાવે કરી । ભ-
નુદ્ર જે ભજદનો, ભે ભજન મર જાઓ ભરી ॥૨॥ પુછી છે અધુના શામને,
આ ભવમાં વળી વળી । દાર્ગાને દેવન ભાવજે, અવો'વ દહજો ભા-
વળી ॥૩॥ ભજવદનાંને ભાવગી, કામુ ભાવીંડે કામદૈ । ભોવે વ-
જાનો ભવ દહજો, કહું બીજ ન રહી કાંઈ ॥૪॥ દેવન ભદિન જાનજો,
કરી કાપરના વળી દુર । આગજ વગ આરોપજો, વાંને ભાવો ગુર
॥૫॥ વળું વજ વનદયામનું, અભિ ભાવજે ઝરવેરિષે । મોજવ ભટજો
અવની, આ મંથ જો ભાવજો ॥૬॥ વકાદજા વદ પુંવાલીશા કવચાં,
વળી વારસે વનાં વરણ છે । નિર્બજ ભવજ ભવને, મદા વદ સુભ-
રણ છે ॥૭॥ ભવન બદાર બઝાંજુનો, મામ પુરપોલમ પુન્યમ રહે ।
નિષ્કુનાનંદ અવેન અર્થે, કર્યો વધ ભયગી ભવે ॥૮॥ કવચું ॥૪૮॥

पदपग धोछ—मने मानीपो मोद अपार, समझी वाल सारी । सारी
 पेछो में शोधियुं सार, मति जेवी हनी मारी ॥१॥ भारी जाणमां
 आधियुं जेम, तेमनुं में तेम कह्युं । कह्युं अंतर उपज्युं एम, समझवा
 सार थयुं ॥२॥ ययुं निर्धनने धनरूप, बसमी बेछा समे । समे अंतर
 नाप अनूप, दुष्ट कोइ नव दमे ॥३॥ दमे समझपा विना शरीर,
 प्रगट प्रभुने भेली । भेली मही बलोवतां नीर, प्रापनि सई छेह्नी ॥४॥
 छेह्नी समझण संतनी एह, प्रताप प्रभुनो जाणे । जाणे समर्थ श्रीहरि
 तेह, अरोसो प उर आणे ॥५॥ आणे टांजे करवो विचार, बिबेके
 बळीबळी । बळी नरने करवो निरधार, भोटा जो संतने मळी ॥६॥
 मळपो भनुष्य देह असूल्य, फरीफरी मळतो नपी । नपी घटती
 राखवी भूल्य, कह्युं सुं हुं कपीकपी ॥७॥ कपी कह्युं में सर्वनुं सार,
 साणा समझी लेजो । लेजो निष्कलानंदनो विचार, सुंदर सारो
 छे जो ॥८॥ पद ॥११॥ इति श्रीसहजानंदस्वामिशिष्यनिष्कलानंदमुनिविरचिता
 हरिवलगीता संपूर्ण ।

हरिवलगीता समाप्ता ।

श्रीस्वामिनारायणो विजयतेस्वरात् ।

श्रीनिष्कुलानन्दमुनिकृत-

काव्यसङ्ग्रहे

हृदयप्रकाशः ।

सोरठा—समस्तं शीघ्रमहपाप, मंगल करवा माहेरुं । अमृतपद प
नाम, अमंगल अछर्तु करे ॥१॥ वर्षथकी घरिये ध्यान, प्रगट पुरुषो-
त्तमलणुं । निर्विघ्न होय निदान, विघ्न सर्वे चिरमे घळी ॥२॥ रोहा—
अनि क्षीणी छे आ कथा, कहे न समसे कोय । सो संक्षेपे सूचयुं,
मनि विषो एषी मोय ॥३॥ वाग्मवार विनय करी, कर्क कथा उचार ।
मनि अनि पो'चे नहि, ते पो'वाओ तमे पार ॥४॥ सहुरु शिष्य सं-
वावयुं, कर्क कथा प्रकाश । जे सुणतां शुद्ध शिष्यने, होय हृदय
तम नाश ॥५॥ शिष्य उवाच—शिष्य कहे सहुरु सुणो, पुछ्छुं लागी
पाय । सूर्ति जोवा महाराजनी, इच्छुं हुं उरमांय ॥६॥ दिन बहुतो
वाखओ, करुं कृपानिधान । पण आजसुधी अंतरमां, भाळया नहि
भगवान ॥७॥ जेम कहो तेम कर्क, हाथ जोडी रहुं हजुर । दीनबंधु
दया करो, तो हरि देखाय डर ॥८॥ अंतर मां अणोसरुं, वण बीडे
प्रजचंद । ड्यारे देखुं जगपति, एारे सुख आनंद ॥९॥ एस शिष्य
सहुरुने कहे, अरजी एह महाराज । अंतरमां इच्छा घणी, नाथ नि-
रभवा काज ॥१०॥ सहुरुवाच । रोहा—सहुरु कहे शीव करे, अमथो
शिष्य वसंग । सांभळय तारां संघन्धी, केन छे सतसंग ॥११॥ मन
बुद्धि चित्त अहंकार जे, ते कहिये कुसंगी पार । त्यां जोवा इच्छे
जगदीशाने, तुं करी कोण विचार ॥१२॥ श्रवण स्वप्न इगन दोष, र-
सना नासा नेक । कहिये पंच प कुसंगी, कर्प तुं हैये निवेक ॥१३॥

मेमां जोषा इच्छे जगधनि, भुं समझी नुं सुभाष । मनिन अदिग्धा
 हरि, न हसने केहि निरवाण ॥१४॥ शिष्य शिष्य—शिष्य कहे समझी
 कहि, कहुं कुसंगी ने कोये । समझी सवे समझी, एव समझी कोये
 ॥१५॥ कव समझी करमां नहि, परमां पावक एव । अभाव एवो
 मधी भावमो, समझी परमां सवे ॥१६॥ अकगुण एवो ओळखावि-
 ये, कहुं कृपाविषाय । इमो एवो वृ देवीने, समझी रहुं सावधान ॥१७॥
 मे जाणुं एव साहेबा, हेतु के जो इमका । समझीमां कानुपानु, मे लानु
 नहि सवनेका ॥१८॥ जेव के नेव जगविषय, जाणी इतिवामना मार ।
 कथापनमां हीनुं कहि, जावमज अघार ॥१९॥ समझी जगमो भाषये,
 करे कीजारी हास । मोटो जगम निमयो, उपारे कयो मवाज ॥२०॥
 एवमे कहुं परमोदिया, कयो समझी कोळ । कृति न वाळि अंगरे,
 कहो एव केव कोळ ॥२१॥ अदिगा अंग-काजरी, एव इदिय जे कै-
 ल्यास । परमां मने ओळखाहीन, एव कही एवो शिष्य धुन्य ॥२२॥
 नदुपकाय एव—मेवे समझी कहे मधी जाणमो, नु शिष्य अजाती जेरा
 आसनाहुं कयो एवमे, जाणां जे जेव कोर ॥२३॥ समझी कोरी मो-
 र्पणी, कहुं कांयक निरधार । कदाच कहुं ननु दिना, रावमां हस्य
 जोहार ॥२४॥ संकल्पे सृष्टि सवे, जाणी वसाही कर । कहो हरि विद्या
 रहे, भीमर के अरुण ॥२५॥ नर वही जाणी कृपा, सिंधु लाने द्वीप ।
 समझी सवे एव, समझी सवे समझी ॥२६॥ एका विद्यापन मगरुण,
 जाव कोष वजपाद । जाणी भर्षा एव अनो, गिरि गहर कर पाद
 ॥२७॥ जेव कानु जगममां, मे जाणी मोनी वजपाद । अविनाशी रहे
 परमां, मधी जाणमा कदाय ॥२८॥ सावधान समझे नहि, मे जा-
 नेउं कही कोळ । संकल्प सुख दुःखमा, करे सान्निध कोळ ॥२९॥
 जेव विमोह वस्तुने, मेमां भाव लहान । समझीमां रमी रहे, सुखद
 दुःखद मज ॥३०॥ रामदास समरे रामने, भावभाव समरे भाव ।
 कामकाय समरे कामने, भावभाव समरे भाव ॥३१॥ सुखसुख म-
 मर सुखने, दुःखदुःख समरे दुःख । सुखसुख समरे सुखने, एवको
 मज विमुक्त ॥३२॥ निमिष एक मजगे नहि, संकल्प करमां मोय ।
 जावमज सवेमां, हीविउं होरी मोय ॥३३॥ जेव व जोये जाणमा,
 कहो हरि रहे कोळ हाव । शिष्य नुं समझी विद्या, हीवे न कदिय

જાન ॥૧૪॥ સર્વે સંકલ્પ સુખમાં, કરનાં આવે જ્યારે । વહ સંકલ્પ
દુરિનજો, વેદ વધો નિરખાર ॥૧૫॥ સુંદી વાનુ ખીનરે, જાણી જરી
અવેક । રંધિ દુરવે રાખિયો, વધો વારમો વેદ ॥૧૬॥ તેને તે જો
જાવ્યો મહિ, જાણ્યો વરમ કંદ । જો વિચારી શિષ્ય નું, અરિ કહે
નું વહ ॥૧૭॥ સોચ—સમજ્યા વિના સુજાન, સુખ ન હોય કોઈ રૂને ।
સો વહી વાન નિરવાન, જાણી લહે નું શિષ્ય સહી ॥૧૮॥ રૂને જો
દુરવચકાએ નહુવશિષ્યવંશાયે વચનઃ વસન ॥૧૯॥

શિષ્ય જ્ઞાન રોજ—ત્યારે શિષ્ય કહે સમજ્યો સહી, જેને કરી
કૃપા કરી વાન । જાણ વહી જે જોજકર્ણ, વરને કરી છે વાન ॥૨૦॥
વહ વિના વર્ણ કોયે, વીજાં જે દુગ્ધાજા । કૃપા કરી જે'જો કરી,
જોજલું વેને હું જાણ ॥૨૧॥ નહુવચન । રોજ—તેણે સહુ કહે ના-
નકવ વહી, વીજી વુદિ નું જાણ્ય । વહ નારા અંતરમાં, રૂમેણ કરેજે
દાણ્ય ॥૨૨॥ જેને સંકલ્પ મન કરે, તેને વુદિ કરે જમાન । ત્રિઃસંવાય
શિષ્ય કરે, જ કરે તે નિરવાન ॥૨૩॥ માન નાન સુખ મંચંવી, વહી
તે વર્ણાજન । ઠિક વહ ઠેરાવિયા, માન જાણ્ય કુલ વર્ષ ॥૨૪॥ વાજ
જોવન વુદવનું, માન કવ નિરવાર । વહી તે ત્રિધવ કરું, અર્ધે ચી-
નર મોજાર ॥૨૫॥ નર વારી ત્યાગી વહી, વહી જે લીધો વેદ । તેને
તેણું જવાવિયું, અંતરમાં અહોવિષા ॥૨૬॥ વગુ વંચી વજન મગ, વ-
વેલી જેને જાન । વુદિયે વહુ ત્રિધવ કર્યા, વિદેશ દેશ વિનાન ॥૨૭॥
વહવહમાં અવેક વિધિ, માન કવ ગુણ આકાર । વ મર્વે અંતર જા-
ણિયાં, જે'નાં જ આવે વાર ॥૨૮॥ જેને જાણી જગનમાં, વગુ વિવિધ
વકાર । તેને દુહાથી અંતરે, અર્ધે તેનો મંદાર ॥૨૯॥ અવિ આપ
વહી તેજ જે, અનિલ જે આકાર । વગુ વહ વંચના, કરી મેલી
સહ કાજા ॥૩૦॥ મનમનનું મનાવિયું, કવકનની કહું વાન । વજ-
વનનું દુહાવિયું, જગમગની જે જાન ॥૩૧॥ વોન વોનાનું વારકનું,
જોવ જોવનું જેહ । રંગરંગના કવને, મરન મનાવનું મેહ ॥૩૨॥ વાન-
વાનની વિગતી, જાનજાનનું જેમ । વાનવાનનું વારકનું, વાનવાનનું
વમ ॥૩૩॥ વજાજ જે'વાર જે'વાર વ્યાજ, વાન વાગવની વોવ । વુ-
દિયાં વેલી નહીં, વર વોનાની વો'વ ॥૩૪॥ રસરસના કવને, જાને
જેમ છે તેમ । સર રસ સોજી વરા કર્યા, ત્યાં દુરિ દેવાયે જેમ

॥१९॥ सुनी कही सुनना, करे बुद्धि बहु विचार । जा आवे सुन
 कचरे, जा आवे बाध विचार ॥१॥ होऊ हवेनी बेहिनुं, मंदिर मो'ल
 मोमान । घर कोर बहु बंगला, मरिये मजारी ए बाग ॥१८॥ एका
 अनेक अंगरे, अर्पा लई भरपूर । अशुभ पदं भवलोकीजे, हरि रहे
 छे दूर ॥१९॥ बडी रागराज हवे रखा, कह प्रपंची रीत । बनेबने
 बिगनी करी, कांजाभाज सहित ॥२०॥ काकबाज सवेनुं, गोपी
 मिये स्तार । आवे मजनुं अगमां, ने राखे करी बहु धार ॥२१॥
 जखजखनुं जावे वपुं, ककककयो बहु बेर । सखसखनी मो'ल करी,
 ककककनी बहु बेर ॥२२॥ राख कहेवा मो'रमां, मजाधरो छे जान ।
 कधीर कवा कवकमां, बेरो व वहे बाग ॥२३॥ बाजक मोनी मजिकमि,
 बजा पियोमा हीर । लान बजाळां लसभिया, धाप्या मजिय थीर
 ॥२४॥ अहिबुद्धि जावे बडी, गरम बापु बासिन । एह जादि बहु
 अंगरे, बनेबनी निमनिम ॥२५॥ मंग्र जंग्र मूक होनो, मारक बेरक
 कोर । पैरक मूल मजारी भय, कै हेव अहेव कोर ॥२६॥ जेजे जा
 कया जगनमां, तेने दिखे कयां कर । कहो शिष्य हरि कयां रहे,
 अर्पुं थीनर भरपूर ॥२७॥ कहीकही कयां कयां, रही रहीगयां ज-
 मेक, सहीसही बाग गोपी कहूं, नहिबहि न के'बावे नेक ॥२८॥ ने
 कया हवा अंगअंगमां, रहीगयां कई रोमरोम । जकारव ए जाजवा,
 छे बुद्धिने कोम ॥२९॥ जेजे जाणी निमव कयां, अर्पा थीनर मे-
 मांइ । काभी देकाजुं मोखनां, हे'वा हीपुं बहि कयांइ ॥३०॥ शिष्य
 बधी मुं समझनो, मुं पुं मोळो भूष । मुने कोकपो लाहेरे, तेनुं न
 जाणुं कय ॥३१॥ भाग्य—साची कहूंपुं ए बाग, समझे सुन वा-
 सीवा सही । नहिमो कपु साझान, बाग बगाइयो बहु कहूं ॥३२॥
 इति श्रीहरवचनभाष्ये कठुमहोदयविरचिते कृष्णार्जुनसंवादे ॥२॥

शिष्य उवाच । वेदा—शिष्य कहें साधु सही, रहूं अंधारें पोर ।
 जेजे जाहा समझनो, तेनो निसर्ग पोर ॥१॥ बडीबडी बगावजो,
 मोखलावजो जरि एह । कहो कपट कपटीन्यां, हुं सुणीवा करी अंह
 ॥२॥ कठुमहोदय—सबुद्ध कहें बिल नाहर, बिनवे बहु जाकार । कही-
 कही कहीवे केटला, कहंतां ने जावे बार ॥३॥ जे जेने कथावे के-
 लिंगां, ब्रह्मा कयां प्रमाण । तेने बिल बिल बिलवे, जाघन काज

सोहे जान ॥४॥ जान जान सुन संदेही, देह मेह चर बार । आई
 ओआई अगिनी, एह चिनचे बारबार ॥५॥ अचगुन गुन करि चित्रने,
 संभारे चित्त सोप । सुनइ वहावे समझी, चिनचे चित्त चित्त होव ॥६॥
 अन्न चर चाम चरणी, चहु चंभी नाच गराम । देस प्रदेस पुर मगर,
 चित्त चिनचे आसोआस ॥७॥ चंभी चर चोनामजा, राने हेन कुहेन ।
 एहुं समझी जंनरे, चोनुं जवावे चित्त ॥८॥ जा चहिन आ सुभो,
 जा वाचा मोछा होव । चित्त चित्त एत चिनचे, सहज सभावे मोप
 ॥९॥ जा रोगी आ रंगी बहि, जा बुद्धा तुवाव बाळ । जा रूप कुरूप
 जारी कर, चित्त चिनचे लमचाळ ॥१०॥ चर चली अगझी, जह
 चैनचनी जान । अलचिनचे एहे बहि, चित्त चिनचे दिन मे रान
 ॥११॥ चिले चिनची चिनची, राकपा हरपमां कव । चिनोकरा ल-
 लेमल, संभारे मोप लकव ॥१२॥ सर्वे कर संभारला, व रहु वचने
 देह । नाई नाई देह करे, शिष्य लमझ विवेक ॥१३॥ एते कपु अनि
 अचहुं, नाई हाकपुं हाव । निपां निरन्धरा बाधने, कहुं देवापां
 हाव ॥१४॥ आला जगनमी जावर, जरी भीतर मोझार । एमां जोषा
 जगदीशमी, नाचव म कर नगार ॥१५॥ शिष्य सोदो संकर बपो,
 लपो अनुप्यनो देह । अज्ञाय आन्वी चित्तहुं, राणी रघो तु तेह
 ॥१६॥ वळेवळे वळो वेचमां, वळेवळे वळवाव । लळेगळे जामी ॥-
 कपो, वळेवळे कहुं निदाव ॥१७॥ नाई चारुं कपां रघुं, जो शिष्य
 विचारी बान । जावे बहि मोप माहेला, जळी व जान कुजान ॥१८॥
 जव जावे मांसे मळी, जावे होटा कोर । कपुं कारज आवनुं, दीधी
 मुजने मोर ॥१९॥ मोरज मोर मोटी जीह जावे, जावे जन्म आ
 एकेवे अनि । विचारी जोने ररमावे, कांय काय व वनुं रनि ॥२०॥
 इति श्रीनृसिंहकव्ये नृसिंहकव्ये एतः प्रथमः ॥३॥

शिष्य ज्ञान । तोर—शिष्य कहे हुं काउमनि, रनि न लमइयो रीन ।
 जव बुद्धि आम्हा माहेला, लेमज भाग्युं चित्त ॥१॥ चंभी ने वांनं आ-
 निपां, एह ओहुं अज्ञान । चरचली चलावनुं, व कहुं मे निदाव ॥२॥
 वळीवळी करजो कारला, लळीलळी लाणुं वाव । वळीवळी मावीला
 जहायनु, वळीवळी के'जो कांय ॥३॥ नृसिंहकव्य—सद्गुरु कहे वच
 शिष्यामणी, जंगमांदि अहंकार । अहं जगन करी जावनुं, धर्मे-

भिन्ने देवे लुगार ॥४॥ मम संकल्प मोरे कथा, बुद्धि निष्कपना बहु ।
 चिन्ते राख्या चिन्तकी, ले हूं मे मादं लुह ॥५॥ भारी मान मे मान के,
 भारी मगिनी आई । भारी जान मे मान के, भारी सगा मे साई ॥६॥
 लुन कलज संवधी, माद कुन कुटुंब । एने अर्थे भा मने, लहुं
 कह बिबाह ॥७॥ एह भारी हूं एहरो, लहुं बहि जय काज । ममान
 एह लेनूं बहि, कहं तिन्ये मगिबाह ॥८॥ एने दुःखे हूं दुःखियो, ए-
 ह्ये लुखे लुख । एहमे जमे हूं जम्भो, एहमे लुखये लुख ॥९॥ ए छे
 भारी जानया, एह छे मादं लन । ए छे भारी प्राणप्रिये, ए छे भारी
 जीवन ॥१०॥ भारी मित्र मोत्र एह, भारी वंश वधार । लेनूं केम
 ए लजलमे, भारी ए जाधार ॥११॥ अज वन माज माहेरो, भारी
 वनु बरिबार । कुन मादं वंशुं अति, हूं कुनरो जानमार ॥१२॥
 भारे बाब बाहे बहु कर्पा, मोरे मोरां काव । ले वरनो हूं रीकरो,
 बहि लजार्नु नाथ ॥१३॥ हूं मोरो हूं मोचरी, एहे लहुं जमे जान ।
 हाज हाजी माहेरे, करे सेवा दिन रात ॥१४॥ कुन न करे माहेरो,
 कंथे लखें जय । मोहेर पुर मह माजवो, हूं हूं एक राजव ॥१५॥ भारे
 लुख चिन्तोकसां, कोन जावे कहो जान । लुखो लखें जगनधी, भारी
 मोरी लाज ॥१६॥ हूं जे कहं ले बापछे, हूं कहं ले न करे काथ ।
 हूं लहुं लो जानें लखं, हूं लहुं लहुं लो जान ॥१७॥ मादं बापुं बा-
 पछे, न बापुं नथ बाप । बीजो भारी बराबरी, लुखो लुखी जगयांय
 ॥१८॥ हूं कचाळो कहो लहुं, हूं लोको जंन अवार । लोका कलसां
 जानरा, लुख भारी वज्रदार ॥१९॥ बुरे बखिष हूं कर्पो, लुखर दक्षि-
 नादि देवा । हाही जटा जोई जानजो, राख्या छे वंश केवा ॥२०॥
 हूं हूं करी हाले लहुं, अहं ममान अवार । हूं मादं माने सही, एह
 जानो अहंकार ॥२१॥ हूं गुगलि पहिन हूं, हूं अकपोतुं बेर । बा-
 लमाज लखनो, हूं जानुपुं जेह ॥२२॥ जंजे ले निर्जय कर्पो, लेमां
 काहे लोख लोख । जावा न हूं जिनिये, कह हूं कजाओ कोख ॥२३॥
 हूं लुका बापास हूं, हूं महनीनो मेन । भारा लुखनी वारना लहुं लुंजे
 करी हेल, ॥२४॥ हूं गुरु हूं गरवो, बीजां लखें बाज । भारी बराबर ए
 लहुं, अहं बहि काइ काज ॥२५॥ हूं मादं करी मानीनूं, जगसां पन-
 किचिन । एह अहंता लुखी, शिष्य लुखी ले रीन ॥२६॥ अहंमने

રાખ્યાં જાનિ, ખરી ખીનર સોજાર । જેએ પદાર્થે જગનયા, નામ
હવે શુભ આપાર ॥૨૭॥ કહો કહો જાતિરયા, મર્યાં પદ ચરપૂર ।
કહો હરિ તે વર્ણ રહે, શિષ્ય સમજ કવર ॥૨૮॥ દિન વદુષી
શાખહો, તેં જાણ્યોંહે જાન । વળ કેમ જાણે હરિ નિર્ણ, તારા
ચર્યાં વાચ ॥૨૯॥ કાઠ્યાં ન નિસરે કોપથી, પર્ણ વાખ્યાંહે મુખ ।
કહે કહે જાણ કાઠ્યા, નો બોલો કરે પ શુભ ॥૩૦॥ હરિએ દોષ
વર્ણ્યાં જા, બીહરિ છે ઓ નૈયાર । જાણિ વહેં જાંનરે, ઓ દોષ વર્ણ
વિચાર ॥૩૧॥ જોષારવાણે વર જર્ણ, કહરહો જાનિ મળ્ય । ણુ
જાંનર તાણેઈ, કેમ રહે હરિ તેજ યવ્ય ॥૩૨॥ ઘોરઝ—જાંનર જાનિજ-
શુદ્ધ, વિદિષ જાણે વિચારે જર્ણ । નિર્ણ રહે કેમ વુદ્ધ, જાનિશુદ્ધ જે
બીહરિ ॥૩૩॥ રવિ જીહરવચ્ચાસને મહુવચિવચારે વર્ણ : ૧૧૫ ॥

વિષ્ણુ જ્ઞાન । રોજ—શિષ્ય કહે વદ્ જ્ઞાન છે, તમે કહું કેમ છે
તેમ । જાન મદ વદુ જગદી, કહો કહે રહે કેમ ॥૧॥ કથાવ વદનો
જાણે, જાણિયે જાણ્ય । કહો કેમ વદ નિમરે, તેજની વદાવો
જાન ॥૨॥ જાંન : કરજ રહે જાંનરે, જાન વુદ્ધિ વિષ્ણુ જાંનર । જન્મ
વદાર્થે જે કથા, તેમો રહેંહે વાર ॥૩॥ કેમ જાણ્યાં વદ જાંનરે,
જાણે જર્ણ ખીનર । નિર્ણ્યાં નિમરે વદિ, કરી રજ્યાં વદ વર ॥૪॥
વની જેએ વદ જાણ્યા, વધી નિએ સમર્થ । જાણી જાણ સર્વાં વર્ણ,
જાણિયો જાણ્ય ॥૫॥ જાણ્યાં વર્ણ પ જાણિ રજ્યા, કે જાણિયા વધી
કોષ । વુદ્ધ વદ જાણે, જાણુ કહેજો સોય ॥૬॥ મહુવચ્ચાસ ।
રોજ—જાણુ કહે જાણી વદું, ન વુદ્ધી તેજની જાન । જુનિ રદ્ધ સર્વ-
જાણ્ય રહે, કહું મુએ સાધ્યાન ॥૭॥ જાંન : કરજની જાણ્ય, વધાવ રહે
છે વચ । જાંન : જાણુ જે જાણે, તેમો મોંધિહે જાંન ॥૮॥ દિન વાણુ વિ-
ચાર કહું, વદ્યા જાણિની કુમાર । જદ્ધ વૈનવ્ય જે જાણ્યા, તેજ
જાણી કરે નૈયાર ॥૯॥ દિગદાર દોષ જાણ છે, મધીગદાર મોષ
વર્ણ । જર્ણદાર મો જાણ્યહો, વદ્ જાણ્યા છે મર્થ ॥૧૦॥ વદ્ધદાર
જાણો જીવન, જાણિનીકુમાર દુર જાણ । વદ્ધ્યા વચે વોરવા, જ
જુએ જાણ વધાજ ॥૧૧॥ દિન જાણદારે કરી, વધો કરે વેંવાર । જાણ્ય
જુએ જાણ્યા, જાણુ જર્ણ જાંનર ॥૧૨॥ વર વારી વુદ્ધ જાણ્યા,
વુદ્ધાના જાણ્ય જેજ । વહોરી વિદિષ જાણ્યું, જાંનરે જાણ્યા વદ ॥૧૩॥

વશુ વચ્ચી વચ્ચગના, અહ વેતન્યમા જેમ । વાચ રુચ આકાર ગુણ, વિ-
 બને વહોર્યાં રુચ ॥૧૪॥ સુખદુઃખદાપિ કોપીને, રાક્ષા કલિયા
 માંય । જેમ કોલે તેમ જાણી મિયે, સજાય જ રહે કાંય ॥૧૫॥ શત્રુ
 મિત્ર શત્રુને, સમસે સર્વ સુજાય । જેઠા કર્યો તે ખીતરે, ધરમાંથી
 વચ્ચસાય ॥૧૬॥ હોમ મગારાં પુંદ્રી, તુરી શરણાદ શય । જાંઘ
 શરંગ મંત્રીરાં, નોમુચ ફીંગી અમકય ॥૧૭॥ સતાર સરોશ સારંગી,
 સતીમંદક મોરચંગ । જેમ સુંગઢાં વાંસઢી, શોકદ મોચક કવંચ
 ॥૧૮॥ ઘડિયાલ ધંદા ધુપરા, જાજર જંતર જેહ । શીખા શેનાં-
 રવાજ કલ, રણવીંગ નિરરી ભેહ ॥૧૯॥ કરનાટકકમાચા, સરજ-
 ળગોજાસાર । તચલ જામાં સંત્રી, વહવચ આદિ અપાર ॥૨૦॥
 જેઝે વાજાં સાંચકપાં, ભેનો કરી નિરપાર । ભૂં વનાર્યાં અંતરે,
 વાચ રુચ આકાર ॥૨૧॥ જાચ જર તાલ મૂર્છમા, તાવનનો મહિ
 વાર । સુની ફીચી સાંચઢી, જપ્યાં દુરય મોજાર ॥૨૨॥ કલિન સ-
 રેવા સાંચી કવંચે, જેઝે ઇંદની જાન । શોશ બોપાઈ સોરઠા, શીકપો
 સહુની વાન ॥૨૩॥ પૂર્વછાપા વરગિણ, પુરા અપુરા ઇંદ । શમ્દનના
 સપૂદનાં, વચ્ચાં અંતરમાં ફુંદ ॥૨૪॥ કાવ્ય કવિ પુરાણ વદ, જાંઘ
 વેદ વહુચિવ । વહ જરાનાં ખીતરે, શેલી રેખ પ્રસિદ્ધ ॥૨૫॥ વદ જ-
 હુમાં અવેક વિવ, અભિ શુદ્ધ વચાર । રીત જે રવરવનખી, કેંતાં
 જ આંધે વાર ॥૨૬॥ મજ વાજ નાચ મહિષી, ઘંટ સુંદ જર જંદુ વાચ ।
 શમ્દ આનના સાંચઢી, જ હોય અભિ અમુરાગ ॥૨૭॥ રીઠ ખીઠ
 કે મુંદનાં, વ્યાજ વાચર મોઢ । શમ્દ સુની મમઢી, રાક્ષા દુરયે
 અતોઢ ॥૨૮॥ રોજ મેરાં સેમરાં, સાચરમીંગા સોય । રુચમાદિન
 રાક્ષ્યાં દુરે, રહું જ વાંદે કોય ॥૨૯॥ વહ આદિ અનંત વશુ, ક-
 હેતાં તે વાંધે વાર । રવરયે શુદ્ધાં જાનિયે, વાચ ગુણ આકાર ॥૩૦॥
 કહી કહી કહીયે કેટલા, વશુકાવ્ય પ્રકાર । આચિરછા મહુ અંતરે,
 વધી માન લગાર ॥૩૧॥ મોર વૈયા શુદ્ધ મેના, શમ્દ વના સુખ-
 રેખ । કાક કવોન ચિવરી, અમુક શમ્દ પુણ્યરેખ ॥૩૨॥ સારસ હંસ
 વરવદા, રવ વહના રમાઢ । વદ શિષાળા શાકરા, વહ વોસ્ત્રે વહુ
 અંજાઢ ॥૩૩॥ વહ આદિ અનંત લગ, કોલે વહુ પ્રકાર । શુપાશુચ
 જર સાંચઢી, રાક્ષા દુરય મોજાર ॥૩૪॥ વંચી વહુ શેરશેરનાં, વોંચી-

मां बहु केर । वायु समझे महुना, एहमां बहि जभेर ॥१५॥ वायु
आवे कागमां, लावे रूप आकार । तेने सर्वे समझीने, भयो लह
भहार ॥१६॥ एग मांझानी जायगा, मधी नबरी जेक । एवां तेहेंछे
बाधने, बल करे बिबेक ॥१७॥ भबणद्वारे सोपीने, जाण्या वायु
जानंन । जगार्या छे जंनरे, समझे एह बुद्धिबंन ॥१८॥ एम बमाण्यां
जंनरे, जकपदारथ जोर । ते जाणेंछे ताहेरां, बल ए छे बोर्वा कोर
॥१९॥ शिष्य मुं समज्यो बहि, गयो एकये अवनार । ताहें नारा उपरे,
चारुपुं बहि लगार ॥२०॥ गाकल मुं भरपरमा, ठगी जायछे ठग ।
काम बहे केनां बहि, सर्वे स्वारथ लग ॥२१॥ कहिये शिष्यामन के-
हली, हिये बहि एकैल । आशा सही ए जंहुनी, उन्मल मावे होन
॥२२॥ मोरल—उन्मल मरबी संपन, अवर जनने जावे अरये । बोने
ओगवे विपन, बुद्धिहीन जे बाबरो बहु ॥२३॥ इति बीहृदयप्रकाशमन्त्रे
महुरक्षिणसंवादे वचनः संगः ॥२४॥

शिष्य ज्ञान । रोह—शिष्य कहे साधुं मही, में समझानुं बहि
सोय । तमे कछे तवामियुं, मावे न मज्जे कोय ॥१॥ ठगठग ठग ए
कांसियां, बगहा जाणी कर्पो साध । मोटा रणमां रोजिणो, मापों
गयो अनाथ ॥२॥ एह जेवां होय जंगमां, ओळखावो मुने भाज ।
माथ तमारा हाथमां, भारी छे गुह लाज ॥३॥ महुरक्षाव—एय सुणी
सहृद बोलिया, सुणजे शिष्य सुधीर । एव्या द्वारे बोरिया, स्पर्श
बहु समीर ॥४॥ स्पर्श सुन्द संमारमां, बीडा सुण्या सोय । पिह
अंतर स्पर्शो बिना, मळये मेण्या नहि कोय ॥५॥ हरिन उज्ज शरी-
रशुं, घीने स्पर्शो जेह । बर्म बर्म चोर्वा करी, राख्या हुदये मेह
॥६॥ मारी माना बालनो, स्पर्श ते सुन्दरूप । कोमळ काया एरपरी ।
अंतर उतारी अनुप ॥७॥ गादी तकिया गादलां, मशह कां मन्मल,
लामां गालमसुरियां, मोशिमार् अवन ॥८॥ रुहां एह मह रेसमी,
सुबाळां सुन्देन । एनो स्पर्श वामनां, के'बा रे' कांये केन ॥९॥
सेज समारी सुमने, कोमळ कळी कल । स्पर्श कपो मूडने, ते केम
जाशे धूल ॥१०॥ मद सुगंध छीनळनो, स्पर्शो पंजं पवन । तेनु
सुन्द शरीरमां, विसरे नहि कोय दन ॥११॥ ब्या पंदन चरबी,
असर चोळ्यां भग । तेन कुलेल मनमां, स्पर्शो वामे उमंग ॥१२॥

लीला सुखाळा सुगडा, लीला बाटा जेह । जेजे स्वर्ण विंढवे,
 अंगर कनार्या एह ॥१३॥ अनिसुखाळा सावहु, तेह स्वर्ण लखाव,
 जर्णो जे तेह जीनरे, सर्वे हुदपा भाव ॥१४॥ वनवेली वान वावा-
 नवो, स्वर्ण सुख हुदपाव । गुण सहित प्रहज करी, राक्या हुदपा
 भाव ॥१५॥ व्यास दिशि विष बहनि, स्वर्ण पीडा भाव । एह वन
 सर्वे अंगरे, राक्या समझी मदाव ॥१६॥ स्वर्ण वधु जालवो, शुद्ध
 जगुद्ध सोव । ओळखी कनार्या अंगर्या, निळे संघाव न होव ॥१७॥
 जनेकविधिनी ओषधी, गुण जाले जन जकर । एक स्वर्ण आमंरुद्ध,
 एक गरहरे दूर ॥१८॥ जळ कळ जेजे जगनर्या, स्वर्ण कर्णो जगान ।
 एक स्वर्ण पीडा दळे, एक स्वर्ण जालनी हाव ॥१९॥ एक स्वर्ण सर्वे
 गोधीने, कनार्याजे वर । जेहे बहि ओला जायना, जर्णो जे भरपूर
 ॥२०॥ अभिजाती रहे पटलो, वधी जाल जगान । मोहजल सुनु नहि,
 सर्वे कन्या लयन ॥२१॥ कर्णो हेड हीमर होनवी, त्या दिव बस कोव
 विव । कलान कन्याइ काकरा, वापी कर्णो प्रसिद्ध ॥२२॥ एहवा नारे
 अंगरे, जाहि कन्या जयवंत । कही देव्याहुं केरला, कहिपे व जावे
 अंग ॥२३॥ इया निरनवा मायने, शिष्य हच्युहुं शुं जाव । अ-
 शुद्ध एका अनरर्या, हरिनुं दशांज मो'व ॥२४॥ गव गोवरवाडर्या,
 काणा करे कलोन । हुंस निर्या दिसे नहि, जावे दूःख अनोन
 ॥२५॥ जेह एका तेवो मुज जे, बळपो सव जमाव । अनिशो जवहुं
 वधुं, व कर्णो लावे जमाव ॥२६॥ वन समझे विननि करी, जमपो
 करे जरदास । वधी वचरो एवो, वन तुं लावं नपास ॥२७॥
 मोरळ—नवासी व कर्णो लोन, अंगरे निरंजर जवमोडीने । लोपो
 जन्म जमूजण, वनविचारे वान नह ॥२८॥ इति श्रीहरकथात्मके
 सद्गुरुविष्णुसत्तारे चह । वसंतः ॥६॥

शिष्य ववाव । रोह—शिष्य करे समझो सही, आज वधी एह
 वान । देक अनि वरसुं वधुं, वरने करी जगान ॥१॥ वाध विंछी
 व्यासने, वाळी करे कोव पुढ । सुख लगे जावे नहि, दूःखदारी
 एह पुढ ॥२॥ गव विना कांसीगरवा, वधो कर्णो विश्वास । गरिब
 नह रही वरमा, नांवी गजामांही कांस ॥३॥ जेजे मातां बेरवी, पापी
 पुरा प्रसिद्ध । सद्गुरु व ओळखावजो, वेरी सद्गुरु वधुविद ॥४॥ सद्गुरु

कहा—मनुष्य कहे छुट शिष्य नुं, जोखण्यो में अभिषाष । कहेना
 कसर नहि रहे, जो समु ते समसाव ॥२॥ अंगर जोरी भयुज्जदनी,
 कानी नहि रहे छेक । रहना देखाही मुज्जये, जोखणाची एकोएक
 ॥३॥ राम बायु देखाहिपां, लेखज समझें छुर । नेत्रदूरे कपडे, ओइ
 मावेछे अरु ॥४॥ बाळ पुका पुचनि, छुट बनिसा जाय । इपाय
 न्हेन कसीरहुं, देवी रानी परदाय ॥५॥ जामूपण अनेकविष, एवे
 ककारे चार । कमळ कवा लांजा कनि, पीनळ सीमां पाट ॥६॥ वेर
 चिंटी कुंडळ कडां, हांस हुमर हार । चोखी बागु बरणा, कडी के-
 लनंगनाकार ॥७॥ तोरा जगरी लांकडी, सुंदर मोनी शिरवेण ।
 कंडण मुद्रिका मेण्णजा, मुरुर कपडनविष ॥८॥ के'नां एव कहेबाध
 नहि, चरेनां कनी जान । कच जाकार हृदये, रहेछे दिव मे राम
 ॥९॥ हाळ कवेपा मो'र जमुदि, पैसा बहु प्रचार । रह लवें जंगरे,
 रक्षा कच जाकार ॥१०॥ एहभाहि अनेकविष, बागु वमनुं कच ।
 आची कम्पु जंगरे, समझयो सुखर जगज ॥११॥ एक मोहमां मेनुं
 नहि, एटमां कच जाकार । बाळ सर्व जोधी कहुं, मो केहनां न
 आवे वार ॥१२॥ डार लुहार कुपीकर, लै संपाहिपा सोमार । जयज
 करे आधुपकडे, माह जगमानी कंमार ॥१३॥ एमां आधुप अनेक-
 विष, लेखहे कळा जे चार । कहेनां एव कहेबाये नहि, मधी कहेना
 नेह पाट ॥१४॥ पुषाको जे चार कनी, एह संपधी आधुप । लही
 मरे सहु लोहमां, करे वास्पर पुट ॥१५॥ रोमरोममां रमी रमां,
 कच ए रगरगमांय । गजशिखा आनी मधी, ए बिदा जंगर कांय
 ॥१६॥ काष्ठनजा कहुं केहमा, यहि कर्पा जे चार । बा'ज बहेल्ल
 एव पालणी, पलंग पटारा पाट ॥१७॥ माहां चांणी रोहिपां, जो-
 हिपां चांनि सोप । चिनु चारर चरणा, रेट रेटिपा होय ॥१८॥
 मेही मोहोव हवेनिणो, लेमां कर्पा जे कच । एह जनामां जंगरे, स-
 मझी सुखरु जगज ॥१९॥ एहजीपाट कहु वेनिणे, कर्पा जेह कुंमार,
 कणजे जोइ मकी करी, हाकवा हृदय मोझार ॥२०॥ गाळा कवा
 नागरहिणो, हाहि दकपात्र हमार । कंडां कुडी लावडी, कानी
 बदक अचार ॥२१॥ कमंडळ कवा कोहिपां, कचज बदहा ईट ।
 नाळ कवाचा मोदीपां, राक्यां वर जोइ मिट ॥२२॥ एव डार लु-

નાંઠિયા, યેવર મુંદરવાક । અગદજ મુરલી માલપૂરા, યેમુક મુંદર
 વાક ॥૩॥ બીર ભાગાં હોટલી, માટા જમંબી જાળ । રમવો મહુ
 લાકસી, વાલુદિયો વળાળ ॥૮॥ કાકદા કુલવરી, અગિયાં ને વહુ
 ખાન । પુઠા વઘોલી કરી વરી, રૈપરાં વરાં વરી વાન ॥૯॥ જાળી
 ગિહાવ જુઝવી, ભાવ સર્વની રીત । આળી રનાતી અંતરે, અનિ યળી
 જગલિત ॥૧૦॥ વાક વહુ સોપામળાં, આગિ તરકાતી નેહ । વપાતી
 વિપવિપની, સુખદ જમનાં જેહ ॥૧૧॥ કઠ્ઠ દઝ મૂઝ કંદનો, જાળી
 જુઝવો રમ । જીતે રનાતો અંતરે, જોડાતી ને મું જવદાવ ॥૧૨॥
 જેઝે રમ આ જગલમાં, અર્પાં જમર જરપૂર । નેને રમ જીતે કરી,
 જાળી જનાતો કર ॥૧૩॥ વકવાર જાહાર જેઝે કર્યો, અર્પો રમે
 ખરપૂર । નેને વાળો વામવા, કરે જનન જઝર ॥૧૪॥ વિસાર્યો વિ-
 સરે વહિ, જે રચા હરપમાં રમ । મુનાં વેઠાં સાંધરે, ભરકં રાત
 વિવસ ॥૧૫॥ આંબે રાંબે જો વ મઝે, તો વઝે અંતર વહુ રીત ।
 વાપત વહુ વુઝે વળું, વધી વંપાળી ઘીત ॥૧૬॥ માટે વળા કાતી-
 રમાં, ભાદનના વહુ સાત । દિનદિન વળે રીત રહે, કરી મુવપો
 કંગામ ॥૧૭॥ વમ રમ અનેકવિધિ, ખરાઈ રચા ખીતર । વમે વ
 કોડના લેમળ્યા, કરી રચા વહુ વર ॥૧૮॥ વઝૂ વંબી વજગ લમે,
 વર વારી હેરાળ । વેવ દાવવ દેવિવે, સહુ રસના વેવાળ ॥૧૯॥ વધી
 વઝરે વાવતા, રમ વાવા રમે રહિત । ગિહાવ મહુને ગિનિયા, રહી
 રસના અગિત ॥૨૦॥ વમ રીત છે રસની, સમઝી નેઝે મોવ । જેને
 રમે વ રોઝિયો, વધો વ હીઠો કોવ ॥૨૧॥ વમ તાંવેરે અંતરે, ભાદ-
 તનું છે મેવ । નિયાં વપાઝ દેવપામળું, વાક વ કરવ મું વેવ ॥૨૨॥
 ગિપ્યા મું સમર્થ વહિ, જે કર મું વહનાં લ્યાળ । વિગને વિગને વગી
 રચા, જરાવ વ રહિ જાત ॥૨૩॥ કિયાં આધી વરિ રહે, કિયાં રહી
 કરિવે વાન । અનાહી વહુ અનિ યળાં, કરે મોટો ઝતવાળ ॥૨૪॥
 લોચ—અનિ કર્યો ઝતવાળ, વાત દાવધી વહી ગઈ । રમો વિવસ વે
 રાત, અનિ જાહરી વેઠાં સઈ ॥૨૫॥ રવિ બીરપવપાઝમવે મહુક-
 વિવસવાદે અઢઝઃ કલગા ॥૮॥

વિવસ વાવ । રોજ—ગિપ્ય કરે લુની ભરાં, મહા વહુ વુવ રે-
 વાર । વધી વાવનાં વ વિસરે, વહું મું કોવ વિવાર ॥૧॥ જેને તમે

બાળાચિત્તા, તૈયે કપોં નવામ । રૈયન ને રાગા ચૈ, રાગા ને કપો
 દામ ॥૨૭॥ ચરાહી ખેડાં પર્ણ, તજ્યાંદિ તમ્હર । જામ કમ્હે મૂકે
 ચકી, ભુટંક તમાકર ॥૨૮॥ એવે ખરોસે ખચ નવો, કપોં ન કોય કિ
 વાર । ફઝી છે કોય ફરામવા, મુઠ કહો ચિત્તવા ॥૨૯॥ બહુમ્તવા ।
 રેવા—વલ્લભા મહુર ચોમિયા, ફઝી જરિ છે વદ । બચેન ચૈ મં બા-
 ખડે, કહું કરી ચિલેવ ॥૩૦॥ અશ્વિનીકુષાર બારીય, કવો નિચે છે
 મંચ । તે વનારે બંનરે, વહુચિત્ત કાલ્યા વંચ ॥૩૧॥ સુમત દુર્મત રો ક-
 હિયે, માકે સુંગી સોય । વનારી બંનરમાં, શૂન અશૂન રોય ॥૩૨॥
 પુષા વંદત સુમંગી, સુમંગી બહર પૂનમ । કહર બગર સુમંગી, સુ-
 મંગી નેત્ર પુષંગ ॥૩૩॥ અર્ધવાસ વાળા નિચે, વિશ્વવિશ્વ વદ બમુવ ।
 બાળી ચેડી બંનરે, લગ્નગી સુમત્ત જગત્ત ॥૩૪॥ પુષંગની પોર જનિ,
 બાળી પુષંગી જોય । ખરી સુમંગી ચીનરે, મોઝી નવામી નેવ ॥૩૫॥
 વંચા વંચેલી વૈ પૂષિકા, મેહેરી સુનાવી વામ । જોનરિયે રિષો
 પળી, પામળી પરિચલ પ્રકાશ ॥૩૬॥ શૂનમામા શૂનસોયમા, શૂન-
 દાવહી છે પુન । ચરમાનિની વામિકા, લીયે વામ અમુન ॥૩૭॥
 કમલ કેવરા કેનલી, વારિગાનલ વીચાવામ । મરવા સુમંગી યો-
 ગરા, પરિચલ કરે પ્રકાશ ॥૩૮॥ સુમંગી લગ્ન જોડિયે, વનારી તૈ
 વર । ખરીછે ને ચીનરે, વધી રાખી કોય દુર ॥૩૯॥ જનિ સંકો
 કંરિયો, કાલક વાલક વાળી કુંચ । આયે વેંચી વચ્ચો, બાલે જ્યારે વદ
 પુંચ ॥૪૦॥ વહુ દુઃખદાયક દુર્મંગી, માકે જો ન સંવાય । નેવન રહી
 તજ્યાં, દુર્મંગી તજ્યાંય ॥૪૧॥ વહુ પળી વલ્લભી, વર વારીની
 વેક । ચોલી જોઝી વહુચિયે । રાખી વધોવદ ॥૪૨॥ વચ સુમત મ-
 કર્તા, કેદિયે ન બાયે વાર । પાલી છે ને ચરમાં, તદ્વત્ત વામાદાર
 ॥૪૩॥ એક સખર ખરાઈ રહ્યાં, જામ્મ રખર્મ રખ રખ । મંચ સુમંગી
 પલમાં, રહ્યાં વસી વકરત ॥૪૪॥ કહ્યાં વદ ને કુમંગી, સુમંગી
 વહિ સોય । માંહે કેમા મોરમાં, કરે ન કવમે કોય ॥૪૫॥ લગ્ન
 જાએ તત્ત્વંગી વપા, ન રહ્યા કુસંગી કોય । જોનર કુમ્હે કુલિયા,
 રેવું મહિ રિલ માંય ॥૪૬॥ વામ કોય વદ જોનરું, મોહ મામ
 મામલા મૂલ । મંચ વિષયપી ગગરે, લગ્ન બખરે વહુ શૂલ ॥૪૭॥ સત્ત

रज तम कहिये, एनो छे महेमान । आप्यां गया ए रहे, न रहे वकी
निदान ॥२३॥ हरण घोरे हान बुद्धि, नार्क मारें नेह । पंच विष-
यधी पेन्धीये, जिया हार्यो जेह ॥२४॥ सुन्धी दुःन्धी संसारमां, पंच
विषयधी प्रमाण । पेन्धी पर पानामनुं, रहीछे नंचामान ॥२५॥ म-
नीनि परलोकनी, महा नीचने नोय । संकल्प सुख धाबाननो, करे
नहि एह कोय ॥२६॥ कीर्ति सुनवा कानमां, अनि घणो उत्साह ।
स्पर्श लेबा चारीरमां, बिलमां बहुबहु बाह ॥२७॥ रूप जोबा नय-
नने, रस लेबा रसनाये । सुगंधी लेबा नाकने, मधी आळस कांये
॥२८॥ शिष्य ओ जुगने करी, एह लज्जनी लज्जाह । नचे ए मार्यां
निसर्पां, देन्धी ओ दिल् मांइ ॥२९॥ एटला साह नाथने, जावनां
अगम बाय । तुं तो ललने तेहबा, शिष्य समझ्या बिनाय ॥३०॥
शेरस—जाये तियां न अबाय, बरत विधेय जियां बज्जी । ते लपाय
तुं लनमांय, जेय रज मय राने रंचे ॥३१॥ एहि भीटवज्रकाण्डमने महुद-
क्षिणसंघादे नवनः प्रवणः ॥३॥

शिष्य वचन । रोह शिष्य नमाधी पीचाने, अरजी करेछे नम ।
एह कुपात्र काहबा, कंठ वचाव हुं केम ॥१॥ महुदक्षिण । रोह महुद
कहे अट्टावान जेह, पांये पंच निदान । वैराग्य सोह नियम जेह,
सतसंग आत्मज्ञान ॥२॥ एह पंचने पिछडी, कहुं मुजबां जान ।
जेह वामनां प्राणीने, पाय विषयनी हान ॥३॥ तेनो नीज वैराग्यनो,
लागे जेने बेग । ते पंच विषयनो पंडमां, अछबा न दिवे बेग ॥४॥
कानो सनेह इवामनुं, होय अनि घणा अपार । अंगे तेने जाये
नहि, पंच विषय बिकार ॥५॥ एवां सांझां जक्तमां, न होय बर ने
मार । पंच विषयना सुन्ने, अंगे गणे अंगार ॥६॥ माटे नियम नकी
करी, राने कहिया मांय । पंच विषयनुं पंडमां, रहे न किटिब
कांय ॥७॥ निर्बेद सोह नियमनुं, कारण संननो संग । एधी ज्ञान
वपजे, नोपज पाय विषयनो भंग ॥८॥ प्रथम बाज वैराग्यनी, सुनी
छीजे सोय । एधी कहुं हुं प्रीतिनी, छेली निमनी मोय ॥९॥ विषयानु
विषयाननुं, तरत तननो नाश । कहो सुख केम वपजे, बाग व्याघ्र
संग बास ॥१०॥ जेय केरी बेरी लाटकी, सकरी पर सीवान ।
तेतरपर बाज करे, ते छीया कां छेरो मान ॥११॥ जेय आखु नहि

જાણે રહે, સિત્તી વિત્તીને વાલ । સાંભી માંકરી બાગકો, મહિ
 રમણીની જાણ ॥૧૨૦॥ એક રંગે રંગે રણ, નક ભોંરે છે ધોર । વચ્ચના
 મહના રંભીન, રહે વદાન વિજાધોર ॥૧૨૧॥ બુધામુખા બાધા ભરા,
 એકે રહિયો કાચ । માથે અમર મણમે, ભર્ગ પુત્રુ વાળાચ ॥૧૨૨॥
 રહમાં રૂપન આરિયો, ઘડે વહીક નાચ । મે વચ વિચવ રેભે મહિ,
 રેભે મજરે કાચ ॥૧૨૩॥ નકરું જેને અનરે, વાનંછે અદોવિશ । મેરવે
 વચ વિચવની, રહે મહિ નવ ભેજા ॥૧૨૪॥ કાનાં વધા વેરાગ્યને, વાળે
 કોઈ વૃત્તવાચ । મહિનો ભવેક દયામયું, કરે મહી તિદાચ ॥૧૨૫॥
 એરમાં શુદ્ધ વિભરે, રહે મહિ તન જાચ । રત્નમલન અમે કરે,
 મુને ભોગ્ય વાચ ॥૧૨૬॥ રમે કરી રેભે મહિ, વર વોનામું વંદ ।
 રહે વળું વચદયામયું, જાંચવે વચ અભદ ॥૧૨૭॥ અવનયું મુને મહિ,
 વર વોનાની વાચ । આંચે બીચમદયામય, રણા વાચ સમ્માન ॥૧૨૮॥
 બીચેશું જાંચે મહિ, વધુ વોંચાની રીન । વોંચે ના મદુ કે' વાવો,
 જેને પ્રમુદું ધીન ॥૧૨૯॥ એમ ભરવે અગની, શુદ્ધ મુને ભવદ । કાનાં
 ધીન હરિકૃષ્ણશું, રેભે મહિ વિજરેદ ॥૧૩૦॥ એમ માવી મોરસ
 રેવનાં, મૂંધી મહે તનજાચ । મહી રેવનું કેવું મુકિતું, વળું તિયો
 વાઈ કોઈ કાચ ॥૧૩૧॥ વધા ભવેલી ભવને, વીદ ન વચ વિચવ ।
 જોનાં ન રેભે અગનને, રેભે દયામ ભવેદ ॥૧૩૨॥ એ વેરાગ્ય એરની
 વિગની, મહી કહી તિદાચ । તિમે કરું રહે તિંભને, તેવન સા-
 ખરવ કાચ ॥૧૩૩॥ કાંચે હરિકથા વિચા, વીતી રુપે સુભવા વાચ ।
 તેરિ અગને ભાગનું, એક તિચમ નક રાચ ॥૧૩૪॥ રવણું સુભદ દયા-
 ભવો, મનવો સુભદાચ । સ્વચા રુપે જો તે વિના, મો તમે અગ
 તિમરણ ॥૧૩૫॥ હરિ હરિનો મુરતિ, ભગવત સુભદાચ । તે વિના
 રુપે જાંચવ જો, મો એક દિવ ભજ ન જાચ ॥૧૩૬॥ રમાથી પ્રમુ-
 તની, એ રસ રાખે આશ । સન યટિન વિના રમના, રુપે મો એક
 વચવાચ ॥૧૩૭॥ હાર સુમધી હરિભવન્થી, સંન ભવન્થી મોચ । તે
 વિના વાંચે વાંચિકા, મો નક ઉપોવન હાચ ॥૧૩૮॥ મન મુકિ હરિ
 મુરતિ, અન્ય સંકલ્પ કરે વિન । તર કરે ઉપાવન વકરિ, વ્યાર
 હાચ મુકિન ॥૧૩૯॥ મેલી પ્રમુદી મુરતિ, અન્ય નિશ્ચય કરે કાઈ વુચ ।
 મો અગ ન જાચ એક દિવ, ત્યારે વાંચે શુદ્ધ ॥૧૪૦॥ મુરતિ મૂંધી મ-

हाराजनी, चित्त करे अन्य विमल, मो मेरो दोष विचारना, व जमे
 अन्न एक दिन ॥३३॥ हरि आग हुं इतिमनो, अहकार व करे जो
 एव । एक दिवस अन्नमे, कहो जमे ते केय ? ॥३४॥ बैराव स्नेह
 विमनी, कही सुनायी वान । मन समागम ज्ञाननी, कहुं हरे सत-
 क्षान ॥३५॥ शिरो लक्षण ममया, धनद प्रभुवा राम । एवा संनमा
 भोगयी, वाय विषयनो बाध ॥३६॥ आत्मा जवात्मा ओखनी,
 कोन्को करे विमान । नहुं ज्ञान ओ उपजे, मो वाय विषयनो त्याग
 ॥३७॥ नवे आवे एव विमया, एव रहे कहुं रही रीत । कहुं जोहे
 कहीरहुं, जोहे प्रभुहुं रीत ॥३८॥ शिष्य जमे मे कहुं, मेरो कही
 लबास । जोकर व रहिये वचना, बाधे हरिवा राम ॥३९॥ ए नवे
 काप्पी बाकमे, नर विर्मया विमान । कहो गोला कही रही, मया
 बाध मे कान ॥४०॥ काम कोष महुं लोभ बाध, मेने वहाप्पी बाध ।
 एहमे वडा जेजे थप्या, रयां कहो कया बाध ॥४१॥ बाध विमया
 बकटी, जो आय प्रभुनी वान । जोह मुन्ध ए जमनुं, हरि वाय रहान
 ॥४२॥ कया बकटी बहु मसी, केरीक जानया जाय । मोर मोटी ए
 वाने, नकटावे नहि काय ॥४३॥ अब मया आ प्रयादया, एही मोटा
 नहि कोय । जायी मोर जे मगया, मे कहोते महुं दोष ॥४४॥ चारचार
 एकलशुंगी, मारहुं सो नही सुमान । जायी मोर जे एहमे, मे कहोते
 बाध पुरान ॥४५॥ मादे मे मुजमे कहुं, जाणे शिष्य जकर । काह कसर
 नुं एरनी, मो मपी मारायन दूर ॥४६॥ मोर—दूर म जाणे ह्याक,
 भीषनइषाम मर्मावे रहे । मे हेने नुं नमकाक, अनर मोर जो अछगी
 करे ॥४७॥ एहि कीदृशवचनकान्ते जगुर्वसिष्यमवाधे वचनः वर्णनः ॥४८॥

शिष्य वचन । रोना—शिष्य कहें कह जोहीने, सुनिये आग बाध ।
 ए छे काम माहेर, के कांइ छे हरिने बाध ॥१॥ वहनि राम वचन
 मगी, कोष कनेवे अंधार । जया दिन विन लमनो, कहो केय
 आवे चार ॥२॥ जेय आकाशो वहु जनि, करे जामनीने उपोम । दि-
 नका एक दिसे नहि, ए जया अरु वयोम ॥३॥ निजावर नरमा
 जनि, दिसे राममा दू ज । वन उपारे रवि मगरे, जारे काहावे सुख
 ॥४॥ मादे कहुं महुं सुनो, जोइए प्रभुनुं जोर । एकमे जारे बाधे,
 नहि जागे एह चार ॥५॥ महुंमयाव । रोना—महुं कहें एह आगळे,

ચપી ચીજાનું કઢ । પ્રમુખ પ્રતાપથી, સંન કારે કરી કઢ ॥૧॥ અન-
 તમાં જે જીવ છે, અજ્ઞાતી અપાર । તે શું બાલ તપામશે, જે વિવ-
 વચ્ચા મર માર ॥૨॥ ચપી વૃદ્ધને અંતરે, બોધ્ય બાધ્ય ભવર । વશુ-
 વન્ શાંતે વિદ્યે, વર્ષા વર્ષા વરવર ॥૮॥ વળ જેને કારણ અગતીજાનું,
 તેને કરવો ભોલ । અન્ન જાણે અમુતીયે, અન્ન જાણે અમ્યધોન
 ॥૯॥ ૪ મોટી કમાળી માનીને, કરજો આમદ કોષ । દેખી તેનો
 રાખશે, સાંવ કરે હરિ સોષ ॥૧૦॥ રાત્રિન દુદ્ધમાંદ, મિયે વશું
 તદાહ । સુખ દુઃખ વહે શરીરને, કહિયે વ જાણે કાંદ ॥૧૧॥ સંકલ્પ
 વદ શમાવનાં, વહે ચીજા અનંત । શુભનિ કરી ગિની મિયે, સાચા
 કહિયે તે સંન ॥૧૨॥ જાણે અનિ કોઈ જાકરો, ગિયો વળ મર
 જાવ । જોઈ તેના જોરને, કાવર કેદિ ન જાવ ॥૧૩॥ દૈવાર્થ દિમલ
 ચપી, વણા ન બેર વળ । પ્રમાદવળું વરહરી, મેળો રહે તે મૂલાલન
 ॥૧૪॥ ન દિયે હોષ વાધને, બોલે પોતાની બોલ । સનમંગી સાધુ-
 તણી, મુલે કહે વદ મોટ ॥૧૫॥ અગતીજન તેને જોઈને, કરે કૃપાની
 રહ । ચપી વના વરથી, આગી જાવ તે કઢ ॥૧૬॥ જેમ સોવ તપ્કર
 સામરા, તાકવા હોષ તપાર । ચપી જાણે આગે ખના, ચપી ન
 કરે કોષ વાર ॥૧૭॥ વમ પ્રમુખ પ્રતાપથી, આગે છે વદ ખૂર । રત્ન-
 ચીનમ કેમ રહે, વપારે વને સુર ॥૧૮॥ વમ સાચા સનની, સાંવ
 કરે વચ્ચામ । વદન ન બેલે મહાવશુ, જોઈ જન નિષ્કામ ॥૧૯॥
 સુખ તજી શરીરનું, જાદરિયું વદ કાજ । તેની હરિ રાખશે, અન્ન
 જાણો ભાજ ॥૨૦॥ મુલ મહાદ અંબરીષનો, રાકયો આગે રંગ । તેમ
 તેનો રાખશે, સાચો જોઈ અનુસંગ ॥૨૧॥ કમર કોઈ જાનની, વપારે
 દેલે મહિ દ્વાલ । ત્યારે તેજ અન્નની, પ્રમુ કરશે મનિવાલ ॥૨૨॥
 ભરી દિમલ કરી નેચરી, કર્યું મિથુનું વેર । ત્યારે તેની ઉપરે, વર્ષ
 મોટાની મેંદ ॥૨૩॥ કાંઈ સાચો વર્ષ મહે, રાજી કરવા રામ । તેને
 કેવ તરણોદજો, સુખદાપિ વચ્ચામ ॥૨૪॥ સાચા માણે શુભાચલો,
 રાજી છે રાખણોદ । કાને ન સુજે કપડીનું, મર કરે સુનિ કોષ ॥૨૫॥
 વારે ચીનું દેખાવનું, કર્યું ચીનું કામ । વર્ષા કપડી અન્નનું, વાવ
 ન પુટે મામ ॥૨૬॥ વેચ વનાવી સંનનો, રાકયો વિવવનું મેદ । અ-

જન તેનું બીનરમ્મા, કહિયે જો કપટી તેહ ॥૨૭॥ વંચ વિવેચ વગ વહ
રણો, તેનું જ નાનું માન । કપટી તેને કારણે, અંગે બગવાન ॥૨૮॥
ચારી બાલા નિવરને, સાધુ કહેવાળો સોય । અંતરમાં અમાધુના,
કારી ન જાયો કોય ॥૨૯॥ વચા કપટી જનની, ધીરિ ન કરે
સા'ય । સાચા સંતની રૂપામણો, આવી પહેં વાપ ॥૩૦॥ તેમજ—
વાંચ પ્રદે વચ્ચીર, તેહ ન મુકે મહારાજ કહિ । નમ સમગ્રી શિષ્ય
સુધીર, કર બાહર આપણું બલિ ॥૩૧॥ ર્ષિ વંદ્યવચકાત્મજે સદુ-
શિષ્યસંવાદે વચ્ચરસઃ વસંતઃ ॥૩૨॥

શિષ્ય વચાચ । રોહા—શિષ્ય કહે જે સદુક વચું, તે સર્વ સુખું સુ-
લભાય । વન અંતર પાટ કાપ્યા વિના, કેમ મનાય પૂજનકામ ॥૩૩॥
અંગન સ્વરૂપ વ્યામના, વ બાલે બાહી ઘર । તેને કરીને તનમાં,
કાંઈવચ રહે જમર ॥૩૪॥ કેટલાક પાટ કે'વાપણે, કેટલાક તો ન
કે'વાય । સ્વરૂપો વ બોરનો, અંતરમાં બલિ વાપ ॥૩૫॥ અન્ન વળા
બગવાનના, બને નિયે સંકલ્પ લાજ । વહ વાનની વરમાં, મોટી
લોટ મુકરાજ ॥૩૬॥ અયોગ્ય મકલ્પ વચની, વરને જો વચ્ચવાર । સુખ
રહે કેમ તે સંતને, માને મને પિહાર ॥૩૭॥ સંકલ્પ સાચા સાધુને,
અયોગ્ય વાપ જો વચ । વિન વેહે વાણે વણું, ન રહે સુખ તે વેક
॥૩૮॥ તેને ઢેકાણું ઠરવા, વનાવિયે મુદ વીર । જેને કરી બલિ વરમાં,
વાંચિ રહે સુખ ધાર ॥૩૯॥ અંદજ ઝરિજ જે કહીય । ભેદજ કરા-
વુજ લાજ । વર્મા સદુ જનમે મરે, વમ કે'છે વેદ પુરાજ ॥૪૦॥ વન
સંકલ્પના શરીરનો, ન કર્યો કોણે નિરવાર । ક્ષણભ્રમમાં જનમે મરે,
તેનો માલે વાર ॥૪૧॥ જેને સંકલ્પ વચજે, તેને વગાલે તન । વમ સમગ્રી
સંત સદુ, બલિ કંપે મન ॥૪૨॥ વચ્ચવચમાં વિંદ ધારવા, અશુભ
શુભ અગણિત । તેની દાસ તનમાં, કહો મટે કોણ રીત ॥૪૩॥ સંક-
લ્પના શરીરનો, કે'ના માલે વાર । વીજાં વોગણી વા'રવી, સૌ જા-
વેછે નર વાર ॥૪૪॥ વાટે વ કેમ મટે, અંતર પાટ અંગોળ । સંકલ્પ
વામનાં મહુ શમે, જન્મ મરણ ખવરોળ ॥૪૫॥ સદુકલ્પ । સદુક
કહે સુખ શિષ્ય મું, સાધું કહું સુજાળ । વચર બાળું વહના,
વુડવું વચ વચાળ ॥૪૬॥ જેને વર પાટ વચજે, જે સમે જેહ વાજ ।
તે સમે સંવારવા, મનમોહન મહારાજ ॥૪૭॥ જેમ સત્યુગ

जेना हाथरे, करण सुदधान । दामनी दूध हाडवा, भयभंजन
 भगवान ॥१३॥ नेम आज प्रभुनी मरनि, सुदधान समान ।
 अंतराधु संनना, माया करे निदान ॥१४॥ उठे चार उपां वरणी,
 निपां संनारे दगाम । मुनि संकल्पमात्रनु, तर्क हाडें हास ॥१५॥
 जब जावे जन्मोत्तम, भक्ति जो भगवान । ने जनम बीजो महि,
 संकल्प देहसमाध ॥१६॥ होय महि हरिजनने, उदर माने अचनार ।
 वन घर बंधावा पाटनुं, बंध देवुं निरपार ॥१७॥ शिष्य कथा ।
 शिष्य करे जन्म मरणनुं, कारण गढ़ के' बाध । संकल्प त्यां साधुं
 महुं, संकल्प मये समाध ॥१८॥ नेनो प्रभुनापधी, जावे कर्मभ
 अन । अवर बीजा उपापधी, सुखी न होये संन ॥१९॥ मारे कृपा
 करी हरि, समावे संकल्प । सुखे भगतीये इयावने, न बडे कोपनो
 लप ॥२०॥ जननुं जोर केटनुं, निर्वज नर के' बाध । हरि चारे हैवे
 एटनुं, तो चार न माने कांय ॥२१॥ मरुमरवाच । मरुद करे एह रीत
 महि, जे अनर करे उच्छेद । अनर त्यां गढ़ वन जरी, चार पाटना
 भेद ॥२२॥ जगारे अनर ओगछी, बळी टळी जाय छेद । त्यारे मेह
 जनने, कल्याण न रहे एक ॥२३॥ त्यारे मेह जनने, न रहे शरीर
 संभाव । देहभाव सुण्या चली, रहे न नर बहू काज ॥२४॥ बळी
 जगारे जेजे जनने, हरि करीये एक । त्यारे बीजा जननो, कथाय बांक
 को' केस ॥२५॥ भक्ति तैये भगवाननी, गधी न बड अनुसार । मोपुं
 काम जगारे इयावने, त्यारे निमयो नर नादार ॥२६॥ अन्न भक्ति
 भजाववा, करे वणम अपार । ओइ जननो दान्यवो, भीहरि करेछे
 सार ॥२७॥ अन्ननुं काम अन्न करे, भगवाननुं भगवान । अवनुं
 सवनुं मोपुं, एह मोहुं ज्ञान ॥२८॥ मारे हरिबळ हैवे घरी, करिष
 अनि ज्ञानेय । प्रभुना प्रमापधी, आबी जाय ओ देव ॥२९॥ मोरे
 मुक्त जेजे भग, नेजे करी लयास । अनरना भरि तिनवा, वनधां जी
 कयो काम ॥३०॥ हाज् स्वर्ग कव रम, मारो मंथ सुगंध । दूधदाइ
 देवी दिसे, लखो नेनो संवध ॥३१॥ एणे एम कय महि, जे करणो
 महाप्रभु घरे । अनरनाधु जिननुं, सुखे पंथां घरे ॥३२॥ मारे केदि
 देवो नाइ, बीनबुने दोष । गनुं मुन जे उचरे, नेपर करे हरि रोष
 ॥३३॥ के' एने अनुष से आविरो, मोयो मनुष्यनो देह । तोये बांक

અમનનો, કાહે કુતમી વડ ॥૩૭॥ ઝરમન વામી મવ કરો, વરમા
 વસ રિવાર । પૂરવ કુશ કરી હરિ, આપ્યો અમુખ અવનાર ॥૩૮॥
 અંનરજાનુ ત્રિનવા, મારો દીપો સમાજ । અવજન વાર વનરવા,
 વરમન વસન જાગ ॥૩૯॥ તે આપ્યું અધિનાશિયે, હયા કરીયે
 હયાજ । હવે હું આજન કરું, તો રહે જોડ્ય વધુ કાજ ॥૪૦॥ વસ
 સમજો તે સંગ છે, હરિઅન્ન કહિયે હરિજાન । યુગ તમે મોર્ચિદર્મા,
 અવગુન પોતા વામ ॥૪૧॥ મુખવંચન આજે મહિ, વૈભવિયે વડ વેજ ।
 જાહે દુન્ય મટું મહિ, હયાજ કાંધે સુભવંજ ॥૪૨॥ હામનાં દુન્ય
 કાવવા, ત્રિકમ રેંછે નગાર । જાહે દરદ મટું મહિ, કરું કિયાં પો-
 કાર ॥૪૩॥ વસ જોને અજાગિયો, હૈં હરિયે રોષ । વિધ્યા વાંક
 મહારાજનો, કાઠી કરે અવસોષ ॥૪૪॥ વસા અન્ન વધુ અન્નમા, તે-
 વર કરે હી રીમ । જાહે રોષ ન રેંચો કાવયે, મટું કરે સુખ શિષ્ય
 ॥૪૫॥ મોચા—વસ ન કરે અવસોષ, રાત્રિવન હરિયાવિયે ।
 રેંચે હરિયે રોષ, રોષ કરી રીમે મહિ ॥૪૬॥ હિ બીરવનકાજનયે
 મટુંકાવનવવંદે દારજા વસંત ॥૪૭॥

વિષય જાણ । રેજા—શિષ્ય કહે મટુંક સુખો, કરી કુશ કરી વાન ।
 એજે મેં પુષ્ટિયું, તે કરું તમે વધુ ખાન ॥૪૮॥ વાનુ મવેં પોરીને, રેંચાજા
 હયાદાર । દીવક દીપો હાયમા, અજાનું કરું અંધાર ॥૪૯॥ કોટી કોટી
 કુશ કરી, જોર રેંચાહી જોડવ । અજાનમમે તરૂં વકરી, જેહી ક-
 રીની જોડવ ॥૫૦॥ તે એમ છે તેમ અજાગિયું, અજાગું ન રહું વક ।
 હવે હું જેનું મહિ, તો વ મારો અવિવેક ॥૫૧॥ અન્ન સમસુને વટની,
 જાહે શિષ્યામન કોણ । વરમ જેનું છો માહરા, તે જોયું મહુ જેં જોણ
 ॥૫૨॥ વહી પુરું વક વાગના, રોષ હરિના રાસ । વક રેંચે રેંચે હરિ-
 મૂરતિ, અવે વકવે વધુ વિશ્વાસ ॥૫૩॥ વડ વેડ વગેચી, વામે વાવતિ
 વક । રેંકેર છે વાંક કાજમા, વ મટુંક કરો વિવેક ॥૫૪॥ મટુંક-
 વાવ । રેજા—જાહે મટુંક પોતિયા, સમજવ શિષ્ય સુજાન । એવે
 જોઈમો અગવાનનો, મનું વ વરમ વન્યાન ॥૫૫॥ એમ વરમના રવ-
 વાંધી, સોહનું ન રહે ભગાર । તેમ વસુમ્પર્ગ મનાવધી, કામે સર્વ
 વિહાર ॥૫૬॥ અરમાંહી વન આગવો, વટહા વમનવાર । વૈતન્યવક-
 અવ વૂરતિ, તે મહત્તા સુખ અપાર ॥૫૭॥ જાહે મ્યુન ન મામડું, રેંહું

आनंदहर्षा अभिराम । जेने सकला मगद कसु, ते सहु छे पुरणकाम ॥११॥ हरे जेने हर जन्म रहै, हरिसुनि सैया सोझार । तेनी वाम
 धर्मबी, कहुं हृदयमा धार ॥१२॥ जेय वामे कोय चिंतामणि, ते जे
 चिंतने ते भाव । तेम जेव हर मुरति रहे, ते हरे जेने भाव ॥१३॥
 ते हृदये जो अमरावली, के हृदये जो वैलाम । अछकोक हृदये
 वैकुण्ठमे, तो हरे सखीये दाम ॥१४॥ श्वेतद्वीप मोनोकने, हृदये जो
 अक्षरधाम । हरेबी हमे सोनामने, भावे पुरणकाम ॥१५॥ बखी
 रेवामी व चासवा, तेहने हरे मेह । अमल न रहे पदमे, सुने
 चिंतनी जेह ॥१६॥ जो जोवा हृदये मुक्तमे, तो हरे मुक्तमदक ।
 अर्ज कृष्ण बालासखी, न रहे कोय अकल ॥१७॥ जो हृदये जोवा
 अचलारम, दस ओंछाओ जनन । तो निरमे सहुने मजरे, भावे सुख
 जन्मन ॥१८॥ एम एवे भंगरे, बरने सुख अचार । ते अनाथ मगद
 मनुष्यो, जम जाये निरचार ॥१९॥ ओरो अनाथ महाराजयो, जिये
 कथा न जाय । अमावसी एमा बधी, जेह चारे तेह भाव ॥२०॥ एम
 जेमे जेने राखनु परे, तेहने हरे मेम । मारे सुखद कहुना, कहिये
 दुःखद केव ॥२१॥ एम जाणी अम मनमा, हरे बरो विश्वास । मेसी
 नमनुं मननुं, कह रहे हरिदास ॥२२॥ सैय जेमे बहु विधिसे, भावे
 जीवय अमल । सहु रागीने सरसुं, ओंछय न होय एक ॥२३॥ सखाधि
 सखा ओहनुं, दास विश्वासनुं अम । माहात्म्य भिन्न वचन बखी,
 भक्ति अजमल अमल ॥२४॥ ए सबे भग शिरोमणि, वामे बह निर-
 वाण । अधिक मूख एमा नहि, समझी ते तु सुजान ॥२५॥ मगर
 महु सकया बडी, ओंछय न मानवी अम । सहु सरसुं दासयो, अ-
 लख सुख जन्मन ॥२६॥ शिष्य जेमे ते बुडिपुं, न कहुं करी बिलार ।
 हजी होय कहि पुणहुं, ता पुछ सुने करी प्यार ॥२७॥ ओरम—पुछ
 करी बहु प्यार, बाका मज्जीन शिष्य सुने । न कर संकोच मगार,
 करजे मख अमल यह ॥२८॥ इति श्रीहरिवचनसुखे मधुराक्षरधारा
 अमोदकः मर्मगः ॥ ३३ ॥

मिथ्य वचन । दोहा—शिष्य करे सहुद सुणो, जे कथा आगे उपाय ।
 कहुन छे ए करवा, बिचारिनुं जरमाय ॥१॥ निवेद वचन होय मखयो,
 ओह निगमपण सखाय । सतसग वच सुणो नहि अनि आरमभाय

॥૨૦॥ ધોત્ર ત્વદ મેત્ર કલ્યા, રસદા માન મન વુદ્ધ । ચિત્ત અહંકાર
 ધોત્રા મહિ, સરસ અનિત્રો શુદ્ધ ॥૨૧॥ વહ સદુદે ત્રિમર્તા, રાત્રે વહ
 વલ્લભામ । ધોત્રે વલ્લે વાત્રા મધી, સદુદ સુખો નિદામ ॥૨૨॥ મારે
 કહો કૃપા કરી, હોય ત્રિવેદનો ત્રિમામ । હિમત બાલે હરિમન્તમે,
 ખજે હરિ કરી આમ ॥૨૩॥ મનુષ્યમ । રોદા—સદુદ કહે સુખ્ય
 શિષ્ય તું, કહું વાત્ર એની અનુષ । જેજે ક્રિયા અમ કરે, તે વાપ
 વ્યાવસ્થામ ॥૨૪॥ જે જેને જે સાંભલે, ત્યાં સંભારે હરિરામ । સુખ્ય
 શિષ્ય અવળા રહ, કહું વધો વપામ ॥૨૫॥ મધમ સંભારે હયામને,
 મનસુવાધી મોર । વિસરે મહિ વહ વારના, સર્વ કામ સર્વ ઠોર
 ॥૨૬॥ જેજે સંકલ્પ મન કરે, ચિત્ત કરે ચિંતવમ । હરિસંબન્ધ કિ
 વા હોય મહિ, જગદ જાણે તું જગ ॥૨૭॥ વહુ ત્રિવિધ વુદ્ધિ કરે, વરે
 અહં અહંકાર । મેમાં સંબન્ધ તદ્દ હયામનો, ચિંતવે વારમવાર ॥૨૮॥
 જેજે શબ્દ સાંભલે, અવળ વીતે મોષ । મેને શબ્દ હરિસંબન્ધ વિત,
 ત્રિવિધ ન કરો તોષ ॥૨૯॥ વહુ પંક્તી મર વારના, જદ વૈનમ્બવા
 જાણ । હરિસંબન્ધે સાંભલવા, શબ્દ સર્વ સુજાણ ॥૩૦॥ વાજાં છે
 વહુવિષ્ણો, કે'તાં ન બાલે અંત । વાળાં છે હરિ જાગલે, વમ સમ-
 સેષે સંત ॥૩૧॥ ગાય તાવ નળની મહિ, રાગ રાગની વહુ રીત ।
 જાતાપ્યાં હરિ જાગલે, વમ ચિંતવે જગ ચિત્ત ॥૩૨॥ કવિત્ર
 સવેણ સાન્ની છે, વર્ણજાયા વરત્રિયા ઇંદ । રોદા વોવાઈ મો-
 રદા, કયા હરિ આગે કાંઈંદ ॥૩૩॥ કામ્ય કયા પુરાણ વદ,
 કામ્ય વેદ સુખ્યામ । મે સુખ્યાં ધીહરિ વાસલે, વમ સાંભરે વન-
 હયામ ॥૩૪॥ સ્પર્શ સર્વે શોધિયે, સુંવાળા સુખ્યમ । હરિસંબન્ધે
 સંભારિયે, અનિસુંદર અનુષ ॥૩૫॥ સ્પર્શ કોમલ જાળામનો, વે-
 વાંમાં વદ કોમલ । હરિસંબન્ધે સંભારનાં, બાલે સુખ અનોલ ॥૩૬॥
 કોમલ કુસુમની કલિયે, સુંદર સમારી સંજ । સુતા રીઝા ધીહરિ,
 આખ્યો આનંદ વજ ॥૩૭॥ વનંદું વન કર્યાં, વર્ણાં હેનેડું હોજ ।
 વન્ય વનુમાં અનુવેલણો, વેઠા હરિ કરી મોજ ॥૩૮॥ સ્પર્શ સર્વ
 સુખવતાં, સાંભરે ધીપનદયામ । વન્યવન્ય જગ વ વ્યાવરે, અનંદ
 આડું જામ ॥૩૯॥ રુપ અનુષ અનિ વળાં, અવલ વવલ અનુષ ।
 હરિસંબન્ધે સંભારિયે, તો સર્વે વ સુખ્યમ ॥૪૦॥ સર મહી વાપી

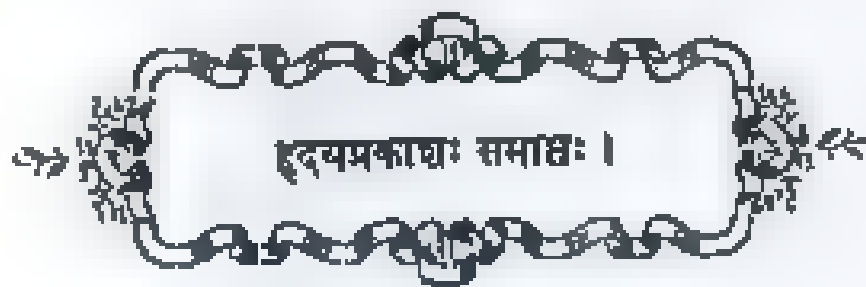
कुवा, हरि नाथा वीणा वीर । सांभरे देवा हरिनाथ भावे, सुंदर
 इषास सुधीर ॥२३॥ देवा विष्णायन नगर पुर, मिथी धर्मा इशान ।
 नाम पोंच बन बाट गिरि, गुवा घर गाट निहरन ॥२४॥ पशु कंभी
 वजन लई, जेने होय हरिसचन्व । गज बाज अज गो महिषी,
 करेन कृपण बंध ॥२५॥ घातु सप्त प्रकारवी, जनेक लेना आकार ।
 हरिसचन्वे जो सांभरे, तो सबे सुख देनार ॥२६॥ बंग घृषण वा
 सच बली, बाज अज अनेक । एह सचन्वे हरि सांभरे, तो सु
 खह एकोण्ड ॥२७॥ खाट बाट सुरङ्गी पतंगपर, बेठा हीठा नाथ ।
 रथ बेहेल्य माही बालन्धिये, जाइ जन सनाथ ॥२८॥ छत्र चामर
 अचदान्गिरि, चरी हरिने सिधा । ने संभारनां सांभरे, जगजीवन
 जगदीश ॥२९॥ बेठा प्रभु बाजोउपर, भीहरि होख हिं होख । करी
 जगर कपूर आरणी, सुख संभार्ये अनोख ॥३०॥ मेही मंदिर सा-
 छिये, मचे बेठा महाराज । ने संभारनां सांभरे, सुंदर भीहरिराज
 ॥३१॥ पञ्च समैया उरसव अनि, जन जोइ मोइ जमावनां हाथ ।
 को' बालम केम बिसरे, सदा रे'ना हरि नाथ ॥३२॥ हीन उरस
 पावट मांही, सांभरे सुखधाम । पूणी पूम भावे हरि, बेठा उर्या बन-
 इगाम ॥३३॥ सीप्य मावुर कारुचतु, शिशिर हीन बसंत । कृत-
 होख उरसव उपरे, मळना सन अर्थन ॥३४॥ एम सचन्वे सांभरे,
 भीहरि सुखदेन । आचहन होय जो भंगमा, तो न मूमे राजीवनेन
 ॥३५॥ पंचभुनधी प्रगछां, जह बैसन्व जे जाल । ने सचन्वे हरि
 सांभरे, शिष्य सुणी ने बान ॥३६॥ मोर—शिष्य सुणीने बान,
 समझावी सहुक कहे । एम दिवस ने रात, जन्मह व्याव हरिनुं जो
 रहे ॥३७॥ ६५ भीहरवकासनावे सट्टरशिष्यसभादे चतुर्दश प्रसंग ॥३४॥

शिष्य बान । मोर—शिष्य कहे चन्वचन्व शुद्ध, मलो बनावयो
 भेद । सहजे भीहरि सांभरे, बाग विषय उच्छेद ॥१॥ दिव्यमाही
 बिसारी नाथने, करना काम इराम । ने सम समझाविणुं, संभा-
 रवा बनइधाम ॥२॥ सुधम बानो मुखवी, कही कोण के'नार । जन्म
 प्रस उपरे, को'छो करी बिस्तार ॥३॥ बली के'वी होय बारता, तो
 के'जो कृपाविधान । अट्टा छे सांभळना, सुजीस कहुं दह कान ॥४॥
 चन्व लभारा सुखनां, ने सबे सुख देनार । हेनेचर्मा होसे करी,

सुखीश हूं करी प्यार ॥१०॥ गह्वरगण—सदृश कह शिखर सुंजजे,
 बही बनाहुं रीत । राम दिवस हृदये रहे, हरि चितवन बिल ॥११॥
 रम रम संसारमां, सबे जो मनभाव । नेमां भीहरि सांभरे,
 एवो कहुं उपाय ॥१२॥ बट रम न्याज जोडीये, हरि जगन्नाथ जेह ।
 ने समय संभारमां, सांभरे उपाय सबह ॥१३॥ रसोई रसे भरी,
 करी हरिने काज । ने जामां जगदनि सांभरे, जे जगन्नाथ महाराज
 ॥१४॥ सुंदर न्याय सुखही, बेरबेरना बाक । पीरमना रंगनमां, सुखर
 करेतां बाक ॥१५॥ भोजन अंजन बहु भावनां, लेख पोइव भव्य
 भोज्य । ने सांभरनां सांभरे, जे हरि जगना करी मांज्य ॥१६॥
 जाहुं मिथु जाहुं जग्गा, नाति केही राख्य जनार । जाय राम सीता-
 कन, आरेक जग्गा करी प्यार ॥१७॥ कहु कन मृद कंठनो, केनां
 न आवे जंन । जेजे जग्गा जगदनि, ने संबन्ध सबादे संन ॥१८॥
 कोनाकही चणेपी बीभटां, जगना जे जगदीश । मरनां मेपी
 मृदा भोगरी, एह संभार्ये नुं शिखर ॥१९॥ कन मृद पुष्प बावने,
 जगना जोया बाव । ने संन नित्य चिनही, सदा रहेछ सबाव ॥२०॥
 हधुरंछ मंड नारबो, जाकेरा सुखरेन । एह संबंधे सांभरे, हीन-
 वंधु दिनरेन ॥२१॥ मही मानव पुन वप लइ, पीपां बाजी बवन ।
 ने हीने हरि सांभरे, कपारे जुवे एह जव ॥२२॥ जेजे रम आ
 जगमां, मळया बीकना नारा नार । नीन्वा ने बडी लमनया,
 लोछया बह बकार ॥२३॥ एव रम अनेक जेह, नाम्या हरिने जोम ।
 सखीज एव सभारनां, रहे बहि अवगोम ॥२४॥ सुगंधीमां एव
 सांभरे, जगजीवन जगनाथ । बिधबिधे ने वर्णपी, कहुं कापेह ने
 बाव ॥२५॥ चूषा चंदन चरकमां, अक्षर कुलेस तेन । ने सांभरनां
 सांभरे, जंगरमां जलबेन ॥२६॥ कपूर केसर कानुमी, जगर अरवे
 अनुष । नेन पूषेन संबन्धहुं, सांभरे हरि सुखरुष ॥२७॥ पुष्प बहु
 प्रकारमां, सुगंध भरां अनिसार । ने जोनां हरि सांभरे, अगे बर्या
 अपार ॥२८॥ तोरा नजर हार हेने, पोनी बाजु बांन । गुछ गुलाबी
 फुलना, पुष्प केकन बाव ॥२९॥ पंखा पछेरी फुमनी, छडी छोमे
 छायां फुल । दोपी जोपी फुलनी, सबे छल अमून ॥३०॥ बहुनेरे
 बहेकी रही, छुट सुगंधि तार । एव सुगंधमां सांभरे, शिखर प्राण

આપાર ॥૨૩॥ એમ સુગંધિ કોપિને, લેવી કરી તપાસ । એમાં
 સંબંધ મહિ દયામનો, એવી લેવી મહિ વાસ ॥૨૪॥ શાસ્ત્ર સ્પર્શ રૂપ
 રસ, કોઈ સુગંધિ માર । હરિસંબંધે સુખદ મનુ, વળ સંબંધે દુઃખ
 વિકાર ॥૨૫॥ કઢી રહસ્યનો વારના, શિષ્ય સુને સાધના । વંચ
 હંદ્રિય પાવન કરે, એવી કહું એક વાન ॥૨૬॥ ઓત્ર ત્વક મુને કહું,
 શુદ્ધ વાદાની રીત । વચન જિહ્વા વાનિકા, વ હોય એમ પુનિત ॥૨૭॥
 મગદ વનુ શાખ્યા ચિન્તા, અમલ મ હોય એક । વચન મગદનો વામના,
 હોય વિષ્ણવ એક મેક ॥૨૮॥ અવળે શાસ્ત્ર સુણ્યા રના, અમિ અવે
 ભર્યા અશુદ્ધ । તે શાસ્ત્ર સુણનાં દયામવા, વાવ ઓત્ર હોય શુદ્ધ
 ॥૨૯॥ સ્પર્શ ત્વચાવ કોપીને, કર્યો રનો કલિમલરૂપ । તે સ્પર્શ
 વસુનો વાધીને, મહ ત્વચા શુદ્ધ અનુષ ॥૩૦॥ વચને રૂપ વિદ્યામીને,
 રેલી કર્યોનાં વાવ । તે રૂપ જોઈ મહારાજનું, વચન વર્ણ વિષ્ણવ
 ॥૩૧॥ રસના સહ વહુ રસને, અવે રહીની અવરાધ । તે હરિવસાદિ
 વાધીને, ત્રિહોંવ મહ જિહ્વાવ ॥૩૨॥ વાસે વાસ અમિ વરસી, અગ-
 માંવ લીધીની જોહ । તે હાર હરિના સુંધનાં, રહે વાવ એક મેહ
 ॥૩૩॥ એમ સંબંધ બીહરિનને, પ્રજાએ વચે વાવ । વન મગદ વનુ
 મળ્યા ચિન્તા, સમે મહિ સંગાવ ॥૩૪॥ એમ વંચ હંદ્રિયનાં વાવ જે,
 વનુ સંબંધે અગાવ । જેએ અમ એમ જાળવો, તેને શુદ્ધ સપચાવ ॥૩૫॥
 એ પ્યાવ એ વારના, એજ મહાજ સમાવ । એમ સમયે શિષ્ય
 જે, તે વાસે સુખ અગાવ ॥૩૬॥ એમ વિષય વંચનાં, મુકવ રાખે
 મહારાજ । એમ કરે વાસ જે મોટિકા, તે ન કરે વાસ અવાજ ॥૩૭॥
 એમ વાવ મોખી વનને, વાધી સંભારે વાવ । એમ શિષ્ય સંભા-
 રના, સુંદર બીયમદયાવ ॥૩૮॥ વર્ણ કઠણ કોઈ મધી, મધી વાગા
 કલંક । વ કલ અવે અંગમી, તો મહુધી વાન મરેશ ॥૩૯॥ શિ-
 ષ્ય જે જે તે પુષ્પિનું, તેને કર્યું મે મોવ । સુંદર વંચ મારો વરો,
 મમજશે મહુ વોવ ॥૪૦॥ શિષ્ય એમ છે તેમ કહું, રનિરનિનું રૂપ ।
 નિષ્કુલાવંદને હર રહી, કહી વ કથા અનુષ ॥૪૧॥ જે અમ અવળે
 સાંધાડી, કરશે તને તપાસ । અંતર મહિ બોલવનો, વાવો હરુષ
 વક્તાવ ॥૪૨॥ કાઠી રહિ કેરવી, આળી વાજશે વર । તેને સમુ
 સુસરો, જાળો અમ અહર ॥૪૩॥ વીજા કોરિ વ્યાવધી, કેદિ વાજ

ન હોય । ઓસહજાનંદ શર્ણ વિના, કુશલ ન લીઠો કોય ॥૪૭॥
 દેવ દાનવ માનવ મુનિ, સહુ વિષયને વશ । શિવ અજને સુદુષો
 નહિ, જે અનિ થયો અપજશ ॥૪૮॥ પટલા માટે આ કપા, વર્ણથી
 વિધિય પ્રકાર । શુદ્ધ શિષ્ય સમજાજે, સહુનું છે આ સાર ॥૪૯॥
 સંવત્ર અદાર છતુંવો, અષાઢ શુદ્ધી એકાદશી વન । રૂપો ગ્રંથ વર-
 તાલમાં, રાસી હૃદે ભગવન ॥૫૦॥ સોરઠા—કહી એ કથા અનુષ,
 યથાર્થ જેમ છે તેમ સહી । સમસાવ્યું સર્વનું રૂપ, અનુષમ એ વાત
 કહી ॥૫૧॥ इति श्रीनिष्कलानन्दमुनिविरचिते हृदयप्रकाशमन्त्रे सहस्रशिष्यसंवादे
 पंचदशः प्रसंगः ॥૧૫॥

श्रीलामिनारायणो विजयतेनरात् ।

श्रीनिष्कुलानन्दमुनिकृत-

काव्यसङ्ग्रहे

धीरजाख्यानम् ।

राग धन्याश्री—सुखना सिंधु श्रीसहजानंदजी, जगजीवन रुहीए जगबंदजी । चारणागतना सदा सुखकंदजी । परमस्नेही छे परमानंदजी ॥१॥ राव—परम स्नेही सन जनना, छे घणा हेतु घनदशम । दामना दोष टाळवा, रहेछे तैयार आहुं जाम ॥२॥ अनेक विचनयी लिखे वगारी, करी पळेपळे प्रतिपाळ । परदुःख देखी नब चाके, एका छे जो दीनदयाळ ॥३॥ निज दामने दुइमन जन, बहीपहीए घान करे घणी । क्षणभ्रणए खबर खरी, राखेछे हरि तेहनणी ॥४॥ जेस पहे जनने पांशदं, तेस करेछे ए कृपानिधि । सुख दुःख ते बळी सम विषमे, राखेछे खबर बहुविधि ॥५॥ जेस पाळे जननी पुत्रने, बहुबहु करी जनन । एम जाळवे निजजनने, बहु भावे करी भगवन ॥६॥ आ जगमा जीवने बळी, हरिमम हेतु नहि कोय । परम सुख पामे प्राणघारी, एम चिमवे श्रीहरि सोय ॥७॥ जे दुःखे धाय सुख जनने, ते देखे दुःख दया करी । जेह सुखे दुःख उपजे, ते आपे नहि केदि हरि ॥८॥ जेस अनेक विधिनी औपधि, होय अनि कहथी कसापली । वदोरि दिये वदिने, टाळवा व्याधि बातेर मां-पली ॥९॥ कृपण्य वस्तु केदि न दिये, स्वाहा ते छोटे मये करी । निष्कुलानंद एम निजजननी, सांघ करेछे श्रीहरि ॥१०॥ कहनुं ॥१॥

आगे अनेक थया हरिजनजी, तेहने आप्पां बहु बहु विचनजी । समझी विचारी कर्षा उल्लंघनजी, भावशुं भज्या श्रीभगवनजी ॥१॥ राव—भज्या भगवान भावशुं, साधीत करी शिरसाद ।

ભાનવ મેલી આ લોકમુખતી, ત્રીપી અતીલિક વાટ ॥૩॥ તે બલ
 મહાદ્ વ્યાપિયે, આપિયે પુષ્પ અમલ ગ્રેહેવ । ચિત્તીય અંતરીય
 આરિ, અગ્નિ હરિ ત્રી પીતી દેવ ॥૪॥ શિષી વતી સુવચના,
 ભાનુ મે રતિદેવ કરીયે । નલ મુદ્ગલ મયૂરવજ્ર, હરિચંદ્ર હરિગ્રવ
 તરીયે ॥૫॥ શુષ્ક નારદ મે ભગવાદિક, ગદાચરન આગ્રહિ આપિયે ।
 અરુણી વતી વચમનુ, અગ્નિ અવધાયા વ વ્યાપિયે ॥૬॥ પંદુ વિચારી
 અંતરમાં, આપી ત્રીપુ એક છે મેલ । આલ પોતી મે બોલ્ય વતી,
 વદ નારમે વભાવ કેલ ॥૭॥ અભ્ય સુખ તમારનું, તેમાં દુઃખનો મહિ
 વાર । એવ વાળે વાળે પંદુર વર, તેમાં માળે સુખ ત્રિરવાર ॥૮॥ વદું
 ઓહ સુખ આ અગ્રનું, એનું મામ્યું મહિ દિપાં તવ । તમનું સુખ
 ત્રિય તવ વતનું, કરવા વસુને વધવ ॥૯॥ ઘોરા દુઃખને વરાદવા,
 કરી કરમ કરદાહ કરી । ત્રીનિયે કે આલ ત્રીવતી, પણ વ દુઃખમાં
 વાપિયે કરી ॥૧૦॥ વધો આલદ જેમે આલનો, કરી અંતરે વધો વિ
 વાર । ચિત્તુભાગદ વધા અગ્રતી, ધીરિ હરેલ સાર ॥૧૧॥ વદનું ॥૧૨॥

શુષ્કમનિ સુખો સદ્ સુખતી વાનતી, હરિ અગ્રનાં રહેનું રાત્રી
 રત્નીવાનતી । સુખ દુઃખ વાળે ઓ તેમાં દિવ રાત્રી, કોઈ વચવાઈ
 વ વાલ વતીવાનતી ॥૧૩॥ અલ—વતીવાન વ વાલ કોઈ દિવ,
 રહે ભગવાન મે ભાગ । દુઃખ વતનાં આ રહેને, અગ્રતીર વ વાલ
 કોઈ દવ ॥૧૪॥ વતનોતી વિવનમાંથી । વતી વરતી અંતરે વીરમે ।
 મદાવ વ દોષ ભરતું, દોષ સુખ દુઃખ વારીરમે ॥૧૫॥ તેમાં વાવરના
 કોરે કરી, હૈવે દિવન કરી રાત્રી । મોતી વાનમે સુખથી, વતી
 મુલેવન મલ આપથી ॥૧૬॥ એમ શુરો મુલે ભરીરના, વળા વળા
 ભાગેલ વાલ । તેમનેલ મલનાવ મલમાં, વતી વાળે મુલે ભાલ ॥૧૭॥
 ધમે દુઃખે મુલ અગ્રનું, રહે અરધીરનું મદાવ । અભ્ય દુઃખે અગ્રો-
 સરો, રાત્રિ દિવમ રદ દદાવાવ ॥૧૮॥ સુખથી ઘોરી વારના, કર
 ત્રાયા વિના મ કરવાવ । ધીર વતનામાં મલનો વતી, ભાંસુથી
 ભાંસવ મલ આલ ॥૧૯॥ શુરો સંતનું સરતું રહિયે, તવ હવર વલ
 ભાવ । શુરો મરે ભલ સુખ કરદરે । કરે અગ્રનું અંતરવિભાવ ॥૨૦॥
 મલરના સમુદમાંદિ, દિવે દીનના વાળે મહિ । વળો રહે કેલ
 વિભામાં, તેને સુખ વિવલ મલતી સહિ ॥૨૧॥ દુઃખે સંકલ વાવના,

જેમાં સાંચરે શ્રીધનદયાળ । ત્રિપુલ્લાનંદુ વ બન્ધ કહિને, મારાવ-
જના ત્રિપુલ્લા ॥૧૦॥ કવચું ॥૩॥

જેમાં કમળાની કમોદિયાં મનગ્રી, તે ને થયા મર ત્રિરવિધનગ્રી ।
સુખ દુઃખ વચ્ચે ન મુઝાય મનગ્રી, કાચું બાને સાચું કમળી રમ-
ગ્રી ॥૧॥ શ્લોક—કાચું બાને કમળી વિના, જોધાચું બાને છે ભાર ।
કરી ન થાય કેરવળી, વધો વંદો વરે વિચાર ॥૨॥ જેમ કુલાલ ક-
મે જ્વલિયા, વઝી કાઢમે કમે સુનાર । રાગ્રી કમે રૂકાવમે, લોહ-
મે કમે છે સુનાર ॥૩॥ જેમ જાનાર ડિનાને કમી કરી, રતું બાને
વઝી તેમાં રુવ । વચ કમળાવ છે જમ દરિયા, ત્યારે થાય છે છુટાવ-
રુવ ॥૪॥ જાનો જેમ જોધાવ છે સુવર્ણ, તે કમલ કુંદવ થાય છે ।
દહી રીમે રતું જોધનાં, જાનો જોધી જાંરી કહેવાવ છે ॥૫॥ રુવ ર-
ન જે રહાવનું, મુન મોનમાં વધે વઝી । તેહ જોધ્યાથી મદુ મમજો,
વધી કીમત સવઝી ॥૬॥ વઝી જેમ વીગ્રી વાનુને, નાઝી વાને મેન
મોળથી । તેમે મોમે જે મેને મી, અગ્ય વાનુ બાવની વધી ॥૭॥
જેમ પરિવંર વરકે વરને, વઝી રિવે મુજાવનાં માર । ત્યારે મેન મા-
જાનો, મર રહે રનિ ત્રિધાર ॥૮॥ જેમ મગ્રીઠને જાંરે ભરી, દહી
રીનનું રંગરેજ । વઝકે રમે બાને વરકી, વઝી તેમાં ને બાવે મેજ
॥૯॥ વચ બન્ધ બગવામના, બાવે કહે જોધાવ બાવ । ત્રિપુલ્લા-
નંદુ વ બન્ધનો, વઝી વધે અધિક મનાવ ॥૧૦॥ કવચું ॥૪॥

વગલ વળી—બન્ધ થાપુરે બગવામનું, છે જો કડલ કાવ । સુ-
જા સર્વે સંધારમરિ, કરનાં જોધવ દરામ; બન્ધ ॥૧॥ રેહ મેહ
દારા દામનું, મેલનું મમના મે માન । વરમાંથી સુખ બાવે વપુરે,
મુખ્યે ન વડ માન; બન્ધ ॥૨॥ વિષન બાવે વચ વાંકથી, તેનો મહે
જો ફારીરે । વપદામ કરે આથી કોવરે, તેમાં રહે રહ વીરે; બન્ધ ॥
૩॥ સુવી ન થાય નવે વનું, વધો સહજ ભવાવે । ત્રિપુલ્લાનંદુ
વનાં બન્ધનો, જગાં મુગો મુગ કહાવે; બન્ધ ॥૪॥ વર ॥૧॥

જેવને વાચું રોષ હરિબન્ધગ્રી, તરને ન થાચું બા રેહમાં બામ-
બન્ધગ્રી । વઝી વિષવસુભથી રેંપુ વિરન્ધગ્રી, જેહ સુખમાદ બા
જાવે છે બન્ધગ્રી ॥૧॥ શ્લોક—બન્ધ સુખમાં ન જાવું, વઝી વિષવ

સુખને સ્વાદ । શુદ્ધ બન્ન ધીરશિલ્પી, ધારું એવા જન્મ પ્રદાદ ॥૧॥
 પ્રદાદ બન્ન પ્રમાણિયે, ગાણિયે જગચિહ્વાન । દિરખનકગિયુસુખ
 દરિજન થયા, કરું કરાવું એની માન । ૩॥ નર્મવાલ્મવાદિધી ગુરુ
 કર્યા, મુનિ મારદને નિરધાર । નિબળ કરું હરિ ખજગું, નજગું સુખ
 સમાર ॥૪॥ વધી પ્રદાદગ્રી વચ્ચળા, વહી વીર્યા વરસ માન । ત્યારે
 તાને તેદાવીને, કરી નિજકૃષ્ણ રીત માન ॥૫॥ આમુરીવિયા આ-
 વળી, તમે વદો કરી વદુ પ્રીત । વિદુષ વાસે વિવુષકી, તો વાજો
 અનિગો અગિન ॥૬॥ ત્યારે પ્રદાદે વરીયા કરી, આતો દિમેછે જ-
 સુર । ત્યારે વમે કેમ મચ્છો, તમે વિચારિયું વહી વર ॥૭॥ ત્યારે જ-
 જવા મગવાવને, તજવી વિષયસુખની આસ । રેદ મેદ દારા દામ-
 થી, અનિ પાવુંછ વદામ ॥૮॥ વદ વાન અમુરને, વહી મહિ તમે
 નિરધાર । ત્યારે ત્યારે વમે મહિ મચ્છે, વધો કર્યો વર વિચાર ॥૯॥ વળ
 હમણી તો વમે દા વદું, વહી જા કે'વાયે કેમ । વધી નિવુષનામદ-
 જા માધનું, વાધો એમ વાવું દોષો તેમ ॥૧૦॥ વદવું ॥૧૧॥

ત્યારે પ્રદાદ કહે પિતા વ સ્વાદગ્રી, મળીશા એમાં અનું વાયે મા-
 કગ્રી । તદનું વચન માત્રીશ તમાકગ્રી, વનું સુખી સુખથી તેજા અ-
 વ્યવકગ્રી ॥૧॥ શબ્દ—અપ્યાદ જોદામર્કે એ, તેને કહેછે એમ મુવાચ ।
 અનાથો આવે વિયા આપણી, ગાઓ તેહી વેમારો નિજાચ ॥૨॥
 પ્રદાદ વેદા વધી વદવા, વળી આપ્યા આમુરી અંક । તેને તર્ન દા-
 હી લખ્યા, માગવન થઈ નિજાંક ॥૩॥ ત્યારે વાદામર્કે કે' સમશ્ચિ-
 યે, આદ વ મહિ આપણું કામ । વ છે વેરી આપણા અનિ, તેદનું વ
 ત્તવનું નામ । ૪॥ ત્યારે પ્રદાદ કહે વાવી જમવા, વજો વાવું ધીર-
 મવાન । ત્યારે તો સદા વ મિત્ર છે, આપ અંને મચ્છે નિદાન ॥૫॥
 ત્યારે જોદામર્કે એમ અમદવા, છે જા વાનમાં વિચાર । એમ કરી ડ-
 વેશા કરી, ત્યારે કહેછે વાઠકને પ્રદાદ । ૬॥ મરી ગાવું મદને વુ-
 રનો, જિનું વદોડો ધીરે નોર । અતો ધીરમવાવને, મતો ધીજા
 મોર વકોર ॥૭॥ એને અતથે જગ ઝીની ગાયે, એને વાવ સુધિયા
 મદાવ । તેને તત્તી વીજું વોને એદ, તેદ કુનગ્રી કે'વાવ ॥૮॥ અમુચ્ય
 ત્તવ એને આનિયું, આપ્યો સરવે સુખનો સમાજ । તેને અગિયે વાયે

કરી, તો સરે તે સવચ્છાં કાઝ ॥૧॥ ત્યારે વાઙ્મય મહુ બોલિયાં,
જેમ કે'ણો તેમ કરશું । તિષ્ઠુમાનંદનો વાપ ખજના, તદિ ધાય
અમારં વરસું ॥૨૦॥ કવચું ॥૨૧॥

एषा सुणी वाङ्मयना बोलणी, बोलामैं कथों मने मोलणी ।
आनो वान बड़ी बगहोलणी, त्यारे कवु रागने मर्म अर्म मोलणी
॥१॥ शब्द—मोली मर्म मर्म कवुं, प्रह्लाद गुमारे जे मर्म । तेनो भक्त
छे भगवाननो, ए में जोइ लीयुं राजव ॥२॥ आसुर बिना एनी
जिने, मुने वन भजयो तदि । बीजा वाङ्मये बगहयो, बड़ी अ-
बळो वपदेशा रह ॥३॥ माटे आही रत्नाचो एनी आजपी, जे न
बहे बीजे बेन । कुछ आपणामां केने न कीयुं, एवुं आहयुंछे एने
केन ॥४॥ त्यारे हिरण्यकशिपु कहें प्रह्लादने, जाची अवस्था मुं कां
करे । नानी वपमां निःशंक रह, कारे कोइपी नव बरे ॥५॥ आहुं
राजव मने आजपी, भक्त वन सर्व समान । जण लोकमां वहुं ना-
हय, कोइ मोडी बांके तदि मान ॥६॥ प्रह्लाद कहें एह वापकव, मने
गमनो वपी एह गेल । भजनां श्रीभगवानने, मने समु लागेछे से-
न ॥७॥ त्यारे हिरण्यकशिपु बोलयो हाकपी, मागि लेछे मुने इति
मोन । आननो वपी मुं माहक, मरी जाइत नु तारा मोन ॥८॥ त्यारे
प्रह्लाद कहें इहे बोलवुं, तेनो काचो विचार । मने तारे मने मारिगो,
तेपी वाच्यो मुं मुं हार ॥९॥ त्यारे हिरण्यकशिपु कहें कोष करी, मने
इचीका माटे हाथ । नारी रत्ना केन करयो, तिष्ठुमानंदनो वाप
॥२०॥ कवचुं ॥२१॥

कहे हिरण्यकशिपु कोइ छे पां सेवकजी, मारी मुकाचो आनी
तमे देकजी । आगे तो आहयिपुं अचरुं छेकजी, एवुं सुणी उडिग
असुर अनेकजी ॥१॥ शब्द—असुर बड़ी जाची कहें, राव जेम कशों
नेम करीए । राव कहें आने मारो जीवपी, तो आपणे सर्व उगरीए
॥२॥ असुरकुछ कानेवनो, कापनार आ छे कुठार । जेम महा अर-
ण्यने अण्य अभि, बळी बाळी करेछे कार ॥३॥ माटे मानो एना बकी,
बहो बाधो बळी विनाश । जेम छीनो कणिको डेरनो, करे कमेवर
माका ॥४॥ काळ छे आपणा कुळनो, मने जाची संजो जयर । माटे

एने जो मारिने, तो महु उगारिने असुर ॥५॥ मान मान सुन जा-
मनो, बेरी निचे बा'मानो बेडा । एही सुख आवे मदि, आवे कउन
कह कहेवा ॥६॥ माटे एने ममे उतर मारो, भा' विचारो बीजि दान ।
छेद्दी आका पत्र छे, करो एना जीवनी दान ॥७॥ एवु सुणी असुर
मर, महु मरत वया नैवार । मारो मारो महु करे, अचे भर्षा नर
अवार ॥८॥ ममे'री मे निर्दया, बळी बाववा पुंज कहिये । नेने वाने
महाद पहिया, लरी क्षमा एनी सहिये ॥९॥ गहबलाची मने क्षामी,
कर्ण मारवा साहं मो'र । निष्कुलानंद कहे केरी निपां, आवनो
हीठो एह ठोर ॥१०॥ कहवुं ॥८॥

परमान रामजी—बहानि कहे चे'लवामने, दुखम कयो'छे राये । बीरी
भावम महाद ने, बांधी हाथीने बाये; बहानि ॥१॥ त्वारे बावने दान
क्षामी मने, बांध्या हाथीने वने । नेबांधी महाद उगर्षा, महुन हीडाछे
हने; बहानि ॥२॥ त्वारपठी नेने लवामीने, आप्पुं छेर अजमा ।
नेनो अमृतवन वरुं, लने उगरे लनमा; बहानि ॥३॥ जिझु ए सान
वरना, बांधुं बहाणुं बेर । निष्कुलानंद कहे असुरने, नहि कोरने
मे'र; बहानि ॥४॥ बह ॥५॥

कहो आह भावने करिये केमजी, महु विचारवा लाग्या बळी
एमजी । कोण जाणे केम रहेंछे ए क्षेमजी, हने जेम मरे करो महु
नेमजी ॥१॥ कळ—नेम लवाणी महु करो, मानो हाडको ठामे कव ।
मरी जाछे के मोरंग आवे, पावो नेने रात्री वरुं भव ॥२॥ नेमां
माम्ये वन मव मर्या, त्वारे वर्या असुर अपार । लरो बेरी छे लो'हु
मपी, एम वयो महुने विचार ॥३॥ वही कहेछे वणहो वहावपी,
पाव लललल वनु लव । नेमनुं नेम नेने कर्तुं, नेमां करी हरिये
जवन ॥४॥ वही ल्वारा जळ ल्वारा कीचमां, घालिया घणो दर
भार । नेपी महाद उगर्षा, भीहरिये कीपी मार ॥५॥ वही दाम
सरबे सळ वरी, वळ्या मारवा शूरवीर । नेने आम बाग्या मदि,
धन्यधन्य ए जवनी धीर ॥६॥ वही बावके परमाळवा, बाळवा कयो
विचार । नेह विनावा वपाव बीजा, कयो हजारें हजार ॥७॥ अज
जापी भगवामना, छे असुरने बेर अनि । ममसुबो मने मारवानो,

કરેછે મહુ કુમનિ ॥૮॥ મર મારી મહુ વસ બોલે, કોઈ વાન કરો
મહાદત્તી । તો અમુર મહુ ખમવ વાવ, અવ વાવ વસાદત્તી ॥૯॥
જાજર્ણ વામ્યા અમર મર, ઝોઈ મહાદત્તી ધીર । ત્રિષ્કુમાનદ વા
વાવની કસળી, ઝોઈ વચને જાજર્ણ ધીર ॥૧૦॥ કહયું ॥૯॥

મધી હરિજનને ધીરજમવ વનગ્રી, કામ દામ બાવે ૯ દોગમે
દમગ્રી । ઉપારે જવ કરે હરિનું ખજનગ્રી, તેમાં મહુ બાવે વિવન
વિવનગ્રી ॥૧॥ શબ્દ—વિવન બાવે વનવિવર્યા, સુર અમુર ને મર
મધી । જોગમ ન વાવ જવ જંચ, તેમ વાન કરવી મધી ॥૨॥ આપ
બંને બપ્પ માવ, બનેં સુવ શુંદું યોગવ્યું । સહી સંકર ખડવા
ઝીદરિ, વસ વારે જુગલાવે વચ્ચું ॥૩॥ બન્ન વાવું જગવાવનું, રાખી
વિવસુવની જાણ । વેઠ કામ ન વગાદિયે, વાડવ ભરા હરિવા
દાણ ॥૪॥ અનિ મોટું કામ આદતી, દક્કનો કરિયે વિચાર । વનો
જવવ બાવે મહિ, વચ્છી ઠાળો બોવાવ કાર ॥૫॥ કાર જાવે ને કામ
ન વાવે, વચ્છી જાવે જાની બંચ । વનું કામ આદરનાં, કહો કેમે
જાવ્યું દેવ ॥૬॥ ઘાટે તાવે વાવ જંચ વાનવા, વગા મગાદેછે મુદાર ।
મદ વૂંકે જો તાનળી, તો માંખો ન વાવે નિરવાર ॥૭॥ જોવે મોરે
જેવું ૯ મોટું જનું, વનું મોટું મધી જો જામ । મહાદત્તી પંદે જાવનને,
મધી કમળા મહાગમ ॥૮॥ વેળો બન્ન મહાદત્તને, જંચે વહિયાં વમે
વુચ્છ । વેઠી મહુ મહુ વિગલિ, રચા હરિતી મનમુચ્છ ॥૯॥ વકાવક
વિવલે દેવ, વનું કામ વને આદર્યું । ત્રિષ્કુમાનદ કે' વાવે નેનું, વનું
વનું જમનું વનું ॥૧૦॥ કહયું ॥૧૦॥

વચ્છી મહાદત્તી મહું સુગો વાનગ્રી, નેહવર કોવિયો નેનો નાનગ્રી ।
વચ્છો મહુ જવગ કરવા વાનગ્રી, વચ્છો કમાહોન મોટો જનવાનગ્રી
॥૧॥ શબ્દ—જનવાન ને અનિયો વચ્છો, વહે વાવી મહાદ વચ્છાં નવો ।
દેવાવ નારા રાખનારને, કાલી જવગ જાવવા રચ્છો ॥૨॥ મહાદ
કહે દુરવ છે, મરવે વિવે ઘાગો દવાવ । જવનાં વમુ જવદત્તો, રાજ્જો
તારં ઠામ ॥૩॥ અરેરે વનું વોચ્છ માં નું, વચ્છી કહે દગધીને ઠીક ।
તુંવે તારા રાખનારની જા, ઘાટે મધી દેવામાં વીક ॥૪॥ વસ કહીને
જો કારિયું, નીગડુ જવગ ને વાર । વાંપો વાવ વનું વાવ કરવા, વગા
ન વરે મહાદ તગાર ॥૫॥ કરવે રાન કોથે કટી કાંઈ, વચ્છી વોને

बसमां बेज । रीसं करी रासां बग्यां, महापापीमां बे बेज । ६॥ बपी
महादे प्रकाशियुं, जोई असुरनो आरंभ । कहुंछे आ काहमां,
भिर रखा छे यह स्वयं ॥७॥ ठराप्या उपारे हरि स्वंमर्मां, त्वा
कोणो नई करबान । त्रिकोटिक सारी स्वंमर्मां, त्वां प्रगत्या प्रभु
कोपाम ॥८॥ बपी साधुं हनु जेव सोमने, मेमां ने बाध भावे बहि ।
मेमज मेवे सारियो, बर्गसिंहजी मगद धई ॥९॥ हावाकार अपार
बगो, रामयुं महावर्जीनुं वज । निष्कृन्तानश् कहे मेमे करी, लहु
सुन्धी छेवे आपज ॥१०॥ कहुं ॥११॥

प्रगत्या बर्गसिंहजी महादेने काजजी, बहु राजी धई बेसिया म-
हापाजजी । भागो भागो महादे मुजबकी भाजजी, आयुं लमने लेह
सुन्धो लमाजजी ॥१॥ राक—आयुं ममाज सुन्धो, एव बेसिया
छे बरहरि । महादे कहे लमे प्रसन्न बग्या, हवे शुं मागुं बीगुं करी ॥२॥
मारे लो बपी काइ भागयुं, वज लहुं कहेबो मां कोईने । वज बिक-
पमां बीन जीवने, भागजो रखाछे जेमां कोईने ॥३॥ चोटिक सेवा
करी लमारी, मागेछे मोटा सुन्धने । एवा बे'पारीने ओलन्धी, बिषय-
सुन्ध बेगो मां विमुन्धने ॥४॥ एव महादेजी उबप्यां, कयो अंनरनो
अनिप्राय । धीरजमानु धाम वज्य, निष्काम कथा न जाय ॥५॥ बेन्धी
भक्ति महादेजी, एधी आपजे वज आवरो । बकी बायो बान्धी करी,
अव लजी भक्ति करो ॥६॥ भक्त कहैवाइ भा भवमां, अवलपनु
अछगुं कते । शूद्र सेवक धई वजहयामना, अवल भक्ति आवरो
॥७॥ भक्तिमां जेग मुंदाईनो, बन्दी रनिबज नव रानिये । होरी ब-
धी जेगे दासनी, बिग्यामी पामे नव बानिये ॥८॥ भक्त छे बहु भा-
लना, दान दाम सुख त्याग वाजमा । एतुं न बाहुं आपजे, धानु भक्त
नरा भगवानना ॥९॥ सेवक धई वजहयामना, इच्छवई सुन्ध मेमा-
रना । निष्कृन्तानश् व भक्त नहि, एनो लक्षण छे चोर जातना
॥१०॥ कहुं ॥११॥

वदना लमकी—भक्त साचा भगवानना, काला जहना मपी ।
लक्षण जोह लेबां लन्धीरे, शू कहिने एतुं कपी, भक्त ॥१॥ अनि
दयाहु दिवना, वज कष्ट न का'प । प्राणभारीने बीह नहिरे,
वर विजने विहाय; भक्त ॥२॥ पोनाने सुन्ध जो बामना, बीजानुं न

જમાવે । વૃદ્ધ બાપે કોઈ દમવા, તેને કાંતિ જમાવે; બન્ધ ॥૩૧॥
જમાવળી કોમે મહિ, સુખ દુઃખને સહે । નિષ્કુમારદ વધા
બન્ધવી, હરિ દૂર ન રહે; બન્ધ ॥૩૨॥ વધ ॥૩૩॥

વઢી અગ્નિવન્ય મુવગીને કહિવેગી, જેનો નામ ગુલામવાદ મહિ-
વેગી । સુવીતિને વદર બાપ્યા અહિવેગી, જમગી વરમા વિચારિયું
તહિવેગી ॥૧॥ શબ્દ—વરમા એમ વિચારિયું, વાવું મારે તે હરિદાસ ।
વધે વિચારે બાવિયા, વઢી ત્રિગ્ર વિનાની વાસ ॥૨॥ બાપુર ન
વાપ્યા નામધી, વધ વૃદ્ધ વધ વરિવાળની । અવર માપે વળ વમગ
વધું, વધ દહ મનિ સુગાળની ॥૩॥ જેમ ઘોરે કાવુ મેવડું, હેવે કરે
તહવાને દાસ । તેને સીયું સંમજાવના, બાપુ મરી મહે વધ ડામ ॥૪॥
તેમ મુલે વધ વાવું રતું, અનિ વાવું છે મહુધી વદાસ । રાગ માગ
સુખ મપનિ, મેલી વન વરવો છે વાસ ॥૫॥ અન્ય સુખ મંતરરતું, જે
મહે મે મરી જાયરે । તેહ માહે બાવું તમ કોઈ, કહો કોણ દુઃખને
વા'વરે ॥૬॥ અન્ય સુખ અવિવાગીનું, જેહ વામીને વાવું મથ રહે ।
વધા સુખને પરદરી, વીગા સુખમાં કોણ વઢે ॥૭॥ અન્ય સુખ સં-
સારમાં, તેને સત્ત માની મરનાર । મુલવળીમાં સુખાં વળાં, કેળે ન
કર્પો વર વિચાર ॥૮॥ કેરીવિ અહે મલ દહવા, મલસુખો કરે છે ન-
વમાય । વળ જાળમાં મધી રીત કાંતુની, વધ અર્થ ન બાપે કાંઈ
॥૯॥ વધુ દહ મુલે કરું, મો'રધી મરમાય । નિષ્કુમારદનો માથ બ-
જડું, તજડું વીગી રજાવ ॥૧૦॥ કવચું ॥૧૧॥

દહ વિચાર વધ કરી મુલે મનગી, વેગેડું વાવિયા વસના વનગી ।
મારગમાં મલવા મારમુનિ અવગી, તેને કર્યા વધુ હેનનાં વનગી
॥૧॥ શબ્દ—વનગ કર્યા વધુ હેનનાં, વઢી બાપ્યા મંત્ર અનુવ ।
વધી અન્ય મથને બાપુ, જેવે મત્ર વ સુખવન્ય ॥૨॥ વાંચ વરવના
વધ વળે, વમા અન્ય અદમ વધ । વધુ વમાઈ બાપે વિવરાવના,
તેના વિવરાવના વિવે મહિ ॥૩॥ દવાજ ક્યાજ કરી, કેજાગી, વાન
વાનર વધ વિજુ વઢી । મુન મેન રાક્ષસ રાક્ષસી, વેનામ વેનામી
મઢી ॥૪॥ હોદાકાર દુકાર કરે, કરે કાનમાં વદર વધાર । માગે
મારો વામો વામો કરે, વળ ન હરે મુવગી તમાર ॥૫॥ અન્ય અન્ય

તગી આરંબું, કઠન તવ જે કહેવાય । તગી તાનવ્ય તમચી, આ-
 હર્મો વહ વવાય ॥૧॥ ભરી દેઠ ભર મામ સુધી, વસા રચા વહ
 વમે । અસુર સુર આશર્વ વામ્યા, દેખી તવ ખુશતીનું રમે ॥૨॥ વનુ
 મહામાય વરહનું, સરવે શરીરનું સુખ । રાત્રી કરવા રમાવનિ,
 બનિ રિવેંછે રંદન દુખ ॥૮॥ મેત્રી ભગન દેમન કરી, વરદરી ભોટા
 સુખની આશા । આપદે તવ આશરું, ઝોફ વામ્યા અન ભવ જામ
 ॥૯॥ વરણી તાત્રી ખુશવા, વગવા તામ્યા રિગવાલ । નિષ્કુનાનંદ
 માત્રી વગમા, શીઠા વનુ વલવાયા વાલ ॥૧૦॥ કહવું ॥૧૪॥

નિવેંછથી મધી રીવજનું ૫ વામત્રી, રીદ કરે કોઈ દેવામાંથી
 હામત્રી । વનું કઠન છે વામવા વમદવામત્રી, જેણે વામિવે સુખ વિ-
 આમત્રી ॥૧॥ રવ—સુખ વિધામ વામિવે, વામિવે સર્વે વિવમ ।
 ભેગાં કસર ન રામિવે, રામિવે મગલ મમ ॥૨॥ વારી દેઠ ખુશના
 તામ્બી, વર આટી વાવથી વમ । વામું હરિ કે વાનું વરમે, કદ વુવે
 વનું હું ભેમ ॥૩॥ વમ બોધ્ય મોટાથી નિવે, બોધ્ય ભે બોધા વામ ।
 ભાત્રી ન જાવ ભેવ ભેત્રી, અમર રિમે મહારામ ॥૪॥ મહાદ વુવની
 વેરે કરે, ભમશિ ભનિક સુજામ । ભેથી અધિક વરથી મધી, વરથી
 વમે મમામ ॥૫॥ વના જેથી જે આરે, સહે તમે વહ વનુ રાવ ।
 વમ વરનાં હરિ મમે, ભારે વમચો મધી કોઈ વાલ ॥૬॥ વના જેથી
 વલી આપમે, બનિ બામે વાંચિવે બેટ । ભારે મમમ અમવર વનુ,
 ન વાવ વહો વેમ મેદ ॥૭॥ રિમન ઝોઈ રિમિત્રની, રિર રહેંછે હા-
 અર હમર । વન ભામે મમે બનિક કરે, ભેથી બીરિ રહે દુર ॥૮॥
 ભાવાને ભોધા વના છે, વધિ ભોધા વના મહારામ । ભોટાને ન અંધ
 ભોલતા, ભે રિમ કે વલી આમ ॥૯॥ ભારે કમર વૂલી કરી, વામો
 ભરા હરિના રામ । નિષ્કુનાનંદ મનિક છે, ભે હામવામ અવિમામ
 ॥૧૦॥ કહવું ॥૧૫॥

વલી વનું વળી ખુશત્રી વામત્રી, ઝીન વપ્ત મહેંછે રિમ ભે
 રામત્રી । ભેમાં ન વાવ કોઈ વાલે વલીવામત્રી, વરવા હરિને રાત્રી
 રલીવામત્રી ॥૧॥ રવ—રાત્રી વરવા મહારામને, સુખ દુખ મહેંછે
 વારીર । અમન વના વહ વગવર, વારી રહના મન ખીર ॥૨॥ ભેમ
 ભેમાં વાલ ભરના, વાવાં મેમર સુરામવા । આવે વનાં વલી દુખ

દેશા, જન વિશે રહિ ભનમાંવ ॥૧॥ મુગ્ધ ગીધ વિઠ ચિત્તી, કાક
કરતી મુગ્ધી કરોન । જમર તમર બોને દિવસી, કાચકાચ રમકે
જમોન ॥૨॥ વકવકથી અધિક વાપી, વાણે અનનમાં અંગ । મોગ
મુગ્ધી મધી મુગ્ધા, મરી વીરજ કરી રહ અંગ ॥૩॥ નાન વાગરી
જવર મધી, મધી કરના વિદ્યા મગજે । અંગે અંગવાનને, વારસ-
વાર વગજે ॥૪॥ આમોચ્છામે ભમરે, સુખશુભિ સ્ત્રીપત્રદયામ । વક
વક વામના મધી, વક અનમધી ચિરામ ॥૫॥ મનને રાકવું છે ભવમાં,
ભવ રાકવું છે ભદ્રા મમુમાંવ । ભેદ વિના ભવ ભવ વીરજે, રાકવું મધિ
કવું વધાવ ॥૬॥ જોઈ ભવ વ જનનું, વાચનનું વધુરે । મનવ દા-
મવ દેવનાને, કહો કેમ કાંઈ ભવે ભેર ॥૭॥ વિષ્ણુ ભેદને વિભો-
હીને, રિદ્ધિ અભિ રમાવનિ । નિષ્કુલાનંદ કહે માધમી, રૂઝવા
દેશા દુષ્ણ માવની ॥૮॥ કવચું ॥૯॥

વરણ વચ્ચી—રૂઝવા ભરક વહ વાવવા, અલખેનો અધિનાશ ।
આપી વચ મુગ્ધને કવુંરે, માગોમાગો મુગ્ધ વામ; રૂઝવા ॥૧॥ મુગ્ધી
કહે અન્યઅન્ય માધમી, ભવે ભવજાત થયા । વધી વીરુ રું માગવું,
રિદ્ધિ દુષ્ણા ગયા, રૂઝવા ॥૨॥ અન્ય દે'જો મારે અનરે, મમુ
આવાવા આવા । મોરું વંચન છે આવાનનું, ભેદો ન દેજો વંચાવા;
રૂઝવા ॥૩॥ વચ મુગ્ધી રૂપારે આચર્યા, ભાવું ભાઈ રૂપામને । નિ
ષ્કુલાનંદ કહે માધે વધી, આપું અન્ય વામને; રૂઝવા ॥૪॥ વદ ॥૫॥

હરિ અન્યા હરન હોય રૂપેત્રી, ભારે અન્ય મુગ્ધ મેશા વરપેત્રી ।
વધી બોરા રાધિયે ન રહિયેત્રી, વરમવદને વામિયે નહિયેત્રી ॥૧॥
અન્ય—વરમવદને વામિયે, વામિયે મરે વિકાર । કાચા ભાચા મુગ્ધને,
મધ વામે નિરપાર ॥૨॥ અન્ય ન દેવો અંગે આચવા, રૂઝ રમવું ન-
મનું મધી । વચ અન્ય જનમાં વગર, ભેની વાત હું રું વહું કરી ॥૩॥
વાંછના ચિત્ત મુગ્ધની, રહે અનંદ ને રમમાંવ । બાઝી વચ અન્યને,
કહો કેમી કરે હરિ માંવ ॥૪॥ મારે અન્ય ન મુગ્ધા વગર, મધી મુ
ભા વચ્ચા અંગવાન । જેદ જેવી અન્ય કરે, ભેનું કવ વામ નિદાન
॥૫॥ વામિયે વીર વઢી રિવનું, વરિયે અન્યકરની આશ । વદ
વાન મધી નિવજથી, ભેદનો ને કરવો ભવામ ॥૬॥ કરી ભાદવા જો
કાચના, વઢી ભેનું મોનિવાનું મુગ્ધ । ને મમમુ કેમ મમમગો, કાચ

વિષ્ણુ મિષ્ટ સમ નૂન ॥૩॥ મૂન અવિષ્ય ધર્મમાનવાંદે, વહી વિચારથી
 રહ જાન । અન્નિ કરી ધોરે અગમે, તેથી કરથી વિચવાન ॥૮॥
 છાર સારમો ખાર ભરખો, તવાથી ને જવાહરો । સારમાં સદુ સુખ
 મહે, છાર હોને પરિભ્રમ વાહરો ॥૯॥ બારે સાચા પદે સદુ મહો,
 જોગ્ય જાંભેરી કાહો જરી । ત્રિપુલાનંદ કહે તાવગી, રિક્તો તો
 બીજરિ ॥૧૦॥ કહયું ॥૧૩॥

સુષો હરિભક્ત જગા હરિશંકરી, જેનું સત્ત જોઈ અવગાળો હં-
 કરી । ત્યારે મળો વિષ્ણુની પાસે પુરંદરગી, અહ કહી જાન બારે
 મયું મંદરગી ॥૧૪॥ કહ—બારે તો વર મયું, બાજ કાને તેણે અવ-
 જાનિ । જેનું સમ્પર્ક વિંચ જોઈને, હું તા અવગાળો જાનિ ॥૧૫॥
 એને જાને કરી જોનિયું, બારે અવગાળે દેશમન । બારે રાખો કહું
 મુજને, હું આપ્યો વારણ અગમન ॥૧૬॥ ત્યારે વિષ્ણુ પણ જોનિયા, તું
 બેશ જ્યાનક ભાદરે । મધી દેવું દંડામન એને, એ રાખ્યો કે વામ
 ભાદરે ॥૧૭॥ વળી તેને તાવવા સાર, તેદાવવા વિશ્વામિત્રને । હરિશં-
 ક્રને સમ્પર્કી વાહા, વમાહો દુન નિરંજને ॥૧૮॥ ત્યારે વિશ્વામિત્ર કહે
 વિષ્ણુને, એમાં તામે મને અવગાળ । ત્યારે વિષ્ણુ કહે મારે જાને, મધી
 તમને કાંઈ જાણ ॥૧૯॥ જેણે સમિષ્ટસુત સો મહાર્પા, એણે છે રિક્તતા
 રૂપાલ । તેને જ કામ અગમ મધી, વહી જાનિયા તનકાલ ॥૨૦॥ જ-
 રહે વીહા વમાહવા, જેને અંતર મધી અરેરાદ । સંકર વ કેવ સહિ
 જાકરો, એણે મધી દેવાભાઈ વાદ ॥૨૧॥ મનમાં બેર મહે મદિ, વાળી-
 વ વિવલ્લ વાણે વળી । કાવાણે કહું ને કેવ કરે, ખારો વિચારો તેજા
 વળી ॥૨૨॥ અવગાળરિયે આરિય, હરિશંક્ર રાવન વેર । ત્રિપુલાનંદ
 હરિશંક્રે વળી, વૂજા કરી વહુવેર ॥૨૩॥ કહયું ॥૨૪॥

સોદશ પ્રકાર કરી વૂજા જાનિગી, મૂન દીવ વગી જનારી આર-
 નિગી । વળી હાથ જાહી કરી વિનનિગી, માગોમાગા મુજથી મોટા
 મહારનિગી ॥૨૫॥ કહ—માગા કાંઈક મુજ વામળી, તહ આનું ન-
 મન આજ । ત્યાર મુનિ જાનિયા, આપ્ય તારે મન રાત ॥૨૬॥ વૃષ
 રાણી વૃષ્ટ તાગને, સદુ દીવ રાજી રાજિગાન । મો અ જે માનું ને
 આપગ, મદિ મો ન કયે મુજથી જાન ॥૨૭॥ રાજવ દાને રાંક પાશો,

जहि मछे संवर अजस्रहार । अजमोक्तुं दुःख आवरो, जहि रहे
सख करो विचार ॥४॥ त्वारे राय राजी कुंदरे, कर्णो एव विचार ।
आपो सहु राय एवने, राजो सख निरधार ॥५॥ त्वारे राय कहे
छे कचिने, आप्युं राज्य साज सखें समृद्धि । त्वारे कचि बोनिपा
ओइए, तेंह उवर इक्षिता हीपि ॥६॥ त्वारे राय बोनिपा, देणुं सु-
कर्ण जलधार । त्वारे कचि कहे आप्य इमजा, न कर्ण बेख सगार
॥७॥ राज्य साज समृद्धि जाली, एधी जा'र होय कांय तुलनपुं ।
आप्य ते जनापहुं, एव बांधो कीधो वपुं ॥८॥ त्वारे राय कहे आ-
रायसां तो, असाह मधी अणुभार । कुंदर राजी जा देह जाह, न
छे हीपावकी जा'र ॥९॥ त्वारे राय कचिने कहे, बेची जमने वन
सपे । निष्कुलानंद त्वारे कचि कहे, चानो सहु कायविद अहरे
॥१०॥ कवच ॥११॥

विश्वामित्र कहे विमलो एक बामजी, त्वारे हुं आधीक तजारी
वासजी । त्वासुपी करजो कायविदहि बामजी, एधी हुं बेचीज करी
तजामजी ॥१॥ जव—तवास करीक हुं अजमो, एधी बेचीज विगतो
करी । त्वारे जने चान्यां सांधकी, दह धीरज वनसां करी ॥२॥
राजा राजी कुंदरसां छे, जनि कोयछ अंग । सोमो सेवा जेनी
करना, मधी तेने सेवक एक संग ॥३॥ काटा कांकरा आकरा अनि,
खावा जहिपा देणुं ठबके । गोचर अंड डाय शुद्धीपां, लागे वनसां
छोही ठबके ॥४॥ तपे मृगि लीन्ही जनि, तेसां मधी चानां चरणे ।
मछे सखां वे वनसां, तेने हजी वहेछे चरणे ॥५॥ उवर लीन्ही वनय
सरिन्ही, वण्यो जवें अग्रि सह । बाणी न मछे प्यामे घरे, जज
विना त्रिज गया कंद ॥६॥ प्याम मृगनी बीडा बकी, बकी दिने मधी
होलता । जवबहे लहपहे वहे, तोय कायर बापक मधी बोलता
॥७॥ काटसां बहु विगड करवा, सख मुकाववा सामा मछे । जने-
जी एक टेंक छे, ते चलाप्यां वन भव मछे ॥८॥ मछां न जण्य चा-
रीरपाहे, एसां बीजां कछ अ। ४ बहु । तोय दुःखी न याने दिवसां,
एसां अट्टावाळां छे सहु ॥९॥ दुःखगणा हरिबाबसांही, जने वडियां
छे तछे । निष्कुलानंद कहे वन्य धीरज, एव कहुं संग सपछे ॥१०॥
कवच ॥१०॥

પરચન મિથુ—મલ્લવાધી સંત સંકટને સહે, રહે ધીર મંચીર બીર-
નિધિ જેવા । જાણે અમાણે તાણે તણે મહિ કેરી, જાણે વન મને પ-
રહે વણા, સત્ય ॥૧॥ અગરપદાસ ગાસ હરિદાસ સહે, અન્ય કામ
તામ માણ કીધી ઝેણે । અધિનાશ વામ વામ આણ કરી, ત્યામ
અનુદામ રહ્યામ રહેણે ભેણે; સત્ય ॥૨॥ અનિ વસનવદન નિશાદિન
રહે, અન્યવન્ય જન વાચન સરે । અગરજીવન અગમ વિગમ વરે, તેજ
વિન અગમ મન મન કરે; સત્ય ॥૩॥ મહી દેવ વદ વિવેક કરી
ભરી, હેવ તેવ મેવ તે મન મજે । વિષ્ણુદાનદ અગવદ સદગા-
નદ, સુભવદ મોર્ચિદ મુર્કુદ મજે; સત્ય ॥૪॥ વન ॥૫॥

ત્યાર વધી જાણે જાણી મૂલ્યાં વાટજી, જાગણ આપ્યું રાજ મહે-
વાટજી । માપ્યું બીર મહી કોઈ વાટ વાટજી, તોય મને મધી કરનાં
વવાટજી ॥૧॥ શબ્દ—ઝવાટ મધી ઝેણે અંતરે, રહેણે જામંદ કરનાં
અનિ । રહે ધીરજ મનમાં વરી, કરી સચમ વનધિયે મનિ ॥૨॥ સ્વેર
કેર ભરુરી ભરાં, વાવલ કંટાલા બોરવી । અનિ અનિવાલા જાંક-
હિવાલા, તામે કાંટા જાણે લલચવી ॥૩॥ વાવ વલ વાનર ચિંટુ,
જાંણા સેમર દગાલ છે । બીન માતંગ માર મોલ, એ વનમાં વિધું
ખ્યાલ છે ॥૪॥ પરચન પર વાવંલ વલે, વાણે વનુ વંચી કુંવરાન ।
વપર વહે વાકરા જામલા, કંઈ કોણી હરવા માળ ॥૫॥ મુલ હોળા
વળા વુવં, બીજા કામ વાણે અવંકાર । સદા જ જાણે જવળે, વણા
વાવ વનુ રવાર ॥૬॥ મુહિ કઠળ વ મુમિલા, અનિ ચિહટ વન સ-
ચમ । જાણી વરણ વલવુર વળાં, ત્યારે વનુ વ વન રહંપમ ॥૭॥
જાણી જ કાંઈ વરળે, રહી વહી વહી જાય વરળે । વામે વીરા વનુ
વેરમી, તેનો વદને જ જાય વરળે ॥૮॥ મૂનવન મહી વપરે, જાણે
વહિગળાં ને વાર । મોરીધી મૂચાં રમરી, તેણે વળાં જાનવા તૈવાર
॥૯॥ ધીરેધીરે વન વરી જાલનાં, જાણી મહી વીનું બીર । વિષ્ણુદા-
નંદ ત્યાં માર્ગ મલખો, વળી જાલનાં જાણે સુધીર ॥૧૦॥ અનુ ॥૧॥

અગિયો મારગ જાલિયાં જોવંજી, વહે જાનહે વગ વાળા જ રો-
વેજી । વોંચિયે કાણિયે તો માંક છે મહુવેજી, નહ વોંચિયે તો કવિ
રખે કોવેજી ॥૧॥ શબ્દ—અધિ કોળાંજી બીજ રહે, રહે વાટે વહી

जाय जाय । जाये जाय तो जायने, एवो जणने जने जाय ॥२॥
 जल बिना जलेन जमि, जमि बोही बोही जायते । जलबहना ने
 जायबहना, जल जायना जायते ॥३॥ साँझ पड़े सहु सायना मन्नी,
 बन्नी जाय करे बीरजनी । जलन करनी भीहरिनु, एम जिगमेछे
 रजनी ॥४॥ लकारे सहु बह सायना, बन्नी जायते बोरे करी । रन्ने
 बीनी जाय बायदो, एवी जंनरे लटक लरी ॥५॥ लंगने करी ले
 लहरिया, जयाँ जल बिना जलेन । मुरी गयाँ गरीरमा, राजा राजी
 कुचरममेन ॥६॥ लोच देखे लजना मधी, कधी मधी के'बानी एवी
 बीर । जोछव व जाये जंनरे, लुन लुन न माने जरीर ॥७॥
 एम महादुन बायना जायने, लेह के'नई वन के'बाय बहि । लारे ले
 बहोय्याँ काशिने, जयाँ जले ले बोरे जह ॥८॥ लानो निपार जमा
 हुना, लवि विश्वाभिज जेनुं जाय । लून कोळी ले जपर बरी, लखि
 लेखवाने काम ॥९॥ साँझ पड़ी गह जाहेरमा, लारे लाय्याँ बराक ले
 बेर । निष्कुलानइ कहे नापुं रह, लह गयाँ बोन बोनाने बेर ॥१०॥
 कहनुं ॥११॥

राजी रोहिदामनुं द्विज रह धनजी, लेही नयो लेहने निज मुक-
 मजी । हरिभंज एक रघो राजवजी, लेखन बेचानो लखने सहु-
 मजी ॥१२॥ राज—लखन बेर राजा रघा, द्विज पड़े रघा रोहिदाम ।
 लारा ले एम द्विजनुं, करे काम करी जहाम ॥१३॥ लारा लाँही दिने
 लाँदुका, बीनी दिने गोपुंम जादि जल । जल मरे बाजे बर भाँगनुं,
 लाँने सहुन पुवे दमन ॥१४॥ रोहिदाम वन पहर रीने, करे जाय-
 ननुं काम । पुरप पुरे लून इंचन जाणे, जाँने बरना जाय जाय ॥१५॥
 लखने सोपुं हरिभंजने, लेवी महुदे महुदे नाम । लाँने लाँनन ब-
 र्हमो, लारे मुकबा देवी जाय ॥१६॥ लारे हरिभंज चारी दिने, जाय
 सहुधी मो रे मजाण । दिने सोपुं लेवा लागने, बन्नी पादे बह पुं-
 राज ॥१७॥ लाँनन बर्हमो लईज लगे, लारे ले लाँनीज बाळवा ।
 लाँनन बिना रन्ने लाय मुका, लाँनन लुं लुं लाळवा ॥१८॥ मोपुं
 जाहेर मरे पना, बाजे जलमाँ एक एकधी । हमश उठी दिने हरिनुं,
 निराँन लखनेज मधी ॥१९॥ महुदे महुदे मजाणमाँ, रहबहे राज व

हव । जल राणे जल न मळें, अन्न राणे न मळें अन्न ॥१॥ एका का-
मसां राजा रत्ना, निपां गंगा वही का हव । त्रिपुनामं ह न पाव
बीज, जेवु करुं गह राजव ॥२॥ कदम्ब ॥३॥

बिच बहे गुण्य रोहिद्राज सुभागराजी, सुमंघी पूज लाव्य अह
बागजी । मया ल्यावे त्या हदगा काळें बागजी, मेवे करी नर्म करुं
नम लागजी ॥१॥ राज—त्यामुं नम जम ओईये, कप विप्रमे मे
वार । मेहना वेहने हाह रेवा, मोकण्या मेवक वार ॥२॥ मे वाच
लाव्या गगामरे, चे'रची मुकंछे आग । त्यारे हरिभंड के' म मुकीहा
अग्नि, आप्या बिना बागे लाग । ॥३॥ आपी लाग लगावी बिना,
कपु अर्पकळुं कपारे नम । त्यारे जाली चे' ओमची, वनोवणो वर-
पी वन ॥४॥ त्यारे आपीछे लारा निपां, लीधुं मवतुं मे मोझामांय ।
त्या आप्या कपि कहे आपुं करी, राखो नून अय न रहे कांय
॥५॥ आपी छरी कपुं अह रागमे, एक बाग कपुं कांवे चरिये । अ-
बाणे मरकी अनुपमं, लागछे कापीकापी छरिये । ॥६॥ त्यारे भुव कहे
मेही भगिणो, जाओ मारो मरद्वज गहवे । जाली लीपी वही जरिये,
मारवा माह मेहने ॥७॥ हीका मरद्वज वादुव वळी, मारी करी छे
अधमूई । मारोमारो कहे हूं विचारो, करे मुंह पदवकी सुई ॥८॥
एवई दूख आपी गरिबां, जेह मर्या न आय करीर । गुन मुवाओ
अनि शोक छे, मोप वही रयाछे भीर ॥९॥ वही हरिभंडने दुकम
कयां, आप्यां मारवा मरद्वज । त्रिपुनामद्वज बाधनी कमणी, सही
चाके कहे कोण जव ॥१०॥ कदम्ब ॥११॥

वरगण विप्र—राणी बाणी जाली लांणी मीन्ही कहे, काह काह-
काह करवाळ लागी । महे अनि मारवाहगाह मने, वाहवाहवाह वळी
मुंह मारी; राणी० ॥१॥ रणे अहर वर हरे वरगो, वरधरधर कर
करीश मां जो । वगी भीर करीर शूरवीर बाई, माव हाथ काळजां
दिने वगीश मां जो; राणी० ॥२॥ त्यारे अचानक वाचक यिले वही,
हहवही वग भगी दोर दीधी । अनि विकराळ करवाळ उवाळ जेवी
कहीण, मे भुवाळ उमाळ नमकाळ लीधी; राणी० ॥३॥ कादतुं नवग
वहक वहक मधी, वहकवहक मे वहक टळी । काहक काहक काह-
कनी मधी, काहकवहक कहे मने मार वळी; राणी० ॥४॥ लीन्ही तर-

घार घार घार घार करे, घारे घारे घारे बीरज ब रहे । लारनारे
सारें लारा भजे, घार घार घार एम मुन्ने करे; राणी० ॥५॥ सुर नर
साधसाध साध मळसा, पाधपाध पाध बहे रहे रथा । निष्कुमानंद
अनाधनाधनाधजी, हाधहाध हाध मही लीधोठे निपा; राणी०
॥५॥ बह ॥५॥

आगो हरिअंड आगु गुजनेजी, लमपी का'नु बपी बीजु गुजनेजी ।
लमने पीळा सुनी सुरेशवी गुजनेजी, घरे एवुं काम करुं अकुज-
नेजी ॥१॥ कव—अकुज एवुं काम करे, जेने घर महि वारिणनी ।
घारे आगो गुज पावपी, हुंन राजी धया बजो ॥२॥ त्वारे हरिअंड
पोमिया, धन्य लमे धया बसल । एपी अधिक बीजु बपी, मेने सबे
मळयो जाल बज ॥३॥ एव करनी होय आपवुं, मो बागुपुं माग ह्याम ।
अमे अमारी रैपल सहिन, राखो लेही लमारे बाध ॥४॥ त्वारे वि-
ष्णुए व बर आवियो, आधो पैकुंठे लमने बाल । एह बाल हरिअंड
इनी करि, सहु सुनी सेजो हरिदाम ॥५॥ एपी जिक आहरपी लरी,
जालो जेवी हरिअंड करी । तेह बिना लम मय लावे, बपी रीझना
भीहरि ॥६॥ कामाबामानु काम बपी, आलो शिवा सारानी बाल
ठे । तेह बिना कोह करे बजका, लेना काखी कामजीवे जाल ठे ॥७॥
जेम ह्यालावानु सुनी रैपादळ, बाले कोह बजल सह । एम वेद ज-
बोबां ठे बाकळा, ले जालम नह जाले नह ॥८॥ जेम कावी कोरे बाली
माळिनुं, जह सुनी सोह लानीवे । जमला जाले हुं मरी गई, एवुं
काम न करुं जाणीन ॥९॥ बहिइ जोही संसारपी, रहेनु हनु घर-
जाय मरी । निष्कुमानंद कहें मृषा बपी, जेम बाल बाल ले लरी
॥१०॥ कवचुं ॥१५॥

उघारे जाय बो'रवा वानु जमुणजी, त्वारे जोइए करवो मनसांग
लोवजी ॥ देजो त्वारे उघारे मुन्ने मेजो आगुं मुणजी, एह बाल एही
बपी बपी एसां मुणजी ॥१॥ कव—मुण कर मनमुषा मनसां, ले
बिना पैमे पुगे न बाध । लेम अट्टाहीननी मगनी, लेपल लेवी क'-
बाध ॥२॥ बपी बिल बोरे अत्रिया, करे हापी अवाजी होम । लेना
वाधवावां बाधजा, जमयो करे जपमाय ॥३॥ जेम घर जावेना ज-

सर्प, बली आप जोड़-जोड़ । जानैया तो जमे रमे, धरे धर विर-
हर मोड़ ॥४॥ भारे जोड़ अधिकार आपणो, बली दिलमा करबो
होड़ । महाद भुव हरिअरु जेबो, कर्पाधी पुरो बाप मज कोड़ ॥५॥
जम बंज असवार बंजे जाना, छहो भेसो कपो नर नरे बही । तेनी
पो'बबानी मनीन करी, एतल भूमव मोटी बही ॥६॥ जम बरु हंस
बरोबरी, बली वज्रला एकज बान । तेम साचा काचा संन सरिन्ना,
एतल जालहु एतल भजान ॥७॥ हरीर सुन्दर संसारना, निशदिम म-
बरी मज रहिये । महामुख महाराजनु, कपो ते कई रीने लड़िये ॥८॥
कायरने केम भीरज बाबु, एतल भदपटी बान के । केव तेनां डर-
बीरनो, जम जानो बरनी बान छे ॥९॥ बेनी जन्म दूरचना, रीते
हे'नी मधी बली हाम । निष्कुलानंद आजि आइहु, ते कठण छे एतु
काम ॥१०॥ कहनु ॥११॥

सुणो बली कहुं रंनिदेवनी रीनजी, जन्म प्रभुनो पुरो पुनिनजी ।
सर्प तेने दूख हरीरे अगमिनजी, कहुं तेनी बान सुणो रह चि-
लजी ॥१॥ टाक—कहुं बान रंनिदेवनी, करे निज बगानु राज । पोने
बोबानी मजा बामे, रन्नावे बहु अनाज ॥२॥ एतल करनां भारी बज्जो,
बार बरपनो बली काळ । एकादश बरप अल पो'बियुं, ह्माइवानो
बयो जजाम ॥३॥ त्वारे हाथे अल अविपुं, ते एतल पो'गुं दूषा भाम ।
बली लारयाछे बरवा, बरवा डरद डरकाम ॥४॥ कलकळे जम अल
बिना, बहुबहु बाहेछे बकोर । ते सुणी राग बानिना, ममे राणी सुन
बधु भोर ॥५॥ उपकाम बोला बारने पन्ना, गळे ओछा पूरा पंचाम ।
त्वां अगदुप्यावे अल मळगुं, बेडां जमवा बामोबाम ॥६॥ बाघोर बाघोर
बाणिमां, बली आप्युं हुनु जे अल । उपकाम ओगजपंचाममे, क
रवा बेडां भोजन ॥७॥ अभ्यागन अलारपी, तेहनी बार सुबेछे बली ।
आधीप गेने आ मांघपी, एतल विचारछे बारि मळी ॥८॥ निगां अ-
घो'री गळ आविगो, मग लड़ने बली भान । मूकयो मूकयो एतल ब-
रके, कोह आपो भोजन बान ॥९॥ त्वारे आप्युं अल जळ गहन, राग
राणी सुन सुननाम । निष्कुलानंद राणी पो' अघोरिये, तेम कई को
बनुं जळ हाम ॥१०॥ कहनु ॥११॥

पुढनुं जळ हाम कुच बहो अवारजी, प्यामा रयां गह राजा स-

દિન ચારગ્રી । ચરતું વૃન્દ વર્ણ મોય વાગ્યા મહિ હારગ્રી, ચઢતો
રાયે નમ કર્યો વિચારગ્રી ॥૧॥ શબ્દ—વિચાર કરી નમ વાલિયા, મરતું
મન કેરનેક દમ । અને આપું અર્થ અપામનને, વચ કહી અગા ક-
મન ॥૨॥ ત્યારે દહી અપોતી નર્મ અગા, અર્થેષ અનિમાન । આગ
આગ રાગા મુગધરી, આતું નર્મ ને વરદાન ॥૩॥ ત્યારે રાય કહે અગ-
વન્દ વર્મ, આતું રાગી અગા આતી નમને । મુખી રહે મહુ ધાનચારી,
વની આંધે વીદા અમને ॥૪॥ ત્યારે અર્થ કહે વાની વીદા મિયે, નર્મે
અને વીદા આંધે મહિ । વદ વિગા વનયાગે આતું, અવિગા અગા
વનકો ગદ ॥૫॥ અન્ધ વ રાગની ધીરજને, અન્ધ અનચારી દગ
અગી । વધી અનાદિની રીત ગોહ અગ, વધી વિચારગી રીત આવગી
॥૬॥ વગા એવી દોષ આવગી, નો દગી વેમતું વદ ડીદ છે । મહિ નો
કમર કાઢગી, વદગ કહો વિચેક છે ॥૭॥ વગ અગિને નોગ્ય ન
આગગી, આગગી વગલ વાન । વીગે વગલે શું વગદે, વદ અમલતું આ-
લાન ॥૮॥ વીગાં કામ નો કેલ કર્યા, વેદે રામતું વદ વરતું કમ્યાન ।
વને સમતું સમલતું, વગલ આગ ને અગાન ॥૯॥ આંધે અગા
વિગા આવગી, અન્ધ કહો કેય આગલો । વિગુલાનદ કહે આતું
કેતો, કોહકન દુઃખ વગ લાગલો ॥૧૦॥ કદતું ॥૧૮॥

વદાન મિત્ર—કટકા કમોરી મોટી અગાગ્રી, મહી રહે વધી
કોહ મન દાન । એમએય દુઃખ વદે આતી વેદને, નેમનેમ નેમ વર-
વાન વરા; કટકા ॥૧॥ એવ વાદાંતે આટી મોટી ગીવગા, મન માત્યું
છે મરી કરી મટતું । મર અવસરપર વર વરી, વરી નરી રાક વાગ્ય
મધીગ વદતું; કટકા ॥૨॥ અનેક વેદ વાગા અનમરત, નેદ વેદ
કાંધે વાગ્યા કામે । રહે આ વેદ વરિઅરતે કરી, રામતું અવન ને
આતું આમે, કટકા ॥૩॥ વગ દદ ધીરજ વરી કરીને, અગેએ એદ
અમવાન આમે । વિગુલાનદ કહે વગ આગતું, અને અગ વગ વગ
આમે, કટકા ॥૪॥ વદ ॥૫॥

વધી કરું વાન વદ અનુવગી, અન વદ રાગીનો મુવગી । માન
અનુવગ સદાન સુવરુવગી, વેર વગ દોમે હવિગાન મુવગી ॥૧॥
શબ્દ—દોમે હવિગાન અગા વેર, અગો અન સમચારી સર્વ । ત્યાં
વીરુગા અગેવ આવિયા, વેવ વિમનો સર્વ ॥૨॥ કુળ અગા કુળ-

કામો, અમું ન થયા તેના જિજ્ઞાસુ । ઘરના બાંધામાં આરિયા, ડગાં બેઠા
 હતા નરેજા ॥૧॥ ત્યારે રાગ ડહી ડહા ધગા, કર્યો હંદવન વળામ ।
 ખેલે વધાર્યા ઘમુ મારા, માગો કાંઈક મન અતિ અભિરામ ॥૨॥ ત્યારે
 આમણ કહે વન્યપ્રાણ રાજા, સત્યવાદી તુ સાથો મહિ । પણ મારે
 છે જે માગયું, તે તમને મને કહેવાય મહિ ॥૩॥ ત્યારે નરેજા કહે તિ-
 ડાંકું પર્ષિ, માગો મનવાંતિન કાકા ભજી । રાગે માત્ર સુખ મગનિ,
 માગો વસ્તુ જે મનરજી ॥૪॥ ત્યારે દ્વિજ કહે ધર્મપુરથી, હું પુણ્ય વર-
 નાથા બાંધ્યો । આપ્યા આ કાદેરની સીમમાં, ત્યાં સુખન સિદ્ધે સા-
 નિયો ॥૫॥ એકજ પુત્રને જન્મ થયું, તમું યાદે વૃક્ષ સમૃદ્ધું મહિ । વૃ-
 ક્ષાવળમાં વાઙ્મક વાંજો, આશવાની આજા મહિ ॥૬॥ દરમ્મ દેવે નવ
 રચ્યો, ગયો આનંદ સર્વ ડહાડી । મારી ને મારા સુખની, વાણ ન
 જાણ વીરો વહી ॥૭॥ ત્યારે મેં કયું મન્ય પુત્ર મારો, જેને સારે ત્યા-
 ર્જા સુખન । ત્યારે વાણ કહે તિલ્લુલાનરનો, વાણ અગ્ર કહુ તુમને
 ॥૮॥ કહયું ॥૯॥

તેને મેં કરી વહુવહુ વિનનિજી, પણ વાણે ન માની મારી નક રનિ-
 ળી । મારે તો વાંદે ત્યાં વિકટ વિવલિજી, તે જોઈ મિદ કહે સુખ
 શુભમનિજી ॥૧॥ ત્યાર—શુભમનિ માનવ મહી, મુગવનિ ન મુકું
 મુખથી । વહુ દિને વાઙ્મક તારા, ઘણું પોદાણો હતો મુખથી
 ॥૨॥ જન્મ કરતાં હોય ડગારવો, તો તુ જાણ્યે જઈ મુગાજને, । આંખે
 અગ જો અરખું, તો મેલું તારા વાઙ્મક ॥૩॥ ત્યાર વિષે કે' મેં કયું
 વાણને, જે વાણ મુખી કેમ વાણ । કદાચ મનું હું અગ મનું, પણ રાણ
 કેમ હંવાણ ॥૪॥ અગ ધન આંખે અરનિ, ત્યાં સત્યવાદીને છે સા-
 વનું । પણ અંત કાષીને જે આવયું, ત્યાં પીતુ હું રોવનું ॥૫॥ પણ
 માગ્યાનું જે માગયું, તેનો કરવો તવામ । પેલી ખાણ અગ અરિવનિ,
 ત્યાં આંખે કેમ વિશ્વામ ॥૬॥ ત્યારે વાણ કહે જે વસનું મળી, અગ
 આવશે જા તું અરિવ । જાને અરિવ મુખાંચે આપ્યા, આપ્યું
 જિવિમે કાપિ કારીર ॥૭॥ કર્મે કલ્પ આમનું, આમનું વલિય તિમ-
 કીનું રાજ । સત્યવાદીને છે સોગ દુ, જદ જાણ ન વાંદે તે વાજ
 ॥૮॥ જન્મ કહી રૂપાં માકલ્યો, ત્યાં તમારે રાણ પામ । નથી મગાનું
 મેં મુખથી, તેમ નથી મેલાની સુખ આજા ॥૯॥ તમને સંકટ આરિયા,

જલ નકલની અધિક । નિષ્કુલાનરૂનો જે સાથ કર્યા, તેજ પાવો
અને ઠીક ॥૧૦॥ કવચ ॥૩૦॥

ભારે રાજ ચોરિયા વડ ઇમજતી, અને નમે આરિયા ભારે મુચ-
વતી । ખાવીશ હું નમને માલ આ નવતી, તે આજાપો નમે ગર-
મતી ॥૧॥ રાજ—ગર નમે આજાપો, આનું વનાવનું આ રેહ ।
વિચર મેરી મપી વતી, આનું આજાપો મપી સદા ॥૨॥ ભારે ભા-
મોરુવતમે નેવાવિયો, આવી રાજગતી તરમે । વગ જતામે વાલતો,
જ રાજતો હરિજી મનેદમે ॥૩॥ વળી મરેજ વાદી નિલક કરી,
વરી કંઠમાં મુનસીરામ । મગાવું કાલન જેરવા, ભારે વડનું અક-
કાર્જી નામ । ૪॥ હાલકાલોન જાંઘર મહુ વનુ, રવ મહિ વાલનાં બીર ।
હાલકાર હવો વળો, વળી મહુવ મવનનાં બીર ॥૫॥ ભારે બોર-
વગ જલ કરે, હુ મુન નમાનો નમાને નમ । આપો મને વ વિચરે,
વતી કરો વને વમલ ॥૬॥ ભારે રાજી કે' અંબ અંગ હુ કાંવું, આપો
રાજ મુને વ જાવે ભાં । વામે વગ વ ચોનાવળો, મને વાવના મુનનાં
દઈ ॥૭॥ કુંવર રાજીની વાળી છુતી, ચોમરા દુગ્ધ મેવકમે ભંગ । આપો
વાન વગરે વરી, મહિ આંબે રાજ અર્ધું અંગ ॥૮॥ મેલી ભાવવગ વા-
નો ભારને, ગરવ વને વાવની વામ । અર્ધવ વનાં વગજાવિયે, રવારે
ભાઈ જાવ વનું વાંચ ॥૯॥ વરી વાન વવાવમે, મે ર નિવરે નિરધાર ।
નિષ્કુલાનરૂના વાધમે, વનું મલિનું આ વાર ॥૧૦॥ કવચ ॥૩૧॥

ભારે વુમુરૂનીએ કરે દુગ્ધ જામતી, વાલી અમ મરનું વન જેરે
કનું વામતી । ભારે અંગ નાંબે વાંબે મને કામતી, વને નો મીનુંઉ
રક્ષિતનું વામતી ॥૧॥ રાજ—વાવ મીનુંઉ રક્ષિતનું, રાજી કુંવરનું
જેરવ । વનું ભામે આજાવે, આનું હોવ હરમે મરેવ ॥૨॥ ભારે ભદી
વનિ કહેવ વંતો કોઈ, મહુ રહો રાજી રક્ષિતાન । જા અવમર અમ-
તવનાં, રમે કોઈ વગારો વાન ॥૩॥ મામે મોટા જે મગવ વડ, મેરી
નક આવી ભારે ગામ । વનવગ વગારા રેરમે, જે આનું જાવનમે
કામ ॥૪॥ ભારો કાલન કાકરી, આકરી કરી મેરી વાર । આનું
બીલીએ માદમે, નરવ રોંબે અઈ વામ ॥૫॥ વાવગ રેંજે મું વગ મારા,
વામી રેંજ વતી મું છુંદરી । વગમેથી ભાંરો મને જેરવા, અરિયાવ
હરવ રેંજે મરી ॥૬॥ રાજી કરો વાવિરાવમે, કોઈ રિક મ કરો રિવ-

ગીર । મારા દુશ્મન હેત્રી કરી, રત્ન ત્રણ બગે કોઈ વીર ॥ આ માર
તથી તમું મનમાં, જે અવતું થયું આ વાર । તમે કોઈ વીરુન કરો,
ધાઓ વેગે વેરવા નેવાર ॥૮॥ તમ કહી કમા સ્વયં જે મરે, અનિ
અનિ ઉભાવડા થાય । તેહ જોઈને જન વીજા, કરેછે વર્ષા આગચાય
॥૯॥ અશ્વકની ડોઢનું ઉદગ, રહેગો છેદ મધુ મરનાર । ત્રિફલ્પના
નદનો માથ જોના, કર્યું કરવન નેવાર ॥૧૦॥ કહ્યું ॥૧૧॥

વરણ મિત્ર—આકરે કાકરે કરવન કાલિયું, કાલિયું બલક મનાર
તમે । વરક વરક વરક વધી મને, અવલ અવલ કમા તમ વગે,
આકરે ॥૧॥ કુરી ડોઢ અમોઢ માન લોહીની, તે જોઈ જન મન
વરી ચિતે ચિતરી । હેત્રી મુપતિની વિપતિ મનિ વસી, વસી વસી
પક્ષાં મુરછાયે કરી; આકરે ॥૨॥ કરે કરેરાદ વેરાદ માંસું થા
નવા, તે વાન અમે વહની થાન આળી । વહ અંગ તેહ વમનઅંગ
તમું, વસી ભાવી તમું આંમવમાવ વાળી; આકરે ॥૩॥ તે જોઈ દ્રિઝ
કોમિયો કોષ કરી, કમળિનું દાન હું મ લેઈ કરી । હટકો કટકી
વટકી વાલિયા, તેહને વાલિયા હીનના વાળી વરી; આકરે ॥૪॥
વરી ભાવીર વૃણું વહ અંગને, વહે આંસુ આળ્યાનું કારણ સહિ ।
ત્યારે તે કહે અભાગ્ય વી અર્ધા અગની, જે જાણનાને અર્ધ આપ્યું
નહિ; આકરે ॥૫॥ તમું સુખી દ્રિઝ વનદીને વધા, નિર્વાં મગદ બુક
વંતમવવરે । ત્રિફલ્પનાનદનો માથ ગાથ કહે, માગવ માગવ માગવ
મુજવામથી મૂવરે; આકરે ॥૬॥ વદ ॥૮॥

મયુરવ્રજ કહે માગુ હું ને હેત્રી, આમું મન અનુષ રહિવામાં
હેત્રી । વસી તમ વીરુ મારે માગવ છે જોત્રી, હવે ભાવી વરીઆ
કેનીય મ હેત્રી ॥૧॥ શબ્—લેશામાં આવી વરીઆ કેની, તમે
દયાકુ દયાને ઘટી । વય મયુરવ્રજે મોર્ને માગ્યું, મધુ ઝીવ સાદ
જાનો સહી ॥૨॥ અમોમલો વહ મુપતિ, જેની મનિ અનિ મોટી વળી ।
મસી કરી વને મગનિ, વના જેવી જોઈત આળી ॥૩॥ સમ્ય અટ્ટા
ધીરજતનું, જોઈત વના જેવો વિવેક । પર્વ વન દહ પારવો, જોઈત
વના જેવી પ્રતી દેક ॥૪॥ દેક વદ દરિમલને, વેક છેક તુષિ ડાંદરી
નહિ । કરી વિવેક અનિ કરમાં, વસી તમ રમે રેવું સહિ ॥૫॥ વહે

ચંદ્ર રંગ વસરે વહે, કૈંય મદન કમ્બી કૈંયે ધીમરો । વફરે'ની કં'ની
 વફ રીત મહિ, સખાવ ભાવ સમિલનો ॥૧॥ વળ જોડે ખલ્લ મોરે
 વળા, તે સર્વેની સુખીન રીત । કહ્યા વિના કહો કોણ રચા, સદુ
 વિનથી જુઓ તમે વિતા ॥૨॥ એમ રથું વામે અમુખના, તેનો પ્રથમ
 વાંમે ધીમાવહે । સ્વારવળી વહે ભાવર, તેનાં ગોઝ સ્વાંધ માધર થા-
 વહે ॥૩॥ તેમ કહ્યા વિના કોઈ કમ્બ, ભરે ભરે મધી આપની ।
 એમ સમગ્રી સંકટ મહો, તો ખમી ખજિ આપ અમનિ ॥૪॥ વો'વ્ય
 વિના વર્ષેન વખાની, ફેરે કરે કોઈ હોમ । વિષ્ણુભાવરૂ કહે વ મહિ
 મને, અમલો વાંધો અવસોમ ॥૫॥ કહ્યું ॥૬॥

પ્રભુ ખજવા એને કરવો વધાયગી, તેને વધ કરવું એમ કરવું ક-
 સુરાવગી । પ્રભુ પ્રસન્ન કરવા મળા વનમાવગી, ભારે'ની તવ વળા
 વફ વાવગી ॥૧॥ શબ્દ—વફ વળે વળા રચા, જરૂર મને અવક
 વઈ । વર વેર વળા વળા, વારીવર વેરવે મહિ ॥૨॥ વળા મેંની
 અલ વાવની, પ્રભુ પ્રસન્ન કરવાને વાજ । તગી ભાવા વળી તવની,
 એમ તગી ભાવ્યા નિજરાજ ॥૩॥ વારીર સર્વે સુકી મળું, રથું મહિ
 તોઈ મેં વાંમ । અમિ રચા વફ અંગમાં, રચો શ્યામ વળ વિશ્વાસ
 ॥૪॥ વાલી રહી સર્વે નિસરી, વળાઈ અંગથી વાર । મળું અંગ મળવું
 વેર વેર, તોવ કરેલે વામ વધાર ॥૫॥ વળું તુંવળ મોદા વળા, રથું
 ફેરું વાંધે નિસરી । અમિંવ વળવું અમિવ, વફ વળા વળા તવે
 કરી ॥૬॥ તામે વધવ અંગ તવવહે, વળી વાંધેલે તેને વેર । વળું અ-
 વેન વળ વળું, તોવ તવ વ તગે તેર ॥૭॥ વળા વળ સમ વળા
 રચા, અવળવળ વળાવળ । તામે વામે મહિ વળે, વળી વળી વળાવળી
 વળ ॥૮॥ તગી વળા રમાવળ, અમિ વળાવળ તવ વળાવળ । વળી
 તાગી વળવા, તામે વળાવળાન કરવું ॥૯॥ વળું તવ જોઈ વળાવળ,
 સર્વે વળાવળ સુર અસુર । વિષ્ણુભાવરૂના વળાવળે કરી, તેડો વળાવળા
 તાવળક અવળ ॥૧૦॥ કહ્યું ॥૧૧॥

ત્યારે સુર મળા મીવળિ વામ ત્રી, અમર સમુદ કરી અવળાવળી ।
 અમને રાવળા ત્યાં અમે વળાવળે નિવામગી, વળ હવે મધી મહિ વ સ્વા-
 મળની વળાવળી ॥૧॥ શબ્દ—વાળા મધી વફ સ્વામની, જોઈ તવ વ-

મુગધમનું । વચા નવ પ્રભાવે કરી, અમે તો મરિયા મનું ॥૨॥ ત્યારે
 ખીરરિ કહે મુર સાંભળ્યો, નમે સાંભો નમરે જ્ઞાનરે ॥૩॥ આપ્યા રાગ વામુ વામરે, રીષા
 હળા કરી દરવાજ ॥૪॥ આગોમાગો રાગ મુગધી, હું બપો તુ પ્રમદ ॥૫॥
 હેન કરી દાવ કેરવે, મુગધાંધે એ મરવે શીર ॥૬॥ જોઈ ધીરજ એ રા-
 જવની, આવી નવાં મગનમાં નીર ॥૭॥ અનિરીત આધીત રમા,
 આગમ્ય ઓગાધાળા થઈ ॥૮॥ જાણે આપું એ મનને હું, માંદે મુગધ મરવે
 તઈ ॥૯॥ વાંતવ દેખાદેઉ વઝીવઝી, હેન રીવામાં મધી મામનું ॥૧૦॥
 કઠારૂં વળા છે રનાવડા, મન ધીરજ મધી વામનું ॥૧૧॥ ત્યારે રાગ વાવે
 મારવા મમુને, કહે વન્ય અમાધવા માધ ॥૧૨॥ તિરખી મમને વપને, ખી-
 રરિ હું બપો મવાય ॥૧૩॥ માગુતું હું મહાવનુ, વન વિવવ મવધિ એ
 મુગ ॥૧૪॥ દેહો માં તે રવા કરી, જેથી વાવ નમધી વિમુગ ॥૧૫॥ ત્યારે
 ખીરરિ કહે મુગ મન નમે, મધી આગામો મેઠા મમમાં ગરા ॥૧૬॥ તિરકુ-
 માનદનો માધ કહે, અનન્ય મન મારા ભરા ॥૧૭॥ કહવું ॥૧૮॥

એમ પ્રમદ કર્યા પરજમતી, સરી કરીરે વધુ પરિજમતી ॥૧૯॥
 વાન સાંભળી નેવો મમંતી, વાન છે કઠવ મધી કાંઈ મમંતી ॥૨૦॥
 રાજ—મર્થે મધી છે કઠવા યની, જેવા નેવાધી ધાની મધી ॥૨૧॥ મદુમ-
 હુવા મમમાં મુગો, હું વિવારી અંતરધી ॥૨૨॥ વન વનવાળાને એ
 વારના, અનુ વન અર્થે આવે મહિ ॥૨૩॥ મહિમા મહામ્ય મોરવ મુગધી,
 કહિયે મર કધી કધી કહિ ॥૨૪॥ એમ વશુગનને વાર્ય વ્યારી, નેહ
 નીટી દેખીને નવ મમે ॥૨૫॥ મહે કમ વધુ વધ માલ, મોગ માવે કરી વ-
 દને મમે ॥૨૬॥ એને મોટી આગા છે મનમાં, જેથી વામવાને વૈમાનની ॥૨૭॥
 નેવી આગા મધી અવિવાદા વદની, વાન હું કહિયે યની યની ॥૨૮॥
 અમ વમવ સાદ અંગ આવે, તિર્ગા કાવે રાગુ વઝી ગિરા ॥૨૯॥ એ તો
 વાગ છે રગરંગનું, વન મમાવ મહિ જમદીજ ॥૩૦॥ અમન્ય મુગમાલ
 મનું કરે, વિદ વાળા મુધી પ્રવાન ॥૩૧॥ મન્ય મુગને સાંભળી, વઝી
 ધાની મધી નવી માન ॥૩૨॥ વિવનો કીરો વિવમાં, વમી વમાને વિ-
 વનું મુગ ॥૩૩॥ નેને દેનાં અમનમાં, વાવ અમ જાનજો મુગ ॥૩૪॥ નેમ
 મન આ પ્રધાનમાં, મમે હરિ મ મમે વિકાર ॥૩૫॥ એમ કેશ કહિયે
 કંઠેકાળા મવા, એમ દગામ મદુ વન દાર ॥૩૬॥ અન્ય વાવ મગવા-

અમા, તપચમા યજ્ઞ પ્રમાણ । વિષ્ણુનામંદુ કહે મે પિતા, બીજા માનો
આપાના વેવાણ ॥૧૦॥ કવચું ॥૩૫॥

પચામ વિરામો—દોષનું ધાવું દરિદ્રામરે, સંતો દોષ૦ । જોઈય
નગાવી નમમુષ આકારે સનો૦ । ૧૦—જાનો એમ રણમાં તરવા, પદે
દૈવામાં જાનિ દુન્યાસ । પેદ કરાવી મારી વન વરડે, મેંમે કેંતી રહી
આશરે; સનો૦ ॥૧॥ કાપર અમમાં કરે અમચુના, દેંછું જમા આપ-
પાકા । વન કરનાં ઝો વહી મયા પોંદે, તો નમન મેટું મુન્યે વાસરે;
સનો૦ ॥૨॥ શુભ સંભતી રીત વન મરતી, કાપો કેંતીઓ પિત્રાસ ।
કામ કોપ પોંચ પોંદ ઝિતી, માંમે યજ્ઞવા અધિવાકરે; સનો૦ ॥૩॥
પચા યજ્ઞ મે યજ્ઞ દરિયા, મેદુ મહે ઝમ ઝપદામ । વિષ્ણુનામંદુ કહે
મે પિતા બીજા, મેંતો માંમે કેંદિ પિત્રામરે; સનો૦ ॥૪॥ પદ ૭૨

વહી કરું વાન અનુપમ વચગી, સુખગો મદુ વર આવી પિત્રે
કગી । વરું સમ્ભવાવી રાવ કિવિતી દેકગી, વહી મહિ વરે વૃષ-
તમે કેકગી ॥૧॥ કવ—કેવ દેક નગી વર્તિ, વિષ દેંદેકાર કરી રામ ।
એંએ માંમે મેંમે માંમે મેંમે, વદુ કરી મનમાન ॥૨॥ મુખ્યો પ્યામો કોઈ
પાળી આપે, માંમે સમ્ભાષિત એ વહી । માંમે મેંમે આદર્યું, આ-
ભવાળી સંભતી ॥૩॥ મેંમે જાણ વાખ્યો આ ઝળકમાં, વાળાએ પહી
કાઠ । હંદુ કહે કેંતો આમચમાર્દ, કદ કાઠક રમ્ભાક ॥૪॥ વેંતી
વેંતી વાઠ વાંધિયે, તો રહે નજાવ મોવ । આખ્યે ઝળે એ આદર્યું, મે
કામ મ આપે કોપ ॥૫॥ સારી આખ્યે કોઈ વૃષ વખે, મેંમે હોનાવ
મહિ અંગાર । મારે મેંતી માકલના, વેંતો વેંતો કરવો વિવાર ॥૬॥
પહી પાંચ વયો વાકરો, વયો હામો ન મુનોચામ । આખ્યા વેડ વહના,
વર્ષા વેડા હના રામચ ॥૭॥ કવાન મધાં જાણી મોદમાં, વેંતો વાકરો
સામો સુઝામ । આખ્ય મારા મું આદરમે, મારા મુન્યે આવડે મામ ॥૮॥
મારે કિવિ કહે સુખ વાકરા, કારમે આખ્યો મેં કેંધ અપાવ । આખ્ય
વીમું કોપ અમમાં, અમે કરી તાક દુઃખ આવ ॥૯॥ મારે વાઝ વહે
વીમું જાઈતું વહી, જોઈય કીંપે આવાનુ આ વાર । વિષ્ણુનામંદુ મો વાચ-
વાવ કરી, આખ્ય જ.સ રદ હોનામ્માર ॥૧૦॥ કવચું ॥૩૬॥

કિવિ રાજા કે દયાનો નિવાસની, વાવ કરનાં વાધ વદુ માસગી ।

તેણે કેમ કાપાય મારી પર માંમતી, તેનો નવ મનમાં કર્યો મના-
સતી ॥૧॥ શબ્દ—નવામ્ કરી નવે મને, આમ્ મનામ્પાં ને વાર । કામું
સહી કાઢ્યું કાપવા, આપવા જાંમિય હોવામાર ॥૨॥ કાલી કાલી
રાવ આપિયું, સહે જાડીરનુ માંમ । મોગ આમ્ મવ રવરનું, તેદ હોમો
બેમો હે એહ વામ ॥૩॥ ત્યારે રામે રિવારિયું, જાનો કરોન કારન-
કપરે । તારે આમું અંગ આમું નવે, નવ વહેઉં વહી મુપરે ॥૪॥ ત્યારે
બેઠા રાવ જહુ જાગવે, હુવો ભોકમાં હાહાકાર । ત્યારે હોમો દહી
દુનાકાચ દુવો, દુવો કાકરો વાક ને વાર ॥૫॥ ત્યારે હંદ્ર કહે વન-
વન રાજા, તું એવો મધી વીજો નક । નવઅભિમાની તું મહિ, અમે
જોયું કરી રિવેક ॥૬॥ સમ્પદામે તિમ રેક નારી, આરે વારી વની
નમે વુવ । નવ મતી પ્રમ્પતોક આપો, વાકો પ્રમ્પતકવ ॥૭॥ વેંન-
વેંનું તિવે વારનું, વહી રિવે હે અવગદાવ । વ્વા મંકરવે મદન
કરનાં, જાનો મધી કાંઈ જવાન ॥૮॥ વામને વાંપ્યા વજિરાવ, વહી
બોને વવાળા વહુવેર । દત્તીમુખી હેને કરી, હરિ રહે હે વેને વેર ॥૯॥
વમ વર હૈ સુરેકા નવા, વવા જાનિ જવજગકાર । નિવ્કુનામદ્ હરિ-
ખલને, મહી તેવું વધુ સાર ॥૧૦॥ કહવુ ॥૧૮॥

આપ્યું કાપી નવ સમ્પદાન શિશિરાજતી, તેનો વરલોકના મુખને
કાઝતી । વ્વા એવું આપને કરવું ને જાઝતી, ત્યારે રિસો વ-
દવામ મદારાજતી ॥૧॥ શબ્દ—વનદવામ વનું રિસે ત્યારે, વ્વારે રહે
વ રાજાની રીન । પીરજ વર્મ મન્ય મુખીનના, તેના એવી કરવી જો-
દન ધીન ॥૨॥ અંગથી અઢનુ અવનિન, વહી એજે જવાસો હોવ । તેને
જાવે શિનોકમાં, મુખે વહી મદ્ કોગ ॥૩॥ વન વ્વારે આપે અંગ
વવેરે, મુખ દુઃખમા સમૃદ્ મહી । ત્યારે દદ પીરજ રહે, મંન વહિને
તેને વહી ॥૪॥ મોટી વાન કરનાં મુખથી, વહી ત્યારે આપેહે સદુને ।
વ્વા વ્વારે જોદન આ જીવમાં, ત્યારે અઢાને મુખ્ય વહુને ॥૫॥ વહ
મુખ્યને અઢતી કરી, ત્વી દરિની મનિક કરિયે । મોટા અન્ન એ મારે
વવા, તેના મનને અનુમરિયે ॥૬॥ મનગમનું મેલી કરીને, મન મો-
દાનો મવ વારિયે । મમજ કરવા હે વાનવાનને, વદનું મોં જહર વિ-
વારિયે ॥૭॥ અંતરજાધીની માગઢ, વહિ વાને જૂઠ જરાવ । વમ

बिचारी आपणे, कमर व हाथकी काप ॥८॥ जे वान अनुष छे, वही
सुख पावानी निराम । वन समझे बिचल रहे, तब लुकार्यो मन
आम ॥९॥ गारे मोटा संनने मछी, बछी टाकरी मरने भुम्भ । निरकु
लामंद कहें सब जोईन, आचमर आपणो जमुम्भ ॥१०॥ कहनु ॥१०॥

जेने वषाय करयो होय लहरी, तेने बापु मछरी वि'सनेहरी ।
जेम वाना जमक जेहरी, काना राग क'वाका बिदेहरी ॥१॥
हाक—बिदेह कहैवाका ते मांभछी, तब आपणा सब कविताय ।
जमका जमक मेखा मछुने, वने हने चानी देगामांय ॥२॥ चली मजगा
एक एकने, तेनी पूछी कविने वान । जमे व समझया आ मयन, नमे
समझायो साक्षान ॥३॥ त्वारे जमक कहें आ देहनों, मछी वर न
करो बिचाम । मझाय केम आ मुनिने, उपारे बहु जय ननवाग
॥४॥ एम कविने पूजा करी, भावे क'वाका भोजन । चली बेडा मछी
करीने, पूछया कहा मज ॥५॥ तब मिथिलगुनी वरजछी, बाग मछु
मछुने घेर लोह । जमक कहें माहें मछी जछनुं, जावे कहें हुं मने
जोह ॥६॥ राज माग सुख मंगलि, बछी देह गेह हाग राग । गह
कोष देवा कोष आपणे, कोह केने व जावे काय ॥७॥ जम सम
झाये जावनुं, मछु मात्री राहुं मजमांय । मुने बिचारी जीवमां, मोनभी
आपनुं काप ॥८॥ एम राजमा रही राग मजयो, ए छे नक्ष तेवा जेवो
चमो । मुच्छ वदार्थ साह मजायुं, एवो जोहए बहि मन जावयो ॥९॥
जावा मर हम मरेवा मुलने, लोह होहें बेनी वने दम । निरकुमा
मंद ए कंगान छे, मछी आपणो राजानो जमन ॥१०॥ कहनुं ॥१०॥

परम विद्वानो—कहिने रहिये कंगानरे संतो जीह ० । उपारे मजयो
मोहो मज माहरे संतो ० । रेक—पुन्य जम पुन्योपम बासी, मासी
व रही एक वान । जमममहिन वान आपासी, मात्री मजमां वि
हाहरे; संतो ॥१॥ राजात्री राणी मछी निरम मागे, हाने कंगानरे
हाग । वर मजामची राणी जाणी राजा, बी'ती बाहे बछी आहरे;
संतो ॥२॥ तेम मजक मजवानना धान, रहें बिचयमां वेदान ।
तेनो वामर मर जाणो पुरा, हरिमजिनी करी छे हाहरे; संतो ॥
॥३॥ तब मजमाका लकी मुच्छ जाली, काहुं मजमां ए मान । निरकु
लामंद व मजक हरिना, बी'ती वजारी वहाहरे; संतो ॥४॥ वर ॥१०॥

વચ્ચી કહું વાન હરિજનની અમરજી, મલરપૂર્ણો રાજા નર ન-
 કજી । રૂપ મુખ ઘનિમ ઉદાર નિર્મલજી, નવો ચીરમેનનો સુખ ભવ-
 કજી ॥૧॥ શબ્દ—સવચ્ચ મેં સમ્યકારી સુખી, હમવંનીય વિચારી
 વાન । વરવું છે એ મલને, વીજા પુરુષ તાન મેં જ્ઞાન ॥૨॥ મેહ વાન
 ન જાણે તાન વહનો, રખો સ્વયંચર મેહ વાર । મેમાં રાજા મેહાવિયા,
 સદુ આચવા થયા નૈયાર ॥૩॥ ત્યારે મારે કહું જઈ હંડને, વર્ષ અગ્નિ
 સુખો વરણ । તમ ઓમ્ય એ કન્યા ખીલની, સુખયા મર્ષ પના મેં મુખ
 ॥૪॥ વળ પૂને વરવું છે મલને, નવી દુહ ધારી છે દેવ । દેવ તમાથી તમે
 વરો, તો વચ્ચે વહો વરો ॥૫॥ મલ અંતરે નિરમલ છે, જેમ કહેજો
 તેમ કરજો । તજી પ્રિય વોનાવનું, તમારું પ્રિય અનુભવજો ॥૬॥ ત્યારે
 વારે વચ્ચી કહું મલને, તું કમ્ય અમારું વલ્લાન । તું તારી નિંદા
 કરજે, તો અમને વરજો વહ જાન ॥૭॥ ત્યારે મલે કહું જઈ હમવં-
 નીને, હર અગ્નિ વર્ષ મેં વરણ । વને વચ્ચ તું વેને કરી, તો તારે માંમે
 આંધે કહું કોણ ॥૮॥ ત્યારે હમવંની કહે એ વેવના, હું તો વરીવું
 મલરાય । હવે હમાવું જો દિલને, તો વનિલનાવનું જાણ ॥૯॥ ત્યારે
 હંડાદિ વારે મલ વળા, વનદાસી પોતાનો વેવ । નિરુદ્ધાનંદ કહે
 માલ સમરી, ત્યાં આખ્યા મલ વરેવા ॥૧૦॥ કહવું ॥૪૧॥

વધી વાંચે થયા મલ પ્રમાણજી, વનિલના વર્ષથી વરી બોલ-
 નાણજી । તામ્બી મલકહે વરમાલ સુજાણજી, સુર મર થયા નિરાણી
 નિરાણજી ॥૧॥ શબ્દ—નિરાણી મર અમર ગણા, ત્યારે હંડે કવો
 ગણાય । આપી કલિને આગળ્યા, તું વરેજા કમ્ય મલમાંય ॥૨॥ ત્યારે
 મલ મનિ રનિ મલ રહી, રખા વનવિયા જ્ઞાનમાય । રાજ માત્ર
 સુખ સમૃદ્ધિ, લીધી જીની કવો અવાય ॥૩॥ વધી કાજારી હંપની
 પુરખી, આપી વેરવા વલ અંચર । મુક્યાં કાઢી મોટા વનમાં, કવો
 મ નિધે કોઈ ભવર ॥૪॥ જલદાણે જલ મલ મલે, અમ દાલે ન મલ
 અમ । મુલ વ્યાગવર્ત મેલો મમ, દુઃખમાલી નિમલ દન ॥૫॥ ધનુષ્ય-
 માય વગો ન મલે, મલે વનરામી વિકરાલ । ત્યાં આંધે વરો વર્ષ,
 મોવ ન કરે નનસં માલ ॥૬॥ મુલ ભૈરવ અવકાર મમ, વધે વૃદ્ધ વીજા
 આપી વેહને । આંધે સંકર માતાંય મલ, કહે નહિ કાદ મેહને ॥૭॥
 જેને મકટ જારીરમાંય, અનુ જોડ્યા આખો મથી । તેન મકટ

सायतो वल्लो, जे बहेबाय वहि सुखभी कभी ॥८॥ अलबाणां करे अर-
वयमां, वरणां आने दधीर । ताय अकलाय वहि अंगरे, मयझी
मने सुधीर ॥९॥ राग दिवस मय रहवरे, वरे अल विना उपवास ।
निष्कृतानंद कहे मय वनमां, करे धरे वहि मयवास ॥१०॥ कहनु ॥४३॥

यव विषम अनिशाय विकटजी, उगां उगां जाय त्यां वामे संक-
टजी । राग दिवस रहे दुःख अमरजी, झाड पांड वृषभी अनि
दुरधरजी ॥१॥ राग—दुरधर देखी अटाई मय, बळी जाय अनुपगनां
बिल । नेमां राजा राणी रहवरे, वरे दुःख त्यां अगलिन ॥२॥
यवा मोल्ह कांटा कगटा, कांच कट्ट कण्ठा नीर । आवि स्वर्गो ए
अंगमां, नेमां सुजी जायते मरीह ॥३॥ वज्र वंभी वरधर, करे शब्द
मुंहा मयंकार । मया न जाय ने अवने । एवा बाय वनमां उचार
॥४॥ निशायांहि निशावर करे, हरे वज्र वंभीना माल । एवा वनमां
दंभनी अनि, निःशक करे निरवाज ॥५॥ आव वान लोळे मय मळे,
मळे हिमक जन वंभेज । मोग मंभारे वहि सुख रागनुं, हेगमांहि
लवमंज ॥६॥ जेमतेम पहे विपनि बळी, नेमनेम मने मगम । मय
वनमाय विचरे, राग दिव राणी ने राजम ॥७॥ एवा वनमां कवि
रहे, जेने अकनो वहि आहार । ओह राजा एवा कविने, त्यांभी
आली विसरे ने वार ॥८॥ एम दिव कई वही गया, वळी राजाये
कयो विचार । राणी आली मरे दुःखनी, माहे मजी हेत निरधार
॥९॥ वळी अर्धु अथर लह अर्थ रामे, आली निमयां मळ बळी वरेज ।
निष्कृतानंद कहे दमयंती, पायी वृज कलेश ॥१०॥ कहनुं ॥४३॥

दमयंती वोकारे कहे हे राजमजी, मेनी मने मुजने रहवहनी व-
मजी । हुं पतिव्रता माकं अवळानुं मजजी, मय विना मारी कोज
करां जमवजी ॥१॥ राग—जमव करता ने जाना रया, हरे रही
का हुं वी रीममां । हे देव हीं दुःख ने सायहुं, मेहनं व विचारुं
बिलमां ॥२॥ रही लहवही वही गहे, शुद्ध व रही मारीनी । मळ
विमोमे व नावने, मगणे नदी आली नीरनी ॥३॥ वळी वदनी आम्ह-
वनी बळी, आमी एकाएक वनमां । लाग्या कांटा कांकरा मग, नेनी
वीवा धईते मजमां ॥४॥ नेमज मजगय मजमां, वामेहे वीहा अनि
पणी । एम मय न मुंहे वमं व मुंहे, हुं कहिये धीरज मेहननी

॥५॥ एक कहक कह भोगदारा, तेनो कहैना न आवे बार । रात
द्विषम रहबहारा, बन्दी बही गरा बरे बार ॥६॥ बही राग्या निज
राग्यने, आवे भग्या भीषणबाव । एहनुं कलि बन्दी करी गयो,
तोय न चक्या सत्यभी निदान ॥७॥ एक साधुने सत्य राग्यनुं, राग्यबी
रहमनि धर्ममा । सुख दुःख मही करीरने, रहैनुं अचख निज आ-
भममा ॥८॥ धर्मसम पन मभी, बरमारीने निदान । बने जाना जो
बन मजे, तो जानहुं धनुं ए उगान ॥९॥ एबी जाँटी बाही भंगरे,
हरिजन बीसन राग्या हैये । निष्कुलामंदमो भावत्री, बायो राजी
मनिशो तैये ॥१०॥ कहयुं ॥२४॥

वरगन विद्यापरो—हरिये राजी बनइषामरे संनो करी० । तो सरे
सरहे कामरे सनो० । देख—सरत्री जाई महाराजना मवनी, एक
रहिये जाहुं जाय । जे न नमं जगदीशने जानो, तेनुं न पूछीये
बामरे; संनो० ॥१॥ तैमा कह आवे जो कहक, सहिये हैये करी
दाम । अचख अहम रहिये एक मने, तो बासिये सुख विद्यामरे;
संनो० ॥२॥ जुबो हीन भांगना जननी, बाग्या दिवसि विराम । जक
मथकी मानो मुचासुभी, ठही बेटा मदि ठामरे; संनो० ॥३॥ एतो
होयनुं सोयनुं छे आज, लजिये होय दाम बाय । निष्कुलामंद
निःशक बाईने, बासिये हरिनुं बामरे; संनो० ॥४॥ वद० ॥२१॥

बन्दी कहुं एक राजा भंवरिपत्री, तेने घेर आप्पा दुर्धामा लई
शिष्यपत्री । भोजन कराय अमने नरेरात्री, त्वारे हव कहे भाही
बायो मुनेरात्री ॥१॥ राव—मुनि बेला तमे बावजो, आज छे दू-
दशीनो दन । नाग्या टांगे जानी हवे, कर्पु उदकवान राजन ॥२॥
बीभी बेटावे मुनि आविया, राजा कम कपु तें भोजन । मने जमा-
या बिना जग्गो, दूनु हुं पाय राजन ॥३॥ बाय दई आवे बाविया,
आधुं सुदर्शन न बार । वह भांगे आवे बाळनुं, बायो भाग्या ह-
रिन आधार ॥४॥ कनुं हरिन कह निहारिये, टाळीये सुदर्शननो
ग्राम । त्वारे भीषति कह भावि मामळो, तमे जाओ भवरीपवास
॥५॥ त्वारे कवि आप्पा राय बामजे, राय बाय लागी कयो अ-
विषाव । आज तेदि एक बाव होय तो, सुदर्शन दूर बाय ॥६॥
एव बावु मित्र जेने सम छे, सम छे सुख दुःख देनार । एका भक्त

ओ जलमही, तेनी वर प्रभुनो प्यार ॥५॥ वर पाणीये पीवे नहि,
अर पीहाय बंध पोमानहुं । एको विचार जेवे अंगरे, वहिपहिचे र-
हेछे वधुं ॥८॥ हिमकारी आरी सो जीवमा, जेवे मुहाई माग जावी
वधी । तेवे अवनुं अवरनुं, केस बाप वर अनरपी ॥९॥ समुद्र
हीनस सदाय, केवे दुःख न दिवे कांय । निष्कुलानद व अकनी,
भीहरि करेछे मा'य ॥१०॥ कहवुं ॥४५॥

बन्दी कहुं एक अक विभीषणजी, भजे हरि करी विवेक विष-
अनजी । तेह जाणी रावण कोण्यो तमअनजी, तेनुं कोन करे राक्षस
रक्षनजी ॥१॥ शब्द—राक्षस रावणे मान मारी, काक्या लंकापी बा-
र । आप्या राममा सैम्यमा, आप्या गरबा ने बार ॥२॥ त्वारे विभी-
षण कहे रणबाखने, अई कहो रामजीवे बाग । अक तमारो नाम
विभीषण, आप्योछ रावणनो जान ॥३॥ त्वारे सेवक कहुं भीरा-
मने, सुनी राम कहे सुख दाम । आवे तो आवे सम आईने, वन
समे नहि विन्वास ॥४॥ त्वारे सेवक कहुं विभीषणने, आई आप्य
सुवा साचा मम । तो तेही आईए प्रभु बासमे, नहि तो जावानुं छे
दिवस ॥५॥ त्वारे विभीषण कहे सुन दारा संवधी, राज माज
अमन अक धन । आवे कव अनुए रामजी, जो दगो होय पारे मम
॥६॥ ते सेवक सुजाण्युं भीरामने, सुनी तन मंडाविषा पास । अनो
अक विभीषण नुं, जग सुखपी छो उराम ॥७॥ सुन कलत्र कारणे,
सुर असुर नर हच्छे वधुं । राज्य धनरुवे सहए सुख मान्युं छे,
ते नें वधन जाण्युं आवनुं ॥८॥ एक करी विभीषणने, राजी वया
भीराम । वन्य एवा हरिजनन, जेवे सुख समारी समन ठाम ॥९॥
एक नर विजैरना, जेवे सुख लज्जावे मुख्य । निष्कुलानद कहे व
अक हरिना, अनि मोटा अमूल्य ॥१०॥ कहवुं ॥४६॥

हंसवज्र सुन सुधनवा जेहजी, तेने अनि भीहरिमा मनेहजी ।
इह हरिअक अक बन्दी एहजी, अरु होवे आप्या मानवा मुन्हा-
मा तेहजी ॥१॥ शब्द—तेने माने तपाम कहापी, नाकपो तपेन ललनी
आई । भीहरिना अरणचकी, बन्दी आप्या न बन्दी आई ॥२॥ त्वारे
कहे तेन लप्युं वधी, कांनो भीषधि छे एह पास । तेन वन तपेन लपे,
नहि भीषधि काक्या तपाम ॥३॥ त्वारे कहे मंत्र छे एवा सुखमा,

तेनो अगद करेउ उवाह । ते धेउ नो भीरुसिमाण, गणे नावो
अरे अताह । १॥ सावो भक्त श्रीकृष्णे जाणीने, करी कष्टमाणे गनी
साव । गरी पदे नव भव्दी शके, दूख नामनु मनमंथ ॥२॥ पद-
पतनी पीया हवा, हरि हरिजन पाथे रहे । वण विश्वासी गह
वासो देवाभा ॥३॥ नव छे ॥४॥ राज दिवस रक्षा करे, निज-
नरनी नाह ॥५॥ गरी ने मुके नहि निभय नावरी निदाव
॥६॥ जनक जनक निजजनना, सामा अहंरि कहेवाव । गह हेन
जायुं कर जीवन, नव रीते कहा केस थाप ॥७॥ नवी भक्तसाहना-
धजी, अर्वावण गह अगद । दूमति ते देवे नहि, जस पदवा भाहुं
पदे ॥८॥ पदरे रहीन धेवे हरि, धेवे दामनी हवना पीर । निरकु-
लानद कहे कष्टमाहि, गरे सहाय हरि अपीर ॥९॥ कहनुं । १॥

गह जादि भक्त भया पद भुवजी, सावो मन्दाकी अनय अनु-
परी । पशपीया हवा झुट मुक्कपजी, करी हरि नी मरी गवा
नरमणी ॥१॥ — सर भगरु ने नवी, आगरे भक्त अनक ।
भक्तभक्त गनी बगनि, भक्तभक्त गहनी देव तव गवा देक जाह
आपने, वरमा पवन भवाह । सासुपी ॥२॥ सतिरि, सासुपी
करवी जनन ॥३॥ जस भुव काट मृगदू, वण साव ॥४॥ जस भक्त ।
सासुपी न जागरे, गह भक्ते धीर ॥५॥ जस पदकाट जासमं,
होग उहा अपेनवाग । सासुपी सुख भमिनु, गह भानीन मक-
वाप ॥६॥ कषा कजस्या दाय सरसा, वण लीपी नव पदाह ।
सासुपी ने धेवनी, जस नमनगण गदाह ॥७॥ जस लीपी हमे
जापुन, कर उम हवा प । धाप । हरि जनने अरि हवा ॥८॥ कर ने
काण उवाप ॥९॥ काम जाय लान करीप, ग आनय भवना आर ।
आपना गने ओज्जमान, करी मवत ते राखनी मरी ॥१०॥ अगद
आगद गह उवा ॥११॥ जस रम्य जननेह नेह ग आसरी नरह
निरविपन ॥१२॥ सासुपी धापक कर, सासु रहेवा न देव अमीर ।
निरकुलानद म ॥१३॥ धरी हवना आ । पीर ॥१४॥ कहनुं । १॥

गह गह निरकुल ॥१५॥ गह मरी नहि धनरे सनी पीर ॥१६॥ जस
अर्थ दोषने दनरे सनी ॥१७॥ — अनेल दूख पदे उगारे आधी,
तेनो न मंवाप नन । नमं कापर धरेने केदी, न पदे हीन धननर,

સંતો ॥૧॥ ધીરજાવનમે આપે જાન્યં, દુઃખ વધુ દુરિજન । તેનો
સરથે સહે જારીરે, જાણી તે જન અગરે; સંતો ॥૨॥ ધીરજા વારી
રહે મરનારી, વામે તે મુલ્યમદન । કહુ કાપવાનો ન છે કુટારો, વાંદે
વિપતિનાં વનરે; સંતો ॥૩॥ જામે સીમા કુંતા ને ડાંપડી, ધારી
ધીરજા અતિ ઘન । નિવૃત્તિનાંદના પ્રાપ્તને કર્યા, પુરણ ન્હોતે ઘસજરે;
સંતો ॥૪॥ વદ ॥૧૨॥

જ્યા ધીરજાજા જાણો જહામરનગી, હમા અતિ આપે અન્યંત સમ-
ર્થગી । સચાં દુઃખ રહે રહી રામસગી । કરે વાપર કામ તેમાં નક
મનગી ॥૧॥ રાઝ—મન રહિત મુનિ રહે, મહે અજ જેવું તેવું જમે ।
કોણું કમાણું મણું વગણું, વહણું ઉતર્યું જાહ દિવ તિગમે ॥૨॥ ત્યારે
જામે કણું જહામરનમે, રાખો ભરી ભેનની ભવર । ત્યારે જહામરનગી
જહ રહ્યા, વધા રામમાં અહર ॥૩॥ અતિજો મુલી શુદ્ધ અંગવી,
વરમેહે અંતરે વરતિ । આવાપર માથ મધી માસનો, ન્હી ભરી ક-
રીછે મનિ ॥૪॥ મનિમાં રતિ મથ રહ્યો, દુઃખ દુઃખ સંમથ વઢી ।
દેવી રીમે જહામરનગી, માથમેહે ભેનર ભઢી ॥૫॥ ત્યાં નરકર મર
જાવીને, જાણી લહ મળા જહામરનમે । રામા રામના દેવી આગરે,
તેને મારવા નરનમે ॥૬॥ ત્યારે પોર કહે પછી પદાવિવ, જારી પેટે
જમાવી લુખડી । ત્યારે જહામરન ગમિયા, નરન વઢી તેહ વહી
॥૭॥ વછી તીખી નરકાર લહ કરી, દાથ રવાળો હજવા કાઝ । તે
દેવી ન જાહી દિને દેવી, દાથ જાણી તીખો જાઝાયાઝ ॥૮॥ વછી
તીખી કાઝાન કરધી, તેને કાળ્યાં મરેનાં ગિજા । વીધું ભોંટી ને
જાણું માંમને, ત્યારે ઉતરી દેવીને રીઝા ॥૯॥ જોઈ દાથ જહામરન
આગરે, કરે અતિ વિવતિ ને વઢી । નિવૃત્તિનાંદના પ્રાપ્તના વા-
લા, ભમેને ધીજા વાર્યાં મઢી ॥૧૦॥ કવચું ૧૪૦ ॥

વમ કહી દેવી મહાં સમાગતી, નધી હર્ષ શોક જહામરનમે કા-
વની । તેહ મમે રાઝા આપો નક ભાંગતી, નાથ નુમાન પેડી
ગિચિકાવતી ॥૧॥ રાઝ—ગિચિકાના પદાર્થો વાઝા, પકો માં
આવી ભેની બોટ । જાણી જહામરન ગાંટિયા સીમા ન પડા દોડ-
બોટ ॥૨॥ જહામરન જાઝાવે જીવજંતુ, કીરી મહારી ન વગરાવ ।
તિમે ભવન ને દેવીને, ને મદદ રામે ન ભમાવ ॥૩॥ ત્યારે મુવ કહે

ખોદને, આવી કરોતો અવઝાઈ કેમ । ત્યારે ખોદ કહ મુવાસને,
આ મથો કરેછે નમ ॥૨૪॥ ત્યારે મવાસને કહે મરપતિ, અતિ વસમાં
ભાવી વચન । ત્યારે જહામરન કોઢિયા, મુખ્ય વચન કહુ રાજન ॥૨૫॥
અવઝાઈ જે મારા અગતી, તે કહું હું સર્વ મુજને । ન જેને કહું મારી
ઝીમખી, તેનું મથી દુન્ય કાંઈ મુજને ॥૨૬॥ તે કહું જોઈ આ મનને, તેહ
મથી આમ્માંમાં નક । ટેહનઈ તો નમત રહે, જેને મથી અનરે વિ-
વેક ॥૨૭॥ ત્યારે વૃષ્ટનું રામે વિઠાન વહી, ત્યારા વાવ પ્રતિવન કરી ।
સમા કરજો અવગાધ મારા, નમ કહું અતિ કરમી ॥૨૮॥ જના જેનું
ધાવ આવળે, ત્યારે વહે વૃતી વિઠાન । ત્યારા ભોટાની ભર ભરી,
મઠી જળામે નિઝાન ॥૨૯॥ માહે વહ મિહો મહોવળ છે, માનુ વ-
મથી કપેછે વઠોક । નિષ્કુમાનંદ મમુઝીયાની, અન રહે મહિ રેક
॥૩૦॥ કહવું ॥૩૦॥

રેક નક નેક શુકઝીની મારીઝી, અતિ અતિ ધોટી સોને સુખ-
કારીઝી । મગપૂર આપ્યા મયવામે વિચારીઝી, કંધમાં રીદા વાગ્યા
મુનિ મારીઝી ॥૩૧॥ કાવ—મારે પીદા વામિયા વરખી, કરી વહુવહુ
વપદામ । ઉમ્મન જાળી કહે કટણ વાળી, હરાવે દયાથી ગામ ॥૩૨॥
કોઈક મામે મોચર મોચર, વિજાવ હંદ વાળા કઈ । કોઈક મંચારછે
સારિયા, વાધી નર વૃજ્યમાં મઈ ॥૩૩॥ કોઈક માહે માઝી શહે, વમાહે
દુન્ય વિમુખ વળું । વોક દામ્ય તેનો શુકઝીને, મથી અનરની માંવ
અળું ॥૩૪॥ કેતા મથી તેનુ કોદને, જાળી જાળવા ઝીવ અગાળ ।
જવા વકા આગા મરેશ વામે, કરું રાજાનું કન્યાન ॥૩૫॥ આમે
મયાસને આપ્યો જેને, ઉત્તર જન વનમાં રહી । આપરન રહિત આ-
મ્મદઈ, જવા સમર્થ શુકઝી મઠી ॥૩૬॥ સમર્થ વળ ન સર્વ મર્થ,
અનર્થ મહે તેનુ હું કહિન । તાજ તપાસો આવળું, જના જેવા મથી
કે ઠાળ ॥૩૭॥ બેનની રીત જો બેનમાં, જન જાળા જોઈન જર ।
વોતાની રીત વરહરી વરી, હરિદામ ન કરવી વર ॥૩૮॥ વેવે ભેડા
ભેવાવ નહિ, જાહકાર મરેશનું સુખ । વાસી રેડી તા વહુ ભેમત
કરે, વળ શામ દુકમનું રહે દુન્ય ॥૩૯॥ બોટી અતિ અંગે મિહનું,
મંત્રુક કરે જેમ જાત । નિષ્કુમાનંદ નદ વાનનો, અન નહિ આવ
નોર ॥૪૦॥ કહવું ॥૪૧॥

ચઢી કહુ કાપિ નારદ એક ચકીઝી, જેને પ્રતીત પ્રગટતી છે વ-
કીઝી । આપ જ્ઞાનદાન જનને વિવેકઝી, વાચ્યા મલવાર અગણિત
પદ વકીઝી । ૧॥ શબ્દ—અગણિત ઝીવ દરદારકા, કરે ભર્ગે કુન્દુ ને
વાનાઝ । ઝપાં ઝપાં હોય ઝીવ ઝિજ્ઞાસુ, ત્યાંત્યાં જાપ મનકાઝ ॥૨॥
પદ કરનાં આશિષા, નારદ નારાયણસર । હીઠા મામરા મહત્ત્વ દશ,
દક્ષ પ્રજાપતિના કુંવર ॥૩॥ તેને વપદેશ બાપી કાપી, સમારસુ-
ભની આશા । તેહ સાંભલી દક્ષ દિને, અનિગો થયો વહાસ ॥૪॥
ત્યારપછી એક મહત્ત્વને, વપગાપી મુખ્યા પદ જ્ઞાન । તેને વન નેના
આફના જેવું, આપ્તું છે મારદે જ્ઞાન ॥૫॥ ને સુળી દક્ષ દિનમીર થયો,
આપ્તો નારદઝીને જાપ । મુહુર્તે વપર નમે વપાં રહો, ત્યાં કુન્દુ વા-
ચઝો આપ ॥૬॥ ૧ જાપ વહાપી શિર વપદે, આવેછે વઝી વપદેશ ।
પદના જેવો આમદ, હરિજનને ઝોઈવ હમેશ ॥૭॥ કેંડી વાન હરિ-
કુળમી, હેન હેનાઈ હીવાનનું । કાઠી લેવો કાઝ મુન્ધપી, વધો
વનકાર કરવો વનું ॥૮॥ વોએ મારને વનાવનાં, કોઈને નમે કેં વન
નમે । કણ્યામાં કમર મલ શાન્ધવી, સુન્ધ દુન્ધ સમે વમમે ॥૯॥ આ-
કસી મ વેમનું આપને, હેને કરવી હરિની વાન । વિષ્ણુનામંદનો
વાપઝી, રહે રાઝી તેવર દિવ શાન ॥૧૦॥ કવચું ॥૧૧॥

વરાળ કહ્યો—સાચા સંગ અર્ચન રાઝી કર્યાં બીહરિ, મેલી
મમલ મલમનમની । હીમલ અનિ અનિમાંય ને બાળીને, રતિવનિની
લીધી ભાજ વની; સાચા ॥૧॥ શામ વામ વામ હીઠાં વન મલ નમે,
કામ હુવામમાવે શક્યુંછે જેન । કામ ઠામ મ વૃંછે નામ વામનુરે,
આફું જામ શામ હેવે રહેછે તેને; સાચા ॥૨॥ વધા મનનો સંગ ક-
મંગળું કરિને, નો અમલ રંગ કહો અંગ રહે । દિન વગમને વન મલ
વરહે, વિલ રહી વગે જન ઝીમી લહે; સાચા ॥૩॥ સાચા સંગ
શૂરવીર ધીર મધીર છે, ધીર ધીર કાંકર હીર કરે તિલેજો । વિષ્ણુ-
ભાનંદ આનંદવદ વામને, કેડી મ મૂંઠે ૧ વાનનોઝ કેડો; સાચા ॥
૪॥ પદ ॥૧૩॥

વધા નો મનકાદિક સુજાનઝી, વિષ્ણુમુન્ધ દુન્ધમલ જાળી
ભઝી ભાજમી । મઝી પ્રમુ પામિયા વદ તિલાંજઝી, વદ વાન મારદે

પુરાણે પ્રમાણથી । ૩॥ રાજ—પુરાણે જાન યહ વરતી, મનકારિક મન
 નહિ કોય । પેર કરી વિષયસુખ સાથે, ભગ્યા ખીદરિ સોય ॥૨॥
 જેહ સુખસાદ જિજ્ઞાસ્યા, સુર અસુર નર મૃત્યા મમે । તે સુખ
 મનકારિકને, ભગ્યામાં પણ મન મમે ॥૩॥ મનિક કરી હરિને રિજ-
 ક્યા, માગેમાગે કહે ખીષમહામય । માગિયે વગ વર્ષ વાંચની, વચ્ચી
 રહિયે સદા નિષ્કામ ॥૪॥ વણી વાચી અવધ્યા વર્ષ વાંચની, મર્ષ
 લોકમાં કરે મુજાન । મુજાવે કયા ખીકુળની, કરે વધુ જીવન
 કમળાન ॥૫॥ ડંદી અંતરથી હચ્ચા નહીં, સ્વર્ગમુખ ત્રિગાનની ।
 વચ્ચી વેંટે કરો જાણે, મેલી દિગો હચ્ચા મનની ॥૬॥ ત્રિવિધથી
 મમેંછે નાથને, વિષય વિકલ મમતા મથી । જંમ મમલ નર વેંમે સ-
 આમાં, સદુ જાણે રતી આવે આંહિથી ॥૭॥ ઉપર વળ્યા વધુ ટગકા,
 માંયે મેનની ધના મથી । વચ્ચા જન જોહ જગપતિ, જામાવ કરેછે
 વરથી ॥૮॥ હચ્ચાઓ અંતેહ વરમાં, ભાગ વાન સ્વર્ગ સુખની । વચ્ચા
 મનની મગતિ, હરિ વહે મહિ વિમુખની ॥૯॥ વંચ વિષયની વટા-
 રિયું, વચ્ચી વાંટે મરી વટમાંય । નિષ્કુલાનંદ કહે નાથના, વહ
 મનક તે ન કહેવાય ॥૧૦॥ કહવું ॥૧૧॥

વચ્ચી વચ્ચી વચ્ચી જાણો જાગલીંગી, આરંભું તથ જનિ વિષય
 વચ્ચીંગી । કર્યું હરિષ્યાન તેને તનશુદ્ધ રચ્ચીંગી, આપ્યાં વનચિંતન
 વચ્ચી સુપરિયો મચ્ચીંગી ॥૧॥ રાજ—સુપરિયે મચ્ચી માણા ધાળ્યા,
 વચ્ચી વેંડ કાનની કોર । હર્ષા મૃત્તીને અહોવિજ, કરેછે મોર વકોર
 ॥૨॥ અહમ વમે તે હચ્ચા રચ્ચા, વચ્ચી જાણ ન આવે ક્યાંય । જાણે
 વંચીને વીલા વપમનો, વચ્ચી વચ્ચા વચ્ચી દિલમાંય ॥૩॥ વારે દિગે જાણ
 વચ્ચા સાદ, વચ્ચી આથી રહે ત્યાં રાજ । વચ્ચી હંઈ મટી હંઈજ વચ્ચા,
 મર્ષા રતી પ્રમાન ॥૪॥ તોય જાગલીંગી જોહ રચ્ચા, દિવ કેટલાક-
 સુધી થાદ । વાછાં ન જાણ્યાં વંચી વચ્ચારે, ત્યારે નાગ્યો મન વચ્ચાદ
 ॥૫॥ વચ્ચા જેથી વચ્ચા દિલમાં, રાખરી અનિ વરી પીર । કિના મોટા
 જીવનું મહેયું, સુખ દુઃખ તે જારીર ॥૬॥ આજણે અંગે વીલા જાવનાં,
 જો વાણ સામાને સુખ । તો આવે કરી ખોળવિયે, દિલમાં ન મા-
 નિયે દુઃખ ॥૭॥ અલ્પ જીવ ઉપર વચ્ચી, રાખ્યો મહિ ધન રોચ રતિ ।
 સ્વાધર જંગમ જીવ ઉપર, વરહરવી દિલક મનિ । ૮॥ વરને વીલા

कहुं करबी, एवो काम छे कमाईनुं । मनेने सुख पावा इच्छु, यह
कृष्ण छे संग सुखदाईनुं ॥२॥ यह मन मरो हरिचक्रनो, सब बीडवा
बाणपारीने । निष्कुलानन्दनो बाधजी रिसे, एवुं करवुं बिचारीने
॥३॥ कवचुं ॥२४॥

अरुणी वचमनु आपल धौमना शिष्यजी, गुरु आगन्यामां वरने
जहोनिहाजी । जाय अन्न जायवा हरने हमेशाजी, आपी आपे गुरुने
आपे गुरु तेने तेजाजी ॥१॥ शब्द—तेजा व आपे उपारे शिष्यने, शिष्य
आपे अन्न वही जह । त्वारे गुरु कहे गरीब गुरुजने, करी करी
बीडवा कहि ॥२॥ त्वारे वच वली बीने वली, करेछे तेह निरबाह ।
त्वारे गुरु वच बन्सकीजनी, बाहीछे चोन्वी माह ॥३॥ वही आपां
तेजे बुधामांहि, अर्कवाच वया तेह भंच । वमपी आबनां बाटमां,
वही मयाछे कृपमध्य ॥४॥ आप्यामी बेछा वही गई, त्वारे गोनवा
गुरु निछपा । पोकार करनां वहेल कृपामां, सामसामा साह कर्पा
॥५॥ वही कृपामांभी काही कहुं, वचमनु तुं हूं मारो हाम । मने
में प्रसन्न कर्पो, हरे माग्य काहक भुज बाल ॥६॥ एम गुरुनी आ-
गम्या, जे पाछे परम सुज्ञान । निरविषय ते मर पाइ, पाछे वहु
निरबाण ॥७॥ मन नामनु मेली करी, रहे आहाने अनुमार । तेज
शिष्य साधा सरा, बीजा सरवे संतापमार ॥८॥ कुक्षेरकानना कीह
सरिणा, शिष्य व गावुं समझी । गुरु बाछे तेम वखवुं, अहंता
ममता भवनी लजी ॥९॥ गुरुकृपाये सुख पायिये, गुरुकृपाये वचजे
ज्ञान । निष्कुलामंद गुरु कृपा करे, तो आपे अविचल दान ॥१०॥
कवचुं ॥२५॥

ए कथा सरवे परोक्ष हरिजनजी, एने केने मगह मपी मळया
भगवनजी । तोय कोह मोछा व पहिया मनजी, कहुं बार हजार
एने वचमध्यजी ॥१॥ शब्द—वचमध्य एह जनने, जेने शिष्यासारे
सोदो कर्पो । लजी छे आकात्म मननी, एवो वचम जेने आर्षो
॥२॥ लीधे सिंदोरो शिवा हाथमां, तेह साध जोवा कम रहे ।
मरबानी तो बीकज मरी, अलि आग्यनो भावो भहे ॥३॥ आगळ
बालमां आनंद जति, जाचे फट हई रणभुपरे, एक लही मरे एक

બટ્ટી ટંકે, માન વરૂ થાન અનુવરે ॥૨૪॥ તેમજ સાચા સત્તન, તત્તી
 ઓહન ને તત્તની આશ । હેરાળા સમ્યા કાળરના, તેનો કેરિ ત
 હોય હરિદાસ ॥૨૫॥ હરિદાસને હોય હિયન વળી, ગળે તત્તને તરના
 મોત । જાતન મેંતી આ જાકસુતની, થામવા થમ્નુ અમાન ॥૨૬॥
 અવજ સુતમાં આથી વળી, વરજ વટ્ટી ધમીન । અમત સુત વન
 ઓજાનું, જાળું એથી છે તત્તી રીન ॥૨૭॥ વળુ પોતાને વરતું, વરા
 મોટાનું તરનાનું । સુત વળુ માનું ધનદગામમાં, મેંતુ અવ્ય સુત
 અલગું વરે ॥૨૮॥ કિશને બાપ આરી છાવાને, મેંતી વીવુવ રમ
 વાદ । વળુ વાંચી વરદીને, કરે કોળ વરવની વાદ ॥૨૯॥ તમ અવજ
 અવજા સુત ઓહને, સોમાય તદિ તમાર । તિષ્ઠતાનંદ તેહ અવજ
 સાચા, કેર તદિ રતિમાર ॥૩૦॥ કવનું ॥૨૯॥

વરગત કરવો—સાચા અવજની રીન સર્વે સાચી મરી, સાચા સર્વે
 આચરણ વર્તા । બાળાં વીનાં સુતાં જાગતાં જાણિયે, વરદેશાવ
 અનુવ તેમ; સાચા ॥૩૧॥ હાલનાં વાલનાં ઓનાં માંવ ઓપું વરે,
 તેનાં હેનાં વોલનાંમાં કહી લેયે । જાનાં જાવનાં થાન થામ થમનાં,
 કેમ જ કહાય વદ કહો તેયે; સાચા ॥૩૨॥ કરનાં જ કરનાં હરનાં
 કરનાં, ગાનાં થાનાં વટ્ટી હસનાં હોયે । રોનાં વોનાં વોનાં વે'રનાં
 વરથિયે, જનાં વરનાં જાનાં સુતવદ સાંયે; સાચા ॥૩૩॥ જેએ આચરણ
 સાચા સંન આચરે, તેએ સર્વે છે વટ્ટી સુતકારી । અવજ થામમાં
 વજ વો'વારે તિષ્ઠતાનંદ કહેછે વિચારી; સાચા ॥૩૪॥ વદ ॥૨૪॥

સુનો વદ મુઠ્ઠન કવિત્રી રીનત્રી, વીને અવજ દિન વંદરભાગી
 તિનત્રી, કરી વાવ જમારે અખ્યામન વળે દિનત્રી, વળે અવજ તેહ
 જમે કરી અતિ રીનત્રી ॥૩૫॥ વદ—કરી રીન અતિ જમતો, ત્યાં
 વુર્વાસા કવિ આશિયા । અતિ જાવર વદ જાવળે, જમવાને વેસા
 રિયા ॥૩૬॥ જમી અવજ જે વળું હનું, તે વોંત્રી પોતાને તત્ત । વટક
 વદ વાલી તિસર્વા, ગયા કિશન મુવન ॥૩૭॥ વટ્ટી વંદર રિવસે
 વટ્ટી, મેંતું વળું જાવળે અવજ । તેવજ તેમનું તેમ વળું, તાવ રજા
 મુઠ્ઠન મગન ॥૩૮॥ એમનું વદ કરનાં વટ્ટી, રિની ગયા જુવશ
 માસ । અવજ પિનાના વરમા, વળા પોતા વવવાસ ॥૩૯॥ ત્યારે વુર્વાસા
 કહે વળ્ય દિગ મું, વળ્ય વીરજ તારી તિશાન । તેહ સમામાં તેવવા,

આપ્યાં વિદુષનાં વિમાન ॥૧॥ જેમો કવિ વિમાનમાં, મેઢી જાયે
અમરપુરમાં । અલ્પ દેહ તમારી જોઈને, અમે આપ્યા મેઢયા આંધ
॥૩॥ ત્યારે પુછ્યું સુખ દુઃખ ભર્ગનું, કહ્યું કંઈક વહેં પહેં વળ તારાં ।
ત્યારે સુગ્રહ કહે મહિ આપું વ થામે, તહ જાઓ વિમાનને વરાં
॥૮॥ અલ્પ સુખને મોગથી, પુણ્ય ભરે વાણું વરણું । વધા સુખને વઢી
સાંભળી, વોણું વધી વ વેને વરણું ॥૯॥ વળી અવધે તમ મતી કરી,
તપા તે અલ્પ વામનાં । ત્રિષ્કુલાનદ કહે સહ્યં કહ્યું મેહ, તેહ
જાવિયું કામનાં ॥૧૦॥ કહ્યું ॥૧૦॥

વઢી કહ્યું વક શિલોષ્ઠપ્રતિવારીતી, થીએ વક કલકલ વર્મ
વિવારીતી । કવિ કવિસુત કવિવારી સુતવારીતી, અમે દિવ
જાઠમે વહ વઢી વઢી વારીતી ॥૧॥ શબ્—ત્યારે જેઠાં ત્યારે જય-
વામે, હતો સાધુ હોર સુગત । ત્યાં વર્મ વરી રુવ દ્વિગનું, તક જોહ
આપ્યા તેહ વત ॥૨॥ આથી કહ્યું આપો અલ્પ મુને, હું વૃક્ષો કાં
અલ્પ । ત્યારે કવિએ આરે જાવિયું, વોનાનાં વામનું અલ્પ ॥૩॥
વળી આપ્યું કવિવતીએ, આપ્યું કવિસુતને કરી વ્યાર । વળી આપ્યું
વની વારીએ, વળાં અલ્પ થીના વ વાર । ॥૪॥ અલ્પ વિન દિવ જાઠ
તપા, વાળી જાઠે વત મહિ આપા । મોવ ત્યારે રાત્રી રહ્યાં, વઢી
કોઈ વ વળાં વહામ ॥૫॥ આપ્યું અલ્પ અભ્યાગતમે, અલ્પ વહ્યું વો-
વેલ કર વર્ગનું । તેમાં જાઠોઓ આથી વોઢીઓ, વળું વર્ણું જંગ
સુવર્ગનું ॥૬॥ વળું શુદ્ધ અલ્પ વહનું, તે જમિયા વૃક્ષ વઢી । રાત્રી
વધા કવિ વરે, જાણું આણું સમૃદ્ધિ સપટ્ટી ॥૭॥ ત્યારે દ્વિગ
વતટી વર્મ વધા, વાગોવાગો તમે સુજ વાલ । ત્યારે દ્વિગ કહે વળ્ય
વર્મ તમે, આપો તમારા વામનાં વામ ॥૮॥ વત સમે આથી કોઈ અલ્પ
જાયે, વઢી હોંયે છુપાવ જાતુર । વો'વ્ય વમાને આપણું, રાત્રી વહ
અલ્પ અલ્પ ॥૯॥ અલ્પ ન આવે વતર આવે, કાં તો સંતાવે કટલ કહી ।
ત્રિષ્કુલાનદ હરિગતતી, વધી રીત જોહવ મહિ ॥૧૦॥ કહ્યું ॥૧૦॥

વઢી કહ્યું વક જયંત્રવતીની રાત્રી, સાંભળ્યા સરખીએ સારી
સાક્ષાત્રતી । એને વેર વધાવતી વિક્યાત્રતી, કરે હરિચરિત્ર દોવ
દિવસ વે રાત્રી ॥૧॥ શબ્—રાત્રિ દિવસમાં રામે કરી, તાપ મોર્ચિ-
દગીત રીતે કરી । આથી તાવે અલ્પ તેહ અમે, આવે મૃકયા જનમે

આવે કરી ॥૨૦॥ બ્રાહ્મણને વહી મળ્યું હરિના, આવી શિષ્ય થયા
કહી અવ । દમ કરનાં કપારેક કાઢ્યું વળે, અહો મહિ આપનાં અહ
॥૨૧॥ વહી અપરેક આપ્યા આપના, શિષ્ય જામેથી આપ્યું થય ।
તે સહી આપનાં વાટમાં, મહાયા મારગમાં દુરિગ્રમ ॥૨૨॥ આપનાં
બોલ્યાની વહે, અપરેકે વિચારી વાન । આપું થય તો તમ વગરે,
મહિ તો વાણે વેગથી વાન ॥૨૩॥ કરાવે મે કહેકાવે, તમ જોઈ આ-
વ્યાછે મેહ । અમર વારનો ઝીવથી, એ વાનમાં મહિ સંદેહ ॥૨૪॥ વન
અપરેકે વિચારી ઝીવમાં, આવી શિષ્ય રાખી થઈ થય । ભારે વારે
વારે વિચારિયું, કાંઈક કપર છે એવું મન ॥૨૫॥ વારે મારી વાણે
વહે, તો અરે આ સવલો માન । ભારે વન કહે વાણે હાથ વગરે,
વધી મેલે વરનો વેદાહ ॥૨૬॥ વહી હાથ વન વાણી હાથિયા, મહાવાણી
મે મહિ મે'ર । શિષ્ય આપ્યો વન વન, વે'લે વેલારી સહ મયો વેર ॥૨૭॥
વહી રાજાવે વને બોલ્યા, આપ્યા મળ્યું આ મે અપરેક । વિષ્ણુ-
જાનંદના વાણે વા'લા, આવી કરેછે વન સેવ ॥૨૮॥ અધ્યૈ ॥૨૯॥

વહી વન શિષ્ય થયા શૂણ્ણાઝી, દમ કરનાં વાણે મહિ મયો
વાણી । આપ્યા એ વોરદા સાપુ વહી વાળી વાણી, તેને બોલ્યા
અપરેકે તમવાણી ॥૨૯॥ વાણ—તમવાણી તેને બોલ્યા, વનવન
કરાવેછે સેવ । ભારે વોરદે વન આપિયું, આ વરો શૂની અપરેક
॥૩૦॥ આપ્યા અરિના હાથમાં, હવે વગાર્યાની વાણ સહિ । જોઈ
અવરાવ આપ્યો, વાણે વિના એ જુએ મહિ ॥૩૧॥ વાણે વાણ વોન-
તમાં, વાણે વગરે તે વિરવાર । કહો વાણે વેવ કર્યું, દમ વિન-
વેછે વોર વાર ॥૩૨॥ વહી વોરે વાણવાનું વનું, ભારે વાણવાં વનું
વાણી મરી । વાણે અહ કપાંક વનવાં, વાણવાણે વાણ કરી
॥૩૩॥ અપરેક આપ્યો વાણે, રાજાના શુભમાં આપ્યો વન ।
અમને સોધ્યો વન મારવાને, ભારે અમે મેલ્યા વને ઝીવનો ॥૩૪॥
તે જુએ આપ્યા વનમાં વાણવાં, વહી વોરે વન મનમાં સહી ।
આપ્યું દમ મારી વાણે, રાજાને વાણે કરી ॥૩૫॥ વન કહેનાં
વાણી અવનિ, વહોવા વાર વારે વાણવા । વાણે વાણે વેર વા-
વિયા, વહું વાણે વનું મેહ વાણ ॥૩૬॥ ભારે અપરેકે વાણે વર
વરવાને, વાણે વાણ તે સમયે સોય । જુઓ વિચારી અવ મને, વાણ

હાથાથાન કોળ હોય ॥૧॥ સાચા જન નેને જાણિયે, ભરી હાથા
રાખે મનમાંયે । નિષ્કુલાનંદના માથને, પછી વા'નું મધી વીનું કાંયે
॥૧૦॥ કવચું ॥૧૦॥

વરગન કરતો—હાથાથન સંન અર્થન સુખ યોગયે, વાયે વુખ
હાથાની ભોટલાણા । મોનું કરું જેમ મહે વળા યાચનેરે, બોડવ કા-
ચને વધી રખલાણા; હાથાથન ॥૧॥ વળા મોચાની જુલમ મધુ જે'ની
કરે, એમો અંગો અંગમાં જોયા જાયે । કાચ ભામે મો કાચ જાયે
મંદિરે, કરતા કોડકનું નવ કાંયે; હાથાથન ॥૨॥ મર્ષે સિદ્ધ જાલા-
ચલાણા સંન શિયા, જેની વામે જાતાં વળ વહે વાળા । અનિ અન્ન-
નર મદ મરમા વળારે, નેને કહેવું વહે નમે મન સાચા; હાથાથન ॥૩॥
૫ જેવી કે'વી દેવી મંદુલાણા નળી, કહે મુઠે જાયે સંભાવ જ-
રતો । નિષ્કુલાનંદ કહે મધ વાચ બોરનારે, જો વહેના વહેના વળા
વળ વરતો; હાથાથન ॥૪॥ વચ્ચ ॥૧૧॥

બોડીબોડી વાન કહી રાય કવિની કપીત્રી, જેમ છે નેમ ને કહે-
વાળી મધીત્રી । વિખારે વાન સુખજો પુણજીત્રી, ૫ જેવા વળા
કે અપિદ વક વકપીત્રી ॥૧॥ ૭૭—૭૮ વકપી અપિદ વળા, કેવ
કવિ કેવ રાજ્ય । ને પ્રસિદ્ધ છે પુણજમાંયે, મધુ વામજો જ્ય
જ્ય ॥૨॥ કડળ કમળી મહી કારીરે, કાકો મેલ માંદેનો વાળા-
નજો । જ્ય મુખ વેચ વિચય વામવા, કળો ત્યાગ નેમો નમે મને વળો
॥૩॥ અન્નજ વરને વિન્ય અંનરે, વાકરદિયે સમેટી વહી । જેમ વામે
જ્ય અવજવર, વળ મીચી જુમિદ જાયે રહી । ૪॥ નેમ વુલિયો
સર્વે વહી, મહી જાયી ને અંનર વાયે । વધી મુર્ષિ મેલી મહા-
રાજની, જાયે મ જાયે વધાયે ॥૫॥ વાન મહળો મોટો વળો વરમાં,
નેમ અમમવા આવંદ રહે । મેલી ચંદ્ર મહીગમદ, વહી વેટે કો-
વળા કોળ વહે ॥૬॥ વળા સુખ સંભારમાં, જાળો કુરુષ કોવળા
મધાન । કાલપ્ય જારે અંતોહી સંભાયે, વહી વાયે સુખ નિદાન
॥૭॥ વળા સુખને અમગિયા, રાત દિવસ કહેહે રજા । વળ વાન
મધી વિચારના, જે ઠાને હાયે કેવ નયા ॥૮॥ મહા વુલે જે સુખ
મહે, નેવળ રહી વહી જાય । વળા સુખને અજ જ્ય વિન, કહો
ખાઈ કોળ વહાય ॥૯॥ વળ અમગ રાય કવિદ, સમજીને કીયો

हे स्वाम । निष्कृतामंद कहे मर जभागीने, मयी वचनमो बैरान
॥१०॥ कइतुं ॥११॥

बैराग्य बिना तनमुख न लजायगी, तनमुख लखा बिना हरि
न भजायगी । हरि भग्या बिना भक्त न निरजायगी, लीली मेली
काने भक्तपनुं लजायगी ॥१॥ शब्द—लजा जाय जा लोकरमा, पर-
लोके रज रहोये रहि । एही भक्ति आदरमा, कहो आइ कयाणी
सहि ॥२॥ जेस केसरिया कोइ करी काने, काने कान्यमा कोली
तरननी । काज बहे को' केस आवे, मनीनि एवा तरननी ॥३॥ जेस
सनी बानी बा'रे बछवा, जेछां भरी लिपे जइ मारना । जाग्य
काने उठी भागयो, होमची तरनमा आदना ॥४॥ एव भक्त कइ
भगवानमो, बली के'बाणो सहुधी बनो । पज शरीर सुखरही रा-
खियो, मोटो मिर्चानो गोष्णमो ॥५॥ उपारे बेची हबेनी बिन सह,
त्यारे आलीपामो हो अर्च छे । वज हगो छे एवा दिसमा, जे अंगे
करबो जमर्च छे । ६॥ एवा भमराका भक्त न पाये, पाये भक्त
आगळ कछा एवा । उपारे सान भावनी करी सुखरी, त्यारे न
बगादिये काचलिये बिबा ॥७॥ हीधुं जाधन उपारे दूधनुं, तेह मांही
भीधुं ओरनुं सहि । लामां न लबाध दूध आप, कहो तंमा कयाणी
सहि ॥८॥ भली भक्ति आदरी, बामबा पुढपोलन सहि । बली पंड
सुखये इच्छनुं, एनो बान बने सहि ॥९॥ लाबो औरव उपने उपारे,
त्यारे कसननुं न मेननुं अंग । निष्कृतामंद जेस दिबो बेनी, बाछो
न बळे बलंग ॥१०॥ कइतुं ॥११॥

हरिजनने छे एक मोरुं वषावगी, जो बाची काये अंग अविमा-
नगी । तो न भजाये केन्ही भगवानगी, रंज रोचवा रहे एकमानगी
॥१॥ शब्द—भाव रहे एक रंज रोण्यानुं, सान बानने रहे जोडना ।
मजे तो महामुख माने, न मजे तो बाने बांकयो बांळना ॥२॥ जेस
चाह चाह भावे निजमा, कुलभगानी जाने कछा । सोमो बाने
आवे सांखजे, बादीपारी उठी जाय बेगजा ॥३॥ एव मर अभागि-
या, करे कछ छळ हुजर हजार । अनेक हीने जाधवा बली, न दिवे
अंगे अजार ॥४॥ कर्मवश कोहि कष्ट सहै, रहे राम दिवस रोसि-
बहो । वज सरसगर्भा छेश दुःख सहैना, आगछे एनो जीबहो ॥५॥

ફાળા સંગ એમ વાન છુધી; વચ્ચે ॥૫॥ હાર ઝીન જે ફાળા હરિ
જાનો વચ્ચી, હરન્ન થોકમાં મલકે કમે કરે । ગાંધર્વ શહેર સમ સુખ
સંસારમાંરે, જગજગ્ગ ઝોઈ સુખસ્વ જગ્ગ સુખે; વચ્ચે ॥૬॥ લગ્ગાની
જગા વીજા લવડે રહી, તે જાણનામાં એહ આપની મપી । નિષ્કુલ-
મંદ્ર એમ સાચા મંગલ સમસેરે; વિચારો સદુ કરું કું વાન કરી; વચ્ચે ॥૭॥ વચ્ચે ॥૮॥

વરણ ધોલ—આજ આનંદ મારા ડરમાં, મછી મૂને મહામોવી
વાનરે । કોટી કહ્ન કરે હરિ મલ મલે, તેનો મને મછીયા સાક્ષાત્તે;
આજ ॥૧॥ રમાજા જમાજા રહી રીતજું, મલકા વચ્ચી વાર-
વારે । જેને ધીને નિલે સુખ આપિયા, તેનો કેતાં વાલે કેલ વારે;
આજ ॥૨॥ અજ જગ્ગ કહ્ન કુલ વાનની, આપી વધી મસાદી જ-
નવરે । વરણની છાવ ધીવી છાનિયે, આપ્યાં સારાં વચ્ચે સુખસ્વરે;
આજ ॥૩॥ માગજા ધગન અનેક ધણા, સચાં તેને વારીરે વધુ
દુઃખરે । તોય મમ્મ મગદ વાચ્યા મહિ, વાચ્યા વન વાચ્યાં વાચ્યાં
સુખરે; આજ ॥૪॥ કોહકને આપી અમરાવની, કોહકને પુર કેના-
સરે । કોહકને સલ્લોક સોવિયું, કોહકને લેકુડે વામરે; આજ ॥૫॥
ગુજર્ણ દ વામ આપ્યાં જનને, જોઈ નિષ્કામ સકામરે । આજ
તો અજગ્ગ રહ્યા હરિ, આપ્યું સદુને અમરવામરે; આજ ॥૬॥
સુખસુખ સુખ વ્યાં સુખ વળું, તેનો સુખે કેતાં ન કહેવાયરે ।
નિષ્કુલાનંદ એ આનંદમાં, હરન્ની હરન્ની ગુલ ગાયરે; આજ ॥૭॥

રોડ—ચોમજા કહ્નમાં માન મેક મિંપુ, છે વરણ વચ્ચી વધ
સોજ । તેની ઉપર વેક છે, વધામનાનું ચોજ ॥૧॥ સંવત્ જહાર મવા
ગુણો, વેજવડી રજામી રન । રવ્યો સંધ મહાનુરમાં, સુખી સમરો
મીનમવન ॥૨॥ હિ નિષ્કુલમદમુનિવરવિન ધીરજાસ્વાન સમ્પૂર્ણ ।

ધીરજાસ્વાન સમાપ્તમ્

श्रीलामिनारायणो विप्रयतेनयाम् ।

श्रीनिष्कुलानन्दमुनिकृत-

काव्यसङ्ग्रहे

हरिस्मृतिः ।

रोह—मनोहर सुंदर मूरति, सहजानंद सुन्दरुप । मन्ददिग्गज-
पी निरखना, जावे जानंद अनूप ॥१॥ प्रथम प्रभु पगटने, राखुं इ-
दयामाय । अंगोअंग अवलोकनीने, अंतर रहुं उछाय ॥२॥ चोनाई मुह-
रणी—पुढचोत्तम परम दयाळ, नाथ निरुपमा छे । श्रीभक्तिधर्मना
वाळ, नाथ० ॥ सुखदापी सहजानंद, नाथ० । सत्संगीना सुखकंद,
नाथ० ॥३॥ अंगोअंगमां अविनाश, नाथ० । तेजे हैये छे हुलास,
नाथ० ॥ प्रथम पेखीने जे पाव, नाथ० । जावे अंतरे उछाय, नाथ०
॥४॥ अंदुज अरुण वर्ण जे चरण, नाथ० । हरिमक्तना अयहरण,
नाथ० ॥ तेमां शोभे चिह्न सोळ, नाथ० । अवलोके सुख मनोज,
नाथ० ॥५॥ जमना चरणमां चिह्न जोइ, नाथ० । स्वस्ति अष्टकोण
छे सोइ, नाथ० ॥ वज्र अंकुश जे ध्वज, नाथ० । जब जांनु कहिये
कंज, नाथ० ॥६॥ पग बेहुमां ऊर्ध्वरेख, नाथ० । शोभे अनिषाय
विशेष, नाथ० ॥ पग हावे चिह्न सान, नाथ० । सदा सुखदायि सा-
क्षाम, नाथ० ॥७॥ मस्त त्रिकोण जे छोम, नाथ० । कलश घनुष
जे सोम, नाथ० ॥ गोपद सोनां गणिये सान, नाथ० । सोळे चिह्न
एह चिरगाम, नाथ० ॥८॥ जमने अंगुठे नखमांय, नाथ० । शोभे
ऊर्ध्वरेख एक लांप, नाथ० ॥ बेड पावलिया हुनिन, नाथ० । चोटे
आंगळियो जोइ चित्त, नाथ० ॥९॥ जेवी अरुण कमळनी कळी,
नाथ० । एवी शोभे पग आंगळी, नाथ० ॥ मन्त्रश्रेणी मणिसम,
नाथ० । उपहता जे रुखा रम्प, नाथ० ॥१०॥ अंगुठा आंगळियो बहु
सारी, नाथ० । जोई अंतर लियो उगारी, नाथ० ॥ आंगळी अंगुठा

वर, बाध० । गोमे जीना रोम सुंदर, बाध० ॥११॥ कज्जामना
 लांक जोह, बाध० । गोमे घुरि पनुं दाह, बाध० ॥ गोख रंगखोळ
 बे बेनी, बाध० । शुं शुं कहुं गोभा लेनी, बाध० ॥१२॥ कांदां को-
 मळ बे कहिणे, बाध० । जंघा जोहमे सुख सहये, बाध० ॥ पिंही
 सरळी बे मुंवाळी, बाध० । नळि लागेछे कपाळी, बाध० ॥१३॥
 जोषा जंघा छ बे जानुं, बाध० । पुंउज नाम धाम गोधानुं, बाध० ॥
 बाबा जानुवर चिह्न जोह, बाध० । मादं मज रहणे मोही, बाध० ॥१४॥
 कड गोमे सुंदर मुंवाळा, बाध० । रंभाभय साधळ कपाळा,
 बाध० ॥ दुद कांद हने देवी, बाध० । मारी चव्व कमाह लेवी,
 बाध० ॥१५॥ कोमळ कटी कहीने केवी, बाध० । जोई जवर धार्पा
 जेवी, बाध० ॥ बेरी चळ बेई पंछी, बाध० । मादं मज कांण्यानी
 देवी, बाध० ॥१६॥ ठंडी नानि गोळ गंभीर, बाध० । जोह जीव
 धरेछे पीर, बाध० ॥ पेट कहु बे कपाळुं, बाध० । विपज्जाम सम सु-
 बाळुं, बाध० ॥१७॥ जिवळी पंछे छे जो लेमां, बाध० । चोपलमम
 जीमळ सुख जेमां, बाध० ॥ मज निरखि मोसुं मज, बाध० । गोमे
 सुंदर हगाम स्तन, बाध० ॥१८॥ छवीदार रपकनी छानी, बाध० ।
 गो'ळी कपाळी रंगरानी, बाध० ॥ बेने भर्तु भनि दैपुं, बाध० । मे
 केम करी जाय कहुं, बाध० ॥१९॥ कृष्ण पड्यां बे कगळुं, बाध० ।
 ओतां सुख भांवेछे भर्तुं, बाध० ॥ लभा लूच ओषा मे भाने,
 बाध० । गोमा शुं कल्याणु बाने, बाध० ॥२०॥ मुजा मरी बेउ चळे,
 बाध० । जोई जमम मरण भय टळे, बाध० ॥ भनि आजानु बे बाहु,
 बाध० । जोई चळहारी हु जांउं, बाध० ॥२१॥ गजघुह मरीन्धी
 गोमे, बाध० । देवी लोचन मारा लोचन, बाध० ॥ द्रिळ माळु जोई
 देहरियो, बाध० । गोळ जंघाळ कळसरियो, बाध० ॥२२॥ कोणो
 सुंदर हगाम मुंवाळी, बाध० । दही लागेछे कपाळी, बाध० ॥ क
 छाई कांदां कै'ण करम, बाध० । जोई गळे मीनमन गरम, बाध०
 ॥२३॥ हाथ हथेळी छे रानी, बाध० । जोई देव्या करेछे छानी,
 बाध० ॥ पावेपांच भांगजियो सारी, बाध० । बेहा विरा ववर बागी,
 बाध० ॥२४॥ मसु टेर्यां छे रानां, बाध० । वपी कै'वे मे के'वानां,
 बाध० ॥ नव लालमजि सम सारा, बाध० । नेनो मने लागे प्यारा,

बाध० ॥२०॥ तीव्रता ज्ञान ने तेजस्वी, बाध० । जोह जीवमां गगा
 वसी, बाध० ॥ कर सुंदर सरस्वा बेड, बाध० । जोह दिन उमारी
 छेई, बाध० ॥२१॥ कंड केदु सम अचल, बाध० । मेना आहा वि-
 चये लल, बाध० ॥ गळुं दयाळु छे गुणुं, बाध० । इहुं सुंदर सोप-
 लनुं, बाध० ॥२२॥ दाही देखी दिनुं ठरियुं, बाध० । जोह दिवसमूख
 विसरियुं, बाध० ॥ पृथी बिंदुके चिल आर, बाध० । मन मान्यु म-
 मोहर कोरे, बाध० ॥२३॥ अजर परदाळां सम देखी, बाध० । दि-
 लनुं रीहपुं तेने देखी, बाध० ॥ हेने अरी बाणी होते, बाध० । सुणी
 बीजे मन म मोडे, बाध० ॥२४॥ देखी दानमणी माचळिया, बाध० ।
 कहिये कुंरकुसुमनी कळिये बाध० ॥ दरा दयाळा रमवरिया,
 बाध० । सारा सुवर्णे साकरिया, बाध० ॥२५॥ रमनाये छे दही
 बाणी, बाध० । सुणी चिलकृति लोवाणी, बाध० ॥ चोखुं चोखे
 चमूराये, बाध० । सुणी बाणी पर चमूराये, बाध० ॥२६॥ मुख अपुं
 मयाहर दासे, बाध० । जोह जयस वरण दुख दासे, बाध० ॥ वासा
 अविपायी छे पृथी, बाध० । शुक्लचंद्र दीपकाग जेवी, बाध० ॥२७॥
 तेवर शिळि बिहू निहालो, बाध० । जमने माने निम दयाळां,
 बाध० ॥ मोर कपोल छे मोल, बाध० । जोह जावे सुख जमोज,
 बाध० ॥२८॥ कर्म हरण दुःखना कहिये, बाध० । जोह मोटा सुखने
 लहए, बाध० ॥ काम कामे बिंदु दयाळ, बाध० । अनि चोने को-
 भाधाम, बाध० ॥२९॥ कायपूर चोरे चिल, बाध० । जोह मन धार
 चकित, बाध० ॥ वासो जांमो बांलो लागे, बाध० । जोह निम
 मोरो दुःख मागे, बाध० ॥३०॥ जांमो मन ममली ममांजी, बाध० ।
 लमी रेखाये दयाळी, बाध० ॥ अनि अरीछे अमूने, बाध० । निहा
 ली जोह छे मे निराने, बाध० ॥३१॥ पापण उपर करचलियां, बाध० ।
 मारी चोनेछे वे अनियो, बाध० ॥ भृगुरि वरण निरभी, बाध० ।
 दिसे काम कमान सरस्वी, बाध० ॥३२॥ मानवसे रेखा दही, बाध० ।
 मारी मिटनी छे मुही, बाध० ॥ मोरे भावे अपुं भाव, बाध० ।
 जोह ममला छे निहाल, बाध० ॥३३॥ नज्जर जाह मन लोवाणुं,
 बाध० । जाणुं होयसा दिवनुं वाणुं, बाध० ॥ केश कपालवसे केने,

बाध० । चिह्न चिन्तनी मुख्य लेखे, बाध० ॥१०॥ तान्त्रिक वस्तुं छे लेख,
 बाध० । बाधे चिन्तने मनेह, बाध० ॥ सुन्दर वाङ्मय लेख, बाध० ।
 चेली बाध दूरजकाय, बाध० ॥४०॥ शिल्पा सुन्दर छे सारी, बाध० ।
 बन्धशिल्पावर बलीहारी, बाध० ॥ एकी मूर्ति चिरान्त मारी, बाध० ।
 लेख अंगरे कनारी, बाध० ॥४१॥ कोमे बन्धशिल्पा चारीर, बाध० ।
 चिन्ते चिन्तनी बहं पीर, बाध० ॥ पुष्ट अंगोर्ध्व सुन्दर, बाध० ।
 मूर्ति मरमाळी ममहर, बाध० ॥४२॥ मूर्ति वस्तुं छे वस्तुपाय, बाध० ।
 बाध स्वभावे सुखपाय, बाध० ॥ अकाराजनी मूर्ति म्पारी, बाध० ।
 करचरणद्विज वर चारी, बाध० ॥४३॥ अंगोर्ध्व अचलोकी, बाध० ।
 बाधे आनंद अलोकी, बाध० ॥ बन्धशिल्पा सुखनी बाणी, बाध० ।
 जीमे जाय महि बन्धानी, बाध० ॥४४॥ एकी मूर्ति अमरंजन, बाध० ।
 चिन्ते चिन्तनुं निरादिन, बाध० ॥ मधम बोरी जामे उपारे, बाध० ।
 जोड़ अम मगन मम त्वारे, बाध० ॥४५॥ दिवे इरवान हीनद्वपाय,
 बाध० । निरममकना अनिपाय, बाध० ॥ वही देहद्विपा करी बाधे,
 बाध० । हाथ मूर्तिकाये मटीपाये, बाध० ॥४६॥ बोली एकुली जा-
 नक्षिपो, बाध० । जोह छुद्र करे लक्ष्मिपो, बाध० ॥ वही दामन
 करता इषाम, बाध० । मुख्य पाई लोता सुखपाय, बाध० ॥४७॥
 वस्तु करावना बली, बाध० । मन्त्र लेना इषा बागिनी, बाध० ॥ अंगे
 अजर बोलेन, बाध० । मन्त्र सुमंथी कुलेन, बाध० ॥४८॥ बली म-
 ता उन्हे बीरे, बाध० । लुंता लामे पट चारीरे, बाध० ॥ बीजुं वेरे
 कोहं पट, बाध० । बहनां बाधेद्विपाय पट, बाध० ॥४९॥ बोली पटे-
 की बाधन, बाध० । आप्या जमवाने जीवन, बाध० ॥ बेठा बाकले
 अदिनाश, बाध० । इनो निरकुलानंद वास, बाध० ॥५०॥ एषि
 श्रीहरिचरित्रके प्रथमचिन्तामणिः ॥१॥

रोह—भोजन बहु रमे भर्षा, मुगले करियां जेह । आप्या बो-
 की उपरे, तानां जमवा लेह ॥१॥ वाक बहु प्रकारना, विधविधनां
 अंजन । पुर्षा कटोरा मेमरी, मुगले जमं जीवन ॥२॥ बोपाद मु-
 री—मोदक ममद्वय मे मोनिना, जमनां ओपाछे । लान्धनसाह
 मे मेवेया, जमनां ॥ लक्ष्मिपा वक्षिपा मांय नेजाना, जमनां । का-
 लु कळिना मममान्या, जमनां ॥३॥ पेंडा पनामां ने पुरी, जमनां ।

सुन्दरकेणी ने साबुही, जमनां० ॥ चाकरगंगा सेव सुंवाळी, जमनां० ।
 पुरी कचोरी दवाळी, जमनां० ॥४॥ इलचो हरिसो रमाळो, जम-
 नां० । मेबर सुंदरपाक दवाळो, जमनां० ॥ गगनगांधिया सुंदरही,
 जमनां० । गळासाटा मलपावही, जमनां० ॥५॥ छीरो साधु माक-
 र घणा, जमनां० । मुरकी मुग्धो मेसुप घणा, जमनां० ॥ मान-
 पुडा साकरमणा, जमनां० । बरकी बीरंज पलबीशणा, जमनां०
 ॥६॥ काटी बाजरा घडंवी, जमनां० । घणा घीमां बांळी उनी, ज-
 मनां० ॥ भाजी बीर सुरमा गोळा, जमनां० । पुपपाक दहीघरां
 बो'छां, जमनां० ॥७॥ भाजण मही दहीघरां, जमनां० । चूरमुं
 लावसी ने दडां, जमनां० ॥ कंमार बामुदियो भली, जमनां० ।
 केरीरस रुही रोटली, जमनां० ॥८॥ पुढला ने पूरणपोळी, जमनां० ।
 रेचही बकोही पोळी, जमनां० ॥ गुलाब टोपरांजा पाक, जमनां० ।
 जलेबी ने सुंदर हाक, जमनां० ॥९॥ जार बाजरी बाबद पोळी,
 जमनां० । घीमां घडंवी सचोळी, जमनां० ॥ मठ जवना रोटला,
 जमनां० । बिणा चणाना बहु भला, जमनां० ॥१०॥ सुरांपी भाज
 ने मिचही, जमनां० । कांदरी कांगरुं ने कही, जमनां० ॥ जार
 बाजराभुं चान, जमनां० । सामो बंदीनुं निदाव, जमनां० ॥११॥
 रोटली ने गळबाणुं, जमनां० । अदलपाक आंचळबाणुं, जमनां० ॥
 रातां मरचां ने रोटला, जमनां० । मग चणाना पुढला, जमनां०
 ॥१२॥ जहद मग चणानी दाल, जमनां० । गुवेर मेसुरनी दपाव,
 जमनां० ॥ बाल मठ ने दटाणा, जमनां० । काजु कळपी चोळा
 दाणा, जमनां० ॥१३॥ हुंताक बालोळ बळी, जमनां० । सारां सु-
 रण घीमां लळी, जमनां० ॥ सारां चाकरिपानां पाक, जमनां० ।
 चणार्पा हाथेणुं हुंताक, जमनां० ॥१४॥ रुहां रवानुं पनाहुं, जम-
 नां० । परबर पावही दवाहुं, जमनां० ॥ केरां कारेलीं ककोडां,
 जमनां० । कोळां बीकण ने बीमहां, जमनां० ॥१५॥ मलकां गवा-
 ह ने घीमोडां, जमनां० । पाक सागरिपोनां रुहां, जमनां० ॥
 भीहाकळी बळी कोडां, जमनां० । चोळाकळी ने बीमोडां, जम-
 नां० ॥१६॥ मई धुपिगां ने टींढोरां, जमनां० । काजु करेल ने कोरां,
 जमनां० ॥ भरच भपां घणा घीमां, जमनां० । रुहां राहनां राई-

मां, जयतां० ॥१७॥ कोमल कुची ने कोचतां, जयतां० । काक एक
 कुची मलां, जयतां० ॥ ताजां तरबुज बंदोळां, जयतां० । काक सा-
 रा सुंदर बोछां, जयतां० ॥१८॥ रसे जयां बडां कहिये, जयतां० ।
 सीमा काकलनी न लहिये, जयतां० ॥ जयां हजदर हवेजे, जय-
 तां० । बछी बहु मसाले बीजे, जयतां० ॥१९॥ हांका तांकिषानी
 भाजी, जयतां० । मारा सुवा ललचनी ताजी, जयतां० ॥ मेची
 मोरचनी वन सारी, जयतां० । भीडा बोझीनी बचारी, ज-
 यतां० ॥२०॥ भूछा करलीनी वन करी, जयतां० । बछी मीठु ने
 मोगरी, जयतां० ॥ लुची बील ने चलेची, जयतां० । जमे बोले
 आवे बेंची, जयतां० ॥२१॥ भाजी ताजी राइ सारी, जयतां० ।
 जमे पी जीरे बचारी, जयतां० ॥ अजमो बोई बजबेलां, जयतां० ।
 भजियां अछबीनां करेलां, जयतां० ॥२२॥ कोछां हुंताक ने जादु,
 जयतां० । भजियां रताकुनां लादु, जयतां० ॥ जयां हवेजे भजि-
 यां, जयतां० । कंइ कयां ने कंइ रयां, जयतां० ॥२३॥ काकवा ने
 बडां बडी, जयतां० । कछी गांठिया कलबडी, जयतां० ॥ बापह
 जदइ ने मगना, जयतां० । भीना छोटनी सगना, जयतां०
 ॥२४॥ आर बाजरांना सारा, जयतां० । जयतां बापह लागे
 प्यारा, जयतां० ॥ बासुल मठनां मठियां, जयतां० । लागे
 करसां न जाय कयां, जयतां० ॥२५॥ वना बालना सीलवा,
 जयतां० । वप हारकरा पुंवा, जयतां० ॥ बछी जदव जो
 अवाणां, जयतां० । जयां बाटकायां बयां, जयतां० ॥२६॥ केरी
 रायनी बपाळी, जयतां० । बीजी बोखेछ रसाळी, जयतां० ॥
 लिंदु बिलिनां बनाव्यां, जयतां० । लीली हजदीनां वन भाव्यां,
 जयतां० ॥२७॥ केरां करपटां कर्मदां, जयतां० । गुमर बांसनां राइ
 जादां, जयतां० ॥ आरियां आमळां ने जादु, जयतां० । करां लारे-
 कनां लादु, जयतां० ॥२८॥ भरयां गुंदां ने सेलरां, जयतां० । क-
 लु मूळ कंइ केरां, जयतां० ॥ हुंताक वनाकुनां बळी, जयतां० ।
 बाबळ गुवारनी कळी, जयतां० ॥२९॥ कोटीपानी जे काचलिपो,
 जयतां० । बीजी हजदि तेले भरियो, जयतां० ॥ लींदु रस बवा
 बांली, जयतां० । सुंदर सारी आगे राखी, जयतां० ॥३०॥ जादु-

बाबां जे अवाणां, जमनां० । बाबां सरसिपायां बणां, जमनां० ॥
 मुख सर्गबाबां खादे, जमनां० । उलस अवाणां एबादे, जमनां०
 ॥३१॥ लेपी लबिंग ने भरिपां, जमनां० । सिंदु खारेकमां भरिपां,
 जमनां० ॥ पीतुं हजूर ने बाणा, जमनां० । भेडां आपेन जवा-
 नां, जमनां० ॥३२॥ आप्यां अहक ने करेपां, जमनां० । बडी बड-
 नी बेरमबेरां, जमनां० ॥ एवां अवाणां जनेक, जमनां० । बिचबि-
 चमां बिबेक, जमनां० ॥३३॥ कुरकरमलहो करिपां, जमनां० । ल-
 लमांकडी जाजरिपां, जमनां० ॥ घुन घुन हरीनी नर, जमनां० ।
 मेल जात ने साकर, जमनां० ॥३४॥ साकर राव साकर बाणी,
 जमनां० । जगज्जल धी नीलां बन्वाणी, जमनां० ॥ लीदुरल भरिपां
 बारि, जमनां० । सांडा खेरडियो वल सारी, जमनां० ॥३५॥ बजा
 बर्षाव करवा हाम, जमनां० । आप्या महासुख सुखवास, जम-
 नां० ॥ आप्या लबिंग सोवारी, जमनां० । आपकल एकधी सारी,
 जमनां० ॥३६॥ कापो चूको बाकां पात्र, जमनां० । पीडी समारी
 समार, जमनां० ॥ सुषा सुख ने संवळ, जमनां० । घरी अजमो
 जे जवन, जमनां० ॥३७॥ पुंर भादु ने भरिपाळी, जमनां० । लज
 जाबंजी तमासी, जमनां० ॥ आप्या सुनेधी सुखवास, जमनां० ।
 बाप्या मंबोळ ने हाम, जमनां० ॥३८॥ बडी आप्यां सुंदर कल,
 जमनां० । अलि भादु ने निर्मल, जमनां० ॥ लावी दासे पासे ब-
 रिपां, जमनां० । कहां कपाळां रमभरिपां, जमनां० ॥३९॥ जांडु
 सिंदु बाकी केरी, जमनां० । सारां केडां जे सोनेरी, जमनां० ॥
 देवी हाडम बेराजे, जमनां० । खादु सीताकल बन्वाजे, जमनां०
 ॥४०॥ आमकल जांवा जेवां, जमनां० । रामकल वल एवां, जम-
 नां० ॥ रावो सुडिपां ने थोर, जमनां० । सारां जमे चर्मकीशोर,
 जमनां० ॥४१॥ विलुं जेनू नरमाळु जमनां० । बीलां बारंगी हवाळु,
 जमनां० ॥ बोडां अजीर अनुष, जमनां० । खारेक लजूर रस-
 कव, जमनां० ॥४२॥ टोपरां ने कामुकजिवा, जमनां० । हाड जीनवा
 जे गळिया, जमनां० ॥ कहां बडाम सिंगोडां, जमनां० । मग वा-
 रोळी जे कहां, जमनां० ॥४३॥ कमलनाळ कुंवा जोई, जमनां० ।
 गुलाब गुनसुवा कुक सोई, जमनां० ॥ मृंतीविचनकरां बाव, जम-

तां० । जेडीमच डोडी निहाल, जमना० ॥४४॥ जनेची बीमडां मे
 चोळा, जमना० । हाई भोगरी मे मूला, जमना० ॥ मेची मूलाची
 हाडलिपो, जमना० । कुंलि नर्म कातुं जमिपो, जमना० ॥४५॥
 मीतुं मरी जीदं तातुं, जमना० । जमे काकडीपो ओई कातुं, जम-
 ना० ॥ हाळ हाळिया मे मर्मरा, जमना० । जालि बाजरी लल क-
 रा, जमना० ॥४६॥ चोक बाजरा चडो, जमना० । जला तुम्ही-
 मो वनो, जमना० ॥ चकाइ मे बहु मेवा, जमना० । मरेची मग ज-
 ना देवा, जमना० ॥४७॥ कातुं करा दावा हीम, जमना० । कोमळ
 निर्मळ लैलिय, जमना० ॥ बाकां बीमडां रसातुं, जमना० । बाकी
 जाचली दयातुं, जमना० ॥४८॥ कलम बीजोरावा कळिया, जम-
 ना० । लामे लज्जामना गळिया, जमना० ॥ तुंदा कर्मेश दीचरवां,
 जमना० । बीपर मच कोठां मे मरवा, जमना० ॥४९॥ बीही जाक-
 ल मरवां दानां, जमना० । कठल बहु करतुरी जामां, जमना० ॥
 येम कंद चंद चोळी, जमना० । जाच निष्कुनावंद चोळी, जमना०
 ॥५०॥ ह्रीं बीदरिचुलिकणे द्वितीयाविः ॥२॥

लेख—कर चमर चाळी चाळवां, चाळली करोरा जास । वनवाडां
 चडिया चारका, जम्या कवळ ठामे जडिमावा ॥१॥ जवळोरा क-
 होरा कळसिया, कठारी झारी तुंभ कर्मठळ । चतु करी चतुराईतुं,
 चीचां विरमळ जळ ॥२॥ चोखर तुम्ही—दान सुधारी बंडा चारे,
 मूचर जाळया छे । जाळ्या जम तुम्हा मादे, मूचर० ॥ चरवे च-
 दन मळियागरे, मूचर० । कुंकुम कल्परी केमरे, मूचर० ॥३॥ मारी
 सुम्भड चारीरे, मूचर० । जमे चरची चरे बीरे, मूचर० ॥ कर्पा कुं-
 कुमना चांदना, मूचर० । शोमे चोम्हा चोम्हा भला, मूचर० ॥४॥
 हीचे ललाटे मे हाचे, मूचर० । कर्पा निमळ चंद्रसाये, मूचर० ॥ भगे
 अंबर विमा देना, मूचर० । दिगंबर दसन देना, मूचर० ॥५॥ चम-
 कळ चर्पाचर सुंदरे, मूचर० । मृगाग्निन दाटांचरे, मूचर० ॥ चणी
 कोपीन कटवेडे, मूचर० । राखी भनकी लारकेडे, मूचर० ॥६॥ गो-
 दडी चामूर चोकाळे, मूचर० । दिधां दरकान दफाळे, मूचर० ॥ लंस
 पोनी पोनी चेरी, मूचर० । गुंठेर केंडे लेरी, मूचर० ॥७॥ सुखाय
 तुम्ही जाणे, मूचर० । ओई अंगरणी दुःख दाणे, मूचर० ॥ चेरी

जांगी जने जा'ने, नृपर० । कशी कपर दुमाने, नृपर० ॥८॥ कम-
 ली मोयेरी कपेरी, नृपर० । कीबन्नापनी जो वे'री, नृपर० ॥ इगानी
 जरीनी देरेल, नृपर० । बोरकसुनी बांधेल, नृपर० ॥९॥ पदु बांधरी
 बकमे, नृपर० । साव दुमाने दुःख कामे, नृपर० ॥ बोरी बोकाळ
 कमाने, नृपर० । वे'यो रामो रेडो काने, नृपर० ॥१०॥ इगानी गरम
 बोसनी वे'रिये, नृपर० । बाब कसुंभी मोयेरिये, नृपर० ॥ बक ज-
 लरमा रसबले, नृपर० । बोकानी बाबहिये वसवले, नृपर० ॥११॥
 नुगर कुंदळ मोमिडे, नृपर० । कसुंभी किंदे कंकोलीडे, नृपर० ॥
 बाब हुगनी जरेडीये, नृपर० । सुरानी काडीनी सोरडीये, नृपर०
 ॥१२॥ दोपी ककळ केवडा कुमनी, नृपर० । गुजा जरियाव गदाभू-
 डनी, नृपर० ॥ तोरा नजरा काहुर, नृपर० । कंदळ कुड ने का-
 लुर, नृपर० ॥१३॥ गुजा रगांजळी हारे, नृपर० । जके जवकनभा
 जगारे, नृपर० ॥ गुजाव गुमडावरी काने, नृपर० । चंपा चंवेनी
 बिजामे, नृपर० ॥१४॥ गुमसुमना तोरा इजारी, नृपर० । केडो
 कुमपळेडी चारी, नृपर० ॥ हीरा मोनी जमि लाळे, नृपर० । चमा
 पीरोजा जवाळे, नृपर० ॥१५॥ कुम कपूर ने हारे, नृपर० । बाहु
 तोरा चविजा सारे, नृपर० ॥ सोना पाच सोना सरमरिया, नृपर० ।
 जोगा वज सोयेरी चरिया, नृपर० ॥१६॥ तोरा शिरपेच मोमाने,
 नृपर० । सोम्या कुम मोमाना काने, नृपर० ॥ मोना दोरो मोना
 सांरुळिये, नृपर० । सोनाभाळा सोना मादळीये, नृपर० ॥१७॥
 हार कंडी चम कवकने, नृपर० । चमिहारी व बानकने, नृपर० ॥
 हीरा सांरुळी गुमणुं, नृपर० । जोने काने कुंदळ चणुं, नृपर०
 ॥१८॥ सोना बाजु सोना कहे, नृपर० । पोवी वेद बीटी वंग जळे,
 नृपर० ॥ करवा केरवा जगडी, नृपर० । मुत्रिका मोमानी दीडी,
 नृपर० ॥१९॥ कटीमेळजा ने मोहां, नृपर० । जोवे सोनामो ने
 कडो, नृपर० ॥ वे'री कपानी बाबहिये, नृपर० । ववा दीडाळे भा-
 बहिये, नृपर० ॥२०॥ चमके पुंगरियो जहाये, नृपर० । चहना व-
 गहिये जहाये, नृपर० ॥ वे'री कवळकुमवाळी, नृपर० । चमके वं-
 वावी कवाळी, नृपर० ॥२१॥ साग सीसमनी वज सारी, नृपर० ।
 चामे चाकहियो चमकारी, नृपर० ॥ किजोरी नुगर देवाने, नृपर० ।

मोरही मोर्याई अमवागे, नृपर० ॥२५॥ आर्य बाळ ने वामने, नृ-
 पर० । बेडा रोमिने उमने, नृपर० ॥ उपरपल्लव आरने, नृपर० ।
 सुरही बाजोड वारने, नृपर० ॥२६॥ मांगामांची सिंहासने, नृ-
 पर० । गारी बाकळे आसने, नृपर० ॥ मेहे मचे कोन हीकोने,
 नृपर० । गोण बा'ल वंही बेवाने, नृपर० ॥२७॥ कृपा वर मेही द-
 बेनी, नृपर० । बेडा वंगने बाका मेनी, नृपर० ॥ मंदिर मंजव इनि-
 वादेरे, नृपर० । लघु हावटीण बहुवेरे, नृपर० ॥२८॥ अटारी अगा-
 णी आळिने, नृपर० । बेडा मोदवजी आळिने, नृपर० ॥ जोरे जो-
 ली वडमाळे, नृपर० । दीर्घा लां हरकाव दयाळे, नृपर० ॥२९॥
 बेडा चोव कळी चोमरे, नृपर० । काटी भुमि कृपारा मरे, नृपर० ॥
 लारी आमनि आवरीये, नृपर० । हरकाव कामळीपर करीये, नृपर०
 ॥३०॥ मोदही मोदवां गावलां, नृपर० । लां हरकाव वपाळे अर्वा
 नृपर० ॥ लाव बा'व ने वावाने, नृपर० । बेडा नृमिपर जव आणे,
 नृपर० ॥३१॥ गाही बे'ल रथ चालवीये, नृपर० । मुनि मेहे बेडी
 लवीये, नृपर० ॥ गाहुं वारट तुळवाने, नृपर० । तुवे जव बा'ला-
 ने बा'ले, नृपर० ॥३२॥ करी करनिव बहु वाजे, नृपर० । सोवेंरी
 लल्लादि समाजे, नृपर० ॥ बेडा निज सेवकने असे, नृपर० ।
 जेव ज्ञाना बेडा हंसे, नृपर० ॥३३॥ एक समामां मुनि मळी, नृ-
 पर० । आप्या वृजा करवा वळी, नृपर० ॥ वज्र चरेलां वे'रावी, नृ-
 पर० । चरण्या चंद्रम सुंदर लावी, नृपर० ॥३४॥ वृष दीप पुष्पहा-
 रे, नृपर० । करी वृजा बहु प्रकारे, नृपर० ॥ वळी वलाती आरनी,
 नृपर० । करी पुष्प मुनि अति, नृपर० ॥३५॥ वळी वज्र वया
 मसज, नृपर० । मळगा निजजनने जीवन, नृपर० ॥ चरण्या चरच
 ने चंद्रने, नृपर० । लीर्घा रर वडे निजजनने, नृपर० ॥३६॥ छापी नि-
 जजननी नम छापी, नृपर० । वळी बेसारी वंगनी, नृपर० ॥ बेडा
 वंगने मुनिराज, नृपर० । आप्या वीरमवा महाराज, नृपर० ॥३७॥
 वीरसे वंगनमां हरि पोने, नृपर० । जव तुम व चाप जोने, नृपर० ॥
 लाहु जनेवी लावे, नृपर० । जाव जोराजोर हावे, नृपर० ॥३८॥
 बहु वीरसे वेये करी, नृपर० । करे वंगनमां करीकरी, नृपर० ॥
 सोमेश्व मोजननी नाम, नृपर० । आपे वचे हेने वमद्वाम, नृपर०

॥३६॥ लीपा लटके लाहु हाथ, भूषण० । निजजन जमाहे बाध, भू-
 षण० ॥ मासुख सुखमां मोदक जाणे, भूषण० । बळी प्रमद करणे
 जाणे, भूषण० ॥३७॥ बेना दही दूध दोघटे, भूषण० । जाणे जांघ
 साकर कर मोटे, भूषण० ॥ बेरी पळेही नेमनी, भूषण० । सोमा की
 कहुं बेवनी, भूषण० ॥३८॥ चाने जमावळा बटके, भूषण० । बेरी
 तुडकी बाही लटके, भूषण० ॥ करे बांगमां बहु केरा, भूषण० । पी-
 रसे बाक बोले बजेरा, भूषण० ॥३९॥ एम जोरे जम जमाहे, भूष-
 ण० । पीरसी पीरसी हार जमाहे, भूषण० ॥ एम जमाळा जम क्वा-
 रे, भूषण० । कर वन बोवा ले वारे, भूषण० ॥४०॥ बघी इनारे ववा-
 वा, भूषण० । निजजन मम मोद ववावा, भूषण० ॥ त्यां होडीपो हा-
 केले, भूषण० । नेपर बाधरणा बाधेले, भूषण० ॥४१॥ सुंदर नादकां
 मोदहे, भूषण० । लोळाव ओसिमां दहे, भूषण० ॥ मेल्यां नासक-
 सुरियां गाले, भूषण० । जाणे करम निजजन बा'ले, भूषण० ॥४२॥
 हीन कानुमांही सारी, भूषण० । ताणे सुखजे सुखकारी, भूषण० ॥
 बकमो लोळाव राजाई, भूषण० । ओडी पळेही ले जाई, भूषण०
 ॥४३॥ वज्र कानुमां जविनाथी, भूषण० । हीनळ जळ बीनां सु-
 कराही, भूषण० ॥ पंजा करमां सेवक वामे, भूषण० । हीनळ चंदन
 चरण्यां हासे, भूषण० ॥४४॥ बोमासायां बरी चान्दरीये, भूषण० ।
 सुंदर सारी कर काळहीये, भूषण० ॥ ओडी कामळी सुवाळी, भू-
 षण० । चारी जमरी दवाळी, भूषण० ॥४५॥ आवी बेडा लजामांय,
 भूषण० । जम सर्वे लाग्या बाध, भूषण० ॥ त्यां परिपंक बाधरजे,
 भूषण० । बेडा रसियो राजीपजे, भूषण० ॥४६॥ नेपर लोळाव सो-
 रंगी, भूषण० । बेडा लक्ष्याने ओडंगी, भूषण० ॥ निरबी जम मम
 जमन चर्चा, भूषण० । सुंदर हार बेराच्या निर्या, भूषण० ॥४७॥
 बघी लागीं यही वामे, भूषण० । वज्रया वज्र मधु वामे, भूषण० ॥
 तेजो वसर करमां जाणे, भूषण० । कर लटकां करी दूःख जाणे, भू-
 षण० ॥४८॥ दवा प्रमदने सोमळी, भूषण० । वज्र जमने मखका व-
 ळी, भूषण० ॥ मळया त्यागीने बहु आनी, भूषण० । बघी जापी वर-
 जे जागी, भूषण० ॥४९॥ बघी लग्मंगी सुखसीमा, भूषण० । लीपां
 तेजे चरम जातीमां, भूषण० ॥ तथा जलौकिक सुख देमां, भूषण० ।

आनंद निष्कुलानंद सेना, मृग० ॥५०॥ इति श्रीविष्णुसिन्धवे हरी-
वितामनिः ॥३॥

रोहा—पपी बाज्रां लह विपविधनां, कर्तुं गवेये गान् । ने भेडा
भल्ली हरि, ओहे दुगदि लान् ॥१॥ संन सह इमा लह, रण्यो लयो-
हर राम । करे करे कीरलजने, ने भेडा करे अविवाहा ॥२॥ चोरा
दुपरी—दीपो दीपी ने अजवाजे, हगे दीठाछे । हारी काजसे
दवाछे, हगे० ॥ लाह मेलाव उजामे, हगे० । बाशि मूरजने वकाओ,
हगे० ॥३॥ बल्लनी अग्नि वपोरीये, हगे० । गमनी रेह वरुं गोरीये,
हगे० ॥ उषरी राख उदुगल तेजे, हगे० । गह बिना उजामे बीजे,
हगे० ॥४॥ बसने बल्ल देरी बसनि, हगे० । लाये लेन करना जनि,
हगे० ॥ अघिर गुलान् लावना, हगे० । गोमा व जाये कै' लाव-
ना, हगे० ॥५॥ कर लह गुलान् मोटा, हगे० । लाये निजजन कर
ओह छोटा, हगे० ॥ बली विपकारी लावना, हगे० । करना लेन
बहु मन गमना, हगे० ॥६॥ रंग लांमल्ली लांबलीये, हगे० । वनो
जरी गागरहीये, हगे० ॥ रंगलीनो रमना हगे, हगे० । पोनावा सन्ना
लंगे, हगे० ॥७॥ सर्वे सन्ना रमवस करना, हगे० । हर लाळी दूय
ओवरना, हगे० ॥ रमना रमता बल्ल अंगना, हगे० । वर्या सरवे
लाना रंगना, हगे० ॥८॥ कर वरव मुख रंगेने, हगे० । गोमे आंऊगे
लेज भरेने, हगे० ॥ रमना कुलि मलकी साथे, हगे० । लांवा जाना
संग संगाने, हगे० ॥९॥ बल्ला वने मूने हरि पोछे, हगे० । सर्वे
सन्ना बारपा ओछे, हगे० ॥ बाधा निमळ जलमां जई, हगे० । लां
वरी लीळा कंई, हगे० ॥१०॥ लांता लांता मन्ना साथे, हगे० । बहु
बीर उठाछे हाथे, हगे० ॥ वठे माती निसर्ग वारे, हगे० । वे'मां
ओरां बल्ल लवारे, हगे० ॥११॥ कर्पो कुंकुमनो आंरलो, हगे० । बहु
गोमेछे ले बल्लो, हगे० ॥ माही लाव आप्पा वनारे, हगे० । कर्पा
दामं हरवान लवारे, हगे० ॥१२॥ लांता जरी मव लवाने, हगे० ।
कुंड कवा सागर वाने, हगे० ॥ ममेया उरमव करना, हगे० । मे-
ळासांदि पोछे करना, हगे० ॥१३॥ महावद अनिरुद्र माहि, हगे० ।
करी चोराफी वन लांदि, हगे० ॥ जलभोजन कराव्यां वारे, हगे० ।
वद मावसुपी एक वारे, हगे० ॥१४॥ कर्पो कुंदानो लां बिवा, हगे० ।

ચર્પા પુત્રેકામી યવા, દમે૦ ॥ ચી જાન્ય અમૌકિક અમિ, દમે૦ ।
 કહી ભાકલી વચી વૈમિ, દમે૦ ॥૧૦॥ ભેગ ભાંગ કમ્પાન મીરે,
 દમે૦ । બાંધો કરાર મહાર્થારે, દમે૦ ॥ વેચ કવચ કરારીયે, દમે૦ ।
 કમ આપર અવદાગરીયે, દમે૦ ॥૧૧॥ વચી ચાલના હરિ પારે,
 દમે૦ । સરિના સાગર મેં પારે, દમે૦ ॥ રસે વળરસે વિવરના, દમે૦ ।
 વચી રાત્ર દિવમે કરના, દમે૦ ॥૧૨॥ તરહ તરહકામી મંચ સાથે,
 દમે૦ । આને મંચ વરમનાં સાથે, દમે૦ ॥ જાંવા ખાંવની જાંવડે,
 દમે૦ । આમોવાલવ વીવર વહે, દમે૦ ॥૧૩॥ વીચ્છ વકુચ વોરમર-
 લીયે, દમે૦ । વીજાં વહુ તરહ વોરદીયે, દમે૦ ॥ ઢાકોર અદિર કરવા
 કાજે, દમે૦ । લીધી સાથે ફંચ મહારાજે, દમે૦ ॥૧૪॥ વધર કેવ
 સુભિકા સાથે, દમે૦ । તર આલે સખા સાથે, દમે૦ ॥ વલ હરિમં-
 દિર કરાવી, દમે૦ । માંદી મૂર્તિયો વધરાવી, દમે૦ ॥૧૫॥ વચી હ-
 રિમંદિરમે કરના, દમે૦ । સોસો પ્રદલિના કરના, દમે૦ ॥ જોના
 મૂર્તિ સુંદર સારી, દમે૦ । વાનુ વાવાન વર પ્યારી, દમે૦ ॥૧૬॥
 તેમે દંડવન જો કરના, દમે૦ । વચી સામું જોહ વહુ રે'ના, દમે૦ ॥
 અપના જસાદી વહુ વીન, દમે૦ । મુજમીરજ નિર્મજ મર્મીને, દમે૦
 ॥૧૭॥ વીનાં દુષ વધનો દોરો, દમે૦ । વીધું યુન અરી કરોરો, દમે૦ ॥
 વચી જાસવ સમૈયામાંદિ, દમે૦ । આપ્પા દામ દુઝારો ભાદિ, દમે૦
 ॥૧૮॥ કરે દર્શન દુઝા દામ, દમે૦ । તેનું મહન કરે અવિનાશ,
 દમે૦ ॥ જુઝી સ્વર્ગી સાંવો લીધો, દમે૦ । તેમે અન્ય સજ્જ કરી
 લીધો, દમે૦ ॥૧૯॥ જોહ માવ સમાધિ વર, દમે૦ । વટાં વાન
 વાલી વિના કંઈ, દમે૦ ॥ જાંવે સમાધિધી વારે, દમે૦ । વન અમે
 વેદ વધારે, દમે૦ ॥૨૦॥ વચી વેમે અહરધામ, દમે૦ । તિયે મોસો-
 કનું વામ, દમે૦ ॥ અંતડીવ વેકુર વેમે, દમે૦ । પ્રભુર કેલાસ વેમે,
 દમે૦ ॥૨૧॥ વચી વિકાઝાના વાસી, દમે૦ । વેમેહે અન તે સુખ-
 રાહી, દમે૦ ॥ અગાહે સમાધિમાંની યવારે, દમે૦ । કરે વાન વામ-
 લી ભારે, દમે૦ ॥૨૨॥ તે સાંવલી સુખધામ, દમે૦ । હસે મંદમંદ
 વનદયામ, દમે૦ ॥ મુમુક્ષુને સાધુ કરના, દમે૦ । મંદવદલી વામ
 વરના, દમે૦ ॥૨૩॥ કહ દેશ પ્રદેશ કરગ્યો, દમે૦ । સાધિવારા-
 વન વધરગ્યો, દમે૦ ॥ કપા કીરનવ જો કા વે, દમે૦ । સુંબે હરેદરે

કરી આપે, દમે૦ ॥૨૦॥ કાવ્ય કવિની સાંભળનાં, દમે૦ । માયા
 તુલસીની કેરવાનાં, દમે૦ ॥ સુખજ સુખની વળ સારી, દમે૦ । કુલ-
 માયાવર વળદારી, દમે૦ ॥૩૦॥ રાહેર પુર નામ પોષે, દમે૦ । કુલ-
 વાઙી વાઙી મેમે, દમે૦ ॥ ભેગ ભગ્યામાં મહારાજ, દમે૦ । તેનાં કામ
 કરાયા કામ, દમે૦ ॥૩૧॥ રાજા રાંક મે સુખમે, દમે૦ । કોટ ધાહુ-
 કાર સરમે, દમે૦ ॥ ભોક વટેભને ઘેરે, દમે૦ । પ્રથમમામાં વહુ કે-
 દે, દમે૦ ॥૩૨॥ કોય રોગી જાળી, દમે૦ । આય રોમે નિર્વાં જાળી,
 દમે૦ ॥ ભરી ભર ભેની ભેનાં, દમે૦ । દિશે સુખ વાય જે રેનાં,
 દમે૦ ॥૩૩॥ મુખ્યો વ્યામો હોય કોઈ ધાળી, દમે૦ । આપે અગ્ર ગ્રહ
 દુષ્ટિયો જાળી, દમે૦ ॥ હીમ હવર રૂપા વળી, દમે૦ । જેનો કોય
 ન હોય વળી, દમે૦ ॥૩૪॥ વઢી મોટાવા મો'વની, દમે૦ । અગ્ર
 સારાવા સંવની, દમે૦ ॥ આનાં વિદ્યા' વરામાંહી, દમે૦ । અહીં આ-
 વે વોમે ત્યાંહી, દમે૦ ॥૩૫॥ કેમે ચેર વગા ભે'માન, દમે૦ । કર્મ
 વહુ ભેમે સનમાન, દમે૦ ॥ વઢી મો'માન રાખનાં, દમે૦ । ભેની
 જવણાઈ સાંભનાં, દમે૦ ॥૩૬॥ માંદામે જોશ આનાં, દમે૦ । વઢી
 વરનાં મે વારનાં, દમે૦ ॥ સવલ નિર્વજમે સંગાપે, દમે૦ । ભેનો ભળી
 મ રાકે આપે, દમે૦ ॥૩૭॥ દુઃખી મરીવની ભવર ભેવી, દમે૦ ।
 હરિની મહત્ત્વ પ્રકૃતિ વરી, દમે૦ ॥ કેમે પ્રસાદી આપનાં, દમે૦ ।
 ર્શન રૂઢ દુઃખ કાપનાં, દમે૦ ॥૩૮॥ કેમે કુલદાર દિશે વજ્ર,
 દમે૦ । પોર્ષાં પોર્ષાં મે શક્ત, દમે૦ ॥ કેમે ગાયો મહીલી રૂપેવા,
 દમે૦ । કોરી કળ ન જાય કથા, દમે૦ ॥૩૯॥ અમારે માથુને સુખ-
 કારી, દમે૦ । અમે માંકવયોગી સંસારી, દમે૦ ॥ પ્રાણજ પ્રાણચારી
 ભેજવારી, દમે૦ । અમાણાં રાંક મહ મરનારી, દમે૦ ॥૪૦॥ મરને
 વજ્ર રૂપેવા હીધા, દમે૦ । વહુ દુઃખિયા સુખિયા કીધા, દમે૦ ॥ આટ
 વારજ રાદિ ભંગાં, દમે૦ ॥ રાવન રાસલિયાં જમમંગાં, દમે૦ ॥૪૧॥
 ભેમે વજ્ર ઘરેણાં પોર્ષાં, દમે૦ । આપનાં વળાં ત્રિદિ કાંય પોર્ષાં,
 દમે૦ ॥ વાવ્ય કુંદ કુવા ભલાવે, દમે૦ । ભેનો ધમુ પોને મજાવે, દમે૦
 ॥૪૨॥ વર્ષ સવામન વંધાવ્યાં, દમે૦ । આપનાં અનાવટે અગ્ર આપનાં,
 દમે૦ ॥ જ્ઞાન વૈરાગ્ય મે વર્ષ, દમે૦ । કેનાં અભિવો વઢી વર્ષ,
 દમે૦ ॥૪૩॥ વંચ વિવય વરાગ્ય કરી, દમે૦ । જીવને અગ્રાવનાં હરિ,

हमे० ॥ केवेक के'तुं चटे ते के'तां, हमे० । कोपनुं सांभळी वच
लेतां, हमे० ॥४४॥ हमतां रमतां त्रतां ज्ञातां, हमे० । घोडां
लेतापी कुदपी करतां, हमे० ॥ वीर वनाचळा वग वरतां, हमे० ।
वळी करतां तरकां करतां, हमे० ॥४५॥ ज्ञातां वळतां गातां के'तां,
हमे० । नीर लीर अमीरस पीतां, हमे० ॥ आसव करतां मुन्य
प्रहेतां, हमे० । उदासी रहे हा जागतां, हमे० ॥४६॥ प्रकरन केरी
वर्मे बाफतां, हमे० । करतां निजजनने निमरतां, हमे० ॥ गिरि
गहर वन वचवने, हमे० । जोषा देश प्रदेवो जीवनेने, हमे० ॥४७॥
तापसचेचे केशा शिरो, हमे० । एव जीव बहु उपदेगें, हमे० ॥ ना-
साचे धुलि वनसमरति, हमे० । आंसव मरकुं वन न मरती,
हमे० ॥४८॥ प्राणापान करतां योग शिखतां, हमे० । योगकळा
देखावी देतां, हमे० ॥ एवी प्रवेक कडी रीने, हमे० । चिंतवुं चूर्नि
चित्ते, हमे० ॥४९॥ सुतां वेढां ने जागतां, हमे० । आप हन एव
चितवतां, हमे० ॥ तेजे रहेजे अति ज्ञानंद, हमे० । एव कहे विदकु-
जानंद, हमे० ॥५०॥ इति श्रीवैष्णवसिखे अनुसंगितावलि. ॥५॥

रोह—एव नमोशिखा चूर्नि वाधनी, समरतां सुख वाध । अतो-
विधा वरतां वारतां, करतुं रहे न कांय ॥१॥ अग्नि सर्व चिंतवी,
धूरति घारे वन । काळ माया कर्मनुं, व्णाचे नहि विघन ॥२॥
चोरा मुचरी—चूर्नि तमारी सुखकारी, जीवन जागुं तुं । ओ अव-
तारता वधनारी, जीवन० ॥ महामय्य ओ महाराज, जीवन० ।
वळी आपे राजाधिराज, जीवन० ॥३॥ पुरुषोत्तम पूरणप्रदा, जीवन० ।
तमचे मेनि कहे निगम, जीवन० ॥ वासुदेव हगळु स्वभाव, जी-
वन० । महापुरुष महानुभाव, जीवन० ॥४॥ नागपल निर्वाचकारी,
जीवन० । महापरमपंगळकारी, जीवन० ॥ भक्तवधनारी भगवान,
जीवन० । आपणा आश्रितने अभयदान, जीवन० ॥५॥ सविदानंद
दिष्टचूर्नि, जीवन० । जेजे अति अगम वडे श्रुति, जीवन० ॥
ओ वरम कन्याणकारी, जीवन० । एवी नीलम चूर्नि नगारी, जी-
वन० ॥६॥ तमे कोटि वत्सांवापीज, जीवन० । वळी सचनणा ओ
ईश, जीवन० ॥ धर्मधुरंधर वन्य वन्य, जीवन० । भक्तिधर्मना नदन,
जीवन० ॥७॥ अलौकिक चूर्नि आपे, जीवन० । जोण जनसमरच

દુઃખ કાપ, જીવન. ॥ તમે કાઢમાયાના નિર્વેના, જીવન. ॥ ઓ
 ધુણસાગર ગુણકંઠા, જીવન. ॥૮॥ તમે યશ પ્રમાણા આધી, જીવ-
 ન. ॥ અકષ્ત મૂર્તિ અંતરજામી, જીવન. ॥ ચલિતપાથન અપારણ-
 ચારણ, જીવન. ॥ અપમરડદારણ અપહરણ, જીવન. ॥૯॥ નમ્બશિ-
 ભ મૂર્તિ મંદનરૂપ, જીવન. ॥ આંખે જોઈ દુઃખ અનૂપ, જીવન. ॥
 આનંદ પાદ આનંદ કર, જીવન. ॥ આનંદમાં મુખ મનોહર, જી-
 વન. ॥૧૦॥ આનંદ રૂપ અનુપમ દ્યુ, જીવન. ॥ મોં જનમે જોવા
 એવું, જીવન. ॥ આનંદ વમન મૂચન અંગે, જીવન. ॥ આનંદ આ-
 પોછો ઉછરંગે, જીવન. ॥૧૧॥ કૃપાસિંધુ ઓ વચ્છપામ, જીવન. ॥
 કોષ લોભ નિવારણ કામ, જીવન. ॥ પરમાત્મા પૂરણગ્રામ, જી-
 વન. ॥ શીલકંઠ કહે નિગમ, જીવન. ॥૧૨॥ જીવ હૈશ્વરના ઓ આ-
 મી, જીવન. ॥ વચ્ચી સર્વે જામના જામી, જીવન. ॥ અર અશ્વરથી
 ઓ પર, જીવન. ॥ અશ્વર ગ્રામ તમારું પર, જીવન. ॥૧૩॥ કાઢ
 માયા તમારી શક્તિ, જીવન. ॥ કરો વધુ કારંજ દલની, જીવન. ॥
 કોરિ જાણાવને કરેછે, જીવન. ॥ વપ્પસિ સ્વિતિ ને ફરેછે, જીવન.
 ॥૧૪॥ તેના નિર્વેના ઓ તમે, જીવન. ॥ સત્ત્વ સામી અગ્નિ જામે,
 જીવન. ॥ કારણના કારણ કહીયે, જીવન. ॥ કાઢના વગ કાઢ
 લહીયે, જીવન. ॥૧૫॥ આત્માના આત્મા ઓજિ, જીવન. ॥ પ્રાણ-
 ના વગ પ્રાણ ઓજિ, જીવન. ॥ તમે હૈશ્વરના હૈશ્વર, જીવન. ॥
 અંતરજામી ઓ અપહર, જીવન. ॥૧૬॥ સર્વેના ઓ સાક્ષી સાર,
 જીવન. ॥ મહત્ત્વ કઢના દેનાર, જીવન. ॥ સ્વયં ક્ષયોતિરૂપ રાજો,
 જીવન. ॥ માળાગુણધીપર વીરાજો, જીવન. ॥૧૭॥ નિરાકાર નિ-
 રંજન કહેછે, જીવન. ॥ તે શું તમારી મનિ લહેછે, જીવન. ॥ ઓ
 અમ્બદ અવિનાશી, જીવન. ॥ માયારહિત ઓ સુખરાજી, જીવન.
 ॥૧૮॥ તમારી મૂર્તિનું પરિમાણ, જીવન. ॥ કરી જાકે શું અજાણ,
 જીવન. ॥ વાર મુખે જો ગ્રામી મામે, જીવન. ॥ વાંચ મુખે શિષ્ય
 કહી દાખ, જીવન. ॥૧૯॥ મહત્ત્વ મુખે કહે પોષ, જીવન. ॥ વહા-
 મન માન મગજ, જીવન. ॥ તાવ કોપે ન વામે વાર, જીવન. ॥
 એવી મૂર્તિ છે અપાર, જીવન. ॥૨૦॥ સર્વે જામ્ય પુરાણ માંખે, જી-
 વન. ॥ ગુણ તમારા મવાંખે, જીવન. ॥ સર્વ દેવ વંદન કરેછે, જી-

થવં । દેહ શુનિ ઉદરેછે, જીવનં ॥૨૧॥ ઘણા સમયે મહુના ભા-
 સી, જીવનં । મહુ રહેછે શિશુ માસી, જીવનં ॥ તમારો અણ
 ખૂમિને ખારી, જીવનં । તેને રહીછે લોકને પારી, જીવનં ॥૨૨॥
 તમારા અણે મને તરુ કાઢે, જીવનં । પૂન કાઢ વન મગજે, જીવ-
 નં ॥ તમારા અણથી ઘોષ હમેણો, જીવનં । પોદ લોક પાપાંછે
 શિશો, જીવનં ॥૨૩॥ તમારા અણથી સાધાન, જીવનં । વામવ
 વરસાથે વરમાન, જીવનં ॥ તમારા અણથી સૂર્ય શાશિ, જીવનં ।
 કરે કાલકાલિક અહોનિશી, જીવનં ॥૨૪॥ તમારા અણે ગ્રહાંજે
 વૃન્ધુ, જીવનં । રહેછે સદા સર્વજ કરનું, જીવનં ॥ ગ્રહા વિષ્ણુ
 ચારણ શિવ, જીવનં । રહેછે વરગીર્તા તનબેવ, જીવનં ॥૨૫॥
 છે દુષ્ટદુષ્ટ ગ્રહાંદાપીશ, જીવનં । તેણ તમારેછે શિશ, જીવ-
 નં ॥ ઘણા હોજી દુષ્ટ નિવેળા, જીવનં । મહુ રહેછે તમથી રાંભા,
 જીવનં ॥૨૬॥ ઘણા મોટા હો મહારાજ, જીવનં । તે મહુપાછો
 મને જાજ, જીવનં ॥ તેનો નાથ કરીછે દગા, જીવનં । તે ગુણ
 કેવલ કરી જાવ કથા, જીવનં ॥૨૭॥ તમે મેરે મૃગપર કીધી, જી-
 વનં । વઢી વુઢનાં વાંછ પ્રહી લીધી, જીવનં ॥ જેતે કર્યો તમે
 ગુણ, જીવનં । બીજો કરે ઘણો ફુંગ, જીવનં ॥૨૮॥ તમે ચિરદ
 પાકયું તમારું, જીવનં । જોયું તદિ કર્મકવ અમાર, જીવનં ॥ તમે
 તર્કવાસ જાન દાકળો, જીવનં । યતો જાણો આંકજ વાકળો,
 જીવનં ॥૨૯॥ જનમતાં જનન કીધી, જીવનં । માત્રી વહુનામી
 વહુચિવિ, જીવનં ॥ જ્ઞાન વાન ભવર રાખી, જીવનં । શું હું દેખાઈ
 કહી શાખી, જીવનં ॥૩૦॥ જાજમુખી વન અમારી, જીવનં ।
 રાખ્યોહો ભવર સારી, જીવનં ॥ વઢેવઢે કરો પ્રતિપાઠ, જીવનં ।
 ઘણો બીજો કોણ દગાઠ, જીવનં ॥૩૧॥ વઢી અતલાઠે આપોહો,
 જીવનં । રવ ચંદ્ર વિમાન લાવોહો, જીવનં ॥ વઢી મને મૂંઝે વઢી
 પોદે, જીવનં । આપોહો સખા મહુ જોદે, જીવનં ॥૩૨॥ તમ અ-
 લખેલાજી આપો, જીવનં । દેહ દામનનું મુકાનો, જીવનં ॥ તેને
 તેહી જાઓહો માથે, જીવનં । પેસારી રખ વિમાન માથે, જીવનં
 ॥૩૩॥ તેને આપોહો અક્ષરવામ, જીવનં । પાપછે જન ત પુણકામ,
 જીવનં ॥ બીજો ઘણો કોણ કુપાનુ, જીવનં । તમ વિના દીડા તદિ

દુવાનુ, જીવન • ॥૩૩॥ તમે હીનનના છો વંધુ, જીવન • । સુખકારી
 સુખના મિત્ર, જીવન • ॥ તમે માથ જનાવ જવના, જીવન • । તમે
 મંદરવાન છો મનના, જીવન • ॥૩૪॥ તમે મોંઘારાંના આપાર, જી-
 વન • । તમે દુર્વજના રાખાર, જીવન • ॥ તમે ખનના મધ દરના,
 જીવન • । નિઝજવને નિર્ભય કરના, જીવન • ॥૩૫॥ તમે મન જવના
 સેદી, જીવન • । કાષો કહુ થહે જેદી, જીવન • ॥ તમે દામનનાં
 દુઃખ કાપી, જીવન • । કર્ગા મુન્નિયા સુખજ આપી, જીવન • ॥૩૬॥
 વળા ખનવમ્મક બગવાન, જીવન • । હીરાં આભિનને અમવદાન,
 જીવન • ॥ તમે અજાનના છો જાણ, જીવન • । દુઃખ રાહી સુખના
 કરન, જીવન • ॥૩૮॥ નિઝજવના સુખ સાર, જીવન • । દુર્ગાં બાવનું
 હે તમારું, જીવન • ॥ તમે જાગમ સુગમ રહી, જીવન • । જાવી અવ
 પડાર્યાં રહી, જીવન • ॥૩૯॥ તમે મરતન પરિયું માથ, જીવન • ।
 મરે ભાયધી તર માથ, જીવન • ॥ રહી રહી ભયોનું રાજ, જીવન • ।
 નિર્ભય જન કર્યાં નિદાન, જીવન • ॥૪૦॥ મૂર્તિ તમારી મહારાજ, જી-
 વન • । મરે મનુનાં જોહ કાજ, જીવન • ॥ રક્ષ સ્વર્ગે મે તમારો,
 જીવન • । મહા મોદુ સુખ દેવારો, જીવન • ॥૪૧॥ મહનું તમારું હે
 મોંઘું, જીવન • । તેનો મહુને વધુએ સોંપું, જીવન • ॥ કિયાં અમે
 કિયાં આપ, જીવન • । કીદી કુંજરનો મેઝાવ, જીવન • ॥૪૨॥ મહુ-
 ના માથ તમે નિયંત્રા, જીવન • । મર્ધાધાર મર્ધના કરના, જીવન • ॥
 સર્વ વર છો સર્વશ્વર, જીવન • । મહુના મેરક શરમેશ્વર, જીવન •
 ॥૪૩॥ કયાં તમે ને કર્યાં અમે, જીવન • । તેનો કૃપા કરીએ તમે,
 જીવન • ॥ તમે અદલ્ત દરગા છો આજ, જીવન • । મહામેર કરી મહા-
 રાજ, જીવન • ॥૪૪॥ દેખી દુઃખિયા અભિ દાસ, જીવન • । તમે
 આપ્યાછો અવિનાશ, જીવન • ॥ કરવા અનેકનો ઉદાર, જીવન • ।
 મહુ જવની તથા માર, જીવન • ॥૪૫॥ પરી નકમીં હંપણ આપ્યો,
 જીવન • । મારો પેરો મરુજ કાપ્યો, જીવન • ॥ મારા મરિયાં સર્વ
 કાજ, જીવન • । તેનો તમે મહુવ મહારાજ, જીવન • ॥૪૬॥ દુઃખ
 દરિયામાથી તાર્યા, જીવન • । પત્ની અધયને ઉદાર્યા, જીવન • ॥
 મારા સાચા છો મનેદી, જીવન • । જોહ જોહ જાંયુ તેદી, જીવન •
 ॥૪૭॥ ભરી લેતાનો ભરીનો, જીવન • । છો દામ દોગલા દિનો,

જીવન • ॥ મારા મરણ ટાળાની મુંઝી, જીવન • । બઝી મલમાગરની
કુહી, જીવન ॥૪૮॥ એહ મરોમો છે મોટો, જીવન • । તેનો કેહી ન થાય
જોટો, જીવન • ॥ બરમે નહિ ચિન્હ તમારું, જીવન • । ચીર પાંકા
મનમાં થાકું, જીવન • ॥૪૯॥ છે અચર્ય મારે આજારો, જીવન • ।
ભરા દિવમાં ભરાભરો, જીવન • ॥ મૂર્તિ તમારી દીરાંધ મારી, જી-
વન • । નહિ મેલું હું હવે ય્યારી, જીવન • ॥૫૦॥ રાખીજાં જીવ સાથે
હું જહી, જીવન • । નહિ મેલું હું અઝગી ઘડી, જીવન • ॥ તેમ નહિ
સુકાય તમથકી, જીવન • । કહું નિઃકુલાનવ નકી, જીવન • ॥૫૧॥
હૈ બીહરિભૂતિમંથે વચસાધિનાયકાચરિત્ર : ॥૫૨॥

રોહ—એહ મરોમો મીનરે, અચર્ય છે વરમાંય । જાગનાગની
દયામણા, સદા કરોળો સહાય ॥૧॥ સુખના સાગર બીહરિ, સદા
સર્વદા દયામ, ત્રિજગતના નિધિ માથજી, પુરુષોત્તમ પુરુષકામ
॥૨॥ લેણાં દુખદી—મૂર્તિ તમારી મહારાજ, સુખકારીજી । સૌ
જનનો સુખ સમાજ, સુખ • ॥ સાકાર મૂર્તિ સુખમંદાર, સુખ • ।
સ્પરશી વહુ વાચ્યા અવવાર, સુખ • ॥૩॥ પ્રગટ મૂર્તિ પ્રતાપે, સુ-
ખ • । સુરાસુર વદ્યાં જાપે, સુખ • ॥ એજે પ્રગટ પ્રમંગ વાચ્યાં,
સુખ • । તેનાં સર્વે સંકટ વાચ્યાં, સુખ • ॥૪॥ તમથી સરિયં સૌનાં
કામ, સુખ • । તમે સૌના સુખચિન્મામ, સુખ • ॥ સ્પરશી વગ અં-
ગુઠો હથી, સુખ • । જન વહુ તારણ જાહુથી, સુખ • ॥૫॥ બઝી વદ-
રજ સ્પરશી શલ્યા, સુખ • । પર્ષી ગોતમ તરણી અદભ્યા, સુખ • ॥
વધો વદરજનો પ્રતાપ, સુખ • । દહણો તરત તેનો મંનાવ, સુખ •
॥૬॥ બઝી વદ સ્પરશાનાં કાઢી, સુખ • । વધો નિર્ભય અવમય દા-
ઢી, સુખ • ॥ હુદાવનના બેલી બન, સુખ • । વળાં વદરજથી વાચન,
સુખ • ॥૭॥ વદવ અન્નરને મન ય્યારી, સુખ • । વધી વદરજ છે ત-
મારી, સુખ • ॥ વગ વાચન પ્રીતે જોઈ, સુખ • । તુઝમી રહીછે ત્યાં
મોઈ, સુખ • ॥૮॥ ત્યાં વરણ સદા સુખકારી, સુખ • । વરે ય્યાન
તેનું ત્રિપુનારિ, સુખ • ॥ ગ્રંથ મુરેશ અજ જાગિ, સુખ • । અર્ક
જાગિ એ તેજમ્થી, સુખ • ॥૯॥ નારદ પારદ મદમ્ અભ્યાશી, સુ-
ખ • । તેવજ હરિ વગના વપામી, સુખ • ॥ ત્યાં અશરણશરણ વ-
રણ, સુખ • । વારે હરિજન અંતઃકરણ, સુખ • ॥૧૦॥ પૂજે જન મઝી

વહી પીને, સુખ. । વહી પિનપેટે નિવ પિને, સુખ. ॥ ૧૧૦ ॥ વહા વા
 વાવન છે વહ, સુખ. । સુખર જાળી મેવે મહુ, સુખ. ॥ ૧૧૧ ॥ વહા
 વાવન છે વહા, સુખ. । મેવે રાજી રહે નિવ વહી, સુખ. ॥ ૧૧૨ ॥ વહા
 વાવનિગને વેલી, સુખ. । વિલુટું રિમે જવનું વેલી, સુખ. ॥ ૧૧૩ ॥
 જંધા જોઈન હંદિરા, સુખ. । કરન વાંધે પીરાપીરા, સુખ. ॥ ૧૧૪ ॥ જાનુ
 જુનુ જોઈ જવ, સુખ. । મહા સુખી મવ મગન, સુખ. ॥ ૧૧૫ ॥
 માથક સુંવાહી વે મારી, સુખ. । મગન પીઠ ધરી વગારી, સુ-
 ખ. ॥ ૧૧૬ ॥ મહર સુંદર મનિ માન, સુખ. । જોઈ જવ ત્યાં રથાં હજારે,
 સુખ. ॥ ૧૧૭ ॥ માનિવકી મગ ઉપગી, સુખ. । વામ્યા મોટણ મ-
 રંતી, સુખ. ॥ ૧૧૮ ॥ મર જોઈ મોમાવાસ, સુખ. । કપોં કમલાર વિ-
 માસ, સુખ. ॥ ૧૧૯ ॥ મગે મોમા જોઈ વળી, સુખ. । વામી સુખ ત્યાં
 કોમનુ મનિ, સુખ. ॥ ૧૨૦ ॥ મુખે સુખ વામી મરવની, સુખ. । રહીછે
 રાજી વહને મનિ, સુખ. ॥ ૧૨૧ ॥ મુખે સુખ વામ્યા કંઈ જવ, સુખ. ।
 મુખ મહનું મુખમદન, સુખ. ॥ ૧૨૨ ॥ મુખે મોધા મોટા મુનિ, સુખ. ।
 મુખ સુખનિધિ મહની, સુખ. ॥ ૧૨૩ ॥ મુખ જોઈ મુખ દહેડે, સુખ. ।
 આપે સુખ માંનિ વહેડે, સુખ. ॥ ૧૨૪ ॥ મુખ મુખ સુખનુ વેગાર, સુખ. ।
 જંધી સુખ વામ્યાં મરવાર, સુખ. ॥ ૧૨૫ ॥ મુગા વેંત સુખના મરિયા,
 સુખ. । મહી તાવ તવના હરિયા, સુખ. ॥ ૧૨૬ ॥ કરને મટકે કારજ
 કીર્ણ, સુખ. । જોઈ જવ મને સુખ લીધાં, સુખ. ॥ ૧૨૭ ॥ અમર
 વર વે રથા હાથે, સુખ. । વહા કર મેલોં જવ માથે, સુખ. ॥ ૧૨૮ ॥ કર-
 આંમહી મુખમદન, સુખ. । જેને વાળોં માવર્ધન, સુખ. ॥ ૧૨૯ ॥
 રામવાં માવ ગોપી ગોવાહ, સુખ. । કરી મગમગની મનિવાહ,
 સુખ. ॥ ૧૩૦ ॥ હાથે દામનનાં મુખ હરિયાં, સુખ. । આપી સુખ સુખિયાં
 કરિયાં, સુખ. ॥ ૧૩૧ ॥ વસ સાકાર મુનિ મંવંધે, સુખ. । સુખિયા
 આરિ મંદે મંધે, સુખ. ॥ ૧૩૨ ॥ મુનિવહે મોટણ મહની, સુખ. । કો-
 ન તપસી કરિ મુનિ, સુખ. ॥ ૧૩૩ ॥ મુનિ મેડી મોટણ મહો, સુ-
 ખ. । મેવે વાવ વની વગરીછે, સુખ. ॥ ૧૩૪ ॥ મુખ તમનની નોય વાસ,
 સુખ. । મુખ મેડી કરો હાસ, સુખ. ॥ ૧૩૫ ॥ મેવ મુનિ તવારી મે-
 લી, સુખ. । સુખમાં મગશે મેલી, સુખ. ॥ ૧૩૬ ॥ મધે જવના મુખને કા-
 જ, સુખ. । મહા સાકાર છો મહારાજ, સુખ. ॥ ૧૩૭ ॥ સાકાર વિ-

ना न सरे काम, सुख० । माटे साकार छो सुखधाम, सुख० ॥ चार
 बंदे बंदे ए दान, सुख० । प्रभु प्रगट छो साधान, सुख० ॥२५॥ बट
 शास्त्र के छे लोकी, सुख० । मोटप्य प्रगटनी बगलोकी, सुख० ॥
 अहार पुराणमा एम कहेंछे, सुख० । प्रभु सदा साकार रहेंछे, सु-
 ख० ॥२६॥ स्मृति युनिमु ए तान, सुख० । सदा साकार रहे अग-
 जान, सुख० ॥ तेने करी रहेंछे सपु, सुख० । नहि नो बनसी बापे
 बसमुं, सुख० ॥२७॥ न रहे एक निनि एक रीनी, सुख० । सहु
 कोह जाहरे अनीनि, सुख० ॥ बर्म बगपर न रहे, सुख० । सहु-
 कोह अयर्मने छे, सुख० ॥२८॥ देव दानव मानव मुनि, सुख० ।
 माने नहि बरजादा कोपनी, सुख० ॥ चार वर्म आभय चार, सु-
 ख० । सहु ब्रह्म बाप नरनार, सुख० ॥२९॥ माटे सहुना यर्म र-
 लावा, सुख० । तमे रहो आवावा आवा, सुख० ॥ अयर्म उवावी
 बर्म बापो, सुख० । तमे हरिजनने सुख बापो, सुख० ॥३०॥ तमे
 यर्मभुरंघर कांरो, सुख० । यर्ममारं बगपर आपो, सुख० ॥ तमे
 यर्मनगी छो दान, सुख० । यर्मयर्म यर्मलान, सुख० ॥३१॥ यर्मपा-
 लक यर्मकुमार, सुख० । तमे संनजनना बागमार, सुख० ॥ दाम
 दोष निवारण बाब, सुख० । एम कहेंछे सहु अनसाय, सुख०
 ॥३२॥ तमे अकनना अपहारी, सुख० । तमे संनजनना सुखका-
 री, सुख० ॥ कपटि कुटिल बगादार, सुख० । तेना बाबना कर-
 नार, सुख० ॥३३॥ तमे अपर्मीना अरि कांरो, सुख० । नमंरी उ-
 पर मंर न लापो, सुख० ॥ कुकर्मो कुबुद्धिना छो कान्ठ, सुख० ।
 तमो निजजनना यनिपाळ, सुख० ॥३४॥ तमारी मूर्ति मंरांन मो-
 री, सुख० । सेवी सुख पाप्मा के कोटि, सुख० ॥ तमारी मूर्ति वि-
 तामाणि, सुख० । सपु चितये सुखनिधि धनी, सुख० ॥३५॥ संन-
 जन चितयेछे सपुहुं, सुख० । असंन जन चितयेछे अपहुं, सुख० ॥
 जेजे जन चितयेछे जपुं, सुख० । तेने कळ पामेछे तेनु, सुख० ॥३६॥
 कल्पनक तुल्य तमे, सुख० । चितये जे जनने जेनु गध, सुख० ॥
 कल्पनक चितामाणि कहिये, सुख० । तमने ते उपमा केम दइये,
 सुख० ॥३७॥ तेनो सुख दुखना देनार, सुख० । तमे सदा सुख मं-
 दार, सुख० ॥ जोन असुर अवागी अनि, सुख० । महा गुहमग

दूरमनि, सुख० ॥१८॥ करना मनमुषा मारवा, सुख० । निम्न प्रत्ये
 वधानवा, सुख० ॥ तेने सारी मोक्ष जापी, सुख० । एषी मूर्ति कही
 प्रभापी, सुख० ॥१९॥ मारे मूर्ति मंगलपुत्र, सुख० । एषी पाठवा
 सुख अमृत, सुख० ॥ एषी अमंगल मति केनुं, सुख० । हंशुं कहि
 देवाहुं तेनुं, सुख० ॥२०॥ मंगल कर चरणादिक कहिये, सु-
 ख० । मंगल कर्णशिवाम्बुजी लहिये, सुख० ॥ मंगल चाल्य चरित्र
 जानुं, सुख० । मंगलमां अमंगल जानुं, सुख० ॥२१॥ मंगल देवुं
 तेनुं एव, सुख० । सर्वे मंगलकारी केव, सुख० ॥ मंगलकारी वा-
 नी सुखनी, सुख० । मंगल दृष्टि करोण सुखनी, सुख० ॥२२॥ सर्वे
 क्रिया मंगलकारी, सुख० । मंगल मूर्तिनी वनीहागी, सुख० ॥ मं-
 गलमय मूर्ति जेजे जोई, सुख० । तेने म्हुन न रही कोई सुख०
 ॥२३॥ मंगल मूर्तिने प्रभाव, सुख० । स्वर्ग प्रजने दूरन बाध, सु-
 ख० ॥ मंगल मूर्तिने समरता, सुख० । मरे संकर भीहरि करता,
 सुख० ॥२४॥ मंगल मूर्तिने चिनबता, सुख० । विनिमय आप सु-
 ख बाधे शिवता, सुख० ॥ मंगल मूर्तिनुं प्याव चरता, सुख० ।
 बाध अंतरमां सुख सयता, सुख० ॥२५॥ मंगल मूर्तिना गुण गा-
 वता, सुख० । मारे मे मधी मुक्तता, सुख० ॥ मंगल मूर्ति जोह
 सनरागो, सुख० । तेने रहंहुं फलानो, सुख० ॥२६॥ मंगल मूर्ति
 जोह मे मने, सुख० । राजी रहंहुं राज्यदने, सुख० ॥ मंगल मूर्ति
 जोनां मारे, सुख० । मई ओछ्य छे जा वारे, सुख० ॥२७॥ पुण-
 काम प्रगट प्रभाव, सुख० । लख मने मनानुं आप, सुख० ॥ तेनो
 मधी बाध उभाव, सुख० । तेनां प्रगटने प्रभाव, सुख० ॥२८॥ मूर्ति
 संभारवा मारं, सुख० । कर तुं मनमुषो मर मारं, सुख० ॥ तेनां
 दूरन बपो प्रमाण, सुख० । कर्ण मूर्तिनां बन्धन, सुख० ॥२९॥ ह-
 रिमूर्ति धाय हेने, सुख० । मारे हरिमूर्ति कहिये, सुख० ॥ केनां
 सुखतां मरे अचकइ, सुख० । लख कहे निष्कुलानंद, सुख० ॥३०॥
 ह्रीं श्रीहरिमूर्ति कवच वर विनायकः ॥३१॥

रत्ना—अनौदिक मूर्ति आजनी, परी धर्मकुमार । जोनां नावे
 ओजस्य, आ सख अन्य अवतार ॥१॥ सभये मूर्ति सुख चरी, परी
 व धरवा कोष । सर्वोपरि छे भीहरि, सहजानंद वधु सोय ॥२॥

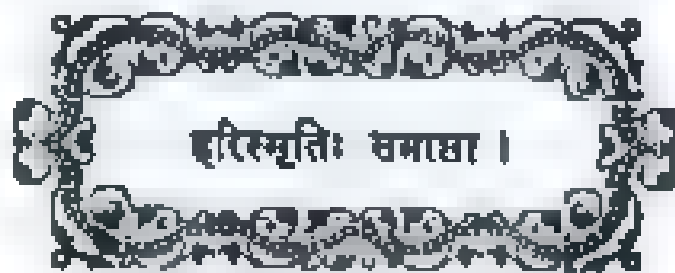

कोवाई हुन्वरी—मगर प्रचल मूर्ति, आचरजकारी छे । जेने जेनि
 जेनि कहं मुनि, आचरजकारी छे ॥ अकल अनुप अमाप,
 जाय० । कोय करी चाके महि बाप, जाय० ॥३॥ अगम अ-
 तोल अपार, जाय० । निगमे न बाप निरपार, जाय० ॥ शिष
 प्रसा भरसा कहंछे, जाय० । मोय अनि अपार रहंछे, जाय०
 ॥४॥ मगर मूर्तिनो महिमाय, जाय० । सर्वे सुखगणी सीमाय,
 जाय० ॥ मोटव्य हरिमूर्तिनी अनि, जाय० । के'ता कहैवाय महि
 कोयवनी, जाय० ॥५॥ जेजे हरिमूर्तिधी धनु, जाय० । तेने ते न
 जाय कहं, जाय० ॥ बहुबहु बाप कमन्दार, जाय० । तेने कहैना न
 आवे पार, जाय० ॥६॥ जे कोय केही न सुखुं दाय, जाय० । तेनो
 देखासुं अगदार, जाय० ॥ अलीकिय वस्तु आवे सोछे, जाय० ।
 तेनो जम सहुं जयसोछे, जाय० ॥७॥ अशय वसय सुंदर आका,
 जाय० । असाही शक्य रोरा कपाका, जाय० ॥ लललाहुं लोरा
 दार, जाय० । कल कल अमूल्य अपार, जाय० ॥८॥ रामे समधिसे
 ते दाम, जाय० । जामे उपारे लारे रहे पास, जाय० ॥ जेजे आवे
 सुभावि भाये, जाय० । तेने लई आवे जम भाये, जाय० ॥९॥ अ-
 बाधिद बाधिकमां आवे, जाय० । एही अन्य आचरज गुं का'वे,
 जाय० ॥ कही अयेव परचा आवे, जाय० । रामे जम मगर जमावे,
 जाय० ॥१०॥ तेनो के'ता न के'दाये, जाय० । मोटो हरिमूर्ति महि-
 माये, जाय० ॥ जेजे आ समानी बान, जाय० । ते हीही में सा-
 क्षान, जाय० ॥११॥ संनदास मगर जमावे, जाय० । गयी जलमां
 दांवा आवे, जाय० ॥ हीही जलमां दूधकी दासे, जाय० । विसर्पा
 मरनासयव पास, जाय० ॥१२॥ निपां दोह मास रह, जाय० ।
 लानी लपर आप्या लई, जाय० ॥ तेनो आचरज बान कहैवाय,
 जाय० । आ देहे वम जवाय, जाय० ॥१३॥ बही करी मेख्या म-
 हाराजे, जाय० । हीमायो बहुष्यो सुनिराजे, जाय० ॥ आदी
 वधरा नदी लाये, जाय० । अनयो भीदरिनी इच्छाने, जाय० ॥१४॥
 बाधा मानसरोवर पादे, जाय० । केके कारज कीयां बादे, जाय० ॥
 एह साधवी लायिनी, जाय० । बीजी कहं बहुनामिनी, जाय०
 ॥१५॥ एक सचिदानंद संन, जाय० । महामाटा साधु जस्यन, जा-

च० ॥ तेने कण्या घरमां पाळी, आच० । राखी चोकी ताळां आमी,
 आच० ॥१६॥ नेमांभी निमरी गवा, आच० । ताळां नेमनां नेम रक्षा,
 आच० ॥ शीनिक बेह अमोनिक धनुं, आच० । एह कारण हरिनुं
 कधुं, आच० ॥१७॥ बळी हरिमूर्ति प्रतापे, आच० । सुखिया कया
 माधु जाये, आच० ॥ एक व्यापकानंद भुनि, आच० । तेपर घेर
 मोटी प्रमुनी, आच० ॥१८॥ सदा रहे मूर्तिमांह, आच० । हरे करे
 हरिदृष्टाह, आच० ॥ बळी जेजे बोले जिह्वाय, आच० । तेनो नेमनुं
 तेम पाय, आच० ॥१९॥ एक मुई जीवारी घोरी, आच० । एह
 वान सहि काये घोरी, आच० ॥ बळी दाहवसुन जीवाळो, आ-
 च० । प्रगट प्रतापे वडाळो, आच० ॥२०॥ ते सामर्थी सहजानंदनी,
 आच० । कहि केम जाय आनंदकंदनी, आच० ॥ बळी व्यापकानंदे
 एक, आच० । कापी कष्ट उगावों बगिक, आच० ॥२१॥ एकां ज-
 नेक अमोनिक काज, आच० । कर्मा संनद्वारे महाराज, आच० ॥
 बळी सन लक्ष्यानंद, आच० । जेने अगर सदा आनंद, आच०
 ॥२२॥ करी समाधि संगमिनी गवा, आच० । हीठा जीव दुःखिया
 निगां, आच० ॥ नरककुंडमां नरनार, आच० । पापी पीडामां ज-
 वार, आच० ॥२३॥ तेने देखी वृषा जावी, आच० । बोम्ब्या हरि-
 मूर्ति वज्र लावी, आच० ॥ निसरो नरकचकी सहु वार, आच०
 प्रगट प्रतापे नरनार, आच० ॥२४॥ काही जीव कीपा कुंड लावी,
 आच० । जेने जेने नास्याना जाली, आच० ॥ ते निसर्ग हरि-
 तापे, आच० । एते अनोख वान अधाये, आच० ॥२५॥ एक हरि-
 जन पर्वतमाई, आच० । सदा रहे हरिमूर्तिमाई, आच० ॥ एक
 दिन विचारुं एवुं, आच० । वाराहरूप हजो बळी केवुं, आच०
 ॥२६॥ त्याना रूप कहां पोरिडा, आच० । उमां आगळ नगरे दि-
 षो, आच० ॥ एकएकभी अनुर, आच० । बिलघोर बोविजो रूप,
 आच० ॥२७॥ बळी प्रगट मूर्ति वामे, आच० । उनी वीठी तेवज
 दामे, आच० ॥ सर्वे रूप समाणां नेमां, आच० । प्रगट मूर्ति सुखनी
 सीमा, आच० ॥२८॥ तेनो पर्वतमाई वाम, आच० । सदा रहेछे
 भीमविनाज, आच० ॥ एवी वान आज दिन वेली, आच० । न-
 धी अचंचे मांमळेली, आच० ॥२९॥ बळी एह मूर्तिना वळे, आ-

॥ १ ॥ धनु काम बहुत एक बने, आव० ॥ एक एक करो रमनी,
 आव० । करो रगन बंधो बरनी, आव० ॥ १० ॥ तेने घेर दिख्य ज-
 हने, आव० । जाण्या माथ रच अनुने, आव० ॥ हनो रच हानो-
 हान्ये, आव० । बलगंधो रचने रमनी बांधे, आव० ॥ ११ ॥ रोहोण्यो
 बलमा गुग जोजने, आव० । बेठा बांधे बार सजने, आव० ॥ ते-
 तो विधु हनुं होकान, आव० । तेसां मुरी मया जगवान, आव०
 ॥ १२ ॥ भीमिक आव रघो बहि रनि, आव० । राग्या दिख्य देह-
 की गनि, आव० ॥ एवा जनन चमनकार, आव० । प्रगट मूर्तिमां
 अचार, आव० ॥ १३ ॥ बली एक मेघ इनचाई, आव० । सदा रहे
 समाधि माई, आव० ॥ करो कंदोईनुं काज, आव० । वज्र मूले न-
 हि महाराज, आव० ॥ १४ ॥ लयावे तेन अनि लावहे, आव० । ते-
 सांभी कळी काहे करवहे, आव० ॥ तेसां रनि व हासे जावे, आव-
 ० । तेतो हरिमूर्ति प्रनाये, आव० ॥ १५ ॥ बली एक होमो पवन,
 आव० । तेने वरुं हरिनुं दहान, आव० ॥ रही मूर्ति अंतरमाई,
 आव० । मूण्यो देह दिसे बहि काई, आव० ॥ १६ ॥ तेने बांधे बां-
 रनो बंधे, आव० । रोखयो उरमां बासी संबंधे, आव० ॥ जाण्या
 कमाव दीधां लाळां, आव० । बेठा बारजे रम्यवाळां, आव० ॥ १७ ॥
 तेसांभी देह अदर्शो बाई, आव० । तिमणों बार गाडवर जई, आव-
 ० ॥ त्यांचन बंध कर्णों बली बीजे, आव० । सांभी तिमरी गयो
 बीजे, आव० ॥ १८ ॥ जावरन एक आहुं नव रघुं, आव० । भीमि-
 क देह अमौलिक धरुं, आव० ॥ तेसां आगेहे जन जनमां, आव-
 ० । एह सामधी अगहनमां, आव० ॥ १९ ॥ एही कंदलीक बागो
 करीये, आव० । प्रगट मूर्तिनी देवरीये, आव० ॥ वली बान धो-
 हासां कही, आव० । बीजी वली बंधोमां रही, आव० ॥ २० ॥ सर्व
 बान संवारी कहेचा, आव० । वधी आ जगमां कोप एवा, आव० ॥
 जोगुं अंतर बंधुं लाळी, आव० । सामर्थ्यवाळां दगमोळी, आव-
 ० ॥ २१ ॥ आ मूर्तिनी जे मोटाई, आव० । जावे जावे कया माई,
 आव० ॥ आ मूर्ति सजुषी नगरी, आव० । हूं हूं कहुं बडाई वि-
 लारी, आव० ॥ २२ ॥ आ मूर्ति सजुषी नोन्नी, आव० । चोरस वा-
 न कहुंनुं पोन्नी, आव० ॥ आ मूर्ति बहि अन्य जेरी, आव० । ह-

रि घरी न धरयो एवी, आच० ॥४३॥ आ मूर्ति छे जलीही, आ-
च० । मानो मान मननुं मूकी, आच० ॥ आ मूर्ति नहि कोय सरसी,
आच० । जुवो अंतर छंजुं निरसी, आच० ॥४४॥ आ मूर्तिनो महि-
माय, आच० । कोटि कविये केम कहेवाय, आच० ॥ आ मूर्तिनुं
परमाणुं, आच० । लखनां केने न लग्वाणुं, आच० ॥४५॥ कैक क-
हिकहि के छे घणुं, आच० । बढ बहु देख्वाहे बुद्धितणुं, आच० ॥ तो-
य अथारय जाणवा, आच० । नथी कोय जुना मवा, आच० ॥४६॥
एवी मूर्ति छे आजनी, आच० । हरिजनना सुख साजनी, आच० ॥
सहुने पार आम्पाछे पोने, आच० । जन सुखिया पाय सहु ओने,
आच० ॥४७॥ एह मूर्तिने प्रसंगे, आच० । कैक सुखिया बया अंगे,
आच० ॥ एवी मूर्ति सुखमय सारी, आच० । तेतो द्विज धर्म घर
घारी, आच० ॥४८॥ धन्यधन्य द्विज धर्मकुमार, आच० । कया ब-
हु जीव अवपार, आच० ॥ ते गणतां न गणाय, आच० । कयो मू-
र्तिनो महिमाय, आच० ॥४९॥ मोटव्य कहेवा मूर्तितणी, आच० ।
हनी हाम हैपामां घणी, आच० ॥ पूरी यहै राम्यो आनंद, आ-
च० । एम कहे निष्कुलानंद, आचरजकारी छे ॥५०॥ इति श्रीनिष्कुल-
नन्दमुनिविरचितहरिस्मृतिमध्ये सप्तमविंशमधिः ॥

हरिस्मृतिः समाप्ता ।

भीष्माभिराधयन्ते विजयतेतराम् ।

श्रीनिष्कुलानन्दमुनिकृत-

काव्यसङ्ग्रहे

घोसठपदी ।

परराग धोख—हेवी जोने आनंद कुमार सलुणो सोमला, ए राजा छे—एक
बात अनुप जन्मल्य, कर्महुं कहेबातणुं । एण प्रममाई कहेछे म बो-
ल्य, धोळपुं न कहेछुं एणुं ॥१॥ एण बणकछे जो बिगल, पडे केय
परने । संत असंतमां एक मन, निछे रहे बरने ॥२॥ माटे कछा
विना न कढाये, सहु ते सुंणी लेये । मोटा संतनो कछो महिमाये,
ते संत कोने कैये ॥३॥ के' संत सेव्ये सरे काज, एम छे आगममां ।
सुंणी निष्कुलानंद ते आज, सहु छे उचममां ॥४॥ पद ॥१॥ * एवा
संतनणी ओळखान, कहु सहु सांभळो । पछी सोपी तेने मन
प्राण, ए बाळे तेम बळो ॥१॥ जेना अंगरमां अविवाश, बास करी
बसिया । तेजे काम कोष पाम्या बाश, लोभ ने मोह गया ॥२॥
एवा शात्रुणुं टक्युं साल, लाल उवां आवी रक्षा । तेजे संत वयाछे
निहाल, पूरणकाम गया ॥३॥ एवा संत जे होय संसार, सोधीने से-
विजिये । कहे निष्कुलानंद निरघार, तो लाम ते छीजिये ॥४॥ पद
॥२॥ * खावा संत सेव्ये सेव्या नाथ, सेव्या सुर सहने । सेव्या
मुक्त मुनि कपिसाध, बीजा सेव्या बहने ॥१॥ एवा संत जम्ये ज-
म्या इयाम, जम्या सहु देवता । जम्या सर्वे लोक सर्वे घाम, सहु
धया लुसता ॥२॥ एवा संतने पूजीने पट, धीलेहुं पहेराविया । तेजे
कांकायां सहुनां पट, मछां मन आविया ॥३॥ एवा संत मळये मळया
खामी, खामी कोये न रही । कहे निष्कुलानंद शिषा नामी, साथी
सहने कही ॥४॥ पद ॥३॥ * मकी बात छे अनिरघार, छुटी अराय

થયી । મહુ જંગરે કરો વિચાર, ઘણું છું કહું કથી ॥૧॥ એક અમળાં
 બોલિયો જાણ, જામંજયથી શું મર્યું । એક અમીને બોલ્યો વિચારક,
 ઘમુનાં જાણા કર્યું ॥૨॥ એક એક દુઃખે દુઃખા મહુ, મેલ્યે મહુ મેલિ-
 યા । ત્યારે ઘણુંઘણું શું કહું, મેરૂ અનુભવ કહ્યા ॥૩॥ હવે દયા વિના
 જે અનેક, અમળમાં જે કરીયે । કહે નિષ્કુલાનંદ વિશેષ, મેલ્યે
 સુખ શું લઈયે ॥૪॥ વર ॥૫॥ • જેના અનામાં કામ કોષ, લો-
 ખની ભાગ્ય વચ્ચે । દયા વધુ કરતા હોય વોષ, તે ભાંજાયે શું વચ્ચે
 ॥૬॥ ભાગ્ય અમળા મમ્મર માંહ, દેખ્યાં બનિ થયી । એકો અધમમને
 ભમ્મર, પારી રચા જે થયી ॥૭॥ તેને મેલનાં છું કહ્યુ વાપ, પૂત્રીને
 શું વાધિયે । જે અપાદિયે તેવજ આવ, ત્યાં જ હરાધિયે ॥૮॥ એનાં
 હાંસ તે દુઃખદેખ, ન વાપ તો ન કીર્તિયે । સુંળી નિષ્કુલાનંદનાં
 વેળ, મહુ માંથી લીંતિયે ॥૯॥ વર ॥૧૦॥ • દયા વિકારી અવની
 વાન, દેનારી છે દુઃખની । જેના અંતરમાં ચિતરાન, દુષ્ટા વિષય
 સુખની ॥૧૧॥ એને અર્થે કરે ઉપાય, થોપી સારાં ગાયને । પોને જો-
 તાનુ માદાગ્ય ગાય, વહાય હામ વામને ॥૧૨॥ કરે કયા કીર્તન
 કામ્ય, અર્થે જ સારવા । મનો દેવાદે અભિમાન, પર પર મારવા
 ॥૧૩॥ એથી કેદિ ન વાપ કમ્પાણ, જિજ્ઞાસુને આગવું । કહે નિષ્કુ-
 લાનંદ નિરવાણ, વેળી વરમાણવું ॥૧૪॥ વર ॥૧૫॥ • હંદ પોષવા સાર
 જે હંદ, કરેછે જે કુરુદિ । ભોટા સુખ અરથે ભારંમ, મુકં નહિ
 મુકામુથી ॥૧૬॥ તેને અમલ વશુને વાદ, ભોપો ભોટા કારણે । મોઝ
 મારને આપ્યાં કમાદ, કહી અહીં વારણે ॥૧૭॥ કેમો ન કામ્યો વપો
 કમિત, ઝીન મહુ અહમમાં । મેંથી મુલ્ક ભોટપ્યની રીત, ક્યાનિ કરી
 ભલ્લમાં ॥૧૮॥ આવ જા'વને આપ્યો દિવસ, દુષ્ટે અર્થે હોયલો ।
 કહે નિષ્કુલાનંદ અવદય, ત્યાંયો માલ ભોયલો ॥૧૯॥ વર ॥૨૦॥ •
 સમ અમળની બોલ્લવાણ, પારી છે પુરાણમાં । સુંળી સર્વે અન સુ-
 જાણ, તજાજો માં તાજમાં ॥૨૧॥ અહમરન અનક જેદર, વધુ વાનું
 જાવણે । ત્યારે કરતાં અમળની સેવ, વાન કહો કેવ વળે ॥૨૨॥ અનિ
 જાદવું કામ અનોલ, વરણેક વામવા । ત્યારે ભરી કરી જોણ ભો-
 ઝવ, વિષનને વામવા ॥૨૩॥ વળમમમે સાર અસાર, વાર કહો કાંઈ
 વપા । કરી નિષ્કુલાનંદ વિચાર, સમ અમળ કહ્યા ॥૨૪॥ વર ॥૨૫॥

વરુણ વેદ—અરુણાચલ કારે કલ્પકો, કલ્પકાલ હાલકાલી, રાજા છે—

શાચા સંભારાં અંશ વર્ષાગરે, જોડ મેષાં ઝીરવિષ । એવે માલે
આપું કલ્પાગરે, તેવે જોડા પદિવેપદિવે ॥૧॥ આનાં પીનાં ઝોનાં
કળાગરે, આગાથ વ્રજા અંશરની । વહે વેગે વોને કલ્પાગરે, વામે
વચ્ચનાં વ વાચી ॥૨॥ કુષો હારદ દીવા કેરે, વળ વલો વચ વર-
તાપો । એવજેવ છપાકો વલેરે, તેમનેવ છનું વાપો ॥૩॥ આપ
વલો સમય વલેરે, તે સંય કરે છપાવાનું । કહ વિષ્ણુનામંદ વાન
વલેરે, જેવ છે તેવ આપાવાનું ॥૪॥ વદ ॥૫॥ ૭ એવો રમ વર્ષો એ
કામેરે, તેવો મેષાંધી છરકો । કોઈ કાલકો વલે કામેરે, વિલે તેવો
વિભારકો ॥૬॥ કોમે આદાર કરે વચ એવોરે, તેવો આમે જોડકારે ।
અપાવલે વિભારે વલોરે, આગાથ અંશરનો વારે ॥૭॥ એવે વિલ વલે
અમમારે, અર મેલી વીલી છે । વેલી આપલે વચ વારે, વચ
જોડા આપલ વીલી છે ॥૮॥ વચ વચ્ચનાચાલા વાનુરે, દીવા જે દમે
વરિયા । કહે વિષ્ણુનામંદ હું વાનુરે, જોડવો વલી જોઈ કિયા
॥૯॥ વદ ॥૧૦॥ ૭ વાચી વોને વામે વરિયુરે, વોલી વોને વોન નઈ ।
વોલી વોને વોવે અમુવરિયુરે, વાચી વોને વામે નઈ ॥૧॥ વાચી વોન
વાદ વચાચીરે, દંતી વોને દંત વરી । અદવાલી અદવાર વાચીરે,
કલરી વોને કલદ વરી ॥૨॥ વારે જો અવે વલે એવારે, તેવો તેવે રંગ
વલકો । વહિ આપ ધોનામાદ મેવારે, એવ છે તેવ તેનું અવકો ॥૩॥
સુવ વાન દોષ વાવવાકારે, તેવ જોડું વચાચી । વાવ વિષ્ણુનામંદ
ધુન્વાકારે, વલી વાન વલું વાચી ॥૪॥ વદ ॥૫॥ ૭ વચસાપુનો વર-
નારોરે, વા વદ સુવનાં ઝોડવાકો । વલી જોલી સમાવચ વારોરે,
તે વામે દીનિ વાકા ॥૬॥ મેદ વિના વચ વહિ વારે, વીજે દમનું
વહિ વેમે । કાચરની વાનો કામેરે, વાંચની વચ્ચનાં વહિ વેમે ॥૭॥
આપલ અંશરની વચકારે, વચજો વાનુ વોનામે । વરા વોટાની
મચ વચજોરે, અવજો વાનો વ જોનવે ॥૮॥ વલી સંન અમંન વદ વ-
લેરે, અદિ દેવે મે કોઈ દમે । કહિ વિષ્ણુનામંદ હું વેવારે, આપલે
એવ છે વચ મે ॥૯॥ વદ ॥૧૦॥ ૭ એવ નવ વચ વાનું વામેરે, અ-
વિ વલે વામે છે । તેનાં વચ્ચ વિંચાં વેવારે, અંશરનાંધી વામે છે
॥૧॥ વીન અંશર મે વલી વાંચિરે, વાંચ રીંચે વોમે છે । વીરજના

કહી વધી જાતીરે, જ્ઞાન વ્યાખ્યાનાં કોમેલે ॥૨૦॥ વૃથા સગ સહુના
સમારે, વરણવારી દુગ છે । એના દમમાં બહિ કોવ દગારે, સગ
વાળમાં છુટ છે ॥૨૧॥ વચ્છી જેન વધુ છે હૈયેરે, જાંઠવે જાનુન વરણે-
છે । કહે નિષ્કુમારંદ શું કહિયેરે, જ જગ જોઈ કહિ દરખેછે ॥૨૨॥
વદ ॥૨૩॥ ૭ જેન દુઃખ રેવાનો દિનમરિ, જાણે સુખો જાણ વધી ।
વરણવારે વચ્છવચ્છમરિ, રવજે દુઃખા જાનરખી ॥૨૪॥ વંચ વિષયને
વરણીનેરે, વરણેછે વળ વિચારે । તેજ જગાવ જાંબે કરીનેરે, જગ વ
જાંબે વધારે ॥૨૫॥ વળ વિચારે વળ જાનુરે, જાણે વૃથા જાનરખી ।
જાંબે જાંબે જાણનાં જાણુરે, જાણુ જગ તમસુજાવરખી ॥૨૬॥ વૃથા
જાણી જાણે જગ વેરે, નિર્મલ જાંબે નિષ્કામી । કહે નિષ્કુમારંદ
વિષેકરે, વીજા વધુ જાંબે દરામી ॥૨૭॥ વદ ॥૨૮॥ ૮ વિષયી જગમાં
જાણરે, જાણે જગપૂર જાણરે । જાંબે જાણે દુઃખજાણરે, વધી જુ-
નિયાં શું જાણે ॥૨૯॥ જાંબે જાણીએ હૈયેનમારે, વિષયમાલ વિનવવા
છે । વૃથા વચ્છવ જાંબે જાણમારે, જાણે લેવે લવણે ॥૩૦॥ વચ્છી
વચ્છિત ને દુરવામારે, લાંબી કોંબી જાંબેછે । વૃથા જાનરખી એ જા-
જારે, સર્વે જાણ જાણવે ॥૩૧॥ જાણે એ જગમાં જુલ એવારે, વધો
જાણે સેવકને । કહે નિષ્કુમારંદ જ સેવકે, જાણી વૃથા વિષેકને
॥૩૨॥ વદ ॥૩૩॥ ૯ વૃથા વર વૃથા વદ જા કોઝીરે, સહુ જગને સમ-
જાણને । કહું તમ જગમાં એ જાંબીરે, એજ છે તેજ જાણવાને ॥૩૪॥
કોવ વીણ રમને વાણે, રહેરે જગ રમને । લોવ નિરવિષ્ય ને જ
જાણે, જાણે વિષ્ય વૃથા જાણ ॥૩૫॥ જાંબે જાંબે જુલ એ વીજરે, તેજો
તેજ જાણવેછે । તેની કહિ જગને જો વીજરે, લોવ ને શું વદવાવેછે ?
॥૩૬॥ વૃથા જાંબીરે જગ જાણીરે, તમને તેજે તમી રેવા । જુની વિ-
ષ્કુમારંદની જાણીરે, જુદ સગની કહિવે સેવા ॥૩૭॥ વદ ॥૩૮॥

વૃથા વરણી—સામા જગત જાણવારે જાણ જાણી જાણવારે, જ જાણે—

કહવ વચ્છવ કહુંરે, કહવ કહિવવ વચ । દરદીને જાંબી રે-
જાંબુરે, જુલ જાણ જાણ ॥૩૯॥ જાણે જાંબે જાંબે જાણવારે, જાણું એ
જાણવ । જીવન રોગ તેજો જાણવારે, જુની જાણે જાણ ॥૪૦॥ જાણે વિ-
ક રહેછે જાંબીરે, જાણી રેવા જાણ । જાણે જાણે જેવાં જાણવારે,

बचाई जाओ विष्णु ॥३॥ देवमायीने दिगमारे, सुखमा जाओ सुख ।
 मज्झिमे नेह वज्रमारे, दाहने पाओ दुःख ॥४॥ जाहे कहु न कहु को-
 हनेरे, एव जाये विचार । विष्णुनामद विचारी ओहनेरे, चली कहे
 वजार ॥५॥ वद ॥६॥ ॐ सुखो माधु शुद्धजी मरणाहे, भारद जेवा
 वेव । वधी वचमा माओ मारणाहे, उर करो विवेक ॥७॥ जहवरम
 जेवा जाविनेरे, मज्झादिह ममाव । कहरज जेवा वजाविनेरे,
 मारा मज्झाव ॥८॥ एधी माधुनामे भावारीरे, वपारे बीधो जोग ।
 मारे मीन मज्झुं वरदारीरे, मज्झा मज्झाव ॥९॥ एधी मीने मीन
 भावारीरे, बीजी मीने वाव । वरदारे वरी वावारीरे, वज्झी व वर-
 व ॥१०॥ कोमद वचमा बीजा कंदमारे, जाये दुःख भावने । विष्णु-
 नामद भावमारे, मज्झा रहोने मज्झा ॥११॥ वद ॥१२॥ ॐ शुद्धजीव क-
 धी संवपुंरे, माधु वली वज । माधु मारहे जेधुं न कपुंरे, कहेके को-
 ये वद ॥१३॥ जहवरने न ओहाविपुंरे, माधु माधी वेव । कहरजपुं
 म्यासे काविपुंरे, मली मज्झाओ जेव ॥१४॥ मज्झादिह सुखकार-
 नेरे, कोधुं न रावपुं वेव । माओ वाप्या बीजावे वारनेरे, कहरा
 काओ वेव ॥१५॥ जेधी वधी मज्झा मीननेरे, वज्झ मीधी वेव । ने-
 लो चोटी मई विजनेरे, छोरी न हुंटे वेव ॥१६॥ कोई कहे एधी को-
 हनेरे, नेधुं वेवावे वेव । कहे विष्णुनामद मोरपुंरे, मृपद रावजो
 वेव ॥१७॥ वद ॥१८॥ ॐ जहज जापुंवे जावजोरे, मज्झाजीनी वाव । व-
 धी वेवावे मी जावजोरे, वज्झ मीन ॥१९॥ जाओ जगमोटाई ज-
 ह केरे, नेधी मज्झा माव । एने हकणे ने देवाकूर वेव, न इच्छे सु-
 जाव ॥२०॥ जेधो मज्झा भा मोह सुखजोरे, मीन को वरमोह । व-
 लो मज्झा वे मज्झाजोरे, मारे वरम जोव ॥२१॥ कदा संजनी मीनही-
 रे, जाओ सुधी जव । जेवे मज्झावे मीनहीरे, ने विचारो मज्झा ॥२२॥
 भावे कंदक वे माधुरे, एलो वे मज्झाज । नेलो विष्णुनामद वरपुं-
 रे, जोई मीने मई राज ॥२३॥ वद ॥२४॥ ॐ वांधी जाओ नुं मज्झ-
 मारे, मज्झावे मज्झाव । जाओ नेवे मारा मज्झाव, मांनो मो-
 हव माव ॥२५॥ मज्झा मज्झावे मज्झा मज्झाव, वेवे मज्झाव । म-
 ज्झा मोविद्धजीवा मावजोरे, जगधी वे वदाम ॥२६॥ वद मज्झा मली
 मज्झाव, बीधुं वेधुं वाव । मई मीधुं मज्झा मज्झाव, मज्झा मज्झाव

માવ ॥૩॥ ઘડી વાન મઈ વગડીરે, કવચાનું છે કાન । રિને મજમે-
 કે જાવડીરે, મજુઓ વાવા હવામ ॥૪॥ કામે બુમે ભોરવ્ય ન મચેરે,
 વિચારી જાંને વાન । કહે તિષ્ઠુભાવંદ કાં મચેરે, ડાનો દિને રાન ॥૫॥
 વદ ॥૬॥ ૬ મોટા વાવાનુ મનધરિ, હનધાં પપો હોઈ । તેવા શુભ
 વધી મનધરિ, કાં કરે મું કોઈ ॥૭॥ મું તપાસી જાંને મુજવેરે, વનરી
 બંનર માંપ । વધી હનધાં વાવા પૂરવેરે, તેનું વધી કાંપ ॥૮॥
 કાવ કોવ વહી ભોમ હેરે, વિપેટે ભારી ભાગ । તેવકરી બંનરે
 ભોમ હેરે, જો વિચારી ભાગ ॥૯॥ મુંવા પાર હેરે મિનરેરે, જો ન
 હેરવાપે વાર । વદ વાનવો ભારે બંનરેરે, વધી વર વિચાર ॥૧૦॥ વ-
 થી ભોજનો ભોજ્ય માંપડીરે, હેરે લીજાને હોઈ । કહે તિષ્ઠુભાવંદ
 ત્યાવડીરે, અમધો જો અપમોષ ॥૧૧॥ વદ ॥૧૨॥ ૭ વદ મુમાડીને
 વદવેરે, વાકયાં લીડાં લીડાં । જોનાં ભરવળો ન મચારે, ભારે
 કરેરે લીડાં ॥૧૩॥ વદ વિચાર કરેરે વાંચવારે, કવિદ મનવા કાગ ।
 વાલીકા મહિ વહિવાં મનધરિ, ડાલી કોઈવા ભાગ ॥૧૪॥ લીવો દિ-
 વકર ભાગવેરે, કરવા જાવે કોવ । જોનાં શું ભવાવ કાગવેરે, વ-
 નરી હાંમી જોવ ॥૧૫॥ મોટા પંચિન જામે મુરખોરે, કરે કોવ વચા-
 ર । ભદુ જામે વદુ મરખોરે, મુખવે ન વદે ભાર ॥૧૬॥ વાંડી ભોર
 કલા સોપામનિર, વધી દેખાંડે વદ । તિષ્ઠુભાવંદ જામે કજામળી-
 રે, જગવ વધી જુવ ॥૧૭॥ વદ ॥૧૮॥ ૮ વાન હેનરી હેરે પારજોરે,
 ભાગલીને મુજાગ । કાવ વદે વ વિચારજોરે, જો વાવો વગવાવ ॥૧૯॥
 મુજીની વદ વાવવારે, ભા છે સુંદર સાર । વહાં વિવવ વાગવારે,
 વાવવા વેહો વાર ॥૨૦॥ વદું તપાસીને વદવુરે, લીમધી વધું ભાવ ।
 વદ વહીને જોવું તદવુરે, મજુ પૂરવો ભાવ ॥૨૧॥ કોવ દિને જાલી
 કાવવેરે, કરીને વદ વદ । વદ મમધો તેવા ભાવવેરે, વેંતાવધો કુ-
 વદ ॥૨૨॥ વદું જાવળી જો લીનરે, જોધી વદું સાર । કહે તિષ્ઠુ-
 ભાવંદ દિનરુર, ભાવું ભુવ હેવાર ॥૨૩॥ વદ ॥૨૪॥

વરગમ મેંદ—નુને ભાવલ જાવુ વિવ વદ મોટા વધી વાવવેરે, વ વદ છે-
 જાનો મહીં મોટી વાન, હાવ જાલી ને જાં હારવેરે । કરી
 જનમ દિવમ રાન, મુજાં વેહાં સંવારવેરે ॥૨૫॥ ભાવો વાવવો
 મનમન, અમે વાવલ વરી રાવવેરે । રમે વદે લીજાનો રન, વધું

વહાણ તુર માથાગોરે ॥૨૦॥ ભઈ ચેટા હો મોટો માથ, ખેરી વાજ
 ભજવેરે । મહિ તો દુઃખનો રાગ કામ, પાત્રી મેળો એ સમંચેરે ॥૨૧॥
 જાગ વામ્યા હો જાનંદ, વામ્યા દાહ્ય દુઃખવેરે । વમ કહે ત્રિષુ-
 જાનંદ, રત્ને મુકના વધા મુખવેરે ॥૨૨॥ વદ ॥૨૩॥ ૐ વળા ઘોષા એ
 વનવામ, વાચે વજરે વ મજે વોહવેરે । અક્ષરવામી જાનું જામ, એ
 એ રજાહે જાનંદ જોહવેરે ॥૨૪॥ અનિ વઈએ હીન આપીત, ત્રિષુ વ-
 વાવેહે શિજાવેરે । લગની મનાહી ભેલીત, જોઈ રજાહે જાનંદજાન-
 વે ॥૨૫॥ વધા મુખવે મજવા કાજ, મોટા દુખેહે મજમરિ । શિવ જ-
 જા જે સુરરાજ, ભેનો મજમેહે મજમરિ ॥૨૬॥ વધા દેવનાનાં દરજા-
 વ, વાનાં વધી વોહી વામરિ । ત્રિષુજાનંદ વિચારો મજ, આપો
 રહ્ય વેલી વકાનમરિ ॥૨૭॥ વદ ॥૨૮॥ ૐ વિધાં જીવ વિધાં જન-
 હીત, વામો મુજવી વ જામ છેરે । મર આપિયે મોમો શિજા, મોન
 વનમકવાની વામ છેરે ॥૨૯॥ વિધાં વીરી કરી મેઝાવ, મેઝો વાના
 વારે મેદ છેરે । વિધાં વૃત્ત વુદવોનમ વાવ, વિધાં જીવ એને વદુ કે-
 દ છેરે ॥૩૦॥ અનિ જનમકવાનું વદ, મજવું મારિવક અમાવિવનરે ।
 ભેનો વધા વરી વરી દેદ, આપે વહાવવા અવેકવેરે ॥૩૧॥ ભેવે વાગ
 વધો મેઝાવ, વધારે મરમ વરે વાપત્રીરે । વહે ત્રિષુજાનંદ વાવ,
 વારે વજાવ વને વાપત્રીરે ॥૩૨॥ વદ ॥૩૩॥ ૐ વધા વનવાહે વહાવ-
 વ, એ વોગ સર્વેવા વધાવ છેરે । વની રાજ વ અધિરાજ, વને વા-
 વારે વધુ વામ છેરે ॥૩૪॥ વામવામના એ રહેવાર, વધુ રહવે જોરી
 વાવવેરે । વરી વારવનું વધાર, શિજા વમાવેહે વાવવેરે ॥૩૫॥ શિ-
 વ જાના જે સુરેજા, વેવ અવેવ રહવે વરવારે । જની વાજામી મહો-
 વિકા, વાશિ સુરજા રહે વરવારે ॥૩૬॥ વધે વાજ માગ વનવાવ, અ-
 નિ વનું અંતરમરિ । વહે ત્રિષુજાનંદ વાવ, મું વન વરવે ભેના વર-
 મરિ ॥૩૭॥ વદ ॥૩૮॥ ૐ વની વામજા હો વાવજા, વોગ વનવીમી
 વાવિવરે । વરી વોલીએ વહાવજા, મમજા વાના વમાવિવરે ॥૩૯॥
 એવે વધુ વા જગત, જોવે મુજવી વાવનુરે । જોનાં મુઝાઈ વાવ
 વન, વનું વનું વાવમાવનુરે ॥૪૦॥ વધે વનું વનું વન, વાવ વહિ વ-
 વ જાવિવરે । વનવધે વ વિવેક, વરી અનિમાન વાવિવરે ॥૪૧॥
 મેલી વાવજા મોઝાવજા, રહિયે વામના વામ વહવરે । વહે ત્રિષુ-

ભાગેદ આપજી, તો વેલિયે ભાગ મહારે ॥૪॥ ૧૬ ॥૫॥ ૭ જેઝે હરિયે
 હરિયું જેન, વધું કરે કોણ આપજેરે । માન માન ભગાં મમેન, જા-
 ગ્યાં સનેહી બોધાપજેરે ॥૧॥ ઝોમે મર્મવાસની જામ, રામે કેવ રા-
 કી કોવનીરે । તેવજ દાઢીને જલિવાજા, રામે જલર જલ તોવનીરે
 ॥૨॥ વઘી સમંમમે સમાજ, જાનો કરે હરિજનમેરે । વીઝું વધું કો-
 ન દયાજી, કારે સમાય મહિ મરમેરે । ૩॥ ૧૭ સમદગા વિના જન,
 જાણે હમયજાહ અંગમારે । કહે નિષ્કુલાનંદ વચન, વળી મન મામે
 કુર્મનગમરે ॥૪॥ ૧૬ ॥૫॥ ૭ જેઝે મળ્યો પોનામાં મુજ, જાણ્યું હું
 ૧૭ કો કોણ કામમેરે । ત્યારે કોવે વળ્યો કુજ, તેનાં જાણારો સું-
 દર દયામમેરે ॥૧॥ વપારે કરી દીવના ભાગ, જમે ભીધો બહંકાર-
 મેરે । ત્યારે મળ્યો જાગામે ભાગ, જમે કરવા સુવારમેરે ॥૨॥ વળી
 મનુ વામજા કામ, જેઝે કર્યું કર્યું જા જનમરે । તેનો સર્વે જોનો સ-
 જ, વળેરે ઠાઠકો જહ ઠગમરે ॥૩॥ ૧૮ મૂલ્યની મીઠાંન, વમે જ-
 રે વધી આપનીરે । કહે નિષ્કુલાનંદ વાન, હરિજનને મન મા-
 નીરે ॥૪॥ ૧૬ ॥૫॥ ૭ જાણી જરવની જે વાન, કોણ મર રનારે અ-
 ગમારે । ત્યારે સુખી વાવ સાક્ષાન, વળી સમઝી રહે મમ્મનગમરે ॥૧॥
 વહી મરિય જે મર્મવાન, બિચ્ચ વહ રહે સર્વમેરે । તેની મમના જે
 જામ, ભાગ કરે નવ મર્મમેરે ॥૨॥ કોઢી જોડ્ય મ રામે કાંઈ, જ-
 કી બલિદ મજાવવારે । ૧૭ રહે અંતરમાંઈ, નાન પ્રમુને રિજાવવારે
 ॥૩॥ ૧૯ જલર ધીગવદગામ, સદા સર્વદા રાઝી રહેમેરે । તરે નિ-
 ષ્કુલાનંદ કામ, ૧૭ સર્વ સંગ કરેમેરે ॥૪॥ ૧૬ ॥૫॥

વરગાન ખોજ મતી મામરમેરે, વધુ વાવ માન ભાગ માન મન ૭ સજ કે-
 કહે તો વઘી વધું ૧૭ વાન, સુખમયો મહુ મઝી । કે ઝો સર્વ મળ્યા
 જેથી સાક્ષાન, વામવે વધું વઝી ॥૧॥ જેમ મરદંબ મરને દર, વેરીને
 વહ્ય કરે । તિયે જ્યારી તે સર્વે જલ, દુઝ તે સરવે કરે ॥૨॥ તેમ જ-
 મરી પૂરજ પ્રજા, મંતવા જાતુ જગ્યા । કામ કોણ મોન જે વિવજ, તે
 દુન મુજવ મળ્યા ॥૩॥ ત્યાર મનેહ મમના માન, વાવી વાગેઠા કીયા ।
 કહે નિષ્કુલાનંદ નિદાન, નિજજન મારી છીયા ॥૪॥ ૧૬ ॥૫॥ ૭
 જેમ જીવ્યા ૧ જાતુ સમુદ, કામ કોણ મોન છઈ । ત્યાર કંઈ મન-
 ના મોહ, તેનો દેખાઈ કઈ ॥૧॥ કામ કારણે કઠાવી ઠાજ, કોણે

मोनी बंध करी । मोच उपर महा मुक्तिराज, भाविता साधे करी ॥१॥
 ल्याहे सहु एकहु करी अज, जज बाणी जज जमे । म्हेद मे-
 जारे नहि लज्जन, मज्जी दूर रमे ॥२॥ काही रीम करी इच्छार,
 बीजां वृक्ष बहु कर्या । कहे निष्कुलानंद निरधार, बेरी एम बहव
 कर्या ॥३॥ वद ॥४॥ ॐ लागे काहो बेसायो सुदर, वसुंधरी मज्जर
 धई । निष्कलंक कर्या मारी जर, उल्लस उपवेशाई ॥५॥ कोइ काजे
 सुगी नहि काज, कही रीति भावे जाणी । लोकायाही लोकी नि-
 दास, आनंद पाव्या प्राणी ॥६॥ बहु मायधी बावरी इराय, कास
 ने कैक करी । रणी वपारिया निजधाम, भीषणदण्डाई ॥७॥
 बांसे रया बेरी बिपरीत, लोहे लज्ज निजे भया । कहे निष्कुलानंद
 तेजी रीत, बेनी साधु दाही भया ॥८॥ वद ॥९॥ ॐ वहु बेर बाळ-
 कासे काज, सावया ए सहु वया । मोटाभोटावी लेबावे लाज, ला-
 केहे लेह रया ॥१०॥ झीला ज्ञानवाया नहि जग, जाहे भोराने
 जोषो । करतो हगो हेलायो भवदण्ड, बेर बाळी वगोचो ॥११॥ जाहे
 सहु हे'जो सावया, लवदण्डाई चरवे लरा । जेनुं आने कर्तुं जक-
 माज, ते जाळवे नहि जरा ॥१२॥ एम छे ए जमाद्विनी रीत, मवी ए
 मधी धई । कहे निष्कुलानंद चारो चित, समानव साधी करी ॥१३॥
 वद ॥१४॥ ॐ कृष्ण वपारी केलावी काज, भीमागवने जाणी । कपो
 असुरे बहु वनपाल, हरिनारी बेर राणी ॥१५॥ अर्जुनमुं व वृ-
 ष्णु काय, मांझीय वजुंवे हनुं । मोच न धई लेहनी ला'य,
 वृक्षाय आणुं मो'नुं ॥१६॥ जाहे वनु नया पणी वय, पाय लेवा
 संकाय शिवा । समामनु रहे कहो केस, जेवा रणबाळ नया ॥१७॥
 जाहे समझी सरवे सुभाज, वपवमां वळगी रहेजो । कहे निष्कुलान-
 नंद निरबाळ, कडव वळ जाणी छे जो ॥१८॥ वद ॥१९॥ ॐ मारी न-
 जारे न सुबो कोय, किलनी लो बाज सुंदी । लाव कीह वृक्षदायि
 दोय, इच्छा एनी दाळो उही ॥२०॥ जाव मोटो छे जरि अजीत, स-
 मझीवे संन लजो । व करो ए वपनी मनीन, हे'नेनुं हरिने भजो
 ॥२१॥ जावो अवसर जाय अमृत्य, बाणो ले वळानी मधी । तेवो
 लबासी करवो लोच, वंदो जनि जंगरधी ॥२२॥ मांही मुनी सुग-
 टानी जेव, जीला लो जीन धई । कहे निष्कुलानंद लो एम, हाया

તો હાથે મારી ॥૪॥ વદ ॥૩૫॥ ૐ અજ્ઞાન મને મને જન્મ મને, વજ્ર મ-
ને વજ્ર મને । મને મુખન મને મુખન, દિન મને દિન મને ॥૫॥ રાત્ર
મને જાણી મને રાત્ર, સાત્ર મમાત્ર મારી । વજ્ર મારી મને નહિ ભાત્ર,
કહેવાની હતી તે કહી ॥૬॥ ભાત્ર ભોડને કરવું ભાત્ર, વનો અભાત્ર
ભરે । મર મને ત્રિભોક્તિનુ રાત્ર, યોગનું વરહનો વરે ॥૭॥ વેડી વદ-
ભાંભી જેવે શિશુ, દરે નહિ કોય વજ્ર । કહે ત્રિપ્તુભાનંદુ વમા-
વીશ, ભવાયણે તે કામણે ॥૮॥ વદ ॥૩૬॥ ૐ જોને ત્રવ જ્ઞાત્રીની
મુખ, જન મનુ જાણે । વજ્રમુખી સૌમરીનાં મુખ, વોળીમાં
વમાણે ॥૯॥ વારદ વર્ષનવી ત્રિદાન, કીર્તિ વમામાં કહી । મારે
મનુ રહેમ્પો સાવવાન, ભવહરાર ભરા વારી ॥૧૦॥ જેવી વામે હોય
જોખમ, જાણવો તે જાનન કહી । માવે મોટા છે વેળી વિષમ, ભોરી
નહિ વાન ભવી ॥૧૧॥ રહેવું નહિ ભાવન ભમાર, માન જનોન મને ।
કહે ત્રિપ્તુભાનંદુ વિચાર, કરવો વજ્રે વજ્રે ॥૧૨॥ વદ ॥૩૭॥

વરગણ બોલ—તે તો હીઠ પ્રાવગણ મનુજા હીનકારે, દ શક છે—જેવું કાવે
કાવી ભીંતું શક, મોને મહ ભાત્ર ભીંધારે । જેવી જીવે રોચી રવો
રાંક, માવે તો કરેની રીધારે ॥૧॥ વજ્રા જનનું જાણો જર, મળી
સુખ જોયા જેવરે । હોવે મનુ જાણી મજો દુર, ભવે ભવરાનું
વવરે ॥૨॥ તેને વામે વમાનાં વામ, ભંજન તો ભાગત્ર ભાંગેરે । મજો
તેને જાણી ભવજામ, જેવી કુપુદિ જાણેરે ॥૩॥ વજ્રા વાવીનું વપાંનાં
ભંગ, વુખ્ય આવ વાંતાનણુરે । કહે ત્રિપ્તુભાનંદુ વ કુસંત, તે મને
જગન વણુરે ॥૪॥ વદ ॥૩૮॥ ૐ વજ્રા જન જીવના જર, મુલા છે માની
તેજારે । રખી વૃંધને રહે તો દુર, ભાવહરેર વનો છે મારે ॥૫॥ કાલ્ય
વિના નહિ મુખ કામ, મુનક વ વીર રાખોરે । વાલી જાલી રાખો
વનું ઠામ, વાતિ વહેન જાંઠે માખોરે ॥૬॥ વનું રાખનાં વ વરમાંધ,
મુખી કે મહિ જાણેરે । કારો વેળ્ય જ કરજો વાંધ, વનું રાખે
મરવ માંગેરે ॥૭॥ વેદ કરવી નહિ તેની કાંજ, ભરમરો ભારો ભો-
લીરે । કહે ત્રિપ્તુભાનંદુ મુજાન, વનું મે તપામી ભોંલીરે ॥૮॥ વદ
॥૩૯॥ ૐ કહેજો દર વર નર આવ, મુલા તેને વેવ કહિયેરે । તેનો
વુંજ હમાને છે સાવ વર્ણવાર જીવ મયેરે ॥૯॥ વજ્ર વિંદમાને તપી
વાળ, જર જાણી મેજારે । જોડ વના મંગનાં વપાંન, વળી હતી

दूर रहे जोरे ॥२॥ काप्यु लक कादछ कुपल, मर वण सुती सागर ।
 तेम मर करे कोटि कल, भले ले उपाहु पागरे ॥३॥ कहे कपट
 केटला दिन, मर एह राखी रहेजोर । कहे निष्कुलानंद महु जन,
 जेम हयो तेम कहेजोर ॥४॥ पद ॥३॥ ॐ जेम महाजलमा मसर,
 सागर महुने राखेरे । नादा मोटा करी रहे घर, कोणने न बडी
 बाखेरे ॥१॥ वण उपायगी जीव होय, सावित्री तेमा रहेरे । वण
 जीवे रहे महि कोण, लेर दूर राखी रहेरे ॥२॥ हरिजननु जीवन
 छे चर्ये, पोने पोनातो पाळेरे । मजे महि मजे परब्रह्म, मो रहे तेमा
 सदाकाळेरे ॥३॥ वणजीवे होय महि पास, समसग मिथुमादा ।
 करबो निष्कुलानंद नपास, कयु बधी कहु काहेरे ॥४॥ पद ॥४॥ ॐ
 जे कोई हचका दिवस राग, मानो मर होय मरारे । तेने जीवनाची
 जूटी बान, बांध्या मलो परारे ॥१॥ जेनी माही छाडी गई घर
 जिहा तो हुंकी बहीरे । दग होय दई नपा दूर, आस आण्यो सुभा
 बहीरे ॥२॥ तेह समामाहि मगवण, करे कोष कन्यामणुरे । तेने
 रोक्कु छे रंहावण, गवागणउचारे वणुने ॥३॥ तेम समसगमा कोष
 जन, गहबह सोरा बाळेरे । कहे निष्कुलानंद पोव जन, रमे ले
 जीवित बाळेरे ॥४॥ पद ॥५॥ ॐ होरी देवी म दगावो दिन, मम
 स्त्रीने संग करोरे । सारा मम मोलानी अपन, मन कर्म बचने
 करोरे ॥१॥ देवी उपरनो आटायेव, मने रमे मोटा मानेरे । एतो
 कोणट कुपयोछे कोण, ममजो न मम मानेरे ॥२॥ जेने जानजो
 जन मोटाई, जहाणी जीव मगेर । तेने मोटा मानो जगमोई, मोटा
 छे मोल मगेरे ॥३॥ जोन शुकती जे जहमरम, को कने मोटा जा
 क्यारे । हमा निष्कुलानंद ए समर्थ, पछी महुण चरमाव्यारे ॥४॥
 पद ॥६॥ ॐ एह बिना साटाई जे अन्य, मरी ले वण त्याटी नपारे ।
 तेतो सुणी मिथो महु जन, तेणन कहु कहीरे ॥१॥ जेम एनीमा
 मोटेरो घुह, सावमा लाह लेघेर । जेम जलमा मोटेरो जल, परमा
 बाबो कैनेरे ॥२॥ मर्यामा मोटेरो लक्षक, बीडीमा डाकमिथो बहीरे ।
 एतो मोटम्य हु लदायक, मममो महु मळीरे ॥३॥ मम जगवा बिना
 जगमांग, उपाय मपी उगपानेरे । कहे निष्कुलानंद ले नपाव,
 मानो के नव मानेरे ॥४॥ पद ॥७॥ ॐ त्याटी बान मांनली आबो

ખોટ, દોષ જે બીજાને દેશે । પોને પેટે કપટ રાખી કોટ, પા'રખો
સાખુનઃ ઘડેશે ॥૧॥ ઇએ કહે ઉપાધી ધિર, વાંકમાં મહિ જાએ
ખાવે । યમ કરનાં જાણશે કોય નર, તેને કરાવશે વાવે ॥૨॥ આળી
માલ્યાન તેની ઉપર, બોલવા મહિ દિવેરે । જેને મધી મહારાજનો
હર, તે કહો કેથી બી'વેરે ॥૩॥ એ પાપી જે પાપના પુંજ, હેમ્બીને દૂર
રે'વેરે । કહે નિષ્કુલ્લાનંદ ને પુંજ, કહી કહી કેટલું કેવેરે ॥૪॥
૫૬ ॥૮॥

વશુપ્ત કોટ-વાલ્ય ભણી મોવાને ગદ્ય બાળીઓ વચન મેલેરે, એ રામ છે—
સુંદર સારી શિશ્યામળ મારી, માનીતે મનવા મારારે । પારી વિ-
ચારી જે વાન ઉચારી, તે જોઈ જ્ઞાપાવ તારારે ॥૧॥ વરને કહેવા મ-
બીજા હું રૂમે, પોતાનું તો નું મ પેલેરે । સાળાને કીજી રેવામાં હું શુ-
રો, નિજ દોષને મન લેલેરે ॥૨॥ કોય ન સમજે કારજ તારું, કહુંપું
કાંયે મહિ વાવેરે । કીદને ગળાકળું થરવાઈ, કરિ મ મનાવ કાંવેરે
॥૩॥ અવઝી સમજાવ બઝગીવ કરી, સવનું સમજવ તો સારે ।
નિષ્કુલ્લાનંદ કહે વિચારી, વટનું માની મને મારે ॥૪॥ ૫૬ ॥૧॥ •
મન તુને સમજાવવા સારું, કહું મેં વારમવારે । તેનો મમનું ન ત-
જિયું તારું, મહિ શિશ્યામળ મમારે ॥૨॥ એ એ વાન કરી તુજ સા-
વે, તેનો તે રતિ ન રાખીરે । ભોલ્ય ખાવવા ન રીધી માવે, હાઈ બી-
જાવર માખીરે ॥૨॥ કહો ભોલ્ય દહે કેમ તારી, નિજ દોષને ન હે-
લેરે । પધી મૂલ્ય બીજી કઈ મારી, સકુપી સરસ વાવ લેલેરે ॥૩॥
કહેમારાવે કહેવા ન રહું, તે ન વર્તું વ્યારે કાનરે । નિષ્કુલ્લાનંદ
કહે તુને શિષ્યું, તારે તો બીજું છે તાનરે ॥૪॥ ૫૬ ॥૨॥ • સમુ સ-
મજે કોથનાં વવા, જોનાં જાણા મન અહેરે । જેને ન જાણે બક-
લું લેવા, વળાવોલી વિગલ્ય જો વહેરે ॥૧॥ માત્ર મોટવ્ય જે મમના
મુકે, મમનું મોર્ષિદનું જાણીરે । પોર નિવામ ઉપરથી ન મુકે, વર-
લોકે મનીતિ બાળીરે ॥૨॥ કોય કાણે જો કામ પોતાનું, વળમાહે
મહિ મઝીરે । કપટે કેરિવે ન રાખે ઠાનું, બોટા ભેતને મઝીરે ॥૩॥
એવા જમ જગનમાં જાણો, વરવર વળા ન હોવેરે । નિષ્કુલ્લાનંદ
કહે વરમાણો, માવા સંગ કાંવે સોવેરે ॥૪॥ ૫૬ ॥૩॥ • બા ભો-
કની જેને આશા નહીં, વરલોકના સુખસાહેરે । તેનેકરી હરિ-

अग्नि रजी छे । संभार सुख पापुं जायरे ॥१॥ बीह मोह के चतुर-
 का लगी, जगमां केजे कहेवापरे । सर्वे केकाने अनदि मखणी, हे-
 न्ने लपनां लायरे ॥२॥ ठरवा ठाठकुं ठाम न सुजे, कहां सुख कहां
 मयापरे । काळ जायाधी सहु रखां हुजे, हरिनां कथा विजापरे
 ॥३॥ एव अहोनिषा संनरमाई, वरनेछे बैरागरे । विष्णुनामंद कहे
 तेजे काई, कठम न होय करपुं जागरे ॥४॥ चर ॥४॥ ॐ एवा
 जगजी कपर हरि, गजी छे राधिकानिरे । जेजे अग्नि जायेसुं करी,
 करे अहि केहि मनिरे ॥५॥ चासीयां सुख सर्वे जागी, बापी जमु-
 लाये ग्रीनिरे । जेजी लगजी लामसुं जागी, तेनो रखां जम जीनि-
 रे ॥६॥ कपर रहिन कृष्णजी छेवा, जानवरो जे जमे करीरे । जमु-
 वा चहमे चायिया एवा, आ जवजव मया लरीरे ॥७॥ तेजा संवाप
 केका न जायो, दृग्ग जनीनि जानोरे । विष्णुनामंद कहे विरदा-
 यो, जेजा जीवमां जानोरे ॥८॥ चर ॥८॥ ॐ एवाजे मंगेपी अक्ष-
 रनामे, जवापके जो जकरे । बीजामे मगे लो सुख न पामे, दृग्ग
 रहे भारदरे ॥९॥ जेजे जापुं होय जमये हाये, दक्षिण देशा नी भाप-
 रे । तेनो सुखे रहो कपटी जाये, तेनुं कहेना मपी कापरे ॥१०॥
 पण जापुं जेजे जमुजी पामे, तेजे करवा लपामरे । धनर बीजो
 लज्जो जायो, चई रहेंहुं हरिनां हामरे ॥११॥ भावी बान जगरे जगरी,
 करी तेनुं निजकामरे । विष्णुनामंद कहे विचारी, लो पायिगे हरि-
 कामरे ॥१२॥ चर ॥१२॥ ॐ जेइ नामजे वासीने धापी, पापुं पवपापुं
 कपीरे । सर्वे चर छे सुखजी जापी, कहेहुं कहिये तेजे कपीरे ॥१३॥
 भावंल सुख कहां जानदे अग्नि, रहेंछे जमुजीनी पामरे । सुखसुख
 कहां सुखमा हरिया, ल्यां कमी रखां बामरे ॥१४॥ तेजनेत्र त्रिपां तेज
 जंवार, तेजोमय लव तेवरि । तेजोमय कहां सर्वे आकार, सुं कहिये
 सुख एवरि ॥१५॥ ते तेजमये मिहलमय चोये, निदां वेडा बहुवा-
 लीरे । विष्णुनामंद कहे मय मोये, दृग्ग पुढकोलम वासीरे ॥१६॥
 चर ॥१६॥ ॐ एवा नामजी आगळ बीजां, दां लजनीमां मयापरे ।
 भावेसय काळमा अग्निमां सीजां, हमेस जे जजापरे ॥१७॥ जूनि-
 पुढम जमजमां जाये, भव जया न रहे कोपरे । चौदलोह नाम रहवा
 न जाये, सर्वे संहार होपरे ॥१८॥ जेज कदागामां कज पछळछे, जंवा

લીલા જાણિ જ્યાંહેરે । તેમ જો નવધારી વસાહે, જાગે કુતુબે વાના-
હેરે ॥૧॥ જારે સુખ મથી દિવાં બામે, પ્રમુત્રીમાં વદ વર્તીરે । ત્રિપુ-
લાનંદ કહે મુનંદ હામે, હે રાજ બાવી મું તર્તીરે ॥૪॥ વદ ॥૮॥

વરણા જોડ આગ વાદ વૃક્ષ મહા મહાવ્યાવી. ૬ શબ્દ છે—દયા થામને
વામવા કાગ, અવસર અમુલ્ય આપ્યો । આપ્યો સુખનો મહી
મમાગ, અનો અનિ મમ આપ્યો ॥૧॥ આપ્યો વ રસ એરેને વર,
તેને લીલા વ્યામ કરી । રતી રેકદુટિ રતી દૂર, વદ વર રાખ્યા
હરિ ॥૫॥ હરિ વિલા રાખનું વહિ કાવ, અમલ જાણી જાણે । જાણે
વિલાનું અનામાંવ, તેહ મને વહિ માણે ॥૩॥ માણે મવનાં જાણી
વિનોદ, દયા રરથી મતી । મતી ત્રિપુલાનંદ સંજાવ કાંદ, જાણે
લીલા પ્રમુને જતી ॥૮॥ વદ ॥૨॥ ૭ જતી મતી નહિં જો વાન,
વુલ્લોલમને વામી । વામી જગદ પ્રમુ લાધાન, કહો વહિ રહી વામી ।
॥૧॥ આમી આમી મતી વહિં વાર, જોવા દિની જોલ્ય રતી । રતી
મયા સર્વે વહાર, ધીવરવ્યામ મહી ॥૨॥ મહી જોગ અનીકિક
આગ, આપનું સુખ અનિ અમે । અમે કાવનું વ રણ કાગ, મહી મહા-
રાગ મંગે ॥૩॥ મંગે રતીજા કુનો મદાવ, સુખકારી દયામ જાણી ।
જાણી ત્રિપુલાનંદ મમજાવ, રહું વર બાવંદ જાણી ॥૪॥ વદ ॥૫॥
૮ જાણી જાણે મેં જોવા જીવન, સદાજાનંદ જામી । જામી રંગલા
દિવસનું વર, વામી વૃક્ષ મયાં વામી ॥૧॥ વામી વેદના વારી
આ વાર, જાગળ ધીત્રીનું મહિં । મહિં મુગ અર્થે અવનાર, અર્થવવા
જાણે મહિં ॥૨॥ મહિં કહું જા સવાની રીત, આગ જાણે અર્થ
વાક્યો । વાક્યો દિવસ વહિં વારી જીત, મજાવ કાંદ રાક્યો ॥૩॥
રાક્યો કાચની કાચનો વામ, વૃક્ષ સુખ વામ્યો । વામ્યો ત્રિપુલા-
નંદ વદામ, વૃક્ષ ત્રિનોદ વ વામ્યો ॥૪॥ વદ ॥૫॥ ૯ જાણ્યો અમલ
સુખનો પ્રમાદ, સુર્ગનિ માવામાં જામી । જામી પ્રમુવદ જો વાદ,
લીતી મુલ્ય મર્થ આગો ॥૧॥ આમી જા તોલમુલની આગ, ત્રિરાજ
ત્રિરાગ વહિં । વહિં વરી વ મર્થ કાગ, અમલ અર્થવાવા મહિં ॥૨॥ મહિં
સુર્ગનિ મહુની વાર, અધાવામે વાઈ । વાઈ દયાના સુખ મમાર,
તેમી વ રીતુ વાઈ ॥૩॥ વાઈ વ માણે લીતે તેનું મન, મહાસુખ મોહું
એઈ । એઈ ત્રિપુલાનંદ જગન, મનમાં રમ્યો મોઈ ॥૪॥ વદ ॥૫॥ ૯

મોટી રચા જેને મુનિરાજ, તાજ તમસુત્ર કરી । કરી બીજાં પોતાનું
 કાજ, કેસે કથી રાકયો કરી ॥૧॥ કરી કમલું જે કર્યાંય, વધું વ
 રાકયું વધે । વધે કર્યું રાકયું મહિ કાંય, તમ વકલાદ તેવે ॥૨॥
 તેવે મજર પો'વાહી છે તેવ, સાચાં મલમલ ગરી । વરી મલિ
 પો'વી મદ છેવ, હું વલવારી તેવી ॥૩॥ તેવી જોઈએ આવે કહો
 કોણ, વાન વિવારી જોઈ । જોઈ વિષ્ણુનામંદ તું જોણ, વહે વચ્ચ
 સમ સોઈ ॥૪॥ વદ ॥૫॥ ૬ સોઈ સુત્ર મલવાયે કાજ, ધોરા બલ-
 માંય રુપે । રુપે તમ હયા મુરરાજ, મલવા બલમાં રહેડે ॥૬॥
 રહેડે જાણા વધી મલમાંય, મલે મહાસુત્ર તેવા । તેવા જામંદ
 રુપ્યા મદાય, દલમાંઈ રુપે દેવા ॥૭॥ દેવા વલમા વદ્યે વક,
 જોઈ બીજી જાની મથી । મથી જાની વ વાળા છેવ, કરવાય છે
 કથી કથી ॥૮॥ કરી કરું વ વામનું સુત્ર, વરમવી વચી વચી । વચી
 વિષ્ણુનામંદ કે' બીસુત્ર, સુત્ર જાવ વને મચી ॥૯॥ વદ ॥૧૦॥ ૭ મચી
 મહારાજને મુનિરાવ, સદુ સુત્ર વામે સોય । સદુન કરુ રહાંતરી
 માંય, જાણો વાચમુલિ હોય ॥૧૧॥ હોય વાચના સર્વ આદાર, રવિ
 વાંચિ તારા વચી । વચી તેજ તેજ ત્યાં અવાર, રહે વધુ મલમલી ॥૧૨॥
 મચી પૂરવ દિવો મકાજા, વલમલ તેજ તું । વધો વામમાં છે વજાલ,
 વ વિવા કહિયે કેવું ॥૧૩॥ કે'તું કેવે મથી રવ કાંય, તમમો તો
 તમમો સામે । સામે વિષ્ણુનામંદ માંય, જેને આપ્યું તું વામે ॥૧૪॥
 વદ ॥૧૫॥ ૮ વામે મલ્યાં વ વદ પોસલ, મુંદર મારા જોખી । જોખી
 જોખો સદુ સારી વલ, જેવી હોય જેવી વુદિ ॥૧૬॥ વુદિમાંઈ તે
 કરી વિચાર, મલનું સાર મદેજો । મદેજો કરવાનું તે વિરધાર, મ
 કરવાનું મૂકી દેજો ॥૧૭॥ દેજો ભાં વચી કોળે રાવ, રોવ અંતમાં
 જાણી । જાણી દેગમાંઈ વચી હોય, મદો સદુ સુત્ર જાણી ॥૧૮॥
 જાણી જોઈને આમલ અંત, રવિવ રમે રહે । રહે વિષ્ણુનામંદ તો
 રંગ, અલખ તામલ સહે ૧૪ ॥૧૯॥ રવિ કોવિલ્લુ-સકલ-મુનિ-વર-વિના
 પોસરવડી ચમૂર્તી ।

સોસરવડી વખાણ ।

श्रीलामिनारायणो विजयसेनराय् ।

श्रीनिष्कुलानन्दमुनिकृत-

काव्यसङ्ग्रहे

मनरांजन.

दोहा—सहू पे'लां समरिपे, आग पुरुष अधिनाश । सोपे बहु
घरी बिचरे, जनो जकपकाश ॥१॥ जनउद्धारण जनम जग, करण
कोटि कल्याण । सोपे सहजानंद मूरति, प्रगट प्रभु प्रमाण ॥२॥
स्वामी सहजानंदने, सदा रक्षिषे शरण । लाभ अलक्ष्य सो लीजिये,
जाये जनम ने मरण ॥३॥ स्वामी सहजानंदनुं, नाम जपे नर कोय ।
विघन भव व्यापे नहि, सदाय सुखियो होय ॥४॥ स्वामी सहजा-
नंदने, जे शरणे सोपे सीध । सुखे न अवगुण जीवना, करे गुहा
बहरीस ॥५॥ सुंणी बिच्छू पशुं सदा, आव्यो हुं शरण अनाथ । ध-
हो बांध्य गुरुदेवजी, नाथ सुणो मम पाथ ॥६॥ देह नगर दिवान
होय, निज परतक मन नाम । बने न बंधव बेउने, ठठेराखनुं ठाम
॥७॥ कोय कोयना के'णने, भाने नहि महावीर । बळमर नाथे
बाकरी, सळगुं धेर शरीर ॥८॥ परतक मन के' परहरी, निकळय
निजमन बा'र । बडाशुं बाव न कीजिये, आपणो जीव उगार ॥९॥
निजमम कहे तुं नरेश नहि, काली न कीजिये बात । लरी पदे ते
लमरो, जेने माथे जाल ॥१०॥ जाल कारण नव जाणिये, माटीपण
पड्युं मेवान । एह अंजस नव आणिये, निजमन नर निदान ॥११॥
निजमन के' मन मेलिये, हालतुं पोले हाथ । शिशामादानी सायपी,
वेर बडाने साथ ॥१२॥ मन ते देह दोरगमां, कर्पा अनेरां काज ।
प्रभुतणा परतापशुं, रहे न मोरुं राज ॥१३॥ काहुं काथा कोटपी,
मनवा मूल ठलेख । तरकर रायना तखतमां, प्रजा पावे बहु पिछ

॥१४॥ सोपो देह अनुपपन्नो, मळे न मृप्यमे मार । हरिमन्त्र वि-
 ष हरिपो, हारमनि बाळी हार ॥१५॥ ल्पार्थ मारो मारिपो, हरि-
 पो हीरो हाथ । निरुक्त हवे तु मयपी, संग लई तोरो साव
 ॥१६॥ कहे मय केस काही बाके, वंच जोडा मुत्र पास । दरे बहि
 वग माहेरो, बालीका मुप्यमा पास ॥१७॥ जम्प स्वर्ग रुप रस,
 मंच गणी जे वंच । तेह आगळ्य कोये दकषा, रे'वा न पावे रंच
 ॥१८॥ अकत्रीय कोय जापो बहि, वंच विपयनी पार । शीव बायक
 चम्पानिये, हसना बामीका हार ॥१९॥ जीव्यो न बीडो जकमा,
 आगळ्य मुत्र जमीर । लरी वहे सहु लखमळ, वरे बहि कोय
 बीर ॥२०॥ निजमय कहं वधी मळपो, लरो जो लेचहुं कोय ।
 जाळया सहु ते भागना, वन लील आज मो जोय ॥२१॥ बाळक
 बहि जे बी'वरे, जम्प नामनो जाय । डेहक बहु ते कर्मिया, वन
 मळपो न मणिपर साव ॥२२॥ बडको वरनक पाल्य, मुत्र मुत्रनुं
 लेहाम । रणमां वग रोपी रहे, वर जो गुर रिहाम ॥२३॥ होय
 लचेन हवे सावपो, मत्री सरव समाज । लही मधी मो लीजिये,
 रिहो न मळे राज ॥२४॥ मय कहे कोज माहेरी, वर्णवी सुणाहुं
 बीर । काम कोय मोल मोह, अहम जोय जमीर ॥२५॥ जाणा
 मृणा ईरवा, निहा अविया मार । कुटिल कुमनि कुबुदि, पवी
 कोज अपार ॥२६॥ राज देव रहे सदा, दानि बुद्धि नें वें । लोक
 हवेना सेनमा, लख छळ लेपु लेन ॥२७॥ सकल विकल्प संकल
 विन, निर्लेय ने निरवार । वंच विषय प्रपच भव, वनमय विषय
 विकार ॥२८॥ विजयिज बहाद भोगने, जानाविष निरवाज । राज
 दिवस राखो रहे, यम होय जम्प हेगण ॥२९॥ हार जीवना वेंनहुं,
 मेले न कदिने मरोह । पाले पावे योगना, करे उपामन चोह
 ॥३०॥ जेलां पदारथ जकमां, लेलां उपर मान । अनक हचटा
 वरमां, ठरे मय रति ठान ॥३१॥ देवतुं दिव मन दृष्टनुं, भगंकर
 भयभीत । निर्लेज मगारां गहगोह, करे हरे ध्वजा कर्जीत ॥३२॥
 चम्पान अश्वनी उपरे, वळो मन लई चाप । निजमय काया वचपी,
 कारुं आज वचाप ॥३३॥ निजमय निरुक्त पाहेरो, कां सज हो
 लहवा संग । आज तुं मय वगरे, जीतुं हुं रण जग ॥३४॥ कहे कटक

मोरो कंटको, निजमन से हवे काम । सेवा लाहरी सुंनवा, हैवे ते
 मारे काम ॥३२॥ निजमन कहे मनया बली, जोष तुं जवर ओराण ।
 मुज आगे मुज सेननु, कई पेह कहे बन्वान ॥३३॥ बंदवर्षीना दि-
 लमा, पण्डे न बेने पाट । कहुं कायेक मुज आगजे, तें वृष्टिपुं ते-
 मार ॥३४॥ कीन सेनोच हो सेनमा, बली बिबेक बिचार । बीरज
 बर्मपुरधरा, भया हया हो मार ॥३५॥ त्याग बैराग्य लाई रहे, काम
 हस भट्टा सोप । ज्ञानगरिणी भगनि, श्रीमदासा वन होय ॥३६॥
 जाच भजन भरपूर रहे, शुभ गुण बानि सोप । जग विरक्त भक्त
 भवे, काम उदासी होय ॥३७॥ पंचजन पर पीन हय, निःस्पृही
 निष्काम । निर्योनी निर्मात्रिना, निःप्राही एह नाम ॥३८॥ बचन
 प्रमाणे चर्नयुं, एह हमारी रेक । निरबैर रहे सहु बघमा, छाही छल
 बल छेक ॥३९॥ मांहोमांही मली रहे, हैवे धनेक हन । करे न कइ
 कपर कहुं, एह भवारी हीन ॥४०॥ मन कहे मर्म में लखो, हैवी
 लाहरे बल । एवा सेवा साहेवा, बहु न कीजे बल ॥४१॥ मूर दिना
 कां शूरकां, अलमनमां होय अग । पुषी पुषी वन भरे, ते जीने न क-
 दिये जग ॥४२॥ ओगा लारा ओपजे, जीनी न करे मुहार । लासज्य
 मेरु लहवा लनी, माग्य हवे बर्महार ॥४३॥ होय इजी जो हाम
 हैवे, मो बीर न कीजे बेलय । नियो लहाई लीजीये, वहि मो नगर
 तुं मेरु ॥४४॥ निजमन कहे नच कीर्जये, मरवा सोटी बान ।
 शुरानना सखाममां, लाज हरिने हाथ ॥४५॥ भाव्य बही योगान
 मां, सेवा लई मंग शूर । जागल भाग्य बानला, हाजर तुं हजूर
 ॥४६॥ सख बयां हो शूरमां, बहवा काण भाव । हवा मिपूरा
 सेनमां, चाम्पा नगारे पाव ॥४७॥ बहवा ममे बाणी बदे, अहि
 लाल मन आकुन । पाहु धनुषद पो'बमां, मो भाव्य मागानो वन
 ॥४८॥ सुन तुं भीभनबाजनो, दनमां हसे तुने होह । मांही तें जो
 मुजश, मो करीण पुगे कोच ॥४९॥ मुज मुजनो सासयो, काहा क-
 टकशु काज । जीयो दल जब जागिये, ओ जीयो रनराज ॥५०॥
 जानबउये हवे मुदमां, बाण साकं बलवान । सुंणी हाम्द सोपास-
 ना, बरीवा कगी बर द्याव ॥५१॥ एवज कीन वणनो, रूप रूपा-
 छे वन । लट रस हैवी लखमछे, सुगंध सरावे सेन ॥५२॥ पंच-

વાળ વરનક મને, મેળાં નિઝમદ માલ । રખો ખાખી અગિયે
 વહવી, કિરપર હરિનો હાથ ॥૨૬॥ હીપેર કાપ્ત ન મારિયો, ચીપેર
 મરખો રવર્ષો । ચીપેર ન રાખ્યો રૂપમાં, કી રીત ઝીંદો મંચ રસ
 ॥૨૭॥ નિઝમન કાલ—કાપ્ત ઝેલા સંસારમાં, એક બાદાવાનો ખા-
 ગ । હરિજગત સુખી હુમસું, તે દિન સરથે ત્યાગ ॥૨૮॥ તર્ષો ચીન
 રૂપનો, વાગુનળો વિકાર । એવું હરિ હરિજનને, અપર નો અંગાર
 ॥૨૯॥ રૂપ રતિનન મેઝની, નાપર નૂદે ન નાન । રૂપ હૂદે ચરી રા-
 મસું, ચરિયે નિમ્મલપે કામ ॥૩૦॥ મંચમનિ એ વહવી, વહે ન ના-
 વર ચિત્ત । મંચમાં દાર મોંઘેશ્વરા, નિર્માલ્ય પરિમલપર ઝીન ॥૩૧॥
 સર્વે રસ સંસારમાં, ખર રસ પોષન ત્યાગ । દેહ નિમાચક હીઝિયે, ન
 કદં બાદ નિશાન ॥૩૨॥ એમ વાંચ વાળ વરનકમાં, નિમ્મલ મળ્યા
 નિશાન । અપ ન મંચો અન્કમાં, ખીદ ઝેને બનવાન ॥૩૩॥ વલ-
 નો મદ વિચારી કહે, મેવું મોહનું વાળ । અંજેક વહારવ વહે,
 ઝલી ઝીન ઝોરાન ॥૩૪॥ કશિ વાળ મન કામનું, માંધુ નિઝ-
 મન કિર । ઝેથી વાથે અરુપના, વહે ન અંજર પીર ॥૩૫॥ લોચ
 ભુચાંચ લહ કરી, નાકી હળી નિપાર । અળી ઝેલી ખાગઝે, સવ
 મેંચો સંસાર ॥૩૬॥ સવચ્ચ હુવા સવચા સમે, કર ચરી કોચ કર-
 વાલ । વથે ન બાપો વહજમાં, કવલ અગનવી કાલ ॥૩૭॥ ખાખી
 નિઝમન વપરે, નિદા કાંસી મેલ । બાલસ કરાતી અગમાં, કાલી
 વાઈ કેલ ॥૩૮॥ લોહ વટનાં લહ કરી, વાળ્યાં નિઝપર વાલ ।
 મેળાં મહિ કોચ ખીનરે, એલ્યો નૂવઝ હાથ ॥૩૯॥ મોહવાળ સો
 મગોંઘવું, પરહરિ સવનું ઝીન । નિઃસ્પૃહી જન વાઢનાં, હુદ અગનમાં
 ઝીન ॥૪૦॥ અન દારા નિઝદેહ મેહ, પુન વશુ પરિવાર । આપ
 સુવચ નલે માગમી, વહ નિઃસ્વેદી વહાર ॥૪૧॥ અજાન વસન ખૂ-
 વસે, મોહ ન વાસે મન । કહે ન મનુ વિના ચિત્તમાં, વન્વ નિઃસ્પૃહી
 જન ॥૪૨॥ મળોં નહિ મોહ વાળથી, નિઝમન અન મરેજ । સજા
 વહાસ સમારથી, હરિનું વીન હમેશા ॥૪૩॥ કામવાચ સો કારિવું,
 મહિ નાતીનું સ્વેદ । વોદ લોક એ અનુષ્ઠા, રૂપના ન રસમાં વહ
 ॥૪૪॥ અનન વાળ કરનું અનિ, જાતે વથે ન ઝીવ । સુરાસુર નર
 નાગ મુનિ, આપે પ્રધા કિલ ॥૪૫॥ કામલ્ય સો કામિની, મૂર્તિ-

माय पद सेंव । तामुं मूरखे न आचल कीजिये, या विरल्यो कोष
 सेव ॥३५॥ वर रत्नाव—रत्नार्कस्य काहा बाब हे, जोपाया काहा
 आन । चित्त साधुन चाहिये, कया वनमे करे वान ॥३६॥ व वन
 बिचारी आनभा, हरि अजबा होय होम । बीजी बाने बाब हे,
 वन ज्ञानस्य काहा दोष ॥३८॥ पदज मर जभुरिया, बली न मय-
 कया वान । मर मारीसो न दखी, भली रही पद ज्ञान ॥३९॥ निज
 वर रत्नाव—रेरे बेसी रीहवा, केन्ववरहुं बोल्य । ज्ञान विरोधी हुं
 लवे, तुं मूरख वनमोख ॥४०॥ इह अत्र पकलभुंगी, बीजवि मारव
 शिव । जगधकी अधिको बपो, जोस्यो भाइयो जीव ॥४१॥ नात्र
 लह चिलोकनी, मारे कावेन नाक । छुह छुह हरी लहूननी, बली
 चहास्या बाक ॥४२॥ कागद करिणी हंमना, हली मरे हजार ।
 मूर्तिबंजी मानुनी, केव पोचाहे चार ॥४३॥ मर ज्ञानी बर्मन मय,
 मारी हीवक नाक । मोह बाजी मरन लेव, मारी मरनो काक ॥४४॥
 चित बेरीमन बैनरी, मागल बाधन मार । बाधन साधन दृष्टभी,
 लगे न हो व्यवहार ॥४५॥ बेहे करी दूर रहिये, जह प्रकारे भाव ।
 लो अंतर इच्छा नहि रहे, प्रभुनजो वनाव ॥४६॥ भक्त जभन
 जायवी, या चित्तो कोष मार । लेना लियुं बाधन, वदये आवे
 चार ॥४७॥ जयाव उमरा जभनम, जयावे सहेनु चर । निरले
 पवी मारने, ले सारे कपारे छुह ॥४८॥ कामबाण करका करी, वि-
 र्जय भयो निजमय । लोभ लुबाय लागी बहि, कहे केणीवेर लव
 ॥४९॥ लोभ लुबाय हीजी अणी, लागी सरवे चार । बेव हावव
 मानव मूनी, चाहे बेहिन पीर ॥५०॥ कामधकी करही घनी, माने
 न भासी मान । बेहेन छुह बेटी मंगे, लोभ करावे वान ॥५१॥ पवी
 अनियो जाकरी, लोभनणी लुबाव । निजमन केव लागी बहि,
 सोव जालेरे भाव ॥५२॥ निजमन वराव—लोभ मूर्ख इच्छ लेखिये,
 पदस्य अनन विकार । कद कपट छल हिंसा, कहे अनर्थ मारार
 ॥५३॥ घानु सल प्रकारनी, अहये बहे वनवान । हीरा मोनी
 काणधी, हरिजव रहे उदाम ॥५४॥ वर रत्नाव—दाम दिवा दुःखी
 मरे, दाम करे बहु काम । दोष काहाहे दामसे, निजमन ले तुं
 वान ॥५५॥ रामननु करी राखिये, अज्ञान वसन घर मार । बली न

बाधे बनना, लो बाध बहि लगार ॥१०५॥ अमल नम—म बोध
 दहुं बनना, बनविचारे बाध । दहुं मुन ने ओकरे, जेने पदमा पाव
 ॥१०६॥ एह नावप्यना सोननी, पिबमा कपो बवेडा । चेने बापी
 बेचायो, रोनी देवा देवा ॥१०७॥ कपदेडा एनो ओझनी, तरन कती-
 छे कान । सोन समो बहि सोनीयो, जेन नेम तुने जाग ॥१०८॥
 अमादि वसुधनी, चय कंचन इह बाध । त्यागी तेबांने लके, लो
 बीजानी लई बाध ॥१०९॥ लोच लुचांग्य लागी बहि, त्यागी चक-
 नी बाध । इच्छा न रही अंतरे, अमल ओझकपुं जाग्य ॥११०॥
 लीको कोच तरवार सम, बेच नेजमा काट । निमांनी एह नर कि-
 या, चही न जाले काट ॥१११॥ चोने ला पराजय करे, अजपो'ने
 अमाव । इहि न कोठे रांकहुं, नर सोये निरमाव ॥११२॥ कोच
 करवाल काहा करे, निरमावी निजयन । हसी ममांने निचाने,
 पिपु होये बसक ॥११३॥ बाधे निद्रा वपने, इन्नीवर कोच सोच ।
 मिरे हेने मोनने, हाथ नुचो दब होच ॥११४॥ आग्रस जेने केम
 कपजे, अलप आयुष्यनी मांय । निवदित बाध बाराधननु, समरे
 हरे लदाय ॥११५॥ लदा समरन इणमनु, आग्रस बंध निवार ।
 कोठे अकहुं बाध, इहि अजदे हुंशिथार ॥११६॥ कुशाक रणो
 बन कोचनी, निजयन नर निरबाध । लडे केडा न लोपियो, मर्मा
 ने काधे बाध ॥११७॥ लीरणो मम लव कोचकुं, एनो रचनी मांय ।
 बाध निज आपेरहो, जेन लकपुं नेन बाध ॥११८॥ बेह जोच परा-
 चरी, रोप्या रजमा बाध । लडे अडे कोच लहयदे, होनुं लडे बाध
 ॥११९॥ बहबह बेह बलाजिये, लहमह हुचो जे लह । इहबह
 बाधे हो जना, बहबह हुचो जमेह ॥१२०॥ रजजल रंकारव हवा,
 बजजल बसे बुध बाध । लजजल मांमां जमने, बजजल बजे
 हुंटाव ॥१२१॥ इजजल इह धनुं हावने, बजजल बोले बाध । म-
 जजल माजे मोडियो, बजजल पडे अमाव ॥१२२॥ नररर गोडा
 माकपना, नररर बोले नूर । अररर करे अधमूपा, भररर भागे नूर
 ॥१२३॥ पररर नेजा करहरे, चररर ममांमां नूर । भररर केने का-
 धरी, हररर भागे नूर ॥१२४॥ वजजल भुजे चरनी, अजजल हुवा
 जमकार । अजजल उमका होरजा, रजजल हुवा रजकार ॥१२५॥

कलकल कबहे करिगो, कलकल कलकल हान । कलकल कली को-
 लनो, से कलकल कोलियो गाऊ ॥११७॥ इहइह आयो हाकनी,
 कहइह भागी कोऊ । कहइह बाजो कारभो, कहइह आयो म-
 नोऊ ॥११८॥ कहनो मय पोकारियो, निजमय सुखिये नाथ । जोने
 मा मारे जीवपी, आयो हुं कारण भयाध ॥११९॥ कायक कलका
 कीजिये, हीजिये जीविये हान । भयाध उपर एवही, न पड़े नाथ
 विदाव ॥१२०॥ इहियेदिन हुं आउरे, करीषा राखनुं काऊ । हान
 हाननो हान हुं, मुं तान मुऊ जिरनाऊ ॥१२१॥ भयुं न कहि
 जोगने, रहुं न कहिये राव । बायुं न विषय सुखने, निजमय
 मोय निजराव ॥१२२॥ निजमय कहें आवे बहि, प्रसीन लोरी
 बननेक । आऊ रवे जाली जलिये, तो काल्य जलनेका जेन ॥१२३॥
 हीनोय कलिको धरनो, करे कागानो बाऊ । व्यान बेरी बहनि,
 इ छोटे बही बनान ॥१२४॥ होय न हेनु कोलना, मय भोरन विष
 बाध । बलनो जेपी विचारिये, तेहनो कीजे लान ॥१२५॥ बने न
 केदिये बेहुने, लानी रागी लाय । एक बहाय मरचने, दुजो होइर
 सराव ॥१२६॥ मुऊ मुऊना मानने, बर्णकी कहें विवेक । छेहुं जमी
 असमाननुं, केदि न मझे एक ॥१२७॥ छर बालेदलकी बाऊ—मजे
 मन भाव मदा भवभोग, रवे बहि रंच मजे निजरोग । सुखी
 मय मय सर रस व्याव, मुटे न कही निजना वानाव ॥१२८॥ इच्छे
 मय भवर सुंदर अंग, अजाने एवि जन करे वधन । बहे मय न-
 वल सुवर्ण चिल, बहे बहि निज करे बहि प्रीन ॥१२९॥ हेने मय
 देह विधे जो काल, जाली निज जेन उठे मय हान । हेने मय
 मुख नेहि हरण, न लुके जो निज निगही मरण ॥१३०॥ निरन्ध
 जो मय छाया छवि निन, इच्छे बहि निज असन अनिन । निहा-
 खे जो मय मारी नन्दलिन, बहे निज लाये इनाहन चिल ॥१३१॥
 बालनी साण्ये मय जो सराये, निज मननाये निकर न जाये । गये
 मय मानविधे रस गीन, बहे बहि निज बजे बहि चिल ॥१३२॥
 मदा मय सुख सराये संसार, इच्छे बहि निज गये जो असार ।
 हेने मय सुजन दुजेन होय, सदा सयभाष बरे निज सोय ॥१३३॥
 मजे बहि मय केदि जगवान, बरे निज निज धनीनुं व्याव । पाछे

मय वन करे प्रवेश, लोपे बहि निज वचनमे लेख ॥१३४॥ मयनमा
 मय वाहे ओ मंगल, मयरे भो निज मयाप सुमाल । वहे मय
 काह वन पदमांघे, करे बहि निज संकल्प कांछे ॥१३५॥ हिमे मय
 हेने काचाने हाम, अनि निज रहं मयापे उदाम । रहे मय राजी
 वनेद्वये रूप, करे निज तापे मयापे जो कोष ॥१३६॥ वसे मय
 चंचल वचन वाच्य, हलसी निजमय दृष्टि दाल्य । करे मय रंग
 मंगे कंह मय, नृदे कटे बट रहे निज लय ॥१३७॥ करे मुद आग्याया
 सुगति काह, मयसे भो निज मया सुमदाह । रने मय इंदिय देवसु
 रन, अनि निज वधे जाणे भमन्य ॥१३८॥ हेने मय विषय वनी-
 जाय हन, हेने निज वाच लोके बहि वल । एवा गुण मयनमा
 जो भवेक, लयनां ते लयने न जावे जो लेख ॥१३९॥ रोह—केलाच
 ललिते कागळे, परमव मयना वच । मुवापी भंडो मरे, वीचकली
 वन वीच ॥१४०॥ मयका तुं तो मयाकरो, मुत्र कपट न कळे कोष ।
 हेतु वड तुं हेन करे, वन कांयक कपट तो होष ॥१४१॥ कानी
 वां तुं काय करे, प्यामी वां घरे प्याय । त्यामी वां तुं त्यान करे,
 तुं रसकावे राय ॥१४२॥ तपसी वां तुं तप करे, वली रहे वहामी
 रच । अल वाहरे वयवाय करे, वन मय तोरो वचन्य ॥१४३॥ मय
 लोख मयाच्या ते सरा, सर मरुटमे म्याय । मय मतिमो भली रही,
 भांडह करी मयमांघ ॥१४४॥ मयम मयराधि पद तुं, मयधो नृ-
 लेख भांड । कपटी कुटिल कुमति, दुर्मति दृष्टमय हांड ॥१४५॥ चोर
 उमारो कांसियो, दुम हेड जारनी जान । लंघत लोकी लाज विन,
 वली रचावक दान ॥१४६॥ मय शिवाय मयनो, मुद मरुनमो
 मुन । काय वनाह कपट मय, करे मतोमो कुन ॥१४७॥ मय येन
 विवाचनी, एवा लक्षण लान्य । मय मयुन उचमा, ते लखे देवा
 जान ॥१४८॥ मय मयगुण जन्मया, मयना मुनये होय । राक्यो
 करे बहि राजमां, मायी घरे बहि मोय ॥१४९॥ कंगाल वड तुं
 करमरे, वानी मुनमां वास । वलो रहे घर विजरे, वन मेतुं न
 मोहली रास ॥१५०॥ मय मयमां लस्करी, जो करतो कोष जन ।
 मोतुं न कदि मोलाजने, मेली मयराजव ॥१५१॥ कापुंहुं हूं अरा-
 जरी, सरये तोरो लाव । कुवागे कोष चालयो, तो मय वचने मुन

माथ ॥१५०॥ इच्छतुं नहि मज्जे जाग्रधी, भजे नहि मज्जे भोज ।
 रहे तो नही रीतशुं, भाषी कहीरे ओम ॥१५१॥ हेवदकाय सर्वतुं,
 करवावे न्ह काय । रहे वज्जो हवे राजमां, ताळी नर्य गुणाय ॥१५२॥
 जीव्यो निजमन कोजने, राख्यो मन एह रीत । निर्मल मोचन नह-
 नही, कर जगनमां जीत ॥१५३॥ आचर जल मुल वचरे, भजोभजो
 निजमन । मोने माये लाहरी, ने मरज्जो मन अकल ॥१५४॥ बोरा
 महाजय मयी करी, पूछे करी जनि प्रेम । जीव्यो निजमन जगमां,
 महाचक्रि मन केव ॥१५५॥ निजमन करे नहि अचरज, भीर जेवे
 भगवाय । राह्यो मो भेद करे, जने भेद तो राह समाय ॥१५६॥
 सत्यमया प्रभाय शुं, सरे ओ लयमां काज । लहर बीजे वचाय शुं,
 रहे न कहिये लाज ॥१५७॥ संन सदगुरु महापथी, हरिकृपा वन
 होय । पंगु गडुंवे वरकन, करे न आभार्य कोय ॥१५८॥ जीव्या वर्य
 रणमंगला, शूर भीष्म संप्राय । अहाय जेनी भीहरी, नेथी कोय
 न सरे काय ॥१५९॥ वामनपत्ता विरोधपी, करी गिरि कलाप्यो
 जज । ने प्रभावे जीमिये, एनी सह आभार्य ॥१६०॥ जे जीव्यो ने
 हारजो, न्ह अनादि रीत । मर्ये कारण सदगुरु, नहि हार जीत
 पर जीत ॥१६१॥ सुणी वचन लहु निजमां, वज्जना कहिया काय ।
 वन्यवन्य निज चरे वणुं, वन सुणो माथ सुजाय ॥१६२॥ वगल-
 मांही बरेवा विव, रहे न अमयुं राज । लयने विराजो माथ लने,
 मानो वचन महाराज ॥१६३॥ मुख होय लहु शहेरने, अहम करे
 एक भाव । पीहे नहि कोय कोमने, रहे न भेषानाथ ॥१६४॥ हरि-
 जय हरिमा हेनपी, निजमन हुको बरेज । कचटी काक्या कोटपी,
 लंबट रथा न लेज ॥१६५॥ तिरवेर रहे लहु वज्जमां, वजा वायी
 सुख । एक हरिजय होये रथा, बेनी गथा विमुख ॥१६६॥ अचंइ
 रहो आ शहेरमां, निज राखतुं राज । चने न बोली बोली, रहे नहि
 दगावाज ॥१६७॥ निजमन बेजो राजवर, जयजय हुको अण्कार ।
 निर्मल जेजा रोविया, हरिजय हुवा वचार ॥१६८॥ एक जयन
 बिना अचरि, होये दैयन हेगन । होय वजीना वेशमां, धिरे
 नहि भेषानाथ ॥१६९॥ भजो जे कोय भगवायने, ते लजो लवे
 जयसंग । मानो नहि शिख जवनी, जे इच्छो सुख अर्थग ॥१७०॥

કોરિ વપાય એ કરનાં, જીવ્યો મન નવ જાય । ઝીંભે તે જવ જ-
 ન્નમાં, જેહને મનુગુદ મદાય ॥૧૩૩॥ મોગ મનુગુદ મેચિયે, જેથી
 મન જીનાય । ઝીંભા મન ચિન જે કરે, તે મરચે જુઓ ઉપાય ॥૧૩૪॥
 મનુગુદ વદ સંસારમાં, શિષ્ય હરણ સંગાય । ચિન હરે જે વિશ્વનું,
 તે ગુદ ગણિજે વાય ॥૧૩૫॥ ગુરુશાસ્ત્ર મો મરિશ્ત હે, સવર મોયે
 મરિશ્ત । મો ગુદ મહજાનંદની, વદ ઉર મમ હૃદ ॥૧૩૬॥ હૃદ્યે જે
 કોય અંતરે, વદ મિટાયા કોય । વદ અવચ્ચ વ આચારો, મહજા-
 નંદ પ્રમુ મોય ॥૧૩૭॥ દાસ જેની દયાધક્કી, ઝીંભા મન ઓરાણ ।
 કામ સુખી કે'તો મપી, મજર હીટી નિર્વાણ ॥૧૩૮॥ ઝીંભે મન મવ
 જીનિયાં, ઝીંભા કામ મે કોય । લોચ મોહ લેવે લોપિયા, જવર
 હમા જે જોય ॥૧૩૯॥ રાજા જેનો રોઝિયો, વદહી માલ્યો વામ ।
 મોકર લેવા માશિયા, વાલી મુખમાં વામ ॥૧૪૦॥ મનમી નર
 મમાચિયા, જે મા'લતા મગર । તે વાચે જોનાં મજરે, જેમ રજાં
 બાકમૂર ॥૧૪૧॥ ખાર રજાપોં મમિનો, મારી મનની કોજ । રજો
 મ મેરી રાજમાં, તવ વાપો નિજમોજ ॥૧૪૨॥ માલો સેવક દયામ-
 નો, નિજમન જેનું વામ । મલો લલો મારતમાં, મ કર્યો મુંગદગ-
 મ ॥૧૪૩॥ નીનિ ચલાવી મમમાં, મનીનિ કરી ઉપાય । વાપી કાઠ્યા
 પુરથી, સવે મપો સંગાય ॥૧૪૪॥ મમુનના મતાપથી, મમનું કાઠું
 મૂલ । મહજાનંદની સદાપથી, નિજે કર્યો નિષ્કુલ ॥૧૪૫॥ મન નિ-
 જમનના રૂપને, બોલ્યાયા જા હંદ । હરિજનને દિન વદ હે, કરે
 નિષ્કુલાનંદ ॥૧૪૬॥ મંબત અદાર વકોનેરો, આચળ સસમી વંદ ।
 વકસો સત્યાથી સત્ય હે, મરવાલે મહજાનંદ ॥૧૪૭॥ હિ વીમહજા-
 નદ્યામિશિષ્યનિષ્કુલનંદમુનિવરવિતે મનમિમનસંવાદે મનમનનંદઃ સંપૂર્ણઃ ॥

धीमहिनामोऽग्रे विष्णवे नमः ।

श्रीनिष्कुलानन्दमुनिकृत-

काव्यसङ्ग्रहे

गुणग्राहक.

पेशा—लंबोदर हु लागुं लब्धी, पार्वतीगतु पाय । शुद्ध बुद्धि दिपो
इयाम बीर, शंकरसुत हो सहाय ॥१॥ गणपति गणपति गाइए,
अवगुण मटे अनेक । गुण विन गोविंद ना रिसे, छिजे न अवगुण
छेक ॥२॥ गुण पूजावे सबे जरुमां, गुण बढावल मान । इयामें
जेतो गुण रहे, ताहि तेतो सन्मान ॥३॥ गुण अवगुण दो गुंथके,
कहुं कथा प्रबंध । ओर गुणमें आवी गये, गुणातीत हे गोविंद
॥४॥ अवगुणकुं आवर नहि, शुभ गुणकुं सन्मान । दोष विष एह
देखहुं, जानत हे सब जान ॥५॥ देव दानव मानव मुनि, सब हे
गुणके राज । अवगुणकुं सुझत नहि, रीत रंक यह राज ॥६॥ सब-
विष देख्या घोषके, तिनहुं लोकके तान । कहिये जब कहो कोन-
कुं, गुणग्राहक भगवान ॥७॥ एक अवल गुण आकाशके, शून्य
सोइ शब्द विभाग । शुक कोयल मेना सखी, घूट गर्दम कुहर
काम ॥८॥ एसी बाणी जाणी एककी, कोय न सुनत कान । एक
सुनत बहु भावहुं, तोरत ताहीसुं तान ॥९॥ एक शब्द गुणगान हे,
एक शब्द सोई गार । गान मिलावत मोजकुं, गार मिलावत मार
॥१०॥ एक नर अशुद्ध बोलही, एक विचारत वेद । प्रसिद्ध गुण दोइ
वेविषे, भयो गिरामांही वेद ॥११॥ जाकी जेसी हे बोलनी, तापर
तेतो हेत । कोकिला क्या देत हे, अरुं काक उलुं क्या लेत ॥१२॥
शुभ गुणसे सुख बपजे, अवगुण दुःख अनेक । दोष विष देखे दि-
लमें, तो रहे न संशय रेख ॥१३॥ (वागुणवर्णन) जब सुनोहो रीत

लकीरकी, रहन हे बिच दोह । एक वीनछ अग करे, एक तगाव हे
 लोह ॥१४॥ अरु एक बहावन जकड़ुं, अरु एक मिमावन सेव । कब
 गुन रह बेबिन, बहन होनुंहु बेव ॥१५॥ एक आगंहु अग भागरी,
 अरु एक देवन हे पुन । जेसो ही गुन जगावो रछो, तेसो कहै सब
 गुन ॥१६॥ अरु अग्नि अग्नि एक हे, देवनाहि गुन दोष । एकसो
 पुन अग्नि कपडे, अरु एकसो गुन होय ॥१७॥ एक अग्नि कप-
 डन जकड़ुं, अरु एक तगावन साव । पुन गुन होयिह देबिये,
 एक होनु गुन सब नाव ॥१८॥ एक पुनर पर पुनवे, अरु एक
 करन कजान । बाहि न आवन जंतरे, बाहिने होन पुनाव ॥१९॥
 गुन गुन बिच जग गुनको, हनहि न कीजे होव । बेनी गुन
 बिज रिहको, अरु बीछे करवा कोह ॥२०॥ गिरयो गुन जग
 कीको, अरु बाहिने हो बिच । बीछो जारो मानिये, बीजे बाहि
 मसिह ॥२१॥ एक जग अनुपम जाहरी, अरु एक जगुचि कुंठ ।
 का बहावन सब नेहगुं, बाहि न वरमे पंड ॥२२॥ एक बीर बेनी
 लो बिचने, ईधु छीमे अरु जाव । बाही न चमे भावकर, बाही
 बावे की वाव ॥२३॥ अरु बाहिमिने बिच मोलने, जोहि मोलावन
 मोल । जावरी जेसो गुन हे, नाकोहि तेसो मोल ॥२४॥ एक वाग
 बेको भावको, एक विमल मानदेव । बाहि सावन सांनकर, काहुं
 गुन बहि लेव ॥२५॥ एक गुन अवन जावकको, एक कपड गुन
 गुनाव । मिलन ओहीनो गुनयो, हे एहि बिच हिसाव ॥२६॥ एक
 कछ इंद्रायन जावको, एक कन अवन हे जाव । जाव न भवे
 को गुनये, होव आमदि ईवे वाव ॥२७॥ जाव न आवन
 आम सब, देवहुं दिन बिचार । एक मोने वपु आवहि, सो वपु
 सोचको तार ॥२८॥ सुनहि इंसी गुन ओरको, हिये न कीजिये
 हान । होव बहि गुन इंमकी, सब अजग नज ह्याव ॥२९॥ जगर
 बीना अरु बिज हे, बिज अरु वर भराव । कही एक बहि ने-
 मिये, हे बिचविच गुन बिजाव ॥३०॥ गुन बिजानो बजनी कहा,
 होइहे नाकी इठकाव । बाहिनी सोच न कीजिये, समक रहवा
 भव भाव ॥३१॥ एक बुझी गुन मसिह हे, अरु अही वाकी

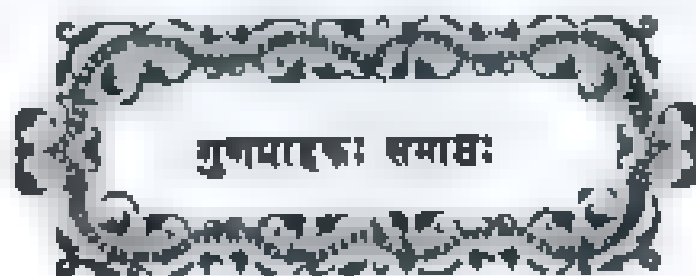
जान । भिने वहि सरने कुम्पमे, समस्त एह धानु मान ॥३५॥ पुरे
 अल बिलन बीन हे, भिन्न न एकहि कुम्प । भेन कनि रजन
 सहि, भावे न सम कोय कुम्प ॥३६॥ एक अचनिमे वचने, लखर
 भार कदार । सचके सुन अरने वहि, बिधविष करो विचार ॥३७॥
 अरु भाज्य हे भव भूमिके, करना लह कुलाने । आमेही जेको
 सुन हे, नामेहि तेको हि मान ॥३८॥ एक परमे भोम परंनरो, अरु
 बाहिमे विमान । कर्ण भोमाई सरबाजिग, कर्णही बहु पहरमरी
 वान ॥३९॥ अरु आमे सुन जेहि जानहि, ताकि करन जनन ।
 बचर बारस दो वेन्के, राखेहि नीन रनन ॥४०॥ जमि विष अनेक
 सुन, वेन्केहि माचन बार । देवीहि सुन अरु दोषकुं, काहा का-
 ह्या हे सार ॥४१॥ अरु अरु केवेकी एनगी, सुनहो सन सुमान ।
 जानेहि रीझे अगपनि, चम्पचम्प मिरा एह नाम ॥४२॥ बापु वरन
 बहु विषके, समद्वीप अरु वच अरु । चम्पचम्प सोही मनीरकुं,
 जेहि परमे हरिक पद ॥४३॥ अरु अरु हे बहुविषके, सेहेनाच ल-
 साना हीन । चम्पचम्प सोही मनजकुं, जेहि अरन इषाय मनीष
 ॥४४॥ कारि हे विषविष बहु, सर सरिना अरे कुन । जाकुं पिये परमे
 हरि, सोही हे मीर अरु ॥४५॥ अरु वृन्दी हे बहु वरकी, भेन
 इषाय अरु रण पीन । चम्पचम्प सोही वराकुं, जेही हरि करी
 मदिन ॥४६॥ अरु नृपन हे बहु जानके, ताहि मारीक विरा-
 वंन । चम्पचम्प एहि धामकु, जामहि रहे गोविंद ॥४७॥ अरु भो-
 ज्य हे बहुमानके, लेख चाइय भरन अरु भोय । चम्पचम्प एहि
 अरुकुं, जेहि जमान मोहन मोन ॥४८॥ अरु वासन हे बहुविषके,
 केचन कासा विनय रूप । भाव्य बहे लह भाजनके, जामहि जमे
 जदुन ॥४९॥ अवभोगा करोग कळमिषा, अरु अरे विमंज भीर ।
 गुन्य बहे एह बाजके, उषामे अरु विसे बलहीर ॥५०॥ मे लबीन
 सोपारी एनगी, अरु कावा पुन पाव । चम्पचम्प एह शुभदामकुं,
 भावे भवे अगवान ॥५१॥ बर्षक हे बहुवेरकी, काह बार अरु
 कलक । चम्पचम्प सोही सेजकुं, रण सुवनहे भीरंग ॥५२॥ सुंदर
 मंज समारी सुमेन, चिछोरा अवन विषाय । चम्पचम्प हे सोही

जगहुं, जेहि ललासुनहे वाच ॥५०॥ लई वदन जब सेंजसे, जब
 जाकस मोची अंग । लई लोटा मुख पोचही, सब बे'रे बसव सो-
 रंग ॥५१॥ बसव सुंदर बहुविधक, मोहे मोरणी सुरबाज । जामा
 बे'रे करिपावके, बसकन बाकि बाच ॥५२॥ जब कबरे बाधे कमि-
 के, होचरे काल दुबाव । गोमन सुंदर धार कपरे, हाव सोवैरी
 सुखाव ॥५३॥ बस है बहु विधविधक, गिजन वदन बहि वार । क-
 म्यबस्य वर सोही रेन्हीवे, जेहि बे'रे बाच जाचार ॥५४॥ रंगरंग है
 बहु रीनके, बीज रीन अंग अरु लाव । कसुंवा किये क्या कहुं,
 हेबाके भाग्य विद्याव ॥५५॥ है केदार कसुंवी रंगके, रंगे है बसव
 जमोव । जाहुं बे'रे जगपति, नाहि न जावन मोव ॥५६॥ सुवर्ण
 क्या कोष सब नहि, जपेहे जाके नृपव । कम्यबस्य सोव बागुहुं,
 बे'रे है जगजीवन ॥५७॥ बेह चिंटी करमुत्रिका, पोची अंगुडी वा-
 न । बागु कारुं कमल कटां, बस्य बे'रे इषाव सुजाव ॥५८॥ कमल
 कुंडल हो काममें, लाही संगव मोर लार । सुवर्ण गुनट धार कपरे,
 कम्यबस्य बरे मोरार ॥५९॥ कमलकी माता कंडमें, करिहोरो
 किये कंचन । पावे वंजविषा रेन्हीके, ओह मोहिन है जव ॥६०॥
 कम्यबस्य यहि बागुहुं, बे'रे है पुढपोलव । जवर नृपव अनेक है,
 सो बावन बाके सब ॥६१॥ बसव नृपव विधविधक, बे'रे है जग-
 जाचार । चढे बाह्य हरि पोचहुं, अम्य जपे जसवार ॥६२॥ गज
 कुचिनो नमनी नहि, है कदलि वनमें ओव । जावर बडे जगपति,
 होव न बाकि कोउ होव ॥६३॥ बाज है बहु विधक, हेव बाकि जा-
 व अनेक । हरि चढे ओ इष कपरे, बाके सब नहि एक ॥६४॥ रव
 कहेव अरु बालभी, है ककर सोव अनूव । ओहि बाह्य भाग्य क-
 लाविषे, क्या बडे अनुनूव ॥६५॥ विधविधक बाह्य कपरे, चढेहे
 अनुरा राव । हेने जापे हरबागहुं, बसबावि सो वनजाव ॥६६॥
 बहु विधविध जाया वनकि, सो कहेने बावन वार । बस्य आंचा प-
 ह आंचली, आंही बेटन है मोरार ॥६७॥ भिहासव सोव सोराव-
 ने, लजे माही लकिवा मेव । विछापे है विधविधक, जाव बडे है
 अठवेव ॥६८॥ ओर जामव विध अनेक है, रबी बेटन राजा रा-
 व । लाके मोले लेह नहि, क्या बडे है इषाव सुजाव ॥६९॥ सुवर्ण

क मिने बहुत जगके, निरन्तर मयके बाध । आनंद जापो अनि ज-
 मने, भवेहि जगे सबाध ॥३०॥ धनुष्य मुनकले हि कोन हे, बाध
 पार नहि पार । जेहि निरन्तर हे जगहीराफु, बन्धबन्ध तेहि नर-
 नार ॥३१॥ पूजा विषविष बेरकी, करनहे कर जोड । बन्ध जीवन
 तेहि जगको, करनहे दरे कोड ॥३२॥ अहं पारपी ले बंधको, कर
 कंड आरोपन हार । जगद धूब जग आरनी, हमारन पारमवार
 ॥३३॥ अनिप्रमाही बहुपेरकी, लावन भरमर बाध । हरिजय अ-
 जावन मुनकल, जीमनह बीनइयाक ॥३४॥ हेन प्रमाही हरि दास-
 कुं, हेन करी हरि दास । जेहि कल प्रमाही कारने, जग विष भ-
 ने जनाथ ॥३५॥ धिनी मुनकलवकी मंचकी, निरन्तर भरमर ने-
 क । जगमुन हेनन श्रीहरि, इयास सुंदर मुनदेन ॥३६॥ जोगी वि-
 योगी हे बहु जगमें, वहर जगन जनेक । मिने हे जाकुं गदाधनु,
 नाहि मयो नहि एक ॥३७॥ त्या हेन करी वृद्धी, जग हलर प्रम-
 न । संन मुनन हे जग धिनी, पखपखहि जावन रग ॥३८॥ हे संनार
 बहु ससारमें, बोलन करकक बोल । संन हरि संनार सन, तेहि
 वपु आवन मोन ॥३९॥ नर पहिन त्या भेजे जगे, करनहे कथा
 पवार । सुमन जाकुं भीहरि, औरहि मन अपार ॥४०॥ पहिन
 पार नहि बेन्धिये, डरेहे डारमडोर । इयास सूर्यावे ओ रहनहे, बाधे
 सन नहि ओर ॥४१॥ सुंदर फुल सोपामने, हेने करन बहु हार ।
 पूजा करन पगवर लहे, जाहे कर नरनार ॥४२॥ दिन हेन्ही रानि
 दासकी, हेन करी हरि मंग । कोणक बेहे हरि कंडने, कोइक बाकुं
 ले हेन ॥४३॥ पुण्य मो हे बहुपेरके, निमि जीव बन्धन । मुमन मो-
 ही सोपामने, जो आये हरिके भंग ॥४४॥ मोन गजग अर पो-
 गिनुं, हेनेहे हार असुन । होनुं काने कुमुन हेन्धिये, कोवन सुंदर
 फुल ॥४५॥ आरनो पादोप जनेकहे, कासीक जावन काव । पुण्य क-
 डे ओहि सोदोपके, नेहे सुंदर इयास ॥४६॥ कुमुनमाळा बहु कडमें,
 पेहे इयास सबाध । निरन्तर सब धिनी बाधकुं, नावन मुनिजय
 राम ॥४७॥ मान लावकी मननी नहि, मोरन बहुविष नाथ । बन्ध-
 बन्ध ओही रागकुं, जाहि सुने जगवान ॥४८॥ बार्जिस हे बहु-
 विषके, या बाधे लं पन बोल, बाजनहे ॥४९॥ त्याही, नाकि ना-

बत कोष तोल ॥८९॥ जेहजेह गुनहे जेहिमें, तेहिनेहि आपन का-
 म । अबगुनकी एसी सही, ना पूछन कोसु नाम ॥९०॥ एसा गुन
 आपो नहि, जाने रिहल राज । अब रहे रहे दरबारमें, पेट भरन-
 के काज ॥९१॥ अब देखी सुखमय ओरको, दिये न कीजिये होस ।
 एसो गुन नहि आपमें, तो दिजे किनहुं दोष ॥९२॥ जाही कहुं
 जगदीशकुं, तमहि भये गुण प्राप्त । जेही गुनहीन जमहे, इनकि
 बही अपारम्प ॥९३॥ अब ऐसी अनादि रीनहे, के भयी अब मेरे
 भाग । भला सुं होयनो काहा भया, अबनो करियो त्याग ॥९४॥
 दीनबंधु दरबार सुनी, मे आपो हुं महाराज । अपम बढाउत आप
 हो, नाथ गरिबनिवाज ॥९५॥ मोटी नजर करी मे'रकी, देखोहो
 दीनदयाल । श्रीमहजानंदके राज्यमें, कहिक निर्भय कंगाल ॥९६॥
 ठाकुर तम ठिकही करो, नहि दुखहे सुख शिर । मेरा मन अचि-
 रिण, भरन नहि सोय घेर ॥९७॥ अब अबगुन मेरा आप तमे,
 देखो नहि कपुं दयाळ । अर्भक करे अपराधके, नी नाथ नजन नहि
 बाळ ॥९८॥ बहरमें अपराध अनि, बहुविध करही बाळ । मान न
 लावन मनमें, करन प्रीने प्रतिपाळ ॥९९॥ अब कृपानिधि एसीकरो,
 करन हुं करमाय । लहि बडाह आपकी, सुख दीजिय अब दयाम
 ॥१००॥ सुखसागर तम दयाम हो, कृपाकु सुखके कंद । हो नाथ
 निष्कलानंदके, सुखनिधि सहजानंद ॥१०१॥ इति श्रीमदेकविक्रम-
 नवर्तकीसहजानंदकामिष्ठियनिष्कलानंदमुनिविरचितगुणमाहकमधः समाप्तः ॥

गुणमाहकः समाप्तः

श्रीकामिनीरावको विजयदेवराय ।

श्रीनिष्कुलानन्दमुनिकृत—

काव्यसङ्ग्रहे

हरिविचरणम् ।

सोरठ—मंगलरूप महाराज, राजाधिराज करना करी । निजजन
हितकाज, आज राज मन मे'र घरी ॥१॥ सबके डपर जेहि हयाम,
धाम अननके जेहि घनी । सो प्रसुजी पूरन काम, क्याकि मोदप्य
नय जगन गनी ॥२॥ सो पूरन पुरुषोत्तम, प्रगट भये जगहिन हरि ।
क्याकुं निगम कहे अगम, सुगम सो हे नरनन घरी ॥३॥ अक्षरपर
अविनाश, जास प्रकाश आ जग रये । सो करम कळिमळ नाश,
मनुष्याकार मोरार भये ॥४॥ रोडा—ऐसे श्रीधनश्यामकुं, बंधु चार-
मवार । हरिविचरण हरिकथा, कहुं अब करी विस्तार ॥५॥ सुंदर
वेश सरबारमें, छपिपा छबिको धाम । द्विज धर्मभक्ति सुवन, प्रगटे
श्रीधनश्याम ॥६॥ चोणई—प्रगट भये प्रसु पूरन चंदा, निज जनके
घर देन आनंदा । कपटि कुटिल कुकर्मि कुमनि, ईनकुं सुख रहो
नहि रति ॥७॥ पापी पार्वंडी परत्रिय रता, परद्रोही परधनहरता ।
ऐसे दुष्ट देखिके क्याकु, करी करना भये प्रगट क्याकु ॥८॥ सुभग
वेश सरवारके सांई, गाम नाम हे छपिपा सांई । तामें द्विज बसे
सरवरिया, परम पवित्र भाषके वुं भरिया ॥९॥ पाहे हरिप्रसाद
पूनिता, निनकी पत्नी पाला पनिवता । धर्मधान दोउ दंपति देखी,
भक्ति बेराग्य ज्ञान विशेषी ॥१०॥ निनके सुवन प्रगटे बहुनामी,
शिष्य प्रज्यादिक सबके स्वामी । संवन अठार वरष साधविशा,
चैत्रशुद्धि नौमिकी निशा ॥११॥ दवा घटिका जाते जगदीश,
प्रगट भये सुर नर मुनिईशा । अपर्मसर्ग उपापन काजा, धर्मसर्गको

स्वायम्भुव राजा ॥१२॥ बहुत जीवहुं करव अपारा, जाये जाव
 सबदे जाबारा । सन सुधर्मी शुभमणि वारे, एहि सब जग अपेहे
 सुजारे ॥१३॥ धर्मि दुष्ट दगाके काना, ईशके घर जये बहु करना ।
 दिव कहनी जग पटवामा, तेमेहि जरी भग्न अवासा ॥१४॥ सन
 सुजह दुःखद दुर्मणि, कर घनदयाम नाम शुभ अनि । केनमेक
 दिवस रहे एह नामा, पिछे जाये अपोप्या नामा ॥१५॥ नही रहेहे
 किनमेक हज, पीछे त्यामे बलिहे जीवज । जन्ममें जये करम एका-
 हजे, तेहि दिवमें सुधर्ममें निकसे ॥१६॥ सोना—कर लजी बज-
 दयाम हरि, लेहे बजकि बाट । अह लजी संवधीको, बलिहे बर-
 नितार ॥१७॥ चोलाई—बहोन दिवस कीरे बनमाई, हेने चोना
 सो करनी न जाई । सर सरिताके विमल बारी, गिरि लहर अनि
 सुनकारी ॥१८॥ बहुत रबी बोलन बहुबानी, करन बारबर बाज
 सुहानी । सो सब सुनन दीवदयाळा, किरन बनमें भयंभनिवाळा
 ॥१९॥ किरना किरन चिन दिव बहु, हेनेहे बन गिरि चोना महु ।
 पिछे जाये मुक्तमाथ माई, रहे बाक नाम जाये लांही ॥२०॥
 त्यामे जायेहे दुटोन वारे, महादल भगिनी मायाजीके घरे ।
 भगिनी मायाका करी कन्याका, त्यामे बलिहुं दयाम सुजामा ॥२१॥
 दिने गोपाळयोगी बनमाई, बरस एक रहे चोने लांही । योगकला
 सब बलिबी जाये, शिखि गोपाळयोगि निखाये ॥२२॥ इनको काज
 करिके महाराजा, जने बहुत जीव तारन कामा । त्यामे आदिवा-
 राह तीरथा, कोटिकोटि जग हरन दिया ॥२३॥ एहि तीरथमें जग
 क्यो रहेहे, निज सबजहुं हरजान अपेहे । पिछे त्यामे बलिहे सुजामा,
 शिरपुर जाये जाये जगबामा ॥२४॥ बाहेर चोना कहु बानी न
 जाये, मिदुबाहुन हे निरहीको राये । मिदु मेंबामें अनि अनुरागी,
 बानुर आस रखन हेन त्यागी ॥२५॥ लां बने हरि बाहुन जग,
 हेनाके सन जमन अनंतु । त्यामे बलिहे जाव महाराजा, नक-
 लया बरबल हेनन कामा ॥२६॥ लांहि नर लज योगीके नामा,
 जयेहे जाव बनहीके नामा । रहे तीव दिवस हरि लांही, जाये
 बालबाहुन तीर्थमाई ॥२७॥ तेहि लजमें रहे दिव तीना, तीर्थ-
 वासीहुं हरजान दिना । त्यामे बलि गंगामागर जाये, लांके रहे-

भार हरनाथ बाधे ॥३८॥ अनि ज्ञान कैराय असंधी, त्वांसे बनिहं
 आही उद्धृषी । कविनाथसे आये सुखसिंधु, वल्ल निज त्वां रहे
 हीनबंध ॥३९॥ त्वांसे आये पुत्रबोलावली, ऐसे दृष्ट अनि अनि
 वृत्ति । सोनो वरपर महीनुवा, हरिद्वारसे असुर नाथ दुवा ॥४०॥
 मुख असुर अनि अचचना, नाहुं ऐसी बनि जगचना । आदिपुरमें
 आये अविनाशी, निराली निदान भये त्वांसे वासी ॥४१॥ त्वांसे
 बनि भाग्यसुर आये, सम्यक्ता नाथ हे जीवको राधे । ऐसी त्वांसे
 वरवीको सेवा, वरिदार सुन जपो शिष्य बरेवा ॥४२॥ नाको कही
 कल्याण महाराजा, पिछे चले राजाअधिराजा । त्वांसे आये ऐं ह
 रात्रिये, दिने हरकम सबहुं हरिये ॥४३॥ शिवकांछि विष्णुकांछि
 ओई, आये श्रीगणेशे निगंई । ऐसे किरत अवधि अविनाशी,
 दृष्टदमक संगम सुखराजी ॥४४॥ रोरा—रपांरपां बिचरे जगबनि,
 नृधियर जगनाथ । त्वांसे जीव जेहि धिये, निजको जगो कल्याण
 ॥४५॥ त्वांसे अजाये जेहि जग, निराले मयसे नाथ । ओहि जनाथ
 सब भये, होये न कबहुं जनाथ ॥४६॥ रोरा—पिछे सेनुबंधरासे
 आवे, आये नाथ त्वां जगदगरे । ऐसे सुंदर आनंद सुहाई, रहे कांछे
 क दिव आये त्वांई ॥४७॥ पिछे त्वांसे चले महाराजा, आये श्रीहरि
 सुंदरराजा । अनुरि त्वांसे कुमारिकल्याणे, वल्लनाथसे वनूजी आये
 ॥४८॥ जगार्थक जग आदिदेवासे, चलेहे अमिषाचक्र ऐं हसे । रं
 दुर जगनाथक जगबनि । त्वांसे ऐं हकारण कही ननि ॥४९॥ पिछे
 वधारे मानकपुरमें, अनि जगमाह भरे हरि हरमें । नापी रेवा बही
 साधकबनि, एही उद्धृषी आये साधकबनि ॥५०॥ भीमनाथ आये
 जगनाथ, बहुत जीवको करम कल्याण । त्वांसे चले हरि धिद्वि
 धिरे, आये नाथनाथ सिंधुके नीरे ॥५१॥ त्वांसे आये हे गुणविपाने,
 अनि कर्षे जगोहे नम लामे । पिछे जांगेहे लोहके नाथे, निज जाल
 रहे वनू लामे ॥५२॥ पिछे आये सांगरोजक काहेरा, बहुत जीवकर
 कही हरि महेरा । ऐसी भूमि बनिज पुनिना, कष्टक मनारथ मनमें
 किना ॥५३॥ जगको भोज वधाव हुं आंदि, ऐसे संकल्प करे मन
 माहि । त्वांसे वनूजी लोका वधारे, सबदि जनहुं हरण वधारे ॥५४॥
 त्वांदि बलनहे त्वांमिहं संगे, त्रिये चलेहे त्वांनि अम्यता । त्वांसे

मोटेरे मुक्कानंदा, सब संतनकुं देन जानंदा ॥४५॥ तेहि नाम बा-
हिर बाबडी, बेठे बाप निहां दोउ पत्नी । ब्यामिके संत एक निपां
जाये, करी चिनय लाये जगो माये ॥४६॥ लोहिं आयके बेठे बहु-
नामी, संत सब बेठे शिर नामी । पृथक् लागे परस्पर बाना, केहे
एकएकहि बिखाना ॥४७॥ सुनिहि संत बचन भये राजी, कपेहे
संत सो मिले मोय जाती । कहे हरि रत्नो तो रत्न जाहि, ओर
ओर मन मानन जाहि ॥४८॥ संत कहे बहे भाग्य हमारा, जो रहना
होय नाथ तुम्हारा । नाथ कहे हम रये नृप संगी, ऐसे हरि करी
रये वसंगा ॥४९॥ रोह—रये लोभमें साधु संगे, सुखसिंधु पनइपाम ।
त्याग वैराग्यकी चारना, करनहे जानुं जाम ॥५०॥ इति श्रीलोकमान्य-
मुनिविरचिते ह्रीं विष्णवन्दने त्रयो विंशति ॥१॥

रोह—किन्तुनेक दिवस लो रहै, संतसंगे सुखपाम । पिछे चलैहे
महामनु, देखन नामोगाम ॥१॥ चोराई—सोरठ देशमें किये सुख-
कारी, कहुं सो नामके नाम बिचारी । काणक नाम माळियामें
जाये, कथाहि भक्त बसत मनमाये ॥२॥ कालबानि नाम अग-
जाई, कथा रहन भक्त परबनमाई । केचोइ नाम नाम हे महा,
कथाहि भक्त जेठामेर बहा ॥३॥ नाम मांगलुं जह आन्वा नामे,
जाये हरि नरसिंह द्विज चामे । वीरकागामे जाये सुखरदा, कथाहि
मिले नामी रामानंदा ॥४॥ बाबडा नाम मेघपुर जाये, कथामें द्विज
बहुन जीमाये । लोले मानाबइ जाये महाराजा, कथा हरिजनको
बहोन समाजा ॥५॥ भीमली पाहोइर जगुं पंचाहु, सीत माधवपुर
गयेहे दयाहु । समेषा सुप्रेम नाम बनधली, भक्त कल्याने भक्ति
करी भली ॥६॥ औरनगइ जाये जगदीशा, भक्त प्रसा सब अम-
रके ईश । निपां मनमें पुं पारे महाराजा, करनो मंदिर भीक-
लाके काजा ॥७॥ सत्यसंकल्प असत्य न होई, बापेहि चाम जाने
सब कोई । एक दिन आप गये कुंनियाना, देखे गयेहे दयाम
सुमाना ॥८॥ मादेर नाममें भक्त हे मारी, सिसरि जाये जाये सुख-
कारी । जमुनाबइ पुर हे चोराजी, देखी भक्त भये मन राजी ॥९॥
कनेनि सांकली मथहि गुंदाहुं, जेनससरमें जाये दयाहु । जेन-

पुर अरु नामोन नामा, अरु जेन त्यां गये सुखपामा ॥१०॥ रवा-
 रिङ्ग रामपुर मोरे, गोरबियाळी गये सुखाकोरे । जे जेह नाम गये
 रये राने, ते तेह नाम जे कचे व जाने ॥११॥ रोरा—एहि भानि हरि
 बिचरे, भूमिपर भगवान । ईई हरबाव आपको, कयो बहुको कम्पाम
 ॥१२॥ बाघेर बसे बालाकमें, अरु अग्नि भाविह । बनहयाम किये
 गो'लबाबमें, सो कहूं करी बिबेह ॥१३॥ बना सिमर अरबवर,
 बारबटोळि आये हगाम सुंदर । नाम रामुला बसेह बाघेरे, आये
 नाम बागले एह केरे ॥१४॥ सेरियाळी गोरबका नामा, गाबकहे
 होई बने सुखपामा । पिठबदिमें बघारे प्रभुजी, एह अरुकी भक्ति
 अग्नि रजी ॥१५॥ मवा पेवनपुर ललाजा, गये सिहोर राज अधि-
 राजा । आबनगर बसराजे आये, राजपीपजे अरु मय आये ॥१६॥
 नाम गहाळिमें अरु भलेरे, प्रभु बघारे निहां बहुबेरे । नाम बना-
 डि सुंदाळा नामा, मालपुरामें रहे बह जाया ॥१७॥ आये बामो-
 र नाम रजिपाने, रहे गहवे सोहे जग जाने । बंभी बबिअ अग्नि
 हरिजय, रहे त्यां भाव करी भगवन ॥१८॥ करे बहोन समेपा त्यां
 मेळे, भये अरु संन त्यां भेळे । ईई हरबा स्वरका दगाले, किये सन
 बहुत सुखाळे ॥१९॥ आब माभर्षि बाबरी अपारा, किये अमंन
 जीबके बद्धारा । त्यांमे अहि किये जेह नामा, सुनहो सचे कहूं
 मिनके नामा ॥२०॥ रोरा—कहूं काठियावाळके, सुंदर नामके नाम ।
 कपो'र्या बिचरे जगपति, सुखद सुंदर हगाम ॥२१॥ बाघे—मोना-
 ला लालनका नामा, अहनाळा बनोठ भयेने हयामा । बगामेहि
 नाम निंगाळा, निर्भी नाथ जय भयेह निहाळा ॥२२॥ पीपळीगा
 हगोराळांमें आई, लाजपर सुरके सुखदाई । सरपई सिंहावर
 रये हे, केरिये प्रमिलपुर भयेह ॥२३॥ बाहा नाम अममपुर बळे,
 बचे शाप्पादि कियेह गगळे । रोहमाळा वाटनर बानवि, रानपुर
 गये कहे कवि ॥२४॥ सनराळा नाम कडिये कारिपात्री, निगां ब-
 घारे प्रभु सुखदात्री । अरु आदिह बसे जिपां सारे, एहि नाम प्रभु-
 जीहुं प्यार ॥२५॥ मारिदह नाम समविपाकु, कुदळमें बघारेह
 हयानु । मोरे बरबाळे बहुनामी, आये सनमंगी दिन ल्यामी ॥२६॥
 रोसिद बेला सापर सुंदा नामे, नाम जीवना बघारेह नामे ।

सारंगपुरमें सुंदर इषामे, बहुत लीला ली करी सुखधामे ॥३७॥
 बगइ आनिना सुंदरिषामा, जनिगामि सान्नामर करे लामा ।
 चंद्र भोरमिषा बागइ बहनाली, जियां बघारेहे इषाम सुवाली
 ॥३८॥ भैरवजाकव लुपे करी लीला, बहुत संग ली जगेहे भेका ।
 नाव रहे बागइका मोई, जन्म लुग निरन्धि हरमण्ड ॥३९॥ नाम
 कोरका मुद्रामका मोई, नाम साराजहि पाछिपाइ जोई । कानि-
 बाइ चोकि ह रेकहा, जनाइ बांटाइमें जन्महे बहा ॥४०॥ बागम-
 पुर भीमहाइ नाम, लुगपुर रहे भन मगे इषामे । भोरइका सरना-
 वपुर सोइ, कंधेबाहिसे गगेहे निरमोइ ॥४१॥ पिपरहि मोईकुं
 हाथसमी, मोचबाच भोपरे गये सुखचनी । कहुका जनिगामि
 काकासरं, जमइव गयेहे इषाम सुंदरं ॥४२॥ कोरका रायपुर गोच-
 लामा, बाकिपा बासिके करेहे कल्यामा । नाम लंभाका जहनि
 केराका, लोहि पन गयेहे इषाका ॥४३॥ रासपुर जइ मांछबभारा,
 बावहि गयेहे नाम आधार । करिषामा निमकला मडाकुं, पिपमिसे
 बघारेहे इषाकुं ॥४४॥ देरहि नाम सरनाम पुमं, रहि राम चमं हरि
 भोरये । ऐसे जवनि अरन कानिके, इइ इरका लारे जवनीके ॥४५॥
 रोदा—कपाचिपी पिचरे जगपनि, सहजानइ सुखनाम । लोनां
 लारे जीवकुं, देइके हरनाम नाम ॥४६॥ जाव अरन जवनि कीपे,
 सुखसिंधु पनइषाम । हरि पिचरे बालारमे, कहुं नेहि नायके नाम
 ॥४७॥ चोपरी—जाइकोर आपे जविनाली, लनापुर गये सुखराणी ।
 नाम बदिपा मांछवे कहुनामी, दिगेहे हरनाम दासकुं लामी ॥४८॥
 नाम सिमरन मोपेना मोई, आपे मोइजइ इषाम सुखदाई । नाम
 मोमरा विरपुर कये, जमराजि चोलीधारमें गये ॥४९॥ कंदोरका
 पुचिबइ इषाकुं, लोसमेर गयेहे कृपाकुं । जपमेरा जाजिवा जमोरे,
 जायावइ आपे भन मोरे ॥५०॥ लुभेना राजबह लमोमरा, कानवहे
 लम जाइव लरा । पिपनिवा बहा निरमरा, राजकोरमें गयेहे मो-
 लरा ॥५१॥ बहामुन सरबार सुखदाई, आपे हरि जमाामी मोई ।
 कुंभनि जाइना राजवरं, लोच आपेहे इषामसुंदरं ॥५२॥ इति श्री-
 विष्णुसहस्रनामसुविचारिके इति विष्णुसहस्रनाम ॥५३॥

रोदा—कल्याण नाम ६ भूमिको, कल्याण जन्म जन्मजि ।

ऐसी ऐसीहि दामकुं, हरि किरनहे नेहि दिन ॥१॥ चोपाई—विठ्ठलिया
 नाम बेरनिषे, पुनारपुरमें अगुजी रिये । बेहि माननि मोहामें व-
 चारे, कबके मनमें आनंद वचारे ॥२॥ अमैया होन्वपार कावामें,
 जाये वाक्य कमपति नामे । अगुके नाम जाये अविनाशी, नम-
 चिरोन नये सुन्दराशी ॥३॥ जाडिया नाम जोखमें महाराजा, व-
 नापति नये अलके काजा । इडियाना वाचहि जोडिया, भादरेमें
 भास एक रिया ॥४॥ माथापुरसे नयेहें आसने, दिये अगकुं सुख
 काम न करये । कोठारीना जेना विपनिसे जाये, निजजन पय
 अनि हरनाये ॥५॥ मोरहि माधन केजलके गिये, जाम्बरेचिमें आ-
 निये रिये । कछ बागवने किये हरि नामा, कहुं वाचर अचहामेंके-
 बाजा ॥६॥ तुमा जावन बंरिया मोकारे, पनु वचारेहे चोहेर ल-
 कारे । नाम मोकारा मानुं नाचापरे, नाच वचारेहे तुजवनरे ॥७॥
 तुजवनरमें रहे कहु दम, देई दरस किये अम अमन । लामे नये
 आवहुवा कुहडी, ऐसी डीन अनि लीं अमडी ॥८॥ सावनरा दे-
 सतपुर हवाजा, आप न जिसे जिमाये कराजा । नाम वधोन अज-
 क अमवांवा, निपां वचारे ते आप अमवाजा ॥९॥ नाम कवा अर
 नाम मोवाजा, अमहिन किरन अमप्रनिवाजा । नाम बेरा भांगा-
 कि अलाह, ज्योहि वचारे इवाम सुखदाह ॥१०॥ वूडि नाम काहेर
 हे तेरा, जिपां किये हरि मोहोन बसेरा । काळानमाच बनिषा
 विचरडी, कोकदारमें रहे एक वडी ॥११॥ नाम सांवाच तुवागह-
 माह, नये कोरहिये आप हकछाह । नाम ललहिया कहुं लापेजा,
 निपां वचारे ते राज अचिराजा ॥१२॥ नाम मोचरा होन्वमें हवा-
 जा, देई दरस अम किये सुखाजा । चोहेर भांजडी नाम सेरडी,
 पनु वचारें माने वन्य वडी ॥१३॥ अरकरा नाम नाम समायोपा,
 दिये अगकुं लीं आनंद अयोपा । नाम सुदरा नजोह पुनहि, निपां
 गये हरि करी नाम बहि ॥१४॥ नाम केरा चंदरा वसधिसे, लीं अह
 अगकुं अमन किये । रामपुर मोहपुर नामा, लामे कांदानि जाये
 सुखपाया ॥१५॥ कोरवा नवा नाम पुचह, हरिजन दिन किरन
 हरि मई । कमदका मिहनामें सपाये, अचाडमें अलके अम जाये
 ॥१६॥ कंचकोर बोपारि रयेने, अमकरे नाम महाराज गयेने । व-

कडमर इमिरपुरमें, आये पाये जय जय कहें ॥१७॥ जापुह
 सावर आजेसर वरु, लाहि गये रहे आयेसरवु । नाम भीमा-
 सर मारायनसरि, संगि नाथमें गयेने हरि ॥१८॥ बहिषा कंदारि-
 या चिनरोहे, लां हरि करी दुष्ट नाम मोहे । विपत्ती नाम किहि-
 या बगरे, निपां गये मधु सुखसागर ॥१९॥ सांगमपुर नाम गोन-
 रके, सुखपुर गये आयेसर वरुके । ऐसे अवस्थिमें किरे अविनाशी,
 सांग सुखर इयाम सुखराइ ॥२०॥ दोहा—रामपुर रामोजमें, बचा-
 हे ले नाम । विजापरहे आयेके, कियेहे जय नाम ॥२१॥ मीमिर
 देवाके सुनिचे, सुंदर नामके नाम । विजयके दिन साधनी, कि-
 रनहे भीषणदया ॥२२॥ दोहा—हरिजन दिन आये इकबदा,
 मिरामी विजय नाम पाये जय नुरा । नामसरमें आये मिरमोह, आप
 दयाएक संग बहि कोह ॥२३॥ इयाम आरवा मंदसरि, देवराहि
 बचारेमें हरि । बुझाया एक नामके नामा, निपां गयेने भीषणदया ॥२४॥
 सांगमरा अंकेवाजिया नामा, सेवाव आयेहे दीवदया ॥
 मृद्धि आपके जयमें वुं चारे, इयां मंदिर होय एक सारे ॥२५॥
 ऐसे अनोरव कियेहे जय, में बहि करेमें सो जय । निबलि सायना
 सेवापर ऐसे, सामका करमह चहे गये ॥२६॥ बहवान ह नेमका
 सिपाही, जय नाममें आये सुखदात्री । बचादि बरमाना नामने-
 चा, कंवाजिये आये सुरमुनिईजा ॥२७॥ अहवाक्य अरोपे बहुना-
 मी, गिये मिचहिने समर्थ नामी । नाम समला सादियाद बादा-
 या, नाम नाबिये रहे जगनामा ॥२८॥ नाम देवजिया कठेचि कये-
 हे, एहि नाममें महाराज गयेहे । कमेजला रामगहि कहाये, कहुके
 सारिये चिन्मये आये ॥२९॥ राजपुर सेनामना अठियावे, मानके-
 लच मोहामर विधीयावे । निपां बचारे ले वमुजी आवे, देह हर-
 वान जय दुख काये ॥३०॥ इदुका सावर ह सिपाय्ये, दिये हरवान
 कानोमर दयाजे । इयामा समादि मरगवाजा, निपां गयेहे जयम-
 तिवाजा ॥३१॥ नेजमका जयका बोई होइ, चारना बटांमव आवे
 हरि सोइ । रामपुर कडका कयेहे, विमावाका कडकामें गयेहे ॥३२॥
 मोखका कोख गनेम मोखके, निपां रहे हरि एकान्ति मोखके । अरो-
 का नाम बायले बहुनामी, लांमे पिछे जमे समरव नामी ॥३३॥

नाम बहना बोहे चमड़ास, रहे ल्याहि इतिजी था जाम । नाम
 कुंवार्ये लांघरे सुन्दरारी, जनीपुरसे आयेहे मोरारी ॥३४॥ नेलन-
 नाथ व कहु कामंदरा, किरन करन हरि बाधन भग । नाम अर-
 नेज सुधारहे जगपति, देवताहे निजभक्तहि भगति ॥३५॥ रोह—
 नामुं नाम अच भावके, कर्पा बिचरे हरि भाव । हैरे इरावत द-
 वहुं, कियेहे जग विष्णव ॥३६॥ जैसे भक्त हे भावसे, जैसे नहि
 हे कर्पा । सेवा करन हरि संतकी, जनि अटा जगवां ॥३७॥
 बोध—बोनारपुर बरवाहि पुन्यचंगा, जियां रये राजनी जगचंगा ।
 नाम बोधहिमें राम रहेने, सब लोकहु इरावत दियेने ॥३८॥ साधर
 सारेण मिहारा नामा, जियां हरि करेने बिरामा । बाधका ना-
 जके भक्त हे नकि, वहु भाये देखि अटा ईवकी ॥३९॥ नाम बाहेका
 सेके सुनघरे, वहु कपारेहे नाम सांगामरे । नाम बोनारिये भाये
 अविवाही, जांसे भाये बोलेहे सुन्दरारी ॥४०॥ इति श्रीमद्भक्त-
 रत्नविमलसिद्धि हरिविचरणवधे ह्रीं नमो विभाग ॥३॥

रोह—नाम बोलेहे भावके, दिये सबहुं इरावत । निरखी जग
 निजभावहुं, जगद अयेहे जग ॥४१॥ बोध—बन्ध बन्ध बोलेना नाम,
 जियां भक्त रहन विष्णव । पंच जगद पीन हे बनी, बही देव न
 लजे बाधनी ॥४२॥ ऐसे भक्त देखी जगचंगा, अयेहे राजी भाये कहुं
 जसंगा । जगसंगी सब देखे बिरोधनि, सनकि संघाये अटा ब-
 नी ॥४३॥ ऐसे भक्त देखी अये राजी, बोलाये भक्त आविह राजा-
 जी । सुनहा राजाजी परम बिबेका, जाहि मंदिर करिये कहुं एक
 ॥४४॥ नामे बैठाये सुंदर भगति, जो तमहुं होये बाल प नमनि ।
 सब बोल्या पुताभाह हरिजग, जंगरजापी जामि बन्धवग ॥४५॥
 एह पार हनेमेरे हैगे, सो तम कहे नाम बिम हैगे । जगदव व हे
 मेरा जगका, करी रामने बोहोन दमका ॥४६॥ एह देवाये संग न
 डेरे, रहिके राम बलन लचरे । जो करो मंदिर जाहि महाराजा, तो
 रहे सब संगको जमाजा ॥४७॥ एं कहि जोरे सबे सुन बानि, नव
 बोले जनुजी सुन्दरानि । सुनहुं जगसंगी भक्त इवारे, करि हुं
 मंदिर सुंदर सारे ॥४८॥ ऐसे कहि मंदिर करावा, नामे महामोहन
 बचरावा । महामोहनजी बैठाये मंदिरमें, किये व काम महाराजे

अधिराजे ॥१॥ अहममोहव शोभन अनिग्रहि, वासे बेडाई जायकी
 मूरति । एतने काम करिके अहाराजा, । वासे जाये राज अधिराजा
 ॥१०॥ नाम गोगामे गये निराचारी, निवे ली जह सुरर कारि ।
 सोहि जाकह कादिगुर भदिवादे, जायनि नवागाम जांमादे ॥११॥
 कथिनाम कोठहिवा भर्मावाळा, एतमपुर बेहरा जवाळा । भिन्नर
 गावे गये मुनबेना, भग्ने संघ हने बहु संता ॥१२॥ नाम नरहने
 जायेहे नाथ, सोन धूने जय जगाये निज हाथ । नाम नाथदे हे अन्न
 उदारा, त्याने पपादे धनु बहुचारा ॥१३॥ कछम नाम निरति कह-
 लहे, जमे अन्न नाहिजे रहनहे । कथिवाळाकि कहुं कला बडाई, बेर-
 मबेर कपी जाये सुखदाई ॥१४॥ अमना अहोळ होमके रयेहे, जसका
 नाम धंपुके मयेहे । येमे थाळये किये भगवंता, ईई हरक बहु उदारे
 जंमा ॥१५॥ रोदा—वारामे बहु नाम हे, कहुं नाहिजे नाथ । जगजी-
 वम कयांथा मये, जये मो वृत्तकाज ॥१६॥ अहोमरके चिंतकी,
 कहुं मनीके नाम । सोई जाय अन्नादि, कपी मयेहे सुखपाथ
 ॥१७॥ वारण—नाथिवाळा अरमहे बहुचारा, गये वृत्तादि नाम
 आचारा । जायेवा करोवामे बहुगामी, जाये वृत्तादे जांगहे जा-
 मी ॥१८॥ ऐचमी निवासी नाम लाहेना, निपां जाये गये अमबेना ।
 ईईहरमज आवगुलमाई, नाम मोलाये मयेमे सुखदाई ॥१९॥ मिनकी
 मुंजेल मोराळ नामा, दुधेजमां बहु किये विमरामा । नाम मोरमज
 उदवाळा अन्नाये, वृत्तपुरमे रये हरि राये ॥२०॥ नाम ऐवाण गये
 अधिमाजी, वांचामरमे रये सुखराजी । मंगदि भिमोद वाचक-
 मामा, निपां वपादे ते सुखपाया ॥२१॥ नाम मोरमज अर्ध मुद्रमा,
 वेरे वपादेहे अक्षरम हाता । ऐहरदा दापोम नाम नांका, निपां
 गये रये जाये भगवासा ॥२२॥ वनामज कर्ममज कैरे, नाम जो-
 कये सुंमाच सो तेरे, घग्गघग्ग वरनाम्यके वासी, निपां बहुत र-
 हे सुखराजी ॥२३॥ किये सयेवा अममज जयेना, निपां चिने मज-
 सोनी बहु संता । किये हरक हरक दिव लानी, किये संन मृन्मी
 बहुगामी ॥२४॥ पिछे किये लांदि मरिह नीका, नामे बेडाये अनि मू-
 रति मनीका । वांचे नाथ वपाथ सुखकारी, करी हरकम बहु भ-
 मारी ॥२५॥ जोमो जय हरकम करी, सोई जय मयवेरा न कर-

ही । मनमयी संनकुं जावे कैरे, ईयां जावना होत मसैये ॥२९॥
 राधवीसी प्रबोधनी एकादशी, विष लेहे त्यां जावना हुंमसी ।
 ऐसे आगम्या करी हरि जावे, जात्री लीनी सब जन विरवावे
 ॥३०॥ पिछे पचारे प्रभु जेहि नामा, मुखो मने कहुं लीयेक धामा ।
 नाम सत्राया जांगा द बखोरे, रोज्य नामरोज्य जगद हे मोरे
 ॥३१॥ जेहवेपरे प्रभुजी पचारे, नामसंहाये जायंद पचारे । कमल-
 ली बोरिवाची ओ दवे, नामरण्यामें राज हरि हवे ॥३२॥ कमलोरा
 कमरेड बाकोरकुं, मने हरि त्यां ऐन्हे डाकोरकुं । नाम पावना
 हिरंज चुलेने, निर्या मयेने जावे आमयेने ॥३३॥ वरनाम्यमे वाक-
 वि दिजये, कहुं नाम हरिजय हे जिसमे । बांधनी नाम लेनाम्य
 लीपनाम्ये, निर्या लीहरि कहुंवेर आय्ये ॥३४॥ नाम पाकज जावे
 मंचोवावे, देई हरज हरज वयावे । नारायण सोजीनरा मोई, रोज-
 ज कोठाची ऐन्हे रोई ॥३५॥ कानि मंगरोज्य मयाली परिपजे, लं-
 जीवाहाका जन जन हजे । वसु जनंदरे मयेने महाराजा, मये ना-
 मरये निजजन काजा ॥३६॥ चोर लेखा एवायज हवे, नाम पना-
 ना वजायमें मये । निर्या वसमहे कहुं हरिजय, ऐन्ही जयय त्यां
 कियेहे जगज ॥३७॥ अनि नामार्थि ऐन्हा त्यां हयाज, पिछे चले
 ऐन्ज जन नाम । नाम हाथरोली वयसर बाळी, मये विमोदरे हयाज
 सुखराणी ॥३८॥ बहिषाद विषमज पचारे, नामनोमिसे जायंद व-
 चारे । नाम हुंहाय विषज हेगाये, दिये जगकुं हरहाय हयाये ॥३९॥
 रोरा—नेसे हरि चिदि जयनी, किनी चरम भक्ति । जो पदापर
 जन हे, वाके आय्य अमिन ॥४०॥ बाणाई—नाम जरेंदे मये सुख-
 मिधु, मेमदावायमें जावे दीवधु । नाम पदपद सुत्र हे सारे,
 कहुंमरये प्रभुजी पचारे ॥४१॥ कडनाम्यमें जायेहे कृपाकुं, मये
 मोरये जन प्रतिपाकुं । अनिरोति चंदहिये मदादेव, निर्या मये हे-
 बाधिरेव ॥४२॥ सुखज सलकि घोडामाये, हवे हाथरोली जायंद
 चरये । पुना नाम अद पांडवारी, निर्या पचारेहे हयाज सुखराणी
 ॥४३॥ नाम मार्कण द केवारा कवाई, हरिपूर मये सेन सुखदाई ।
 नाम नामही मईजे महाराजा, जाये विस मोमर जन राजा ॥४४॥
 ह्रीं श्रीं नमः ॥

रोह—कन्यपुत्र ५ भाग्य भूमिमें, जहाँ बिचरे जगन्नाथ । इनके
 सख एक बहि, कहुं सुखमें कथा बान ॥१॥ जोर—जैमपुर जब
 बचानाये, श्रीहरि भाव बचारेहे नामें । जैमपुरमें जब बाचन, नि-
 दा किये बभूये जगन ॥२॥ बिच जमाये निपा बहुबिधि, बभू परचा
 जमाये वसिष्ठ । आप मामभी जमाइ जीवन, जगन्नाथभजन भ
 गवत ॥३॥ नाम असमानिमें आपेहे आपे, नाम कैसेहे जब दुःख
 काये । नाम हाथिजब कबजा कहेगुं, त्याहि हरि हेन करि रहेगुं
 ॥४॥ नाम बेनाम्यहि हे बहि बाना, जिया बचारे बभू जगन्नाथ ।
 नाम हेनाथ गमिजमें नपहे, नामनामाही नाम्यज्जी रयेहे ॥५॥
 जोररा जैमदाचारे महाराजा, त्या जह करे करमा लागे काजा ।
 जमदाचार् आपे बरिवाणी, दुष्टदमन सनन सुचराणी ॥६॥
 नरनारायन देवकी भूति, की भदिर बेठाये बद्रिपति । कोहेरके
 जाजब लवहुं जमाये, किये समेपा सो कछे न जाये ॥७॥ जीनके
 कंका कईके दपानु, चमेहे नाम जनपतिवानु । कोहेर मोररे मोरारी,
 माये नाम त्या निरख बारि ॥८॥ जहाजमें आपेने जमकेला, रवे
 राम त्या केन कबिया । बचारसय नाम ओला नामे, नये हरि रवे
 राजनी ५ नामे ॥९॥ नाम बभू बहममें बालन, आपे जोरन नाम
 बेनि विगन । नाम बलिपट हुंजानि नामे, नाम आपे करजीसब
 नामे ॥१०॥ नाम बांगरवा बारदिपुये, आपे नामनोत्र जगने सु-
 रये । जेह नाममे जग भावसार हे, नामहे सुखन सब उधार हे
 ॥११॥ त्याहि बचारे बभू करी पीति, देवी एव जगनकी रीति ।
 बसाई नाममे जग हे जारी, माये हाथमे निर्भख बारि ॥१२॥ वि-
 सनगरकी बरनुं हुं बाना, जाई पचारे ने जब सुखदाना । संन
 सहिन कोहेरमें बचारे । निजजन मन मोर बचारे ॥१३॥ नाम गुं-
 कपामें ब रवे गोविंद, नये बहमगर सुखद । बहनगरमें रवे हरि
 रानी, दीये सुख जनहुं बहुपानी ॥१४॥ रोह—विचरन ऐसे वा-
 ल्यज्जी, भूमिपर भतभाव । देवन देश जब नामहुं, जनहित
 जीवनदाय ॥१५॥ जोर—नाम जगामन बसामें जाई, त्या हरि
 संनकी भंडकी मोलाई । नाम अचठार हे एक सारा, त्याहि बचारे ने
 नाम आपारा ॥१६॥ सिनपुर जाई किये समेपा, करे जसब सो जग

न कैपा । किये धुन जामनीके सुन जामा, निछे प्रभुजी बोहे सुन-
 चाया ॥१७॥ पारनपाहि करज्जय बपारे, निजजन सब मोह बपारे ।
 नाम अकरोहे गये भगवावा, दिने सबहु दरवाज दाना ॥१८॥ मेसा-
 बाये भीमदाताज आवे, हरिमन्त आबहुं जिमाये । नाम बामनवे
 आवे बहुनामी, करे हमोह निजकर लामी ॥१९॥ नाम मेरिने गये
 गिरधारी, देवी भक्तको भाव अनि मारी । नाम गवाहा बिहार
 मेवासा, रहे राम आवे अविनाश ॥२०॥ बिजापुरमें बसे हरिजन,
 निपा गयेहे आवे भगवत । सिद्धपुरमें आवे सुजाता, ऐसे किरन
 कल्याता ॥२१॥ नाम नाम लाम्बराहा मोई, प्रभु बपारे अनुदवा
 ओई । प्रांतिपुरमें प्रभुजी बपारे, बहुत जीवके काज सुबारे ॥२२॥
 नाम मानमे आवे अविनाशी, किये जन सुखी सुनराशी । नाम
 बाहरिमें नाम गयेहे, यहि होयेक त्याहि रयेहे ॥२३॥ नाम उवाये
 आवे भनमगे, जन तियाये अनि दृष्टरंगे । कोनबहा एक गा-
 मका नामा, निपा गयेने सब सुनचाया ॥२४॥ बामनका नाम
 बन्धबन्ध, निपा गयेने जनजीवन । बादरेऊमें दिने भक्तकोरे,
 आवे सद्गुरु चाह त्या मोहे ॥२५॥ बामनमें आवे हरि आवे,
 हरि वरदाय जनदुख काये । नाम माधासुन गये मुकुटा, निजज-
 नहुं दिनेहे आनंदा ॥२६॥ नाम मंदासय गयेहे बाका, बहुत जी-
 वहुं कियेहे मनावा । कदवामिधु गयेहे कुंभाने, कही राजपुर हे-
 कया दयासे ॥२७॥ दोहा—जेहिजेहि नाम गये रये, कये निजके
 नाम । रमाके कै रहि गये, सो न कये नाम नाम ॥२८॥ बरनाम-
 में हस्तिन दिश, नाम सुनके नाम । मो कहुं सुनिगो सबे, उपा
 गयेहे पबदनाम ॥२९॥ दोहा—नाम बाकराम गये बहुनामी, सुं-
 हर दयाम भनके लामी । आनंद नामे गये मानपनि, देवी दुष्ट
 दासे वर अनि । ३०॥ बाकराममें आवे सुनकारी, रहे राम भक्त-
 भगदारी । सोहेर बहोदरे आवे सुनवाना कहुं कहुं मे नाम
 हिकी जाना ॥३१॥ दूध प्रभु बपरावन काजा, आवे सामैने नज
 बहु काजा । नामने काजने पदं बपरागे, करे विनय परे प्रभुके बाये
 ॥३२॥ किति पूजा बोजन प्रकारा, भुव दीव कर भारती बनारा ।
 कर सुन जोही कहुन मरेदा, दय दे गुमारे कही नामे शिशा

॥१३॥ पिछे प्रभुजी आयेहें चत्तारे, जाये दर्शने बाहर लोक सारे ।
बड़ेबड़ेके भोड़हें माना, अनि साधार्थी देखाइ भगवाना ॥१४॥
निर्धारये हरि दिन नीचा, पिछे चले प्रभुजी घरीना । उपांगुण
गये जग आचारा, त्याग्यो किये जीव भवबाग ॥१५॥ रोह—ऐसे
अदब अदबि करी, जगजीवन जग होत । जेहि जन निरन्हे बाधकुं,
भो जाय वहि जगनिकेत ॥१६॥ चोपाई—एकलपारे जाये एक
इंसा, हरि किरि करे इच्छा पाबना । गाम इन्सासे जाये इगानु,
लनीपुर बचारे कृपानु ॥१७॥ गाम बादरे जाये पर ब्रह्म, नैनि-
नेनि जाकुं कइत विगम । सरसधरनीमें जाये हरि जाये, बाध नि-
रन्हीके जग सुख पाये ॥१८॥ गाम सोनवे गये सुखदाई, रंहे
राम एक हरि त्याह । गाम दोरामें जायेहें इगानु, भक्तवत्सल
भक्तप्रतिपानु ॥१९॥ गाम इकारिये रंहे हरि रामे, त्यासे प्रभुजी
चलेहें प्रमाने । गाम सितवर अछइर जाये, हरिजनके सब अनि
जाये ॥२०॥ रोह—परमारथ होत कारने, किरनहें गामोगाम । दूर
निकट देवा बिदेकाकुं, मनन वहि बनइयाम ॥२१॥ एनि श्रीनिन्दुत्तम-
रनुनिविष्टिते हरिविचारमये रचमो विनामः ॥२२॥

चोपाई—पिछे प्रभुजी गये साहेसरे, त्यासे जाय नमोदा वनरे ।
मापीपुरमें रंयेहें महाराजा, किये कृपा करी किरके काजा ॥२३॥
रंये चोकीमें रजनी जाम बाक, त्यासे उठके चलेहें सचाद । त्यासे
जाये गाम कोसाला, नापी सरिता वनरे दगाळा ॥२४॥ रघुनाथमें
कियेहें वनारा, जाये दरशन जन अपारा । सुख बाहरमें जाये
सुखकारी, निरन्ही निहाल भये मरगारी ॥२५॥ जे जन निरन्हे बाध
भेनुं भरी, सोये अनाथ भोये पिछे करी । जाने अजाने जोये अवि-
भाशी, सो सब भये हरिधाम निवासी ॥२६॥ ऐसी मूर्ति सुरममें
आई, करी लीळा जगमन आई । धन्यधन्य ए भगवन्की भक्ति,
क्यांहि बचारे जाये मानपनि ॥२७॥ दिवस सप्त निर्गल बाध रंयेहें,
त्यासे प्रभुजी पीछे गयेहें । हिरन किरन हेंत वरदान जनकुं,
देखत गाम पुर वसनकुं ॥२८॥ रोह—धर्मदुषर धर्मदुरे, जानन किये
विचार । एक मुमुक्षु जीव दिन, तारे बहु नरवार ॥२९॥ चोपाई—एक
दिव हरि आपने उभने, निरन्ही लाबो मिगो जन भने । दार अपार

एहेराये माधकु, माये मिनाई अमाये माधकु ॥८॥ दिनेहे हावाय
 अमकुं हवाय, माये चने प्रभु धाम काळ । विषमिसे प्रभु हवे सोई
 पावे, माये हवाय चनेहे सवाये ॥९॥ वरक मायसे माये मायवावा,
 मिअसेचक सन हेउणु माया । वरकचरक चमंदुर वर, त्रिधा वजन
 विवेकी हरिअम ॥१०॥ मय अमय ह मार अमारा, मिअकुं नवाली
 दिने विरवारा । मोहोन मन वच जेव देवे, वर विव लाली पुदच
 न वेवे ॥११॥ मोचन मोचन दिने माया लना, जीअकुं मिनेहे अमर
 अमचने । मोई अमने कही वहु बाना, प्रभु बलाये महज्जवहु माझ-
 ना ॥१२॥ मोई सुअके अमर आटी वारी, जानो न वचरे विवकी
 वचारी । पिछे हावाकी मरम आई मारी, मोचे वचारे वेरे सुचकारी
 ॥१३॥ विधी माय आई महमह गीरा, होव अणमसे चमंदु गीरा ।
 पिछे मोमाये माय कही हेना, मय मने वाई होई लचनेना ॥१४॥
 लाली पाव विमय वहु कीया, राख अहाराळ में मुचकुं आ हीना ।
 पैमे सुअके सोने हरि मैवे, राख हवाये लचने न वेवे ॥१५॥ सुअही
 कही राख मुपारा । अमरसे हयो प्रभुजी धारा, पैमे कहि कये मा
 मयेवे, लाम वापयस वासदासे मये ॥१६॥ हेरा—विधिच भागरी
 वासदे, हरि करिहे लीळा लीच । हेई हावाय मवकुं, प्रभु माये चम-
 दुर लीच ॥१७॥ वापये—एक दिव माये जंकडेमरसे, हवे राम ली
 आनेद्वारसे । मोहेर जरोचसे माये अमवावा, दिने अमकुं हावाय
 हाव ॥१८॥ माय माय मोवा एक मारा, लाहि पचारेने माय माय-
 रा । मोमा माय कोसमहि कहेउणु, जीमादिसे अगहीचा हहेउणु ॥१९॥
 माय मोमोर माये लविमाही, अज काय फिय सुचराणी । माय
 कमोमने माये सुचकदा, केमोद माये रमेहे मायिदा ॥२०॥ पुचा
 मायसे वहु हरिअम, हरी रजनी दिव हावाय । मोहेर आमोद माय
 केरवाजा, लाहि वचारे मे हीमदयाळा ॥२१॥ माय कारेके रजनी
 हयेहे, भाज मायसे अमवाय मवह । माय मजरा वहु कायकाया,
 कयाहि रमेहे हावाय सुजाया ॥२२॥ माय मोकासिसे चने हवाई,
 कही वचारे हीम अविभाकुं । माय मायसे प्रभुजी वचारे, विधी माय
 अमय सुचारे ॥२३॥ माय कमलाधरसे हरि आवे, लव अमके अज
 लनि आवे । माय कदाव्यसे हवे जेहि अज, निरमी माय लो चने

बाधन ॥२४॥ ऐसे किरनहे नाच वृषवि, नारन जीव कारन कह
 कवि । जो जो मजरे चहे मरमारी, सोई जान कहि जमक हानी ॥२५॥
 मिमन मिमन मिमे बहु नामं, उपाहि वचारेहे श्रीपदपाथं । कपे
 केने रही गये चने, लखे संभारी केने कहि चने ॥२६॥ आस पास
 कहि अनुकरने, कपे कपुक हरि किये जे चरये । भक्त भक्तके
 नाच सब करये, हरिजनहुं चिंतन करये ॥२७॥ ऐसे किरी हरि
 जाये गहरे, एह धूमिके भाग्य हे उरुं चहे । श्रीपदपाथ सुनि
 सुनकारी, निन्ही सुन्ही जये मरमारी ॥२८॥ कहक जीवहुं हरपाव
 दिवा, केनके सुनी समान किवा । प्रभु प्रगट सुनी जल काये,
 हेरा प्रदेखापी जाये जल लाये ॥२९॥ जीव शिखासु जगनमें जाइ,
 सोनो सुनिके रये कहि कोइ । जे जलहुं भक्त कहि जानुं, सो सब
 नामके नामी से जानुं ॥३०॥ जाने बहुत भयेहे अवतारा, हैरी
 जीवका कियेहे उदारा । हैरी आसुरी जीव जो जगमें, सो सब
 चलाये मुक्तके जगमें ॥३१॥ आप धनाये उदारे जल जनि, बाकि
 मिमने न होये मिमनि । मरमार उदारे अवारा, सो सब जाये
 करन निरपारा ॥३२॥ दियेहे बहुत जीवहुं अवतारा, अनि सावधी
 बाधरी अगवावा । आप संवध अह धूमिके द्वारे, संन बानमें बहु
 जीव नारे ॥३३॥ सबसंगी कोई कोईकि बाने, नारे जीव सो कप
 न जाने । चिते किये आचार्यज होई, नारन जीव कारन कहु सोई
 ॥३४॥ एह बहुतमे कोयेको प्रसगा, जो मिने सो मिमन सुन्य असेगा ।
 ऐसे बहुतविध किन उदारा, बाहुं कहन न आवन पारा ॥३५॥ अनन
 जीव सीये हरि चारने, दिने सुन्य सो जान न करने । हेरा चिंदा
 कल गिरि उपाई, नारे जीव रहने उरुं न्याई ॥३६॥ पुर नगर नाम अर
 कोवा, निनहुं मिमि करे जल अदीवा । हेह हरण स्पर्शाको हावा,
 बहुत जीवको दियो कल्याणा ॥३७॥ बहुत बन्धी बलगहुं नारे,
 व्याघर जंघम बहोन उदारे । जोजो मजक जाये अनुधारी, सोनो
 सुन्य जाये अनि भारी ॥३८॥ नाको आचार्य जानो मन कोई, सब
 फिर हयाम जायेहे सोई । नामे जीवको होन कल्याणा, निःसंदेह
 एह बान निदाना ॥३९॥ सब कारनको कारन जेही, सब अवतारके
 अवतारी एही । सो नारन चरि हरि जाये, नारे जीव बहु भाव

बनाये ॥४०॥ हरि चिन्मयी कही बानी, जगत्तर कही कोये नहि
जानी । कलसी सुनके रहो भावेंदा, एसे कहलहे निष्कृष्टावेंदा ॥४१॥
नोरमा—हरिचिन्मयी बान, कही सुनी में देखी दुगकी । कपुं हे कपुं
साधना, कंसे न बने कवि कोरिसे ॥४२॥ इहे नीमिषुजकम्पमुनिवि-
रिहे हरिचिन्मयी बहो विनाम । ॥४३॥

रोमा—ओमो नाथ नदीके बने, कहां नव रहे बनइपाम । जव
बहाये कहां बाधनी, कहु सोये स्वच्छंद नाथ ॥४४॥ चोमदे—कपिसे
बांये हरि भावेंदुभरमें, बगिया पुष्टिया होनुं सरमें । मनोरमा
सरसु सरिना, नामें बाढ़ी बाध किम पुनिना ॥४५॥ बापरा नदीके
बाह कमला, नामें बांये बनइपाम सुखका । देखि कही नदी ओ
रावनी, नामें बाध बांये प्रामपनि ॥४६॥ बहि रावनी नदी बिसरि,
नामें बांये हरि कहलहे कवि । बानबाहुन नहरिमें बनइपाम,
बांये जोरमें संग सुखधाम ॥४७॥ गंगा यमुना कपुं बही गोपनी,
एह नदीमें बहाये प्रामपनि । गंगामागर अह कविमाधमे, बांये
बाध नाहि ठक मये ॥४८॥ रामेश्वर सिंधुके चारुन, नाहिमें बांये
बरनिराटुं । शिषकाचि विष्णुकाचिमें जाइ, एह नदीमें बांये
सबे सुखदाइ ॥४९॥ चंडरपुरमें विरमज नीरा, नामें बहाये इयाध
सुधीरा । चमैर नदी बांये सुखधामा, बजम नीर नदीके बाधा
॥५०॥ पमछ चिन्मयीकी नदी निहासे, नाथ बांये जव किम सुखासे ।
नाथीनदीमें बांये जव नाथ, दिसे हरनाथ जव किम सनाथ ॥५१॥
आंकिमें रही चतुर सुजान, बिनि नदीमें किनेहे काम । नरोच काहेर
बांये नदी देवा, बिन्नामिची बांये सुन देवा ॥५२॥ नदी नदी
बांये सुखसिंधु, माभर बांये हीनके वपु । भोगवनीमें बांये
जगबाना, भद्रावनीमें करेहे आना ॥५३॥ निमका बांये नदी
जमावनी, ऐसे बहाये नदी निरकली । शिपोर बांये ब्रह्मकुंडमाहि,
तामैं सगल शिपोत्री ओ नाहि ॥५४॥ गोपनाथे वीरनिधिमें
बांये, दाटा मवाकि नदी सुखदाये । चंद्रमगा विषाकाधके नामें
नामैं बहाये नाथ हुनामैं ॥५५॥ पात्रवही बहि नदी जव जानो,
बांये नाथ नामें सब जानो । वन मछंदरीके विरमज नीरा, नामें
बांये बनइपाम सुधीरा ॥५६॥ गुमयपानमें बांये मुनबना, जनि

कृष्ण तन स्वाम अम्यंता । लोहके मा'ये बापी अह कृषे, भये वशिष्ठ
 व नीरधम्वदे ॥१२॥ कोहिनामकी नदी नवीना, नामाहि हरिये स्वाम
 कीना । बाटन मा'ये हिरण्य सरस्वति, आभिये जेनन मा'ये मह-
 मति ॥१५॥ मोलि नदी मा'ये अहिवाही, बाहेर मांगरोज भाये
 सुन्दराही । ला बापी कृष्ण सरोवर मा'ये, त्यामे वसिके लोहमें
 भाये ॥१६॥ लाहि भाये नाथ बाण्यके वारि, बिछे रहे एह गाममें
 बिचारी । लाहीके संग ला रहन समोहा, जाहु काम कोष नहि
 मोहा ॥१७॥ ऐमे संग जानिके वीनबंता, नाके अंछे रहे जगबंता ।
 मोहोन दिन ला रहे हंगवीने, देवाये प्रभाव बाध नवीने ॥१८॥
 सोनो बान हे अनि अनुषा, बाध कहु हरि करे नीरधम्वमवा ।
 कालबावी भाये कृषानिबाना, लाहि नदीमें दिने जामा ॥१९॥
 सुंदर नाम एक जगजाह, किहि वशिष्ठ नाथ नदी मा'ह । रिचहि
 भोजन नदी अनुषा, मा'ये बिचलावे दिने गवाकषा ॥२०॥ बंवासे
 मा'ये सावली सरमें, दिने वसुध ला आनंदनरमें । नामावर
 नदी मा'ये अनुषा, बाधजी मा'ये नहमीकषा ॥२१॥ मेघपुरकी
 नदी नवीना, बचेवमें भाये स्वाम कीना । बाहेर नदी निरधम्व
 जानी, जहावनीमें मा'ये सुन्दराही ॥२२॥ विन्नु भोजन नदी जना-
 वही, दूरीवर मा'ये कोकल निरधम्वी । कनेरी सुंदर नदीके अंछे,
 जेनपुर मा'ये नाथ बूछे ॥२३॥ जीरवगह जो कुंड हामामें, मा'ये
 नाथ नदी कालबामें । मा'ये मित्रोजी काकषव गामे, मा'ये करि
 फावे कान्हुबार गामें ॥२४॥ गालोम्वे गालोम्वे सुरवे इयाम, मोहजे
 मोहजिये मा'ये सुन्दरावाम । वधिये नदीमें करमान कोरहे, जामर-
 बाही मा'ये कंडोरहे ॥२५॥ कालावर मा'ये नदी कालावही, पुनारपुर
 मा'ये कुलसर कही । मोहे अनिये मा'ये कतारेने, आदरे वंछे
 मा'ये जलबेने ॥२६॥ आत्रि नदी मा'ये राजकोरे, सरधार मा'ये
 सर सुंदर मोरे । मणो भाये बांजानेर मोह भरे, जाटकोह बुटाक-
 पुरी आवरे ॥२७॥ गहहे मा'ये चंने वनदगाम, सनमंगी संग सहिन
 सुन्दरावाम । एह नदी सबपर शिरोमनि, बाही नाथ किनी वनिन
 बावनी ॥२८॥ मोटावे कृषे सांये भाटगमें, सुन्दर मा'ये केरी
 सादरमें । मितावर मा'ये बाहनिवे, कारिवाही मरे कुंडल जनाव-

ભિયે ॥૧૦॥ કમિયાએ વા'યે તાલ તલાએ, શિયાળા સરે સરે
 બહિયાએ, રુપે તલાલ તલાલ મેલાલા, રુપણ તલાએ વા'યે વળ-
 વાલા ॥૧૦॥ ત્યાંસે વચારે વાળલ દેલા, વા'યે સખાસરી સુર
 સુનિર્મળ । કંઠારિયા હાકરિયા બાચોહ, તાલ કંચકોરે સરે તિર-
 મોહ ॥૧૧॥ તુઝનગર વા'યે ખટકી વાહી, તામલે કુવ મહાને હરિ-
 હાહી । કેરે તરી તરી તંગાએ, વાંદિયે વા'યે રતનાકર કહે ॥૧૨॥
 ડોળ તલાલ તાલકુવે તંગાએ, તેરે વા'યે હરિ તલાલ વાંચે । તાલ
 તાલ તાલહે કાઠું, તામલિ વા'યેહે તાલ રવાલુ ॥૧૩॥ ખચાઈ કુવ
 અનુવલ સારા, કુવ વાપી સર સાગર અવારા । વર્ષાવર્ષા મહાએ વળ-
 ળીચલ, સો સલ વયે તીરલ વાલલ ॥૧૪॥ મિહપુર સરખાનીએ વા'યે,
 ત્યાંસે વાલલલ તુર્જર વર આવે । સિંચપુર જોરેરે સાચરખની, વા'યે
 જેતલપુર સરે જુલવલિ ॥૧૫॥ તાલ વાંચે તે વાલલ હોહી, સંગ-
 મંદલ લલ સંગ તેહી । વગરે તાલ વા'યે ત્રિવેની, તીરલલલ ખડ
 સુલલ દેની ॥૧૬॥ વરલાએ વા'યે તાલ ગોલની, સો કિરી સલસે
 વહી જલિ, વેસે બનેલ વાપી કુવ સરમે, વાંચે કુંડ તરી સાગરમે
 ॥૧૭॥ જોજો કવે યેરી જાનવે આવે, સલ જોપી લલો કોવે ન આવે ।
 સલ વાહી કરે તીરલલલ, રલ રલસે અલિલ અનુવા ॥૧૮॥ વહ
 તીરલલે જેહ જલ વા'યે, સો વીરિ અલમે મહિ આવે । ગંધકું તરમે
 વાલલ વરમે, તાકી મોટલ જાન ન વરમે ॥૧૯॥ વલ જાહું તરમે
 પુલ્લોસલ, કોહ ન આલન વલકી સલ । રહી વરલ જાનલ હે સંતા,
 જાહું કીમેહે પ્રગલ અગવંતા ॥૨૦॥ રમે ત્રિભુવનરતુમિવિરલિ હરિ-
 વિષ્ણુચરણે સમો વિલાલ ॥૨૦॥

રોલા—વર્ષાવર્ષા વા'યે જલવલિ, કિને વીર પુનીન ॥ જલ કહુ જલ
 સુનિયો, સુંદર વાલલલની રીન ॥૨૧॥ પોળાઈ—જલ કહુ જાંઈ કિલ
 સમેવા, સોયે સુનિયો તાલમે મેવા । સંવન બહાર જોગલ માઠમે,
 મહાસુદી દિલ વાલલ જાઠમે ॥૨૨॥ તા દિલ જલસલ કિલ જાંગરોમે,
 દેવાયે તલાલ સો જાન ન રોમે । સંવન બહાર વાલલલે વરમે,
 મહાવરી દિલ વગરમે ॥૨૩॥ તીન દિલ સમેવા કિલ મિલપુરે,
 જલિ રલલ તરી હરિ વરે । કીની પુલ વાલની જુલ જાલા, પિલે
 સુખાસે વયે વલલવાલા ॥૨૪॥ સંવન બહાર વરલ વાલલે, હરિ હરિ

जय संत भित्ते पकडे । चैत्र शुद्धि दुसरा दिव कहिये, जीरनगडमें
 किय सवैये ॥५॥ संवन अहार पांसठके भाई, आसो बडी नेरवा
 कहाई । ता दिव करिषामे वत्सव कीमा, सब सनसंगी संनकुं
 सुख हीमा ॥६॥ संवन अहार पांसठ बादमे, ता बिद अहमी सुंदर
 दिने । ता दिव वत्सव किय अगवाह, सब हरिजनकुं नाथ पो-
 ताह ॥७॥ संवन अहार पांसठ सोम आमे, वलरायव वत्सव कीम
 अविभासे । सुखदक्ष दिनवगी बनइषामे, बिम कषामे जेमनपुर
 गामे ॥८॥ संवन अहार कामठ सोम शुद्धे, कवाव कछ दिव जय
 मोदे । संवन अहार अठसठ कामठमें, सांगपुरमें कुनासगी रहे
 ॥९॥ किनो वत्सव कृपाविषामा, दिने सबकुं हरनाथ दामा । संवन
 अहार जोमजोनेरा, कामुव शुद्धी दिव पुष्पमकेरा ॥१०॥ ता दिव
 गहपुर किय कुनासगी, कही न जान पेसी सोया बनी । संवन
 अहार संतरे सुखकारी, कामन बडी सामन आइ सारी ॥११॥ ता
 दिव लीज किय बरनाले, बहुत सुख लीमा संन बराले । संवन
 अहार पंचोनेर आवने, गोडुनअहमी किनी काजीसने ॥१२॥
 संवन अहार पंचोनेरके आदे, बडी छठ कहे कपिला बलादे । ता
 दिव वत्सव किय गहदे, हरिजनकुं सुखदार उदहे ॥१३॥ संवन
 अहार पंचोनेरे आसोमासे, बरनाले वत्सव बइ अषामे । संवन
 अहार पंचोनेर कामुमे, सुंदर शुद्धि पुष्पमके द्ये ॥१४॥ नेहि दिव गहदे
 किय समैया, सोइ जान नहि नुनसे कैपा । संवन अहार जोनेर
 महा आले, शुद्धि पंचमी चर्मपुरे कुनामे ॥१५॥ किय समैया सुगद
 चारे, देइ हरनाथ जय किय सुन्यारे । संवन अहार जोनेर कामने,
 बरनाल वत्सव शुद्धि पुष्पम द्ये ॥१६॥ संवन अहार पुंचोनेर माग-
 कारमें, शुद्धि पंचावधी सुंदरमें । बरनाल वत्सव किय कृपाछे, दिने
 सुख सनकुं दयाछे ॥१७॥ संवन अहार पंचोनेर कामने, सारे शुद्धी
 पुष्पमके द्ये । ता दिव गहदे किय समैया, बई द्योम संन सुन्नी
 किय ॥१८॥ संवन अहार पंचोनेर पावने, कामुव शुद्धि पुष्पमके
 द्ये । ता दिव चोटाये लीज बनी, हरि हरिजन जेने कुनाभनी
 ॥१९॥ संवन अहार जोनेरा वर्ष सारा, कामुव शुद्धी पुष्पम द्ये व्या-
 रा । ता दिव वत्सव किनो अठिषामे, नाथ हाथ जमे जय भावे

॥१०॥ संवन अहार सप्तोमेर केने, कागुन शुद्धी पुन्यन हन मैये ।
 ना दिन वस्सव किम नरहे, जीम विरमे निमक आरव वहे ॥११॥
 संवन अहार अष्टोमेर अनुषा, कागुन शुद्धी बीज सुन्यरवा । ना दिन
 अमदाबादके माई, बरमागव देव पचराई ॥१२॥ संवन अहार
 अगम्यामी अनि मारी, कागुन बहि अहमी सुन्यकारी । ना दिन
 सांगपुर समैया, करेहे माच मो आन न कैया ॥१३॥ संवन अहार
 अगम्यामीके आमु, बहि अमांस बीने बोमासु । किम समैपो क-
 रिषामी नामे, अककोट वस्सव किमो बरहणामे ॥१४॥ संवन अहार
 बरस अगम्यामी, अहानुद्धी पंचमी दिन सुन्यराणी । ना दिन
 लीला किनी हरि लोये, विरभी माधवुरनि अज जोये ॥१५॥ संवन
 अहार अगम्यामी अनुषा, कागुन शुद्धी पुन्यन सुन्यरवा । ना दिन
 वस्सव किम पंचाखे, निपे सुन्य विरमि बराखे ॥१६॥ संवन अहार
 अगम्यामीया कैये, आचम बहि अहमी दिन मैये । ना दिन वस्सव
 नरहे कीमो, संन हरिजनहुं आनह दीनो ॥१७॥ संवन अहार प-
 ण्डिके वामे, आचम बहि अहमी सरले । ना दिन वस्सव नरपुर
 गामे, किमे बरबीने भीषमइयामे ॥१८॥ संवन अहार बरस कहु
 पंचमी, कारनक शुद्धी सुंदर रकादणी । किमे वस्सव बरनालके माई,
 लहमीमारगवकी मूर्ति पचराई ॥१९॥ संवन अहार बरस रकाणी,
 भागकर बही बीज सुन्यराणी । ना दिन सुरन किमे समैये, कहुन
 भीषहुं हरनाम दिने ॥२०॥ संवन अहार बरस व्यामीमें, वैज सुद्धी
 भीमी वजामीमें । ना दिन वस्सव किम बरनाले, माच विरभी सु-
 न्य भीम बराने ॥२१॥ संवन अहार व्यामीमें कहुनामी, आच शुद्धी
 पंचमीके दिन म्यामी । ना दिन समैपो सुहरिषामे, रमे माच सन
 संन सपावे ॥२२॥ संवन अहार वाणीकी बरहारी, ना दिन अम-
 दाबाद बचारी । पुन्यहोजको वस्सव किमो, अनि आवंद विजजमहुं
 दिनो ॥२३॥ संवन अहार व्यामी अनि मारी, वैज शुद्धी भीमी सुन्य-
 कारी । ना दिन वस्सव किम बरनाले, हरिजनहुं सुन्य दिने वृषनाले
 ॥२४॥ संवन अहार व्यामी कर ल्यारी, आये बबोदरे इनाम सुन्यक-
 री । कारनक बही भीजके हने, किमो वस्सव सिमो सुन्य जने ॥२५॥
 संवन अहार चोराणीके बरमे, वैज शुद्धी बचमी दिवसे । कीनो

वस्त्र बरतालमें बाले, धर्मधुरंधर धर्मके लाले ॥३६॥ संवत् जडार
 वस्त्र चोराही, वैशाखशुद्धी तेरश सुन्दराही । ता दिन वस्त्र किन
 पोलेरे, मदनमोहन पधराये दरे ॥३७॥ त्यांसे बलिके सुनामद आवे,
 नौ मूर्ति मंदिरमें पधराये । किन समैयो सो कहते न बने, स-
 बकुं जीमाये नाथ हाथ आपने ॥३८॥ ऐसे वस्त्र समैया अनेका,
 किने अधिक एकसे एका । सो तो माचन किनके कैये, एतने किने
 वस्त्र समैये ॥३९॥ आगे कये घने गामके नाम, क्यांण्या वि-
 म्नीधनह्याम । कये कष्टक रही गये घने, काहा किने सब कहने न
 बने ॥४०॥ पिछे कये नाथ माये जामें, किने तीरथरूप धरामें ।
 सोतो कये रही गये कैले, कछे न जान हरि मायेहे जेते ॥४१॥ ता
 पिछे कये वस्त्र समैये, कछे कष्टक घने रही गये । सब कैने कोउ
 समर्थ नाही, युंही विचारे में मनमांही ॥४२॥ पन हरिचरित्रे मन
 लोभाया, जथाप्रति हरिके जश गाया । तामें सम विषम मनिबंदो,
 सुनी चरित्र हरमें जानंदो ॥४३॥ अमृतमन हे हरिके चरित्रं, रुपुं-
 सुधी देखि गंग करन पवित्रं । पसे जानके जाहूनी नाहाना, सुदा-
 ह्युद बाहुं जो न जाना ॥४४॥ रुपुं सुरसरिता सबकुं सुखरूपा, तैसे
 हरिजश अतिशो अनूपा । सोतो लगत हरिजनकुं प्यारा, कहन सु-
 नत सो बारम्बारा ॥४५॥ हरिकथा बिन पळ नहि जाये, जागत सु-
 बन हरिगुन गाये । ऐसे जन सो प्रभुजीकुं प्यारा, निष्कुलानंद
 कहन निरपारा ॥४६॥ इति श्रीनिष्कुलानंदमुनिविरचिते हरिविचरणप्रबोधे अष्टमो
 विभागः ॥८॥

हरिविचरणं समाप्तम् ।

श्रीसामिनाथपथो विजयतेतराम् ।

श्रीनिष्कुलानन्दमुनिकृत—

काव्यसङ्ग्रहे

अरजीविनय.

उपसङ्ग—जयजय मंगलरूप अनुप जय जगबन्ध, जय जग-
कारण तारण भव भंजन दुःखघ्न । जयजय महाराज अवि-
राज अकल अजित, जयजय कंदन काल व्याल नरतन नीत ।
जय जनरंजन अंजन भय भंजन बुद्धि देण मुदा, भीसहजानंद
आनंदकंद चारमचार चंदु सदा ॥१॥ जयजय बदन बेद अमेव
बदन ते चारे, जयजय बदन शेष महेश अज सुर सारे ।
जयजय बदन नारद शारद माम तमाथा, जयजय बदन मुनि-
श हमेश जोडी जुग हाथा । इंद्र चंद्र आदि बंदत जोडी
जुगल पाणि जहि, सिद्ध साधक बंदत सदा श्रीसहजानंद सुख
महि ॥२॥ धन्यधन्य तुहारो राज अखिल प्रछाडिमें एका, धन्यधन्य
तुहारो तेज तप रविकोट विशेका । धन्यधन्य धन्य प्रनाथ पाप न
पाये तुहारो, धन्यधन्य तुहारो रहेश देश न रे'खे न्यारो । धन्यधन्य
जग वर्जित रीत सचनसे नौसम न्यारी, धन्यधन्य धन्य धर्मधर
साहेब साहेबी तुहारी ॥३॥ धन्य तोरो दरबार पार प्रजापति नहि
पावे, अदल पूके एक न्याय ताये निगम नेलि गावे । रंक राहोको
रीत न्याये वत्तारण, जुग प्रत्ये जाण अदल एक धारण । धर्म मग
धारण कारण तन संत समाधन संकट सदा, एहि रीत अनादि
राज्यमें करत नहि अनीति कदा ॥४॥ इंद्रविजय छंद—सदा सुखरूप
अनुप ए रीति द्वार आवे कोइ दुःखी न होहै, जन जेहि मनवा-
ज्जित जे चित भावन पावत सुखहि सोहै । करी न होय कंगाल क-

दि वा दृष्ट दारिद्र्य रहे बहि कोही, होय त्रिःशंक रहे बहि रंदिहि सुख
 जगन्ध बाधे नर कोही ॥५॥ जगन्धकंद मया शिख माधन पाधन
 माहि सो बार तुहारो, जोष रहे त्रिभ सहजकजाधोहि जुगनविहाय
 करे वधारो। विधि बने मुख बार उधार अपार अपार लहे बहि बारो,
 देव हनुम सुविजय नर बुद्धिप को करे निरपारो ॥६॥ जगम जगम
 कहे क्यौ त्रिगम अज न पाधन पार क्यौ आवे, जगम जगम हंस
 कलामन अथर हंस क्यौ जगम बाधे। चंद्र अहीर कहे त्रिभ जगम
 पुर सुंदर जगम आलावे, बारद शारद सो कहे जगम त्रिपुलांगद
 लाहेको न आवे ॥७॥ अपार अपार पुराण कहेउपुं अपार अपार कुराण
 कावै, अपार अपार कहे मित्र बारण अपार अपार गावै गावै।
 अपार अपार कहे सब सुनि अपार अपार संग सरावै, अपार अ-
 पार कहे सब कवि त्रिपुलांगदको पार न पावै ॥८॥ ७४ कोटीराज-
 अपार अपार अपार गोपाज, अपार अपार अपार दयाज। अपार
 अपार अपार अजीत, अपार अपार को पार न लीन ॥९॥ अपार
 अपार लीन अचनार, अपार कीये कंई संग बहार। अपार अपार
 चरित्र अपार, अपार कपु वेद न पाधन पार ॥१०॥ अपार अपार अ-
 सुर संहार, अपार विषय विषय निवार। अपार चरे चरा तम अनंत,
 अपार अपार लहे को न संग ॥११॥ अपार माख कण किये क-
 रिष, सुधी कीये सोये सदावे पविष। अपार अपार बाराह दुहि-
 म, अपार अपार रणे जनरंग ॥१२॥ अपार बहार बाधन अकळ,
 अपार करविषर बल प्रबळ। अपार अपार राये रघुवीर, अपार
 असुर बने हजभीर ॥१३॥ अपार अपार कृष्ण अवनार, किये रास-
 कीडा अमिल अपार। अपार बने बुद्ध बळ अनंत, जेणे जगजब
 आप्यो सब संग ॥१४॥ अपार कलंक निवारण भाव, कलंकिये कव
 चरे समराज। लीये कलि बर्म सबे जब लोच, अपार चरे अवनार
 अनोच ॥१५॥ सोहि जन भजन दुःख सदाय, सेवक जनेकहि कर-
 वा साव। जनेक जनेक लीये अवनार, एक जब हेन अपार अपार
 ॥१६॥ जय जगजीवन जे जगदीश, जय जगकारण जे जगईश।
 जय हभरज जय सुखरूप, जय सुख रास सदा दयाज अनूच ॥१७॥
 जय जन भजन धूपर भीर, जय प्रभु पाधन राखन बीर। जय दी-

बंधु ओं दीनदयाल, जय प्राणनाथ जगदनिवास ॥१८॥ जय क-
 णादिनि पुरनकास, जय सन सर्वेश्वर सुखदाय । जय पुण्यहर
 दंत सुरार, जय वादेन करण वार ॥१९॥ जय दास नास विचार
 पुण्य, जय सदा संनय नाथ सुख । जय पुण्यसागर इषास सुभाष,
 जय प्रेमी जगता जीवमसाज ॥२०॥ जय रसक रसिक ओं रास,
 ओं नां जगमय नय नाथ जाय । जय रसक जगूय जीवम, जोई जग
 मलय रहे निरज जय ॥२१॥ जय रसक देवावर राज, करे रसक
 निजजय काज । जय रसक गुरनि रसिक, केरो कय डाकुर ह-
 रये ठिक ॥२२॥ जय रसक करो रसरेल, भाषी सुख नास कसो
 जलपंच । जय रसनाथ करावो राजम, महारसना करो जग जगज
 ॥२३॥ अहो रसराज पुणे धम आस, अहोदिता हरण विना कदा-
 स । करणं मुंज जाये कर जोड, हरि रंक साध न कीजिये होड
 ॥२४॥ भाषो मुंज चरणो मुं जगज, हरि करी देन अहो जग दास ।
 भाष्यो मुं जगज मुंज दरबार । मेर जग जानी ओं ओं ओं मोरार
 ॥२५॥ धनु महि आषं जगोहेही वार, इषामळीया कटी कोसो हवे
 सार । कंदे केव नाथ हरणो ओं कंक जलवेना मुंज जाचार मुं दक,
 ॥२६॥ जयगुण एक न ओंओ जगारो, नये पुण्य नाथ जहेओ नया-
 रो । पुरनक दास जोरवे दयाल, कृपा हवे करी ओंओ ओं कृपास
 ॥२७॥ कसो मुंज पछे मुं पाण जाचार, निरंजर हरि करो मुंज
 वार । कसो कोन मुंज सरिणो कंगाल, देवपो महि मुंज सरिणो
 दयाल ॥२८॥ राज मुंज कवर न कीजिये रोष, दयालु ओं नाथ वि-
 चारण होष । एवी सई जगमणी ओं जगज, जिहव न करो न-
 ये रोषये त्याग ॥२९॥ रंकवर रास न कीजिये रीस, होष समो-
 कर्ण होय हमेश । दाद हरि कीजिये ओं होष बज, नयारि मुं
 नाथ नहि नरोदक ॥३०॥ इषामळीया जाटी जगारे ओं साध,
 नरहरि राणी न चरे ओं नाथ । जगमंग राज करो जेवे दम, कसो
 पुण्य रहे चारीरे ओं केव ॥३१॥ राज नय दिना कंदे दिपा रास,
 जानी जिये जरजी माहेरी नाथ । देवी पुण्यजग नुं दरबार, वीर-
 धन धनु कंद मुं पोकार ॥३२॥ रोड—सुखो पोकार इषामळा, जगमणी
 जगदास । भवपुण्य भंजन भेटना, पुण्यी रहे केव दास ॥३३॥ नये स-

हर जो सुखनुं, मन्त्रमुनि महाराज । कष्ट सब करव करो, बहज देखा-
 वी महाराज ॥३५॥ मनोहर सुंदर मूरति, मन्त्रशिखा जोरा साथ । मन
 इच्छेते माहेर, इयास बलवा नम साथ ॥३६॥ सुंदर कोना इयास-
 का, जगज छपी अनूप । रे'जो हृदिवा भीनरे, राज नयाद कर
 ॥३७॥ संभारनां सकर टोके, चिंतवनां चित्त लोभाय । मयमे निर-
 लुं मावजी, त्वारे नाव समाय ॥३८॥ मागे अवदुख अंदनां, मरे
 दिवनी हास । चानि बजे करिष्यां, सुख जोनां महाराज ॥३९॥
 मुनि लपारी मावजी, सुंदर सुखमहार । कब हीरे क्यावि बजे,
 अंतर जळे अवार ॥४०॥ क्यारे जोते जगपति, निहाळी निहाळी
 साथ । जगोजंग अवलोचनां, इयास पाते समाय ॥४१॥ हर मोलीरा-
 व—बोले वगलखे मद्रा चिह्न सोख, आवे अवलोचनां सुख अनो-
 ल । ललित अष्टकोल मोये अनि क्षार, जव जांदु जोये होये जयकार
 ॥४२॥ बजर वनाद अंगुष्ठ विशेष, आवे जो जानंद अवुज उच-
 रेण । हस्तनहि पाव बजे चिह्न देण, बाय बाये मान बोले जो वि-
 कोण ॥४३॥ मन्त्र त्रिकोण दिव्य महामुख, देवी गोवर्ध वनाये
 जो दुःख । कलवा वनुष बिलोचनां प्योम, मद्रा सुख आवे चिंत-
 वनां सोख ॥४४॥ चिह्न एह सोख चिंतवनां चित्त, बळे सब पाव
 पावे जो पुत्रित । मजे जव जनेक चरीये साथ, अचिह्न निरवका
 सब इत्याय ॥४५॥ देवी वगलामळी घेस पुत्रित, बोरे जव मन
 चिंतवनां चित्त । उचरेण मन्त्र अंगुठे अकिन, ललित हार्तिन क
 जो जो अंकित ॥४६॥ देवी होये वृद्धि दिव्य सुख देन, पेमे बळे पाव
 वानजीमि पेन । कांदा पिंडि कोमळ वरणाकाय, हरिये गोत्रव हो-
 ये करी हास ॥४७॥ हावे वगे चिह्न चिंतवनां होय, आवे जो अंजा-
 ल अंजा होये जोय । मजे हर्तु उग्र सुंदर कर, अनि जोले नावि-
 ष रंही अनूप ॥४८॥ पदे बळ पेदे जव परमाण, बिलोकि जो उर
 कहे शुं क्याय । बोले कंड सुंदर कदुममान, सब चित्त त्यागे पों-
 चे जो निदान ॥४९॥ मजे गजमंड मरिणां जो मृज, निगां मन
 मोये जोये कोणि नृज । जोले पोवा पांव जांगळी महिन, चिंतवनां
 मन्त्र हराये जो चित्त ॥५०॥ मरुदे अरुदे मन नेवनाय, निरभी
 अवर पाते जो निदान । आवे दान अनि कळी जो अनार, अमृ-

ન જેન જિહ્વાય જવાર ॥૧૦॥ મહામંદ હામે હસીએ મહારાજ, હવા-
 રું હરો હરિ દિનની દાજ ॥ નાનિકા નિરમલ નિરખી જેન, હોયે
 હોયે માન્ય જોયે સુખદેન ॥૧૧॥ દક્ષિણ કપોત નિલ પદ્મ જેન,
 વહી જાયે જાનિય જોયે વિશેષ ॥ અપનાં દમાલ વિજાલ વિહાલ,
 જોનાં સમ અંદુજ જાયે જંજાલ ॥૧૨॥ ખાલી ઝીંવે મૃદુરિ જનર
 ખાલ, મલખર જોયે જો હોયે વિદાલ ॥ અમળીય દોર ચિહ્ન નિર્ણ
 જોય, હરિજન જોયે હૈયે સુખ હોય ॥૧૩॥ દેખી દમ અવલ સુંદર
 હોય, નિલ પદ્મ અવલ દેખિયે તોય ॥ શિરપર કેશ સુંદર જોગિન,
 સોઈ દયામર્ષન કાપેલ સખેન ॥૧૪॥ નખશિખ જોના કહી કેમ
 જાય, જવાર જવાર જવાર કેંવાય ॥ મનોહર સુંદર મુનિ યાત,
 ખાલી મુજ મિનર જાવિયો જાય ॥૧૫॥ પોતું પિલ પિનખે પં-
 દ જકોર, મહ્યું મન મેલ મહે જમ મોર ॥ જલ વિના ધીવ જ રહે
 જો જેમ, પ્રમુ નમ માયે જયો મારે મેમ ॥૧૬॥ જવેયો જ લહે કેદિ
 જીગું જુદ, જાનિ વિના જો હોયે માન સમુદ ॥ જકડીયે જકડી દા-
 તર યાગ, તેનો નમ જાયે જ ખાયે જો જાગ ॥૧૭॥ જાનું રંગ જરિયો
 જોલ મંજર, જગરે જ દેવો જનરનાં મંડ ॥ જા'લા જહીજહી કહી-
 યે સહી યાન, જાનું જેમ જહી પટોલે જો જાન ॥૧૮॥ અંતરમાં જ-
 હી જા'ટી હરિ પદ, કહો જવે જાય કહીત્રિયે કેમ ॥ દિનકર પ્રમદે
 જશિલ વિજા, મેલું કેમ તોયે હરિ જોરે મિજા ॥૧૯॥ સુદે કોઈ કા-
 લે સમુદ ના જાન, જા'લા કેમ મેલાયે લીધી જો યાન ॥ હરિ નમે
 જયો જહી પદો દાય, જાસંનાં જે છુટાયે જારા જો જાય ॥૨૦॥ સુ-
 ખદેન સુંદર દયામ મુજાન, પ્રમુ નમે મારા છો ઝીલજાન ॥ જા-
 થી ધીન મુજમાયે જનજાન, હીજે હવે દયાનું દર્શનજાન ॥૨૧॥ જવ
 રહિયે અમળી અજગા જાય, દયામઝિયા સદાયે રહીજે માય ॥ જે
 નમે જો રખે જ જામે જગજ, જવજે જો અંતર દુખ અગાજ ॥૨૨॥ જેમી
 હરિ કરી નમે જહુ ધીન, જમપર જેન કરિનુ અમિન ॥ વિપવિષ જા-
 ના જેવાહી જો જા'લ, મેલ હીને જો કેમ જદલાલ ॥૨૩॥ જરહો પ્રમુ
 જહી કેમ જાન, દયામઝિયા જાય જ પદે સુજાન ॥ જમ વિના જુએ
 કેમ જમજાય, અમારે જો અંતર રેંછે જલાય ॥૨૪॥ હીઠા વિના દિ-
 ક હામે જો દવાલ, જોયા વિના જીવન જ સમે જાલ ॥ જલ પદ

जाये गुण परिमाण, नमारीय रहेंछे जमने मान ॥१५॥ अन्तर
करे मज्जावाने मन, जंमने जेन दिन्द ओषाने जीव ॥ भगो जंम जेहुं
आपोने जन्मबेल, रसिमाजी आबी करो हमरेन ॥१६॥ लाहीना-
जी तेहराबीय जो लाह, बिल मादं जोषा करे बहु बाह ॥ निरन्त
हुं बयनां जरी जो नाव, इगामजिवा बाई ल्हारे हुं मनाय ॥१७॥
आगे मारी मृपर जेरनां सुन्द, देसी दूर पाये इगानुं जो दुःख ॥
अनहीछे जंमर मादं इशाम, प्रभु हरे दीने रजो मम पास ॥१८॥
अलबेना सुणी मारी अरशाम, दुखी हीन ठिब इगानुं हुं शम ॥
आगे केस कर मारो अवराय, जनि मये गुजगंवीर अगाय ॥१९॥
सुखो ज्यारे जीवम मादंज जोन, बांधे केस लाधे सारो शुभगुण ॥
बहुनामी बाझो पोमानुं बिरद, हीनबंधु दाम विचारन दरद ॥२०॥
बही गुज कर्मनो कांला बांक, रमे रीम करी सोझो राय रांक ॥
कोई जम छहे केहरिनी कोर, जंभुक न रीम करी बांधे निपां जोर ॥२१॥
लीजी कोई अमृत जन व्याप, सुखो गुन लेनो लाधे काये आ-
प ॥ आबी कोयं अकंजुं मागे अपार, दीने बपाभी दिव बधो
जो दुवार ॥२२॥ बगनुं मंद कोयं अगनि पा'प, बदे सब रीम
बलिज सो पाप ॥ करे नेम दीन नमहुं जो कोय, सदा सुखनिधि
बाधे जम सोय ॥२३॥ कदाचिम होये गुज कठन कर्म, शरणे आ-
प्यो इगाम राखिये शर्म ॥ अना बसो मृपर जो मारी भाग्य, जी-
वम मधी लो कोये मारी जाग्य ॥२४॥ न कजरो बाध एही गुज-
बाध, आप्यो गुज शरण गुज अनाय ॥ राखीये राखीये शरणे हो
राज, लहमीपर गुजवे छे जो लाज ॥२५॥ कर्मा जंम आगे अनेक-
नां काज, जम हरि अमादं करीये आज ॥ पहादनी जेम करी इति-
बाज, इह्यो हिरण्यकशिपु हाथे इगान ॥२६॥ अकरीय शाप नि-
बाधो जो भाव, मिर करी भुवे अविचल बाध ॥ प्रभु सुणी मज्जा-
नी जो पोकार, आगे हरि कर्मा अहमदा बटार ॥२७॥ मादं करी
आये भीमहीनां कज, कियो हरि बटार हीमर कज ॥ मनीषिये
बटायां कामभुजं, अनादि विमद जन लारे अमंद ॥२८॥ बई
लई लंक दिनीपन दान, उटारे रीउ भीउ ए अविमल ॥ प्रभु
करी पक्ष जटानुं मसिद, गणिना बटारे बटारे जो मीद ॥२९॥

દુર્લભ ચિત્તુર સુદામો વાસ, શ્રુત અકુર વદન રખે વાસ । ચિત્તુર જ
 અજમલી કરી વાર, માથ વિષ ગીર અગતિ તિવાર ॥૮૦॥ કપો અ
 વ વાસવ વજનર કોષ, ગિરિ વરિ કર રાજો માથ ગોષ । વસુદેવ
 દેવદીની કરી વાર, સોયે કેમ આપે અસુર સંહાર ॥૮૧॥ કર્ણુ હરિ
 કુચરણા વારીનું કાજ, આપ્યું તમે વચસેવમે રાજ । શુદ્ધ હરિ કરી
 ઝીને જરામથ, વંચ કોંઈ મરજ એકવિદા વંચ ॥૮૨॥ મરકાસુર જા
 હી તિયે સચ માર, આપે કિયો જય દેવદાર વદાર । કર્ણુ અભિ
 વાજ જો વાંદવકુલ, દૂરે શ્રુત વાંચાનીને વટકુલ ॥૮૩॥ રાજો માથે
 વાસવી વરીક્ષિત રાવ, ત્યામી હરે વાચથી દ્રોણી સદાય । કર્ણો
 જય અવેકનું હરિ કાજ, મહા અવચન વદારે મહારાજ ॥૮૪॥ વ
 દાર્ણો અજામેલ કાજ આપ, તમે હર્ણો ત્યામી હેવકવો તાપ । શુ
 મોગુમ જવલ તારણ જન, શ્રુત હરી વાચ કરોળો વાચન ॥૮૫॥ અ
 કનાર હેવો કોનું પછે કાજ, વચ હરિ દેવદારો અમને આજ । મહિ
 વાચ રીત મવલી જો વાચ, હરિ કેમ મૂકો હવે મહો દાચ ॥૮૬॥
 કોંઈ જો કણેઈ હોયે કોઈ હેવ, મધી કોઈ તાન તરણેઈના વેવ ।
 અરો કોષ હોય હરિ ત્યાંત્યાંજાન, વરવો જય જાણી મ વાચ જો
 વાન ॥૮૭॥ તિવારીયે વાચ કરિયે મજાર, હોયે હરિ વારા શુદ્ધ
 જો હજાર । સાંમજો સાંમજો દયામજા સુજાન, વરલી વરલી ક
 હં વુચરાન ॥૮૮॥ વાચ કેમ સાંમજો મહિ વિદાન, દેશવ વેઠા દે
 મ વુદિયે વાચ । વધો કિયો અમ તળો અપરાધ, અનવેના સાંમ
 જો મહિ આરાધ ॥૮૯॥ અવધો આપેછે અમને જો વચ, ત્યામી ત
 વે મ સાંમજો વાં દેવ । શ્રુત હવે કરી રખો હું વોકાર, વાચવ અ
 વ આપે તો કરજો વાર ॥૯૦॥ રાજ હરવાર કરી જો મેં રાવ, વજ
 રમાં આવે તો કરજો ગ્વાવ । અમે કરી શુદ્ધા અમારો વપાવ, દયા
 મ હવે સુમેનો કરજો સદાય ॥૯૧॥ વોંચાલી વોકાર શ્રુત મવવામ,
 અનવેના અમમલી અરવામ । અરઝીદ સુગી દયા દવ જાન,
 દયામજિયા સમ આગો જો સુજાન ॥૯૨॥ અવિત રચીયો—વાપે
 દ્રોણીયે કાજ ત્યામીયે વાંરાજ તાજ, અમે જય મજરાજ કાજ
 હરિ વાપેહો । વાપે અજામેલ વાર આપેં કિયો વદાર, વનિત વ
 તારે વાર વાર મહિ તાપેહો । મનિકા મીધવ જાન તારે હરિ કીર-

बान । अहम्पादि कहूं कया बान बाध जगाम महागेहो । अमेही
आ'राज राज अनेकही राखी लाज, दु'खी जन हे'मी आज बाध
केसे जायोहो ॥१३॥ हर नृपनयने र हाठ के—जय जगचंद करे मु-
विहृद, जय चकोर चंद तबे सुखचंद । वरो दुःखचंद बानमुहुर,
भीसहजानंद आपो जानइ ॥१४॥ सुखज कारण अवनारण, जनों-
हारण अपविचारण । मोहपारण भीसहजानंद आपो जानइ ॥१५॥
सर्व सुखबाज संन विजान, करो जय काम सुंदर वषाम । वरो
हरि हाम की'करनाम, भीसहजानंद आपो जानइ ॥१६॥ अब अये
जंग, भीराये रंग, सदा रहो संन मो रहे रंग । अबमोहं जग जा-
ने वधंग, भीसहजानंद आपो जानइ ॥१७॥ जो जोहं हूं नृप मो
बाधे सुख, जाये दिख दुःख जो हेतुं क्य । जामे अबभुख बाधे
संनोख, भीसहजानंद आपो जानइ ॥१८॥ लाम्ही कतो मा'य महा
दु'खमा'य, करो बेछप का'य सदा हरि का'य । जमु लागु बाध भी-
राप, भीसहजानंद आपो जानइ ॥१९॥ सुजीजे बोझ बार-
बार, अबय वदार बिछर संभार । मो'बारा उषार का'रो मोरार,
भीसहजानंद आपो जानइ ॥२०॥ निष्कृजानंदना बाध र सुजी
बाध, वषाव रहो साध तो हूं सनाध । मरीमरी बाध मनी जे न-
थ, भीसहजानंद आपो जानइ ॥२१॥ इति अहं संतुर्व ।

रोह—हरद मारे हरचामनुं, दिडे दुःख वषाय । दया करी हरि हीजि-
वे, राजी बेने राय ॥२२॥ जयणां मरी विरचनुं, मोहन जगारे मुख ।
रजको लमलाव लवे, वषारे जोशुं क्य ॥२३॥ दिखनी बानो दिखमई,
कहिये केनी वास । इही योग्या बिना हरि, अंतर के वदाम ॥२४॥
लागु हूं मगज बह, हीजे वषाय सुजान । दियो मो दयाव दिगो, नि-
यो तो लीजे प्राण ॥२५॥ भरजी एह अमनजी, सुजी हरि हरिजन ।
हीम जाणीजे मुजने, वषाय बाधो वसज ॥२६॥ छुड़ जछुड़ समझुं
बहि, बह प्रबंध छह । तमपर मारी नाम के, करे निष्कृजानंद ॥२७॥
हुं लखी संभजानिये, मपी बाध जजान । अंतर बाहर अमनजी,
सब जाणो सुजान ॥२८॥ तबे सदा सुखधाम छो, तबे सदा
सुखचंद । तबे सदा सुखरूप छो, जयजय सहजानंद ॥२९॥
इति भीसहजानंदनामिहं निष्कृजानंदमुनिविरचिते कबीरकव्येऽर्चः संतुर्व ।

श्रीसामिनारायणो विजयतेनराम ।

श्रीनिष्कलानन्दमुनिकृत-

काव्यसङ्ग्रहे

कल्याणनिर्णयः

सोमदा—समरता सुख होय, कोइ बिषय न व्यापे बळी । सुख-
द मूरति सोय, सहजानंद आनंदकंद ॥१॥ समर्थ श्रीघनह्याम,
ह्याम मदन मननी हरी । कर्षा जन निष्काम, दाम बांम होय दूर
करी ॥२॥ अचनारी आपे अनुप, रूप अनुपम आपे धरी । सोय-
द सुखद स्वरूप, सहजानंद जगबंद हरि ॥३॥ सरवोपरी सुखधाम,
ह्याम सहजना नाथ सहि । मधुजी पूरणकाम, ह्याम करी हरि रहि-
ये हैये ॥४॥ रोहा—एक बात अनुप छे, सांभळक्यो सह कोई । सं-
घाय न रहे भेषमां, छे समह्या सरस्वी सोई ॥५॥ पोणई—शुद्ध
सुमुक्षु जे सुजाणरे, पूज्युं पावा प्रथम कल्याणरे । महामुक्त तमे
शिरोमणिरे, सुणो विनति एक सुजगणरे ॥६॥ सह सुहृना मनने
मनेरे, सान्युं कल्याण मन गमनेरे । कोई के' अमे मत्स्य अपासीरे,
कोई कहे कूर्म सुखरासीरे ॥७॥ कोई कहे वाराहना वासरे, केने
चर्मिहनो विश्वासरे । कोई वामनरूपने भजेरे, केने परशुराम रूप
रजेरे ॥८॥ कोई राम भरोसे रहेछेरे, कोई कृष्णकृष्ण कहेछेरे । को-
ईक बुधजीनुं बळ लहरे, बेठा कहक कलकि कईरे ॥९॥ एहआदि
वश अवताररे, एतो सर्व सुखना दाताररे । तेने भजेछे निम्रभिन्न
भावेरे, मने अति अपंषो ए आवेरे ॥१०॥ जेजे जनना जे इष्टदेव-
रे, तेने जन करे तेनी सेवरे । ते बिना नधी बीजुं सहस्रानुरे, कोले
बीजा वेषनुं घसातुरे ॥११॥ बळी ए बिना बीजा जे अनेकरे, साली

બેઠાં જુઝવી દેકરે । વળ વાળ બિજા બિજા આનર, તપાસના ને જ
 ઝૂલી જાનરે ॥૧૮૦॥ કોઈ કોઈ બેઠાં વળ મઢરે, માન્યુ મળ્યુ થાનનું
 મળ્યુંરે । કોઈ કાઠ કદાવી કર્યુંરે, કોઈ કાળાવરવ કર્યુંરે ॥૧૮૧॥
 કોઈ હરી મુઠી કામભારે, કોઈ મગજ બીરખાં મારે । કોઈ ઝૂલી
 કાઠી ન્યામ ભરીરે, કોઈ માઝા નિમ્મક રચા પરીરે ॥૧૮૨॥ કોઈ ક-
 વા મોદરી કોળીરે, વનકડ ટાટાંવર મુગાત્રીરે । કોઈક વળા
 વંદિત પુરાત્રીરે, કોઈ તક તક વાંતે વાળીરે ॥૧૮૩॥ કોઈ મગજ મ-
 હારાત્ર મહારાત્રીરે, શુભ મધીર વાથક વાળીરે । કોઈ વર્ય વર્ય
 વધીરે, કોઈ વંથર વરથર વાળે ॥૧૮૪॥ કોઈક વળદીવા વળ્યાવરે,
 માન્યું પરિપૂર્ણ પ્રમાણરે । કોઈ કોઈ દિવેકા નળેકારે, કોઈ કાલિ
 વસિ વન મુરેકારે ॥૧૮૫॥ કોઈ હજા વિજામાનું બાંધેરે, મહા ખીરત
 બાંધેલ ગાંધેર । તમ કમળાન બનેક હીનરે, મહુન માન્યું છે ચોકસ
 બિલેરે ॥૧૮૬॥ તેમાં પોતાનો રોષ ન દેખેરે, અન્યપી જાવ અધિક
 હેંબરે । મહુપી મધમે પોતાનું મરમરે, જાવે બીજાનું મઝરે મરમરે
 ॥૧૮૭॥ વધી ઝૂલી તક વિચારરે, મારે મને વ મોટો વિચાર-
 રે । વઝી અવતારના જે તપાસીરે, તેની વળ મનિ ગઈ વાઝીરે
 ॥૧૮૮॥ મોળાં મોળાં વળુને વર્યુંરે, પરસ્પારે વર્યુંરે । કોઈક વળે છે
 વાલમુકુંદરે, કોઈક મળે છે બીજાત્રચંદરે ॥૧૮૯॥ કોઈ કહે દલિયળી-
 રાયરે, કોઈ રમાયનિ ગુણ તાપરે । વસ મંદુ વાહીને મળે છેરે, તે
 વિના બીજાને મળે છેરે ॥૧૯૦॥ વસ જુઝવું જુઝવું જનરે, મનબાવનું
 કરે છે મઝનરે । વહ વિના બીજા વધારીરે, તેવળ વળુ વળુ
 તપાસીરે ॥૧૯૧॥ વહુ કમળાન વહુ પ્રકારે, મુનુમુ માન્યું છે સમા-
 રેરે । સર્વે મરમુ કમળાન છે વહરે, કે કોઈ અધિક ન્યૂન છે તેહરે
 ॥૧૯૨॥ સહુ વાવગે વુરળ વરે, ત્યારે વાંધી જોઈવે વહિ હરે । જે-
 મ આ લોકે છે અવાનાવરે, તેમ કમળાનમાં વળ જાણરે ॥૧૯૩॥
 જેમ આ લોકમાં મારું તારે, તેમ કરે છે મન વળ સાધરે । વધી
 અલોકિકવળનું વધારે, વુહી ત્યાગી શુદ્ધ કથા તેમરે ॥૧૯૪॥ રહું કા-
 નું પોતાની વોરનરે, વુછનું છે મોર કે કવોરનરે । વુજો વુજાને
 કેવલ તારકારે, માર મોટો વ વાનનો સંકારે ॥૧૯૫॥ કહો કેવે મેળ્યે કેવું

સુખ પામેરે, કેને સંખ્યે કેવું દુઃખ પામેરે । કેને સંખ્યે કેવું કષ્ટ પાપરે,
કેને દુઃખે કાઠખી મુકાપરે ॥૨૮॥ કોળપત્રી આપ બહરવામરે, કો-
ળપત્રી વાપ વૃણકામરે । ઇહ અંદેહ સર્વે ઘટાઢીરે, કે'જો વિષેલે
વિગતિ પાડીરે ॥૨૯॥ ઝોગ્ય ઝોગી અધાર્થ કે'વારે, પુછ્યા મલ્લ
કલ્પર હેવારે । પુછી પદ્મું ઝોદિયા પાપરે, સ્વારે પોતિયા મુક્ત
મુજાપરે ॥૩૦॥ ૬૯૧ કલ્યાણનિર્ણયનો મુક્તમુદુપનવારે મલ્લો નિર્ણય ॥૧॥

નોંધ—મુક્ત કહે સુખ્ય મુદુપુ, સારા પુછ્યા તે મલ્લ । કલ્પર વજો
આપિયે, કાપિયે સગવ મધવ ॥૧॥ કલ્યાણ છે કેહ આલમ્બી, તેની
જુઝપી જુઝપી જાત । સર્વે કલ્યાણ સરખાં મહિ, તેની માંમલ્લી છે
હવે જાત ॥૨॥ ભારું કે'તાં સંભાવ છે, સોરું કલ્યાણાં સર્વે જાલ્ય ।
કે'જ મલ્લારે વાવ છે, મને વિચારું તેહ માલ્ય ॥૩॥ પણ ત્યારે પુછું
તે પ્રીતિયું, ત્યારે આપું કલ્પર અનુપ । કે'યું કલ્યાણની પારના,
સાચામાથી છુટ્ટ રૂપ ॥૪॥ બોલઈ—મેલ મલ્લ જા મલ્લમાં મળેરે,
માન્યું કલ્યાણ પુણ્ય આપનેરે । જેને કરેછે જગમાં જવરે, જન દામે
માને એવ જવરે ॥૫॥ કેને ચપટી પુણ દેવાપરે, તેનેવળ કલ્યાણ
કે'વાપરે । કેને પોષ ખરી વાવ પાળીરે, તેવળ કલ્યાણ વાચાનું
જાળીરે ॥૬॥ કોઈ સુખ્યાને જાણે મોજવરે, તેવળ કલ્યાણ માનીને
મવરે । કોઈ વમન મૂવળ જાણે મર્ધરે, તેવળ કલ્યાણ વાચાને અર્ધરે
॥૭॥ સોનું કાનું જાણે જાણા દાવરે, તેવળ કલ્યાણ કાઝે નિહાવરે ।
વાવ મહીધી જે મજ વાઝરે, વાવ વરાદિ કલ્યાણ કાઝરે ॥૮॥
કાપિયે મજ વિષે કાવવરે, તેવળ કલ્યાણ વાવા તરવરે । દિમાલે
જહ દાવને માલેરે, મહે પુદલીય વિંદ મજાલેરે ॥૯॥ કમલપૂજા
બેરવ જવ ત્યાપરે, તેવળ કલ્યાણ સાદ કે'વાપરે । કોઈ કરે મીર્ષ
મન સ્વાવરે, કોઈ આપેછે સર્વજ્ઞ દાવરે ॥૧૦॥ કોઈ વર્મ વિમ રેહ
વારેરે, ત્યારે કલ્યાણ કરવા વિચારેરે । કોઈ કલ્પ તવ કરેછેરે,
જહ ઉદાસી વન કરેછેરે ॥૧૧॥ કમ દુઃખ કરે જલ્પ જાહારે, કરવા
કલ્યાણનો નિષારે । જહ વિના વવાય જગારે, કરેછે સદુ ક-
લ્યાણ માંદેરે ॥૧૨॥ વળ જેનો જેવો પરિભવરે, વામે કલ્યાણ માનો
જ મર્મરે । કોઈ વામે જલ્પ વન વાપરે, કોઈ વામે મરામ જે નાપરે
॥૧૩॥ કોઈ વામે રામ્ય સાજ સુખરે, સુખ કલ્પ મહિ દેરે દુઃખરે ।

एवम कल्याण एक के'बापरे, सुख भानी रक्षाछे ए बापरे ॥१४॥
 कोइ नामे अमरावनीरे, तेवम पूर्ण मानेछे बापनीरे । शिष ब्र-
 ह्मानी पुरीने बापनीरे, मान्युं बाप्पा पूज्य भागी लाम्बीरे ॥१५॥ एह
 बिना बीजा बहु लोकरे, बापी समायी बेठा छे लोकरे । बल आ-
 त्यन्तिक जे कल्याणरे, तेनी तीन भाग जुडी जानरे ॥१६॥ तेनो हरि
 हरिजनपी बापरे, साधुं कल्याण जेने के'बापरे । समझी लेख्ये मुं
 एहनुं साररे, नपी बीजो निज्जे निरधाररे ॥१७॥ मन्त्रे प्रभु प्रगट
 प्रमाणरे, कानो तेना मन्त्रेने कल्याणरे । तेह बिना नो कांदि उपायरे,
 आत्यन्तिक कल्याण न बापरे ॥१८॥ जेम् रवि बिना नी रागरे, न जाय
 न बाप न जानरे । तेम प्रगट प्रभु सकया कम्पीरे, मोय कल्याण लेखुं
 ए लम्बीरे ॥१९॥ तेह बिना जो बाप कल्याणरे, बडे मुठ्ठा नो सर्वे
 पुराणरे । अवे जेम् भगन छे बहुरे, सावधान धई सका सहुरे
 ॥२०॥ मन बोनावा पुष्टिने जाररे, बवाववा निपजाय्या प्रभरे । सर्वे
 पोनानुं कर्तुंछे साधुरे, केने रामनुं नपी बन्डी बाधुरे ॥२१॥ बल
 कल्याण प्रभुनी नामरे, तेह बिना बल्लोवेछे कामरे । ए छे सर्वे
 ज्ञानानो मनरे, तेनो न बाप केदि असनरे ॥२२॥ एम मन जाया
 कहेंछेरे, छेय प्रगट नामजे रहेंछेरे । एम सर्वेनु छे मिटानरे, मोरे
 छोटा भागी नया जानरे ॥२३॥ जेने करी न बडे करपुंरे, तेने आत्य-
 निक अंध करपुंरे । तेह बिना नो कल्याण कापुंरे, बापी बहनुं
 बडेछे बाधुरे ॥२४॥ कैक आ लोक सुखपी बज्जारे, कैक बला नग-
 लोके बज्जारे । कैक हरपुरिपी हज्जानरे, कैक बडलोकरपी पण्डा-
 नारे ॥२५॥ किर्पा रतुं धनुं ए कल्याणरे, मानुं बडे बांरिधिरे
 बा'नरे । ए कल्याण काम न जावेरे, जेने काळ माया मन्डी बावेरे
 ॥२६॥ जेने माये छे मोटा विघनरे, तनुं कल्याण न मानो मनरे ।
 तन मयमा नाम लोटीनेरे, कानु कल्याण नहं लोटीनेरे ॥२७॥
 जेम् लीधे भज्जाइ न मान्यारे, नह भुज्य भीनरपी गळोरे । मन
 मयने रक्षा जे बजाइ, तेमा कल्याण न मन्त्रे कांदरे ॥२८॥ परप्र
 मारी वेद मरेरे, परमन विन दारा हरेरे । तमा कहि न मानो
 कल्याणरे, जेमां ली लुगारी छे जानरे ॥२९॥ कर्तुं तम जे पुछनुं

તું તેહરે, રહ કાનઈ તપી સંદેહરે । માનું પાની તેજ્યે સાધાનરે,
કહી કલ્યાણની તમે કાનરે ॥૩૦॥ હિં કલ્યાણનિર્ણયને પુન્યપુન્યક-
વાદે દિતીએ નિર્ણય ॥૩૧॥

નોટ—પુન્યપુ કહે પુન્ય સાંભળો, તમે કહી કલ્યાણની રીત ।
ગમર વિના છે વાંચઈ, જરાન્યદં કહું જાવીન ॥૧॥ ગમર પાનુ ન હોય
ફરવીય, કોઈ કાવા ફરજે કલ્યાણ । કહું તેજ્યે જેન કરનું, રહ
પુન્યું ઝોદિ કાણ ॥૨॥ હોય અવગારનો આચારો, માથે કરના હોય
અગ્રય । કલ્યાણ કરવા કારણે, જાણી કરનો હોય જાનય ॥૩॥
વધી તેજ્યો હોય સંનયે, માંજકનો હોય પુરાણ । તેજ્યે કરીએ તેજ્યું,
જેમ ન હોય કલ્યાણ ॥૪॥ નોટ—સન જાણ છે કલ્યાણકારીરે,
સહુ કહેછે વળ વિચારીરે । માનુ સરવે માયા બોદારે, યંજ વળ
જરા તપી બોદારે ॥૫॥ જાણ જાણ કરના છે સહુરે । સંન સંન
છે સરના સહુરે । સંન સહુ માયાના મનિકારે, વધાં કોય બોદા ને
અધિકારે ॥૬॥ માનું ઝોદિ વમાકિયે ગિજારે, ઝોદ્યે વદિ કરની રવી
તેજારે । વળ સાથે મને સંનયે સંવરે, તેનો બોદા સુખયે તેવરે ॥૭॥
જાણ અઢાપે કરી માંજકરે, તેનાં સર્વે સંકર દહેરે । સંન જાણની
કેલ સુખયારે, અળ્યા સહુ કહેછે અવ ભયારે ॥૮॥ રહું સાંજકીએ
સચાપ દહયારે, જાનું માંજકનો બારન મકયારે । સન તેવીએ કેલ
સુખ વાચ્યારે, જાણ સુખી કેલ દુઃખ વાચ્યારે ॥૯॥ સંને કેલ અવળ
કઢાપારે, વાગર પનિયને વળ ભાપારે । સંને વઢારિયો અજાધેનરે,
મહા મયમનો જનો એ રીતરે ॥૧૦॥ અગ્રવા હસવા હના કસારીરે,
તેજ્યે સન મકવા સુખરાહરે । મહાવાવધી તેજ્યે સુકાચ્યારે, આ અળ્યા
અળ્ય ને કાંચ્યારે ॥૧૧॥ જગ સુખ ને જોવર જાનરે, કર્યા અને સુખી
સાધાનરે । ગજ મીંચ મનિકા મનિયરે, સને અવ ભાપો ને અનિયરે
॥૧૨॥ સુનદંવ સુદામો વિદુરે, સુખી મનથી વયા અકરરે । રહનુજ
એ રહા હજારે, વળ્યારે વયા અવવારે ॥૧૩॥ વધી હજાર વુઢીએ
જાણ્યારે, જોગની જાગંજાં ન વાળ્યારે । વળ ઝોગી અવલ અંદેવરે,
મને સુખી કર્યા મનયંવરે ॥૧૪॥ સહજ અળ્યાની અધિ કરેવાપરે,
તે વળ સંનનો મદિયા ભાપરે । સંન સેવે માંજક આંવ કરીરે, જાણ
સંમારમિયુ મો નરીરે ॥૧૫॥ સંન માથે એવા વિરવારે, વધી વાચ્યા

कहु भवचाररे । देख कवि लपसी राजभरे, बाग्या संगभी सुख-
 सखभरे ॥१९॥ हुब बहाद सुखी वषा आवरे, ने वषा के'ते सन
 बसावरे । हाथ बफसांगद अचरीचरे, एह जेवा बीजा जे नरेनारे
 ॥२०॥ बिचि सुखमया सखबारीरे, रहुगण रंनिदेव जादिरे । हुज
 झषी वैदय बली छुइरे, बाग्या संगभी सुखसमूहारे ॥२१॥ सन
 सहुमा के सुखदाइरे, एव कहंछे कहु सुन माइरे । एषी बाग्या बहु
 सुखबामरे, वकसुं बहि बभु बगरनुं कामरे ॥२२॥ कपो इषय बज्ज
 व जापरे, नषी बगरनुं काम कापरे । ओइये बलनी भनी बगनिरे,
 बभु व होय तोय बाय नमिरे ॥२३॥ अमये लो सखकापछे वपुरे,
 नषी साया बिबाय जेपुंरे । संवे संन राखी नव सापुरे, लो कल्या-
 नानुं व रहे कापुरे ॥२४॥ वली बाग्याये कोह मांभसरे, नेनी बल्य
 कही केव न हसरे । बाग्या मये वसां बसंभारीरे, बाग्या बसाये रहे
 बरभारीरे ॥२५॥ बाग्या करी के वषा मांभसरे, बाग्या करी के वसे बस-
 सरे । बाग्या करी के सवे वं'वाररे, बाग्या जणाये सार असाररे ॥२६॥
 बाग्यासाये कहुंछे कल्याणरे, ने वषा वान नषी अग्रमाणरे । बाग्या
 सुनये व होय कल्याणरे, एषी मांभली ने वली बाणरे ॥२७॥ सन-
 बाग्या सहुमां सुखदाइरे, वसां केर नषी कहुं काइरे । सनबाग्याभी
 खेप व पापरे, एहुं अये सुखे व के'वापरे ॥२८॥ सनबाग्याभी संन
 जो होपरे, लो नयां बिना व रहे कोपरे । वसां बगद इहुजीनुं
 कामरे, नषी वहुनुं कहुं करणामरे ॥२९॥ लये लो कछो बगर बसावरे,
 ने बाग्या बिना व हस मावरे । एवरे सनबाग्याभी हुं सपुंरे, वषारे
 कल्याण बगटयां इपुंरे ॥३०॥ एह वानमां वरो सदहरे, लये कृपा
 करी कही नेहरे । लय बिना प सहाय व मांसरे, वारे अये पुछनुं
 लय पासरे ॥३१॥ अहो छे ओ मांभसका माइरे, कहेखो कसर
 व रहे काइरे । जेजे व होय नकी विचाररे, नेह मांभसकायां हुं
 साररे ॥३२॥ जेसां करि केरवनी व होपरे, लोवे सुखवा सरनुं
 सोपरे । करिये वषाय व भावे अधरे, काला जाय जा जदय क्यधरे
 ॥३३॥ माइे सरवे सुकल पापरे, एषो अनुग्रम के'जो वषावरे । एव
 सुखुभु कहे नहांनरे, माया मायुं कहेखो व सिद्धांनरे ॥३४॥ एहि
 श्रीकल्याणनिर्णयकहे पुछमुमुमुमवने एलीयो निर्णयः ॥ ३ ॥

करे बहु जीवन्तं अकारं ॥१७॥ अथाश्वत्थी मानसं कम्पायते, ते-
नो बहु दिव पाशो देवगणैः । एव समर्पितं तद् भूमायै, कम्पाय
अकम्पाय करदारैः ॥१८॥ साक्षात्समर्प्य सायु कम्पायते, बीजे
तो मुच्यन्मादृशी वाणैः । माटे जेजे लग्नं जगं जगरे, तेनं मय्या प्र-
गटना संतरे ॥१९॥ इषे शास्त्रं कही संमन्त्रायुरे, लागे सर्वे मज-
य दन्तायुरे । शास्त्रं भीमन्वन्तं जेह वगरे, मय्य शास्त्रं ए छे सुमने-
गरे ॥२०॥ एतां वचनं न सुमकारिरे, तर्थां मद्भवे जगरे वारीरे ।
ए छे वेद शास्त्रं न पुगणरे, तर्थां रघुछे कोटि कम्पायते ॥२१॥ कर्त्त-
नो एनी लीला न चरित्ररे, सुमन्त्रायि ए वाम पवित्ररे । कर्त्तनो ए-
ना मानेन जे संधरे, जावे एटना भेयने अर्थरे ॥२२॥ बीजा कवि
कोविदनी काणरे, ए तो वारि विनायी छे वाणरे । तेमां रक्षाछे
भुन भोगणरे, गरे तेनं करे भंग भंगरे ॥२३॥ कही मयमयना जे
अर्थरे, कर्त्ता मारवा रोगानो अर्थरे । तेह विना बीजा प्रथ वल्लीरे,
वाय सुहुं ए प्रथ मांमल्लीरे ॥२४॥ रमिकप्रिया रमयंजरीरे, सुगन्तां
नरन जाय दुष्टि करिरे । वल्ली वामी वेगानीना संधरे, अति ना-
मिक नाम अर्थरे ॥२५॥ भावे आत्मिक मति जे एमरे, वाय
दुःखी रहं माह कोमारे । माटे ए मन शास्त्रनो संगरे, समझी वि-
चारी न करणो भंगरे ॥२६॥ न होय उजनु तज्जुं दुषो, तेवज सम-
झी तेनं सुदुषरे । जेव शास्त्रकार काहेरमां हाणरे, तेव कोर विना
काहेर मांघरे ॥२७॥ एक कवक कुद्वज वदेवागरे, होय वदवाक
बहु बीजा मांघरे । माटे शास्त्र शास्त्र नहि नकरे, मन संतमां वज
विदेकरे ॥२८॥ तेनो शुद्ध मुमुक्षुने सुमरे, महुं मरगु एम न पुमं
रे । जेने वायवुं परम कम्पायते, तेने अति न उहेवु अजायते ॥२९॥
कान मरवे समझा सेवीरे, यणा जवी होय नने प्रहरीरे । गटलुं तो
जाणवुं जकरे, बीजर आन्नापण करी दुररे ॥३०॥ इति श्रीकृष्णार्ज-
संवादे भूतपुत्रसंवादे चतुर्थां अर्धे ॥३१॥

वाक्य—मुमुक्षु मुज्ञान जेह, तेह करेछे जोरी वाण । सर्वे सरगुं
ममझतां, तनी आत वही ओटभाण ॥ । एन एह भक्त भा ज-
कर्म, ते भक्तना वज भगव । तेनु कम्पाय केम छे, बहु पाशो
तेहनी चिगत ॥३॥ मुमुक्षी रीने आ जकमां, यणा भक्त ते बहु

ખાન । તેના શિષ્ય સંસારમાં, ત્રીજી માનના કેરી વાન ॥૧૦॥ પ્રભુ-
 વલી કરાવે બહુ, સમજાવે પોતાનું મિદાન । પ્રાપ્તિ કરી અપના-
 રને, અથ જીવને ખરાબી જાન ॥૧૧॥ પોતાં—સમજાવે વળ ન
 માને, કહે પોતાપોતાં સકળ વાને । સર્વે જાણ્યાંદિ શું છે સા-
 રે, વચે વચે કર્યો નિરખારે ॥૧૨॥ જાણ્યા કર્મોઅથ વાર વાર-
 રે, વલી વ ચિના વર્ણ અદારે । તેના કર્મ કરાવી વિધિ, બહુ
 મોલીમોલી વાંધી રીધીરે ॥૧૩॥ વ્યાં સમજો મહી વહી વારે,
 જીવ જમાવી જુવાની વારે । વ્યાં જાણ્યાં શું સર્વે, સર્વે વંદનું
 કુટનું કરુરે ॥૧૪॥ ઓગ્યો વ્યાસ વાલ્મીકી પુદિરે, કોઈ વાન
 કરી મહિ સુધિરે । વારાવાર જે જાણ નિષ્ચિને, વાણિ સુધિ ન
 સમજ્યા રીતરે ॥૧૫॥ વાણ પુણ્ય પુણ્ય પ્રમાણીરે, જાણ્યા બહુ ઝી-
 વને તેમાં નાનીરે । શુંધી મણકે જાણ્યો ઓગળરે, તેમાં બહુ વા-
 ધકે હેરાળરે ॥૧૬॥ ઘંચ કોટા જે કોટા કરવારે, વ્યાં જમે તો વ
 રીતું સારે । વ્યાં જાણ્યું જે જાણ્યું અથરે, જાણ્યા કરવા અથરરે
 ॥૧૭॥ વલી કહે છે અવતાર જોડારે, વૈનવ્યામાં કોણ વાના જોડારે ।
 કહે છે પોલીશ પ્રભુનાં કરે, ત્યારે વીજાં તે કેનાં ભરુરે ॥૧૮॥
 સર્વે રહે રમે વહ રામરે, ત્રીજી રૂંધ વાનવ નર વામરે । વધુ વંચી
 વ્યાવર જંગમરે, તેની મોલી કાદો તમે જમરે ॥૧૯॥ સર્વે વંચ વૃક્ષ-
 માં વૃક્ષારે, જોમે રહે અનુષ સપ્તારે । તેમાં વૈનવ્ય વૈનવ્યકા-
 રીરે, તેનો રમુકે સવુને વારીરે ॥૨૦॥ વૈનવ્ય વૈનવ્ય મહિ કેર વાલરે,
 રીતો રીતી મેનાવ અજાણરે । વ્યાં વૈનવ્ય વૈનવ્ય વરે, વિંદ વાટી
 કહે છે અવેરે ॥૨૧॥ વ્યાં જાણ્યું સુની શુભ મનિરે, ત્રીજી રેની તે
 મરને રનિરે । વ્યાં કહે છે કુલસળા કરીરે, જેને કોઈની વૈનીનિ ત્રીજી-
 રે ॥૨૨॥ તીર્થ જન નિમ સજાવારે, તેના કાપવાના છે કુઠારરે ।
 વ્યાં જાણી વરોપર વળારે, અર્પા ખારે કઞ્જિમલ તળારે ॥૨૩॥ વધુ
 કેમ સમજાવું કોનેરે, ખારે સંજય વ તમે આગોનેરે । સજા વાનના
 ખોટા કહેનારે, અમલ વાનના કહેનારા અપારરે ॥૨૪॥ અટ મં-
 શિર જે અપામરે, ખારે જારે વજ વાન કરેરે । વારે વારે વૈનોજ
 વવારે, ખોટે જાહે વ વાન વેવારે ॥૨૫॥ અટ વંચિત જે જે વૃક્ષ-
 ગીરે, તેના અલ્પ કહે છે વ વાળીરે । શુદ્ધ સંત શુદ્ધ અને કોલેરે, તે-

વચ વચના વચન વોભેરે ॥૧૭॥ કહણે ભાગો વિષો ભુષી કરોરે,
 ગીદ કોઈના હરખી કરોરે । મરક ભર્મ મેં નથી પોગડીર, ભરી કા-
 ન ભાગી નિયો ભાગીરે ॥૧૮॥ કરો રહ્યો વચો રહે પાગરે, વચ
 વચગી ભંજાવ યિમારોરે । કર્મ થમ મવા મુનિ કરીરે, મેં જા
 વાગી વચ સર્પીરે ॥૧૯॥ વચ કહેહે આ ગમવા જાગારે, થમ-
 દીન અધર્મના રાગારે । વચો વચના વચાગ રહેગારે, કે કોઈ ભવર
 પરી મેંકારે ॥૨૦॥ અલિ અવગી અલિ છે પરીરે, નથી વિક કોઈ
 વીગા કેવીરે । વચા રપદેલા મહુના જાપેરે, વચ વાગેહે વચા વા-
 વેરે ॥૨૧॥ વાગો વચાહે અવધો જાવાપેરે, જાગે વેગા ધિવે કરી
 વાપેરે । વચ મેં જાન્યું મુરખાવેરે, કરવું રવું મધી રવે વાપેરે ॥૨૨॥
 વાગે જાન્યું વાગું વાગ વાગુરે, જાગે વીગાગે રપદેલા દિયુંરે । જમ
 વાગે મમહવા છે મર્પીરે, મમ વાગે રેખાહેહે કરીરે ॥૨૩॥ વચા વ-
 વાગી વધુ જાગેવરે, વગરો વગરવા જિહાગેવરે । ભરેભરા ભુગી વ-
 ભુગીગારે, જાગું વેરવાઈ વધુ દિગારે ॥૨૪॥ જેને વાધ્યાહે પ્રભુવ
 થમરે, મેં જાવાગી કહેહે અધર્મરે । જેને મેં થમમાંથી વાગરે,
 વાગ વુલ્યમે જોરા રેખાહેરે ॥૨૫॥ થમરૂપી વાવના મો વાગરે, વાગ
 મારમે મોહ વાગારે । મેં મો મમ મજે વગ વાગેરે, કહેવો મેં મ-
 વાગ વાગ વાગેરે ॥૨૬॥ મમજાવરો વ વાગીવેરે, મહામુનિ મોટી
 કરી મેંરે । વાગા મુનવળી છે વળીરે, મેં વીક વાગહે મેં વ-
 વળીરે ॥૨૭॥ મારે વગીવગી વુલ્યું વાગરે, કહેવો રાગી વાગ રજિ-
 વાગરે । કહેવો જાગ્યમે વગા વિગારે, વચ કરીમે મમાવું વિગારે
 ॥૨૮॥ હિ સ્તોત્રાવલિ ૧૫૦ મુનમુનુમુનુવારે વચા શિર્ષક ॥૨૯॥

લેખ—મુનુ કહે મુનુ મુનુ મુનુમનિ, મમ વાગ મમમિવે માર । મ-
 મગીવાં વ વાગ છે, જે મેં જાગમ અવગાર ॥૧॥ સમજામ મુનુવા-
 વી છે, મમજામે મેં મમ જમમ । મેં મિખ્યા કરી મારવું, વગ
 જાગી જાગવી કુમમ ॥૨॥ વાગા રહે મેં મમ છે, મધી અમમ મેં
 અમુમાર । વિગવ વગરો મરકમા, વચા વિગવા કરવાર ॥૩॥ જા-
 ગા જેને મુવમે, મેં કુરું મ વહે વાઈ । મદમ વાગેહે અમમાવગી,
 મેં મમ રેખેહે જાઈ ॥૪॥ લેખરે—વાગા જવામે માર અમારે,
 વાગા વર્પા મમ વિરવારે । મમજામ કહેહે મુનમુનરે, મેં વા-

યાગ યાગે કરે ભગ્નરે ॥૫॥ જાગ્ય કહેછે જે સામગ્રી જાનરે, ભગ્નનો જે
 સુખ કરે માધ્યાનરે । જાગ્ય કહેછે જે કુટુમ્બ ભાગીરે, તેને પામવા
 ફરેછે પ્રાણીરે ॥૬॥ જાગ્ય કહેછે મોટાકર્મી જુગરે, જાગ્ય વિના
 સમજાવે જુગરે । જાગ્ય કહેછે અશ્રમધામરે, તે સુખી સદુ કરેછે
 જામરે ॥૭॥ જાગ્ય કહેછે ખીટરિતું મનરે, જે વામન રહે બહિ દુઃ-
 સ્વર । ભોક જાતો કર્મ જે અગમર, તેની જગ વદાવેછે જમરે ॥૮॥
 જાગ્ય કહેછે ભરેલી જ્યાનરે, જેને દીકરી ન માનજાઈ જાનરે । જાગ્ય
 કહેછે કમ્પાજની રીતરે, જાગ્યે પામછે પ્રભુમાં પ્રીતરે ॥૯॥ જાગ્ય-
 વહી મન ઓઢવાણરે, જાગ્યવહી સમજાવ જાનરે । જાગ્યે કરી
 આપેછે સુદૃઢિરે, જાગ્ય વિના મન રહે ઝંખીરે ॥૧૦॥ જાગ્ય ભર-
 જારે સદુ જે સુખીરે, મહિનો દંદવાળી રહે દુર્ભીરે । દેવ દાસ
 માનવ મુનિરે, જાગ્યે વાંધી મનજાતુ સદુનીરે ॥૧૧॥ વધી કેટલી
 જાતો કરવાગરે, ભારે મનજાગ્યનો મહિમાગરે । તેમાં દોષ દેખા-
 દછે વાંધીરે, તેની જોડણ ધીવ ઝીવ કાર્યારે ॥૧૨॥ તેનો મરીને જ-
 મતુર જાગરે, વળી જમદૂતની માર ભાંગરે । વરજો મરક્યા કુંજ-
 માં મેહરે, જાણે મહિ મન્ન મનુષ્યનો દેહરે ॥૧૩॥ જાગ્યવારે વરને-
 જે જરે, જાગ્યવારે વામે દેહ મેહરે । શ્વાસ મુકર ભર જિવાછરે,
 તથા તે વામનો મનકાછરે ॥૧૪॥ ભારે ઓરનો વાગો જો વેરે, ક-
 યા જેવું મહિ રહે કેવરે । એમ દુર્ભી રહેજો રાગ દનરે, સત્ય માને
 પ્રમુધુ તું મનરે ॥૧૫॥ વચ્છી પુણી ને પ્રમુલી જાનરે, તેવજ સુખી ભે-
 રવ માધ્યાનરે । કિયાં જીવ કિયાં જગદીશરે, કિયાં ભગોત કિ-
 યાં દિવેશરે ॥૧૬॥ જેને જગજીવનથી પામરે, તેનો જીવથી ન પા-
 વ કાંપરે । જેને પ્રમુત્તનો પ્રભાવરે, સદુ જાણે જગનમાં આવરે
 ॥૧૭॥ જેની આજ્ઞાને વાંધા મુરરે, મળી ભાવના જાણે અમરરે ।
 જેની આજ્ઞામાં સુરરાજરે, એવ વરમાવે સદુ જનકાજરે ॥૧૮॥ જે-
 ની આજ્ઞા પર વિચારીરે, ધરણી રહાં છે ભોકન પારીરે । જેની આજ્ઞા-
 માં ડોષ દેખેશરે, બોદ ભોક પરી રજા ડિગરે ॥૧૯॥ જેની આજ્ઞા-
 માં ખેલી જનરે, આપે કલ્લ દલ્લ મધ સુખનરે । જેની આજ્ઞામાં કા-
 જગાનિરે, દિવરાત રહેજે કરનાર । ૨૦॥ જેની આજ્ઞા ભાવીને પુ-
 મુરે, સદા સંવદા રહેજે કરતુરે । જેની આજ્ઞામાં અજ દેશરે, દર-

ને કરી રહે છે હમીયારે ॥૨૧॥ રાત્રી કેંદ્ર ધરી કર્યાં કાઝરે, તેનો
કહેનાં ન કહેવાય આઝરે । વહુ પરી હરિ અવતારરે, કર્યો કંઈ ઝી-
વનો રદ્દારરે ॥૨૨॥ તેહ પ્રમુનળી તરોવરરે, બાબા ગાય વાપી ઝી-
વ જરરે । જેને નથી શરીરની સાધ્યરે, રાત્રી વળનોઝી બેઠે છે પ્રા-
ચ્યરે ॥૨૩॥ વચ્ચો વચ્ચા વરાધીનરે, વર્તે એકાદ જાગે હીનરે । ર-
ચ્ચો અજ્ઞાનમાં અચરાઈરે, ઘણો ઘનદયામનો ઘનારિ ॥૨૪॥ તે જા-
ગો ભરી અમરુતી માંયરે, વહુ માર ભાગે મુદ્ધ ભાંયરે । વળી નરકમાં
કુંદમાં વહારે, વચ્ચો કેક કાઝરુતી મહારે ॥૨૫॥ કર્મભોગે
જો વિમરશે બારે, તેજો મુન પ્રેમના અવતારરે । ભાગે વિદ્યા વેસા-
વને પીકારે, વહુ હરિનિદાનું કલ્લ લેકારે ॥૨૬॥ વહુ સુખ સાંમઝી-
મે કાનરે, વાહુ હોય તો વાહ્યો ભગવાનરે । વમાં મુદ્ધ મહિ વહે
જરાયરે, સહુ માની લેડ્યો મનમાંયરે ॥૨૭॥ વધા વાપીનો મગ જે-
મે વાપરે, તેનો વળ અન્ન એકવે જાયરે । કન્યાનનું તો રહી જાય
વધારે, સામું વહે મહાદુઃખ ભાંરિ ॥૨૮॥ વુટ્યું નિરજલમાં જલ-
ઠામરે, રાત્રી રીંગે પી ઝીરુપાની હામરે । મલયા મારને ભમોઈગરારે,
માળીના ઘાળ લેવાર ત્વરારે ॥૨૯॥ વમ સમઝી લેવું સિદ્ધાંતરે, સમ-
ક્યા વિના બાને નહિ જાતરે । કહી વાત વુછવા પ્રમાણરે, હવે હું
વુછ્યું છે સુઝાનરે ॥૩૦॥ રહિ બીજાન્યાનનિર્ણયમન્ને મુખ્યમુખ્યમવાદે વહો
નિર્ણયઃ ॥૬॥

નોંધ—વન્યપક્ષ્ય મુક્તશિરોમણિ, મુન્ય જ્ઞાતિના ભાગનાર ।
અજ્ઞાન તમ દાઢવા, મુદ્ધ મમ નિરુધાર ॥૧॥ વળા ત્રિવલનું વર-
માં, સંજાયનું રહેતું શુદ્ધ । તેહ તરત તમે દાઢિયું, મહામોટા મોહનું
મુદ્ધ ॥૨॥ રાત્રી વુલુચું પ્રીતિયુ, તમે કહેડ્યો કૃપાનિધાન । જનક
ઝીવ રદ્દારવા, બાવ મુખિયર ભગવાન ॥૩॥ કન્યાન કરી કોટિ-
કોટિનાં, વાળા વધારે વોતવે ધામ । કેવો રહે તેના કુલના, તેથી
સરે કે વ સરે કામ ॥૪॥ નોંધ—વમુ હોય પ્રગટ પ્રમાણરે, ત્વારે
કરે વહુનાં કલ્યાણરે । ઝયાંજ્યાં હરિ ધરે અવતારરે, કહું સાંમઝ-
ચ્ચો કરી પ્યારરે ॥૫॥ ભગ મુગ જલ્લપર માંયરે, વરે નર રેંદ્ર જા-
વ રુચ્છાયરે । વિવ વુવ જાગો જાંબી માંયરે, વાય પ્રમુજી પ્રગટ
ભાંયરે ॥૬॥ તેના વંશના રહે છે વાંસરે, બાલા મુખના વરેલ વાસે-

है । रस हाव धर्म निम साधे, अयोग्य भावजन न करे काहीरे ॥१७॥
 ॥१८॥ रही रीतने पात्र बन्नावर, सगल कोकनी जगनी बन्नावर ।
 रहे मनुजी सरसी मधानरे, मनी मन ममनाजी भावरे ॥१८॥ आप
 स्वारथ सारथा साधे, कद्दि करे महि भाव साधे । काम कोष क
 र्छी भोग नहींरे, मोह बन्धन न जाय नहींरे ॥१९॥ मनुने आपे शु
 भ उपदेश, तेसा स्वारथ महि मबनेजार । मगा सदुवा छे दिन
 कारीर, धर्म पीरजने रक्षा पारीरे ॥२०॥ भीदरिना ममना साधे,
 रहे मगा मबधा मगाहीरे । होय हरिना मजन पवारे, तेभी मनुने
 उपदेश नवारे ॥२१॥ तेन मनी नामे जीव पवारे, मनी मनी जो
 मगाय लगाररे । वन न होय धर्म निम साधे, रहे जंतरे अधर्म
 छाहीरे ॥२२॥ एवा मनु केजना रही जगार, तेभी भोग पाय के न
 पायरे । कथा मोरे शुभ शुभ योगर, तेनो होय के कली न होयरे
 ॥२३॥ कल्याणकारी सादर्य बोहीरे, रक्षा जगमोदर्य मज जोही
 रे । बेकारिक मोदर्यने साहीरे, पावरेछे दुष्टि बहुत ग्राहीरे ॥२४॥
 मनुजी मरल भोगपेछे सुखरे, मनी कोई वाननु कली दुःखरे । दुखे
 करेछे मोरनी मोटाहीरे, ते साधनी मनी मोना साहीरे ॥२५॥ एवा
 वका भूमिपे करेछेरे, आपी उपदेश शिष्य करेछेरे । करेछे कल्याण
 छे जग वामरे, जायो मज नई काओ हामरे ॥२६॥ आपो मज मज
 मज मजवेरे, मजपार करिपे मजवेरे । मनी हरिनी हनुमा हालना
 रे, रहेछे मज मजने सा'समारे ॥२७॥ जाले मनुजी मरजाद बोहीरे,
 रहेछे विषय साधे मज जोहीरे । मनी कल्याण पावानु केयरे, प
 पुपुपु करेछो कली मेयरे ॥२८॥ मनी पुपुपु एक महाराजरे, बहुत
 मजपार मजानु शुं काजरे । का हरि न रह एकज रूपरे, कीद पा
 यछे बहुत मजपरे ॥२९॥ एक होय तो मजम मनु पवरे, मजपान
 रहन महि केयरे । मनु भावे करन मजपरे, एक बीजासा मंडली
 मजरे ॥३०॥ हेने हलीमली रहन मजपरे, दिने न रहन कोष दुखे
 सार । जाओ परपर रही जारीरे, जाहोमाहे नई रक्षा साहीरे
 ॥३१॥ एक बीजाने निखे मंछेरे, मनुमनु पानाने मंछेरे । एक
 मनी ववासना साहीरे, काहे मनी मजप्य सोख साहीरे ॥३२॥
 तेनो मनु मनी निबंछे मापरे, हीनुं करेछे मोनाने हावरे । तेसा

મહિ આપે ભાગે સુખરે, ધાગેં મહનું દગામ વાહીમુખરે ॥૨૩॥ પ-
ર્વા કમાળી ફી કમાણરે, ઠાકો જનમ મુલ્યે ગમાણરે । પર્વી મુલ-
વળી છે એ ખારેરે, માટે પુણ્યું હું વારેવારેરે ॥૨૪॥ કે'જો જો હોય
કે'વા જેયુંરે, મહિનો ધોતળુ પદં મલ કે'વુંરે । મેનો મે'જે પુણ્યું મં-
ત્રજરે, મધી સંશય વનો મારે મનરે ॥૨૫॥ મેનો મમહી સાચિન
લીપુંછેરે, દદ અંનરે વારી લીપુંછેરે । મનુ મકર વિના કલ્યાણરે,
મધી માનનો હું નિરવાણરે ॥૨૬॥ પર્વી નિમત્ત ગાંઘ વઝીછેરે, બી-
જી સર્વે જાંતિ દઝીછેરે । ભાવળો પુણ્યમાં મધી ભાટરે, હવે પધું
પુણ્ય સાધા ભાટરે ॥૨૭॥ એક પુરીય મે વરવોધરે, એ વપાદનાં અ-
વગોધરે । હવે એકો મહિ કદં વધારે, ઘોષી લીપું છે સર્વેનું સારરે
॥૨૮॥ વળ બીજાંને મમમ્મલા ભાટરે, પુણ્યુંછે મહાગાજ ભાટરે । રમે
વર્ષવર્ષા કોઈ વહેરે, એમ માલં મન વાટ વહેરે ॥૨૯॥ ૬૯ બીજાવાળ-
નિર્વેશવળ્યે મુખમુખમુખકારે ભવનો નિર્વેશ ॥૩૦॥

રોડા—મુલક વચન પદાં સાંભટી, વઝી બોલિયા કરી હેન । મુ-
લ મુલમુલ સાંભળ્યે, કહું સર્વે વિગતિ મયેન ॥૧॥ પ્રથમ કહું હું
પ્રિયથી, મનુ વગટના અવનાર । પછી કહું તેના કુલનું, નિશ્ચય કરો
નિરવાર ॥૨॥ એકે ભવેક પ્રકારમાં, સરે મહિ સવકનાં કાજ । તે
સાક તન મુજબાં, વરણિયે ધરેછે મહાગાજ ॥૩॥ વારિ વેસુખા બે-
મયાં, વુણે દુલ્હી કર્યાં હોય દાસ । બારનવાચનં બરવે, આપે જા-
વેછે અવિનાશ ॥૪॥ વંચારે—એક અવનાર એકડે કાઝરે, મંદર ક-
રી લિયેછે મહાગાજરે । તેનાં સર્વે મકર દાઝેછેરે, ઘીને વુજળ તાહ
વાઝેછેરે ॥૫॥ હેને દઝીમઝીતેદ સાધરે, મોલમ મુલ આપે તેવે
વાધરે । તેનો વાવણે વુજળકામરે, વઝી વાવણે પ્રમુનુ વામરે ॥૬॥
એ વિના હોય હરિદામરે, તેનો કણ કરવો હાય બાધરે । ત્યારે
પ તવે જનમ ન વાધરે, એમ મમમ્મલુ મનમાંવરે ॥૭॥ જઝવામી ક-
રે કામ જઝનુરે, મ્મજવામી કરે કામ જાઝનુરે । માટે મોલ્યાં મો-
લ્યાં તન ધારિરે, કામ કરેછે જનનુ હરિરે ॥૮॥ ગ્યારે ધરેછે મુજબાં
ગાનરે, ત્યારે હાય મુજબી રીત માનર । પછી જેવી રીત જાગે જનરે,
તેવી રીતે કરેછે મજનરે ॥૯॥ જેવો ગુણ રૂપ ને આકારરે, જોઈ જ-

ન કરે ત્રિપારે । કરે આકૃતિ ઝોડમે વ્યાખરે, મુખ અપમું કરેકે
 માખરે ॥૧૦॥ કોઈ કહેકે મુખે વચ્ચે વાળરે, કોઈ કહે કચ્ચાળકારી
 વચ્ચરે । કોઈ કહેકે વારાહ વાગારે, કોઈમે વર્મિવત્રી વ્યાગરે
 ॥૧૧॥ કોઈ અમે વાલમ વરપુરામરે, કોઈ તિમે રામગીનું વામરે ।
 કોઈ કુચ્ચકુચ્ચ કહી રહેકેરે, કોઈ મુચ કમલી કહેકેરે ॥૧૨॥ ને-
 નો એમે ઘડયા ધનુ એવારે, નેમા અવચાં રમ્યાએ નેવારે । નેનો બી-
 કે કહે કચ રાખેરે, કર્ણ અભિ રૂઢ ધન માખેરે ॥૧૩॥ અહુમે સોના-
 મા રૂઢ કે વ્યારારે, નેમા મુખ આકાર માને વ્યારારે । વચ અહુવ
 આમું અવચાંઈરે, વરુવત્રી ન મમે મોટાઈરે ॥૧૪॥ વચ સુગ્રવી વહી-
 કે વામરે, નેનું ભજની ભે વાધામરે । કાલી રંઘ વચ ઝો ભપએ-
 રે, હવે કોઈ કેમે એનું ન અએરે ॥૧૫॥ અભિ વામને વંધાયા જનરે,
 કહેકે વચ બીજાનું અસનરે । વચ ત્રિદેકે વચ વચએરે, હારી વેઠા
 હેકે વિવેકએરે ॥૧૬॥ હવે હરિવંશની વામરે, નેવળ અર્ધઅવગ્યો વા-
 રા જામરે । હવળ વાંચીજા આદિ અવારે, એમે વર્ણ હરિએ અવન-
 રે ॥૧૭॥ નેમે અવયા એમે અવ આખરે, નેમે સર્વે કચ્ચાળકારી
 વાંખરે । કેએ રાહુ ને કુલ કહેવાખરે, નેધી કચ્ચાળ કેદિ ન વાખ-
 રે ॥૧૮॥ કેએ સો અવકુલ વચોખરે, મારે નેમાં મહિ વાંઈ કેરે ।
 ભારે હરિકુલ કેમ ન મારેરે, નેવળ કર્ણ સુખો મહુ વ્યારેરે ॥૧૯॥
 હરિની અરજાદર્શ રહે તિએરે, વર્મ ત્રિમ વાલે રહી રીમેરે । સોમે
 મહિ આકા સગારે, આને ધનુવચ અનુમારે ॥૨૦॥ હોય જા-
 કાકારી અંગરે, કેદિ ન કરે આજ્ઞાનો ખગરે । વચાવત્રી વાવ વ-
 ચાખરે, કર્ણ બીજાની સાંઝકવ સુગાખરે ॥૨૧॥ વચ્ચ ધનુર્વા વચ્ચ-
 અ કહિએરે, નેધી કચ્ચાળ કહો કેમ નહિએરે । કુર્મવચુ વચ કચ્ચ
 કહેકેરે, નેવળ કચ્ચાળ વાંઈ કરેકેરે ॥૨૨॥ વારાહ ધનુ વંશનાં
 મુંઝવરિ, મધી રામા ને કચ્ચાળવત્તરે । વર્મિવ ધનુ વંશના વાવ-
 રે, નેનો અવ ઝીવમા વરાખરે ॥૨૩॥ વાલમ ધનુ વંશ જાવચારીરે,
 નેવળ વર્ણાવત્રી કચ્ચાળકારીરે । વરપુરામ વંશ વચ વચીરે, નેનો
 વોય ઝોઈ વ્રમે વરણીરે ॥૨૪॥ રામવંશના સુરજવંશરે, નેમાં કચ્ચા-
 લની વાવ વચીરે । કુચ્ચવંશના વાવ જાખોરે, નેમાં કચ્ચાળ
 વચાંધી વમાખોરે ॥૨૫॥ મુહ ધનુના વોયજ આખીરે, કહેકે કચ્ચા-

જાતી જઈ કાપીરે । કમકિ જેવે કઢિયસ રહેણેરે, તેમાં કલ્યાણનું
કોમ કહેણેરે ॥૧૫॥ બારે હરિ હરિજન ચોખુંરે, કરજો કલ્યાણનું જો
ચળોખુંરે । બાપ આરખ સહુ આરખોરે, હરિના જે ચરણ આરખોરે
॥૧૬॥ વહુ વાંધી શામ્લ વાંધણેરે, કરજો જીવને વજ્ર આપણેરે । જેજો
સર્વથા તેહનું ઠગીરે, કરજો એવું આરખ તગીરે ॥૧૮॥ વધી કેરિ
વહિ પામ કલ્યાણરે, વાંચ્યો હુદનાં કોરે વાણરે । વાળ્યો વારે
ચોરદાને જારે, વાંચ બાપે કોળ શાહુકારે ॥૧૯॥ બારે તોચી
તપાસવું કે'ણેરે, કલ્યાણ પ્રમુ કે પ્રમુરે મહેણેરે । તેહ વિના કલ્યા-
ણનું કાપુરે, કહે વિષ્ણુનામંદ પ સાપુરે ॥૨૦॥ દશી કીલ્યાણનિર્વંશ-
ન્યે હુખનુહુનંતરે જાણો નિર્વંશ ॥૮॥

લેણ—મહાનુભવ કહે મુખનુહુ તને, વળ પુછવે કહું પૂં વાન । કલ્યા-
ણકારીના કુચની, તું સાંભળી તે સાધના ॥૧॥ અમોકિકવનું વહિ
આપમાં, કોઈમાં વધારવા માગ । બારાદોષ વદ કારણે, સહુ રાખી
રક્ષા મુચ્છાગ ॥૨॥ જેવે કરી જાયે વહિ, રહે મુખનું વામાંહ । વધી
રીતને જનુસરી, વહુ ઠગ કરેછે ઠગાહ ॥૩॥ જેવ વચન વર્તે અદા-
રમાં, સહુ કરે વહ સાવધાન । તેવ વચન મુદવ બાણમાં, ધન કર્યે
વચને તિહાન ॥૪॥ ચોપાઈ—મુદ વેચ મજાવવા કાગરે, રાખે શો-
ખનો સર્વે સમાગરે । સારાં વજ્ર ધરેનાં વાહરે, કહું મેની રીત મુખો
જગરે ॥૫॥ ચો'છાં વનામાં કેક સુંવાળારે, વહુ મુદા મે રંગે કપાકારે ।
ક્રીનાપોનાં છાપેન છેદાકારે, વામન અગરે વાંતકિયાકારે ॥૬॥ વર્ષા
વજ્ર અંગોઅંગ વે'રીરે, મુખનું મહાવેછે સે'રીરે । વઢી વે'રી ધરેનાં
જો વગારે, જહેલ હીરા મોની હંમનગરે ॥૭॥ વેદ વીંટી કહાં વાંધે
વામુરે, વજા વાહવામાં વળાં વામુરે । વેલી નગ્ર વાગ મુખવાળેરે,
સોજે તાન સહ મુદ મા'લેરે ॥૮॥ વઢી સુંદર મંદિર રહેવારે, વાપ
હાલેલ હાંદિયે હીવારે । બાપા વીવા મહે મુખ વાસુરે, જેવું વહ
વરણને ચોમાસુરે ॥૯॥ મોંધી સરસ મુલિયા કરેછેરે, વાન કલ્યા-
ણની જો કરેછેરે । બાપે પ્રમાદી ને પ્રમાદિયરે, વધ વેળા કરે ત્રિ-
પાં તિયરે ॥૧૦॥ કેક પુંડના કરેજે કાગરે, વામુરે કીકજ સહ તિ-
હાનરે । કોઈ દોરા વાંધે મુદા જાણેરે, કોઈ મસમુદાવ તન છાપેરે ॥૧૧॥
કોઈ મુકેછે મસલક દાખરે, કોઈ સોઈ જપતાં સનાખરે । કોઈ મંત્ર

આપે વધિ આકરે, કોઈ કદાચે જાનિ વિહાકરે ॥૧૨૫॥ કોઈ આપે
 વાચ વરમાધારે, વધુ પત્ર મેં વાચે વાળારે । વચ સહુમહુમા મન મહ-
 ભારે, આપે રૂપરંજા રાખે મહાભારે ॥૧૨૬॥ વચ વાંધી વેડા મુદ્દ હોરીરે,
 વચ વીજાધી રાખે વાન વોરીરે । કહે આપણી વાન છે વર્ધારે, વધી
 કોઈ વીજાવે કલ્યા જેવીરે ॥૧૨૭॥ આપણ સહુનું કલ્યાણ વાંધારે,
 વીજાં વધુ મહે મરકાધારે । વચ પોને પોનામા મન મર્ધારે, માન્યું
 કલ્યાણ કમર મેં કર્ધારે ॥૧૨૮॥ સહુપ આત્રીએ પરમ પાર્શ્વરે, વાંધે
 કલ્યાણ મહિ વેદ રતિરે । મગરા વાચણે વળીનું વાળરે, વધી મગરાનું
 કોઈ કાળરે ॥૧૨૯॥ માટે સહુ પાઓ મુદ્દમુનીરે, જીવ મુદ્દ વિના
 રહો મુઃખીરે । વચ સહુ કોઈ મગરા વધારે, મુદ્દ વિના તો કોઈ વ
 રકારે ॥૧૩૦॥ જેવે વેમનું આપ્યું છે એવરિ, કહી મુદ્દ મહિવાળે મેવરિ ।
 વચ કલ્યાણ ઠેરાવી ઠીકરે, વેડા કરાવી માથેવી વીકરે ॥૧૩૧॥ વચ
 કલ્યાણકારી કહી કાંઈરે, વિષય વંચ યોગવે યોગવાધરે । કહે
 વિવેચ વિઃવાંદ રે'ગરે, અમરુતી નમારે મુઠી છે ગરે ॥૧૩૨॥ વચી
 વામો વાપ વરોધારે, મેંવે વિહર વડાં મારી મરે । વધું વામનું ક-
 લ્યાણનું મૂનરે, વાંધે છે કલ્યા મારે છે અમરુતરે ॥૧૩૩॥ વધું સાંભળીએ
 કલ્યાણનું, વધનું વાળી વાપનું કલ્યાણરે । કહે વામો રાખવે કઈ
 કહિયેરે, વામો મેં વચ મેં વેંવે કઈવેરે ॥૧૩૪॥ સહુ મુદ્દમાં વાળારો
 હરિ, વધુ વેડાં છે વિવેચ વર્ધરે । મેંવે વધે વેંવે વાપું મેંવીરે, મહા
 મોરાવી મરજાઈ વેંવીરે ॥૧૩૫॥ વિયો વાલવાલ મેં વુંનહરિ, વાંધે
 વગર અમર્યા મામરારે । મુદ્દમ રહે નમારો મ રકારે, મેંવો અમ-
 રાચ વાળી વિયોરે ॥૧૩૬॥ વધું કલુષ અમરુતે રવારે, અમરાવે કિ-
 વાપું છે વારેરે । વધે આ વાનનું વેંવે વાંધારે, વાંધે વીહરિ વગામની
 વામરે ॥૧૩૭॥ વધી વીહરિ વામજ અર્ધરે, વાન મનુષ્યમ્બકની કરિ ।
 વાંધે છે વધી મોટી વાનરે, કહે વાપ સહુ વિમરાનરે ॥૧૩૮॥ મેંવો
 યોગવગાવો અપ રાજીરે, વેડા વિવેચ વધ માંજ વાંધીર । કહે છે
 મગરાનું મરનું વાંધારે, મગરા સહુ વામજાં વાંધારે ॥૧૩૯॥ માટે મુદ્દ
 વિના વધી મરવારે, વામો મેંવો વચ મુદ્દ વરવારે । વચ વેડા સહુ
 મુદ્દ વારીરે, મુદ્દ વિના વધી મર વારીરે ॥૧૪૦॥ રહે મવમનીનું મું કા-
 નરે, કહોતો કરીવ રજા વ વામરે । મુદ્દમુનીએ વેંવો છે રંજર, વાપ

જાણ મોટુ ૯ વર્ષકરે ॥૧૮॥ જારે જેમ વહો તેમ કરિયેરે, જાણ જાણ
તાણ મેંથી હરિયેરે । જેના મુદ પપાછે જમાયરે, તેને કેમ કહું વંચિ-
યાનરે ॥૨૦॥ ૯૨મું કહીએ જમાયરે, જાણ ઝોઝી જાણ્યા પ્રભુ પા-
વરે । જારે બોલિયા ઝીંહરિ હમીરે, વર્ષ જાત કરોળો ૯૩ કસીરે
॥૨૦॥ ૯૪ શ્રીકન્યાવિર્વેશનંદે મુખમુખમુખરે જ્યોતે નિર્વેશ ॥૨૧॥

વેશ—ઝીંહરિ કહે વર્ષ માંભડાં, મુદ ન હોય વેરોવેર । મુદ તો
૯૬ મોંબિંદ છે, બીઝી જાણા વની વહુવેર ॥૨॥ કન્યાવિર્વેશની ક-
ન્યાવિર્વેશ, સારી જાણે જાંબડા જાણે । વજવારે વર્ષવ રહી, અનિ
જાણા કરેછે જાંબડા ॥૨॥ જેમ જાંબડી રુચ કરી, હરિનિયે જેવાયમું
જાણે । જેમ જાંબડી વિચરિયા, કરે જાંબડાને જાંબડા ॥૩॥ તેમ જાણાણે
જાંબડાના, વહી લીધા વિચરિયા જેવા । ૯૭ મુદ જાંબડી, તમે
બીજા જાંબડાને સેવા ॥૪॥ જોઈ—મુદ કહે જાંબડા મુદરે, જુ-
ળો વર્ષ તેવી જાણ કરે । મુદ જાંબડાના છે જાંબડા, તેનો કોઈ
જાંબડા મહુ જાંબડાનારે ॥૫॥ જે મુદથી જાંબડા જાણરે, તે માંભડો તમે
જાંબડાનારે । તેનો હોય પોને જાંબડાનારે, જાણે જાંબડાને જાંબડા-
નારે ॥૬॥ સર્વે જાંબડાના હોય જાંબડાનારે, વહી જાંબડા જાંબડાનારે ।
જાણે જાંબડાના જાંબડી જાંબડાનારે, જેમ હોય તેમ જાંબડાનારે ॥૭॥ જાંબડા
જોડી ૯ જાંબડા જાંબડાનારે, જાંબડાના જાંબડાનારે જાંબડાનારે । ૯૮ જાંબડા
જાંબડાનારે જાંબડાનારે, વહી જાંબડાનારે જાંબડાનારે ॥૮॥ હોય જાંબડા-
નારે જાંબડાનારે, સર્વેજાંબડાનારે જાંબડાનારે । જેને જાંબડાનારે તો જાંબડા-
નારે, તેની જાંબડાનારે જાંબડાનારે ॥૯॥ જાંબડાનારે જાંબડાનારે જાંબડાનારે,
જાંબડાનારે જાંબડાનારે જાંબડાનારે । ૧૦ જાંબડાનારે જાંબડાનારે જાંબડાનારે,
જાંબડાનારે જાંબડાનારે જાંબડાનારે ॥૧૦॥ જાંબડાનારે જાંબડાનારે જાંબડાનારે,
જાંબડાનારે જાંબડાનારે જાંબડાનારે ॥૧૧॥ જાંબડાનારે જાંબડાનારે જાંબડાનારે,
જાંબડાનારે જાંબડાનારે જાંબડાનારે ॥૧૨॥ જાંબડાનારે જાંબડાનારે જાંબડાનારે,
જાંબડાનારે જાંબડાનારે જાંબડાનારે ॥૧૩॥ જાંબડાનારે જાંબડાનારે જાંબડાનારે,
જાંબડાનારે જાંબડાનારે જાંબડાનારે ॥૧૪॥ જાંબડાનારે જાંબડાનારે જાંબડાનારે,
જાંબડાનારે જાંબડાનારે જાંબડાનારે ॥૧૫॥ જાંબડાનારે જાંબડાનારે જાંબડાનારે,
જાંબડાનારે જાંબડાનારે જાંબડાનારે ॥૧૬॥ જાંબડાનારે જાંબડાનારે જાંબડાનારે,
જાંબડાનારે જાંબડાનારે જાંબડાનારે ॥૧૭॥ જાંબડાનારે જાંબડાનારે જાંબડાનારે,
જાંબડાનારે જાંબડાનારે જાંબડાનારે ॥૧૮॥ જાંબડાનારે જાંબડાનારે જાંબડાનારે,
જાંબડાનારે જાંબડાનારે જાંબડાનારે ॥૧૯॥ જાંબડાનારે જાંબડાનારે જાંબડાનારે,
જાંબડાનારે જાંબડાનારે જાંબડાનારે ॥૨૦॥

જાવી નિવેઠે ગુરુનો બેસારે, ન હોય ગુરુજનું ભવ ભેસારે । સર્વે વિ-
 ચ્છનના કેવલ વચ્છીરે, માયાગુરુમાં રહ્યાં હોય બચ્છીરે ॥૧૫॥ દાતી
 પોરી વચ્છી ભવ ભાંસરે, તેનો મહે માયાગુરુ પાસરે । માંજો માંપ
 હોવા વહુવેરે, મહે જાનુ જવર ગુરુવેરે ॥૧૬॥ એજે જગમાંપ
 હોય કેવરે, તેને મહે ગુરુજી રાખેવરે । હોય વિપત્તી કે વ્યસનીરે,
 વળા કલુઝીના કુલવનીરે ॥૧૭॥ આ વર્ષે જગપુરીના જાગવારે, વળા ગુરુ
 જોયર હવારે । મચ્છી વર્ષે ત્રિંચ ગુરુકાંચેરે, વેદમર્પાદમાંથી ગુરુકાંચેરે
 ॥૧૮॥ વર્ષોઅમનો એ વેંવારે, માંવે માયાગુરુને મદાવારે । મને
 કરાવે જાનિવિરામરે, તીર્થ જન ત્રિંસના તો કાકરે ॥૧૯॥ વળા
 ગુરુ કે ગુરુના શિષ્યરે, જાની જગાવર્યો જહોનિવારે । વની વીર
 જાકા જન જાનોરે, મહે જીવ પ તમારા જાનોરે ॥૨૦॥ વળા ગુરુ
 જેવા જમે વજરિ, તેનો મહે કુલ તમનજારિ । વળા ગુરુજોગર ગુરુ
 શિષ્યરે, તેને હેરાવ કરો હમંકરે ॥૨૧॥ વળા તપિવે જર્ણ ભોંધે
 ગુરુરે, સુખો વર્ષરાપ વાવે મરે । એજે ક્રિયા શિષ્યથી એજેરે, તેનો
 ગુરુ કરી જામ્યા તેજેરે ॥૨૨॥ વચ્છી વ્યસની વૃંદજી વેવરે, તેને વળ ગુરુ
 હોયે શિષ્યરે । જાની તાવી જાની સુંવારે, તેને વળ ગુરુ જાનો જવારે
 ॥૨૩॥ વળા ગુરુ જગમાં જવારે, તેનો જાનો માયાનો વરિવારે ।
 જારે એવલી કમ્પાન ન વાવરે, તેજા તે ગુરુ એવા વેંવાવરે ॥૨૪॥
 જો'વ ગુરુવાવે ગુરુ તમરે, તેની જોનીને કાજથી તમરે । વળા અમલ
 ગુરુની બીજ રાખીરે, જીવ રિવોળો જાવુવ વાખીરે ॥૨૫॥ જાનો
 જાની વાખી તહે વામરે, તેનો તમવાર ન રાખો જામરે । વાની
 નિવેઠે જમારી જાગરે, મળ જાવી તેજો જમરાગરે ॥૨૬॥ એજે
 જાંથી જમે જગજાગરે, તેને જોવેઠે જ જનુજાગરે । જારે જે તો વહુ
 રંજ રેવોરે, કર્ણો દરિયે કુલજ જવોરે ॥૨૭॥ વર્ષે જાંબઝીને જમરા-
 વરે, જાની જાજા જાનિવા વાવરે । કેંઠે એજે કૃપા કરી કવુરે, તેને
 વિચ્છવ ત્રિંસંગવ વર્ષુરે ॥૨૮॥ જહ જાન છે જહગુરાજરે, જહગુરા-
 જમાં વળ જાનોરે । જમન ગુરુના જાગો જ જામરે, જમે જિવવ બી-
 જાગો જગામરે ॥૨૯॥ જારે જાંબવ જની જવજવોરે, જારે જગનોજગા
 વુઃવ જહજોરે । જાગો વળી તેનો વળાવરે, જારે જહજો કરંવ વાવરે
 ॥૩૦॥ દતિ બીજાવત્રિવંશકાવે ગુરુગુરુમંદરે રહનો ભિરજી ॥૧૦॥

રેલ—મુમુક્ષુ કહે મુક્તને, તમારે જમ જમર કરે રોષ । ત્યારે
 આયામુકને સર મારના, વન શિવમનો શિવો રોષ ॥૧॥ કમ્પાણ
 કરવા કારણે, આપ્યો વધા મુક્તની પાસ । નમ નમ વન રહે નેહને,
 પળા દિવ સાથે વધા હાસ ॥૨॥ ઓઝળી ન કાવળા અમલ મુક,
 સમફળા વિલા વળા શિવ । અજાણ્યા રવર વલહી, રાખી ન વહે
 વર્મલ રીસ ॥૩॥ તમ કયું કર ઝાંઝીને, નવે સ્વામીનો ભાગ રાસ ।
 વ સજાવ મારો સમાધિવ, સનેહી મુખવા પાસ ॥૪॥ બોલે—તમું
 સ્વામીની મુક્ત મહાજરે, વળી બોલિયા વચ વાવરે । કહે સ્વામીકર
 મું ત્રિજામુરે, ભલે વન ને વૃત્તિનું ભામુરે ॥૫॥ વળે રવર ભાવિયે
 અમેરે, સાવધાન વઈ મુખો નમેરે । હોય મુદુ ભાવુ વેડ ઝોઝેરે,
 રાત દિવસ ને મહોચઝેરે ॥૬॥ હોય વલ નિર્વા હંસ હોયરે, રળા કાલ
 ત્યાં કોપલ હું બોલેરે । હોય બોર નિર્વા જાહુકરે, હોય તલિ ત્યાં
 રાકેશ સ્વારે ॥૭॥ હોય વાલી ત્યાં વુલ્લવારે, હોય મુલ્લ ત્યાં જમુલ-
 વારે । હોય ભાવું ત્યાં ભોલું ભરે, મેનું કહેતાં કહેતાં વારે મરે
 ॥૮॥ નેમ ભવ અમલ મુક ઠરે, નેવળ ભોલું ભાં માનો ભલે ઠરે । મેનો
 કહેડે વેડ પુરાણરે, ભવ અમલની મોઝખાળરે ॥૯॥ મનજામનું વજ
 લિટાળરે, કવરી મુક મેજ કુનાળરે । જમનુરીના જમાલ ભારે,
 જાવા ન દિયે ઝીવ અરાધારે ॥૧૦॥ જાલી ભાવણે જમવે હાથરે,
 ભાણે જાણે વિચારો અવાથરે । વન મુઝે મુઝેગાર બાથરે, વન-
 વાંકે મોટો માર ભાથરે ॥૧૧॥ પવણે દુલ્લવા દરિયા માંદર, મેની
 મધી ભવર નહે કાંદર । તમ ભાવના મન મહુ કે ઠરે, મોવ વાઢને
 જાઢવનું રહેઠરે ॥૧૨॥ ત્યારે કેવલનો શિવો વાંકરે, કહીકહી વાઢનો
 આલો આંકરે । મોવ ભાવનુ મહિ જો મુરખરે, ભાવું દલાદલ ઝઈ
 હરખરે ॥૧૩॥ મેની ની મુવઈ નાથારે, વાંચા કોરે વાળા વુરી
 મરવારે । કહી હંમ મેલા મુક ત્યાગરે, મેળા વુલ કપોત ને કાગરે
 ॥૧૪॥ મેની નજ વાઢ નવા ભાગરે, વાંચા વાગ વાગ ને વલાગરે ।
 તમ અવજો કર્યા વળમરે, મેની ન વરી નાકલને મમરે ॥૧૫॥ વધી
 અવજી અકલવાઝારે, મેનો વગાંધકી પાલ સુખાઝારે । મેની સુખ
 લીનું દુલ્લ ભાથરે, મેને વોનાનું વમાનુ હાથરે ॥૧૬॥ મધી વાંક નવા
 કેના વઢીરે, ભાધી મા'જમ મિમરી મેલીરે । મુનુમોરક અનુન

ગાળીરે, લીંડું ભર્યજાડવણ વાળીરે ॥૧૭॥ હોરે હેજામાં વળ હેવાળોરે,
 જળખોરે ને જોર હેવાળોરે । જડવા બગલીમાં જાગૃદારે, વળી
 ભર્યે ભર્યે વડી આરે ॥૧૮॥ વળ ભર્યજાડવણ ગાળીરે, ગીવ
 ગાળીરે ને ગાળીરે । ગિયાં જુદા પામેછે વૃણીરે, ગીવ ગાળીરે
 જાળીરે ॥૧૯॥ ગીવ ગાળીરે ને ગાળીરે, ગીવ ગાળીરે ને ગાળીરે ॥૨૦॥
 ગીવ ગાળીરે ને ગાળીરે, ગીવ ગાળીરે ને ગાળીરે ॥૨૧॥ ગીવ ગાળીરે
 ને ગાળીરે, ગીવ ગાળીરે ને ગાળીરે ॥૨૨॥ ગીવ ગાળીરે ને ગાળીરે,
 ગીવ ગાળીરે ને ગાળીરે ॥૨૩॥ ગીવ ગાળીરે ને ગાળીરે, ગીવ ગાળીરે
 ને ગાળીરે ॥૨૪॥ ગીવ ગાળીરે ને ગાળીરે, ગીવ ગાળીરે ને ગાળીરે ॥૨૫॥
 ગીવ ગાળીરે ને ગાળીરે, ગીવ ગાળીરે ને ગાળીરે ॥૨૬॥ ગીવ ગાળીરે
 ને ગાળીરે, ગીવ ગાળીરે ને ગાળીરે ॥૨૭॥ ગીવ ગાળીરે ને ગાળીરે,
 ગીવ ગાળીરે ને ગાળીરે ॥૨૮॥ ગીવ ગાળીરે ને ગાળીરે, ગીવ ગાળીરે
 ને ગાળીરે ॥૨૯॥ ગીવ ગાળીરે ને ગાળીરે, ગીવ ગાળીરે ને ગાળીરે ॥૩૦॥
 ગીવ ગાળીરે ને ગાળીરે, ગીવ ગાળીરે ને ગાળીરે ॥૩૧॥ ગીવ ગાળીરે
 ને ગાળીરે, ગીવ ગાળીરે ને ગાળીરે ॥૩૨॥ ગીવ ગાળીરે ને ગાળીરે,
 ગીવ ગાળીરે ને ગાળીરે ॥૩૩॥ ગીવ ગાળીરે ને ગાળીરે, ગીવ ગાળીરે
 ને ગાળીરે ॥૩૪॥ ગીવ ગાળીરે ને ગાળીરે, ગીવ ગાળીરે ને ગાળીરે ॥૩૫॥
 ગીવ ગાળીરે ને ગાળીરે, ગીવ ગાળીરે ને ગાળીરે ॥૩૬॥ ગીવ ગાળીરે
 ને ગાળીરે, ગીવ ગાળીરે ને ગાળીરે ॥૩૭॥ ગીવ ગાળીરે ને ગાળીરે,
 ગીવ ગાળીરે ને ગાળીરે ॥૩૮॥ ગીવ ગાળીરે ને ગાળીરે, ગીવ ગાળીરે
 ને ગાળીરે ॥૩૯॥ ગીવ ગાળીરે ને ગાળીરે, ગીવ ગાળીરે ને ગાળીરે ॥૪૦॥
 ગીવ ગાળીરે ને ગાળીરે, ગીવ ગાળીરે ને ગાળીરે ॥૪૧॥ ગીવ ગાળીરે
 ને ગાળીરે, ગીવ ગાળીરે ને ગાળીરે ॥૪૨॥ ગીવ ગાળીરે ને ગાળીરે,
 ગીવ ગાળીરે ને ગાળીરે ॥૪૩॥ ગીવ ગાળીરે ને ગાળીરે, ગીવ ગાળીરે
 ને ગાળીરે ॥૪૪॥ ગીવ ગાળીરે ને ગાળીરે, ગીવ ગાળીરે ને ગાળીરે ॥૪૫॥
 ગીવ ગાળીરે ને ગાળીરે, ગીવ ગાળીરે ને ગાળીરે ॥૪૬॥ ગીવ ગાળીરે
 ને ગાળીરે, ગીવ ગાળીરે ને ગાળીરે ॥૪૭॥ ગીવ ગાળીરે ને ગાળીરે,
 ગીવ ગાળીરે ને ગાળીરે ॥૪૮॥ ગીવ ગાળીરે ને ગાળીરે, ગીવ ગાળીરે
 ને ગાળીરે ॥૪૯॥ ગીવ ગાળીરે ને ગાળીરે, ગીવ ગાળીરે ને ગાળીરે ॥૫૦॥

રંગ—ગુણુ કહે મહાગુણને, સંગવ રચો મધી રતિમાર । તેને
 કહું તેવજ છ, ત્યાં મધી કર મગાર ॥૧॥ ગુણુ મહાયે દુઃખ રચે,
 ગુણુ સંગ મહાયે સુખ આપ । ગુણુ મહાયે પોતું મધી, તેને કહું
 કેમ કેવાવ ॥૨॥ વડી હરિ હરિજન મહાવા વિના, કહું કેદિ મ

के'बापरे, तेनु कल्याण कपी घेर बापरे ॥१०॥ धूम प्रेम मे जैरु
 भणिपेरे, तेनु कल्याण केम भणिपेरे । बल्ली वसु बल्ली मरीमपेरे,
 जेना इलमाहि वसु वपेरे ॥११॥ वृक्ष बेली विविध के'बापरे, तेनु
 भेय बाप के व बापरे । ल्यावर जंगम जह वैमगर, इगुल सुधम
 बराबर जवरे ॥१२॥ प्रभु प्रगटने प्रभापेरे, एह लरे के व लरे बापेरे ।
 जेने होय हरिनो संकंधरे, तेना पुण्या जोहण भवबन्धरे ॥१३॥
 मारे एह बेहपी बटाररे, बाप के व बाप निरधाररे । अनिरुद्ध लमे
 जगो बहरे, केम बापे कल्याणने लहरे ॥१४॥ एव एह बेहरे बटरे
 ओ बहरे, लारे वसुनी वसुमाह सहरे । एह लवे लमझापी कह-
 कपोरे, जेम होय लमे देखाही देखोरे ॥१५॥ लमे इलमा छोली
 इपादुरे, मारे वसु पुण्डु इपादुरे । सुंजवा इलम बजोणे वीपेरे,
 आर्जु लवे ए सारिल्ली लपेरे ॥१६॥ वराधी लम जेना कहनाररे,
 बाप बोली देखाही देखाररे । जेम छे लमे कहोणे कपीरे, जेमा लका
 संचाप रे'लो मपीरे ॥१७॥ वचन सुधामम सुन्दराररे, एका मानुपुं
 हुं मनमाहरे । जेने करी वरमोकनुं सुन्दरे, वामी वामिये हाकल
 दुःखरे ॥१८॥ एम करीने जिज्ञासु जवरे, वली कर जोही कर्तु
 लवनरे । एमा लम विषय जो होपरे, करण्यो इमा लम सुनि
 सोपरे ॥१९॥ इति श्रीकल्याणविजयकथने पुन्यपुन्यपुन्यकथने द्वारको विंशः ॥१३॥

लेख—जिज्ञासु भुने से जाणियो, जरा लपवाजो निरधार । जेने
 ले वृणुं ले एव, छे लवे सारनुं सार ॥१॥ प्रगट प्रभुने वामिया, ले
 कृपार्थ के'बाप । लवे कारज सारिया, जाणियो आ जगमाय ॥२॥
 वली लवे वसु प्रगटनुं, वणुं लमनुं जेम होय । लेवी रीने लपर बहरे,
 करे लहा निरंगर माय ॥३॥ लेली लमनुं निज लमनुं, रहे हरि-
 जाज्ञा अनुसार । लपो लुपुधु ए लानपो, निजय करी निरधार
 ॥४॥ लेख—जेना हरियरायल याणरे, लपी रही जेने कोह लणरे ।
 एवजपर वणुं निज लनरे, वापुसम हरिनुं लवनरे ॥५॥ जेम बाजे लमे
 जन लहरे, लली लमन भग लपहरे । रया अनि जाज्ञा अनुसा-
 ररे, करी निजय लने निरधाररे ॥६॥ एका इष्ट मेवक सुजाणरे,
 प्रभु प्रगटना प्रमाणरे । बीजा सहपी यह निराणरे, वया भीषन-
 इषामना हासरे ॥७॥ लहा जोह रया हरि सामुरे, लमनुं हरिनुं

કરવા છે હાથે । પચા ભંજ સદા ગિરોમણિરે, કહું રીત મુખો ને
 હનણિરે ॥૮॥ કરે મળિ સદા તિષ્ઠામરે, અનુપાનુ જ પુરે માલ-
 રે । માને મન કર્મ વચન વચનરે, રાત્રે દેવાને હરિમાં મનરે ॥૯॥
 શુદ્ધ અદ્વા દોષ મેવા માંહરે, નેમાં દેવ કવટ મહિ કારિરે । મેને
 મન તન અનિમાનરે, કરવા હરિ રાત્રી ભાવધારે ॥૧૦॥ વાંઝે
 હરિ તિલ ત્યાં વાંઝે તનરે, વિષમમુખ મહાને જ વાંઝે મનરે । વુરો છે
 પ્રમુખો વિચ્છામરે, રહે પ્રમુખામે હામાનુદામરે ॥૧૧॥ અંબરજામી
 જામી રાત્રે વીકરે, કેદિ જ કરે કામ કઠીકરે । કોને હીન આપીત
 વચનરે, કોરક કે'ગો મુને અગવનરે ॥૧૨॥ સુખો સાવધાન જા
 વાનરે, સમ્ય વચન જાગે સાધાનરે । ભટકે રહિત મુને હરિમુખરે,
 તિર્મી આનન્દ બાંધે અનુરે ॥૧૩॥ મુને રાત્રીનો હરિનો એમરે, ક-
 ને મન કર્મ વચન ભેમરે । શુદ્ધ ઓજસે જ્યાંયે દુગાધરે, હૈવે હરિ
 જમાદવા દામરે ॥૧૪॥ મેવ વોધ્ય અદ્ય ને ઓજસરે, જમાદી
 પે'રાંયે વચ્ચ તનરે । વહુ પ્રેમ મરી પૂજા કરેરે, વળમુર્તિ પે'રાંયે
 અંગે કરેરે ॥૧૫॥ અનિમુગધિ અદ્ય જનારીરે, કરે મમો ઓહ પૂજા
 સારીરે । સારાં સુગધિ અર્પા પૂજા ભાવેરે, કરી હાર હરિને પે'રાંયેરે
 ॥૧૬॥ અનિદેને જનારે આરભિરે, જા સગત કરે ધુન્ય અનિરે । પ્રેમે
 હયા રહી વગવનિરે, કરે દેવવન ને વિનનિરે ॥૧૭॥ મેને મલક
 એવ્ય વાગેરે, માને મનુ રાત્રીનો વાગેરે । વરને જા દાસના દા-
 સરે, વચ રહે પ્રમુખીને પામરે ॥૧૮॥ એને મહાપ્રમુખે વચ તમેરે,
 ભેને કરે મહિ કોઈ મમેરે । વઝી વુછમું હનું ને મમેરે, ત્યારે પ્રગટ
 હોય અગવનરે ॥૧૯॥ ત્યારે અનુપ્પ તરે કે તરે કોયરે, ભેવન કહું
 સાંભલગમે સોયરે । તરે દેવ દાસદાદિ વઝીરે, ભેનો પ્રગટ પ્રમુખે મ-
 ઝીરે ॥૨૦॥ રાખમ વધ મૂન ઐરવરે, મઝે પ્રગટ તો તરે વ મમેરે ।
 વઝી વઝુ વધી મરિમાયરે, ભેવન તરે પ્રમુ પનાયરે ॥૨૧॥ વુખ વેલી
 વામે વરમ મનિરે, વચ વુલ વચ વારવાનિરે । મુખ મુખ જાદ વે-
 તનરે, પ્રમુ પ્રગટ પ્રમમે વાવનરે ॥૨૨॥ વ્યાવર જગમ વરાવર એક-
 રે, પ્રમુ પ્રગટ મહાને તરે ભેરે । એને રામકૃષ્ણાદિ અવનારે, ભેપી
 વહુ પવા અવવારે ॥૨૩॥ વ્યાવર જંગમ મુખ મુખમરે, વરાવર
 વાપ્યા મનિ વરમરે । ભેનો મળનાં જ માંધે વારે, વચ વધો વહુનો

बढ़ाकरे ॥२४॥ कैक मनुष्य मर्गों मर बाधरे, पशु पंथी पाण्यां हरि-
बाधरे । कैक मृत मेल में भैरवरे, वृद्ध बंसी लग मृत मर्धरे ॥२५॥
आगे बहु धरा अबनाररे, मेधी आज सामर्थी अपाररे । जोने आ
मये बढ़ायां कईरे, तेनो लम्बतां लम्बाय रहिरे ॥२६॥ रामअवनारे
कै रही गगारे, ते कृष्ण अबनारे बार बगारे । कृष्ण अबनारे गया-
ता रहिरे, तेनो आज उदरिया करिरे ॥२७॥ तम आदि अने मय्ये
धानोरे, घनाय घगटनो रहि छानोरे । घगट प्रभु के प्रमुना संनरे,
तेह बिना न उदरे जंनरे ॥२८॥ एह बेउ रीन बिना बीजेरे, कोइ रीने
कल्याण न प्रनीजरे । सर्वे शास्त्रनुं मिटानि वधुरे, के'वा हरे के'जे
मधी मधुरे ॥२९॥ कही रीन सनातन मणीरे, वन भाज छे अनेको
बणीरे । आज अगणिन पाण्या जानंदरे, एम विधिं कहे विष्णुना-
मंदरे ॥३०॥ ॥ नि जोकरावतवर्मवमये शुक्लमुमधुमवादे वनेपता निर्णयः ॥३१॥

रोरा—एह भुंजी मुमुजु कहे, तयो सांमन्तो मुक्त महाराज । पुपुपुं
बन्नी प्रभने, मारो मगध समावा काज ॥३२॥ कल्याण करवा कारण,
करे अनि उपाय उपाय । मुनि पुराणमों सांमन्ती, बन्नी करे एम
सहाय ॥३३॥ घगट हरि होय रहि, होय रहि तेना मलेम । साज
समाज सरब, रही जाय तेनो रलेम ॥३४॥ पाछज प्रमुजी प्रगरे, आवे
एनुं कर्मु कांइ अर्थ । ते सा'य करे कांइ भेगसां, के वनसा'ये
जाय स्पर्ध ॥३५॥ मोपाइ—जंजे करे ए कल्याण काजरे, तेने कहुं
सांमन्तो महाराजरे । मेर्यां अन्न पन कर्पो चामरे । वसन भूषण
आवे के'जे कामरे ॥३६॥ वामन बाहन ल्याट्य पाटभरि, गारी लक्ष्मि
ओछाह गाइलारे । वाय्य कुषा ललाबही भेजरे, आवे अर्थ प्रभुने
ए परिजरे ॥३७॥ पर्व सदावन हृषीकेशरे, प्रभु बेमे धर्मशास्त्रा मारिरे ।
गाय गवा मदिनी गज बाजरे, होय रथ बाल्मी समाजरे ॥३८॥
बांमे आवे ए अर्थ हरिनरे, बाण साह एनुं तेने करीजरे । बन्नी आपी
होय मदिनी गाधरे, तेनां हरी दूध पी जमाधरे ॥३९॥ आपनारने
ए अर्थनगुरे, अंग के'जो समझावी धनुरे । कही अस्मि लखा
के विधानरे, बालबहे ते के'जो कल्याणरे ॥४०॥ बन्नी सार बार
दूध लूगरे, आवे हरि अर्थ पंथा वर्णरे । कळ पुन मूळ रस कळीरे,
आजी तरकारी जीवधि बन्नीरे ॥४१॥ पशु पंथी ने मनुष्य मांघरे,

एतुं आवे संवाधां जे कांगरे । हीरा मोनी मणि परवा डार, ककर
 चप्पर रत्न रुपाडारि ॥११॥ ते मनुष्यजां संजेल हांगर, आवे ए
 मांवेतुं जर्भ कोणरे । व्याघर जगस जे करेवांगरे, तेह आवे हरि
 संवा मांगरे ॥१२॥ गभी चम्पु अनेक प्रकारे, एह माज सम्राज
 देवाररे । आवे हरि हरिजन अंधरे, कळ गुं मजे कही मयभरे ॥१३॥
 प्रभु प्रगट वृषविण हांगरे, वन ते मये ते जम नांगरे । बळी काव्य
 कीर्तन गण वणरे, कर्मा कविण कविण छवण छरे ॥१४॥ जमक
 स्तोत्र जे बळी गुनिरे, करी होय बहुविधे विनिनिरे । वन प्रभु प्रगट
 न होणरे, आवे ए मांवेतुं जर्भ कोणरे ॥१५॥ करे विष्णुपाण जे
 वागरे, मीचे वन करे करे वागरे । रामे निव करी बहु जननरे,
 तचे करी लजी दिसे लनरे ॥१६॥ कर्तुं होय ते कल्याण काजरे, वन
 प्रगट न होय महाराजरे । एतुं आवेछे ए कांई मंधरे, के वनमंडपे
 ए छे मयभरे ॥१७॥ कर्तुं होय ए कल्याण साकरे, एन प्रभु चिना वजुं
 कथाकरे । करनी करनी कसर न राखीरे, गर्ह एमां जावरदा आखी-
 रे ॥१८॥ बहु कल्याण करवा रङ्गारे, वन ए वेहे जंग न मळगारे ।
 आम्हो जन्म एव गमावगारे, वन हाव्हरो दोषे न आणगारे ॥१९॥
 प्रभु प्रगट वृषवीण बहिरे, एनी संतन करे कोण साहिरे । वजुं
 रङ्गो रोकुं न मळगुरे, जन्ममरणनुं दृष्ट न रङ्गगुरे ॥२०॥ कर्तुं
 होय ते कल्याण काजरे, वन प्रगट न मळगा महाराजरे । कहु केळें
 प्रगटे वनदयामरे, आवे एतुं कर्तुं कांई कामरे ॥२१॥ कर्तुं हाय ए
 अढा सहितरे, आणी उरे प्रभुनी प्रनीनरे । शुद्ध मन होय शुद्ध
 भावरे, हनमाहि नहि दगा दावरे ॥२२॥ अति आत्मिक मनि छे
 वररे, मास्तिक बालभी रंछे दुरे । एवा जम जगनमां जेहरे, न
 मळगा हरि छुटी गवा वेहरे ॥२३॥ करी पुरुषप्रवज लन लावगुरे, वन
 ए वेहे अर्थ न जावगुरे । वळी प्रगटिया वनदयामरे, आवतुं कर्तुं
 केळें एतुं कामरे ॥२४॥ तेनी धाय के न धाय मुक्तिरे, के'ग्यो मुक्त
 रिक्त बाडी अनिरे । जेजे पुर्णछे बाल सगळीरे, के'ग्या वनपुजी वन
 बळीरे ॥२५॥ जेजे बाल जाणवामाहि आवीर, तेने पुजी लमने मे
 लावीरे । केक रदि गड होय बांसेरे, तेवज के'ग्यो सुणीश उद्गा-
 सेरे ॥२६॥ सर्वे बाल के'ग्यो ए संवारीरे, सुणी राखीश हन्ये

ધારીરે । છે ૧ સહુના અર્પની બાનરે, કે'નાં સુણનાં આગે ભરે જાં-
તરે ॥૨૭॥ એજે જમું હોય પ્રમુસાદરે, કે'યો તેના કલનું દેવાકરે ।
તમ વિના કે'યો પીઝુ કોળરે, મધી કે'નાર જોયુછે જોળરે ॥૨૮॥
માટે સહુ જોઈ રથા સામુરે, ચોરી અમુલ વેળ પુરો હામુરે । તમે
દિલના છો દર્શિયાવરે, માટે પુણનાં પાપછે ઘણાવરે ॥૨૯॥ ઘણ પુ-
ણું હું લગારે, ને સમજાવો છો કરી ચિમ્તારે । ધન્યધન્ય દિલ-
ના દર્શાકરે, ધર્મધર્મધર ધર્મવાકરે ॥૩૦॥ હવે કીલ્કાવનિર્લસવાને કુ-
લકુમુધુસંકારે જનુરો મિત્ર: ॥૩૧॥

નોંધ—મુમુષુ તારા મનનું, મેં જોઈ લીધુંછે જાણ । સુન્દરાયક ૧
સહુના, તથા પ્રથમ તારા પ્રમાણ ॥૧॥ વહે વર્તીનિ અન્ન વરોધને, મો-
ક્ષનો સમજાવ મર્મ । તથો જાણવ તારા કરનો, વરમાર્થ અર્પનો
વર્મ ॥૨॥ જગ દિલકારી જાણિયો, તિજ્ઞાસુ મુને મેં જોર । એજે વૃ-
ણું નેં જીવથી, ને તપી કાંઈ કનોર ॥૩॥ જાણું રત્નર હવે વદના,
મેં પુણિયું મુજનેં એહ । ધુનિ રૂઈ હવે સુણગ્યો, કહું ભરે સમજાવી
તેહ ॥૪॥ વાચાં—મેં પુણું વરોધ અન્નમળુરે, ને જહું કાંઈક ધોઈ
વળુરે । મૂલ અવિન્ય ને વર્તમાનરે, કહું જાણેની રીત તિજાવરે ॥૫॥
અન્ન અન્નમાર્ગિ એવ વગારે, સર્વે અન્ન ન હોય પ્રમુલનારે । નિ-
શ્ચાય સકાય ને અન્નરે, તેની વળ જાણી જોઈવ તિજરે ॥૬॥ સકા-
મ અન્ને કામ મારવારે, તાપ તન મચના તિજારવારે । એને અર્થે અ-
ન્ને અધિનાશરે, તેનો અર્થ સર્વામુખી હામરે ॥૭॥ એને અન્ન હરિના
ન કેવરે, જાન વણ અમલી ભેગરે । મુલ કલત્ર દેહ સારરે, અન્ને-
છે આને અન્ન હજારરે ॥૮॥ તનું જાણ્યું નહિ કાંઈ અર્થુરે, સહુ
મારેછે કામ આર્થુરે । સાચા અન્ન એ ને અર્થિયેરે અર્ધાઅર્ધા વ
જન મળિયેરે ॥૯॥ વની અન્નિ હરિને ન આરેરે, વનો પ્રાકૃત અન્ન
જો કાંધેરે । આચા અન્નમળી બોલ્યાણરે, કહું સામજ્યે તું
સુજાણરે ॥૧૦॥ શુદ્ધ અંતર ને શુદ્ધ આણરે, શુદ્ધ અને પ્રમુલે રથા-
સરે । નિષકામ કવરે રહિતરે, શુદ્ધ જાણ અટાવે સહિતરે ॥૧૧॥
વશ કીર્તિ વધારવા તાજરે, નહિ દંભ દેખાવવા તાજરે । નહિ
હિરણ્ય ને અમરવરે, નહિ સ્પરશ પાશ સરસરે ॥૧૨॥ વધી રીતે
જીવ જગે જેહરે, તેનું કરેન હોય કાંઈ તેહરે । આને તે હરિ હરિ-

જવ અર્ધે, તેનો કદિ ન આવે અર્ધે ॥૧૩॥ જમે અલ્પ ને રે
 વસનરે, આવે હરિજર્ણે પતું વનરે । તેણે પામે વરમ પ્રાપ્તિરે,
 તેના કેર મળી રાઈ રતિરે ॥૧૪॥ મૂવન વસન વાહન વર્ણરે, જાત્ય
 પાત્યાદિ વસ્તુ સમર્થરે । આવે વગદ વસ્તુને વ કામરે, પામે સુખ-
 વિધિ પતો દયામરે ॥૧૫॥ વાપ્ય કુલા તમાવ મુવનરે, તેના કા-
 વનારા જે જનરે । તેહ પામે યાત્રી વરમ ગતિરે, યમુ વગદ વસને
 પ્રાપ્તિરે ॥૧૬॥ વિશે યાત્રી મા'મે ચીરમાયરે, કેસે પૂર્ત કરેન
 વર કાંપરે । આપ્યું પતું કરેન હરિકામેરે, તેણે કરી વ યાત્રી
 સુખ વામેરે ॥૧૭॥ નાદી તલિયા નાદના મોદકરે, અવન મોહા-
 હ બોસિસાં રહારે । તેવન આવે જો કામ હરિનેરે, સુતાં વેઠાં
 જાગશે કરિનેરે ॥૧૮॥ તેના કરાવનારા ત્રીવ જેરે, વામે વસ્તુના
 સુખને તેરે । વાહી સેવ વરવ સદાવનરે, વાંધી અર્ચના પામે
 સુનરે ॥૧૯॥ નાચ તવા મહિની નજ વાજરે, મેની ભરે વ સર્વે સ-
 ભાજરે । વન કેસે આવે અર્ચ કાંઈરે, હરિ હરિજનની સેવા માંઈરે
 ॥૨૦॥ તેણે કરીને વાપ કલ્યાણરે, તેવન વિશે જાણવે તિરવાણરે ।
 રવ વેલ વાત્સલી ને મેઝારે, કરાવેન હોય જવ એવારે ॥૨૧॥ ત્રીવનો
 સ્વાસુવી જોગ ન મહયોરે, વહી સર્વે સુધી યાત્રી વરુયોરે । મૂલો
 મેલી વ સરવે મિરાંધરે, વાહન આવી વ વરવે હાથરે ॥૨૨॥
 તેહવેં અંધારી સંવાયરે, તેનું કલ્યાણ જગદ વાપરે । રૂચ રહી
 જાત્યની વી મિસરીરે, જમ્યા હોય વગદ અંધારીરે ॥૨૩॥ તેહ
 નાચ મહિનીની ગતિરે, વાપ વમુ વસને પ્રાપ્તિરે । કેનાં અભિ
 શૃંગ રોમ વામરે, આવે મહાવમુત્રીને વ કામરે ॥૨૪॥ વામે વરમ
 ગતિ યાત્રી વરે, હરિમર્ષે આપ્યો પતો રેરે । સાર દાર રવ તૂલ
 વર્ણરે, કલ્પ કુલ મુલ વંદ વર્ણરે ॥૨૫॥ વહવાદિ જોવધિ જે
 કા'વેરે, તે જો વગદ વસ્તુને અર્થે આવેરે । પોરે રૂપે વ્યાવર રેહ ત્યા-
 નીરે, વાપ જાનવનો મોહનાં આર્થીરે ॥૨૬॥ વહી દીગ યોગી મળિ
 માહારે, કંકર વધવ રત્ન વવાહારે । અનિ કહે કર્મો હોય વેઠારે,
 વર્ણ રહ્યાં વ વાત્સલી વેઠારે ॥૨૭॥ વહવણે વમુ જો વૃજાવરે, તે-
 ના વળીનું કલ્યાણ વાપરે । કાવ્ય કવિ કરી ગયા હોયરે, આવે
 અંધારીને સોપરે ॥૨૮॥ તેવન વામેજે વરમ કલ્યાણરે, તેનું મન-

झी लेउये सुजाणरे । वसु वगदवो वसुवरे, पाये पायपायी कोइ अं-
गरे ॥३७॥ तेजो पाये सहु पायपायरे, तेजो संवाय कपी ओ सगा-
रे । एव जाय बांन वसु अहिरे, वसु विना कल्याण नहि कयाइरे
॥३८॥ इति श्रीकल्याणविमलवन्द्ये शुक्लमुद्रमुद्रगच्छे वसुवगो विमलः ॥१५॥

रोह—मुमुक्षु तुं जने मायाये, पूरण छापी प्रमीन । इति इतिज-
न अक्या विना, मो'व कल्याण कहु कोइ लीन ॥१॥ अविषयक अ-
वश्य व बाध करी, करी पुराणमा प्रमाण । नेह विना वन कोउ
मां, सुखो जायपी ओ अहे कल्याण ॥२॥ कईक मर्पा कईक लखो,
कईक लोहे बळी भाज । ते सहुनुं तुं समझाये, मर्पा मळया जेने
महाराज ॥३॥ व्यापनिक कल्याण कारणे, जावुं वगद वसुने पाय ।
मोक्षदायक एह भुक्ति, के मोक्षदाना एवा दाम ॥४॥ जोनाई—नेह
विना त्रिनोकने माहिरे, कपी कल्याण पायामुं कयाइरे । अज्ञानो-
कगी सुखे जाईरे, शिष्यनोकने सुखे संजाईरे ॥५॥ जोना क-
ल्याण कयावे न मळरे, एहु सुखुं पुराण अपखरे । वसु पायपाय ने
वसुवगरे, तेजो पायपाये कल्याण वुनरे ॥६॥ अज ईशपी ओव न
पायरे, लारे बीजापी केस के'वायरे । वर वृजो एजो भजो पायुरे,
एव कल्याण पायामुं कायुरे ॥७॥ एवापी वन अर्थ न सरेरे, नईव
बीजा ओव कोन करे । चाँदा सुरज ने बळी कोचारे, सुर सुरपति ने
नजेचारे ॥८॥ एह मोटा देव जग जाणरे, एव करी व बाध कल्या-
णरे । लारे अय्य देवने वपाभरे, कहु कल्याण ते केस पाचारे ॥९॥
माटे कल्याणकारी मांयकपादे, एह हरि के हरिना अकपादे । सापी
बाध तुं मान अ सहिरे, एह वे'व विना मोक्ष माहिरे ॥१०॥ जेजे करेहे
कल्याण साधरे, एव व विना काम उपाधरे । सुद्ध मन ओ परीक्षा
सेवकोरे, तेनुं कोइ काळ कळ संचारे ॥११॥ तेवज उपादे वगद इछे
हरिरे, एवी अति मानको सापी करीरे । तेहि बाधको एह निषांन-
रे, एवज समझी लेख सुजाणरे ॥१२॥ एव विना वसुने सवचरे,
नाह कल्याण बाध अत्य वच्यरे । मोटा देवपी मुक्ति न पायरे,
लारे अनुभवपी केस के'वायरे ॥१३॥ जेने अज्ञाने लीपाछे जायईरे,
मेल्या एव विषये वसु करीरे । काम कोव ने ओवना मपादे, क-
पी कहु कोन जद मपादे ॥१४॥ विव सोचवा साह वच्यरे, अज

करी राख्या सबें मंचरे । जेणे करी आ जीव जगामरे, एवा कि-
 ली लीवाळे कपावरे ॥१५॥ भण्या वाग्या ए माग्या अंधरे, पणु
 वाग्या लेवा नीति मंधरे । एवे पाव्या अंधमजारे, वाग्या वन पव
 जावे मजारे ॥१६॥ एवे वण भोज्यानी मेवारे, होय कैव माग्या न-
 क्या मेवारे । जोय सबें पण्यामकारीरे, वान एवण जोयी कि-
 कारीरे ॥१७॥ वारे वन पंथमाहि मजारीरे, एवे आना गिपा गिपा
 मजारीरे । मधी कोह काग्याज करवारे, प्रभु उमर विवा वि-
 वारारे ॥१८॥ देवसेवाया वन रचो मजारे, लारे बीजे काग्याज
 देव रचारे । जोगी जंगल जेव संव्यासीरे, वन दिगंबर वनवा-
 सीरे ॥१९॥ जरा जेनवरा काळकरारे, कथर मंधरे मे काग्यारारे ।
 जहा जीव हादांवर लावारीरे, जण पवित्र के' मुणे धार्यारे ॥२०॥
 एवा विवा वैराणी वदारीरे, मोरव मोरव जणव वदारीरे ।
 एव कवीर भुव जोमारीरे, वही मुंजी मे मुजरा मारीरे ॥२१॥ कुह
 कुह मे उडा मजारीरे, गुणवाही वेदावि मुमारीरे । एव विवा
 बीजा वहु मुदरे, लेवा वानपुळे काग्याज मजारे ॥२२॥ लेवे कोण क-
 रे आज मजारे, वन देवणी ए नहि मोरारे । कोण मजणे जा वा-
 लो मजारे, कोण वन धाम्या विजयमारे ॥२३॥ मुती भाषज वेरे
 वजारे, लेवे कोणे न कणो विचारारे । जोग्या प्रभुपरे नम मोदु-
 रे, वया कल्याणकारी भुव कोदुरे ॥२४॥ एव भुव मे भुवना विव-
 रे, लेव वन करे हरि लमरे । कहे मुको जगानी जवरे, महि वा-
 ल सजव्याळे मजारे ॥२५॥ जेणे वधी मजारे काय मजारे, वया भुव
 वद कहे हरिरे । वान सबें जगज्यो मजारीरे, वारे एवे रे'ना एवा
 मजारीरे ॥२६॥ जेजे के'वाते वहु मे कथरे, वधी के'जे के'वा कांठ र-
 दुरे । वान मारी भुवभुव मजारे, सुनी आग्यानी शणे जमवरे ॥२७॥
 जवलां ठे भुववणी मजारे, वारे कथुं मुंजे वारेवारेरे । जेणे वृष्या
 वना मे मजारे, लेवे कथा मे जिजासु जवरे ॥२८॥ जे कोह सार्वत्री
 मजणे मजारे, लेवे उजो विवर वसमारे । कथुं जेणे वृष्या मने क-
 चीरे, जे वे कथु लेवा मुदु वधीरे ॥२९॥ मधी वान ठे वाग्या नु-
 रावरे, मजणी मजणे मज गिपाजारे । सुनी जमव पावजो आ-
 मजारे, विवे के' वन विवकुलामजारे ॥३०॥ इह बीजव्याजमजारे वन
 वृष्यावारे वीज्य मजारे ॥३१॥

રોડ—મુમુષુ કરે મગ માહેરે, મધી રખી કમર કાઠીં । સંગાથ
 સર્વે ભધીગણો, સુખિ વચન તથારાં સુખદાઈ ॥૧॥ વચને વચ-
 ને મેં વિચારિયું, તેમાં ઓયું તથાદે મેં તાલ । હરિ હરિજન વચન
 કહે, મોંઘ તિર્થંક જગ તિરથ ॥૨॥ પ્રભુ મગરનું મધી પુછનો,
 પુણું પ્રભુના મગેન । વદ રથા વા'લાના વચનમાં, વદ વચનમાં-
 વી દહેન ॥૩॥ વ વેદનાં વચન વોવરી, કે અરિહ મૂવ કે વદ ।
 મુમુષુને કેમ જામરું, વદ મદાકિયે મહેદ ॥૪॥ વોઈ—ઓરે વેદ
 જના હરિદાસરે, રેના મગદ પ્રભુને જામરે । વેદ સરખા જામના
 વચનરે, રેના આજ્ઞામાં રાગ રમરે ॥૫॥ તેમાં વદ જનો આત્મજ્ઞા-
 વીરે, વીજો રંદો અનિ અમિમારીરે । આત્મજ્ઞાવીને જાગ વ આ-
 વેરે, રેદમાની જામે સુખ વાંચેરે ॥૬॥ તેનો જાગ મહે કે મ મહેરે,
 ત્યારે અંતરમાં રથો વહેરે । વપું વુચવનો રહે વોચેરે, વહી પ્રભુજી-
 વી વચનો વોચેરે ॥૭॥ વીજે અઈ વાંધે વીજો જાનરે, વહે સમ્મગને
 ને અમચરે । એજે શિષ્યોનો સનતી સાધરે, તેને હથિયાર આપ્યાં
 દાખરે ॥૮॥ કરે વાગ વહાઈની વર્જરે, તેમાં અગાથે મોક્ષન વોનાન-
 બીરે । વહુ વાગ કરેછે વનાવીરે, રહી સાવન તમિન સાવીરે ॥૯॥
 વોને મુખથી વીઠાં વચનરે, કરે અનનાં મગ રંજનરે । વહુ દેવાહે
 દિશવનું ઓરરે, વન હોય પ્રભુજીના વોરરે ॥૧૦॥ વર્તના હોય વચન
 વિરોધરે, વજા વહા વહુ ઝીવ વોચેરે, તેહ ઝીવ તરે કે મ તરેરે,
 કે'વ્યો સમજાવી સંગાથને હરેરે ॥૧૧॥ હોય હરિના ધનેશ વ-
 દારે, વજા વચન જ જામે અદારે । વરને વોંદ વચનથી વાંરે, તેની
 વોંચ જ જામે તમારે ॥૧૨॥ વપો પ્રભુથી વોને વિમુચરે, વાન્યું
 વાન્યો વુચન હવે સુચરે । કે'છે વીજાઓને કોરે તેવીરે, હુંનો તિસ-
 વોં જાં આંગી વેલીરે ॥૧૩॥ વધી કરી મહુ હોય વુઠિરે, તેનો વપા-
 થી કરે વાગ સુધીરે । રંધી વાને રાકવા ઝીવ રંધીરે, રથા અમાગી
 વર્મા વતુધીરે ॥૧૪॥ વનું કલ્યાણ વાપ કે મ વાપરે, કે'વ્યો સમ-
 જાવી સંગાથ જાગરે । વનું કલ્યાણ હરિ હરિદાસરે, જારે મેં પુછવું
 તથારે જામરે ॥૧૫॥ વનું સાંચની વોળગા મુજરે, સુખ તિજાસુ
 તેની વિગતરે । એજે વહાં હરિયે વચનરે, તેમાં રહે તિર્થાંત્રી
 જનરે ॥૧૬॥ તિર્થાંત્રી તારે ઝીવ વહુરે, વામે હરિના જામને મહુરે ।

જવારે વિચારે વચચી વારે, જવારે પોને જ નરે જ મારે ॥૧૩॥ એક
 ઝાઝવા'ર વર્ણુ જાગરે, નહિવે નર્ણા નારવાની વાગરે । કાઠો નર્ણીએ
 વાને સીવારે, નેત્રો જ વાને જુલમ કાંદરે ॥૧૮॥ ઊઠી રહી જુલી
 ઊઠીશારે, કરે જગમ નો જાવ મારે । કોટવા'ર વિચારે જાગુદાર-
 રે, જહુ સુરાવ જુરાવ વારે ॥૧૯॥ તેજ મંત્ર વચન જો જાગે, ને-
 મે કાઠ જાવાનું જાહ જાગે । બીજાએ નો જવાંચકી નારે, વર્ણુ
 જોનાનું જન જવારે ॥૨૦॥ જાપી જોજી જોટી જપો જુવારે, કરે-
 કે બીજાએ જાગશારે । હોવ જુલમ ને જાને જનુરે, જપી હોર કેલા-
 વુંજ એનુરે ॥૨૧॥ જવાનો નો જગ નર્ણી જેવો, જવો જરેજા જન
 જ લેવોરે । જપી જુલમ જનું જોવા એનુરે, જપી જવણું જનું નર્ણી જેવુંરે
 ॥૨૨॥ જપી જાન જાનો જાહ જાગરે, એવી જહકાવા જાગની
 જાગરે । જને જમને જામિયે જુલમરે, કરે વિમુલ્લ જપી વિમુલ્લરે
 ॥૨૩॥ જપી જાનએ જોજળી જેવોરે, જ જામવી જાવા જન એવીરે ।
 જવન જર્ણ કે વિવમજાગરે, જેને કેદિ જેવા મદિ જાગરે ॥૨૪॥ કોટ
 કાવર જઈ રહે કોરેરે, જોને જોનાનું જોને જ જોરેરે । કરે મંત્રની
 જોરવ્ય જર્ણરે, જોને કરે જોજી જોનાનવીરે ॥૨૫॥ જવો જોવ કોટ
 જરિજગરે, જેવા જાવારનિક જવનરે । જને જુલમ જહિ જાગ જાગર-
 રે, જવન વિમુલ્લ જુલમ જેવારે ॥૨૬॥ જાહે જાવા મંત્રની જે જે-
 વરે, જહુ જમને કે જુલમેનરે । જેને જવાર જવા જુલમોરે, જેનો જે-
 વાર જોને જુલમોરે ॥૨૭॥ જન કર્મ જે જવને કરીરે, જહુ જાન
 જાની જેવો જર્ણરે । જહુ જળ્યાનનિર્ણવ જર્ણરે, જર્ણી જાન કે જ
 જોટી જર્ણરે ॥૨૮॥ જુલમ જુલમ જોવજો જાગરે, જની જનરે જેવો
 વિચારે । જાહજાને નો મદિ જહે જમરે, જીર જીર જમજાને જમરે
 ॥૨૯॥ જેને જવર જપી જા જાગરે, જમજુ જમજાગો જાજાગરે । જનું
 જમજાનું જામજો જાગરે, કરે નિષ્કુલાવજ નિષ્કારે ॥૩૦॥ ર્ણ
 જીહવાનનિર્ણવજને જુલમજુલમજને જમરનો નિર્ણવ ॥૩૧॥

વરગન યોગ—જાહેમાનું કહેશું, હરિ જાને નેમ રહેનુરે । ૨૯—
 જરાજાહે કહેશું જાહી, જીર કરીવ જાન જોહીરે; જા० । જહુ
 જળ્યાનને જાહી, જમર જાનજો જા કાદીરે; જા० ॥૧॥ જાનો એવી
 જેવી જાને, જપી જળ્યાન કોઈ જાગરે; જા० । જાવા જહવા વિના

માનું, થાથા કવ્યાનુવર્તનું કાપુરે; સા. ૥ ॥૨૫॥ જોટા સમે દુન જોડે,
 એમ રત્નમાંદિ રોપેરે; સા. ૥ । થાથા કવટીના વેળાન, થાથાનું મહાદ-
 રિવે થા'જરે; સા. ૥ ॥૩॥ જાણી જોઈ જોર જાણે, તેમાં સુખી થા'જી
 કાપેરે; સા. ૥ । થાથા થા'જીને થા'જેરે, થાથા થા'જીને થા'જેરે; સા. ૥ ॥૪॥
 જાણો થા'જીને થા'જેરે, જાણી સુખ જાણું થા'જેરે; સા. ૥ । તેમ જોટા
 ગુરુ કરના, થાથા થા'જે થાથા કરનારે; સા. ૥ ॥૫॥ જાણુ મમાજને
 મથ, જો'ય થાથાની નંદરે; સા. ૥ । જો'તી થા'જી થાથા થાથા,
 જોઈ જો'ય જો સુખાજારે; સા. ૥ ॥૬॥ થાથા થા'જીને થાથારિવે, સંજ
 જાણે થાથારિવે; સા. ૥ । જાણે થાથારિવે જાણે, તેને સુખ જાણું
 જાણેરે; સા. ૥ ॥૭॥ જાણે જોરને મગાથે, જાણે જાણાનો જે જાણેરે;
 સા. ૥ । થાથા થા'જીને જોર, તેને મગા થા'જી જોરે; સા. ૥ ॥૮॥ જોરે
 થા'જી કાથાજાણ, જોઈ થાથા જાણાજારે; સા. ૥ । થાથા જાણા-
 જીની જીરે, જાણે જાણું જાણીરે; સા. ૥ ॥૯॥ થાથા થા'જીને મગે,
 જાણે થાથા જાણે જાણે; સા. ૥ । જાણે જાણેજાની જાણ, જો'યે થાથા
 થાથારે; સા. ૥ ॥૧૦॥ જાણુ થાથા થાથા થાથા, જાણી થાથા થાથા થાથા
 જીરે; સા. ૥ । તેમ જોટા ગુરુ કરી, જાણે જાણે થાથા થાથારે; સા. ૥ ॥૧૧॥
 જાણુ થાથા થાથા જાણ, જાણા સંજનો મમાજરે; સા. ૥ । જોટા મમે
 જાણે, જાણા થા'જીને જાણેરે; સા. ૥ ॥૧૨॥ જાણી જાણીને જાણું,
 જાણી જાણીને જાણું; સા. ૥ । જાણે જાણીને જાણું, જાણીને
 જાણીને જાણું; સા. ૥ ॥૧૩॥ જાણી જાણીને જાણી, જાણે જાણી
 જાણીને; સા. ૥ । જાણે જાણીને જાણીને, જાણીને જાણીને જાણીને;
 સા. ૥ ॥૧૪॥ થાથા ગુરુ જાણ હીજા, તેને કાથા થાથાજારે; સા. ૥ ।
 જાણુ જાણીને જાણી, જાણે જાણીને જાણીને; સા. ૥ ॥૧૫॥ જાણે જાણી
 જાણુ કાથ, જાણું જાણીને જાણીને; સા. ૥ । તેમ જાણી ગુરુ જાણે,
 સુખ જાણીને જાણીને જાણીને; સા. ૥ ॥૧૬॥ જાણુ ગુરુના થાથાજા, તેને
 જાણીને જાણીને; સા. ૥ । જાણુ જાણીને જાણીને, જાણીને જાણીને જાણીને;
 સા. ૥ ॥૧૭॥ જાણે જાણીને જાણીને, જાણીને જાણીને જાણીને;
 જાણીને જાણીને જાણીને, જાણીને જાણીને જાણીને; સા. ૥ ॥૧૮॥ જાણી જાણીને
 જાણીને, જાણીને જાણીને જાણીને; સા. ૥ । જાણીને જાણીને જાણીને,
 જાણીને જાણીને જાણીને; સા. ૥ ॥૧૯॥ જાણીને જાણીને જાણીને, જાણીને

तेने दुःख बाधेरे; सा० । आरे विचारुं उंहुं, एने बये बाध सुदरे;
 सा० ॥२०॥ बाग बाध बना सारी, तेनो केनी दिनकारीरे; सा० ।
 काग बाग मे बलाई, तेनी न बाध भलाईरे; सा० ॥२१॥ एम दुख
 तुळ दुःखलाई, आनी लेखो जमलाईरे; सा० । एका तुळ मन जगे,
 माहीके ठगाई ठगरे; सा० ॥२२॥ लाई शिष्यनु मारवत, करो छीपा
 बोनावे बघारे; सा० । बहु दिनमाही दगा, तेनो न होय केना सगारे;
 सा० ॥२३॥ एने अज्ञापे आधारे, तेनुं आरे मुंहुं करेरे; सा० । आरे
 करवो साधो संग, जेथी रही जाय रगरे; सा० ॥२४॥ साधा हरि
 तुळ कहिये, जेथी वरमवद् लहियेरे; सा० । केवल्य मासिमा दाना,
 मधी बीजाने कहेवानारे; सा० ॥२५॥ बीजा बहु के बकानी, बांधी
 बेठा पुंग डालीरे; सा० । जेथ कावना मवाळा, सर्वे सरना पोळा
 काळारे; सा० ॥२६॥ जाना जाणी करिये संग, मुंवाळा वन के
 भोयंगरे; सा० । होय कही हीराकणी, वन व्याधे व्याधि रणीरे;
 सा० ॥२७॥ एम आरे बीमे दहा, वन अंतरमां कुहारे; सा० । एका
 जगे वना पुना, जीव लेवा जमदुनारे; सा० ॥२८॥ महवा केना
 भरधार, बेइया केनी कूळमाररे; सा० । एका बगहेन बेहाल, केने
 न करे निहालरे; सा० ॥२९॥ मळया हा मोंदनिषा बाध, वन सोड
 न कहबापरे; सा० । सोड होय बनबाग, घेरे सुनना साबावरे;
 सा० ॥३०॥ आरे साधा सोड हरि, वज्रमां मुंके सुन्नी करीरे; सा० ।
 अलौकिक सुख लोके, जन भोगवे विलांकरे; सा० ॥३१॥ छनी देहे
 पामे घाम, बझी बाध वरजकामरे; सा० । एधी रोन होय त्रिपा,
 जाणो प्रभु पोने लिपारे; सा० ॥३२॥ कथा जा के कल्याणकारी,
 बहु लेखो देवे पारीरे; सा० । एम समइये दक्षशे कंद, निखे के
 निष्कृमानंदरे । माचे माधुं कहेसुं, हरि राने मेम रंशुरे ॥३३॥
 इति श्रीविष्णुनामस्मृतिविरचिते कल्याणनिर्णयनख्ये पुनःपुनःपुनः अष्टादशो
 निर्णयः ॥१८॥

कल्याणनिर्णयः समाप्तः ।

अवतारचिन्तामणिः ।

पद्मसिनाथपञ्च	कुसुमिह	घण्ट्यास्तरी		
कण्ठ	कपम	मोहिनी	१ स्वामिनारायण	९ धुषावतार
वाराह	बहावतार	सुरदासतार	२ कविक	१० नृसिंह
वासव	बलभद्र	तारंगण	३ कुमार	११ कृष्ण
कविक	कुमारदि	पृथ्वांग	४ मोहिनी	१२ वासुदेव
हरि	कपशीय	वासुदेव	५ वाराह	१३ वृक्षाक्षेप
धुषावतार	वाराह	संभवस्तारवतार	६ कपिक	१४ बहावतार
विष्णु	सामावतार	परशुराम	७ नारद	१५ धुषावतार
वृक्षाक्षेप	स्वाध्यावतार	मन्वावतार	८ मारायण	१६ परशुराम
हंस	हृदयवतार	कविक		

॥ ३१ ॥

१ कच्छ	९ हरि	१ वामन	९ हरि
२ हंस	१० बळभद्र	२ ऋषभ	१० बळभद्र
३ कुमार	११ धन्वन्तरी	३ कुमार	११ मोहिनी
४ मोहिनी	१२ कल्कि	४ परशुराम	१२ कुन्ध
५ धाराह	१३ सुवासतार	५ कपिल	१३ सुवासतार
६ नृसिंह	१४ राम	६ यक्षाक्षतार	१४ व्यस
७ कृष्ण	१५ पृथ्वीवर्ध	७ धन्वन्तरी	१५ कल्कि
८ वासुदेव	१६ मत्स्य	८ मत्स्य	१६ मत्स्यस्तारव०

॥ २ ॥

१ पृथु	९ हंस	१ हयग्रीव	९ राम
२ यक्षाघातार	१० कुमार	२ व्यास	१० धन्वन्तरि
३ मत्स्य	११ वृश्चिगर्भ	३ मोहिनी	११ वृश्चिगर्भ
४ मन्वन्तराघातार	१२ कल्कि	४ यासुदेव	१२ कल्कि
५ दत्तात्रेय	१३ पुरुषाघातार	५ नारायण	१३ कृष्ण
६ ऋषभ	१४ बलभद्र	६ बुध	१४ पुरुषाघातार
७ नारायण	१५ यासुदेव	७ नारद	१५ मन्वन्तराघातार
८ परशुराम	१६ नृसिंह	८ मत्स्य	१६ परशुराम

॥ ८ ॥

॥ १६ ॥

૧.—૩૧. જાણીએ ૧૨ અક્ષરો વળા છે, તેમાં જે અક્ષર મળ્યા તેમાં હોય તે પ્રથમ અક્ષર હોય તો તે એક અક્ષર મળે. અને તેન અવગણી બીજા અક્ષર હોય તો તે એક ને એ મળીને થયે અક્ષર થાય. અને તેન અક્ષર બીજા અક્ષર હોય તો થાય અને ત્રણ મળીને સાત થાય થાય અને તેન અક્ષર બીજામાં અક્ષર હોય તો સાત અને વાઙ મળાને પદર થાય થાય. અને તેન અક્ષર સોઠમાં અક્ષર હોય તો વંદર અને સોઠ મળીને દસગણ થાય થાય. તે પ્રથમ ૧૨ માં ગોળા હોવાથી બીજાન મળ્યા મારેમાં અક્ષર બીજો થાયલ થયે કહી શકેલે, પણ ૧૨થી બીજા અક્ષરો મારવામાં થયે આલે શકેલે થાય છે. તે અક્ષર બીજો હોય તે તે અક્ષર થાય તે અક્ષર મળ્યામાં લેલે થાય.

अवतारचिंतामणिः ।

चोपाई—मन बंधनर बंधा बीधा, देवी जीव बाधे बांधी लीधा ।
 पुमधु जल मार्गो जनेक, गवा सो न्यामिनामयज न्ह ॥१॥ बाण्यो
 बाणीमो बर्षन बोने, देव देव बाध्या दू ल जोंने । न्यारे कवचकवे वी
 अकल, बगो वीरवर मंडावळ ॥२॥ बाणी बागदळव दयाळ, राणी
 दूधवी जाली बागळ । बळी मागो हिरण्यभ जेह, कपो बरिज ह-
 त्यादि नेह ॥३॥ बागनळव बगी महागज, बळि उठगो इंद्रगज का-
 ज । बगु बघागिने विश्व मीधु, वरी बळिने बरदाव वीधु ॥४॥ बधु
 कपिलनव मागकाज, बधु सांमगनळ अनिगज । बर्म ज्ञान बैराग्य
 ने अकि, बधु मागकाग्ये मांकव अनि ॥५॥ ग्यारे हरि अवतार बा-
 यो, न्यारे ग्राहवी मज उगायो । कपि वेदना सांगेपी न्ह, मज
 ग्राह बया हना नेह ॥६॥ बळी बरी लव भगवान, वीधु दुदने बोने
 बरदाव । एह धुवावतार जागो, बया लवे राजी बरजागो ॥७॥ बळी
 कधु अवतार न्ह, नेमां जागवो अनि विवेक । अनि दूधवीदोहन
 कधु, ग्यारे बोने दूधनव बधु ॥८॥ धई जागे दुलावेव बाध, कपो गद
 देहव समाध । अजे राम दिव जिहान हल, नेमां बळ आरागीना
 लल ॥९॥ बया हरि हंसकव जेवा, जया बाधने जय देवा । पुछपुं
 जयावे ललकारिदे, हंसे बलर कपो विवेक ॥१०॥ बळी वृंमिहलव
 बाणी माधे, बयो हिरण्यकशिपुने हाधे । कधु पद्माहनुं अनिबाळ,
 बासजाल निबागो दयाळ ॥११॥ उगार कव लळव बोने बया, पुत्र
 बांधी परमहंस रया । परमहंसनी रीन देवाही, नेने अज्ञानी नि-
 पळे आही ॥१२॥ बळी यज्ञावतार बाणी, हरि त्रिलोकपीदा निबा-
 री । कधु लुल मरुने ने अनि, मादे कपो धमुव विननि ॥१३॥
 बळी वल्लभकव बाणी, मागो द्विकिद बावर आगी । वीरुं वल काम
 कपो जेह, हस्तिनापुर भादि कहिये नेह ॥१४॥ दुमागदिक लपने
 बाणी । आत्मनरुनी बाग विम्लारी । धर्म बाळी अज जेह जल, नेव-
 र राजी भाव भगवत ॥१५॥ बळी हयग्रीव ललने बाणी, वेदमय बा-
 लीयो उवाणी । धधु वेदवादिह भगुर, मागो बोने ने महा कलर
 ॥१६॥ बळी मागनुं लल लधु, नेकक्ये मागवतमंथ कधु । राजागुल

ઝે માઠ હજાર, હૈ જ્ઞાન કર્યા અવતાર ॥૧૭૮॥ વહ્ની રામચંદ્ર વાં
 રાજ, માયો રાજન વાંતી સિંધુવાજ । વ્યાં અનેક ચરિત્ર કરી,
 આપ્યા અગોચાર્યાં પોને હરિ ॥૧૭૯॥ પોને વરી કૃષ્ણઅવતાર, મા-
 યાં રામચંદ્રે અવતાર । નિજ હારનામનનાં પૂજ્ય કાવ્યાં, વહ રાત્રી
 અવલ સુખ આપ્યાં ॥૧૮૦॥ વહ્ની વરી ક્યામઅવતાર, કર્યાં રુદ્ર વેદ
 વહી વાર । કર્યાં વહ્ની અહાર પુરાણ, તેને જાણે તે હાથા સુગ-
 ન ॥૧૮૧॥ વુટ્ટીતે તે વોધજ આપી, કમળામની ગદ્ય માળી કાપી ।
 હહી અમુરને તેહ વારે, કરી રુદ્રચંદ્રા વ વકારે ॥૧૮૨॥ વહ્ની વન્દનની
 તન વારી, રાકપો રોગ આપુર્ય વધારી । રીતવંધુ રીતવંધુ,
 કર્યું સર્વ જગતને સુખાર્તું ॥૧૮૩॥ વર્ધુ મોહિવીચંદ્ર અવલ, જોઈ અમુ-
 ર વગા વિકલ । વાનાં અમુર રાહુશિર હેનું, વહ્ની શિવત્રીનું જન
 મેનું ॥૧૮૪॥ પોને વરી પુરુષઅવતાર, અપ્યા આદિ રવ્યો આ સંધાર ।
 તેમાં દેવી જીવ વામે સુખ, આમુરી જીવ મોગવે દુઃખ ॥૧૮૫॥ વ-
 હ્ની મારાયન નવ કરના, કામ વોધ લોચ વદ હરના । કરે નવ પો-
 ને અનિ ધ્યાદ, નિજજનના સુખને માદ ॥૧૮૬॥ વહ્ની યશિનને અવ-
 તારે, આપ્યું માયાવને સુખ તારે । જો કોઈ યાત્રી અમુરને વાવ,
 તેનાં જન્મમરણ દુઃખ જાય ॥૧૮૭॥ સદુના મંતરમાં રચા એહ, વે
 વામુરેવ કહિયે તેહ । કર્યું વમાને સુખ દુઃખ આવે, નિજજનનાં જ-
 દાપૂજ્ય કાવે ॥૧૮૮॥ વરી મન્દનઅવતાર, કરે અનુવી રક્ષા તે વાર ।
 વ્યાં અનન અવતાર વાવ, લોચ પોને અગ્રમ્યા કે'વાવ ॥૧૮૯॥ વ-
 રી વરગુરુઅવતાર, હર્યા હાત્રી વકવિયા વાર । સદુનામું વે વહ
 દુઃખ રીધું, ત્યારે વમાને વ વામ રીધું ॥૧૯૦॥ વહ્ની મન્દવ વહને મુરારિ,
 વેદ વાક્યા અભ્યામુર મારી । વહુ વાને વન વરસિદિ, રાજા સત્-
 જનની રક્ષા રી-રી ॥૧૯૧॥ કર્ણિ જન વન્દી જે વાગ, તેને મહી કહક
 રાત્રી વાગે । વગ વર્તમાન કાલે આજ, વામિનારાવળાં વાવ
 કાજ ॥૧૯૨॥ આવ મન્દવ અંતે અવતાર, વગા અગણિત વાગે અવત-
 ર । વગ સર્વેના કારણ એહ, તેમાં વ્યાપી મહત્તાનંદ જહ ॥૧૯૩॥
 અહિનો વકવિયા વહ્યાઠે, વાગા વીજા વપોમાં રચ્યાઠે । વર્ધુ જ-
 નિની રક્ષાને કાજ, આપ્યા નિરુદ્ધાનંદ કે' મહારાજ ॥૧૯૪॥ ર્ધુ
 વીરવિદુ-વાનરવિવિરવિનો-વનારવિવારવના મમાવ ।

ચિહ્નચિંતામણિ: ।

૧ સ્વસ્તિ	૫ અંકુશ	૯ ત્રિકોણ	૧૩ ધનુષ
૨ અષ્ટકોણ	૬ જાંબુ	૧૦ મીન	૧૪ ધ્યોમ
૩ કેતુ	૭ ઘજ	૧૧ સોમ	૧૫ કલશ
૪ જવ	૮ કમલ	૧૨ ગોપદ	૧૬ કુર્ચરેખા
૧ ઘજ	૧ અષ્ટકોણ	૧ કલશ	૧ ધનુષ
૨ સ્વસ્તિ	૨ ઘજ	૨ જાંબુ	૨ ગોપદ
૩ ત્રિકોણ	૩ અર્ધચન્દ્ર	૩ ધ્યોમ	૩ સોમ
૪ અર્ધચન્દ્ર	૪ કલશ	૪ અંકુશ	૪ કમલ
૫ અંકુશ	૫ જાંબુ	૫ ગોપદ	૫ ત્રિકોણ
૬ ઘજ	૬ ઘજ	૬ જવ	૬ કલશ
૭ ધનુષ	૭ મીન	૭ ધનુષ	૭ મીન
૮ કલશ	૮ ધ્યોમ	૮ ઘજ	૮ ધ્યોમ
॥ ૧ ॥	॥ ૨ ॥	॥ ૪ ॥	॥ ૮ ॥

૧ આ સ્થલે પણ અવતારચિંતામણિ જેવોજ સંકેત જાણી લેવો. આ સંકેતમાં કુર્ચરેખાનો સમાવેશ થતો નથી માટે અધારે કોઈ પણ અક્ષરમાં જે ચિહ્ન ન મળી આવે તે કુર્ચરેખા જાણવી તેને માટે દોહો તો ૧૬ મો છે.

चिह्नचिंतामणिः ।

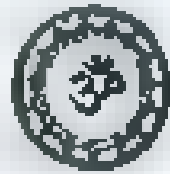
दोहा—संग सराहन मल्लिकुं जाने होन कल्याण । दूधन वन सो
 देखिमे, प्रगट बिहू प्रभाव ॥१॥ अष्टकोण अवलोकने, कष्ट मिटन
 हे कोट । अंतर आनंद रूपते, मंगे न काळहि पांटे ॥२॥ केनु हेनु
 मनके, रहन वचन आचार । तेसे संगशिरोमणि, चकन आशा अनुसार
 ॥३॥ जन जोषन जेहि जनहु, तेहि गिरना परमे पार । मदा मुदा
 मन बाधति, अंतर शुभ अवसर ॥४॥ काम वन अंकुश करि, मन-
 संगत संगतर । काली कंगी मंगहे, हरिचरणे हरार ॥५॥ त्रिज ज्ञानो
 रम जगदुको, सरबे रमयति सार । अन्य रमकि हृष्टा हरि, निरम
 अपा संसार ॥६॥ वज्र नगर विनोकने, निर्मल मन जन मेक ।
 काळ कर्मकि कल्पना, पुरि अंतरमे ऐक ॥७॥ नीर न सोवे
 कसलहुं, तेसे संग समा । प्रभुदर बिहू प्रभावहुं, व्यापन नहि
 विकार ॥८॥ त्रिकोण बिहू चारिहिन, त्रिविध ताप न जाय । वसन
 मदा वद बाधमे, मन हान संताप ॥९॥ वचन सीत प्रसीत हे, सी-
 रमे करक निशान । जन विरक्त रहन हे, तेसे संग मुज्ञान ॥१०॥
 सोभेमदा स्त्रीमन करे, पाकि पाहे रीत । द्वाष्टन नहि तेहि दिग्भे,
 जेहि चिंतनमे चित ॥११॥ मोरदमे पा गुन हे, जेहि चिंतनमे
 जन । भणार नह संसारहुं, मुरन करन उद्वेगन ॥१२॥ अनुप जे
 जन चिंतने, तेपर रीते अविनाश । काम कोष मद मोमको, मुरन
 होन विनाश ॥१३॥ बेरबेर जन व्योमहु, देखनहे जेहि काम । अटकन
 नहि आचरनमे, नहि गुन आकाश ॥१४॥ कलशकि भे कपा कहुं,
 मचपर रहन मदाय । पाहु उरमे पारने, करवा रहे न कांय ॥१५॥
 दोनु पावे देखने, आवन हे आनंद । ऊपरस्थाके उपरी, काली नि-
 ष्कृकानंद ॥१६॥ इति श्रीमद्भगवद्गीता उपनिषद् चिह्नचिंतामणिः समाप्तः ।

પુષ્પચિંતામણિ:

<p>ગુલહજારી કેવડો ચસંત મકયો ગુલલાખા કેસુડાં ગુલાચ પિયાવાસ ગુલદાયદી કમલ</p>	<p>દાઢમ નાચ કર્ણિકાર કેસર ચંચેલી નિર્માઝી ગુલસોમના કુંભિ ચલ્લી પાટલ જાસુજ</p>	<p>કસુબો આંબોમોર ગદુલ જુઈ કળ્થેર કેઠફી હોરસરી પોહોય હોઠરીયો નિર્વારી</p>	<p>૧ ગુલહજારી ૨ ગુલલાખા ૩ ગુલદાયદી ૪ કર્ણિકાર ૫ કેવડો ૬ કેસુડાં ૭ કમલ ૮ કેસર</p>	<p>૯ ચસંત ૧૦ ગુલાચ ૧૧ નિર્માઝી ૧૨ દાઢમ ૧૩ મકયો ૧૪ પિયાવાસ ૧૫ ચંચેલી ૧૬ જાચ</p>
॥ ૩૨ ॥			॥ ૩ ॥	
<p>૧ જાચ ૨ કુંભિ ૩ કેવડો ૪ કેસર ૫ ગુલસોમના ૬ પિયાવાસ ૭ કર્ણિકાર ૮ કસુબો</p>	<p>૯ ચસંત ૧૦ ચંચેલી ૧૧ પાટલ ૧૨ આંબોમોર ૧૩ ગુલહજારી ૧૪ ગુલલાખા ૧૫ નિર્વારી ૧૬ જાસુજ</p>	<p>૧ હોરસરી ૨ ગુલદાયદી ૩ ગુલલાખા ૪ હોઠરીયો ૫ નિર્વારી ૬ આંબોમોર ૭ પોહોય ૮ કળ્થેર</p>	<p>૯ કેવડો ૧૦ ગુલાચ ૧૧ ચંચેલી ૧૨ કેસર ૧૩ ચસંત ૧૪ નિર્માઝી ૧૫ પાટલ ૧૬ ચંચેલી</p>	
॥ ૪ ॥		॥ ૫ ॥		
<p>૧ કર્ણિકાર ૨ કેઠફી ૩ ગુલસોમના ૪ ગુલહજારી ૫ કેસર ૬ કેસુડાં ૭ મકયો ૮ પાટલ</p>	<p>૯ નિર્વારી ૧૦ ચસંત ૧૧ કુંભિ ૧૨ નિર્માઝી ૧૩ હોરસરી ૧૪ ગુલાચ ૧૫ હોઠરીયો ૧૬ જુઈ</p>	<p>૧ પિયાવાસ ૨ કર્ણિકાર ૩ ગુલલાખા ૪ હોરસરી ૫ દાઢમ ૬ કળ્થેર ૭ જાસુજ ૮ મકયો</p>	<p>૯ નિર્માઝી ૧૦ પાટલ ૧૧ કેસર ૧૨ ચંચેલી ૧૩ જુઈ ૧૪ કુંભિ ૧૫ ચંચેલી ૧૬ ગદુલ</p>	
॥ ૮ ॥		॥ ૧૬ ॥		

૧. ૩૨ જોવાનોમાં ૩૨ પુષ્પ સ્થલા છે. તેમાં જે પુષ્પ મલમ્ભ થાયું હોય તે પ્રથમ સંકર્ષા હોય. તે તે પદ્મ સંકર ગણાયો. અને જેમ પુષ્પ વીના સંકરમાં હોય. તે પદ્મ અને તે સહીને પણ સંકર થાય. અને જેમ પુષ્પ પોગા સંકરમાં હોય તે પણ અને પણ સહીને સાત સંકર થાય. અને જેમ પુષ્પ જાડગા સંકરમાં હોય. તે સાત અને સાત સહીને ધનસ સંકર થાય. અને જેમ પુષ્પ સોડગા સંકરમાં હોય તે પનર અને સોડ ગહીને મકચીશ સંકર થાય. તે મંચની ૩૨ ની પોગાઈ જોવાની વીનાદ મલમ્ભા ખારેસું પુષ્પ વીના મલમ્ભ સ્વયં કહી કહેછે વર્ણીને વીનાં પુષ્પો પાવામાં પણ ખાવો સંકેત ખાતી લેવો. જે પુષ્પ યાત્રી હોય તે તે સંકરમાં જ રોડ તે સંકર ગણવામાં લેવો વધે.

भीलामिभाराचनो निवसतेततम् ।

भीनिष्कुलानन्दमुनिकृत-

काव्यसङ्ग्रहे

पुष्पचिन्तामणिः ।

शेष—पिया बने परदेशकुं, महादुःख है गये जोय । अब कब
देखुं कमळने, तरहि बगरा जोय ॥१॥ मेरे मन एसी अपी, सदा
रहूंगी संग । सुनमें दुःख देख्यो अहि, रचि हूं कुसुंभो रंग ॥२॥ मैं
कुली मिलि पिबकुं, जेसे कुली जाय । मधुकर पीया मकरंद लेहि,
गये सो फेर न आय ॥३॥ अब कब पिया आवहि, मैं जहे बस कब
पोकार । अब पिया देखुं तब पोहोयको, कंठे आरोपुं हार ॥४॥ क्या
कहं किन जाऊं सखी, पिया न आवे मुजपास । देखुं कुल गुलदा-
बदी, अंतर अये उदास ॥५॥ हृंदावनमें मैं गये, देखी आंखाको मोर
पाष पियाकि सांभरि, रक्षा न हृदिया ठोर ॥६॥ तुं मन बहेके
केबहा, मोहि ब्रह्म उपजन बास । दिल दिवानी बोलहुं, पिया न
आये मुजपास ॥७॥ क्या कहुं तोये केनकी लेनो रहि जो कुल ।
पिया मेरा परदेशा हे, सोई गई बसुं शुल ॥८॥ केशोर नहि तुं केशरी,
आहि कुल एह मोर । मोये एकिली जानके, मारनहे आ ठोर
॥९॥ ते कहुं गुलसोभना, लेनेकुं मोहि शान । आ अबमरमें एकि-
ली, तब मारत तुं बाव ॥१०॥ पिया गये परदेशकुं, मैं एकिली
नार । गुलहजारी गुंथके, किन कंठ आरोपुं हार ॥११॥ देखी कुल
बोलरियो, मैं मन अपी उदास । सेज समारी क्या कहं, पिया ना-
हि मुज पास ॥१२॥ देखी कुल गुलाबको, दलमें अयो वसुं कोह ।
पिया न आवे मुजपासबे, हवे पुरे कोज कोह ॥१३॥ सुरि सुरि

झाली मयी, पिपा व आये घेर । निरन्धी कुल निरवारिको, बहपो
 बनि रहिको घेर ॥१८॥ निमकी निमकी लयिके, लोले हास हवा-
 ल । आये ललु बसेनकि, लाये व आये लाल ॥१९॥ पिपा लये व-
 रेशकुं, बचन मिलि ल्या मार । दिगो कुल लभुलको, लाने लाये
 मोरार ॥२०॥ मिली डगारी मादिकी, मिले बजा करी लाल । दिने
 कुल हाहमको, लाने मयी निहाल ॥२१॥ देखे ओले दिनके, र-
 का जानुं बजा दिव । देखि कुल जामुलको । पिपा अववा कर
 लिल ॥२२॥ पिपा बरे परबचन, लाने व आये बाब । धारी पिपा-
 बालको, पुन दिगो ले हाव ॥२३॥ देखी कणेर काममी, काली
 कुल लवार । कलि मलि अलि रहो, कुमुद देह विमार ॥२४॥ अ-
 न पिपा बर आइके, विषविष करन विहार । चंदन बरबी बच-
 को, चंड आरोनुं हार ॥२५॥ सेज समद सुमने, पुनपुन कुल चं-
 बेन । लज सुदर बाजगाकुं, आये मिले ललबेन ॥२६॥ गजरा
 गुंभी गुलालके, बांधुं होनुं बांध । बोधी बोधे बांधके, बाळ आ-
 रोनुं गजालांध ॥२७॥ सुदर बमन मोहामने, बगे शिरवर बाग ।
 जाये कुल से जुडके, ले देह तोरा लाग ॥२८॥ बांगा भरे बारमे,
 बहु मरवा बेहेकाव । मोहन गुमारी मोल्यवर, लोसुं तोरा लेमांध
 ॥२९॥ सारे कुलने कुंभिके, पिपा बरे तोष बाग । काये कपा
 कहुं भये, कलि बहेगुं भाग्य ॥३०॥ विवि लावुं बनमे, सुदर कुल
 अणुन । काने होनुं कर्मिकार, ले ले लोली ये कुल ॥३१॥ अने
 आये अववाचने, पिपा वनुं मेरे पाम । बहु कुले बोरमरी, लपो लपो
 लालन बाग ॥३२॥ बीलम कुल निर्मानिके, अरे सुगंधी हवाम ।
 पिपा आये लल बेमसुं, लल आये दे काम ॥३३॥ बल मरी बाह-
 लके, लाउं कुल लवार । मेरे दिन लल उवरे, बाह बार हजार ॥३४॥
 केसर भीदे कामजी, घेर आये गोविंद । प्यारे दिनम उवरे, बारी
 निरकुलानंद ॥३५॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॐ

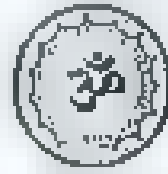

लक्ष्मशकुनावली.

१ मेघ २ मिथुन ५ मिह ७ गुण ९ धन ११ कुंज
२ वृषभ ४ कर्क ६ कन्या ८ वृश्चिक १० मकर १२ मीन

लक्ष्मशकुनावली.

वेदा—भीमहजानंद आनंदकंद, बंदू चारवार । शीवशक्तुं दृष्ट-
हान, प्रगटे यह समार ॥१॥ सुमरने करके कहनहुं, शकुनावली
सुन नाम । सुन लक्ष्ममें जो चिनहे, करे मनको काम ॥२॥ मेघम-
गन सब चिनही, अत्र पुछन अधिवासा । सुन नाम सबहि मिले,
उलस हय यह रास ॥३॥ वृषभमग्न विचारिके, मारह पुछन कहे
कृष्ण । अर्धनाभ सुन सब मिले, जेही पुछे तेही प्रभ ॥४॥ मिथुन-
मग्न मनमें बरी, उमा पुछन कहे ईश । सबामरगे सुन बहि मिले,
हय चिंता कर कलिका ॥५॥ कर्कमगे कर ओरके, जयवलि पुछन
जत्र कहे । लाले हे पुनि लाल बहि, शिव सुमरी केवैमहे ॥६॥ मि-
हमगे सहदेव पुछे, भीष्म कहे भरी भाष । विचारन सिद्धि जाबहि,
विष्णुके गुन गाव ॥७॥ कन्या पुछे कालिका, सरस्वती कहनहे सोय ।
सुननाम होखे सही, पुनि कह बहि होय ॥८॥ गुणमग्न जानी
तेहि, काबि पुछन कहे देव । हयवास सुन पावही, हेवेर बहि न-
लनेव ॥९॥ वृश्चिकमगे गीतम पुछे, विवाहि कहे सोय । हेवे चि-
तवे सो होयगे, पुनिहे बेर कहूं सोय ॥१०॥ मकरमगे गानध पुछे,
काकर कहे समजाय । प कारज होखे सही, लाभ होय यह भाष
॥११॥ मकरमग्न विद्यामित्र मुनि, पुछन कहन वाग्मिक । गही का-
जमें कहेंग हय, बहि नाम कहन हय तीर ॥१२॥ कुंजमगे दत्ता-
त्रेय पुछे, कृपा करी कहे भीकृष्ण । गही चिनहे कारज उगावहु,
कै हय कुशज रहो प्रभ ॥१३॥ मीनमगे गजपति पुछही, अगवना
कहे भरी भाष । सुन कारज सब होयगे, सबचिनवन कज मिले
जाव ॥१४॥ जो जो देखने पुछिये, लक्ष्मशकुनके प्रभ । लाले मन सब
निलके, राजी किये वसु कृष्ण ॥१५॥ हय निशस्त्रि चिनवनहे,
मगह भीमहजानंद । सब शकुनमें सब लक्ष्ममें, मद्रा होन आनंद
॥१६॥ सुनन यह शकुनावली, बल भये सानंद । संवन अवार
जाचीन, सही बीज निष्कृत्मानंद ॥१७॥ रवि जीविभुजानंदपुनिरिज
जयशकुनावली कयाता ॥

શ્રીસ્વામિનારાયણો વિજયતેતરામ ।

શ્રીનિકુલાનન્દમુનિકૃત-

કાવ્યસદ્ગદ્ય

યમદંડઃ ।

સોરઠા—મંગલરૂપ અનૂપ, સમરનાં સય સુખ મલ્લે । સો સહ-
જાનંદ સુખરૂપ, જે ભજનાં ભવદુઃખ ટલ્લે ॥૧॥ કરધા માંગલિક
કાજ, જન મનમાં જે રચ્યા કરે । તે સમરે શ્રીમહારાજ, તો વિષ્ણુ
તેનાં તર્ક હરે ॥૨॥ ઇલા શ્રીધનદયામ, નામે જેને નિર્વિષ્ણુ યર્ષયે ।
બલિ સરે સઘડ્યાં કામ, તેને તજી યીજું હીલ બહિયે ॥૩॥ સર્વે સુ-
ખના સદન, દુઃખહરણ હરિ સીનયંધુ । તે પ્રભુ યર્ષ પ્રસન્ન, સાંચ
કરણો સદા સુખસિંધુ ॥૪॥ શ્લોક—પ્રથમ પ્રભુને પ્રણમી, કરું કથા-
ઉચ્ચાર । યમદંડની જે ધારના, કહું મનિ અનુસાર ॥૫॥ રાગ સામેરી-
મંગલમૂર્તિ સહાયસુ, બહુનામી બદ્રિકાર્દેશ । ભક્તિધર્મસુત
ભાવશું, રચ્યા હૃદયમાં રમિશ ॥૬॥ સુખસાગર સૌના પતિ, અતિ
દયાસિંધુ દયાલ । પૂરણકામ સુખધામ સદા, નિજ ભક્તવન્સલ
મનિપાલ ॥૭॥ તેહ પ્રભુ પૂર્વે પ્રગટ્યા, દ્વિજકુલ ધર્મને ધેર । નામ
ધનદયામ સુંદર, હરિ કરી જનપર મેર ॥૮॥ ત્યાંથી પ્રભુજી પધા-
રિયા, પૂર્વથી પશ્ચિમ દેશ । અનેક જીવ ઉદ્ધારિયા, આપી અમલ
વપદેશ ॥૯॥ તેહ પ્રભુ મળ્યા મુજને, સ્વામી તે સહજાનંદ । જન્મ
મરણ યમયાતના, જેથી છુટ્યો હું મર્વે કંદ ॥૧૦॥ જેહ દુઃખ ન
કહેવાય જીવથી, અતિ વિકટ છે વિપરીત । જે જન સુખે અવળે,
તે ધાપ અતિ અયમીત ॥૧૧॥ એહ દુઃખ જેને વપરે, તે સુખી
નહિ નિરવાર । અલ્પ સુખને આશરી, નથી કરના કોઈ વિચાર
॥૧૨॥ ધીજી ચાતો બહુ સાંભળી, જીવ પાપ રાજી રહિયાત । જન્મ

मरण जमपुरीनी, कोह कावे न सुंने चान ॥१३॥ मादे आज्ञा भवे
 करी, यह चान बिलारवा काज । कृपा करी कहुं हरि, भीमुखे
 श्रीमहाराज ॥१४॥ कहुं पूर्व मने दुष्टपुं हनुं, बलगरिने करी दीन ।
 बचारव पमरुहनी, नें कहीछे नेहने रीन ॥१५॥ नेह रीन हुरवे क-
 री, नुं कहेउये करी बिलार । जे सुणी महुं बाबपी, हरि चाने नर
 ने नार ॥१६॥ एव भीमुखेपी नें साबसी, बळी कर कपो बिचा-
 र । जेव कहुं तेव करहु, केर बाबबो महि लगार ॥१७॥ यह हरि-
 आज्ञा कर करी, कहुं कहुं जीवनी जेह । नरवारी निज बाबपी,
 महेछे दुःख जे देह ॥१८॥ जम्भ मरण पमराननुं, कहुं अनि कहुं
 छे अपार । अपण यह महुं साबसी, कहुं निरपदुःख निरवार ॥१९॥
 जेह चाने आ जीवने, मानेछे नारने कुह । बाब लपावनी प्राणीना,
 जे दिपेछे दुष्कर हंड ॥२०॥ जेवी बिबर बाट छे, जेवा छे जमदून
 चोर । कहुं संपमिनी काहेरना, दुःख चाने प्रभुवा चोर ॥२१॥ जेवा
 नरकवा कुंठना, छे सुजवी जगना दुःख । तेमां बडीने प्राणिजो,
 चाने महि तेना सुख ॥२२॥ महुं मलि हने साबसी, कहुं सुंदर
 दवासार । जे सुणी आ जीवनी, निजय होय निवार ॥२३॥ ते-
 तो जम्भ प्रभुने चामिये, कानो तेना मळेख जन मळे । जम्भपण-
 नुं दुःख जीवने, नेह चारे लन हळे ॥२४॥ नेह प्रभु सुगमन मा-
 दि, अखंड रहे अपिनाका । निजज्ञान हई जीवनी, करवा किन्चि-
 क बाध ॥२५॥ दवा कोपीरा आदि अनन, नित्य विमिल जे अक-
 तार । नरनन करी रहे नाथजी, करे अनन जीव नद्वार ॥२६॥ क-
 मुध्याकार अपार मोटा, बळी बळी न हाके कोष । महासमर्थ यह
 अनुष जेवा, श्रीहरि चाने सोप ॥२७॥ अनन प्रसादि जेना रोमना,
 बहेछे अनुने काम । कोण लिये तेना चारने, अक बाणी चामेछे
 बिराम ॥२८॥ सामर्थ्य जेनां सहुने सरे, चार जेनां सहुने चार ।
 मोटपने मोटा अनि, नेह हरि चर अनार ॥२९॥ दुर्लभ ते सुखन
 यह, यह अगम सुगम अरूप । अगोचर ते गोचर यह, करे जीवने
 कृपा अनुष ॥३०॥ बळी बिचोरे दवा करी, बचनवी बांधिछे बाज ।
 मंड बैराग्ये काने मानवी, लारवा नेहने काज ॥३१॥ बचन माने जे

મહારાજનું, નિશ્ચય કરી નર નાર । તે જાણે હરિના પામમાં, પામે તે
 સુખ અપાર ॥૧૨૧॥ સુખ સુખ સુખ અનિ, મહિ દુઃખનો ભવભજા । એ
 પામમાં જાણવો, મહિ કાલ માયાનો કમેજા ॥૧૨૨॥ અનંદ જાનંદ
 અનિ વળો, એ કહેનાં વળ કહેવાય મહિ । તે મોગવેછે મન દ-
 રિના, પા'લાને વચન રહિ ॥૧૨૩॥ વચનવહે સુખી મદુ, તેહનાં તે
 કહું વચાન । અવ જાણ વિવનુ વચી, એવહે બા સુદિ મદાન ॥૧૨૪॥
 અવ વપાવે વિવનુ વાલે વચી, અવે જાણ કરે તે મંદાર, નાવ વચન
 પર તેહનું, મહિ બીજો વર વિચાર ॥૧૨૫॥ સુર જાણિ સિંધુ ઘોષ એ,
 સુખી વચનને વચ વાર । મદાવ રહે મન કરના, મન વાંદે કેર
 જનાર ॥૧૨૬॥ કાલ કરે એવી બીકથી, હંદુઆદિ સર્વે અમર । મો-
 નાં લેજા વચનને, મદુ વેવેછે મરખર ॥૧૨૭॥ મોરા વન મનમાં હરી,
 તરુ વેવેછે વચનમાં । મરખે જાણી બીહરિ, કેર વદવા મ દિયે
 કાંઈ ॥૧૨૮॥ મંદુ મ જાણે વ મરખે, લેવેછે વચન તવાદ । કુળગ્રી
 નર કુદુદિ, વાળી એ વાવનો વાંદ ॥૧૨૯॥ અમુચિમુન એ વાવિવા,
 વન માને માવવચન । તેહ જાણે જમગીવ, કહું રીત સુખો મદુ
 જન ॥૧૩૦॥ અનંદ દુદિ નેવન રંધી, સુખી વાન તમણે મહિ । મદા
 દિનકારી બીહરિ, અરિ તેને સમજવો મહિ ॥૧૩૧॥ અનિ અલોખો
 લજાઓળો, વરવળોળો મળિયે । વરમંદુ મદુ વરહી, વરવો અનિ
 આપણિયે ॥૧૩૨॥ જોને હરિ દયાનુ દમવા, કર્યા અનેક વેને સુખ ।
 તે જીવે વેકે જાણવો મહિ, અનિ કાંઈ દરામી લુખ ॥૧૩૩॥ જોને વનું
 દુખ મર્મવાસમાં, ત્યાં વરી હરિયે વરી સાંવ । વચવચની વીદા
 હરી, તેનો વાદ મ માળ્યો કાંઈ ॥૧૩૪॥ વદરમાં દુઃખ અનિ વનું,
 કેનાં તેનો મ જાણે વાર । વેદનામાં વ્યાકુલ વે, કરવો મનુને એ
 પોકાર ॥૧૩૫॥ અનિ રીત દુ લિયો હનો, વીદા વાળ્યો ત્યાં વદવેર ।
 વદ દુઃખમાંથી કાઢિયો, હરિ કરી મોટી મેંદ ॥૧૩૬॥ તે વેચા તને
 વિમરી, વપારે આપ્યો વદરથી વાંદ । સત્ય કહું મદુ સાંભળો,
 વદરદુઃખ અપાર ॥૧૩૭॥ સર્વ મંદર સાંભળ્યાં, જીવ મોગવ્યાં એ
 હ । વદરના દુઃખ આગળે, વચી વધી મળાતી તેહ ॥૧૩૮॥ દુઃખદુઃખ
 દુઃખ તિગ્યાં, મહિ સુખનો ભવભજા । મામ મવસુધી ઝીવને, દેરાન
 મળિ હમેજા ॥૧૩૯॥ તે કહું કવિનગીયે મામને, મર્મવાસનું દુઃખ
 હંદુ । તે સાંભળાવું મદુને, નમ કહે વિવનુમાનદ ॥૧૪૦॥ વરવુ મદુ ॥

પૂરવાનો—જે રીતે આ જીવને, કીનકે વચસી વાર । નદન મનિ
 નર્મવાસની, તે વહુ કરી વિચાર ॥૧॥ મોટા મુનિન યજી કર્યો,
 સર્વે નરકનો નિરવાર । તેથી અધિક દુઃખ કરે, જેનો કહેનાં તે
 માથે વાર ॥૨॥ ઝોળી જનિ વચસી કાચિ, જેને મોટા કહેવાય । વહુ
 દુઃખને સારી, મહુ કંપેછે વચસી ॥૩॥ દેવ દાનવ મુનિ માનવી,
 સુખે વેળા કરેછે વિચાર । જન્મમરણ દુઃખ જગતની, તપી સાર-
 રનો નર્મવાસ ॥૪॥ જુવ અનુરમ રાજ્યને, વચી ખંગવેછે વચી માન ।
 તેવજ કંપેછે વચસી, સુખી નર્મવાસની વાન ॥૫॥ મોજ કોટરી આ-
 માણી, તેમાં દંધી રાખે દિશરેન । વળ કરૂં જન પદે મહિ, મહુ
 સમજાયો વરવેન ॥૬॥ ચોરડ—કરમી જે જનિ વળું દુઃખ, તવ
 મામસુખી નહિ સુખ । કહે કિયો નરકાવે નહીં, નિર્વા દુઃખનનો તે
 વાર નહીં ॥૭॥ તમે જઠરાનાથ જવાર, વહે દેહ ને કરે વોકાર ।
 હાથે દેહ જનિ જકણાથ, કોમલ મને તે કેમ સંવાય ॥૮॥ તેહ માથે
 નરકાવે માણી, જાણું માથે આ દેહની હાણી । ચાલ્યાવળી મરણું
 હેલાણું, વધી વીણું હું હું હું વળાણું ॥૯॥ જુવ અનુરમ આશારનો
 રસ, વહુ મુખમાં આવે અવજા । વહુ વાથ ને કપિર વીટું, મહુ મુજ
 જરવે તે રહેણું ॥૧૦॥ જનું રાહું કોણેણું કમાણું, જેને જન જનવીણું
 જાણું । તેને સ્પર્શે વીઠાવછે તવ, વહુ દુઃખે દુઃખી રાતવન ॥૧૧॥
 કાલ જાણુ કરણું કહેન, સજનું વગણું જન વનરેન । વળું જમે જ-
 નની જે વાર, તામે નર્મને જમે ખંગાર ॥૧૨॥ મરણુ મરી અજમો
 ને રાઈ, સુંઝ સચલ કરિયાણું કેવાઈ । વળું વળું માળા જગારે જમે,
 તેનું દુઃખ વાલકને હમે ॥૧૩॥ કાણુ કોલ જુલુ દુઃખકારી, જાવ
 વેટ જરીને મેનારી । વળું તાણું વિગે વાળી જગારે, જનિ વીઠાવછે
 વાલક સારે ॥૧૪॥ કોલક જાણેછે સમજા હુંગલી, જ જાણાણું જા-
 વછે તે વચી । તેનો રમ વળે નવવર, તેને સુખ તપી વચવર ॥૧૫॥
 રમે જમે માળા લજવરે, વળું દુઃખ ને નર્મવ મરે । જનિ અનુચિનું
 જો જગાર, જીવ પઠિયો તેહ આશાર ॥૧૬॥ જહા દુર્ગંધ મળ્ય વર
 રહેવા, વધી વધુ નહિ સુખ લેવા । વાણુ સમનો અર્થો ખંગાર, રાત
 દિવસ કરે જ આશાર ॥૧૭॥ જીવ જનું નિર્વા વમે જાઈ, વહે દેહને
 વિધેછે કોઈ । મોટાં જનું કાલી રચાં મુખ, રાત દિવસ દિવે વહુ દુઃખ

॥१८॥ तेने दुःखे मासबावे जाय, मासी भागी ते कियं जबाय ।
 जेस लटके वहे बागोळ्युं, एधी दुःख सहे अजमोळ्युं ॥१९॥ बागु-
 वहे बगु बोले हास, बागे दुःख बागोळ्युं तेस बास । वहे वने म
 बालेछे भागा, त्यारे केस रहे सुखशाना ॥२०॥ वहे जेस कोइ नर
 बगबोळ, रागद्वेषम रहे एस रोळ । पंरेपेरे पीहे एस दुःख, तेनी
 कहेनी आवे नहि मुळ ॥२१॥ न दिजे दिश अति अंधकार, वारे
 निमरबा न सुखे द्वार । रागद्वेषमनी न वहे नय, मद्य न जाय
 दुःख विषय ॥२२॥ कठज कष्ट ने काया कोमळ, जुग जेवही बीनेछे
 वळ । जाहि जाहि त्यां करे पोकार, मासी करणो मारी मार ॥२३॥
 आ दुःखपी ओ अळगो धाउं, तो हेने गुण लमारा गाउं । सर्वे रीने
 लमारे कारण, रहं हरि दुःखना हरण ॥२४॥ अकळे सुनुं लमारी
 कथा, बीजुं न बोनुं मुखपी कथा । वयणे निरगुं लमार्हे कर, लवबावे
 लमने जेदु मूव ॥२५॥ करे कळे लमारीज संव, हरवे कळे भीह-
 रिदेव । रमनाए रागु लमार्हे नाम, लाम उच्छ्वास लमार्हे दगाम
 ॥२६॥ वरणे कारणे लमारे हुं जायुं, बल्लिनिव धंग एस वनांहुं ।
 कोळ कोळ करुं हुं करार, बहामी काहो मुने वारे ॥२७॥ एस वयुं
 बहरमां ज्ञान, ने ज्ञानना वेनार भगवान । नेने जीवे करी भरदाम,
 वहुं छोहावो प्रभु गर्भवास ॥२८॥ दया करीने हीनदयाळ, वही-
 वति लमारी हुं बाळ । एस अरज उदरमां करी, त्यारे हृदय कीर्तोछे
 हरि ॥२९॥ अति दयाळु हीनप्रतिपाळ, आरमबावनी लीपी सं-
 भाळ । अकळे जेने दयावो वाम, सुण्यां वचन जे कथां दाम ॥३०॥
 जेनी दृष्टि अमृते मरी, न जोगा दोषने दया करी । प्रगुनिना वा-
 पुने मेरी, राज्जी पीडा गर्भवास करी ॥३१॥ कर्ण हृदय ने लोळ्युं
 द्वार, आपी जाहा उघडिणुं वार । जन्मममे करी हरिण जगन,
 सुपु सपु रागुं एनुं लन ॥३२॥ अति कष्टमां करी लवी मांघ, जे
 कष्ट मुखपी कष्ट न जाय । जन्मनणुं छे दुःख विकट, जोर कठोर
 छे पानिसंकट ॥३३॥ कनकलणो जेस तांगे नार, तेथी वसमो लेवो
 अवनार । जेस गिने विषुमां शेरही, तेथी कठज पणी एह पही
 ॥३४॥ जेस भीहे सकंचे कवाम, एधी लजबो कठज गर्भवास ।
 अंग भीमाणुं वंषाणुं वारे, उगारे काळो उदरपी वारे ॥३५॥ लाणी

વરાળે કાઢિયો વાર, તમે દુન્યે થયો અવતાર । આપે ક્યામે સ-
 રાણી છાતી, વાઘ્યો વીણા કહી વધી જાતી ॥૧૬॥ ખનિ અમોગો
 થયો અંબેન, આપ્યો વીંછ્યો મચ્છ મુત્રે સમેન । ભરણો મરહે મર્ચ
 ભાટ્યો, તેમાં માખ્યો ઝરાક ઝંટ્યો ॥૧૭॥ વાઘ્યો વાંચિ ને વગુછે
 સુખ, ચિમરી ગયું મ મનું દુન્ય । આપ્યો વારે ને થયું અજ્ઞાન, રૂઢ-
 માંદિ જે રનું જ્ઞાન ॥૧૮॥ રૂઢમાંદિ જે દની અમાર્ય, આપ્યો વારે
 ને ચિમરી યાચ । જેમ મુખ્યો મોર્ચિનના ગુન, તેમ મારી શિખ
 આપે કુન ॥૧૯॥ ઝિયાં તળે લીધો અવતાર, તેનો ભારખી
 મહુ મરનાર । પુત્ર આપ્યો જાતી વાઘ્યા આનંદ, દર્ષ વધારી કરે
 કુઠકુંદ ॥૨૦॥ વાજે વધારી આનંદે ધરી, મોટી મેર કુઠકુંદે કરી ।
 માત્રા કહે મુને વાઘ્યો, વિના કહે ચિના દાઘ્યો ॥૨૧॥ મારી કહે
 વર્ષે વીંછી વાંચ, કહે કુદુચી કર્યો મહાચ । વેન કહે કર્યો કંચરો,
 કુદી કરે મનોરથ નિચ મનો ॥૨૨॥ આપે ભારે વાંચી એમ અજ્ઞા,
 જેમ રુખ્યો વાઘ્યિય વાજ । મહુ મહુને આજ્ઞા મુજથી, મન જનન
 કરે નિચ મની ॥૨૩॥ ભાવનાને કરી પોરે દેહ, વાચ મોટો આપે
 મુખ તદ । તમ કરનાં થયાં વર્ષે વેન, રમવા કારણ આપ્યો મંચ
 ॥૨૪॥ જનકવિધિ શિખરી અન્ય, મ શિખર્યું હરિનું મજન । જેને
 કરી મુને મગવાન, તનું મમભાગ્યું મર્ચે જ્ઞાન ॥૨૫॥ કુદ કવચ ને
 થળી વાતો, તેની કહી મમભાવી વાતો, છત્ર હેનર તમા દયાદીન,
 એમાં કર્યો વરો વરવીન ॥૨૬॥ વેન વાઘ્યહ વરવન મેવું, જનક રીને
 જોભર્યું એવું । વોરી દિમા કરવી હમેશ, આપ્યો મહુન એવો રવ-
 દેશ ॥૨૭॥ તીર્થ જન માત્રા માયુનો મગ, ને મહુમાંથી કર્યો મનર્થન ।
 હાન પુણ્ય કરિયે નદિ કેરી, મછે વન તો લેવે માયું છેરી ॥૨૮॥
 વધી શિખામળ મહુન લીધી, મુદમનિન માત્રી ને લીધી । થયો મોટો
 રિયે મહુ મોટું, મળમળમાં હમે રવે મોટું ॥૨૯॥ કુદે કાંદે મરે મોટી
 કાઠ, વિવે વિવરાવે વીજા વાઠ । ભાષા વીધાનો નિયમ ન મચ્છે,
 વળાંચે વિવરે મગચ્છે ॥૩૦॥ ભાષ વિવાની કરેછે ભવાંની, થયો
 કુઠમાં મોટો કર્યાની । વિના ભારખે વસાવે વેર, મારે કીના જીવ
 મરિ મેર ॥૩૧॥ આપ્યે આપ્યે કરેછે અનર્થ, તમ આપેછે જનમ
 અર્થ । તમ કરનાં આપે વીચન, ભારે વિવ ભાગે મમદા ને થન ॥૩૨॥

૫ વિના પીતું વા'તુ નહિ કાંઈ, રાત દિવસ રાત્રીનો ગદ માઈ । એ
અર્થે જનરથ કરે, ડાકુ અપતું કરનાં મ હરે ॥૧૩॥ મન રહે હામ વામે
મોઈ, વમ વેમે આચરવાને ભોઈ । વમપુત્રીજા જાણાને વાજ, મજે વજા
મરવે સમાજ ॥૧૪॥ જેમ જેમ અધિકું ધાવ વાવ, તેમતેમ રાત્રી રહે
જાવ । જોવનમાં જોર જુલમે, કરે તેમ જેમ ઘનને ગમે ॥૧૫॥ મરવે
ન કરવા જેવું, વાપી વાવ કરે નિશ્ચ વધું । વાપી જોવન કરેછે જેહ,
કહે નિશ્ચુલાવેશુ કહું નેહ ॥૧૬॥ કવચુ ॥૨॥

પરંપરો—જોવનમાં જેમે રવું, તેની કહું હવે વાત । હામ વામને
કારણે, વળી વળી ફીસ્યો વાત ॥૧॥ ધીન વાંધી વનનીમને, અને
અંમે કરે અધર્મ । સાચા સંતની શિષ્ય ન માને, અને કરે તે ભોટાં
કર્મ ॥૨॥ વેગઈ—કરે કર્મ અનિ વળાં ભોટાં, જેમે વાંડો ને વંધન
મોટાં । વોરે વનને હરેછે મારી, વળો વળમામનો આશરી ॥૩॥ મરે
ઝીલ જાવે અહિ મેર, વાંધી અધર્મવજા ને ધેર । વોમે ભોટું ને વા-
મેછે આજ, નિશ્ચય વંગાલનો કાજ ॥૪॥ વાહે વનને મુદેછે આજ,
લીપો થમે સુધર્મનો ત્યાગ । વાંચ્યો છજ વજ્ર કચ્છ મુંડી, અનિ અનરે
મમતા છે ગદી ॥૫॥ મદૂધી મરમ વજાનું છે મદ, મેને અર્થે કરે વાવ
કંઈ । રાત દિવસ વહે વહુ વાટ, મનસુધાં મોટું વાવા વાટ ॥૬॥
દષ્ટે વજ્ર આમુષણ અમે, રાત્રી રચો તનમુલ્ય રમ । મરહે મુદે
વાવ સંધાલે, લઈ રૂપણ મુલ્ય નિદાલે ॥૭॥ વામે જોવનમાં મદમાનો,
વેચી વન વુટુંવ વુલાનો । જોઈ છવી છોમવાંની છાંવ, તેણ મગજ
રહે મનમાંવ ॥૮॥ વોંચર વેમનાં વનાવી, વેરે લુગદાં ભાજન વાવી ।
વામે વેચ વોંદિયે વાટમી, વાહે જાવે કરી અનિ થમી ॥૯॥ વળી-
ઠળી વેમે વોરે વોકે, જાણે લોક મને અવલોકે । વામે છકમાં દે-
ભાહે છાની, પીતી મુદાઈ કરી નથી જાની ॥૧૦॥ મુવે વળવટે જઈ
વરનારી, અનિ દિળો દલકાઈ મારી । વામે વજર વરનારીવર, વાપીન
નહિ મધુનો હર ॥૧૧॥ મુવે કાલ્ય ફીલ્યો મનકારા, વાવ વિકલ
દેખી વરદારા । કામી હરામીશુ દેવ રામે, મુલ્યે જામ હરિનુ ન
મામે ॥૧૨॥ મરહ હરદમાં રહે મકલાનો, વળુ જોવન ને મદમાનો ।
રાત દિવસ રહે રહવદનો, હામ વામ અરથે આપવનો, ॥૧૩॥ જેમ
હરકાનું ભાવદિયે હોટું, તેમ રમજે કરવા કામ ભોટું । જેમ આપે

ઝોલ્લરિયું રોર, તેમ આપહે દેવનો ચોર ॥૨૪॥ ખાંદ ખરાઈ પાનગો
 ઝોલા, વાવ નૈવાર ત્યાં વન પોલા । ફોલા ખાંચ માંજા કે અપીલ,
 થયો વંધાણી કુટિનો ફીલ ॥૨૫॥ ફરિજન સાંધે મહિ દિન, પોરી
 અંબરીમાં બોલું ચિલ । ફાટી મજરે કરનો કરે, વગ વાવ મારગમાં
 ખરે ॥૨૬॥ જામે ઠાડનો વૈ ટિકાટીક, જેને વધી વગજાની વીક ।
 જોકમાં ફાટીક ગજાણો, મૂરખ બનુપ્પ માંપ મજાણો ॥૨૭॥ જઈ
 જોક કુટુંબનો ખાર, કરે વાવ ન કરે વિવાર । અપ મગનો વગો
 ખપ્પાઈ, જાણે વાવની રીતિ ફજાઈ ॥૨૮॥ જંબ વાવંદમાં નર પૂરો,
 મર્વે કર્મે વિકર્મમાં શૂરો । કરે કર્મે ન જુલે તગણી, શિખ્યો ઠગ
 ઠગાઈ કે ફાંશી ॥૨૯॥ જિવ્ય વાવ કરે મર મર્વા, રાખ્યો આપને સુખ
 પોલવા । જમ કરનાં ને મઝીછે મારી, ત્યારે મર્વેને મેવ્યાં વિમારી
 ॥૩૦॥ કેનાં બાવાપ મગિની ખાઈ, મહિ સુંદરી સમ સુખદાઈ । કેનો
 કાકો મામો માણી કોઈ, વર્ગા વેરી મારીમુખ ઝોઈ ॥૩૧॥ કેનું કુલ
 કુટુંબ મોજ ગામ, મઝી મારી સો વર્ગા મકામ । રાત દિવસ રાખ્યો
 રામારંમે, મનું જોવન મુલનિ સમ ॥૩૨॥ ધરે જિવ્ય મારીનું ને વ્યાન,
 જેમ કરકં મરાવે શ્વાન । મર્વાશિખા ચિંતવછે મારી, રાખ્યો ખામા
 વપામમા ખારી ॥૩૩॥ જનું ફઝી મઝી રણો ફેવાન, માગ્યું તરુની
 મંધાધે નાન । મરમપરમ રહે વકમેક, મયો મરખી મઝી વિવેક ॥૩૪॥
 નરનારી કરે વમ ફિજા, જેમ કર્મે કામ વાવ ખેજા । કરે મોજ મર-
 માવ મઝી, જેમ વિષ્ટા મિગાને ને મઝી ॥૩૫॥ રાત દિવસ રામા-
 રંમે રાખ્યો, જેમ બાદને મહિવો માખ્યો । કરે અંગના કાજે કુકર્મે,
 મોખી વેદવિધિના ને વર્મે ॥૩૬॥ જાણે કેવ રાજી રહે રમણી, રાખે
 મોખી ને વરદાજા વમણી । હાજીહાજી કરે ઝાંહી હાવ, વર્વે વધિના
 જામે અનાવ ॥૩૭॥ રાજી ફેલે રમણીનું મુખ, ત્યારે વરને વર્ગનિ
 ને સુખ । વેને અર્થે કરે ફંઈ કર્મે, નેમાં ન જુલે વર્મે અવર્મે ॥૩૮॥
 આપ ત્યારે મરે સગાર, નેમાં વરને વીંહે અપાર । કરે વાવ ન જુલે
 વિવારી, વમ મયો ને જોવન ફારી ॥૩૯॥ વમ કરનાં અર્થેનાં બાધ્યાં,
 મદ મૂરખને મન બાધ્યાં । વાંધી વાજસમે મર વીનિ, વદ કારખે
 કરે અર્ચનિ ॥૪૦॥ મામે માળખલી અનિ વ્યારી, મર ન મેમે નિમિષ
 વ્યારી । મોલે મોલનું નેહની સાધે, નેહે નિહે ને વહાધે માધે ॥૪૧॥

એમ કરતાં સુખી દુઃખી બાંહે, ત્યારે સુખાને પુછવા ગાંહે । મુખે કહે
 વચગીછે મુનહી, જાણુ આમ્યા મું રાકવ આમ્મરી ॥૩૦॥ ત્યાંએ
 અપ્પારમાં જ્યો અજ, તો વધી તારા સુખને વિષય । માત્રી મુનને
 સાચિન કીનું, મેત્રી બાઝી ને ટીકરું લીધું ॥૩૧॥ વન મુને મુનેગાર
 થયો, ત્યાંના રાજે વન જ્યો રચો । એવો વધુ બાળે છે વેદાન, તોય
 અનર્માં માને નિહાન ॥૩૨॥ જાણી અનને જાણવે વાઝ, વહેવને કરે
 પ્રતિવાઝ । જ મેને અગ્રજની ગ્યારાં, તાને પ્રાજપતી અનિ બ્યારાં
 ॥૩૩॥ અર્થ વહી જો અસર્ગાં ગાય, કરે અમ્મયા વધુ અનર્માંય । વાત્રાં
 વાઝવે વધુ વિષય, મેત્રી કરવી જોહન અનય ॥૩૪॥ તથા તર વારી
 કરે વાન, થયો મોટો ધાંજો રમવાન । કોઈ મોઝા ને મોંઘે વદા,
 તામો રહી બારે જાનીમાં રહા ॥૩૫॥ કરે નિત્ય વધી અનિ બાઝયો,
 વઝી થળી થળી દિવે નાઝયો । મેત્રો સરવે માંનીને રહે, વન એવો
 અવાચ ન રહે ॥૩૬॥ તામે મુઠવે વાંહે વાવહી, તોય માને મને અગ્ર
 વહી । કરે સવો જંઝે સુખે દેવે, મઝયા અમઝયાનું અવ વેવે ॥૩૭॥
 એમ આરોદિ કરે અંનાય, તોય રાજે હેન માઈ વાવ । વર્ષા થર્ષા વાંચ
 છો છોકરાં, વીચા અવમર્ષા વેરી ને વર્ષા ॥૩૮॥ વાઝી વોવીને ને
 વરણાવે, એમ કરતાં મુદાવન બાંહે । મુદાવનમાં વગહી વાન, થર્ષા
 મેવ વેળ કીજ નાન ॥૩૯॥ અઝી જગઝી ને થર્ષા દુન, તોય જ મેને
 અવધી વુન । જાને માંન વધું માને અનુ, એવો અનર્માં વોંચ છે વધુ
 ॥૪૦॥ જ માંન વરવરનાં રનિ, તોય હરિ જ અઝે વુમનિ । જાને આનું
 શિખામન સાર, વાંચે વના વરવો અવહાર ॥૪૧॥ સર્વે અન ના
 શિખિન થર્ષા, કરવા અંવાનો કોઈ ન રચા । ત્યાર વાધી નહીં તો-
 વના, અવમવ કરે છે વોલના ॥૪૨॥ જાં જો અમોવ સરમું ધેનું, મેત્રો
 માઠ માને અદિ કેનું । રીવે અદિ વિધુકને વાળો, એવો સર્વે વુનારા
 છે જાળો ॥૪૩॥ કો'ને વર્ષે રીધે ને જાં હોઈ, સુખ દુઃખ આમ્મું કોણ
 જોઈ । જાળો જુનું છે વુજ્ય ને વાવ, સર્વે જાળો વાળીનો વિલાવ ॥૪૪॥
 જાં જો નાવનો મોંધાં અમારો, તોં વાવ વઝવિનો સારો । દુઃખ દિ-
 વે વંદરવા દારી, કહીયેં કેરમું વાઝો વિલાહી ॥૪૫॥ ત્યાર મોંદરે
 વાંચવ અવા, મારો માંકર તો સુખ વાવ । તુવા વર્ષા ને સુ જે કે'વા-
 વ, મેને મારનાં વાવ ન વાવ ॥૪૬॥ અમ્મ વહી કરું મોંને અંદ, વાધી

આપે કિલ્લામળ વદ । તિલ્લ શિલ્લે વાવની માન, આરે કરે કરાવેલે
પાન ॥૮૯॥ વળ મ ઝોનું મરે વિચારી, અને જી મનિ થાશે ઝો
મારી । તમ ત્યાંજ મૂની અવતાર, આવા મૈયાર થયો જયદ્યુર ॥૯૦॥
એ મેં એનું મીનું તમે જાનું, તેને મુખે વધું મળી જાનું । વધા વાળી
મુખ વધાથી મહે, મન્ય તિલ્લુમાનદ તમ વહે ॥૯૧॥ કહ્યું ॥૩॥

પૂર્વગો—વ્રધુવિમુખ એ વાવિયો, વામે વરલોકમાં દુઃખ । કુળમી
એ કુલુટિ, તેને વધાવે મ હોવે સુખ ॥ ૧ ॥ વરલોકે વીઠા વામલો,
આ ત્યાંકે દુઃખ અવાર । સુખકાંતિ વધાથી મહે, વધા વાવના કર-
વાર ॥૨॥ વામ્મ ઝોવન વૃદ્ધમણિ, કર્યાં કર્મ અવાર । માન થયું
મમતા વધી, વધી સૌવ કર્યો નિરસ્કાર ॥૩॥ હેનું એને જાણનો, રા-
મનો અનિ થનું હેન । તેજ ભાગ્યાં નિરસ્કારવા, કહે વગે રહે
વાળી પ્રેન ॥૪॥ તમ બેન—વામ્મ ત્રિયા વીજાં વધુ મળી, વધન કહે
કરી સૌવાત્રી । ખમે જમાકે વહેનું, વેગી રે મ દુર્મણિ જોમાત્રી
॥૫॥ ભવનવ કરનાં ભાગ મ ખાકે, કરી વધીને શું કહિયેત્રી ।
વેનુંનાં વેન મ વેમે નારે, ત્રિહા ભાલીને રહિયત્રી । ૬ ॥ ઝનું ટાનું
ટાનર હશે, તનું અન આળી રેનુંત્રી । રંક ટાંગાત્રી રેન મહિ રહે,
ઝયારે વધરાં વાનુંત્રી ॥૭॥ મું એવં મકાવાં વધી, અમારે છે કામ-
ત્રી । મ વાવાનાં વધરાં મૂકી, વેગી રહે તન ઠાયત્રી ॥૮॥ મ વો-
લવાનું વેનવ વધા, ત્રિહા મુકી પૂરીત્રી । વારની વુરાળી આંચો,
હેવાત્રી વન વુરીત્રી ॥૯॥ સમદયા વિના જાને મારે, ભવત્રી કરવ
ત્રીવૈત્રી । મેમ્મ મમમ્મો મહામમ્મ મેવા, કરી કયાળી આવીત્રી
। ૧૦ ॥ તારાં કર્મમ્મ મહિયાં મું, હે માં કેને હોવત્રી । ખાવે કરીને
ઓગમ્મ હશે, મેલી મમ અવમોવત્રી ॥૧૧॥ વ્યાપા ટાંને વાંચો કારી,
વાંકે મોનું કહેમોત્રી । તમો દિવ વીતિગમ્મ મામે, વધવાં રિમાદ રહે-
મોત્રી ॥૧૨॥ ત્રાં વધન અવને સુજનાં, વિલમ્મ ભાગ્યો વરકોત્રી ।
મહ કર ભાત્રી વોરે વામ્મો, વાંધી કાટો વરકોત્રી ॥૧૩॥ વોરે મે
વોરે ત્યાં વેગી રમો, વન કેને મ વુલી વેરત્રી । ત્રામી વુલ મે વ્યામે
વોમ્મો, અનનેમ્મે આમ્મો વેરત્રી ॥૧૪॥ ઓશિયાત્રી અંગણિયે
વમો, ટાંવા દૈવવા કરવાત્રી । કાલાવાલા વોદ કરે વન, વરમાં મ
દિયે વરવાત્રી ॥૧૫॥ ઓશરિયે જમો અન વિના, કેને વરવર કા-

વાગી । ડોરં મહુ ડાળકાલા જાગ્યાં, મ જુએ મામું જાગ્યાગી ॥૧૬॥
 વળી કહે વહી જે વળી, જાપો એવે અજગી । જાગ વળી વ જાગું
 વળી, મ કરે કોઈ જનગી ॥૧૭॥ જાગર વિના જાગું જાગા, અજ
 જાગિ ડાગરેજગી । માંની મળર માંહે વળાંતો, રનું રણ રાંકેજગી
 ॥૧૮॥ જાગની વેઠે જાગજ મુકી, જાગું રીપું મેવું મજગી । જુલા
 જાગ જુલાજગ વળા, જોવ મ વિજાગું મજગી ॥૧૯॥ કાંઈ મ જાગે
 સુજાઈ જાગે, મોરેજાં જગ માંડગી । જગ રણ જોગજ જાગા જાગે,
 કહું મ જાગે કાંઈગી ॥૨૦॥ જાગે મ સુજે જાગર જુગે, જાગની
 જોગા મુકીગી । જાગ જાગા જાગજગા જાગી, કેમે કાગજગ મુકીગી
 ॥૨૧॥ જાગજ જુગું જાગ મ જુગું, જાં જાગગી કાગાગી । જાગિ મ
 જાગો જોગ મ જાગો, જાગમાં જાગો જાગાગી ॥૨૨॥ જાગર જાગે
 જોગ મ જાગે, જાગે કાગજગા જાગગી । જાગું મ જાગે જુગે મ જાગે,
 જાગો જાગો જાગગી ॥૨૩॥ જાગ જાગ માંવ મે જોગે, જાંની જાગ
 જાગે જાગાં જાગીગી । જાગે જાગાં જાગગાં રાંની, જાગ જાગે જાગ જા-
 ગીગી ॥૨૪॥ જાગું મ કરે જાગે જાગે, કોઈ મ જાગે જાગગી । જોગ
 જાગમાં જાગા જાગા, જાગી કરે જોગાગી ॥૨૫॥ જોગાં જાગી
 જાગ સમામાં, કોઈ મ કરે જાગાગી । જાગજાગે જાગાં જાગું જાગું, જાગે
 જાગર જાગાગી ॥૨૬॥ જાગે જાગી જાગજાગી જાગાં, કરે જાગી
 જાગીગી । જાગજાગે જાગા જાગે જાગીને, જાગો જાગ જાગાગી
 ॥૨૭॥ જાગે જાગીને જાગે જાગે, જાગજાગે જાગી જાગી । જાગ જાગી જાગે
 જાગાં જાગાં, જાગજાગે જાગી જાગી ॥૨૮॥ જાગમાં કરે જાગાં
 જાગા, જાગાં જાગી જાગી । જાગજાગે જાગી જાગી, જાગે જાગાં
 જાગીગી ॥૨૯॥ જાગજાગે જાગ જાગાં જાગાં, જાગ જાગાં જાગ જાગ-
 ગી । જાગ જાગજાગે જાગજાગાં, જાગે જાગાં જાગાં ॥૩૦॥ જાગે જાગીને
 જાગજાગીને જાગે, જાગજાગે જાગે જાગી । જાગજાગે જાગે જાગજાગે જાગા,
 જાગજાગે જાગજાગી ॥૩૧॥ જાગજાગે જાગ જાગજાગું જાગાં, જાગાં
 જાગજાગે જાગજાગી । જાગજાગાં જાગજાગે જાગે, જાગાં જાગ જાગાં જાગગી
 ॥૩૨॥ જાગે જાગ જાગ જાગાં જાગ જાગી, જાગે જાગ જાગ જાગીગી । જાગજાગે
 જાગ જાગજાગીને, જાગે જાગે જાગજાગીગી ॥૩૩॥ જાગ જાગે જાગે જાગ
 જાગી, જાગે જાગાં જાગે જાગીગી । જાગ જાગે જાગજાગે જાગાં, જાગ-

देव में बगोराजी ॥३८॥ भरगवे भरगवे भरगवे मृग, एही का-
 शिप हीपीजी । का सुखमाद जीवछ बापी, लात्र बमारी लीपीजी
 ॥३९॥ एम कहीने चर्मा आने, एम सुखनुं व पुछेजी । एहुं कहुं
 व आने मनुं, कहुं सुखनुं लनुं नारे हुं छेजी ॥४०॥ एम कहीने
 मकपी मरु, उरी बाग्यां बछगाजी । मरु दुःख मजीने भाग्यां,
 बछगां मेने बछगाजी ॥४१॥ आधि व्याधि छे अंगरेजे, कही न
 जाय केनेजी । बाज ओचम कृदपनायां, महुं कोई पीराय मेनेजी ॥४२॥
 मन्त्रेहो मे मनुं, पाकनुं, आमरो मे आमरीजी । मानपहो मे मोजा
 बहिवा, मेनी पीरा लरीजी ॥४३॥ हाको रीगणी रमबा, कये वन
 लबाणाजी । कीरियारां बहिवां चारां, कहुं कहे लबाणाजी ॥४४॥
 काळो बोह कछनर कछनर, मेने नम नबायजी । जानवे मे मोठक
 आम्वा, बाग्य व सहबायजी ॥४५॥ साधकपूछे बेकव कमपी,
 कोहानी कजेनीजी । साख्य मे संपाणी बापु, जगंदर सुहो क-
 निजी ॥४६॥ लज्जियो प्रमद बागपी, मृत्रकवृ बबाणीजी । अर्जो-
 रोग मे हाथ धोने, कामे पीरा पाणीजी ॥४७॥ बह बरोम्य बां-
 लाई, पीछे चरे बांसा गुच्छजी । मुआगे मे मुर्छि भावो, मोरां दु-
 लभां मुच्छजी ॥४८॥ बछमछ बही चेपुटी, बाली चरे चुकजी । जां-
 लर गांअ मे बहियो गोछो, गळे म जमरे मुंकाजी ॥४९॥ गह गुंघह मे
 गळे गांओ, अर्जिगछ आरीजी । हेरकी मे दिह हैवामां, मुकयो
 अरुओ मारीजी ॥५०॥ उपरम मे उवको जावे, बाली जावे बां-
 मीजी । मुल बाकनुं मे जिम झलाणी, व थयो मोव उदासीजी
 ॥५१॥ अमरगज मे अंदनी इडि, ओकारी बहू आवेजी । अपरोग
 मे लीली लटक, कोरा रमोळी कांवेजी ॥५२॥ इन्द्रबो मे हैवा
 होरी, मम भीम मुदाणोजी । कंदमाळ मे कजक काने, जोरकक
 जहाणोजी ॥५३॥ बापु जाये चनुर बाये, बाये सनेवानजी । उदर
 शूद्र रोग अनिजे, मधी के'बानी बागजी ॥५४॥ आंके बाकसुर अनि,
 आम्मे रोग अपारजी । मलक रोग कहुं कपाळी, के'तां बांवे वारजी
 ॥५५॥ कुंन कमळो कमळी कहिये, काजग्य मांयपी कावेजी ।
 औदरी मे उरुव बापु, आकरो दुःख आवेजी ॥५६॥ वेम थनुं मे
 पांरो आम्यो, बाग्यां आम एकदंजरी । छानीचं कहे बहि छानुं,

વીદ્યા તેની વંદતી ॥૨૩॥ શું જામવા ચિત્તકરક, હર હર કવચ-
જાતી । મેદુ ને વરમેદુ વેળો, કરે કાવાનો ઘણતી ॥૨૪॥ રક્ત પિત્તને
રત્નો જાણિ, તાલ તાલતી જાણેતી । તાલ તરિયો વર્તનરિયો, તાલો
રત્નો કાંચેતી ॥૨૫॥ વહીવહીને વામાં સહિયાં, વહિયાં ચાકાં જા-
રેતી । તૂળના મનનો રોગ ન મળ્યો, વીયો ધયો ત્યારેતી ॥૨૬॥ નં-
દુષા ને માન વખોડ્યાં, કાને વહી વાકતી । મંદાગ્રિ જતીરણ માનો,
જાણીત અપાકતી ॥૨૭॥ વાઠા દુઃખના માઠા કરિયે, વચ્ચે કુ-
મિતો મોટોતી । આમવાયુ રચાવિ ગણિયે, ઘરહો રોગ મોટોતી
॥૨૮॥ ત્યાં ત્યાં દુઃખ જનન, વહિયાં કાવા કેહેતી । વાઠ જોવન
વૃદ્ધવનામાં, વરણ વાવે વીંદતી ॥૨૯॥ કાવા કેવે જાનિ જાગે,
જાંચ્યો વહિયો ઝંદીતી । જાક મર્યું કટિકોટ મઘી, વાઠે ગતિ
મુંદીતી ॥૩૦॥ જામર વાવે જાંજાં મુજાં, જાંચ્યો જાણી ઝંદીતી ।
કુલહિયા ને જુના વહિયા, વેંડ જાંચ્યો ફટીતી ॥૩૧॥ ઉપરસંમે
આસ ન વેમે, દેવે દાનકલોલતી । વજાણિ દે જનન વ્યાધિ, જા-
વાંછે જાંચ્યોતી ॥૩૨॥ જમ જાણિ વ્યાધિ આચ્યાં, વેંડેવે વીંદતી ।
કહી ન જાંક રહી ન જાકે, કરકું જાણું વીંદતી ॥૩૩॥ આસ
ન માવે સુખ ન વાવે, કેંડે વહિયું જાણુંતી । જાન ને જાણી તર્યું
ત્યારે, મુલ્કે હડે જાણુંતી ॥૩૪॥ વજાણિ જનન વ્યાધિમાં, વાણી વહુ
વીદ્યાવતી । કહે વિષ્ણુનાનંદુ નિઝવ, જમ વિન જીવ ન જાણતી
॥૩૫॥ સુખ સર્વે જામવા વર્ણ, દુઃખ દરિયા ઝલ્યાતી । વાણી વર
દેવે શું જાણે, જે ખીદરિ ન રહ્યાતી ॥૩૬॥ કહ્યું ॥૪॥

પૂર્વજનો—શું જાણે દેવે સાંજાલો, જે આચ્યાં દુઃખ મનેક । જાનિ
વેદુમા વીંદીતી, રામરોમ સાંચ વિશેક ॥૧॥ ત્યારે જાન વર્ણુ જમ-
રાજને, કંકર મેળ્યા કોટ । ત્યાં વાણીને વીંદતી, ત્યાં જાણતી
વહિ વોટ ॥૨॥ વોળ—આવી આગળવા વર્ણુ તમારું, હુવો હુકમ ઝગ્યા
હજારું । મંગ ત્યાં નેજા ને નિધાન, જમરવે દીમેછે જોરાન ॥૩॥
જાનિ કાઠા ને વોંચે કૂર, ત્યાં દિમે જમમતો મુર । કોવે જાણું
જાનિ વિકરાલ, તેનો મજા વળા તનકાજ ॥૪॥ વર્ણુ જમ અગાજ
સુદા, જાનિ ત્યાંચ દિમેછે ઝંદા । દિમે ત્યાંચા ગુહામમાન, વીંદા
કવાર જેવવા કાન ॥૫॥ કાઠાં સુખ કાઠ્યો જાણું જાન, તેમાં

राक्षसियो बंसे बाँस । अनि दान देन्नाहेंछे बाँर, जोना जिना न
 चामिने बार ॥१॥ निम्बा जाऊ सरिम्बा छे रोम, पिह बहोम्बा दुखी
 ने ख्योम । पिह पर्वा ने अचछा मुन्, जेने जोनामा जापछे सुम्
 ॥२॥ सरमुन्ना ने लाँचा छे कान, अनि दिसेछे बारबे बार । केना
 बामना जेबा छे सुम्, धर्पा लन देवा अनि दुःख ॥३॥ केना वन
 कना ने छे पुछे, गजें भेगसम घोर बडे । केना मिहना सरिम्बा छे
 मुम्, व्याघ्रमुन्ना दिसे अनि दुःख ॥४॥ गजमुन्ना घोडामुन्ना धना,
 मोछ बारमुन्ना विषामना । हरन् सुह अघरमुन्ना कहिये, मूनपा
 लोही ने भाँसना सहिये ॥५॥ बाहामुन्ना बिजुमुन्ना बछी, अज-
 गरमुन्ना निपेछे गछी । गरपे गीधमुन्ना के गजाप, कवा पुह-
 मुन्ना छे चनाप ॥६॥ शिपाख व्याघ्रमुन्ना सुक्या भमे, तेने बापी
 बाणी देन्वी हमे । भेडा बाहीधकी वन काळा, सुख सरम्बा छे अने
 मवाळा ॥७॥ राना दान कपिरना अर्पा, बहु लाँचा ने बाँर नि-
 सर्पा । केना भचछा ने दिसेछे काळा, केरे लोचन निमरे स्वाळा
 ॥८॥ केक जिना बिना यह भोडे, केक निजहने लन मोडे । केना
 सुम् सुहरना जेबा, कर्पा रूप अघानक पर्वा ॥९॥ कोय मोरमा
 सुम् देन्नाहें, धर्पा लन एकविश लाडे । काअंगछी लाँचा छे मोर,
 दिसे बछधकी ने कठोर ॥१०॥ तेने राखेछे बापीनुं काम, कपी बहनुं
 जायुपनुं काम । दिका धोल ने गहरा घना, भेने आधामा न रहे
 मणा ॥११॥ हावे लीपा छे बहु इधियार, यवा किंकर सहु नैवार ।
 लई गदा गृध्र भेल साथे, सुइगर भोगरीयो छे हावे ॥१२॥ परशु
 त्रिशुळ ने लरवार, धर्पा थोका छरा ने कटार । चक विविधा चाप
 ने बाण, कालपाश ने कुंनहा बाण ॥१३॥ सुगा साँजमियो सुही
 मछी, एधी पीडा धावे भणनुछी । मोटा माना हाथमा भूमछ,
 वेन्वी बापी न माने कुशळ ॥१४॥ आरा पनारा हावे इधोडा, मारे
 माथामा लोहाना जोडा । एबा भायुष अति अपार, तेने के'ता ने
 न आवे बार ॥१५॥ बज्जा उंट नरे ने अपार, यवा हरन् बाडे अम-
 बार । रीछ मिछ मुँहना ने रोझ, धई लार चाली जमकोज ॥१६॥
 केक बज्जा ने केक बाळा, केक बाँदिया केक शिगाळा । केक मोह
 परवन जेबा, भावे बापीने नेहना एबा ॥१७॥ केक छठा रिसाळा छे

जंगे कहा काजिगा बाजगाछे सगे । काजिगो मे के'वे इकाजिगो,
 अकाजिगो अविवाजिगो ॥१३॥ लरपरिगो मे लरपरिगो, अलर-
 रिगो मे कुरपरिगो । वलवखनो मे कलकलनो, वलवखनो मे गल-
 लनो ॥१४॥ हलहलनो मे कलकलनो, कलकलनो मे अललनो ।
 एवां जानगो जमवां बाज, जेमे सजे तेनुं राजे राज ॥१५॥ काजिगो
 मे के'वे हरिगो, वलरगो मे कलरगो । काजिगो मे के'वे
 जोकाजिगो, लाजिगो मे वल्ली हेराजिगो ॥१६॥ अटो जम मे कटो जो
 कहिये, कटो मे वल्ली लपटो लहिये । काजिगो काजिगो निन्हा वजा,
 लहियो हाजिगो विगायला ॥१७॥ हुनिगो जनिगो मे आकरा, हुनिगो
 दुर्मनिगो मरा । काजिगो काजिगो लीन्हा आज, काजिगो काजिगो
 काका बाज ॥१८॥ कहिये कर्मिगो मे अकर्मिगो, कर्मिगो वल्ली
 कुकर्मिगो । सेरिगो बेरिगो ममेरिगो, महाकोपगो अपो केरिगो ॥१९॥
 एक अहवगो दुहवगो, कहिये कुहगो मे शिखंगो । होजिगो मे
 होजिगो हीमाखा, वसुजिगो वोजिगो मे काका ॥२०॥ एवां बाज
 जानो जमनला, लसु केरला छे अनि वला । जेवां बाज कप वल
 एवां, तेवां बाज कप जानो तेवां ॥२१॥ होड लावा हाँन मुन्हा-
 रा, एड जाजिये बार चटारा । मोटा मोटा जेवहा मे गाल, लरला
 कहिये हिरो बेहाल ॥२२॥ काका मुन्हा मे करजियो हाँने, वला पुन्हा
 ललाका लाये । वाँका काँव मे वसला वला, मुहा जगंकार विपा-
 मला ॥२३॥ एवा बीह कोड जम जेह, वई भला निरहयी नेह ।
 बाप्पा किंकर मरवे मजी, जेम भेव जावे पोर नरजी ॥२४॥ जापा
 किंकर कुटुब लई, जेम बलट समुद्र लई । करे होरो कनोबल भारी,
 जेम गले वारिये वारि ॥२५॥ माये माये काना मे आप्पा, सगे
 सेव सवहुं मे लाप्पा । एम आबी घेयो वापी बापी, मागे मागे
 कह मुन्हा बापी ॥२६॥ वई दूध मे काहगो वार, रमे करला बेजप
 लजार । वंभी डार दिगो बहु दुःख, वामे बीहा वसुनो विमुन्हा ॥२७॥
 न्यारे वेडा आबी कावडारे, की दु वल मुन्हा न्यारे । कहछे कावसा
 महु बाँकारी, मगां सवधी मे सुन वारी ॥२८॥ बापी बाँभारां ज
 मव आज, लुपो कराने कपु अकाज । एम कहछे सुन जारी आबी,
 मायुं संघुं जाये वनार्थी ॥२९॥ एम कपांभी सुने एह सगे, एम

दुःख दुःख ही हवे । बन्दी आँकने बेठा है अपार, टाँकी ओलम्बाय
 तेह कार ॥४०॥ झाली जिह्वा न बोलाय बाणी, रोकयो कंठ न उलरे
 बाणी । कीर्ण बंध हथो एम हार, चली दिनेछे हथ अपार ॥४१॥ केनेक
 दोष मे केनेक कार, केनेक अष्ट केनेक हार । अनिपारी होय बाक-
 बंध, तेने आवे तेहवा अनन ॥४२॥ दिने हथ बावे दिनु हवा, पावे
 दुःख न जाय सुख कथा । लोप न कपो एम विचार, जे से लोपो
 एकवे अवहार ॥४३॥ सुकी व्याप मे कीधो अन्याय, वीर्या राक-
 ने काँक दिनाय । साचा सद्गुरु संन न सेव्या, सेव्या ने निमर्गो
 सुजजंवा ॥४४॥ जेवा बंध बिहवे हर्षा प्राप्ति, चर जिवा लला जे के-
 बाणि । काशिपा मे कोमटिपा केनी, बाने बर्ममर्पादाने सेनी ॥४५॥
 नेने जायवा मे सद्गुरु संन, तेनुं भाग्युं आ बाध अमंन । धूमपो
 ओलावे एने जरोमे, हवे सुख बाधा सई जाओ ॥४६॥ भाज केने
 कीपी नहि साँप, तेनी लोठ न समझयो कर्पाव । हवे शिपो करे
 व उपाय, पुर आम्मे न बाध बंधाय ॥४७॥ लोटा गुरुन लामर्ग
 लाई, बान्यो जीव जमपुटी माई । साची बान छे बाध पुराणे, लोटी
 नहि बाध अनने टाणे ॥४८॥ कर्तु बाध पुन हट आदे, पज रहेओ
 मा एने बापदे । नधी भरणनयो निरधार, बाध जोवन मरे अवार
 ॥४९॥ सउ बर्णा छे काळने बाधा, ल्यारे हटवो शिपो विश्वास ।
 भाज काल्यमा अनुछे उटी, ईया रथानी बान छे मुनी ॥५०॥ एक
 जन्मे मे एक मरेछे, एम अहोनिज काळ करेछे । नधी रहेनुं कोइ
 निरधार, बान्यो जायछे सहु समार ॥५१॥ कोइ बेनी बाको मो
 चेननुं, सुणी अचने सकट गर्नु । चेननुं बिने बाधक साची, हाहा
 करन बान नहे आची ॥५२॥ जम आर्षाने सालजे मळे, ल्यारे कोन
 केनुं तेह बळे । जेने सापेछे जमनी कोज, तेने शिपा सुख सई मोज
 ॥५३॥ मोटानुं बेर सापेछे मोटुं, हरि न भजे न बाध लोडुं । मरे बेर
 मो बासिने सुख, की आवे नहि एह दुःख ॥५४॥ जेने की जाय
 जमसापे, एनुं न करीन निज बाधे । जेन की मरे जमकर, करिये
 एनुं के' निष्कृत्तानंद ॥५५॥ कहतु ॥५॥

पूर्वप्रश्नो—चली बापी जीवने, चेरी रथाइला परमाव । कायामांभी
 काहवा, कपो एमकिंकरे उपाय ॥१॥ सउ किंकर नई साधवा, बीटी

વચ્ચા ને વાર । ખોપ કરી કઠળ અનિ, દિવે મુદમનિને વાર
 ॥૨૩॥ ઝોઈ સુદાઈ ઝીવની, વધી આપની પમને મેર । દેવો મુંદી
 રીતરું, પીરવા વહુ પેર ॥૨૪॥ અમ્મ થરી જેઝે કર્ણ, વાળી ઝીવે જે
 વાવ । મેને સંભારી સરવે, કર્ણો ગમદુને સંભાવ ॥૨૫॥ રાગ વચ્ચાવની —
 વાચ ઝોવચમાં જેઝે કર્ણોનાં, કુટુબનામાં વચ્ચીઝી । કર્ણ કરાવ્યા
 વાવ જે રોને, ને આપ્યાંહે મચ્ચીઝી ॥૨૬॥ ભારી વચ્ચરમાં મુખને અર્ધે,
 કર્મે વિકર્મે જે રીધુંઝી । સર્વે મચ્ચીને વચ ને આપ્યું, અત્તે દુખ્યજ
 રીધુંઝી ॥૨૭॥ કર્ણ કર્મે વાચાં કંઈ, કુચ કુટુબને વાચેઝી । અવ
 આપ્યાની મુંદાઈ લીધી, લોકહિયાંઝી લાઝેઝી ॥૨૮॥ કઠળ વેચાવ
 વાચ ને આપી, વરી વોનાવે માધેઝી । વાવમાં વાંની કેમે ને લીધી,
 જે કર્ણોનાં વિજ દાવેઝી ॥૨૯॥ વેચવરને વચર નેઝી, વરી વહિ
 નમારઝી । મુદે દાને ખોવે સુવાયો, ભોવે વા'ધ્યો વિચારઝી ॥૩૦॥
 ત્યારવળી જે વામચ દનાં, અમમાં મુખ અવારઝી । સર્વે આપી અને
 વચ્ચરનાં, કેનાં ને આપે વારઝી ॥૩૧॥ વેઝી લીધો વાંવો લીધો,
 વહુ મારઝી । અવાનક આપી વીંચો, માકન વર નમારઝી ॥૩૨॥
 મારોમારો મું વિચારો, મૂની આપ્યો દાવઝી । દવા રવે આપો
 દનમાં, દમ વોને અમમાધઝી ॥૩૩॥ કઠળ વાળી વોને લાળી,
 આપી વચ્ચર વાંચાંઝી । કાવવહિયા વયા દઝહિયા, કુટી વહિ-
 વાં વાંચાંઝી ॥૩૪॥ વોચક વર વોને મુખથી, જાણું મરણો
 મેવઝી । વરી અમ જાવ ને ધનું અપાવે, નાંનિ કરમાં મેગઝી
 ॥૩૫॥ વૈક અંત્ય દેવાંહે વધી, જેઝી વહની વિજઝી । કરવે
 દાંન ને વાય કરાકા, નીચા માંને મેઝઝી ॥૩૬॥ વાંઈ ઝીવ દેવાંહે
 વરાવે, મામુ ઝાંયું ને જાવઝી । રોચનાં દાર દગે અમે ચવારે, આપી
 કેમે અવાવઝી ॥૩૭॥ આકુચ વ્યાકુચ વાં આપ્યો, દિવે અંગમાં
 મોટુંઝી । ત્રિયાં મુવે ત્યાં અમને દેવે, વામે મહાદુખ્ય મોટુંઝી ॥૩૮॥
 વાંને વાંવે વાનર વેવો, કરે જેમ કિનકારઝી । વાચા વાચા વચ્ચો
 હિચોઝે, કરે વહુ પોકારઝી ॥૩૯॥ દુખ્યનો દરિયો સમર અરિયો,
 વહિયો તેમાં વાળીઝી । વેટ ખરી જે વાવ કર્ણોનાં, અમદુખ્ય મુટાં
 જાળીઝી ॥૪૦॥ મેનો સર્વે માનું વનું, મનું સુખ મનુદુંઝી । દાંનાં
 કરનાં અમ દાપો, આપ્યું દુખ્ય અમનોઝી ॥૪૧॥ અમને દુને

જાણ્યો ભજે, ભજે જગદી અરેત્રી । મેરે ન જાહે મારે યજ્ઞ, કાદો
 કાદો કરેત્રી ॥૨૧॥ રત્ન જાગત રોકી નેવારે, વેચ વચન મહી કીધોત્રી ।
 સુખમ રૂપ થઈ જોધીને, પચમાં વકરી મીધોત્રી ॥૨૨॥ ભારી મુ-
 દગર મારા મરત્રી, વાંચ્યો વેદ દાધેત્રી । વાગે જાગિરા જાગજ
 ભારી, ભારી મીધો જાધેત્રી ॥૨૩॥ મુખો એમ જાગારે જાણ્યો, અગમી
 જાગી થયેત્રી । મેનરને એમ વાગે જાણ્યો, નમ જાણ્યો અવાનકત્રી
 ॥૨૪॥ મનોરથ રચા મનમાં, અધુરા આરુપિયાત્રી । જમને દુને મીધો
 જાંરે, રચા મનસુવા થરિયાત્રી ॥૨૫॥ વદુ વકાંયો જાનિ અમોયો,
 કીધો મુકે દાનેત્રી । કાયામાધી કાકા ભાદ, વળા દુન જાનેત્રી
 ॥૨૬॥ દુન જાહેથી કાકાં વળી, અંગથી ભજાનો કીધોત્રી । ત્રીવ
 કાયા મે વળો મુવારો, ભારી ભાંરે મીધોત્રી ॥૨૭॥ એમ રહે વહે વદુ
 જામુ, જોડે વારે કોરત્રી । નમ મારના મહાજાનીને, જાણ્યા અમરા જો-
 રત્રી ॥૨૮॥ જમપુરીમાં જહ જોં જાણ્યો, ભાવો મુદુને જાઈત્રી । વાવ દુન
 વુધી જાણીમાં, જાણના જાણ્યા જાઈત્રી ॥૨૯॥ કર્મ વિકર્મ કર્યા એ
 જાદ, મેનુ જોવા જેનત્રી । જાનવા વિનમુધી રેખવા, જાવી થયો જ-
 નત્રી ॥૩૦॥ મેનજા રેદરે જામી દરામી, રેખકે દુધાનત્રી । કમાણી
 તો કામ ન જાવી, જાહે મુદી જાનિત્રી ॥૩૧॥ જારવળી એ તન વ-
 જુંતું, હીડું જાલી જોનાંત્રી । કુદુવ મચી કુનોદન કીધો, રહે મહિ
 જાનાં રોનાંત્રી ॥૩૨॥ જાન જાન જાઈ મે જાગી, રહે જુન મે જ-
 રીત્રી । રહે જાકુવ જને અનરમાં, જારવ જાવ મેજાગીત્રી ॥૩૩॥ કુજ
 કુદુવ કુદુ કુદુ, રૂપ જાહે જ્યાંત્રી । જર મેનર જોદા મીધે, જોડું
 મત્તુ જાનત્રી ॥૩૪॥ જાગી જાગી જર મેજાગી, રહે જાનુ જામત્રી ।
 જોદાની જેદે જા જરનું, જોન જરજો જામત્રી ॥૩૫॥ જમારનું સુખદું
 જરે, જોનાં કરી મયા જોરત્રી । જાણા જેવાંનું જનરિયુ, કરિય જાઈ
 જેરત્રી ॥૩૬॥ જર જર જાદિ કરુન જોરી, જોરી જાગ વિન-
 રીત્રી । જવાળન જનરિયું જાહે, જુ મુવામવય રહીત્રી ॥૩૭॥ જુવર
 જોદે હીડું કુદ, કુદે કેડા જાગીત્રી । રહી જુન અંતરમાં જોટી, જોગ-
 ત્રી મે જાગીત્રી ॥૩૮॥ કામાગજ કાહે મુખી, જાવી થીત્રી જાદ-
 નુત્રી । વિવાદથી જાંલક જામે, જારકુ જવાનુત્રી ॥૩૯॥ જેરવેરથી
 જેર જાગીને, જાગી મેરત્રી જાંધીત્રી । જાના મરતું રોનુ રહે, જરે

राजाजी सांभीजी ॥४०॥ चमनी चामर बाँकारो मढ़ने, जोड़े सारंग
 मानजी । मढ़ाही मढ़कां शु करे, रंगामांई मानजी ॥४१॥ लक्ष मारी
 कहेंछे लखे, जवनां मेरां मायजी । बीजी कहें ल बोम्ब बाई, होये
 होये होयेजी ॥४२॥ कूटी बीरी काको बांरो, ठोकी दाने हाथेजी ।
 बाब कृष्ण जे बीबां घाणी, मेनो बाबरां साधेजी ॥४३॥ लई काय
 लगाही दिपो, कांनो भूमां दाह्याजी । जोभोरे जे बासन्त होन,
 सरबाजे शुं ल्याओजी ॥४४॥ गाव गगल घर हवेजी, वज्रां
 रखां पछवाहेजी । मान लजीना लबा जावतुं, मोंनुं कांई हांहेजी
 ॥४५॥ बाजी छाजी दाजी काया, लो कोइ आघ्यो पेरजी । उता-
 रीने मेहपो बनधी, कोइ न पुछे पेरजी ॥४६॥ दानो आघ्यो ने सुनो
 मयो, बायो ने बगुनोजी । जोभोरे कमानि बीधी, जमने गाहे लुनो-
 जी ॥४७॥ बार दिवस न बेडां जोनु, जेमे बीधुं केइजी । लाल सबाजे
 पुंके बसने, सुन भरानुं मेहेजी ॥४८॥ घर छोटा समानमांही, दिव
 दाह्या रखांजी । लल निगांभी हव मेरये, जमनी साधे मयोजी
 ॥४९॥ लही बोरे लीधो होरे, जमने पुने जोयेजी । लारे बाहे राखो
 दाजी, बहू दु न्ने बकोरेजी ॥५०॥ कायर मोदन करे कुपुडि, कोइ न
 सुने कानेजी । मगां मेवधी सोनो टडिपो, पहिपो जमने बानेजी ॥५१॥
 निकर करे पहिपो बापी, करे कोन मढ़ायजी । विष्णुमानंद कें बाब
 भगवा बिना, बहि लखर उवायजी ॥५२॥ पुरंछाओ—इबाय मधी
 आ जीबजे, हनु भगवा बिना कोइ पेर । जम्भ मगंनुं जोम्भ
 साधेधी, मरे बहि जमबेर ॥५३॥ पहि पहिजे घरे आवरदा, आगुल्य
 जोष्ट बाब । एह दुःखने मराहवा, करयो महुंजे उवाय ॥५४॥ लुं
 दुःख जे ले आववा, बजी मधी बांनेवार । मधी उपारो पवनो, लल
 मुकनां छे लैवार ॥५५॥ मऊनुं सुन जाओ मरी, आवओ उमटी दुःख ।
 लारे भाकलना मेसीने, भीहरि समरवा सुन ॥५६॥ जायुं जोईजे
 जमप्रीत, जीव जानी मेरयो जहर । निमिष निमिषे निकर आवे,
 देवीमणे मधी एह दूर ॥५७॥ कहयुं ॥५८॥

પૂર્વજનો—જાણું માર્ગની અવગે, રમે તર વિચારના નય । ઝીલ
 વસ્તુનું જોઈ જઈ, તો દુઃખ ખોળવશે કેમ ॥૧॥ કહી કોઈ કે'વા
 ઝીલ જીનો, ક્યોમથી અતિ વિરોધ । અહેવ અહેવ અપ્રજાદ, ૧૬,

વચે સહે સુકે મહિ મેજા ॥૨૦॥ વઝી કોઈક જમ કહેડો, કચો ઝીવ મે
 જાણ્યોય ॥ કમ માયા કમિયમ છે, કચો માનમા જક અનુષ ॥૨૧॥
 એમ જગજગ વચે મુજનું, જો પરટી કરડો પ્રમાણ ॥૨૨॥ વિદિય માને વળંચી, કહું ઝીવની
 મરે જાન ॥ જાન્ય મહુન મન્ય કચો, ઝીવ મુઠો મહિ કોઈ માન ॥૨૩॥
 ઝીવ જોનાં જો નવ જરે, નો સાધન મરે વ્યર્થ છે ॥ વંચાસુનને વળાણે
 વગોરે, વસાં ઝિયો અર્થ છે ॥૨૪॥ ગુન્યમુચનથી જાગ્યાદ, અનિ
 જાગ્ય કોણ કરે ॥ જાગ્યાંગની ગિણીકાણે, વેઢે ન વેઢે શું મરે ॥૨૫॥
 જવ નવ તીરથ જોગ જગ, જાન વુણ જનવિધિ મઝી ॥ વંચે અરથે
 કરવું, વામનારો ન મઝે વઝી ॥૨૬॥ વુણ વાવ વર વોનામાં, સમજ્યા
 માં છું માર છે ॥ જ્યારે અન્યાયે ન કરવું, વચન મુઠો નિરપાર છે
 ॥૨૭॥ એમ જાગ્ય અમન્ય વર્ગ, વઝી વળા ન સમજ્યા જાન ॥ જનો
 મન છે મૂન્યનો, ઝીવ માયો છે માધ્યાન ॥૨૮॥ વેદાંતી વળમમજ્યે
 કરે, જગ જનો ને ઝીવ વગો ॥ વળ મોટો વાવ આપ્યો, નેવળ મરે
 વચ મઝો ॥૨૯॥ અણેય અમેય અનંદ જગ, અખરજગ કેવાય છે ॥
 નેમાંથી જા ઝીવ ક્ષણો, ન કહેવાનો કાઈ ગ્યાય છે ॥૩૦॥ વઝી
 જગજો ઝીવ જગારે જગમાં, ત્યારે કોઈક દિન કરશે જગ ॥ કરણ
 જગજગ જગમાં જગિન, ત્યારે હર્ષ જોક જાને કરો ॥૩૧॥ વઝી
 જગ ઝીવમાં અવનર્ગો, જગ સુન્ય મહિ દુન્ય અનિ ॥ જર મુકર જાગ
 મુજબ, જગી કેવ જાગી અનિ ॥૩૨॥ સુન્ય મઝીને દુન્ય મેવું, એવું
 અજાની વળ જગો નહિ ॥ જળ જાન અમન્ય છે, ઝીવ મન્ય છે માનો
 મહિ ॥૩૩॥ વઝી પરમ્પર વંચ મૂનને, મધી વૈરવૃદ્ધિ વગુધારીને ॥ આત્મા
 આત્મા જક છે, ત્યારે જાણે છે કેવ કેવે જાગીને ॥૩૪॥ અરિ મિત્ર નો
 અમન્ય છે, જગારે આત્મા નો છે જક ॥ જનો વાળીનો વિભાવ છે,
 વહું હવે નેનો વિવેક ॥૩૫॥ જેમ વર આકાશમાં, અનિ ઝંચો કરે
 મવજા ॥ નેને આકાર અવનિન્યા, મઝરે ન જાણે મેજા ॥૩૬॥ જન અવ-
 નિવર જ છે જગ, મધી અમન્ય આકાર જક ॥ જોનાંજોનાં મઝરે,
 જાણે છે જક અનેક ॥૩૭॥ નેમ નિરવિકલ્પ સમાધિમાં, મધી જાણનાં
 મઝરે જોય ॥ જન ઝીવ હૈશ્વર માગ વઝી, જ માયા છે સદુ કોય
 ॥૩૮॥ જાણા હૈશ્વર મન્ય છે, જાણો સત્ય છે ઝીવ જેહ ॥ અણેય અમેય

અજનવા, તિલ નિરંજા કેશાળ મેહ ॥૨૧॥ તેને જાણ કારીર
 જાણ અવળા, અને જાણ વરે અભિમાન । જાણ અધિયે મુંધિનો,
 મેહ જાણો ઝીવ નિદ્રાન ॥૨૨॥ દરબ ચોકને તે યોગશે, વાસનાયે
 સુખદ જ ઝીવ । જન્મમરણ સુખદુઃખમાં, રહે સંમૃતિ માંગ મદ્રેશ
 ॥૨૩॥ શબ્દ સ્પર્શ કષ્ટ રસ મધ, યજ્ઞ બુદ્ધિ ચિત્ત અર્થકાર । તદ્
 કારીર તથા તત્ત્વનું, જાણો ઝીવનું નિરંજાર ॥૨૪॥ અગ્રમાં જે જાણ
 જાણે, મૃત્તિમાન કારીર । સુખદુઃખને તે યોગશે, યજ્ઞ માનવ્યો મના-
 ખીર ॥૨૫॥ જેમ વહનિ ક્યાંયે લોદમાં, સુશાવન જગાયે મહિ । તેમ
 ઝીવ અવળા કારીરમાં, તદ્દાગ્રમક રહ્યો મહિ ॥૨૬॥ જન દરબને
 વશે જાણી, લોદ જેમ પદાગશે । તેમ ઝીવ કારીર સંબંધે, માનો
 માર વધુ સાવશે ॥૨૭॥ અનેક તથા આપ્યાં મળ્યાં, વચ્ચી જણે અ-
 વચો અનેક । દેહી મહિ દેહ વિના, જન મમતી ભેગ્યો વિવેક
 ॥૨૮॥ જેમ યોગ્ય અંગથી જનરે, કાંચરિયો કહું કોદ । તોય અ-
 હિનમે જાણે મહિ, જોને આપ્ય જનારનાં જોર ॥૨૯॥ જન ઝીવને
 જાણવ્યો, જો તજે તથા અનંત । તોટો તોય જાણે મહિ, યજ્ઞ માન-
 વ્યો દુઃખિન ॥૩૦॥ પરી રીતે આગમમાં, જોઈ કહ્યો ઝીવ અન-
 વ । તેને જાણી જાણશે, દિગેષે સુખકર રૂંદ ॥૩૧॥ આ તથા તજને
 અંગુષ્ઠમાત્ર, વાણ જાણ તત્ત્વનું તથા । આકાશ વાયુ મે અગ્નિ, મે-
 મું કષ્ટ વચાવશે જન ॥૩૨॥ વચી તેને વંદ દેનાં, વચ્ચી વીનેટે દજા
 દન । તેને કરીને જાણશે, તદ્દ મુદા દાખનું તથા ॥૩૩॥ વચી દિવ
 અગિયારમે, વર ઈર્ષિ ક્યાંયે કારીર । દ્વાદશ દિવ સુખી રહિને, જાણે
 તેરમે દિવ અખીર ॥૩૪॥ મળાં સંબંધી મર્થ મેલી, આપ્યાં પરીનો
 આપ । મંગ ત જાણી સવલિ, આપ્યાં ખેટાં પુણ્ય જે વાણ ॥૩૫॥
 આર્યુ મે અધવચ રહ્યું, વચું વચમાં વિશાંતું વાણું । યજ્ઞગુણો
 યજ્ઞમાં રહ્યો, વચું આપ્યાં વચું કારણું ॥૩૬॥ જાણ ઠાણે જે મુંદે જાણે,
 ઝીવ આપ્યાં અમરુર જાણે । અજાતોડગાં દુઃખ આપ્યાં, કરી
 કરી કરિયે કર્યાં ભગે ॥૩૭॥ યજ્ઞગુણો કરી કરાગી મદ્રેશ, જો-
 જન જાણો જાણ । દક્ષિણ દેશમાં મંચરિનો પુત્ર, વારીર વચુમાં
 વશે વચન ॥૩૮॥ નિર્ણાં જાણાં વચું ઝીવને, એનું અનું મુંદું આનું
 મહિ । જાણાં લીધી સંગે જરણી, જેમાં સુખનો લખનેશ મહિ ॥૩૯॥

ચાર વસમી ચિકર વઝી, ત્રિગાં બોઝવાળ મહિ બાવળી । રમામ
 સુખનું કોણ પુઠે, દિવે માર વહુ મનુ યળી ॥૪૦॥ વહુ મારમયાં જે
 માથે છે, તેનાં ને વહું હશે માથે । મોઝ પુર છે રંદનાં, જાને બીજાં
 ને જાનેક માથે ॥૪૧॥ મધમ વસનુર માથે છે, પુર મોટી બીજું જા-
 ન । ચરિત્રપુર બીજું કહિયે, માંધરે વાંનું વચ્ચાળ ॥૪૨॥ શીલામલ
 પુર વાંચનું, વૃન્દાવન જાણો વ વસુ । કૌંચનુર વ મમનું, વિવિધ પુર
 વ અસુ ॥૪૩॥ મધનું પુર વાઝાવડ, રવાનુ પુરવડ જે માથે । મારના-
 વંદ દશા વક છે, સુખમ દ્વાદશ ઠામ ॥૪૪॥ રોડનુર વ નેરનું, વળો-
 વંચન દશા ને વાર । શીલામલપુર વ વસનનું, વહુ બીજાં વોરકા ચિ-
 વાર ॥૪૫॥ વ મોઝ પુર છે રંદનાં, વક વહુવકી કઠોર । વંદનાગી
 વ મારમે વાચનો, જેને બીજાં કર્મ જાણિ ધોર ॥૪૬॥ વહે જેને વૃન્દા
 મોગવડો, સહેજો જારીરે વાર । અવન હૈ સૌ માંધરો, વહું કરી
 ચિચાર ॥૪૭॥ વાળો ન કર્યો વાવ કરનાં, કર્યો જાવ જાણિ જગજિ-
 ન । ને જીવ વાચનો જમપૂર્ણ, મુલ વ્યામે મુંડી રીત ॥૪૮॥ જવ-
 દુને જોરે જાળીને, વાળી કઠમં વાચવાળ । આયુષ રમામ વાર-
 વા, વહુવહુ રંદનારે જામ ॥૪૯॥ ઉંધે ને વાંધે નાળીયા, તેને ધાળી ક-
 રેછે વોકાર । અવવંચની વ મમે, કરો કરે કોણ વાર ॥૫૦॥ કરનાં
 વહુ કુકર્મને, વાળું વાઝી વેચનું મહિ । મનું મુંડું વહુને મોગવડું,
 વહું જાણવે તો રંદનુ મહિ ॥૫૧॥ અંધ વંધે આયુષ્ય વોઈ, કરી કમા-
 બી જો વાવની । અવાળીને વ મારમે, મરે વૈ છે મનાવની ॥૫૨॥ જેહ
 અર્થે જાવ મનુષ્ય રંદ, તેહ વારમ બીજું કહિ । અવમં આચરણ
 આચર્યો, તેહ વઝ મેનાં વજેની મહિ ॥૫૩॥ અમ્મ સુખને જાણી,
 કરી યળી યળી ધાન । વહો વાળી વાળિયો, ને વાળિયો જમ
 મંધાન ॥૫૪॥ વૃન્દા વૃન્દા જે વળો, જેનો વેનાં ને વાવ વાર ।
 વિષ્ણુભાવદ વિચાર કરે, મમ્મ વાચનો મરનાર ॥૫૫॥ વહું ॥ ૫૬ ॥

વૃન્દાવન—સંસ્કૃત વંધે વાળિયો, વાળીને લીધો મોર । રમામ રમાને
 વૃન્દા વળું, મહિ તેના સુખ વાઈ મોર ॥૫૭॥ વમે ને મરનાટીજાં જો-
 જન, જમ વચ્ચે છે રીત । જેમાં જનાં કર્મ છે, તેની ને રંદની રીત ॥૫૮॥
 મમ્મવંધે વારે વળું, તેજ વાળી કરે વોકાર । વૃન્દા હીજાં વાળીવળી,
 વ મમે કરે કોણ વાર ॥૫૯॥ જોખી મમ્મ જારીરની, વિયાં માર દિવ

મન મનની । રૂંદ દેવાની રીતને, આખેઠે અમનન અનિ ॥૧૩॥ માઝે
 કપાઝે કોનિયે, મોઝખે માઝ દિયે વળી । છાની મળ્ય છેડે નેત્રી, વાવ
 વીદા અનિ નેનની ॥૧૪॥ માઝી ખાતી મન જાકે, વહિયો અમને હાથ ।
 કહ્ય મહેવાવ કેટલું, અનિ વામે વીદા અમાથ ॥૧૫॥ એમ મર વામ-
 રમે, વહે મલે વાંધે વેદ । નેમ જામે વર્ષા ઝીવ વાપી, વહિયો અમને
 વેદ ॥૧૬॥ એમે હીટે દુલ્લ ઉપજે, વહી ભઈ જાવ જાવ । વહ્ય એવી
 વાળી વહે, વધા મુંદા અમરાવ ॥૧૭॥ વળે—નેમે માંહે વાળિયો
 અમાવે, વર્ણવર્ણુ વમનો હાથે । કરે જોરનો મનમાં વહુરે, વામે
 જામે કરે અમ મહુરે ॥૧૮॥ વહે માંહે મુઝમર મારે, કરે હાથહાથ ભા
 વોકારે । હૈંદૈંદૈં વાવમાં વધાંજરે, દિયે દુલ્લ વર્ણુ અમરાવરે ॥૧૯॥
 એમ મલે વર્ણુ વાવ એવારે, વહે વધાંજા માહન વધારે । ભારે માંમે
 મર વાવરે, વધ જાવ અમને મવાવરે ॥૨૦॥ વાળમાં વાળમાં વોર
 વાવરે, વાળી વામેઠે વીદા અવારે । હાતી વાહી વાંધેઠે હેરાવરે,
 અનિ વીદાવે વાળ્યોઠે જાવરે ॥૨૧॥ વહી રાવ્ય વાળ્યું નિર્ણા નામરે,
 આંખે ઝીવ કરીજા આરામરે । ભાલા આંખેઠે નામમાં વામરે, ભાવ
 માંમ વધિરમાં વધારીરે ॥૨૨॥ હાંખે વાળાં છરા મે વુઝારે, વાળી
 વાળીમે કરે આહારે । ભાવ્યાહ વરાવ અમ વધારે, વહુ વધાવ
 કરેઠે ભારે ॥૨૩॥ અમે વાળું માંમ વહુવગુરે, વળ ભીંધી ભાવુ માંમ
 વગુરે । ભાવ ભાવું ભીંધું મવનગુરે, અમનો મુ વહુ મનમગુરે ॥૨૪॥
 મહુ વીકળું મહાંજ નાવગુરે, વધાવું પુનાવું મનમાવગુરે । મુદામુદ
 ભાવા ભર રમરે, નેમે કરી માંમ મામ મરમરે ॥૨૫॥ અમ કરી વાળી
 વાળી ભાવરે, નેમ દુલ્લે કરે હાથ હાથરે । કરી વોકાર વહે અંબેનરે,
 વધી ભમાનો માર મે વિચારે ॥૨૬॥ ભાર વિકાર કરે મુવવ વાળીરે,
 મે આ વાદમે વેલ મ જાળીરે । મવનો કોઈ કોઈનુમ વધીરે, અમ
 વહિયે મુમે શું વધીરે ॥૨૭॥ અમ કરીને આંખેઠે ભારે, નેમ દુલ્લે
 કરેઠે વાકાર । વહી માંમર વાવ વોનામર, એ કોઈ વર્ણુ ઇં મગર
 છાવરે ॥૨૮॥ કહેઠે અનુલ્લ દહને વાધીરે, વાળી શુભ અનિ મર્મે
 વાધીરે । વાકયો મહિ મે વધિય વધીરે, વર્ણુ વિકલ વહિ વિકલરે
 ॥૨૯॥ મુઝમર મુકી મહાવાર, મેના કોઈ મ વર્ણુ વિચારે । વોર
 ભિનર અવધિય રમોરે, મવ પુઝવનો મુલ મ મધારે ॥૩૦॥ અમ વમ

એ આગુચ્છ આરે, બોનું સમ્પન્નગંધી એ કા'રે । આગા મહિ આ'રે
 બનવનરે, મેળા મહિ માયા મરુગુદ બનરે ॥૨૨॥ ભાવી વધી મુગ્ધ
 કુલુકિરે, સુખ્યો અમ્મથી મરુત મુધિરે । આગ કોળ કરે મા'ત્રી મા'
 કરે, વમ કહી કરે કામકામરે ॥૨૩॥ ભારે કિંકર કહે'તે મા'ત્રીરે,
 તે આ વારે મહોની છું આર્તીરે । જાતું જો'તો અમ્મુતી મા'ત્રીરે,
 ત્રિપા મધી ભાગી કોઈ મા'ત્રીરે ॥૨૪॥ મહિ ભજે ભા' વધી કવારે,
 મહિ કરે કોઈ મંત્રનાં વારે । વાનો કર્મ કરું જેને અમ્મુરે, બોગવનું
 વહે'તે જો મે'ત્રુરે ॥૨૫॥ જેને મે'ત્રું ભાવ્યો મું આમ્મુરે, તેનું વાની રેભા-
 વિને આમ્મુરે । બોવ્યો અમ્મને ભમ્મલ રે'રે, વધો ભમ્મલ ભાગીનું
 મે'રે ॥૨૬॥ તેનો રચા'તે ભિગા'તો ભિગરે, કોળ ભગુ વાવ ભા' રૂ'રે ।
 ભમ્મુદય મ મેળા કરા'વિરે, ભારે આ વારે ભાવ્યોનું વારીરે ॥૨૭॥
 કરના વાવ મ કરનો ભગારે, વાવનો અમ ભમ્મને ભમારે । નો ની બીજ
 વાંકા મજા'ત્રીરે, વાવનો વાવ અમ કવચારે ॥૨૮॥ તેનો અમ્મુતીએ મ
 આર્તીરે, તેમ સુખીએ બીજ મ આર્તીરે । જો મું અમ્મથી વિ'ત્ર અમા-
 ત્રીરે, ભો મું વાવમુકિ રે'ત્ર ભા'ત્રીરે ॥૨૯॥ ભારે અમ્મને મ ભમ્મલ ભમા-
 ત્રીરે, વમ કહી દિવે વધુ ભારે । દિવે ભાર અમ્મલ મે ભારે, વધી મુને
 કિંકર વમ કહે'રે ॥૩૦॥ વળા મુળ્યા મે ભારવા ભારે, આમ્મ ભાવાને
 બીજા આ વારે । તેનો જોઈ'તો અમારે અમારે, ભાગી સુખ મે આપુ'તે
 મુરે ॥૩૧॥ આમ્મ ભાવા મહિનો મું ભામ્મુરે, ભારે મુકનું ભો રવારે
 વરામ્મુરે । વધી મે'તે દિવું હોય વારે, આમ ભલ મે'તે'તે ભા'ત્રીરે
 ॥૩૨॥ વધુ આમ અમ્મુત્રીરે, બીજો મે'ત્રા ભલ મે'ત્રીરે । બીજા
 આમ મે'ત્રે જમે'રે, વમ દિવ અમાર ભિગમે'રે ॥૩૩॥ દ્વાદશ મો'ત્રા
 ભલ અમારે, મહી ભામ વાવ ભિગારે । ભામ દિવમ વાવે દહિ
 રો'ત્રે, વધવા અમના મુત્રી મો'ત્રે ॥૩૪॥ મુખ વ્યામે બીજાનો'તે અ-
 ત્રીરે, મહામુ મે મુજાત્રી'તે મત્રીરે । વધો વધો'તો કોળ મ રહિરે, વિભ
 ભાર કાંકે ભમ અત્રીરે ॥૩૫॥ આત્રી મો'ત્રા કત્રી ત્રિશ દારે, અત્રી
 વધે વધો વધુ'ત્રીરે । તેને અમ્મનું ભમ્મુત્રીરે, વિભા વધો'ત્રી'તે
 જામિયો વધુ ॥૩૬॥ તેમાં મે'ત્ર વમ્મને જો વમારે, વધુ ભગવાર વિભા-
 મમારે । વિભા મુખ્યવદા મહી'ત્રીરે, વધુ અત્રી વિભારે કે વરે ॥૩૭॥
 વિભા મે'ત્રી'તે મે'ત્રા વા'ત્રે, મે'ત્રી મે'ત્રા ભા'ત્રે ભલકા'ત્રે । વા'ત્રી'ત્રી

કહેવર ભાગરે, કમરગાં અમે કમરગાં ન ખાગરે । ૩૮॥ કાઠી ભરવે
 વનું કહેતુરે, વધી મારે ભીર કરી વેતુરે । ત્રિવે દુન્ય દુગા મહિ દુનરે,
 વામે દુન્ય સુન્ય મહિ વનરે ॥૩૯॥ મને મનેં નાવ વિવમરે, મન્યકા-
 કના મુરજ સમરે । જીવ જોઈ વ કટનું કનરે, છાવે વેસવા કર્યો'નો
 દરનરે ॥૪૦॥ ત્યાંનો યેન વાચ વીર્જા મર્જારે, ત્યાંના ત્યાંપાંછે વાવીને
 વર્જારે । ત્યાંથી આપ્યો વુટારે વાળારે, વચ્ચા નાગ નેવા દરવાર્જારે
 ॥૪૧॥ સ્ત્રીયું માંમ વીધુએ કધિરારે, મેંને દુન્ય રવેંછે અધીરારે । વહી જાગએ
 જમવુર માંવરે, ત્રિવે નાગ આગ માગી ત્યાંવરે ॥૪૨॥ સ્ત્રીયું માંમ કધિર
 વીવાનેરે, રાજા પ્રવાન વર્જીર ડિવાનેરે । કહે મહ આખો જમ વાંધીરે,
 વનાવડો આ વુર માંવધીરે ॥૪૩॥ આવી નાગ ને વિમર્યો વારેરે,
 વસરદુરેથી રક્ષિતદુરારે । યેનું વાંધેર વક સોઢમરે, વમ રાનરિ
 જાવ રોઢમરે ॥૪૪॥ કવે કાઢમ રેન્ની દુનનેરે, અનિ વરવર વુજેંછે
 નનરે । કેમ આપ્યો આ દુન્ય મંનરે, વમ કરે જોરનો અવંનરે ॥૪૫॥
 મેંને જોઈને જમના દુનરે, દુન્ય ત્રિવેંછે વેને અજુનરે, વો'રે કવેંછે કિંકર
 મારીરે, જીવ મોંગવેંછે દુન્ય આરીરે ॥૪૬॥ ત્રિવ્ય આંવેંછે જમના
 તામરે, ત્રિવ્ય મધી સુન્ય નેવા ઠામરે । સાંજ વહે ને વાવ મવારે,
 ત્રિવે માનાં મોટાં મહુ મારે ॥૪૭॥ વરનારીને ન મહે મેંરે, જાણે
 મોઢનુ માયું આપ્યું વરે । ત્યાં વરાવ વાવ રક્ષિવાનરે, વર્જી કરે
 વરવર કાનરે ॥૪૮॥ જાનું માંમ તાંગેંછે વીટુરે, આયું વીજા કોવનું
 ન વીટુરે । વને દને મહુ આજ તકવુરે, આજ રિવમો'ર આયું ન
 મહુરે ॥૪૯॥ વમ વામેંછે દુન્ય પ્રવારે, કહ વામે વાવ કરનારે ।
 વામે દુન્ય આવ મહિ સમુર, મન્ય ત્રિવ્યુવાનરે વ કવુરે ॥૫૦॥
 કરતું, ॥૮॥

૧૬૭૦—મારે કરી આવે મુરજા, વહે પ્રાણી દુષધિ મોક્ષાર । સં-
 કરમાં સંવધી સંધારી, વાવી કરે વોકાર ॥૧॥ કિયાં મળાં મારાં
 કુટુંબી, કિયાં મારી મુગાનેળી માર । કિયાં મળાં મારી અગિની, કિ-
 યાં મળે વુજ વરિવાર ॥૨॥ કિયાં મળુ વામ વરની, કિયાં મળે અલ
 વન માંમ । આ સમે કામ કોને ન આવે, મારા જોઈ આવા દામ
 ॥૩॥ વમ કરીકરી કર વમે, રવે મુન્યો નરવ્યો નેદ । માંમે અવ
 જમરાજનો, નેજે વરવર વુજે દેદ ॥૪॥ એને અર્થે અનિ વળો, કરનો

अधर्म आदू जाय । तेनो त्यागो त्या रक्षा, मारे कोई न आप्पा
 काम ॥१॥ मान मान भाई भगिनी, मुन कलधने कात्र । कर्मा
 कर्म विकर्म कई, ते भोगवर्षा पक्का आत्र ॥२॥ एते अर्थे भाग्युप
 मोई, जोई नहि विचारी बाल । मचभीना मुन्य कारणे, कर्मा कपट
 इगा घान ॥३॥ मीन मानसनी संगत्ये, कर्मा अय अमोय अपार ।
 कुशल रहेवानु कर्माधकी, लरी त्याचा रही मार ॥४॥ चोपई—तेने
 किकर करेछे भाई, एते संसारे हुं पाय भाई । कर्मा कर्म में पर्म
 मे त्यागी, मेसी मुन्य हुन्य लीपु मागी ॥५॥ आप्युं सर्वे मल्ली ना
 हे त्याचे, जेजे कर्मुछे ते तारे हाथे । तेनो मेवुं पक्का आ काटे, को
 ई भोगवे नहि केन मारे ॥६॥ नुं जाणतो महीनो मम तारे, जावुं
 पावो आ मारणे मारे । निपां मरपी त्याचावे कात्र, मरगो एवो
 ते केम समान ॥७॥ इमीइमी कीर्ण जे पाय, रोईमोई भोगवो ते
 आप । लम कहीवे भागेछे मार, तेने घाली करेछे बांकार ॥८॥
 हुन्य हरिपासम वळ्या, मुन्यशांनि मो मरवे मर्या । करे किकर
 बहु कंकाम, वाप्पी कोटमोई काळवाम ॥९॥ दिवे कांगी कर
 करे घाली, बोली न काके मुन्यभी बाणी । धंली आंम्य रहे निपां
 धिजी, लम मार दिवे जम मीजी ॥१०॥ लम कर्मों होइ लाम
 पाय, लारे लोरीपुटे घाली आप । तेनो राजा छे कामे लोवरी, गमे
 मेवुं रुच दिवे घरी ॥११॥ मलावक मे अनि अटारो, हेमी घालीने
 आपे कंधारो । मुंहुं मुन्य अनि मयकार, लाग मांस मोहीनो बी
 मार ॥१२॥ एनो बाणी अचणे सांमळना, बंध पुटी आप जो ब
 खर्ण, बाग पेसाव मे पेड पुटे, लोली मजरे मारवा मुटे ॥१३॥ करे
 लाग असारो मुं आपी, पुरवार नु निमर बापी । लाग मेहुं मेहुं
 लारे आका, लुच मेहुं मुं कामेभी त्याचा ॥१४॥ वही भादू अल
 पक्षमनुं, आप्युं होय करे थोरुं पनु । करे तेना वही अल लाग,
 आपे मेमांभी लहने लाग ॥१५॥ बीजा बहु आनी मरे वचकां, ते
 ने वरी दिपेछे वचकां । मुयो मुयो गयो जाणुं त्याम, न रही व
 गरवांनी आज ॥१६॥ एवो अचन धयो अपार, निम्य नवो न मे
 बाग मार । मेहुं दुमांय बोली न काके, लम कारछे न पुरभके ॥१७॥
 वही त्यांभी बाल निरपार, इक्षिज द्वारेभी निमरे मारे । मगे कि

કર કરે મંત્રાય, મને ઉપર અભ્યંત્ર નાથ ॥૨૦॥ ચાંદે આંધેડે દિકર
 રત્ન, તેને કાંદે કરી કાંદે ભવ । અભિપ્રય થવ નહું મામ, તેને વી-
 છુટે સર્વિદ્ ગાય ॥૨૧॥ નિર્ગાં જમના દૂત વગણે, નહ કાંદાપર
 શાસ્ત્રીને તાણે । આંકહિગાચા મે અભિ અણી, તેને સ્વચા કાંદે ભવ-
 ભણી ॥૨૨॥ તેમાં વિમરે કથિરપાદ, દેવી આવે ત્યાં વંચી હજાર ।
 તોહ કાંચવાચા વંચી લાગુ, તેનો તોહી ભાવ ભવ આત્મ ॥૨૩॥
 મને કિંકર મે ભાવ કાપી, તેની વીદ્યામાં વીદ્યાન વાપી । એવા જા-
 ભનારનું વ આનું, વામે કહુ કહું મધી જાનું ॥૨૪॥ મને કાપી ભાવ
 જમમાન, વાણી માંજો કરે કરી હાથ । એમ ન કરે જો જમરાન,
 તો ન પો'વે રંદ નિરજાન ॥૨૫॥ એમ ઓગવેડે દુલ્લ આરી, વહી
 જાવડે વૃંચીન દારી । નય હમેશા થાવ દેગણ, પેરેવરે વીદે જમરા-
 ન ॥૨૬॥ વીજે મામે આંધેડે વ કો'ર, જનારાના ઘસાને મહિ
 મે'ર । મોમો ભાવ સામટાં તહ મને, ચઢતાવેડે ઘાળીને અંમે ॥૨૭॥
 કાંદી ભાવડે વાપીનું ભવ, તેને દુઃખે કરેડે રોડન । તેને કહેડે જ
 મના કિંકર, વાપી નાંમો મુંને કેનાં હર ॥૨૮॥ કર્યુ વાવ પેટ અરી
 પૂરું, કોઈ રીને રામનું મહિ અપુર । એમ કહી દિવે કટકાર, વહી
 આંધેડે વહુવહુ માર ॥૨૯॥ તહીં ભાગ મે કાંદે વાંર, દૂત તહીં
 વાંધેડે મે વાર । તેનો દૂત સદા રહે માંધે, એને વાપી ભીષો ઢે
 વે હાથે ॥૩૦॥ કહે દૂત મુમ્મયા થગા વહુ, આપ્ય ભાષા મો ભાગ
 મહુ । ત્યારે જીવ કહે વગાંધરી દિનું, આપ્યું હોય મો આ વાંદે
 મિયુ ॥૩૧॥ મધી જમાચા મેં દિવ જન, મધી આપ્યું મેં મનને જન ।
 સાદ ભાપુ મેં જુગે મંત્રાઈ, હવે વગાંધી મહે અમ માઈ ॥૩૨॥ વહી
 જમદૂત મેને જોઈ, ભાવ મામ મેં વિવેડે મોઈ । ભાદ વગાંધ ચક્રવર
 મઈ, વહુ વચાવેડે માર મઈ ॥૩૩॥ વાલનૌ વાલનૌ દિનરાત, વામે
 દુલ્લ ન કો'વાય જાન । મને કિંકર મે કાઝાકર, એને મહિ દુગા
 મન મે'ર ॥૩૪॥ આપ્યે આપ્યે ઉમામે આયુષ, વહુ ધુતી થાવડે
 વેશુદ્ધ । ત્યારે જીવ કહે જમદૂત, જાને ઠાનુ કરી ભવ મૂત ॥૩૫॥
 કોઈ વાવ કર્યુંનું મેં આનું, જેન કરી નિય માર ભાપુ । ત્યારે જમ-
 દૂત કહે જીવ જાણે, કાંદિયે વાવ કર્યાં એજે દાણે ॥૩૬॥ હતા વા-
 મહે વચ દેવતા, તેનો મરવે આવીને કહેતા । તેની ભક્તી રાખીડે

पचाणी, किर के'बरावे छे तुं माणी ॥१०॥ तारा पाववे प्रभावे वा-
 ची, मधी हाकना इह भवे भावी । बहु रीति करेछे तुं पर, वन मा-
 रीमारी बाक्या कर ॥१०॥ एव कहिजे ज्ञानपोछे मने, मारी कुटीमे
 कपो जानछे । एव जनावेछे सोरे करी, बहे लहबहे बहु मारे करी
 ॥११॥ एव करना मरी मान थाप, त्वारे माचवे पुर्मा जाय । तेना
 हरबाणीने मान गई, वही जाय राजावासे लई ॥१२॥ अब ममनो
 गई राजा इह, वही कावेछे वापीनुं बंध । राजा मे राजावा इर-
 बीर, थाप मान मे पीये किर ॥१३॥ तेना मा'वे केवे मने मे'र,
 एवु अनि विद्वे ए सो'र । तेनो मान मान मने भापी, वही बंध-
 सर थाप भापी ॥१४॥ मने किरर बहु संभावे, निम्नप्रमे मनी दुःख
 जावे । अनि जनावेछे जनाबखो, भापी मारमे करे आकमो ॥१५॥
 वालीवाली वन मान जावे, त्वारे होमानम पुर भावे । निरा थापछे
 बागामी कही, बहे वापी उर लहानही ॥१६॥ तेने जागेछे हाह
 तुं ह हीपुं, वावे दुःख मे न जाय वैपुं । अंगोअंग भागी सुको थाप,
 करे कोण ए कष्टमां भा'प ॥१७॥ आप्युं होय छव वर छाय, मो
 वाय ए दुःखमाहि मा'प । वही केवे आहु कीपुं होय, लाइ बायेछे
 मारमे साय ॥१८॥ थाप सोधो मान पुरो उगारे, कुरपुरे सो'वे मा-
 नी त्वारे । कुरपुरा कष्ट कठन, निवे मोही मान पक्ष मज ॥१९॥
 तेना ओपुं न निवे लगार, आप्या बिना न जवाय कर । आहु
 करी आप्यु होय अन्न, भावे जवाका होय अन्न ॥२०॥ तेह पुन-
 नगा वन भाग, करी जावेछे तुजवा मान । केहे रहे मेव सो'वे लाई,
 वही बायेछे लायकी माई ॥२१॥ वालीवाली थाप अकपुर, मेवे
 माणी सो'वे कोचपुर । निरा इह रिगेछे अगार, निरां जाय निरां
 आरोमार ॥२२॥ मागे लावा पीवा मोही मान, मने मने करी ल-
 काम । आरोमारो लाओ महु मन्त्री, लाओ अन्नगर जाय पने मन्त्री
 ॥२३॥ एव बहे माहोमहि महु, तेने करी माणी केवे महु । अनि
 अनिपो वममुं मागे, जेजे भाव मे लावावे मागे ॥२४॥ तेनो आ-
 प्युं होय काई वावे, लावा देवानुं पदमुं वावे । एवी विरानि छे एह
 काह, करे निरहुनावर मे मारे ॥२५॥ कहयुं ॥२॥

पूर्वप्रमे—सुनो कथा महु शुभमनि, जीव महि मर ने मार । जे

એમાં કનૈયા કરે, ન ખોમવે જાણે વાર ॥૧॥ તમ દુ ન્ન ખોમવનાં, મા-
 હા વાંચ મામ વાચ । વિચિત્ર વાંચે વૃદ્ધ છે, તેમાં તે વાંચી જાય ॥૨॥
 વિચિત્ર વેરે વઢીવઢી, વૃદ્ધે વૃદ્ધાં રહેવાર । મનુષ્ય દેહ વાંચી દરાધી,
 મુંઝે મર કરકાર । ૩॥ દુ વ દુવેં જો રહેવે, તે વાંચ્યો હતા મું વાંચિયા ।
 દુદ્ધ રહે વર્ષે રવાની, અવર્ષે અનિરો વાંચીયા ॥૪॥ સ્વાય મુકી અસ્વાય
 કીધો, વાંચ્યો મહા અવ મામો । દુર્મનિ અનિ અંધ વર્ષે, રીંદું વહિ
 કાંઈ હોય ॥૫॥ હવ મેલીએ દાનિયો, મુકી મર્ષાદ મહાશાસ્ત્રી । વર-
 નોકમાં મુખ વરદી, કરી વાંચી દુ ન્ન સમાજની । ૬॥ ભોજ્ય મોરી
 વાંચી ભરી, કરીય મુંઝે વર્ષા ભયે । મોરો દુ ન્નવહિ વળ્યો, આપો
 જાઈયે જા મામો ॥૭॥ જાન વાંચી જાણવોળા, નિમર વૃદ્ધી વારે ।
 જાજ વળી જવાનિયા, આર્થ કરીયા ભાં કોઈ વાર ॥૮॥ વળાઈ—
 મહી જાન ભોરી માંમવળાં, વહેંછે અનિ દેરાજ વળો । ત્રિગાં ત્રિવાંધી
 વહેંછે જાવા, વાઈ વળાઈ વળી દિધો જાવા ॥૯॥ વાળાં વારે વહે
 જિજ્ઞાસ, એમ જોહવે વહે જુવાર । વાંચી જુવાર વહિયો ખોમ, વળો
 વેશુદ્ધ જ રહી વામ ॥૧૦॥ વળી વળવળી વાંચો કરી, હઠાઈદ જાંચે
 વાર કરી । જહવહે જે વળ્યો જાવ, ત્રિજ માર કેરના જમાવ ॥૧૧॥
 વાંચી વૃદ્ધીએ વારેજ કીધાં, એમ જોર વારવાંચે ભીધા । વળી વૃદ્ધમાં
 દિંધાંચે વળું, વહિ વમાળ વામવામળું ॥૧૨॥ તમ દુ ન્ન વીંચે વર મામ,
 જાંચે વહાવદુર વામ । મેંચે વાવર છે વૈનરખી, વૃ ન્નવાળી મેં જ જાવ
 વરખી ॥૧૩॥ જાન જોજનમાં વરિવાદ, વર વાંચે વૃદ્ધ વહિ વાહ । મેમાં
 મર્ષે વિંધિ અંતુ વળા, મર્ષે જાહારી મોંધિ માંમવળા ॥૧૪॥ વઢી ઉપર
 વહેં માંમાંરી, જોહ વાંચવાઢાં વંચો જાળી । અવકાર ભાં જમા
 વળે, મર્ષે વેશું મેમાં વળ વળે ॥૧૫॥ મર્ષે મુરજ ઉપર મીઓ, જાંચે
 વળવળા વાજ મરિયાં । વળો રૂંચી મર્ષે મામાવ, ત્રીવ કરે જાહિ
 વાહિ મામ ॥૧૬॥ જાંચે વહેંછે રવારવાર, જાવ જાળી હોય જો મંવાર ।
 જાંચે જાવ જો રવારે મુખ, વહિયો રવારીજ વળે દુ ન્ન ॥૧૭॥ મેના
 વળાંચી જાળી હોય જાંચે, વળી મેમાં જાંચેં વળાંચે । વૃદ્ધે મુર જે નિમરે
 વારે, વળ્યે અગમાં અંતુ જવાર ॥૧૮॥ જાંચે જોહ વાંચ અવાવદ,
 જાંચી વહે વંચી જાવાવદ । જાંચી એવો માવાનો નિવેંછે, જળી જોર
 વ વંચી દિવેંછે ॥૧૯॥ વૈદ નિવેં જાન જાવ મોરી, વૈદ જાંચેંછે

आंसोने कोही । एम नव न्याय कारीकापी, निपा दुःख बासे बहू
 वारी ॥२०॥ जस समज नानुछे जनि, नेमां बलावेछे एवे जनि । नाक
 भुजी बाप नव ज्ञान, माहे नमार्क करवुं दुख ॥२१॥ सहि दुःख बासे
 मान मान, तार भावे दुःखद पुर बास । नेनुं दुःख जाय बहि कसुं,
 नेनो सर्वे ए मानिणे महुं ॥२२॥ मोटा मोटा बाप बह कयाळ, नेनो
 साध्या निपा नवकाळ । मापी बजगाळा एवे शरीर, न्याय मान वे
 पिणे बहिर ॥२३॥ मोटा वस्त्र मे काहेन मुन्व, न्याय नव मोही दिसे
 दुःख । निपां शास्त्रीयो पावे शेकार, भांयो कोप को मारी बार ॥२४॥
 बपी नमानुं निवन्तुं दुःख, कदा केव बासुं हवे सुख । तारे बिकर
 कहेछे नेवार, मां ६० सुखमानव नमार् ॥२५॥ बाप करमां बासुं बह
 कोसुं, मोटा सुखमां जीविन कोसुं । हवे सुखनी मानव स्वागी, कया
 कवे भोगव्य आवागी ॥२६॥ एम दुःख दई जो नवार, वही काहेछे
 पुरपी बार । लापी नाकाद पुर कावे, नेनो जाठ मान बीने भावे
 ॥२७॥ नेमा बह छे सुखपी ज्ञान, जीव भोगवे छे बहू ज्ञाने । कावे
 नव नखीनखी न्याय, वही मुन्वे कहेछे बाहवाय ॥२८॥ ज्ञानुं मान
 कोसुं न दीसुं, जस के छे ज्ञानछे जो सीसुं । मान वारीनुं कयावकी
 मळ, एम बलावतुं जस मपजे ॥२९॥ एम जीवने दुःख दिसेछे, मान
 मोही माननो निवेछे । बानाप्रकारमा बह दई, जसकिंकर बानेछे
 लई ॥३०॥ नेनो नेत्र मान कहेबाप, मुहनिने सुखमव बाप । हान
 दुख बाळगो मनधर्म, कयां होय अहिमादि कर्म ॥३१॥ नेने ए बारमा
 बहि दुःख, दुःख बास प्रमुना विमुन्व । एम जसगुनीनी बार ज्ञानो,
 कहीछे पुराच ने वसापो ॥३२॥ वही बह मान विरपत, पोव
 सुखम कोर मोसार । सुखमां नवाचीने कोसुं, बाजे हाव वन जस
 मोसुं ॥३३॥ एम सर्वे अग एकां बाजे, दुख विना शानि कोव बाजे ।
 छत्र वन ओहा बागिहास, वन्या बहव घर विधाय ॥३४॥ बंदूका
 आदि भावे जो हान, नेने सुख बासे ए निहात । नेना न आपु मे
 न अपावतुं, माहे ए दुःख मो भोगवावतुं ॥३५॥ दई दुःख कासा पुर-
 बार, भावे बहेछे मुदगर मार । लापी बहामे मान जहर, भावेछे
 ए माजी रौद्रपुर ॥३६॥ नेनो अनिहाय अपकार, मापी भावेछे स्व-
 मा रहनार । आप्य अमवे जावुं कही न्याया, मां मुने जमे आपिने

जाया ॥३॥ आ कयांती आये आत्मा नहि केहे, सुमया दूत गयी आची
 पीहे । लाई चलाईन काहे काहे, बधी काट्यां मुन्व लभार ॥३॥
 मेव्या होय लोटा गुह जेवा, जमल्लव घरी आये नवा । देवें दुरधी
 जावना नवे, जीव जोई राखी धाय मेने ॥३॥ जमदूनवे करेण
 घाली, जाव्या काहे गुह गुलबाली । जेने येन्ही छे येन्ही मुरी,
 करणे लभारी गनि जे मुरी ॥४॥ लय धनसां जानव आली, धनि
 पकुल्लिन धाय घाली । जाणे हयणां मुकावजे मुने, त्यानो आची
 लायछे वपुने ॥४॥ मेने दू लें दू ली जीव धाय, कसे भयलाणो वृ
 येन्वयाय । लारे जमगुह करेण घाली, जमदूनवी लभाली न जाली
 ॥४॥ जाव्ही विव्हातां राखणांतां केव, बळी वयसिचारी ने करेण ।
 करता लोरो वपुनो आकार, निदना धर्म निव मत्राचार ॥४॥
 इनां एवां प्रसिद्ध लभाल, मेची न वधी मुने लोळलान । लोपो
 जन्म ने लोटावे मने, लय कही वलावेछे मने ॥४॥ लय बीने मास
 अगिणार, आये प्रगोदपण लोळार । निरां जीवने जावनां जोई,
 वाय राखी जम सह काई ॥४॥ भवे आत्मा मुं जागवा मुन्व, मुने
 जोह वल्लवछेछे मुन्व । जाणुं हयणां जाये मुने वाची, वन लायु मुं
 ने लवराची ॥४॥ निरां लारां जम हिमसरला, लेनो वरसावछे
 लाये करवा । लेने जीजी भू जे जीव बळी, उरे लाह लागी होय कावळी
 ॥४॥ वली लांभी वलावछे मने, मास लाहा अगिणार मने । देवेंछे
 दुरधी काहेर साक, वन मांही छे जम हजक ॥४॥ जोई रवाछे जीवनी
 काट, लावा मांस पीवा लोही मार । आये छे सह उडीने माया,
 केछे जमे लाग काका माया ॥४॥ अवजे माग वलाव्यो मुने,
 लेनो लावासाक आ करुने । आत्मा लावा जावा देवे जान, लय
 करेछे सह जमरण ॥५॥ वली जेने लोळी मरुं मरी, सीदुं मुग्री
 लाय लाव करी । लु नास पीलाक नगर, लाय जीव भू जे लवरा
 ॥५॥ गोददां गाददां मज्या सोय, लोळाव भोगिणां जावनां
 होय । लेने सुल्ल वामे लह घाली, लारे दान देवुं लुं जाली ॥५॥
 ले जो लायु होय निजहाये, लारे लंवावेछे मगां लाये । लेनो कयाची
 लाये एह केव, वली कने घाली एह बीजे ॥५॥ लांभी जमदून
 वई मार, वलावछे घालीने भवार । वहु दु.मे बीने मास बार, लाये

बहुभीति पुर में बार ॥२४॥ निपाँ जमना दंडने जोई, भय पायी
 प्राणी दिखे रोई । कहेंछे आ राताँ साह छे जानाँ, नथी केरुँ केसर
 बंधानाँ ॥२५॥ उपाँ नीपाँ दंडेछे बबने, आपुँ हमणाँ अहछे लगने ।
 तेने जमकिंकर एष कहेंछे, नथी साह ए लोही दंडेछे ॥२६॥ तुँ जे-
 बानो करेछे नयाम, मायें लोही दंडेछे आकाश । ते साँबझी जीव
 कहकेछे, केवे काळज ठानी कहेंछे ॥२७॥ एवा मेनवा प्रहार साँ-
 बझी, तेवा मानेछे पोताने बझी । कहें किपाँ जाउँ केस कहें, आ
 मारधी हुँ केस जगद ॥२८॥ न कर्तुँ दान पुण्य संतमेवा, सेव्या ते
 जमकिंकर जेवा । जापी पापीए अचझी मति, कगबी आ मारगमा
 गति ॥२९॥ कर्तुँ मोटा कमाइनु काम, मोरमो मुने जमने धाम ।
 एष होवे प्राणी सुनो सह, कहे निष्कुलानंद हुँ कहुँ ॥३०॥
 कहनुँ ॥३१॥

पूर्वकावो—संकट कछाँ सोखे बाहेरना, संधेवे करी में मुच । वन
 लक्ष्यापी छे लग्नघणुँ, भाइ दंडननुँ त्याँ दुःख ॥३२॥ साचा मइगुह
 संतनो, अगे लाग्यो बहि बपदेश । पावे पुरन पापियो, मिये सुख
 कर्पापी लबदेश ॥३३॥ एष जमदूने जारे करी, वंष करावियो बहुदे-
 र । बर्ष बीगुँ एक काटमाँ, त्यारे चोँकपो मगमिनी बाहेर ॥३४॥ जा-
 भा संयमिनी बाहेरनी, बझी मति यनुँ छे अनुच । तेइज पापी प्रा-
 णीने, देखनाँ बाये दुःखरूप ॥३५॥ बोपाद—पुण्यवान होय कोई प्रा-
 णी, देखे संयमिनी शोभावाणी । तेइ पुरननुँ परिमाण, कहुँ सुन-
 जो सह सुमान ॥३६॥ जान जोजन संवाइ सिने, पछोझी वन सा जो-
 जन केवे । किछो कनकनो निपाँ राजे, होमे बार सुंदर दरबाजे
 ॥३७॥ एक सोनानो बीजो कपानो, श्रीजो द्वार ताँवानो छे मानो ।
 बोधो लोवानो दरबाजो लेवे, द्वार बार ए पुरीनाँ केवे ॥३८॥
 निपाँ जेनाँ जेनाँ कर्म होय, तेने जारे आप जीव सोय । वनर द्वा-
 र अनुचम मति, निपाँ पुण्यवान करे मति ॥३९॥ जिपाँ राजमार्ग
 चौटा बोरी, बहु बोभावे शोमे यजेरी । मेही साँल हवेझीयो शो-
 मे, जोइ पुण्यसाह सब लोमे ॥४०॥ भीठी बाणीए करे चंखी रह,
 होमे मूमि त्याँ बहु बेमब । प्यजा वनाका त्याँ बहुवेर, तेनो साँ-
 प्याँ यणाँ घरोवेर ॥४१॥ राज दुर्गेद्वार रक्षाटिक मति, कनक क-

આવે જોમેછે યતી । ચઢી પ્રધાના પુત્ર એ વાર, અવળ દેવના પેટા
 કે દાર ॥૧૧॥ વિદ્યુત્તણ એ અગ્નિચાળાત્રિ, તેના મોચપુરુષ સમ્મતા-
 હી । તેને આવી આગીતો એ રૂપા, તેને આવે ત્રી વચ્ચા નિર્ગા
 ॥૧૨॥ નિર્ગા વૃણવાઝાં ઝીવ જાય, દેવે વિદ્યુત્તણ ધર્મરાય । રહે
 કહું અવધર્મીની રીત, દેવે એ પુત્રી મદા અવધર્મીન ॥૧૩॥ વધે ત્રી
 આવે જોદહાર, ધારે કરે કાવર પોકાર । અર્ધો જોદ મોચદણ મા-
 રણ, તેજ કવર મંદાવે વળ ॥૧૪॥ ઘોટા શ્વાસ મર્ધ મિંદ યના, યજે
 સામા વધા વિધામજા । ઝીવ મર્ધે કલા વિન વાર, કરે રત્ન રાખ્
 અવેકાર ॥૧૫॥ વધા કામ્ધ મર્ધાવધર્મી કાને, વાળ્યો જાયજી વામે
 રાજાને । રાજદારે જોદામર્ધ કમાવ, અર્ધ નિચ્છા વિચ્છા અંગકાવ
 ॥૧૬॥ તેમર્ધ માત્રી જાય જય જોરે, કાંદે તર ત્યાં યાત્રી વહોરે । વ-
 ઢી આવેછે રાજાને વામ, દેવી રૂપ વામે યાત્રી ગામે । ૨ આ રોષે અ-
 વર્ધી અર્ધિજો રીમાવ, દેવે ધર્મને મદા વિકરાવ । સામું જોયું વધ મ-
 વ જાય, જોઈ ઝીવ કરે જાવજાય ॥૧૮॥ ત્રીધો જોદનનો રહ દા-
 વે, જાણું કોવી રચા વાત્રી માવે । અર્ધ અર્ધિજો દેવે અર્ધી રીતે,
 ત્રીધા દર્શન મુખવાર દિમે ॥૧૯॥ ઘોટી દારી જોદા જોયું રેદ, દેવે
 વાત્રી રૂપ વર્ધું તેજ । વધા મુર્ધમુત્ર ધર્મરાય, તેને પુણ્યુ વૃને માત્રી
 વાય ॥૨૦॥ અમે આપ્યા યાત્રી વધ ત્રી, તેની માવેજો આગળ
 ત્રી । ત્રારે રાવે તે કરી વિચાર, પુણ્યું વિદ્યુત્તણને તે વાર ॥૨૧॥
 કહો આ યાત્રીત્રી પુણ્ય વાય, જોઈ જ્ઞાનું તે દિવો જવાવ । ત્રારે જ-
 વાવ કેંછે મુળો રાય, વર્ધા વાય કયાં તર જાય ॥૨૨॥ કોનો મં-
 ઢેવે મુખનું જ્ઞાત્રી, વળે વર્ધું એ મરત્ર વાત્રી । મુખ્યું અવધે વિવર્ધી
 માત્ર, હરિકયામર્ધ મ દીધા કાવ ॥૨૩॥ રમિકાવેળા રમસંત્રી, જ-
 વર્ધી વધુ મર્ધાવધર્મી આવે અર્ધી । અવધે વિવર્ધી વાત્રીનું રૂપ, વર્ધો
 મેજ તેમર્ધ તરુરુવ ॥૨૪॥ વર્ધો ત્રવાર વાત્રીનો રવર્ધ, માયા ત્રિદણ
 વાત્રીના જગ । વામે વિવધ વૃધામજા તેનો, મુખે ધીકુલ મુખે મ
 કરેતો ॥૨૫॥ કરે વરણ વિકર્મ વર્ધો, વળે વર્ધા વાવર્ધા અર્ધો । તે-
 જેવળે વાય જુવ વર્ધ, તેવળે વર્ધું છે અવર્ધ ॥૨૬॥ જુવ મુળી વો-
 ત્રા ધર્મરાય, મુળ વાત્રી તે વર્ધો અવધાય । વર્ધો મુળ મ જાવવા
 તે કેમ, કરે વૃત્રીનું વર્ધો વધ ॥૨૭॥ જેને વદરર્ધ કરી માર, આ-

પળો મનુષ્યનો અવતાર । સામે રહે મનુષ્યનો રંદ, વાળ્યો અભાગિ-
 વા મન મેલ ॥૨૮॥ અમનનહ અંબુદીપ માંગ, રહે ઘગર ખીલરિ
 રંગાવ । વધી મુમિમાં મરનન વામી, ગપારે વળો મું મુનહગમી ॥૨૯॥
 કરી જાણ્યો મું જાનિ ખનર્થ, વધુ ગુન્યા અમે મહિ સમર્થ । બોળ્યા
 રાવ કરી જાનિ કોવ, વાવી કરી ને જાનગ્યાલોવ ॥૩૦॥ કોવ નજેકા
 કાશિ સુરજ, ફાં જામરેવા વમી અજ । તેનો મ લોવ જાનગ્યા તેજા,
 તેથી વળ મું વળો મરેકા ॥૩૧॥ જે ને મ નવળા હુકમી દરિયે, આપ્યો
 નવું મું કામ વરીને । તથી જોયા જેવું નાઈ મુલ, જાગ્યા વરો પ્રમુખા
 ચિમુલ ॥૩૨॥ તઈ આજો કિંકર વાંધી વાર, રિયો રંદ મનહ અ-
 વાર । વનું મુવનું કિંકર મચલે, વાળ્યા જીવને કાર્મીને મલે ॥૩૩॥
 કર્યો મરજાવાદામાં જમો, જાળી જાનિયો વાવી અનુનો । વળી
 અવેક આપુવ ભાવ્યાં, તમે અગાનિ માંવે તવાવ્યાં ॥૩૪॥ તેને જાહે-
 છે વાવીનું નન, જેને ભોળ્યા દરિયા વચન । દઈદઈ વાવનાં વજાન,
 કિંકર કરેછે વહુ હંગન ॥૩૫॥ વળી મન મલે મેલ માંવ, તેને દુઃખે
 કરે હાવહાવ । રાવ દખેલીમાં ભિન્ના ભોલે, વગ પુરીવ વળેશું નાહે
 ॥૩૬॥ જાંમ્યમાં નજ વાને મોહાના, મુંદા હાન કરેછે મોહાના ।
 ભોલે જીન જાંનશિયે ભાળી, જે કોવ બોળ્યોનો અમલ વાળી
 ॥૩૭॥ જાહે કામ શિયાં રંમં વાળી, જેન વિવવચાન ભાળી
 વાળી । વળી હંદનો વીજો વચાવ, કરેછે વિચારી જનમંવ ॥૩૮॥
 કરે ભોહનળી મર વાર, તેનું મન તવાવે અવાર । વળી કિંકર કહે
 વળાવિયાગો, અમે વાવ છું મને વિચારો ॥૩૯॥ જેને વાવ ખરી વન
 વાર, તેની અગાં વાર હજાર । વરુદવ મે વરનારી, વામે વિવવ
 મુલે દુઃખ આરી ॥૪૦॥ વમ દુઃખ રિયેછે જનન, કરેનાં મુલે માંવે
 તેનો અવ । શિયું વનું ફતી શિયું વાગો, જીવ મરકના કુંદમાં જા-
 કો ॥૪૧॥ ભાંનો તવાડી તવાળી વાવ, કરજો જમના દુન મંનાવ ।
 દનિરવિનનું ભેનું ભેજો, ને વમાને ભેવો દદ રેજો ॥૪૨॥ વજવચના
 વાવ મંવારી, કાંમ કિંકર ને મારીમારી । વાકી જાગો જમદુન વગ-
 રે, વળી પુવવો વાવીને ભારે ॥૪૩॥ ખાઈ અમે કાંવા મું મ કાંવો,
 અનો માર અવાર ને ભાવો । વમ કહિ વિચારેછે જવ, ફેવે કરિયે
 કોદક વચમ ॥૪૪॥ ખોલે મારે દુઃખ વનું વાવ, વળો મોની કાદિયે

ઉવાચ । મેંયે જોય્યો ત્તક જુવો જમ, મર્થે મારની મુને છે નમ ॥૪૦॥
તાન્નુ મધારે માલન કરો, મુલ્લ આંચમી મરણી મરો । ભયનામી
મારો મોહ માંચો, એમ આંગો અંગ માંચો માંચો ॥૪૧॥ મનુ દુષાઓ
મેં થઈયાર, મેંયે વામનો દુઃખ અપાર । છાંનીમાંય મારો મોટા થણ,
આંગી કચરી માલો વૃષણ ॥૪૨॥ કોળી કાંઈ મોટાનમી પાલ, ત્તક
કથા મરમના દાલ । પૂટી પૂટી મચ્છી મચ્છી વાહો, મલ્લ વિશ વચ્છી
માળી કાહો, ॥૪૩॥ એમ દિયો દાલ મોની દુઃખ, તો હમણાં એ
કા'મે વિમુલ્લ । વળી મેંમજ્જ કિંકરે લીધું, ધોદે મારે દુઃખ વધુ લીધું
॥૪૪॥ ત્યારે કઠળ પ્રાણીને વહયું, કર્યાં કરમનું કઠ્ઠ જમ્યું । જેવો હૈયાં
મા'ય્યો મગર, તેવો તિર્થ મારી કર્યો પુર ॥૪૫॥ મારે મનુ વિ-
ચારયો વાલ, વોંતે વોનાની કર્યો માં પાલ । મનુ માલે વોનાનું
કરયો, મુંળી જમના દહને દરયો ॥૪૬॥ ત્તક છે એ જોડુ મહિ
આપ, વળી વિચારયો મનમાંય । કહે તિષ્ઠુલાનંદ શું કથી, પ્રમુ
અરપા વિના સુખ મધી ॥૪૭॥ કહયું ॥૪૮॥

પૂર્વકાલે—વળી પ્રાણી જોહારીને, કહે સુળો ધર્મ તિશાલ । અપર્મે
આલો કાં કરો,કરિ કોયે ન માંમચ્છો કાલ ॥૪૯॥ જે દિધી મન મેં
ત્યાગિયું, તે દિધી મારોત્ર માર । અંગોઅંગ આંગી નણ, મોવ હજી
ન આપ્યા પાર ॥૫૦॥ ધર્મનાથ જીવ પારિયું, ત્યારે દયા મહિ દિલ્લ-
માંય । શુભ જેવા કળામવર, મધી કરના આ કાંય ॥૫૧॥ મેં જાણ્યું મન
માહરે, મુન્હા વચ્છો જર્મરાય । ત્યાંતો સામું કોય કરી, મુંને માલ્યો
મહાદુઃખ માંય ॥૫૨॥ ત્તક સુળી રાય વોંલિયા, તું માંમચ્છ વાવી વાલ ।
જમદહને મેં જુડા જાળી, વળીવળી કરમો પાલ ॥૫૩॥ વધું જામ્લ મને
મચ્છી, સુળી તે ન માળ્યું મન । આજ મનાયેટે અમને, મને છે દિલિનું
વચન ॥૫૪॥ માલ મનથી મુળ્યું મહિ, મન્યદામ્નનું મેં માર । તિજ
હોલ મધી દેવનો, કરેછે લીજાને મુંનેગાર ॥૫૫॥ દહે ભૂં આંત્રો જમ-
દુલ પને, જાણ્યું આગળા પદ । અજાવિજા જે મરક છે, દહે ભોગદે મર
નેહ ॥૫૬॥ એમ રાયે આજ્ઞા કરી, તે પરી જમદુને વિલ । કઠળ છે કુલ
મરકના, મહા અવકાર અવચીન ॥૫૭॥ તે મુલ્લ કરી વધુ મુજર્થ, કહ
મરકના જે નામ । જેદ પાવે વહે મરકમાં, વાળી મુલ્લ મેં વામ ॥૫૮॥
વંચમસ્કંધે પરીક્ષિત પ્રયે, શુભે કથા મરક માંય । વિપરિધે મેં વ-

जेनु, लगे सांभललगे महु कोय ॥१॥ नामिअ अधनामिअ, रो-
 रव महारीरव जे । कुमिअक ने काळमुअ, अमिअअवन दू लवदुअ जे
 ॥२॥ लुकलमुअ अधकष कहिये, कुमिअोअन ने मंदुआ । ललमुमि
 वलकरक, काळमनी आको जगोदुआ ॥३॥ बैनगणी पुयोद माजराव,
 बैनामन मरक दू लव वली । आला मअ मारमेपादव, अविअि जग-
 पाव वली ॥४॥ एकवीश मरक ए कछा, काळकईम रभोगल मो-
 जव । शुललोन हंदशुक, वली अचटोअव ॥५॥ जगोअन मृचिमुअ,
 ए मई दू लवनी मयल छे । मरक आवावीश नाम कछा, ए वारीने
 वाचमुं कछ छे ॥६॥ जेजे जेवां कम कया, नेहने नेहने हंद । वारी
 जीवव बीहवा, कुरिया अहुविश कुंठ ॥७॥ आ जेवे वावे ए जीव वहे,
 मरकयां मर मार । अचल वई हवे सांभलो, कहुं मरक ने निरवार ॥८॥
 वरचन वरदारा वारी, हरे वरनां वली काळ । एह वावे एह जीवने,
 लगे नामिअमां ललकाळ ॥९॥ अनिलपावक मुरो वहे, जेमां जेनु
 अनि अंधार । जमदने मजे वजे वापी, वाळगे नेहनी मोझार ॥१०॥
 लाहुं बीहुं न देहुं केहुं, हवे जोअने वारी लाग हाव । लल कहीने लाहे
 वछाह, वाहे राहामल कंगाल ॥११॥ कहे कुर्यां जगई केम कहे,
 केम वाधीश दू लवो वार । बीहाभांही माणियो, कहे कावर माहे
 मोझार ॥१२॥ वली कईक कलवे काहियो, एह मरकपी वांर । वाव
 लवाहीने वापीनां, लगे अधनामिअ मोझार ॥१३॥ कचट विकर
 करगो भरलो, वारी वावमां वल । मोळा वृक्षवने छली वली, नेने
 वल चिया जेनुं ठग ॥१४॥ एह वावे नामिया, नेह अधनामिअ माई ।
 जमदना मारपी, जली मनि महे मुझाई ॥१५॥ मरक अभाक जेमां
 मोरा, जनु अनिल भनव । रोमेरोमे लल मोहो लाव, नेने न आवे
 अल ॥१६॥ अहवकी जेम कावनां, वली वली वहे मर जेम । नेम
 वहे ए माणियो, वृषवी उगल एम ॥१७॥ निरवार विगल वर, मोली
 व वांर मुल । निव उली मवानमुं, केडकुळ लमाव दू लव ॥१८॥
 मेहे न आवे मावनां, जमन निरदुआ जोर । लगे हाव वला वाणियो,
 वाहे एह दू लवे वरोर ॥१९॥ वृक्ष दू लव वई मई, काहियो कोडक
 काळ । कल लवाही नेहनां, वाळगे रोखे ललकाळ ॥२०॥ अचर्ये
 ईगां वल मोली, पोणुं निजकुळ निजदेह । आव आवव माव मारी,

आत्म जन्तुनी जेह ॥११॥ बली निजकुल रिजदेहने, लली जाये
अमदुरे जन । तेह बहे रीरवमां, जमां दुःखनो बहि जन ॥१२॥ कि
कर ध्याये जगो जगजक, तेमां जमदुन करी ओर । जायधो बर-
जे ए गरकमां, मृन्ने दुःखे बाहे बकोर ॥१३॥ गन दिवस दुःखी रहे,
बहि सुखनो लवनेश । जाय बही गुग जेबही, हेगल गनि छे ह-
येन ॥१४॥ कईक काये बांर काहे, जमदुन ने नह जन । बापी बहे
महागौरवे, जमां जन्तुनो मोहे नन ॥१५॥ आ मोकमां जमागिये,
जाया हमा जीवने जन । ने जीव मरी मर बही, मारेछे अवर्मावे नम
॥१६॥ जिहा ध्याये जीवमां, मारीवे ज्ञानोनों मांस । जमज जाधुं ए-
हनुं, तेमज करीने लवाय ॥१७॥ जमज बाव जन्तु जेरनुं, बली करुं
होय कोई लवज । तेने सजारी मरवे, दिऐ दुःख तेह वज ॥१८॥
एही रीन रकनजी, राव रकनो नह मयाय । अधिक मृन्ने एवे बहि,
एव जायधो मजमांय ॥१९॥ रकनामे कप्याद के'ऐ, ने मांस मोही
मोही जाय । जे जीवे निजदेह माह, कयां जमज गयाय ॥२०॥ एव
दुःखने जोगवी बगारे, निमरे मरकधी बांर । बापी बहे कुंजीरा-
कमां, जिगां दुःखनो बहि बाह ॥२१॥ वधु वली जीवमां, रांभीवे
ज्ञानोनों मांस । तेने तेममां रांभीधो, कयां लमज मजरो माहा ॥२२॥
हीमां दुःख बहू जीवने, मे'र मजमां बापी बली । ने बावे वजो म-
रकमां, करी कमापी जापी मली ॥२३॥ जम मजमापी जमागियो,
जेवे बहि ककलानेज । कोह न करे बसे लवां, तेमां करेछे जहोनिजा
॥२४॥ जायजवारवे जमधनो, कयमां न करे विचार । गुनय सर्वे ज-
कमां, राकमां हदया मोझार ॥२५॥ यवचनुं नव पुणव, कहिये क-
हनो बली कोट । नह जादि जने मयां, कोई बालदी बहि मोट
॥२६॥ तेह बावे बापी करे, कुं जी गकमां जेवेज । जमदुन दुःख दे पनुं,
जिगां सुखनो बहि लंजा ॥२७॥ दुःखना हरिणा जलया, बली मे'री
हीपी मजमाद । जाध्यां मली जय आयगां, करे किगां ने करिगाद
॥२८॥ एव मे'लीवे हाजियो, बापी नृप न मावे मे'र । नका जमधोने
जोईवे, कहो' केने मावे मे'र ॥२९॥ लली रीन मरकवी करी, पंचम
रकज मांय जेह । तेमनी तेम मे' लली, बहे निजकुलानह एह ॥३०॥
कहनु ॥३१॥

ਧਰੰਤਰੀ—ਫਰਿਜਨਤਰੀ ਵਿਖਿਰਿਗੋਰੀ, ਗੁਰਦੇਵਨੋ ਗੁਨੇਸਾਰ । ਭਯੋ
 ਤੇ ਅਭਾਗਿਯੋ, ਨੇ ਬਯੋ ਚਰਕ ਸੋਸਾਰ ॥੧॥ ਤੇ ਤੇਰੀ ਕਰਮ ਕਰੇ, ਭਾਇ
 ਨੇਕੇਤ ਨੇਕੋ ਰਹ । ਧਰੀ ਧਾਧ ਨਥਾਸੀ ਭਾਗਿਯੋ, ਕਾਛਮੁਖ ਚਰਕਨੇ ਕੁਰ
 ॥੨॥ ਧਿਯਾ ਬਿਧ ਬੇਰੁ ਫੋਰੀ, ਧਨੁ ਬੇਰੀ ਕਰੇ ਤੇ ਧਾਧ । ਨੇਹ ਧਾਧੇ ਕਾਛਮੁ-
 ਖਸਾ, ਧਾਧੀ ਧਾਧੇਏ ਸੰਸਾਰ ॥੩॥ ਨੇ ਕੁੰਦ ਤਰੀ ਧੁੰਦੋ ਧਨੋ, ਧਨੇ ਤਰਸਾ
 ਕੇਰੀ ਕੁੰਦੇ । ਧਾਧੀ ਧਾਧੀਏ ਧੀਧਾ, ਧਰੇ ਦੁਖਨੋ ਸਿੰਧੁ ਕਹਿਯੋ ॥੪॥
 ਰਸਾ ਰਸਾਰ ਸੋਸਾਰ ਕਰਨੋ, ਸਾਧਾਰਨੋ ਏ ਨੇਹ । ਤਰ ਰੰਦੇ ਅਸਿ ਅਕੇ,
 ਅਸਿਧਾਧ ਨਥਾਧੋ ਰਹ ॥੫॥ ਧੇਰਾ—ਸੁਖ ਧਿਆਈ ਧੀਧੇ ਨਾ ਅਧਾਰ, ਧਰੇ
 ਰੇਹ ਅੰਸਰ ਨੇ ਧਾਧ । ਧਾਧੀ ਧਨੁ ਧਾਧੀਧਾ ਧਾਧ, ਨੇਨੇ ਨੇਨੇ ਕਿੰਕਰ
 ਨਨਕਾਧ ॥੬॥ ਧਰਨੀ ਰਸਾਰ ਧਰਮੁਧੀ, ਧਾਧੇਏ ਧ ਚਰਕਸਾ ਕੁਧੀ ।
 ਸੁਧੇ ਧੇਨੇ ਧੇਰੇ ਧਯੋ ਧਾਧ, ਧਾਧੇ ਧਧੇ ਗੋਰਿਕਸਾ ਧਾਧ ॥੭॥ ਨਥਾਧੇ
 ਕਧਕਧੇ ਧਨੁ, ਧਾਧਨੁ ਧਾਧ ਕਰੇਨ ਧਾਧਨੁ । ਧੀਧੋ ਧੇਰੀ ਧਰਿਧਾ ਧਧੋ,
 ਧਾਧੋ ਧਾਧੋ ਕਧੇ ਦੁਖ ਧਿਧੋ ॥੮॥ ਧੁੰ ਵਿਧਾਧੀ ਰਧਾਧੋ ਧਨਧਾ, ਕਧੋ
 ਧਧਾਰ ਅਸਿ ਧਨਾ ਨਨਧਾ । ਧਰੀ ਨੇਧਰ ਧਿਧਏ ਦੁਖ, ਧਾਧੇ ਧੀਧਾ ਧਮੁਧੋ
 ਧਿਧੁਖ ॥੯॥ ਧਰੀ ਧਿਧੇ ਧੀਧੇ ਧੰਦੁ ਧਨ, ਧਰੀ ਧਾਧਧੋ ਅਸਿਧਾਧ ਧਨ ।
 ਧਾਧਿ ਤੇਰੀ ਧੇਤੁ ਕਧੇਰੇ ਧਾਰ, ਧਰੀ ਨਾਧਨੀ ਧਨ ਅਧਾਰ ॥੧੦॥ ਧਿਧ-
 ਧਧੇ ਧਰੇ ਕਧਧੋ ਤੇਰ, ਧਾਧਕਾਧ ਧਿਧਾ ਨਧੇ ਨੇਹ । ਧਾਧੋ ਤੇ ਧਾਧਧ
 ਧਾਧਾ, ਧਰੇ ਅਧਧੋ ਨੇ ਧਾਧਿ ਧਧ ॥੧੧॥ ਧੀਧਧਧਧਾਧਿ ਧਾਧੀ ਨੇਹ, ਨੇਧਾ
 ਧਰਧਾਧੇ ਧਿਧਧੇਹ । ਕਧੇ ਅਧਧ ਧਾਧਾਰ ਅਧਾਧੀ, ਕੁਧਧਧ ਧੀਧਾਧੋ
 ਧਾਧੀ ॥੧੨॥ ਧਧ ਧਾਧੇ ਅਸਿਧਾਧ ਧਨੇ, ਧਧੇ ਧਾਧੀ ਧਧੇ ਦੁਖ ਨਧੇ ।
 ਧਾਧੇ ਧਾਧੇ ਕਧਾਧਏ ਧਧ, ਧਿਧੇ ਧਨ ਉਧਧੀ ਧੰਦੁ ॥੧੩॥ ਨੇਧੇ ਕਧੀ ਕਧੇ
 ਧਾਧਧਾਧ, ਧੁਧੋਧਧਾ ਧਾਧੀ ਧੁਧਧਾਧ । ਧਨ ਧਾਧਧ ਧਧਨੁ ਧਧ, ਧਾਧਧੀ
 ਧਰ ਨਿਧਰੇ ਨੇਹ ॥੧੪॥ ਧਧਾ ਧਰਕਧਾ ਧੁਧਨੀ ਦੁਖ, ਨੇਧੀ ਕਧਾਧ ਧਾਧ
 ਕੇਧ ਧੁਖ । ਕੇਧੀ ਕੇਧੀ ਧਾਧੇ ਤੇਧਾ ਅਧ, ਧਧਾ ਅਧਾਧਿਧਾ ਦੁਖ ਅਧਧਾਧ
 ॥੧੫॥ ਧਧੀ ਧਾ ਲੋਕਧਾਧਿ ਅਧਾਧੀ, ਕਧੇ ਅਧਧਾਧ ਧਾਧਧੇ ਧਾਧੀ ।
 ਰਾਧਾ ਰਾਧਾਧਾ ਧਾਧਰ ਤੇਰ, ਧੁੰਦੇ ਧਧਾਧਾਧੇ ਲੋਕ ਨੇਹ ॥੧੬॥ ਧਿਧੇ ਧਨ
 ਧਿਧ ਧਿਧਰ ਰਹ, ਧੁੰਦੇ ਧਰ ਧਾਧ ਧੰਦੁ ਨੇਹ । ਧਧਧਾਧਿ ਕਧੇ ਅਧਧਧ,
 ਧਧੀ ਧਧ ਨੇ ਧਧਧਾ ਧੁਖ ॥੧੭॥ ਧਧੇ ਸੁਧਧਧਧ ਨੇਧੀ, ਧੀਧੇ ਤੇਧ ਧੀ-
 ਧੁਧਾ ਧੇਧਧੀ । ਧਧ ਧੀਧੇਏ ਧਾਧੀਧੁ ਧਨ, ਨੇਧੇ ਕਧੇ ਕਾਧਰ ਰੇਧਨ ॥੧੮॥
 ਧਧਧਾਧਿ ਰੇਧਨੇ ਧਧੀ, ਧੀਧੋ ਰਹ ਧਾਧੀ ਧੁਧਾਧੁਧੀ । ਧਾਧੀ ਧੰਦੁ ਨਧੀ

अनेमान, पत्नीकाव न जानी काय । १०० । अति दूध दगा बहि लेका,
 एका दूधकीपर मोका । एका राजा न राजाना भूत, बहे सुकरमुल
 बारी भूत ॥१०॥ महे दूध काळ कह जाय, लारे प दूधमापी
 मुखाय । सुकरमुलनुं दुपद दूध, ने भोगवे हरिवा विमुक्त ॥११॥
 कर्तु नरमुं नि ठाक बई, एका बालिनी न गनि बई । बली आ मो-
 कमां जे विमुक्त, दिने अलव जीवने दूध ॥१२॥ बांधव बांधव सु
 मुखा जेह, बगा बानी कीही भादि नह । बडू बली दयाळादिह
 बली, एका भागो जेनु बडू बली ॥१३॥ एव बाव बहे अंधकप, जेमां
 अति लव दूधमय । बली झोवाळा जेनु बडू, भारी बळमे अंगमां
 लहु ॥१४॥ नावे निहा बहि भूत घरी, पोह अकलावे जाय बरी ।
 भाव विना जलाय हारीर, बाल जालयमां पोषाग बीर ॥१५॥ हाय
 मुखांमुखां कहें भूत, भागो मपी लवामुं आ दूध । एव भोगव दूध
 अपार, केक कप बीने काहे बांर ॥१६॥ एही कपां कर्म लेहवहे,
 बापी कृमिभोजनमां बहे । जेने ल्यापुं बहि बांधी अह, बली न कपां
 बच जगव ॥१७॥ बापुं अनिधिन अल बाई, ल्यापुं एकमां लुपे
 संभाई । ए बावे माने जल पराज, कृमिभोजन बाधनी ल्यागे ॥१८॥
 काम लहव जोजव जेमां जेन, भगा कृमिगा जमां अलव । जेमां
 बापी कीट लवरावे, हई मार मुने लवरावे ॥१९॥ कहें बाव करनो
 नुं बाणी, जयना दहने सुडा जाणो । जेनो भाखां बयां दुधव बाव,
 हव मुने भोगव नुं जाय ॥२०॥ मुल सरव मयुछे मरी, ल्यापुं एकमां
 दूध वसटी । राम दिवस रोमाने रोमां, दिव जागे बडू दूध बांनो
 ॥२१॥ एव हई दूध दूध लारे, केक कप बीने काहे बांर । ल्यापी माने
 लहवा मोहार, जमां दूधमणां बहि बांर ॥२२॥ जेह बावे बहे जमां
 जीव, लेह बाव कहें लवनेव । मरे नरगर्जां काम बीधां, जेने लवे
 दूध बहु बीधां ॥२३॥ जेने आ मोक विप्रमां बच, बांधां सुवर्णा-
 दिहलव । बली कलवमे आवनकाळ, बांर हेन बीजानुं लहाळ ॥२४॥
 जनुं जेनुं जेनुं झरीझोटी, ल्यागे नरकर नजर लोटी । बापी पोमाना
 मुलव काज, बरे दगा बहु दगाकाज ॥२५॥ जेने माने लहवा मरके,
 जमां हव दूध बाणी धरके । नावे मोहमाजमियो लानी, जेने
 मोहे लवा कर ठानी ॥२६॥ काहे लवमणी रंगो लानी, रमे बांरना

ગુરુ એ જાણી । ભલે કવિ મુનિનો ન મન, તેનો કેદિ ન પાપ જમન
 ॥૩૩॥ ભોટા ભોટા મળા નમ કપી, ત્યારપછી છે ભોટી એ મપી । નમ
 ભોગથી દુઃખ વિકર્મી, ત્યાંથી કારી માન્ય નમમુર્મી ॥૩૮॥ જે પાપે ન
 નરકમાં પડે, કર્યો કર્મ તે કેમ ન મહે । કામવશ પડેને કુકર્મી, કરે
 અર્થ નર અર્થમી ॥૩૯॥ આ ભોકે અગમ્ય પરી વાર, પાપી તેનું
 કરે અગમિવાર । અપવા અગમ્ય નર્મો પુરુષ, કરે મારીમગ કામવશ
 ॥૪૦॥ તેહ પુરુષ એ તેહ માર, પામે નરકમાં દુઃખ અપાર । નિર્વા
 પ્રિયા કરે ભોરાનકી, અતિ તપાવેછે તેહ પાપી ॥૪૧॥ તેનું કલ તેવારે
 વહુવાર, વહુવારની વાર હજાર । તેમ ભોરાનો પુરુષ તપાવી, વલ જ-
 રાવ મારીને ભાવી ॥૪૨॥ મારી ત્રિભુવે વિનવે કે સ્વરજો, તે નર ભત્રી
 જન્મ કર્યા કરજો । નિર્વા પામજો તેનું કલ, ભરો કવાર વાજો નર
 ભજ ॥૪૩॥ જેને જોઈ મળે પરવારી, પડે કામાનુર મુર મારી । તે
 નર જન્મોજન્મ આંધલો, પાપ જાવ જન્મ સપજો ॥૪૪॥ કરી જે
 જન્મ વિનવે મારી, વિવરસુખે ન મેલે વિમારી । તે નર અપરોગમાં
 ભવાવ, નરું વિનવ્યાનું કલ પાવ ॥૪૫॥ જે નર સ્વર્ગે પરવારી જન,
 પાવ કોરિયો તેને પ્રસન । જન્મ જન્મોજન્મ દુઃખ પામી, ભોગે આપ
 રદાને દગમી ॥૪૬॥ એ પ્રમાણે યોગિનાનું જાણો, મજે કલ સમ વા-
 ભાણો । મળી મર્યોદ મહાપ્રમુદની, તેને કર્યાંથી મજે સુખ કેરી ॥૪૭॥
 એજાં ભીષાંછે પૂરજ આર્તા, તેનો મુરજો મહિ ત્યારાંભ્યારાં । કરી આ-
 ભ્યોછે પુત્રી કમાણી, જમપુરનું દુઃખ ગુરુ જાણી ॥૪૮॥ જન્મ નર મારી
 પાવ દેરાન, જેના વિવર સાધે વાંચ્યા પાન । જન્મ દુઃખ પામે દોષ
 આપ, જેને કર્યાંછે પૂરજ પાવ ॥૪૯॥ તેની વાન રહી વહુવિવ, છેજો
 જન્મ પુરાણે પ્રસિદ્ધ । રહી નિવૃત્તાનંદે એ રહી, સત્ય માનવ્યો મુટી
 એ મપી ॥૫૦॥ કહ્યું ॥૨૩॥

વૃત્તાવો—જહ નરકપી વિમર્યો, વહુ વરવ રહી વારે । ત્યારપછી
 દુઃખ પામજો, તે કહું કરી વિમાર ॥૨॥ વહુકંટક શાન્મલી, નામે
 નરક નિશાન । જેહ વાંચે પાપી વર, વહું ભો સુજો રહે કાવ ॥૩॥
 પાપી વરવિવ વશુઆદિ, કરે કામવશ પ્રસન । જહ વાંચે વરલોકમાં,
 પામે તે દુઃખ જમન ॥૪॥ સ્વર્ગના જો મુખમાર, કર્યો થઈનો તે ભા-
 વ । તેની ઉપર દુઃખ જમના, કરેછે અનિશય કોવ ॥૫॥ સમું કહેતા

ભર સરિયા ને ભેગેરે । મારે મુગને કરે સકાઝરે, જેની સમ્યગ્ગાએ
 પાણી માગરે ॥૬૨॥ તેહ મરી અમનુર આપરે, વહે પ્રાણરોષ વરક
 માંગરે । તેનું કિંકર કરી નિજાગરે, રોમરોમ વેધે મારી માગરે
 ॥૬૩॥ છેડી માલેછે વાપિત્રી છાતીરે, શામે પીઠા કહી મપી જાતી-
 રે । જોઈજોઈ શરીરના દાહરે, વછી રહે કુલ્લ કંગાલરે ॥૬૪॥ વચ્ચી
 આ ભોકે પુલ્લક હંમેરે, હંમસપ જગત આરબેરે । મારે વશુ પ જગત
 માંગરે, ને મરી વૈજામન આપરે ॥૬૫॥ જાને અમદૂન ગતે ઝોરેરે,
 મારાં વશુપેઠે ને વહોરેરે । કાહે કાઠીગલ ને કુકર્મોરે, એ કાંઈ ફે
 યાં વગના અપર્મોરે ॥૬૬॥ પોતા મુલ્યમાલ દુઃખ મોડુરે, વાંતી નિ-
 પી બેઠી વાવ પોડુરે । તેનો મોગવે આપમે વારે, મહુ વિશ્વે જા-
 નો નિરધારે ॥૬૭॥ વચ્ચી પોતાના વાવ પ્રમાપેરે, વહે તાનામહ
 માંગ આપેરે । તાનામહનું દુઃખ મપારે, કહું કાંઈક ને નિરધારે
 ॥૬૮॥ આ ભોકે જળે વળવા પુલવરે, આપે વાપી વહી કામવશરે ।
 પોતાના વળની એ મારેરે, વાપી નેનું કરે વ્યવિધારે ॥૬૯॥ તેહ વ-
 હે અમદૂન ત્યાંહિરે, માલેછે વીંપત્રી મરી માંહિરે । મારી મુદગર ધન-
 ક માંગર, વાપી ઝીવને વીંડે ત્યા વાપરે ॥૭૦॥ આપે ઉચકા અનિ
 બોકારીરે, મોય વિશ્વાસે મારીમારીરે । દિવે રૂંદ એવ દિવરાતરે,
 શામે પીઠા વાળી વશુમાતરે ॥૭૧॥ વચ્ચી આપ વાપે વાપી જનરે, વહે-
 છે ને મારમેવાદનરે । મારમેવાદનનું એ દુ ખરે, તેનો કહું જાવ ક-
 હિ મુલરે ॥૭૨॥ એહ વાપે વહે વહ માંહિરે, તેહ માંવજગ્યા કહું મા-
 હિર । કરે પોતી મુલ વચ્ચી આગરે, વાહે તામ પુર વન જાગરે
 ॥૭૩॥ દિવે સેર મુદે તામ માપેરે, તપો કરે વાપી જનપેરે । તપા
 કુકર્મના કરનારે, હોળ રાજા કે રાજાના વાકરે ॥૭૪॥ ને મરી અ-
 મનુરિમાં આપરે, તેને જમના દૂન મોંહી ભાપરે । ભાન માનમો ને
 વિષા વચ્ચીરે, પુંપી ભાપડે વાપીન મચ્ચીરે ॥૭૫॥ વજમરીન્વી છે એ-
 ની દાહોરે, તોહે તન વાહે તેને રાજોરે । કાળ મુકાવે મહાદૂ ન
 માંધીર, જેને માપી કામ માવી મપીર ॥૭૬॥ હોળ માપી વાનના
 કેવારારે, તેનો તને તામના મહિ મારારે । વચ્ચી વાપીનો કી ન-
 વાગરે, માલે અવિત્રી વરકમાં તામરે ॥૭૭॥ અવિત્રીનું દુઃખ છે
 અલેખરે, તેનો મોગવો રાઈ રેખરે । તેમાં કરમે મહિ કાઢ માપરે,

હેતો દુઃખ ઝાઝાં ઝેલાં વાપરે ॥૩૮॥ જેહ પૂરે મુઠી સામ્ય જનરે, લોલે
 અમ્ય લેનાં દેનાં વચરે । જાપી શામ મે લોલે અમ્યરે, જાપી પાવચર
 એની ધમ્યરે ॥૩૯॥ વહી એ અધિવીધી વાચરે, વાપીને કોણ વચ-
 નો રાચરે । અધિવી વાચે વર્ચન આચરે, એવો વાચ વીર વચાચરે
 ॥૪૦॥ મેઝાં વંચા વચ વીચું ફીચરે, જમ વાચે રિકર કડી તીચ-
 રે । જાન ઝોજન વંચો છે વહરે, મેઝે વાચેથી વાચે છે મેહરે ॥૪૧॥
 દિવે ભરંજ મહિ અચ એમરિ, જગાં વચરમ વાચા મેમરિ । વાચ ભ-
 વચન કટકા મચરે, ભોચ મરે મહિ વાપી જનરે ॥૪૨॥ જમ અમ્ય-
 ના લોચવાચરે, મરે દુઃખ અપરમવાચરે । વહી વિચ વિચની જે વચ-
 નીરે, કરે વચાચે વાચ વાચનીરે ॥૪૩॥ વહી વિચ વિચા વર્ચ અ-
 મ્યરે, કરે જનરિને સુગવાચરે । જાપી વેદવાચિ વચાચે વચીરે, એ
 વિચે છે મોચવદિ વચીરે ॥૪૪॥ મે વાચે વ ઝીવ વિવાચરે, વહે જનક
 વાચે અવવાચરે । જગારે વિચવાચિ જાણે વર્ચરે, જાવ અમગી વાપી
 વર્ચરે ॥૪૫॥ મેની અમગુન જાની દવાચીરે, વાવ મોહરમ મેઝે લાચી
 રે । મેહ વુચે કરે જાવજાગરે, મુચ વચાચે કડી જાણ જાવરે ॥૪૬॥
 વહી ફીગાં અવચ મર ઝોટોરે, વાચેકડી માચે છે હું ઝોટોરે । જે કોઈ
 જનક ભવ વિચા વર્ચરે, મોટા જાચમ વાવ જાચર્ચરે ॥૪૭॥ મેની
 ગણની મહિ વહું વર્ચીરે, એવો અધિવાની વચર્ચીરે । મધુધી જાચે
 વોચાચે મરમરે । લીજાચે લો જાણે છે મરમરે ॥૪૮॥ મેનુ કરે અ-
 વમાન અધિરે, મે કરે જાવજર્ચે મળીરે । જેનું માનું મે વંચા છે વચ-
 રે, માચે વાચ વચો મેઝાં ઝમરે ॥૪૯॥ જગાં અમગીર્ચાં એ દુઃખરે,
 વાચે વાચી વચુધી વિમ્યરે । માચા મંચની કળિય મ વાચીરે, જગો
 અમ્ય મગ અધિવાચીરે ॥૫૦॥ વહી અવાગી મરની રીનરે, મોટા-
 માચ છે ભી મનીનરે । જેનું મનું અનરમા વેચરે, મેનું માચાચાં મચ વ
 વેચરે ॥૫૧॥ કહો કેમ વાગ વહ મુચીરે, માચી વાચ મ માચે મચ-
 મુચીરે । જે ઝીવજા વચમ મચેહીરે, જાવજા કાનુ મરિયા મેહીરે ॥૫૨॥
 મેહ વાચે વહે જનક મરિરે, જ મચે વચાચ વચાચે વર્ચરે । જોગ મ-
 ચાચુ લો મચમ મચરે, માચે અનમચાચુને વચમરે ॥૫૩॥ વાચ દેવની
 છે મચો વેચરે, વાચેવાચે કેટલુંક વેચરે । કહે વિષ્ણુવાચે કેટલુંક,
 આયું સુચિ વેચો લો છે અચરે ॥૫૪॥ કહયું ॥૧૬॥

દુર્ગાનો—વહી બચાવી ઝીવને, મુએન બચાવી કાચ । બચવગમી
 બાચના, વગાંધી સુખ મે વિચાચ ॥૧૭॥ હોરા મુંદા ભાષા ભરા, વાંચે
 કી વંચુરાનના । વગો રેક મેચો વિચને, વહો કાંઈ રહે યના ॥૧૮॥
 મુનો મધુ આ ભોલમી, કરે મર મારી મહી વાચ । કાચી ઝેરવ રેવ
 નાચમી, એએ મર વધુ મારી આચ ॥૧૯॥ માંચ ભાઈ વધુ મનુષ્યનું,
 વાચ મર મારી મયજ । મેહ આચ અમૂળીય, વહે રમોગજમોઝવ
 ॥૨૦॥ વાગો મર વધુ બચાવી, ભાં રાજમના મજાચાચ । એમ ભાપુંનું
 માંચ વહનું, મેચ મેનું વહન ભાચ ॥૨૧॥ એમ વ મરવાળીય, વનું વનું
 વચ્ચ મે માચ । મેમનું મેચ રાજમ કરે, ભાઈ માંચ કી મોહીવાચ
 ॥૨૨॥ વેગાઈ—વહી આ ભોલમી બચાવે, કરે વાચ ન કરે વાગાંધી-
 રે । જાહે વાચન ઝીવવાએ જનરે, જાળી જાનિ વિચાચ મવરે ॥૨૩॥
 વચા જવ નાચના ઝીવ એહરે, જાહે ઝીવના જાચારે મેહરે । મેને શુચ
 કે મુચમી કાંચીરે, મેને કરીને વાગો વિચાચીરે ॥૨૪॥ વહી મી અમ-
 પુર જાચરે, મેને અમદુન પ્રોચિને જાચરે । જાહે દુઃખ જાહે અજ વાળી-
 રે, જાહે મુરજા વધાચ વાળીરે ॥૨૫॥ વહે દુષ્ટિ વધર જાચરે, જાહે
 મંચારે વોનાર્ધા પાચરે । જાળો વગાંધી રમ જાચાં કીચારે, વગાંધી એવ
 મેને દુઃખ હીચારે ॥૨૬॥ વચ કહી વાંચારેએ મેનરે, વહી વહે મુચિય
 જાચેનરે । વગો જાળી જાહે વળો જાચરે, મોહ જાચવાચાં રમ વરે
 ॥૨૭॥ મેનો મોહીમોહી નવ જાચરે, વાળી પીઠાચ વાળ ન જાચરે । વચ
 વધુ જાને દુઃખ ધોગવેરે, મોચા કહકુહ વધાચવેરે ॥૨૮॥ વાચ અમ
 મચન દુઃખનોરે, મહિ મચમેજા ભાં સુખનોરે । વહી આ ભોલે મર એ
 નીચારે, ભાચાચ એ મરના મરિચારે ॥૨૯॥ એમ મેને દિવ વધુ દુઃખરે,
 એધી ન હોય કોઈને સુખરે । વહી મી અમપુર જાચરે, વહે મરજુહ
 મરજ મંચરે ॥૩૦॥ મુનો આઈ ન મરકની વાચરે, મુખ એનું વાંચ
 જા માચર । મરિન મરજકનાં મરજારે, જાનું વાળી પ્રાણીવના કાચરે
 ॥૩૧॥ જાચ જાચ જાચ વચ કરે, વચ વગુજ વહાચકાં મરેરે । નીચી
 કાહો દિમે દુઃખકાંઈરે, મવા જનુ ન મરકની મરિરે ॥૩૨॥ વચ જા-
 ચાચવાચાં મરેરે, મને મહી જાચ જનુ મેરેરે । વામે પીઠા જાનિ
 નિચાં જાચીરે, જાહે વરજાં રમ વિચાચીર ॥૩૩॥ વહી આ ભોલમી
 એ બચામીરે, દિવે વરને દુઃખ દયા જાચીર । જાચા કોઠના મુકા

અંધારીરે, લીન ખોલ જેવાં નમ ખારીરે ॥૨૮॥ વર દાસ્યાદિ ત્રીવ
 રથીરે, મુંદ આપ પુમ ભાં કુદિરે । વણી ન વાપી વરનોદ વારીરે,
 પહે અવરોધને હરામીરે ॥૨૯॥ કદ મહિન મહિન પુમારેરે, રોષી
 પહે ભયે રોષ વાંરે । ફાં ગાં ત્રીવે કર્તા વાવ જેમરે, દિવે દંદ ભાં
 નેમનો નેમરે ॥૩૦॥ મથી અધિક ખોલું કરનારે, રહે છે મનુષ્ય હરથી
 કરનારે । મથી કરનો વ વર અંધારીરે, દુષ્ણ નિપેટે વૃક્ષથી ઝો
 ખારીરે ॥૩૧॥ વણી જા નોકે અંધારી કરે, વાંપી વેગા છે આખમ
 વરે । જાએ જાંગલે અનિધિ મારે, અધ્યાત્મ અલ કલ કારે ॥૩૨॥
 નેનું ખોલ કરી નમકારે, કરે કરવી રહિ કરાકારે । અલ અલ
 અરાધ ન ખાંરે, ભાનું ખોલ કરીને મનારે ॥૩૩॥ વણી રનારે વાં
 વાપી વૃક્ષરે, વહે વરકે વામ વર્માવરે । નિર્વા વલ જેવાં વાંચકારિ,
 મીલ રૂંદ વર જે રીમાકારિ ॥૩૪॥ જાની વણે જાની વાંચો વાંચોરે,
 કાલી નિપેટે વાપીની અંધારે । રોષા કાલી નિપે દિવે મારે, નેને
 વાંચે રંધિરવારે ॥૩૫॥ નેને વિગ્રાવ મુલ વાપીરે, રહે દુષ્ણે
 રહે રેલ વીરે । વમ દિવે રેલ અવારે, મહે વર્તા વાવ કરનારે
 ॥૩૬॥ ભાં સુદ વરમન વારીરે, કર્તા વાવ રાખી મહિ ભારીરે ।
 આખ્યા શત્રુદ નેના ભામરારે, જેમ જાંએ વમ વહી વરારે ॥૩૭॥
 વણી જા નોકે કરી અંધારે, વહુ વાંએ કરી મેઝનું મરેરે । વાંએ વમ
 વાંએ અવિમારે, જાંએ મહિ કોવ મુલ સમાવરે ॥૩૮॥ વમમહે વાંએ
 વાંકાં વેવરે, વાંઓ દુષ્ણને દુષ્ણેકરે । વમ વરવનું વરવરો વાંઓ,
 રાંએ અલ રાજા વોરવોરે ॥૩૯॥ મેઝનું વમ અધના સમાવરે, વાંપું
 નેમાંથી કોલી દાવરે । અધ્યાત્મ નિપેટે કનોઈરે, નેને અર્થે વામ્યા
 દામ કોરિ ॥૪૦॥ મેઝનું વમ રેવલ કરી વાવરે, ને ન વાંપું ન
 વાંપું આપરે । વણી વમ નમ નની મેરે, જાવ અમીમાંદિ વરે
 ॥૪૧॥ નેને વાંએ મુનિમુલ વાંએરે, વાંએ દુષ્ણ વાપી વહુ વરેરે ।
 અમનુસ હરત્રીની પકારે, વનું નમ વીવી વહુ મેઝરે ॥૪૨॥ વીવી
 વામરી ભોગ રાંવેરે, મુકા મહિનો વાં ત્રીવરે । મર્થે મોંચનો
 નામ રેવારીરે, વલ રાંવે વીનો વાંએ કારીરે ॥૪૩॥ વમ વહુવિધિ
 આંપેરે દુષ્ણરે, મેહ ન વહુવાવ વાં મુલરે । મુખી મર્થે વુગાંએ અવો-
 વરે, વલ વરવ વમ અધાવિચારે ॥૪૪॥ વહુ વિના વીજા છે અવારે,

સોળસો જે હજારે હજારે । વાપી જીવને વીરલા કાઝે, ધર્મરાયને
 રામયા મહારાજે ॥૧૫॥ જેને જેવી કરી છે કમાણી, તેને ભોગવાયે
 તેવી જાણીરે । અંધધર્મીને દક્ષિણ દારે, વરુદ અગણિત છે અપારે ॥૧૬॥
 જેને જેવાં કર્યાં હોય વાપરે, તેને વરુદ વહે માળી આપરે ।
 વહે સર્વે વરુદે અગમીર, હોય મરવા મારી વિકર્ષીરે ॥૧૭॥ મધી
 વાન મુઝી નહ જાણારે । મરવ માપી પુરાણે પ્રમાણારે, તેને સર્વે કરે
 છે વધાવરે, હાન પુણ્ય જન કરેવાપરે ॥૧૮॥ નહ દુઃખને દાઝવા
 કાઝરે, કરે વધાવ રુદ્ર ને રાઝરે । વળ વાપીઓ મગ વહેછેરે, તેને
 કરી વરુદમાં વહેછેરે ॥૧૯॥ જોટી રિઝાવા દેખાદવારે, છે આ
 જગમાં અપારે । તેના મંગલે મધી નજનારે, હાડ થઈ મધી હરિ
 નજનારે ॥૨૦॥ જાણ વાણે કરી વરુદ નહરે, ભાગવે છે અનુકમે
 તેરે । તેમ ધર્મ અનુકમે જીવરે, જાણ ભગોદિ લોકે સરેરે ॥૨૧॥
 કેટલાક વરુદે મધી નિસરેરે, કેટલાક વરુદમાં વહેરે । વળ કેટલે ભ-
 ધી વહેછેરે, કેટલે ભગોદિ લોકે વહેછેરે ॥૨૨॥ નમ કાળાં વણે વ-
 રુદ વાપરે, તેમ કરે ધોરાડીમાં વાપરે । નમ રત્ની રચો છે અપારો-
 રે, પ્રભુ મરયા વિના છે વધારો ॥૨૩॥ મજો હરિ નજી વીજી વા-
 નરે, તો રહે માંધી જમવાનરે । પ્રભુ મરયા વિના વનો વારે, મ-
 થી આવતો જાણો વિચારરે ॥૨૪॥ માયા સંભવો મંગ કરીનેરે,
 મજો ભાણે કરીને હરિનેરે । જો કોઈ દુષ્ટો વ દાઝવા દુખરે, રહો
 થીહરિને સનમુખરે ॥૨૫॥ જ વ દુષ્ટ કર્યાં કરીકર્ષીરે, તનો હરિ-
 જમવર મર્ષીરે । મારે હરિજન સહુ વાજારે, વીર અમુગીમાંહિ
 જાજારે ॥૨૬॥ મોરે મોટામોટા જો વિચારીરે, વળા મળ પ્રમુગીના
 મારીરે । રાજ સાજ સુખ ને સર્વાનરે, નજી મરયા પ્રભુ પ્રાણવનરે ॥૨૭॥
 તેનો વ દુઃખ દાઝવા કાઝરે, મેળ્યો સર્વ મુખનો સમાઝરે ।
 સુખ મુકીને દુઃખને મેલુરે, તેનો મ મને કોઈને વગર ॥૨૮॥ વળ જ-
 મુગીનાં દુઃખ જાણીરે, ભરી પ્રવીણ મનમાં જાણીરે । મેવ મેલી હી-
 ધો વ મારગરે, વહી સુખમારમે અર્પાં વગરે ॥૨૯॥ મારે સહુને જોતું
 તપાહીરે, મધી આગલ જન ને દર્શીરે । કરે નિષ્કલ્પાનંદ નિરખા-
 રે, કરવો સહુને વનો વિચારરે ॥૩૦॥ કહ્યું ॥૩૧॥

પૂર્ણાવશે—હવે સુનો સહુ શુભમતિ, કહું કથા સુર સાર । મગદ

મનુ માયા વિના, પામે પ્રાણી દુઃખ અપાર ॥૨૧॥ મહે દુઃખ મોઢે
કાંદેશી, ઓગલે તરક અગણિત । પછી પામે પોગણિય, મુનો મનુ
કહું તેની રીત ॥૨૨॥ પોગણી રાહી દુઃખની, છે જનિ જનોન અમાય ।
એમાં ઝીવ જુઝવા, પામે છે પરિભાવ ॥૨૩॥ એને માથે તદ દુઃખ છે, તે
નથી સુખી ભગાર । કોણ વાચા ખોટા કહિયે, કોણ મુખવન ને
ગમાર ॥૨૪॥ કોણ રંક રાગા કહિયે, કોણ ખીમન ને કાહુકાર । એને
માથે જન્મ મરણ છે, તેનો સર્વે નકજ ફાર ॥૨૫॥ કોણ ઝોળી જનિ
કહિયે, કોણ સ્વાર્ગી ભવમી નેહ । પોગણીનું મહ પુકિતું, તો અમથો
ક્રિષ્ણ વદ ॥૨૬॥ દાગો ક્રિયો કોણ જાણિયે, કોણ મની ને શુરવીર ।
દાના દીવ કેને કહિયે, એને તદ દુઃખ છે કિર ॥૨૭॥ એહ કહ કહે-
વાય મહિ, ઝિદ્દાપી ઝરર । વધુ વારે ભાવપયાં, વારે દુઃખ અનુર
॥૨૮॥ અંદજ ઝટિજ એવજ અગમુજ, ભરી વ વારે ભાવ । નકવીજ
લાભ વદ વદમાં, નેહ વિંદ વરે પરિભાવ ॥૨૯॥ કિર્વાન સુખી કિ-
ર્વાન દુઃખી, તવ મહે પ્રિથિય ભાવ । શરીરપારી સુખી મહિ, મદા
રહે શિર સંભાવ ॥૩૦॥ કોણ — શુભાશુભ કર્મ અનુમાર, પામ ઝીવ
મનુ અવનાર । તવ પોગણી ભાણા છે વાર, વરે તેમાં જુઝવા અવનાર
॥૩૧॥ અંદજ ભાવપયા એ અવનાર, તેનો કહેનાં તે ન આંધવાર । મુખ
પોરું ને દુઃખ અભાવ, વર્ષા વરષાં તવ અભાવ ॥૩૨॥ જલજનુ જલજ
કહેવાય, તેના દુઃખનો ધાદ ન ભાવ । મગ્ગ કલ્પ કલ્પના કાનગી,
વીત્રી મનુ જાની ન જાય વાળી ॥૩૩॥ કીટી મકોટી પોંઝાં મગોઝાં,
આખી ઘણિયર દિંદહાં પોંઝાં । અમર તમર આદિ અણિયે, વ વળ
અંદજમાંવ મણિયે ॥૩૪॥ તદ આદિ એ જનુ અપાર, મરે વરે ત્યાં મે
અવનાર । મુખ મહિ મહિ દુઃખ સદે, તિયે કહ પામે તિયોં મર ॥૩૫॥
હીન રક્ષા વઝી તનપ્રામ, હર્ષ શોક મહે મુખ વ્યામ । આપી
ભવજો દુઃખ આપે, વોને વળ તિવંદને સંભાવે ॥૩૬॥ જમ મુખ દુઃખ
સહેનાં અપાર, જાય જન્મ માલ અણિયાર । ત્યારે જલજનુ જન્મ રહે,
સત્ત્વ કમું છે સંગ સપજે ॥૩૭॥ વઝી કર્મ અનુમારે વદ, યાળી પામેને
વંચીના દેહ । મહે જળ કાલનાં તે દુઃખ, વલ વલ પામ મહિ મુખ
॥૩૮॥ મહે અમોષ મેપવી ધાર, હીન રક્ષાનું દુઃખ અપાર । મુખ
વ્યામમાં વીદાય મનુ, હર્ષ પોંકમાં અનુર સદુ ॥૩૯॥ વળ દેશ

તાપ્ય થશે રેહ, ત્યારે અંદગ્રથી મુક્તાવ વહ । અગિયાર રૂકા ૧૬ કહ્યા,
 ભગ્ની વૃક્ષવિજા તાપ્ય થયા ॥૨૦॥ એક અંદગ્ર ત્યાગ્યનાં જાણો, સત્ય
 વાત સદુ પરમાણો । રત્નિજમાં થશે અવનાર, કહું ભાંજાંને ને નિરવાર
 ॥૨૧॥ ભરાં ત્યાગ્ય વારેનાં જે દુઃખ, વામે મનુષી છે જે વિમુખ ।
 ધાખી જાય વાચવનાં, વામે ત્યાગ્યનાં રેહ જાયે ॥૨૨॥ જાણ વાંદ
 નાં થશે કારીર, કૈક અવનગી રહે તિર । વજ્રે મઝે કુટારે કવાય,
 મિચ્યા વિના મનુષી મુક્તાવ ॥૨૩॥ કીન વચ્ચ સુખ દુઃખ મહે,
 જાયે જાય મહિ તિર રહે । વચ વેલી મુચ્છ ગિરિ મૂળ, વાચ અગ્રિથી
 અગિર મરણ ॥૨૪॥ એમ વૃક્ષવિજા તાપ્ય વાર, વામે રત્નિજમાં અવ-
 નાર । એમ ભેનાં જન્મ પૂરા વાચ, ત્યારે ત્યાગ્ય રેહથી મુક્તાવ ॥૨૫॥
 વળી ભેદગ્ર ત્યાગ્યે કારીર, થશે અમાથી ઝીવ અગિર । કર્ણ કર્મે
 વડે ભેને વજા, થશે તવ દુઃખ કીર અવજા ॥૨૬॥ વાંચક વાંચક સુ
 સુવા સવા, ગિગોલી રેનાં રહે વંચા । ઘોંલો અવગ્ર વનાંવાદવિયા,
 વૃક્ષો જાગ્યો પુરાઈ મિચવિયા ॥૨૭॥ એક રેહમાહિ મહિ સુખ, વામે
 રીડા મનુષા વિમુખ, । મુલાવળી શું વરકે જાય, દનો ઝીવનાં છે
 મરકમાવ ॥૨૮॥ એમ મહનાં સુખ દુઃખ શિક્ષા, રીને જન્મ તાપ્ય
 વૃક્ષવિજા । ત્યાગ્યથી રહે દુઃખ અવાર, વળી ભેદગ્રથી કારે વાર ॥૨૯॥
 વળી જરાગ્ર ત્યાગ્યમાં જેહ, ઝીવ વરે છે સુમુષાં રેહ । ત્રિજકર્મે વંધે
 વંચાણો, થર વજ્રના જન્મને જાણો ॥૩૦॥ સુખ મહિ ને મકર ધનો,
 કમ્પો મ જાય મુખથી ભેનનો । વહે વરવજા મે વાદાવ, વજ્રે મઝે વાંધી
 થાને વાચ ॥૩૧॥ ઝોહે ઝોહે વાંધે ભેન વજ્રે, જગાંને લગાંને વાચ
 સપડે । જાયે ત્યાગ્ય રીવાંને તો જાય, મહિનો વાંધો વાંધો ભે સુ-
 કાવ ॥૩૨॥ વરમગથી જાગનો કરે, વાળી મ વિદે વાંધો વજા થરે ।
 કૈક ત્રીને રચાં છે વંચાઈ, અહોવિજા કીચવિજા વાઈ ॥૩૩॥ એમ જાનાં
 મોટાં વજ્ર વાળી, મહે દુઃખ સુખ નિયો જાળી । સતર તાપ્ય વાર
 તવ વારે, પૂરે વજ્રનાં જન્મથી ત્યારે ॥૩૪॥ એક દુઃખ જરાગ્રનાં
 વજા, કહું વાંધાં જ કહેવાનાં રચાં । વારે ત્યાગ્યનાં દુઃખ કહું વળી,
 જે છે ઝીવ જાગ્યો છે જાગવી ॥૩૫॥ વળી કર્મજનુસારે એક, વામે
 યોદ તાપ્ય અનુપવના રેહ । ભેનાં વચ અજ મકાર, સુનો સદુ કહું
 નિરવાર ॥૩૬॥ કવિ મોહ સિસચોળાં કહિયે, રીડ મેં જન્મજાનનાં

कहिये । गहलदेगां बुरहमनां ननु, अष्टमं नन मे अनुदयननु ॥३७॥
 तेमां वणछे बहु प्रकार, सर्व मरणा नहि अवतार । आव जीव कसाइ
 कसार, वागाधि काशिया मरलीमर ॥३८॥ महा मेरुछ मीचन
 जे देह, अनि वाचमय नन मेह । गह मीचन आर पृथ नन, तेने न
 वाच मोक्षनुं जनन ॥३९॥ कवि भादि कथां नन मान, तेमानो नहि
 मोक्षनी वान । अष्टमं देह अनुदयनुं का के, मेह वन ओ वार्थनुं आवे
 ॥४०॥ न मरे अर्थ न वाच कल्याण, वाणी चोराही जे वार मान ।
 अपवा आवे ओ वलन नन, मने कुसंग नो मुक्तगादव ॥४१॥ देह
 काछ किया व्याव जेह, जाम्ब दीभा संन नन मेह । गह अवच्छा
 होय ओ अष्ट, आवे आ मोर परमोके कष्ट ॥४२॥ होय अवच्छा नो
 मरे काम, वाणी पावे भीदरिनुं वाच । गह अवच्छा ने जनमन, गह
 अवच्छा ने कहिये कुसंग ॥४३॥ जनमन करी मरे कात्र, कुसंग
 करी भरव समात्र । जेने कुल वर्ण वाडो जेने, हसनां दुर्ग नवन
 कुसंगे ॥४४॥ जेने कुल कथां सर्वे कपी, तेनो सो वाचके कुसंगपी ।
 कुसंग के कारण दुःखनुं, जनमन के कारण सुखनुं ॥४५॥ कुसंगनो
 मग सह त्यागी, सर्व हरिने जतो सुभागी । कुसंगनो वरडो मां
 कोई, जमपुरीनां दुःखने कोई ॥४६॥ कुसंगना वरपी नो वर, ना
 मरे अवमनुं मे वरपु । ज-म वरननो दुःख के जह, तेना कदा सु-
 जाण्यां मे लह ॥४७॥ मेह सां वरपु सोए संकर, केनुं आवे नहि के
 विकट । मे समायां बीनेछे माजीने, ननो अवमा रहेछे जाणीव ॥४८॥
 कहवा जेधो यपी एह समा, नन लवां दुःख आवी दुमा । तेनो जालेछे
 चोनानो जीव, कां जाकछे वरव हेनुं धाव ॥४९॥ गह समा छे अनि
 आकरो, अवयो न जाय छे न्यायनो । एह दुःख राजरा उपाय,
 करवो समझी सहने सराप ॥५०॥ नत्री कुसंग सममग करिव, ना
 करी अवकेरा न कहिये । कहिये वारेवारे दुं केरनुं, कायुं सहने
 चोनानुं जानुं ॥५१॥ सह जने आ कथा सां वत्री, करवा सममग स-
 र्वेने मल्ली । कह निरुत्तानंद निरधार, कहुं सर्व वाननु आ सार
 ॥५२॥ कहनुं ॥५३॥

पूराको—विविध आने वर्णपी, कथा कष्ट जीवनां जेह । मेह
 सां वल्ली अवने, सहनां ने कहे देह ॥१॥ जन्म आगुप्यमां एक

ही, पीटा वामेते पाणी जपार । एह दुखनी आगळे, सुख लगना
 जेवो समार ॥१॥ मनुष्य देहने मुकना, दुख तरन छे ए तैयार ।
 तेनो जपान अभागिया, कार करी नहि भर बार ॥२॥ माये बग-
 री मोनना, बाजठ बहिरिवा । पळेपळे रीन वमटे, पेन्ही मुबोने प्रमि-
 द ॥३॥ काळ मुचापण वे गरी, हुडपण वणसनु जाय । आज का-
 ल्यमां उठी चाली, महु विचारो मनमांय ॥४॥ पांथी अचावक
 चालना, सई वरनु आवज माथ । वणममइये विपलिनी, कीड भरी
 रच्यछो बाध ॥५॥ साचा समानम घोधीने, हाछो मायेधी ए जा-
 स । बरसे मने नहि मरे, वरण ने नभेवास ॥६॥ ये कहुं आ जी-
 वने, कुसंग छे दुःखरूप । कुसंग कहिये जेहने, कहुं तेहनु हवे स्व-
 रूप ॥७॥ बोचई—मोटो कुसंग ने निजदेह, जेमां जीवे बाप्योछे
 सनेह । एह अर्थे करनां अनर्थ, जीव लुपेछे जनम स्पर्ध ॥८॥ कुव
 कपड दगा ने घान, बाप देहसाक सर्वे घान । छळ बोरी हिंसा क-
 री हने, आप न्यारये वाप न मने ॥९॥ एहुं वाप मधी जगमांय,
 जे कोइ करीरमाक न थाप । अपारे पिंडलुख सामुं पेन्व, त्यारे हो-
 वमात्रने न देखे ॥१०॥ परत्रिय परपन लेपुं, मनलुख साक करे प-
 हुं । देहमाये सनेह छे जेने, नहि चर्म नियम साज तेने ॥११॥ देह-
 अनिमानी भर मारी, बाप एधी अनरथ मारी । जेने देहमांहि सु-
 ख माग्यां, करे वाप के प्रगट छायां ॥१२॥ पोताना पिंडना सुख-
 साक, करे वाप इजारे इजाक । जेणे करी जमपुर जबाब, तेनो न
 करे विचार कांय ॥१३॥ न लाथा सरिलुं तेह व्याप, न पीथा स-
 रिलुं बीये वाप । तेना देहना सुखने अर्थे, बाप जनि पणा ने अनर्थ
 ॥१४॥ जे अनर्थे जमपुरी जबाब, माटे मोटो कुसंग ए कहवाप ।
 तेहसाक तजबो मनेह, जाणी कुसंगरूप आ देह ॥१५॥ देह माये
 माने माई वाप, देह माये माने वर आप । देह माये माने भगि-
 नी ज्ञान, देह माये माने मान जान ॥१६॥ देह माये माने मृदु
 मेरी, देह माये माने बा'ला बेरी । देह माये माने माक ताक, दे-
 ह माये समन इजाक ॥१७॥ देहसाक शुभाशुभ वाप, तेनो दाप
 देखे नहि कांय । अंधधंध यह कर वाप, तेनो देहसाक सहुं जाप
 ॥१८॥ सर्वे नरके जावानो सामान, करे जेने देह अनिमान । माटे

सोगे कुसंग आ देह, लट्ठ मजबो जोगे मनेह ॥२०॥ लह बिना
 कुसंग छे अन्ध, कह लपल भाबजो जय । कुसंग मे कलमपनी
 केह, महर बाबरे मधुदो केह ॥२१॥ हरि मे हरिना अचमार, बागी मने
 पमारो देवार । भीकृष्ण जे मोलोकपति, जलसुख हाणक मुरति
 ॥२२॥ घरे जुगो जुगमा अचमार, केह जीवनी करवा उदार । बाग
 हाकिम बगुन बागी, रहें जुमार हरवा मुरारी ॥२३॥ बई इरज पर-
 वानु होम, हरे केह जीवनु अज्ञान । मेने लालीने भभागी जय, करे
 अन्धदेवनु अजय ॥२४॥ काह्नी मेरव जुन मे बीर, बागी मान बा-
 कनिषा पीर । मेने बलिदान देवा बहुपेर, मारी जीवने करे समर
 ॥२५॥ एवा बापिनी प्रनीति जावे, लोपचल जमपुरीमा जावे । जेने
 धनुष्यदेह आबी आपी, मेनो बाह माने बहि बागी ॥२६॥ कोईक
 कर्म करी कपान, माने मोझे जावानु देवान । कर्म करी साधे बाक
 छे, एव कर्मवा मुख गागछे ॥२७॥ परमेश्वरनो बेडा बाही काज, बा-
 लिक एवा नर छे बंहाज । एनो संग मे कुसंग कहवाय, मेने मने
 जमपुर जबाय ॥२८॥ कोईक भईननी ओख लई, करे कुकर्म बेगम
 बई । मेनी चारण भीकृष्णननु, करे मज जेव माने आगनु ॥२९॥
 एक प्रथम करी जमावे लोक, करे कर्म बर्म मर्म कोक । कर पाप पु-
 न्यपकी बाछे, मेमा निहोपनु देवादे ॥३०॥ एवा नर जे होम अ-
 भागी, जानी कुसंग मुकवा त्यागी । एनो संग न देवो लागवा, न
 छे जमपुरीमा आगवा ॥३१॥ कलिघात छे कुसंग धनु, मुणो अज
 आचरण नेहननु । मज जान्न मर्यादे मेनी, मजमने बरनेछे केनी
 ॥३२॥ बागी लजी निज कुसंगम, विषयमाद करेछे विकर्म । बडी
 गेट भरवा बान्हनी, करे अपर्म चर्मने छंडी ॥३३॥ बई अभागी नर
 बंहाज, करे कगवे जानिबिटाज । कोईक निज माना तुना मंग,
 करे अमिनी साधे मनमंग ॥३४॥ एवा बंध कलिमा छे बहु, मेमा
 मानी बेडा मोझ सह । मेनो सत्यज्ञान जुडा बाछे, मारे मर्म क-
 ल्याग के'बाछे ॥३५॥ मोटे एवो संग मे कुसंग, मेनो न देवो ला-
 गवा ईग । होम बर्म जममना बाप, मने एवो मंग मे प्रभाव ॥३६॥
 मजे बाप मान विष लाह, एव कुसंगपकी सी माह । एधी एह
 जमज जाय जाय, कुसंगभी कोटिकोदि हाण्य ॥३७॥ माटे कुसंग

કેવે ન કરવો, વાપરવ તાળી પરહરવો । एषा कुसंगने संगे रखा,
 તેનો સમ્બંધો રાશીમાં ગયા । ૩૮॥ વિષવિધ સઘા અમરંદ, બલી
 વરગો થી ભાળ્યમાં વંદ । वर्यो वीन संगे तो लगे नाच, तेनो कुसंगने
 પ્રભાવ ॥૩૯॥ કરજો ભરજો વારે એ ભાળવ, વરવો ભ્યાવર તંગમ તવ
 આપવ । महाकुसंगनी श्रोत्र मोटी, जेजे अन्य लेवा कोटिकोटी
 ॥४०॥ તેહમાઠ ને ઝોયું તથાસી, ચર્ષી આગમ્મ ભેલ ને હાંસી । त्या-
 તો ભરે માવાથી જો કાઝ, बहि रहे कपटीनी लाज । ४१॥ હેઠ-
 વાઠ્ઠક ફરિના દામ, તેનો રાખવો બહિ વિશ્વામ । एवे संगे श्रोत्र
 बर लाये, मावा सन होय निर्या जाये ॥४२॥ વશુવેડે ન રહેવું કં-
 વાર્દ, સત્ત્વ અસત્ત્વ બોલતવું ખાર્દ । एव कही कुसंगनी रीन, तेयुं
 કેદિ ન કરવી પ્રીત ॥४३॥ સાન તાન અગિની જે ખાર્દ, सुन दारा कुछ
 सगाई । हरि भजना वाहे जे संग, तेनो कहिये सर्व कुसंग
 ॥४४॥ દેવ શુદ્ધ અધ્યાત્મ વચેન, अन्नदाना मित्र सुन्दरेन । एव हरि
 भजना जो वारे, सपत्नी वायु लजी देवा लारे ॥४५॥ સનિર્ણ વંચિ-
 વર્ષ વરવથી, હેઠા અમલ્લ ભાગથી રથી । वीन कबीरा प्रमुना होही,
 एव जाये एवा बीजा कोही । ४६॥ તેનો રાખવો બહિ વિશ્વામ, जं-
 થી રહી જાવે હરિદામ । धूम्रवीपनि प्रधान वंदेन, तेवन होय कु-
 संगो भरेन ॥४७॥ હૈં કરો ને દવાથી રાખે, हरि भजना विषय
 बाधे । तेनो देन नाम लजी देयुं, जानी आसुर मनमां एयुं ॥४८॥
 એમ તેમ કરવો નિમાવ, वन एनो करवो भलाव । एवो कुसंग
 वषांनगी कहुं, केलां केलां ते पार न लहुं ॥४९॥ एवो कथां कु-
 संग ठेकाणां, रथां एनां नें थोडा लम्बाणां । जमपुरे नै जावा अ-
 मान, एव सह रहे जे सावधान ॥५०॥ માટે સત્ત્વ રહવું સદાય, बहि-
 तो पोवाहे जमपुरी भांग । हरिभक्तिमां वहावे भग, कहे विष्णु-
 लामेंद ए कुसंग ॥५१॥ અગ્ર ૧૮

વર્ણનો—સદ્ગુણિ સદ્ સંનિષ્ઠો, મેં કવું કુસંગનું રુવ । असत्य
 बधी यमां भयुं, जे तेमज ते लक्ष्म ॥१॥ વિષ વ્યાજ કેળીધથી,
 કરો સુખ વાસે કુલ । अनेक जुग बीया बीनरो, मोय तेमां तेना
 ते गुल ॥२॥ તેમ કૂલવની વરથી, प्राणी वामे दुःख अपार । तेनुं
 आश्रये बहि कहुं, निक्षय जानो निरधार ॥३॥ ચલી કણ મેં સન-

सगंधी, सटी जायते सहाय्य । कहं कथ हवे मेहनं, जेभी जीवने
जायते सुख ॥४॥ सोचई—सुखो सर्व हवे सर सा, कहं सम्मंगलं
कथ सार । अनि सहिमा जेना छे अपार, कहेना कोई पावे सहि
वार ॥५॥ सोच महेश मे सरसनी, गुण गाय जेना गणपनी । बळी
भीहरि भीमुखे करी, गाय सगना जहा भीहरि ॥६॥ सोधी जोगी
संगनी समान, नधी त्रिलोके वस्तु निदान । कल्पनक कामधेनु जे-
ह, शुद्ध चारसचिन्ताधनि लेह ॥७॥ वच निधि मिष्टि सर्वे सजी,
पह आदि ससृष्टि सयजी । सोधी जोगी प सर्वेनु सार, सुख जन्म
मे दुःख अपार ॥८॥ लेनो मनसस सोन सावे, जेना जहा निग-
न निग सावे । पना संग सहना सुखकारी, जेना हृदय रचा
पुरारि ॥९॥ शुभ गुणवा सद्य संग, लेनो सहिमा सोरो छे सम्-
न । परमारधी पुण्य पवित्र, वहि हाथुना सहना मित्र ॥१०॥ कहि-
ये दिनवा ह्यानु पने, क्षमा करवानो लज्जाव जेने । सर्वे जीवना
छे दिनकारी, हाँन उल्ल सहै दुःख आरी ॥११॥ केना गुणमा अ-
वगुण न सोने, हाँन लज्जाववाळा छे सोने । नधी हाथु जेन जगमा-
य, बळी सर्वेछे वच ईश्वार ॥१२॥ नधी केने उपर जेने बेर, मान
रहित मने अनि मेर । समर सहि सहनुं सहैव, परे बीजान नेम
मान हेतुं ॥१३॥ सत्यकथ सोने लागे धारी, एही वाणी सोनेछे बि-
चारी । काळ कोष सोव सोह जीनि, नधी कोष सरवर पीनि ॥१४॥
बळी देहसाहि अहंभुटि, पदारथ जे देहना सचंभी । नेमांभी अहंम-
जनने त्याग, लज्जामा रह अनुराग ॥१५॥ हवे रहिन ह्याना
अंहार, सदा पवित्र नितर मे वार । बळी देह इद्रिया हसनार,
सरन लज्जाव अनि उदार ॥१६॥ जीर्णोछे इद्रिया सर्वे जाणो, बळी
समाह रहिन प्रमाणो । सुख दुःख मान अपमान, हर्ष दोष नाम
बळी उपाव ॥१७॥ लेने करी पराजय पासी, भीरजनामा न जावे
नामी । कर्म इद्रियोनुं लपटपट, दामपुछे ज्ञानाद्रियोनुं ॥१८॥
निजधर्म अनुमारे आवे, लेने करीने देह निजव । ने बिना अंधक
पदारथ, न समझे जाणी अनय ॥१९॥ बळी बीजाने सोच करवा,
अनि अनुर अज्ञान हरवा । पावे पातावे आनमान, नेमां निजा
अनिधो अनूच ॥२०॥ यथायोग्य जीवनी हवर, करे उपकार बहुतर ।

कोय प्रकारनो भय नथी, नथी दरना कोईना दरथी ॥२१॥ अवेभा
 पदारथ कोयनी, नथी इच्छा सुखद सोयनी । नृणादिक जगमने रहि-
 न, सदा वनेछे भद्रासहित ॥२२॥ अनि इश्वर जगमावे पुन, नव
 करवा निष्ठा एवा पुन । न करे कोई प्रकारनुं वाप, त्यागे वाग आ-
 न्नकथा जाव ॥२३॥ एव विषयनी आसक्ति रली, आसक्ति अनि-
 वाद्या छे बली । सत्यासत्यना विवेक पुन, सदा सत्यादि केदि
 न भुनके ॥२४॥ सनशास्त्र सुंनवा जगमन, इह जन पापों जेजे मन ।
 बाही चोरी केदिये न करे, हेतवजुं पदं बरहरे ॥२५॥ जानी वाग
 कोईनी जो होय, बीजा जागज न करे सोय । जीनी निद्रा मे जी-
 त्यो आहार, एवा संग सदाय इश्वर । २६॥ जेहुं मजे पदारथ उपारे,
 सदा मनोच रहेछे न्यारे । निजधर्मदिये बुद्धि ठेरी, हिंसासहित वृ-
 त्ति जेहकरी ॥२७॥ पदारथनी कृपणा मे दाली, वाग पोमाने सुख
 दुःख बली । तेम पारहुं सुख दुःख जाणे, पोमाने पाप मे परमाणे
 ॥२८॥ सनशास्त्र पाठे जेनी नाज, ते न पाप आंचे अनि नाज ।
 न करे पोने पोमानां बलाज, न करे बीजानी निद्रा सुजाण ॥२९॥
 सत्यशास्त्रे कथा निष्काम, ब्रह्मचर्यव्रतधारी नाम । अप्र प्रकारे वा-
 छेछे एव, अपारथ जाणी निषां मेह ॥३०॥ एम निजम मुक्त छे ए
 जम, जेजे जीत्याछे सर्वे कामन । प्राणवायुने जीत्याछे जेजे, वीर
 भीहरि मांय छे मेजे ॥३१॥ भीहरिनां जे चरनकमल, मेनो इह आ-
 भय अचल । भीकृपणांनी भक्तिपरायण, सदा रहेछे द्विभरपण
 ॥३२॥ करे कृपणा अर्थे किपा सर्व, लजी मान सोटाई मे गर्व । भी-
 कृपणाभवनारचरित्र, हरने सुजे भवने पवित्र ॥३३॥ भवनारचरित्रनुं
 गाव, करे कीर्तनने मे निदान । कृपणमूर्तिनुं करेछे प्याव, मे पराव-
 न छे जेनुं नाव ॥३४॥ हरिभक्ति बिना कोई काळ, नथी मोना ए-
 वा छे दुपान । निज माराणने भजेछे, अन्य कामना सर्वे लजेछे
 ॥३५॥ एहां लभने मुक्त जे संग, सनपुदव के बाय भवत । एह जग-
 दि शुभ मुक्त जेह, हाय साचा सनमाहि मेह ॥३६॥ एवा सद्गुणे
 जे सपन्न, मेने कहिये साचा संगजन । एवा साचा संग होय निषां,
 होय मगर भीहरि निषां ॥३७॥ हरि होय निषां हरिजन, सनसंग-
 नी रीन बावन । कानो मजे हरि थरी नव, कानो मजे लंका मजपा

અન ॥૩૮॥ સનસંગ એ જાણે કહિયે, તેહ વિના કન્યાના ન જાહિ-
યે । કહી રીત એ સનસંગની, અધરથ જાની મધી ખણી ॥૩૯॥
સંત મહા વિરલે નિર્ધન, એવે પ્રગટ પ્રમુદ્ધ રીત । સાધના દરિયા
સુખમાં, રચા અવલ પવનપાવ ॥૪૦॥ દરિયામાં હરે કરે, કો-
રિ જીવના કન્યાના કરે । કુળચરણમાં માળ્યું ચિત્ત, લીજે રહી
મહિ જની રીત ॥૪૧॥ દયામસુખમાં રચા મમતા, તેણે મમત પગ
મમતા । અનુભવે અમલમાં પોતે, જાણે વિંદ પ્રકાશ મુનનોંધે
॥૪૨॥ સુખ સમાધિ એજે કેંદાવ, તેણે ત્યજે વળ ન જાણે । મર
નિર્જરના સુખ એ છે, દેશ અગતી સુખને ન જાણે ॥૪૩॥ એક રાધિ-
કાવનિ શીકુળા, તેણે વાધીને રચાએ પ્રણ । એક સંત સુખીયા છે
મરે, મરે એણે તેના કાજ કરે ॥૪૪॥ એ સનસંગ સુખો મારી, તે
હોય મુગોમુગની મારી । એ મરે રહે અમરનામ, વાળે જાણે મહિ નર-
નામ ॥૪૫॥ મરે એકો સમાગમ જ્યારે, જીવ વિરલે પાવે છે ત્યારે ।
સુખી જાણા સંતસમાગમ, વિશે કહે છે એમ વિગમ ॥૪૬॥ એક હોય
માયા ત્રિપા મન, ત્રિપા હોય પોતે અગવન । તેહ વિના ન હોય
મધી રીત, મરે તોરવની જે પૂરીત ॥૪૭॥ ત્યજ મમતી સમાગમ ક-
રિયે, તો અન્ય મરણી તરિયે । મરે માથેથી અમરો ભાર, જાણે મરે
કુળનો તે વાર ॥૪૮॥ એ વિના મધી જો રણ, એણે અન્યમાન
કુળ જાણે । મારમારિ વાન એ છે માર, તેનો કહી રેવારી કહીવાર
॥૪૯॥ કહે ત્રિપુરારંધ એક સમ, કહી સનસંગની વિગમ । સુખી
જાણા જીવને એ કામ, તેહ વિના મધી વિશ્વાસ ॥૫૦॥ કવચું ॥૧૮॥

પૂર્વજનો—કુસંગ જે સનસંગનું, કવચું કહી રીતે કરી કવ । મરે અન
હવે સાંભળો, કવું ત્યજ વાન અનુવ ॥૧॥ એ સુખી જા જીવને, જણે
અંતરની આંખ । સનસંગ મમતી કરે, તજે કુસંગ કરવા વાંચ ॥૨॥
એમ મરે સંતની, એકરેની જે એક રીત । તેમ દરિયા હોય મહિ,
કવું તેહ સુખો રહી ચિત્ત ॥૩॥ જીવના કન્યાના કારણે, થરે મુજની
જાણના તર । ત્રિપા એવું કામ વરે, ત્રિપા તેવા વાવ અગવન ॥૪॥
જોઈ—હવે સાંભળો મહુ સુજાણરે, કવું વાન જાણ પ્રમાણરે । એથી
પ્રમુદનું પ્રિયાણરે, પ્રમુ પ્રગટમાં સજાવ ન જાણરે ॥૫॥ એક પોરિયા
જાણે અનરે, થરે તર હદારવા સંતરે । મર્ય કવચ જે વારાહ જા-

ભરે, શ્રમિદ્ધ વામન વાશુરામરે ॥૬॥ રામ કૃષ્ણ શુદ્ધ મે કલ્પિરે, તદ્
 અર્પિત્તે એ નમ અર્પીરે । મગ્ન કલ્પ વામિયાં વિષદારે, કારાદ્ધ
 શ્રમિદ્ધ વચર્મા કર્પારે ॥૭॥ વામન વાશુરામ કહું વર્ણીરે, રામ કૃષ્ણની
 અર્પીકલ્પ કર્પીરે । શુદ્ધ શુદ્ધ ચોધવા ક્ષાપારે, કલ્પની શ્રમિદ્ધાન
 આરે । ૮॥ કિયા નકલ્પની ન ભરે, વસ ભવનું પુરાણ ભવરે ।
 વળ કલ્પુ ઝીરોનું કલ્પાનરે, વર્મ વાપી વાપી મેવા ધારે ॥૯॥ મુગો-
 મુગ મગરે વર્ણીરે, કરે અવર્મ વર્મ વધારીરે । દ્વિત્ત રાત્ર વચ્ચી વેષ
 વારીરે, જેને કલ્પ કર્મ કર્મ વારીરે ॥૧૦॥ વર્મા વાપી રંદે છે અવર્મરે,
 મેદ્ધ કર્પારે મોને કુલ્પરે । મંત્ર અન્ત ભવની મે ત્યાગીરે, વીરે રંક
 વાપિને અભાગીરે ॥૧૧॥ અન્યાન્ય અવર્મે ન ભુગરે, બોર્દા વાપ્ત
 વાંચ વેણી ભુગરે । જેમાં વળ વર્મ વ્યવિચારે, ગાનિવિરાજ મે
 અભાચારે ॥૧૨॥ વર્મા વાપ્ત ભવને ભુગારે, વાપીને મેની વર્માન
 ભારે । વર્મા ભવને ભવને વાપરે, વિને મહિ અશુભ ભાચારનેરે ॥૧૩॥
 વાપી મહામનુજ મરજારે, મેને અભવે કુલ્પિ કલ્પારે । મેને દેખી
 ન કાલે દયાકરે, આંધે વર્મે અર્પે ભવકારે ॥૧૪॥ વર્મરક્ષા કરવાને
 કારરે, મુગોમુગ ધગરે મહારાતરે । મેમાં દ્વિત્તવર્મા રૂપ હરેરે,
 જેવું થરે મેવું ભવ થરે ॥૧૫॥ ભાવવર્મ વૃ ભવનું વરે, કલ્પ વિચારી
 કરી વિવેકર । જેમ ભાવુ ભાવુભાવે અભિરે, મેમ કૃષ્ણ કલ્પાનમૂર-
 નિરે ॥૧૬॥ વળ વર્મા ન હોય અકારરે, છે ન કલ્પાનવર્મ મહારા-
 તરે । જોને કામભાવે વર્મા મોર્પીરે, કુલ્પ વેદ્ધ વર્માવાને મોર્પીરે ॥૧૭॥
 અવ અગ્નિયા કેમ ભૂગારે, વોષભાવે અગ્નિ ગિદ્ધુગારે । એવે
 વમુદેવ મે દેવકીરે, દુષ્ટભાવે કરી અગ્ની વર્ણીરે ॥૧૮॥ ભવભાવે
 વાદ્ય વમાનરે, હામભાવે વદ્ય ભુગારે । વદ્યભાવે ભુવની વપા
 વહુરે, વગર વમુને વગરગી ભહુરે ॥૧૯॥ ભાગો ન કરે વદ્ય વર્ણારે,
 વમુ સકલે વોદિ કલ્પાનરે । વચ્ચી અગ્નિય વર્મ આ ભવરે, મેને ત્રિભવે
 વૃ ભગવરે ॥૨૦॥ તદ્ ભવર્મ મેવા બોલર્ણીરે, વળ કિયા મો ન
 હોય ભગર્ણીરે । તદ્ ભવર્મે કલ્પો ભવર્ણરે, મળ વમ છે વર્મ ભવર્ણરે
 ॥૨૧॥ કુવાર્મિષ્ઠુ એ કૃષ્ણ મુરારીરે, મેના અવનારના અવનારીરે ।
 જેને અવનાર કલ્પા મે કર્પીરે, મેના સર્વે શ્રીકૃષ્ણ વર્ણર્ણીરે ॥૨૨॥
 સર્વેનું છે શ્રીકૃષ્ણ કારકરે, અવનારના શ્રી અવનારકરે । ગાવ દુષ્ટાવ

बगरे महागजरे, निजजबरी हथामे काजरे ॥२३॥ उपारे कानु होय
 जेनु काधरे, मय तेनु बरे बसइयाधरे । वन सहनु काय कृष्णरे,
 तेनु दुर्लभ सर्वमे हृष्यरे ॥२४॥ तेनो लघयनु भीहरिंदरे, तेनो
 जाण्योछे विरमे भेधरे । जे कोई मय बाणीने अगमरे, तेनो पयाछे
 सहमे सुगमरे ॥२५॥ करवा कोरि जीवका कल्याणरे, जात्र आने
 मगह बसाणरे । देवा दूर्वा स्पर्श कल्पद्रुमरे, इक्ष्वा अहङ्क मय-
 बाधरे ॥२६॥ तेने आषी मछे जय जेहरे, जमदग्नी मुखाय लेहरे ।
 हछे सर्वे लंकह त्वारेरे, मछे मय के भीहृष्य उपारेरे ॥२७॥ सुखदारी
 दुःखदारी होधरे, साया मय के भीहृष्य सोधरे । जेने कहुंछुं भीहृष्य
 जघरे, तेज भीहरि लज्जो ममेरे ॥२८॥ एह लवे सुखनु छे पाधरे,
 सुखदारी भीषयस्याधरे । जम हृष्ये सुखी बाबा जेहरे, अथछ एक
 हेकायुं छे रहरे ॥२९॥ तेह बिना बधी सुख बाधारे, जम मरम
 महादुःख जाधारे । कानो ते वसु कां लेवा जधरे, सुखी बाबा डाव
 मानो जधरे ॥३०॥ बधी एह बिना बीजो उपाधरे, मय बानी लेउयो
 मयमाधरे । जेह ममे जेनु होय राजरे, तेह ममे लरे तेही काजरे
 ॥३१॥ आरे आ ममे एह मगधधरे, निछे मानी लेउयो महु जधरे ।
 ते मकपा छे जेने महागजरे, तेमां सयां छे सर्वे काजरे ॥३२॥ बधी
 रहुं तेने काय करधुरे, जम अथ अथकरा करधुरे । छेउो जम के
 आ जानी लेउयोरे, एव आणी जानंदमा रे'उयोरे ॥३३॥ उपारे
 आचछो आ मय अमरे, तेनु महु जानोछो वरमनरे । निअथ आवेछे
 लेहवा माधरे, निजमय मया लई माधरे ॥३४॥ अथ एव बहेज्य
 विमानरे, मज मयह गाहियो निद्रामरे । आवे एक के मय दिन
 आगेरे, एई दुर्वाजने दुःख आगेरे ॥३५॥ तेने आषी कहे एव माधरे,
 मुने तेही जाशुं मय माधरे । पाउये माधरो कही सहमेरे, कहेउये
 आभ्याछे लेहवा मुनेरे ॥३६॥ करउये बाधरो विश्वास लारीरे, तेही
 जाशुं मे ममे अये आधीरे । महि वजे तेमां केर बांधरे, विजय रे'उये
 मु मयमाधरे ॥३७॥ एव आगेधी कहे अविनाधरे, तेने मय मगध
 रहें दामरे । तेह ममे लेहवाने आधरे, मगे माज अर्मादिह लाधरे
 ॥३८॥ सर्वे सुखमय मे समाजरे, मय आवे लेहवा महागजरे । बनी
 ते बिना बीजी छे रीनरे, महु मांजली लेउयो एई विनरे ॥३९॥

उगारे त्यागवुं होय मनरे, लारे मोरे जगज्जगज्जगरे । बही बीजा
जमने नम करे, मारी बंध हके बहि ररे ॥४५॥ जात्रपकी बांध
बजा हरे, बिना त्रिकर्मा लागीज मनरे । जेने जावुं होय लारे
मनरे, नेने नेही जाउं हुं जमारे ॥४६॥ करवुं होय जो साकीन केनेरे,
हरिपासमा पो'चावुं नेनरे । जे पासमा सदाय छे सुनरे, बही कोई
बाधवुं त्रिगुं दू'नरे ॥४७॥ ने बाध मो'कोक के'बाधरे, जेने मोटा
मोटा मने बाधरे । नेह मने कही रहो बाधरे, त्रिगुं काय पागवो
बहि बाधरे ॥४८॥ कही दिव्यन भोग हरिजगरे, नम कहीने त्यागे
छे मनरे । कही रीत मनमग बाधरे, नेह बिना बीजे बही कथापरे
॥४९॥ गह मोटा कथापने मानरे, बही न जगज्जगज्जगरे । सर्वे
पासमना जेह बाधरे, ने जाग्याछे मज्जामंदुर्भाधरे ॥५०॥ जाही
बाधो वेसागो मज्जारे, अवि अनुपम न अचलरे । सर्वे जीवमना
सुख काजरे, कही रीत मनकी महाराजरे ॥५१॥ सुखी हरिजगरे
उगा मनरे, मने मानी ने'गो पन्नपन्नरे । कथा जमपुगीना जे
दू'नरे, नेना भोगवदाग विमुनरे ॥५२॥ जेने मज्ज हमुने त्यागीरे,
बाही बाधे मज्जगत अभाधरे । नेनो जमपुगीनाह जाधरे, त्रिगुं
मनमना मज्ज लाधरे ॥५३॥ कही विष्णारी मज्ज बाधरे, सुख
दू'न कथा साधनरे । बही क'बा के'न के'न काई राधपरे, अही रीत न
मज्ज बाधपरे ॥५४॥ जेवुं कवुं मज्जारा जे मुनर, नेवुं कही मज्जाराधुं
मज्जारे । गह मोटो मज्ज उचकाधरे, सुखी मज्जो मज्ज मज्जारे ॥५५॥
बाही बीजा कथना ने बाधरे, सुखी आ मज्ज मज्ज बाधरे । मारे
मज्ज धनुं जागो मनरे, सुखी मज्ज बाध बाधरे ॥५६॥ कवुं सर्वे
सुखकीमज्जरे, जेवुं हरिजगज्जगज्जगरे । आ न जमज्ज मज्ज गाधरे,
सुखी जमज्ज मज्ज गाधरे ॥५७॥ नेना मानकी विप्रन दाधरे, अज्ज मज्ज
मज्ज गाधरे । नेनो सुखी बाधो मज्जारे, कही मज्जो मज्जो
मज्जारे ॥५८॥ कही सुख दू'नकी ने विधिरे, अही महाराज जागो
की मज्ज । कवुं नेनो मज्ज मज्जारे, जथापं नो मज्जामु जागरे ॥५९॥
मो'वुं अवि कवुं होय काधरे, नेनो बाधुं होय जागो काधरे । कहे
नि'क'न'न' विचारि, मज्ज जम ने'गो ने'ग बाधरे ॥६०॥ कवुं ॥६१॥

११—सुखकी रीते जीवने, कथा जमपुगीना दू'न । हरिजग

ભગવ રહેતો, તેનો ધોમવગો વિમુખ ॥૧૥॥ પ્રભુ વિમુખ માણિયો,
 જો કરે કોઈ ઉપાય । દુઃખ માથેથી મરે મહિ, જમર જમણુર જાવ
 ॥૧૭॥ મૂલી દિશા ભગવાનની, અંધે લીધી લીટી વાણ । નેર્માં જંદમું
 વાપે વાળણ, નેરલી ભોલ્ય મહિ ભાણ ॥૧૮॥ સમર્પણ શાસ્ત્ર વિના,
 કુશલ કણાંધકી હોય । આપવડે મર જમરે, જમ મિધુ મરણો મોય
 ॥૧૯॥ જે જન્મ મરણ જીવને, દુઃખનો ખર્ચો રૂઝિયાવ । ને રી પેટે ભગ
 વાણિ, ઉપજે મહત્ત્વ ભામાવ ॥૨૦॥ જન્મ મરણ ઉપાંચી, ત્યાંકની
 જમનું ઝાર । જમ આવે વિગાં આજાવો, કયાં દુઃખ જે કેદામોર
 ॥૨૧॥ જેને માથેલે મરણું, તોય મ મરણું નિરધાર । મહત્ત્વ મુશ્ક મર-
 ણિ, અનિ માકલ કહિયે મમાર ॥૨૨॥ શું થયું શિમાણો થયે, શું
 થયું થયો થનુર । વાચા સમજાવ શું થયુ, જો હરિ મ રાખ્યા હર
 ॥૨૩॥ પ્રભુ વિમુખ મર વાકમે, જો હોય જગ આગિત । જનેક ગુણને
 આચારે, વળ જમણુરે જાણ રીત ॥૨૪॥ જમ આવે જેને નેહવા, કહું
 નેના નવની રીત । અંધેન મરે અભાણ્યમાં, જેને પ્રભુ માથે મહિ ધીત
 ॥૨૫॥ વાણ — જેને આવે નેવા જમરાણરે, નેનાં આંઝવાયું હું વધા-
 નરે । જમ ઝોરે કાઢ વના માણિરે, સર્વ વાદી અવાદીની તાગિરે ॥૨૬॥
 ત્યારે સમજ વાવ વાગિરે, નોહવાલ્ય મરણું અંધીરે । જેમ મ વડે
 મુકું મહરે, ઇમ ભંગ વાવડે અહરે ॥૨૭॥ નેનો જમણુર જોરે
 કરીરે, નિયે વારીનના ધાવ હરીર । પછી હાથ પગ જેમ હોયરે,
 વાકવા વડે મહિ વડી મોયરે ॥૨૮॥ જાંચ્ય મુશ્ક કાણુ રહિ જાગરે,
 વાણુ લીટનાં ને મ લીટાયરે । માલી નળાઈ મરણે વુટર, મુશા શિણુ-
 નના વંધ વુટર ॥૨૯॥ વાવ મહ મુશ્ક મે મગનરે, તળ મરણે વગાં
 તનરે । હાથવાવ વરણો ને મરેરે, થઈ વળાકુલ વળનાં કરેર ॥૩૦॥
 સુન વાગ મારાં શું કરણરે, મુશ વિના દુઃખી થઈ મરણરે । વળ
 આજપંવાચમાં મર, જેના જમ જોરે ધાવ હરેર ॥૩૧॥ આવે જમ
 નેહવા જેનરે, વાવ જેમ કહું નેમ નેનર । વડી હોય કોહ વાગના-
 વાનરે, માથે જમને હાથ નિદાનરે ॥૩૨॥ તર્લ મુન મેન નવ ધરેર, ને-
 પળ મરકી મરણું મરેરે । મરી કલા વાવ્ય મલાંધરે, નિયઈ જલ
 લીવાને જા આંધર ॥૩૩॥ મ દિવે લીલા વલણની ખોલીર, મરે વ્યામે
 શાવવા ઘાટ રોકીરે । વળી અશુદ્ધ જલને પોતરે, નેહ વિના મ લી-

કાચ મુનેરે ॥૨૦॥ પિને મુદ્દાનું ધોવાનું વાળીરે, અનિદાન અશુદ્ધ
 ન આપીરે । કાનો કિંમ અમ ધોયું નોપરે, મૂન મેનમે વીવાનું સોપરે
 ॥૨૧॥ મરકવધી મરમું કે એવારે, આનો અમ મુદી રિપે નેમારે ।
 એમ હરિવિમુક્તને દુખરે, ત્રિપાં આપ ત્રિપાં મહિ સુખરે ॥૨૨॥ વળ
 મૂન મેન મર વાળરે, કમુ વિમુક્તનાં મુદાં આપરે । કાનો અનિ-
 દાવી નમ વાધીરે, કહે વાવ રાખે મહિ આપીરે ॥૨૩॥ આશુ ખીન
 કમાઈ કમારે, વાસાધિ કાંશિયા મરહીમારે । મહાશ્લેષ્ઠ ક વાપનું
 મુખરે, વારે ત્રીવ અહોનિદા અનુચરે ॥૨૪॥ નેનાં મરી ગમપુર આ-
 પરે, વધી મરુ રહે મરકમાપરે । કોઈ કાઠે મ નિમરે વા'રે, એને
 કપાં કે વાવ અપારે ॥૨૫॥ આપે અમારે અનુપ્પમો વારે, વારે
 ત્રીવનો ન ભંધી વા'રે । કાનો મહીમાય નર્મમાપરે, કાનો મંદ-
 હર્મા અર્થી જાવરે ॥૨૬॥ કાનો કાંઈ ઉદરથી વાપીરે, વારે નર્મથી
 ત્રીવનો વાપીરે । એમ અન્મોગમ મેરેમેરે, મુલે અનુપ્પમાનુપ્પમ ન
 મેરે ॥૨૭॥ વળ અનુપ્પમ રેમું એ સુખરે, વામે મહિ મનુષ્ય વિમુખરે ।
 વધી અનિ અપર્મથી રીતરે, કહું વીઝી સુખો રહી વિભરે ॥૨૮॥ નાના
 મોરા હોય મામપારીરે, એવી મલ નમ મમામા આપીરે । મર આ
 ગમે હોય આપીનરે, વળ મધેનળી વલ રીતરે ॥૨૯॥ વિદ્યા મુલ પેચ
 વરાકપરે, મો'વ વીઝો કોઈ વહ સમરે । મરે વાનનું કહી દેખા-
 વેરે, વળ ગમમામે વલ વાહરે ॥૩૦॥ એમ સર્વમનું વામ્મ મલમરે,
 એવે મુલે ગમમામ મ રહેરે । હરિ વિદ્યા મુનુમે મ નરેરે, આપી વાન
 મામરવો વ મરે ॥૩૧॥ કોઈ વહે મરે પુગાવર, કાંઈ મરે મોકમા
 મુગાવરે । વરા વાને મોનામે મકાંરે, વળ દલ મહિ અમદુરે ॥૩૨॥
 કોઈ કરે અગમ ને આગરે, આપે મરે અમરને આગર । હોમે મરવમુ
 વરી પંહરે, વળ દલ મહિ અમદુરે ॥૩૩॥ કોઈ વર્તનવરથી પંહર,
 વપારે વહે મેમે અમ વહેરે । મહે સુન વિન તારવારે, વળ દલ મહિ
 અમદુરે ॥૩૪॥ કોઈ કરે નીરવ મલમરે રહે ત્રિવ મલે વધી ભ-
 મરે । અહ અમમા પમાએ પંહરે, વળ દલ મહિ અમદુરે ॥૩૫॥ કોઈ
 કરે અન ઉવવામરે, આપ વળર મહિ ઉદામર । અહ માંહે દિવાકામા
 હંરે, વળ દલ મહિ અમદુરે ॥૩૬॥ કોઈ વારે વોરે અનિ વાધીરે,
 મેમે વધમા આમમ વાધીરે । માપે મવાપે એ વાનરે, વળ દલ

बान एकरे, समस्त होय समझो विवेकरे । समने न बाधु मनमु-
 खीरे, मोय कल्याण समुत्ती वसीरे ॥५४॥ समदह मांसे छे आ पं-
 चरे, तेसां चरणे चरणे ए अधरे । नेवु पकर समुनुं चरणारे, त्वारे
 दंडे जन्म मे मरणारे ॥५५॥ जन्म मरण निपां जम जाणारे, जम
 भावे ए दुख प्रमाणारे । जानो दुख दन्डी सुख पावुरे, त्वारे प्रगट
 प्रभु पासं जावुरे ॥५६॥ कथो छेदा मे गह उवापरे, हाथ हरि सुगो-
 लन भापरे । नम मज्जे दंडे महादुःखरे, बाध सांनि पासं जीव
 सुखरे ॥५७॥ भावे जने मज्जे गह बानरे, महु समझी लो साक्षा-
 तरे । प्रभु मकण बिना छे चरिछारि, लज्जे मने जाणीने दारिछारि
 ॥५८॥ करो प्रगट प्रभुसांसे प्रीतिरे, लो जानो जगसांदि जीतिरे ।
 मधी कठल बान ए काईरे, महु समझो एही सुखदाईरे ॥५९॥ साक्षा
 लोरासां मरणो भवरे, कोइ मधी जानना ए भयरे । जेस रिफा
 बुधाछे मारगरे, चाने सांझधी मवार लगेरे ॥६०॥ जेमजेम चांवेनुं
 चलावरे, नेमनेम छेनुं बानुं जावरे । नेम प्रभुजीने दुख दईरे, जीव
 करछे भगनि कईरे ॥६१॥ मनो मधी आवनी जो मधरे, हांलो जन्म
 मुचछे एधरे । बलसमदवे वेरछे दु खरे, जे कोई हरिधकी छे विमु-
 खर ॥६२॥ मरी विमुख सन्मुख भांजारे, जानी जोइ की जमपुर
 आंजारे । पांने पोवानुं करवुं काजरे, खरि भीषनदयास महाराजरे
 ॥६३॥ अचख एक जागरो एहरे, एह बानसां मधी मरेहरे । नेह बिना
 न हांय भवचाररे, कहे निष्कुलानन्द निरधाररे ॥६४॥ कहवुं ॥६०॥

रागन धोख—बाग्या बाग्यारे भवजलवार, भीहरि संन मज्जी ।
 बाग्यां बाग्यारि दु ख भवार; भी० ॥१॥ बाग्यां बाग्यारि जिज्ञा प्रभु
 बाग; भी० । जाग्यां जाग्यारे सुख दरसांग; भी० ॥२॥ सयां सवार
 सर्व काज; भी० । मयां मयांरे भवरे जात भी० ॥३॥ मयां मयांरे बांधी
 सुखदास; भी० । कयां कयांरे वृत्तकास; भी० ॥४॥ बाग्यो बाग्यारे
 भवलो भव; भी० । जाग्यो जाग्यारे कई जिनजग; भी० ॥५॥ त्यागो त्या-
 गोरे भवनी नाज; भी० । मयां बाग्यार गद निरबाज भी० ॥६॥ लीधो
 लीधारे वृत्त नाज; भी० । दीधो दीधारे जमशिर बाव; भी० ॥७॥
 कीधो कीधारे जन्म सकल; भी० । वीधो वीधारे रम लमल; भी०
 ॥८॥ गई गईरे जगसांग जीव, भी० । गई गईरे अन्वनी प्रनीम; भी०

॥१॥ रही रहीरे आन्यनी आज, भी० । सई सईरे बाव कहूं आज, भी० ।
 ॥२॥ आन्या आन्यारे आज आज, भी० । बावयो बाव्यारे केरी
 बाव्या केर, भी० । ॥३॥ आन्यो आन्यारे बावो बनमन, भी० ।
 बावयो बाव्योरे बाव बाव भन, भी० । ॥४॥ हयो हयोरे सर्व संवाव,
 भी० । लयो लयोरे बबजज आव, भी० । ॥५॥ कयो कयोरे सर्वयो
 आव, भी० । हयो हयोरे नर देवान, भी० । ॥६॥ ओयु ओयुदे ज-
 नयो जकर, भी० । लोयु लोयुदे दू लयु दूर, भी० । ॥७॥ बायु बायुदे
 जय ओई बाव, भी० । मोयु मोयुदे विजय ज बाव, भी० । ॥८॥ दीयु
 दीयुदे दशम दाम, भी० । कीयु कीयुदे जगुनपाव, भी० । ॥९॥ लीयु
 लीयुदे सुख अवार, भी० । लीयु लीयुदे काकर आ वार, भी० । ॥१०॥
 बावयो बाव्योरे न मन रन, भी० । बावयो बाव्योरे अन्यभी वसन,
 भी० । ॥११॥ बावयो बाव्योरे जीनयो वन, भी० । बाव्या बाव्योरे नुकी
 जमजक, भी० । ॥१२॥ लीयी लीयीरे दगमजक जगी सार, भी० । कीयी
 कीयीरे बावे जगी बावे, भी० । ॥१३॥ दीयी दीयीरे मोन अयुव, भी० ।
 लीयी लीयीरे बाव सुखजन, भी० । ॥१४॥ लकी लकीरे लहामुख
 मोन, भी० । दकी दकीरे जमदूनकार, भी० । ॥१५॥ दकी दकीरे सर्व
 बाव, भी० । बकी बकीरे अय कीरी भाव, भी० । ॥१६॥ बकी बकीरे
 रंगदानी देव, भी० । ककी ककीरे सुखज वन, भी० । ॥१७॥ दकी द-
 कीरे दकी लया दाक, भी० । बकी बकीरे लया ववाक, भी० । ॥१८॥
 दकयो दकयोरे जमना बाव, भी० । वकयो वकयोरे पयो म न बाव, भी० ।
 ॥१९॥ मकयो मकयोरे लया मनमन, भी० । वकयो वकयोरे दिव रयो
 रन, भी० । ॥२०॥ हयो हयोरे जय जयवार, भी० । लयो लयोरे सुख
 अवार, भी० । ॥२१॥ लयो लयोरे सुखकी सजाव, भी० । दयो दयोरे
 काकदूपाव, भी० । ॥२२॥ अज आजरे परयो आवद, भी० । काज
 काजरे लयो कायो कद, भी० । ॥२३॥ जाज जाजरे रही मारी जाज,
 भी० । जाज जाजरे न कद अजाज, भी० । ॥२४॥ ररे ररे सुख अवार,
 भी० । बरे बरे काव अवार, भी० । ॥२५॥ मरे मरे काव दू लयुद,
 भी० । कद कदर विपुलावद भी० । लय लयी बावम कयो । लयदहनो विम्वार,
 कयो लयलावाव कयी ॥२६॥ की लयलवनदू वि वरिवन वमदह मयवः ।

भीष्मायिनारायणो विजयतेतराम् ।

भीनिष्कुलानन्दमुनिवृत्त-

काव्यसङ्ग्रहे

वृत्तिविद्याहः ।

पदराग श्लोक । 'कुंरनपुर विद्या' रच्यो' ए शब्द छे—लार्गु पाये परब्रह्मने,
सोये सहगुरु इयाम् । संतबेबे भीहरि, एक रूप ने जय नाम ॥१॥ मं-
गल इच्छे जो भवमां, तो सोये परने शिष्ट । अलंङ्ग सुजने पाव-
वा, गावें गुण हरिना हमिषा ॥२॥ विद्या' ते नामे बधायणुं, माहि
वर कन्यात्री बाल । वृत्ति ते नाम बनिता, वर भीहरि साक्षात् ॥३॥
बरे बर्षानी इच्छा करी, सौव्युं भीफल बृहद् बैराग्य । ओडीछे अ-
बल घाटही, भारा स्वायित्तो जे सुभाग ॥४॥ स्वर्गण पड़े सुंदरी,
बामी अलंङ्ग पबालण । जाओ सखी सरबे मल्ली, गाइये गोविंद-
जीना गुण ॥५॥ बन्ध बन्ध जन्म माहेरो, धर्मु सगपण इयामने
साध । इच्छा ते वर मुजने मळपो, निष्कुलानंदनो नाथ ॥६॥ पद ॥१॥

पदराग श्लोक । 'सजनीने सुपना अंतर काधुरे' ए शब्द छे—इच्छाया अलबेलो
वर मळियारे, भयतो भवसागरना टळियारे । अति एक अमूल्य
घाटहीरे, तेतो भमने अलबेले जो ओडाहीरे ॥१॥ घाटही तो घणी
मुली केबापरे, तेतो अबळा विना नव ओहापरे । घाटही तो शुक-
देवे घोभाहीरे, ओडीने कबमदेवे देखाहीरे ॥२॥ घाटहीतो ओडी-

१ काव्यिकृत वृत्तिविद्याह नामको ग्रंथ छे एही वृत्तिविद्या नामकी इनी लेखी हेतो
वदु जने कथा कथी एव मळी जाओ मळी । केवरे तेमका कथाका वदो तपामतां आ विष्ट
वदो मळी काजा. ता वदोका अंत्यां 'अलंङ्ग वा विद्या' एवुं काज मायेसुं लेखी हेत मंथ का
छे के केन । एही कथा वदो वदु 'विद्या' ते नाम बधायणुं, माहि वर कन्यात्री बाल ।
वृत्ति ते नाम बनिता, वर भीहरि साक्षात्' आ एवो विचार करतां आन मंथ छे एन
एवुं कथावले लेखी का वदोको 'वृत्तिविद्याह' मंथ नामकी निवेष्ट कर्को छे.

કે મહારે, બોરી લીજે અમેદ રમે આરે । ચારહી નો બોરીકે
મોપીચરે, ચારહી નો બોરીકે સાદા વાઝરે ॥૧॥ ચારહી નો અ-
ચરિમે વળી ખાલીરે, ચારહી નો હરજમે કોલાલીરે । કંદુક નો વળ
બોલો કરે પુનવારે, મિલકુમાચદ કરે મેનો મુનવારે ॥૨॥ વદ ॥૨॥

વરણ બેઠ । અરકસ કાલ બાલી રાત્રી કાલે રાત્રી ૬ રાત્રી છે — શોભેકે
બારી દવાચ અનુચા વારી પુરહીરે, પુરહી રમે રિમેકે હવચીરે,
કોં ૦ । રેક । પુરહી રમે મે મોચા મોરા મુચિરે, રેલી અંધ અનોચિ
અનુચરે, કોં ૦ । પુરહી અંધ અચામે ખાચિ વનુરે, પુરહી સરામે
સુર નર મુરે, કોં ૦ ॥૧॥ પુરહી અપનાં બરીમે ચિરખી વારરે, અ-
નકાદિકે કરો અનકારે, કોં ૦ । પુરહી વણ અ વળી છે અપાસરે,
વાળાચિમે વળાળી વાળવારે, કોં ૦ ॥૨॥ પુરહી શોધ વળાચે વાર-
વારે, અંધ વાચે મે પોનચો વારે, કોં ૦ । પુરહી અનર ગ્રીમે મે બોલ-
કારે, મેમે અપમે વહિ મમે સમારે, કોં ૦ ॥૩॥ પુરહી બારી મોવાલ-
લીરે, કરો અમેદ અવનાં મો વાઝરે, કોં ૦ । અકસા મિલકુમાચદનો
વાળલીરે, વળા કરામે બારી અપમે આઝરે, કોં ૦ ॥૪॥ વદ ॥૩॥

વરણ બેઠ । ૬૨ કવિનો આપસા મોરમે ૬ રાત્રી છે — ૬૨૬ અંધ રિત્ર રાત્રિ-
વાળાનો, અંધ અંધમર આઝરે । અંધ અંધાલીની કોલમે, મેના અપમે
મહારાઝરે ॥૧॥ વા'લાગી વિલપ વ રિત્રીવેરે, રિમે હરકાચ હાચરે ।
મુખર મધમે મેરનાં, વળે અપાસા વાચરે ॥૨॥ અમે રુપકે છે અપકા,
અપનાં ઝોવામે વાચરે । અવચા રુપકે મુનવા, વા'લા મુનચી વાચરે
॥૩॥ સર્વે અંધે બારી મમન, અવચિ વાચવ કરે । ચિનુગી છે મરા
વવારપો, આપો અવજા વાચરે ॥૪॥ અવનુચા મારા અવદ છે, રમે
મે વાળું ઝોવારે । અવમર દુરાચ વિદુ છે, રમે મે મમે ઝોવારે ॥૫॥
વિદુ સાનુ કોહ રવાચકા, કરગો અપાનાં વાચરે । મું વહીમે
મમચાચિર, અંધે જાઓ મહારાઝરે ॥૬॥ બોંધે અપમે વળું જાળગપા,
વળા કરાપો વળાદુરે । અંધ જાળા મેમ આપાપો, ઠેને મમાનાં
વાચરે ॥૭॥ કોહનાં છેક મુરો વહિ, મે કેવ ઠાલી અવારાઝરે ।
મિલકુમાચદના વાળગી, વાંચ અપાનો વાચરે ॥૮॥ વદ ॥૪॥

વરણ બેઠ । બોરી કોંલો લીલી પોચા વિનવલીરે ૬ રાત્રી છે — મુદ્ધ વિ-
વારથી સાવચા વાઝરે, વળી વાળીમે વિદાચાચાનાં જાઝરે ।

जिधरि बसंछे जदुपनि माधरे, के'उपो जइ विनति जोरि वेउ हाथरे
॥१॥ बेला बधारे हो बिश्वाधाररे, बाट कोइ मुवे छे बिरहबनी मा-
ररे । सर्वे सन्धाने ले लेइउपो माधरे, ओवे आंगणीयुं जमारं हो
माधरे ॥२॥ मारां कुटुंबी बांछां छे बहुरे, हांसी जो करवा
आवरो सहुरे । लेनो लमयकी पासरो हाररे, लबालब करमां रहेशो
मरमाररे ॥३॥ एक अमे लमे अंकज भरशुरे, मनना मनोरथ पुरा
करशुरे । सुम्ननो समाज संगे लावउपोरे, निष्कुलानंदना स्वामी
आवउपोरे ॥४॥ पद ॥५॥

वरदा शोक । 'मारी सार लेम्नो कविनाथारे' र हाक छे—जइ कही बि-
मति बिचाररे, सुंणी सर्वे सुंदर बर ले वाररे । कीपुं छे काइ जाइव
कुछपां जानरे, बाजेंछे अनइव भाइ निषाणरे ॥१॥ मानिनी ले म-
छीने मंगल गायरे, उपरंग आनंद अंगे क माणरे । जाबि सर्वे मछपो
सन्धानो जो साधरे, आका लेने आवे अवापनो माधरे ॥२॥ मछ
सर्वे बाओ ले सन्धा सहितरे, जावुं छे जानमां करवी छे जिनरे ।
कोइ जो म आवधो कापर काचारे, दुःखिया दुर्बल बखउपो पाणरे
॥३॥ बुझा ने बाझक रहेउपो बेसीरे, दुर्मति दुंभीने करगो हांसीरे ।
जब बीजा अनेक मछीने जोशारे, दुरमति वणवांके बगोशारे ॥४॥
आपन सहु आनंद पाहि रहेउपोरे, बचन ले काइने रुदु भ के-
उपोरे । आवउपो अजिन सर्वे अंगरे, निष्कुलानंदना स्वामिने सं-
गेरे ॥५॥ पद ॥६॥

वरदा शोक । 'मारी सार लेम्नो कविनाथारे' र हाक छे—सुंणी मछ बयो
बैराग, जेने लन मन धननो छे त्याग । माय्यो संतोष महा शूरवीर,
जेधी धरे मुनिवर धीर ॥१॥ आप्यो बीज महा जो सुभट, जेधी
पछाय कामना कोट । मछ धई क्षमा अहिम्बंन, जेधी कोष न करे
आरंभ ॥२॥ दया निमंछे दलनी दयाळ, सर्वे जीवजणी प्रतिपाळ ।
भक्ति करीनता घरी धीर, भांती ज्ञान विज्ञान गंभीर ॥३॥ मम-
रुष्टि सदा सुखकारी, एक आत्मा रहे भाव भारी । दृढ गुण विवेक
बिचार, एका के'तां ले मा'वे पार ॥४॥ एक एकपरी छे अनुप, सर्वे
संगने छे सुखरूप । सर्वे मछीने गोभेछे जान, पाहि बर दिसे कांहीलो
कान ॥५॥ पछी आप्याछे पुरने पास, देवी दुर्मति बाझाछे पास ।

गक कहेंछे बुढ़ाने बार, वर आग्याछे पुर मोझार ॥५॥ ल्यारे कुदृष्टि
करेछे विचार, बाणी निमरो पुराणी बार । हरिण आबी कथाछे सु-
काम, सर्वे हाकणों अविधानों ठाम ॥६॥ हाणों अहंकार बहछे द्वार,
ल्यारे बरे सगुणो ज्ञानगार । वर सुदर वर बनमाळी, कहे निरकुला-
मंद निहाळी ॥८॥ १३ ॥ ३॥

परमान बोळ । 'रिवा केनी अन्न पुन्य केने पंद निकहेनी अन्न के वर जारी
अन्नारे' व ठाम छे—वर निरगुणारे जया सगुण अन्न, ओपेछे अनुप मृगो
शिर मूर । जोइ अन्न अन्न के निरन्न माथवेरे ॥ वर रिसेछे दिमवा
इयाळ, हीनपनिवाळ भुरमा मृगाळ । काळशिर काळ सुन्दरानी
साथ मेरे ॥१॥ बरे बे'यो छे सुदर सुरवाल, सगे जामा बाळ कहे
मानीमाळ । रिसेछे विद्याळ के भंगरा भावनीरे ॥ बरे बे'यो छे जामा
अरकमी, कयर लइ कमी मृग रया हमी । अन्नमन्न बमी के मृगनि
जावनीरे ॥२॥ बरने कहे सोनेवेइ बीटी, सोनी बे'गी हीटी कहे जाम
कोटी । लीची सोना लुंरी के मोह जवनीरे ॥ सोना सांखड़ा सोने
सुचंग, बापे बागुचण कुंइळ वलंग । अनि सोना अंग के अकारण
हारजनीरे ॥३॥ बरने शिरपर सोनेरी वान, छुं कहे सोचनग के'वा
महि लाग । अमारा जो जाम के हेने मकग हारिरे । केडार निमळ
आलने वर, बावडीने बेच सोने शिरवेच । लागी छे लागव के
कलंगि केही बरिरे ॥४॥ अन्नशिर सोना ने कही व जाय, कवि
कह जाय ने जाय व जाय । मोटो छे महिमाय के अकळ व माथवेरे ॥
बरे करमा नीपी लाल छडी, बापे जो सोजडी मोनीए ने अही । वर
सोहे बडी के सगे सन्ना साथ छेरे ॥५॥ वरमईम प्रकरमना भोगी,
सगे सांखडोगी अनरे अरोगी । जे सन सयोगी के सगे सहजा-
बंदनेरे ॥ निरकुलामंदना आदिने जोइ, सन रहु सोइ हिये सुख हाइ ।
अवदुःख सोइ के बाट्या आनंदनरे ॥६॥ १३ ॥ ४॥

परमान बोळ । 'कोटी सोनो कोटी सोनो निरगनी' व ठाम छे—सुंदर वर
मोरभे बधापारे, अन्नमन्न नवला नेह बधापारे । बाजिन्न बाजेछे बहुवि-
धरे, पिपु भारो बधागिया मसिद्धरे ॥१॥ सोनचुं लइने आने पनोनारे,
वर सोनी बडी बधावेछे मोनीरे । सांखडिया सुख दुःखना भांग्यार,
पिबनिषा ने जाय पुन्यमा लाग्यारि ॥२॥ अन्नर वर वर लइ लीहरे,

દયા કરી દયાએ દર્શન દીધું છે । વહી વિધુ વેળે વધાર્યા છે વારે,
મહાસુખ મુક્તને આપવા માટે ॥૩॥ વચ્ચે વચ્ચે અવસર આપ્યો છે
જાગરે, જેને વળી કરી વધાર્યા મહાગાગરે । અંચ વચર આગ અદક
હરિ શક્તિવારે, ત્રિપુલાવદનો આમિત્રી અક્ષિવારે ॥૪॥ વદ ॥૧॥

જાપેરે જેટાણે જેવ મોગારે, સુંદરીય મગ્ધો છે સજ્જગારે । વેળો
છે જાવદના અવગરે, અગ્નિ અગ્નિ જે અગરે ॥૧॥ જાગર જે-
નાં જેમનાં કાંચેરે, વળી વર હરિ વર જાપેરે । જાગા માર્ગજિવા
સાંધી જાગરે, જાગ દય જાગિ વિવેક વિવારે ॥૨॥ જેવો છે અવગ
વગો પુરોરે, મુરતી મુરત વર વામી રહોરે । જાંચ ને જેનાં વિમર્જા
મોનીરે, જાગ વર વિધુને મજકા વમોનીરે ॥૩॥ વાંદિવિયો અવિવક
વગો જોજોરે, જાગ ને મર્મે અવ વીગો જોજોરે । જેવો છે
ત્રિપુલાવદનો જાગ મોહરે, રેલી વગો રાગી વગા રજાગોરે ॥૪॥ વા-
દરી વેરાગ્યની વળી મારીરે, અગ્ની એ સજ્જગારે સજ્જગારીરે । વ-
ગાળ્યા વહી વિધુને વાગરે, રાગીગ મોહનાગ મગજાગરે ॥૫॥ વધીછે
સુરત ભરતી જાગીરે, વાંધીગ જાગ્ય ન પુરે પોંચીરે । વર વહે આ-
રાંતી વરમાગરે, મગ્ધ અમે રીત મમે વનિવાગરે ॥૬॥ નવ નવ
મોખું છે હરિ નવમેરે, નવ મમે જોના આવીછે મવમેરે । જાગે હરિવ
જેને કરી જાપો જાગરે, અગ્ની જાગે વગો જો મગજાગરે ॥૭॥ ત્રિપુલાવ
વિવેક વદી મર્મે અગરે, મુરત દયાવગિયા વર મગરે । સુંદરી મર્મે
અંચે સુખ વાધીરે, અક્ષિવાગ ત્રિપુલાવદનો આમીરે ॥૮॥ વદ ॥૨॥

વચરમ મોક । ‘જાગી જાગ જેવો અવિગજાગરે’ ન શક છે—જોરી અંચ ર-
જ્યા ત્રિપાં વારરે, રહે મગજાગે વર વારરે । વિધુ રજગી મદક્ષિના
કરેરે, તેવો અવગાં ને જેગ ન કરરે ॥૧॥ વચ્ચે અગ્ની સુંદર વર વર-
મેરે, નવ નવ મોરી હરિજાગરે । જાગ જોજના અવ મગ વાગવારે,
મગજ જોજ મર્મે ત્રિપાં રાગવારે ॥૨॥ વિધુ વરતીને વાગ્ય વગરિ,
સુખ મુખે ન જાપ ને વગાર । હરિજાગે અગ્ના જે વગારરે, તેવે
સવને ન મમે મંચારરે ॥૩॥ જેગ કરીન જાગ વતપારે, સર્વ જાગ
અમારાં ને સપારે । જેગ નેમ ને અગ્નિ જાગેરે, અગ્ની વર અગ્નીને
વગાંચેરે ॥૪॥ વર વગાંચો વારગો જાપરે, વાગ ત્રિપુલાવ મુક્ત ન વા-
ગરે । વાગ ત્રિપુલાવે મોખ્યાં છે જેગરે, સુખ જોજ અવ વગાં જેગરે

॥१॥ मुग्ध जोइ मेधु नव जागरे, रोगो अन्ध अन्ध सगरे ।
बाँला बाँलस्य आँखें दीपरे, जागुं भग आँखिगन दीपरे ॥२॥ पु-
रं मनोरथ लाग मननारे, लग दाटुं हृ सोपला दननारे । मन्त्री पुण्य
पुण्य हुं बांधीरे, घर निष्कुलानदना न्यासीरे ॥३॥ पद ॥१॥

पदगत धोख । 'देवता भिन्न रूप वर मोद वधो' ० वर ०—उचिता
बाला छोडो देवाधिदेव दोरदोरे, दिसे दोरहीसे दूज गाँठरे; उचि-
ला ० । रेक । गाँठ अनेक जनमनी आचरीरे, नेने लागसो मगारेक
बाररे; उचिता ० । कलं कलं करीने छोडगोरे, नहिनी मृती जाग
निरपाररे; उचिता ० ॥२॥ जहं देह अविमान दोरदोरे, महा विकट
छे विपरीतरे; उचिता ० । लगे मोहबाने मो मैयार छोरे, काँइ राख-
उगो छोडबानी रीतरे; उचिता ० ॥३॥ बरी गाँठ पुचाइ घना दि-
ननारे, माहि अनेक रथा छे उधावरे; उचिता ० । मपी काँडिनाग
जे मापछोरे, मपी दावावळ जे करो वानरे; उचिता ० ॥४॥ बाला
आकळे अरुध मरे नहिरे, घरी भीम कसो विचाररे; उचिता ० ।
बाला गाँठ छोळ लगे पुटगोरे, आँटी काँटी जोइछो आणी बाररे;
उचिता ० ॥५॥ तेनो ममार दापे हरि पुटगोरे, लमा मपी अमारो
काँइ दोषरे; उचिता ० । दया करीव छोडगो दोरदोरे, रणे राँक
जागी करो रोषरे; उचिता ० ॥६॥ लगे अनेक मुगलि आवरीरे, वि-
रगे विरगे करोछो विचाररे; उचिता ० । न्यासी निष्कुलानदना म-
मथ छोरे, जो छोडो मो मई छे बाररे; उचिता ० ॥७॥ पद ॥२॥

पदगत धोख । 'कल नव भविता' ० दाख छे । अहो आज अमारा हो
भाग, अमरचर बरिगारे । वर सुदर दगाम सुजाण, निरर्थावे न
यणा करिगरे ॥१॥ वर निरगुण न निरन्धे, मगुण धया आधीरे ।
वर अन्ध ने अविनाश, अकल अमरताधीरे ॥२॥ वर अनोमनेर
अमाण, धाय न धाय रतिरे । वर हरिहर अजना भाधार, प्रकृति
पूजना बनिरे ॥३॥ वर पलं प्रमोदने वार, अकल न जाय कलगा
रे । नेतिनेति कहे जेने वेद, तेनो आज अकल हळगारे ॥४॥ वर गु-
दवा गुलने वार, तेनो केव जाय कलगारे । वर अजर छे जो अजिन,
मीने प्रगट भगारे ॥५॥ बाले धगुं मनुष्य घारीर, जव हेन कारणेरे ।
जेने दूखो इतरको पाप जाण, बारी जाहं बारणेरे ॥६॥ मारा पुण्य-

જનો મહિ પાર, એટલા જાગ ખાંધે હરિરે । બકળા ત્રિપુલાનંદનો
વાંધ, મુને સમાધ કરીરે ॥૩૭૥ ॥ ૧૩ ॥

વરણ પોઠ । 'બકળા પોઠે પોઠારે' એ શબ્દ છે—ભારે બોલી સમ્મીતી
માહેતીરે, મુખતી ભાગાદ પરિમેતીરે । ભારે કેંબુઠે કાંઈ કેળારે,
બોલીજા વાંકા વચ્ચાં વેળારે ॥૩૮૦ ॥ આ જો આશ્વર્ય સમ્મી વાનરે, તિમે
વાંચીઓ વળી વાનરે । એને જગમાં કોઈ ન જાણેરે, એનો વાંચે
વોનાચે વચ્ચાળેરે । ૩૮૧ ॥ જનો જાગ કામળનો મહિ કાંઈરે, જાણુ
જાણ મંદુત્રીનો ભાગેરે । જિજ્ઞાસે કામળ દુમળ કાંઈરે, મંદુ મોરતી-
માં તિલ્લ ભાઈરે ॥૩૮૨ ॥ એનો કાંગર પુણ્યો કરેરે, એનો અવધાનનાં
જન હરેરે । એનો વરવો છે પુનારેરે, એને કોળ કહેછે ભારેરે ॥૩૮૩ ॥
મદુ કોઈ રદુછે ભાગું જાંઈરે, મુખપર કહી મધી જાકનું કોઈરે ।
કામળ મોરતીમાં કાંઈ કર્યુરે, મેળે અવધાનું જન કર્યુરે ॥૩૮૪ ॥ મેળે
ભાગ્યો હરિત્રીશું હેંદોરે, વચ્ચી મેળો કાંઈ ન મુકે કહોરે । મોતી
મુતી વરનાં કાગરે, મેતી ભોક વુદુવતી ભાગરે ॥૩૮૫ ॥ આપ રુચાર
હરિવર વરીરે, હવે વેતી ટેકાળે ઠરીરે । એને સમસાન્યો વર ભકગરે,
હવે હેન મે પીને મઠગરે ॥૩૮૬ ॥ એમાં અભાઈ જિયું ભયુરે, એને મુખ
જો સમ્મીને વયુરે । એને અભાવ થયોછે સમારેરે, ત્રિપુલાનંદનો
ભાગી એને ભારેરે ॥૩૮૭ ॥ ૧૪ ॥

વરણ પોઠ । તરું મુતીને બોલી મુંડતી, સમ્મી ભાંજલ નો કહું વાન;
હો વેતી । જલ ન કલેં પહલે, યજ્ઞ વિષાર વિચા જે વોલનું । મેળો
ઝીવ જગાચે જાણ; હો ॥૩૮૮ ॥ સમ્મી બોલીને કેમ વમારીન, વોલનું
અનવોલનું કેમ જાણ; હો ॥૩૮૯ ॥ જે કોઈ વચ્ચ તિમરે મુખમી, મેળો વાણ
કેમ સમાણ; હો ॥૩૯૦ ॥ મું ન જાણીજા મંદુત્રીનો ભાગીનો, એ છે
અશ્વિન મુખનનો આધાર; હો ॥૩૯૧ ॥ સમ્મી કોઈ મહેજા મે જારદા, એને
કોઈ ન વાંચે વાર; હો ॥૩૯૨ ॥ એનો જગા મે મેદુ જાંચે મહિ, વચ્ચી વેદ
ન વાંચે વાર; હો ॥૩૯૩ ॥ સમ્મી અનેક જગને ઝટારવા, આવી ભીખોછે
આ અવનાર; હો ॥૩૯૪ ॥ મેળે જાણોછો એક નો એ મધી, એ છે વચ
વિષયને વાર; હો ॥૩૯૫ ॥ જેને વચ્ચે મે વિકાર કામીન, મેળે કેમ વચ્ચે
વિકાર; હો ॥૩૯૬ ॥ એનો ચેતન્ય વચન્ય મુરતિ, એને સ્વરજો મહિ વંચ
મુન, હો ॥૩૯૭ ॥ એનું પુરજકામ જો મામ છે, વચ્ચી કાંઈ અશ્વંદ અપ્પુન; હો ॥

॥६॥ हीन आणी दयाळें दया करी, वया निर्गुण सगुण स्वभाव, हो० ।
 पळे कोटी कल्याणजी मूर्ति, पळे कोटी कृतान्तु स्व, हो० ॥७॥ हाच
 ओवीने हरि आगळे, रहीण हीन आधीन लय, हो० । सगळी निरकु-
 लावदना बाधने, कटु कचव जो दैव कम, हो० ॥८॥ च० । १०॥

वरगण भोळ । मारा बोळ्या सामुं जाइ दयागरे, रोंच रंगे चरना ने
 रामरे । कोइ मय सरे जो कामके; आधीन आ अचमारे ॥ मोटा
 मय चरयो धीररे, गुणवंत गुणवा नवीररे । उतुं मातुं बाप धोतुं
 मीरके; लबाइके लक्ष्यगरे ॥१॥ भमारा छे अचगुणीया अनेकरे, हरि
 हीने आपणो भां पकरे । अचम उटारण जे रेंकरे; बाळगो ने
 मीनगरे ॥ बडाने मय लागे दिकारे, जेनी अनि अचमगरे । मय
 बाप केने निरवारके; आदेश अग्रिमगरे ॥२॥ वज्रने जेव विष्णुं मय
 आपरे, वेधनय सामुं विधगरे । अचक जो करीत दयागके, निळे
 निरकळ छेरे ॥ वाडी जेव हीनळ भागरे, नेने मय लागे महि नागरे ।
 हवाडी महि पुण्य ने बापक, माय निरमळ छेरे ॥३॥ दिवोछे काइ दि-
 लवा दयागरे, हीनचणु हीनप्रतिपादरे । नरवर बंदु गोवाळके, नि-
 रली अणकां हपांरे ॥ निरकुलावदना आधीरे, अमवेना अनरता-
 धीरे । लयने निरली सुख बाधीक, सर्व कारज सपांरे ॥४॥ च० । ११॥

वरगण भोळ । 'गरे मोलाती सुख रीति' व हाक छे—जीरे मळ बा-
 जोने सुंदरी, मुळी परी आप्यानीरे भागके; सुंदर सुंदरी । जीरे
 प्रीन मजारे प्यासी, जानो जानो विदुर्माय बासके; सुंदर० ॥१॥
 जीरे चंवर मयने चरही, मजो वय विचगनीरे प्रीनके; सुंदर० ।
 जीरे अण्य सुख आ संसारना, नेनी वशु करे प्रीनके; सुंदर०
 ॥२॥ जीरे अणो अच महार जेजानो, अचबंध केबाप ज कपके,
 सुंदर० । जीरे अह दू ल मिळवावे येनी करी, रहो सगळिन आनंद
 कपके; सुंदर० ॥३॥ जीरे मोटा भाव करी मावगरे, बायी अण्य
 वर अविवाहके, सुंदर० । जीरे निरकुलावदना बाधना, रचें चर-
 ण कमळनां जो दामके, सुंदर० ॥४॥ च० ॥१२॥

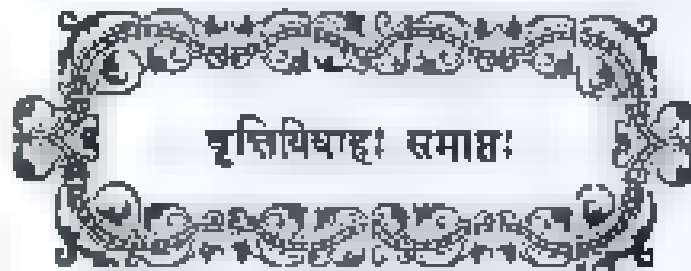
वरगण भोळ । 'गोपीकव जावो गरे जगळे' व हाक छे—सगळी आज
 आनंद कषामना, मारे हेरे सगळी हरण व मायके । हीन दयाळें
 दया करी, वज्रनेने जाती चहीछेरे बागके; आ० ॥१॥ सगळी

નેહ અણાદ્યો નગજર્મા, જાળી શાલ્યપરે સુંળી મુલ્લનાં લેણકે;
 જા૦ । સમ્બી કઠણા રમમણ મૂરતિ, માધ નિરમ્બીરે કાંઈ કરિયાં છે
 લેણકે; આ૦ ॥૨૦॥ સમ્બી છથી છવિલાની જોડને, મન મોગુરે જોઈ
 શાલાનું મુલ્લકે; આ૦ । બિલ થોરી લીધું શાલ્ય ભટકે, લગ દિહેરે
 નવ થાગ જો સુલ્લકે; જા૦ ॥૩૧॥ સમ્બી નટવર કુંવર નિરમ્બી, લગું
 હામ્બીરે માગ દેહા માંયકે; આ૦ । સમ્બી વરણ પુણે તે વામીન,
 ભાગ્ય મોટરે મુલ્લ કઠાં મ જાગકે; આ૦ ॥૩૨॥ સમ્બી ધન્ય ધન્ય
 મલમર આજનો, માજ પ્રમલ્લોરે અનિ નવો આનંદકે; આ૦ । માઠ
 જીવિન સકલ્લ કરી જાણિયું, રાત્રી થયારે શ્યામી સહજાનંદકે;
 આ૦ ॥૩૩॥ મુને વિમારી મહિ મારે શાલ્યમે, સહજાનંદરે ભારી કરી
 છે મારકે; આ૦ । સમ્બી નિલકુલાનંદના માથને, જાતે વારણેરે હુંનો
 શરમવારકે; આ૦ ॥૩૪॥ પદ્ય ॥૨૬॥

વરણ ધોજ । 'નરનાથવન પ્રાપ્તિ' રામ જેલ' ને લાઠ છે—જેનાં પુણ્ય
 હશે તે ને વર પામશેરે, તેનો વામશે નવદાના નાપરે; અમ્બંહ વર
 વક છેરે । મન વાંછિત પ્રદામુલ્લ માણશેરે, લટ્ટી જાણશે જે પિયુના
 પ્રતાપરે; અમ્બંહ૦ ॥૨૭॥ સમ્બી લરીત નો અમર ને વરનેરે, જેનું ન્યા-
 તન અમ્બંહ અમંગરે; અમ્બંહ૦ । સમ્બી સુલ્લ અલ્પ આ સંસારનરે,
 તેનો સમસુ ન કરે કેદિ મગરે; અમ્બંહ૦ ॥૨૮॥ સમ્બી મૂર્ચ મનુષ્યની
 મંદહર્ષરે, તેનો સમારનાં મુલ્લ મગરે; અમ્બંહ૦ । સમ્બી વિદેહી
 રહેછે તેથી લેગલારે, તેનો ભવનામાં મંગ મ વાગરે; અમ્બંહ૦ ॥૨૯॥
 સમ્બી સનકાદિકે, શુકે શું કર્યુરે, દલ મરત રજા છે જેથી વૂરરે;
 અમ્બંહ૦ । સમ્બી નિલકુલાનંદના શ્યામી વિનારે, થીમું અન્ય મંત્ર
 જાળો મૂરરે; અમ્બંહ૦ ॥૩૦॥ પદ્ય ॥૨૭॥

અહો ધન્ય ધન્ય ભાગ્ય આ મુલિનરે, અહો ધન્ય ધન્ય મૂલ્લ લેલી
 લનરે; અલોકિ રીત આજનીરે । અહો ધન્ય ધન્ય મર મરિના સિં-
 પુરે, સ્વરશિ હરિપદ્ થયાં છે વાગરે; અ૦ ॥૩૧॥ અહો ધન્ય ધન્ય
 ભગ મૂળ જાનનેરે, જેનો આરે મમામાં અવનારે; અ૦ । અહો ધન્ય
 ધન્ય અશ્વ તે નહનેરે, જેને કપર છે હરિ મજાવારે; અ૦ ॥૩૨॥ અહો
 ધન્ય ધન્ય સતમમી સંતનેરે, જે કોઈ મદ્યાગ રહેછે હરિ સાથરે;
 અ૦ । જેને અરમ વરમ રહે નહતારે, હરિ જેને અમેછે જેને હાથરે;

અં ॥૩॥ અહો ધન્ય ધન્ય સુર નર નાગનેરે, જે કોઈ ઘસીયા આ
જાળાંને વાસરે; અં ॥ તેનો અંતરે હૃદયે તન ધારવારે, યાવા ચ-
રણ કમલના વાસરે; અં ॥૪॥ તેનો કોણ જાણે જે કેમે હશેરે, તેનો
મર્મ જાણેછે મહારાજરે; અં ॥ શમ લમ આદિ જે આગ્યે કહ્યારે,
તેનો તન ધરી રહ્યાં આજરે; અં ॥૫॥ સર્વે સમાજ સહિત પધારિ-
યારે, સંત જનને તે આપવા સુખરે; અં ॥ અહો ધન્ય ધન્ય સર્વે પ
જનનેરે, મોટાં માગ્ય ન જાણ કહ્યાં મુખરે; અં ॥૬॥ કહ્યું નથી
જાતુંરે સુખ મુખથીરે, જેવું આપ્યું છે અલખેલે આજરે; અં ॥ મારા
અંતરમાં ઘસીને ઘોલિયારે, હૃદય કેવાનું જોડ્યું કાજરે; અં ॥૭॥
ધિવા' ઘરણવ્યો પદ હંદ વિશમારે, કહ્યું સંક્ષેપે સર્વેનું રૂપરે; અં ॥
ધર નર તો એક નારાયણ છેરે, ધિજા સર્વે છે સખીને સ્વરૂપરે; અં ॥
૮॥ પવું નિશ્ચે જાણીરે જન સર્વનેરે, રે'વું સખી સ્વરૂપે સર્વે અંગરે;
અં ॥ ધર નિષ્કુલાનંદનો નાય છેરે, રાગો હેન પ્રીત સ્વામિને સંગરે;
અલોકિં ॥૯॥ પદ ॥૧૦॥ इति श्रीनिष्कलानंदगुणिविरचितो वृत्तिविवाहः संपूर्णः.

વૃત્તિવિવાહઃ સમાપ્તઃ

શ્રીસ્વામિનારાયણો વિગ્રયહેતરામ્ ।

શ્રીનિષ્કલાનન્દમુનિકૃત-

કાવ્યસદ્ગદ્યે

શિક્ષાપત્રીભાષા.

મંગલકારી સૂરતિ, શ્રીસહજાનંદ સુસ્વધામ । અત્તિધર્મસુત
આવશ્યું, રહ્યા અનરમાં ઘનદ્યામ ॥૧॥ એવા હૃદ્ય એહ માહેરા,
તેના હૃદ્ય તે શ્રીકૃષ્ણ । જેને વામ રાધા ડર રમા, પૃન્દવાચન રમણ
મન પ્રસન્ન ॥૨॥ એવા હૃદ્યને ડર ધરી, ચોત્પા તે સહજાનંદ । મુજ
આશ્રિત છામી મુદ્દી, સુખો નર ત્રિપદૃન્દ ॥૩॥ શિક્ષાપત્રી સુંદર
અતિ, તમે સાંમઢકયો મુજ જન । લાલુ વસી ચરતાલમાં, આ છે
છેલાં વચન ॥૪॥ બોળઈ—યહુ વહુ કરી મેં વાતરે, તે સાંમઢી તમે
સાક્ષાતરે । હવે છેલી વાત છે આ મારીરે, તમે સહુ છેડયો હૈવે પા-
રીરે ॥૫॥ વેશ પ્રવેશમાં જે રહેનારે, મારા આશ્રિત જે નર નારે ।
તમ પ્રત્યે શીલ્લામણ મારીરે, સુગ્વદાપક છે અતિ સારીરે ॥૬॥ ધર્મ-
પુત્ર પવિત્ર બે માહેરે, મારા ચીર જન સુખવાહેરે । મોટા માહ છે
રામપતાપરે, નાના માહ હૃષ્ણારામ આપરે ॥૭॥ તેના પુત્ર બે ગુણમં-
ઝીરે, અવધમમાદ ને રઘુવીરે । તેને દત્તપુત્ર કરી સ્થાપ્યારે, મં-
દિર વેશ વહેંચીને આપ્યારે ॥૮॥ કર્પા સાધુ સતસંગી અમેરે, તેના
આચાર્ય છોજિ તમેરે । હવે સાંમઢો મુજ આશ્રિતરે, મારા વચનમાં
દઈ ચિત્તરે ॥૯॥ ધર્મો મુકુંદ આદિ સમસ્તરે, બહુ મપારામ આદિ
મુદ્દસ્થરે । સધવા વિધવા નારી સુખામીરે, સુખો મુક્તાનંદ આદિ
છામીરે ॥૧૦॥ એવા સતસંગી મુનિરાજરે, તમારી ધર્મરક્ષાને કા-
જરે । શાસ્ત્રપ્રમાણ જનસુખ કરણરે, જેમાં શ્રીનારાયણ સ્વરણરે
॥૧૧॥ એવા આશિષનાં જે વચનરે, સહુ અંતરે ધારજ્યો જનરે । શિ-

आपची लक्षणां करणारे, करणो लक्षां करणारे । १२३॥ सर्वे
जीवने संतुष्टकारीरे, पत्नी शिक्षाची वही जमाहीरे । भीमहागव-
नादि जे सत्परे, सत्परांकर कथा मोक्षपरे ॥१२४॥ नेने प्रतिपादक
कर्ण जेहरे, सर्वजीव हिमकारी नेहरे । पत्नी अहिमादि सदाचार-
हे, वाच वचनां जे नरकारहे । १२५॥ नेने लोच वरमोच जाणरे,
मोटा सुखमे वामे सदापरे । सदाचार वदुपी जे वनेरे, मेची वग-
ह वनेरे वनेरे ॥१२६॥ नेने वृद्धिवाचा कहेवणरे, लोच वरमोच
ने वृत्ती जाणरे । मोटे वाचा विपण्य सवु जीनरे, वगो वा विप्रा-
चीनी जीनरे ॥१२७॥ वने वरमोची रीत क जेहरे, सर्वे सत्परी सुख-
उपो नहरे । माया मोटा जेह जीव पाणीरे, नेने माया महि कपारे
जाणीरे ॥१२८॥ वाचह वाचर नु जनु महिरे, मेची हिमा ने करवी
नहिरे । देव विपुल कर्म साधरे, सुख जीव हाज मे वाकहरे ॥१२९॥
एह आदि न साधवा पाणीरे, अहिमादि वने मोटे जाणीरे । नर
सत्परांकरादि कहेउरे, मागी वन शिक्षा लखने क हेरे ॥१३०॥ वाच
वाच वने वाच अहीर, मोटे सत्परां साधवा महिरे । नेने नीचमो जह
कोह जमरे, आत्ममान न कर काह दमरे ॥१३१॥ वाच करी न न-
जनु नवर, एह माया शिक्षाची वनवर । सत्परां कर्म वाच जा क-
हरे, मोटे सत्परां महि सुसाधरे ॥१३२॥ विव वाचनी वृत्त वही नवर,
महि वाचु मेवजमरे जमरे । पञ्चाक्षर पञ्चादि जे वासरे, नेने वाचु
केहि वाच दाखरे ॥१३३॥ वन बीव विव अगिपारे, सुख नेवण वन
पकारे । देव नेवणमुं वने होणरे, माया जमोण न जेवु मोणरे ॥१३४॥
आपो आपची आपाच आपावर, एह आप कोह कर्ममोणरे । वाच
वाचादि कर्म करी नवर, आपो आपनु न करुं कहेनरे ॥१३५॥ वाच
करी न करवो दाखरे, विव वरमो विवमो माधारे । सुखो सर्वे विपण्य
वाच जाणीरे, सर्वे साधवे न कर मोरीरे ॥१३६॥ वाच आदि कर्म
वृत्त वाणीरे, जे कोह वरमो होण धर्मिणीरी । नेने वही आपो मो
महीरे, जमागी मो आजा छे महीरे ॥१३७॥ वही वाच आधिप
नरकारे, नेने वरमो महि धर्मिणीरी । वृत्तादि कर्ममो मेरीरे,
माया कर्म वाचु महि केरीरे ॥१३८॥ माया वाच सत्परां जा जमरे,
वने केव नेने लोच कर्म मनेरे । जेना सत्परां जे होण वटावरे, ने
ने वाचु बीव कोह दाखरे ॥१३९॥ इतिमादि ने वरमामुनरे,

જાની કરાએ નરમું ભરે । અગત્યનીએ માંહિરે, હરિપ્રસાદનો
 હોય મંદિરે ॥૨૯॥ આપ ભાર્યેને મિત્ર કરવારે, બોટા કમલ
 કોઈએ ન થરવારે । એમ ન માનવી મુઠી ખાચરે, નેમ ન દેવી
 કાઠે માચરે ॥૩૦॥ દેવ તીર્થ સર્વે સમ જાણોરે, વિષ કેદુવચન
 પ્રમાણોરે । નેત્રી ત્રિશ કેદિયે ન કર્યોરે, કોઈ કરે નો કામે ન
 થાર્યોરે ॥૩૧॥ અગત્ય એ દેવતા ખાગચરે, વૃક્ષે માંસ મંદિરા એ
 જાહેરે । વચી વશુદ્ધિમા થની હોયરે, નેત્રી પ્રમાણી ન ભેજો કોયરે
 ॥૩૨॥ વારે અર્ધ કિશાનવ માચરે, વીઝી દેવતા ભાગવદ કહા-
 ચરે । નેમે મમસ્કાર કરી અચરે, કરતું આદર મહિન દર્શનરે
 ॥૩૩॥ બોનાનો એ વર્ષ ખાચરે, નેનો નરમો મંદિ કેદિ વચરે ।
 વરવર્ષમાં વન ન ખરચોરે, વાચવી કમિષન વરહરવારે ॥૩૪॥
 કુલ્યભક્તિ એ બોનાનો વર્ષરે, નેમાં મોઝા વાહે એ વેશાચરે । નેમા
 મુલખી હરિકથા જાચરે, કેદિ ન માંસનો દહ કાચરે ॥૩૫॥ વૃદ્ધ સ્ત્રી-
 મહિમામાં નહિ ભાચરે, વારે કરતું નમન વાચરે । એને હોય ત્રિજ
 વારનો માચરે, વૃદ્ધ સ્ત્રી ન બોલીવ દાચરે ॥૩૬॥ વૃદ્ધીનો સમ નવ
 લીજરે, કેવી માંસ ખાચ નવ લીજરે । વાતી વાચવી વ્યભચી ચોરે,
 વર્ગવર્ગવદ એ નિરોરે ॥૩૭॥ વચી પુનાગ વ વર ભાચરે, નેમાં ન
 કરો સંગ કોઈ વચરે । મલિક જાચ તળી બોચ ભરે, ત્રિવ વન રમ
 વસ રચા વરે ॥૩૮॥ વચે અર્ધ વાચ કરવાચરે, નેનો સંગ નરો
 કિષ્ક ભારે । કુલ્ય કુલ્યભવનાર કરીયરે, નેનું સંકલ કરે એ
 મુલિયરે ॥૩૯॥ વર્ષ જાચ ન મુંજવ કાચરે, હોય માંસિક ને નવ
 ભાચરે । વૃદ્ધ દુષ વાતી મચી વીરુર, કીજા એમ જાહેરે ॥૪૦॥
 ભવ માંસ એ ઓવંચે અચરે, ને ન ભાવુ વીવ કોઈ વચરે । આપે ઓ-
 વચ વેશ અજાચરે, ને ન નેનું મમસ્કાર સુખાચરે ॥૪૧॥ ભવ મુજ
 ભાગ કર્યા ભાચરે, વૃદ્ધ ભોગ જાચ ર્ધા વાચરે । નેનો ઝીર્ણ દેવા-
 નવ જાણોરે, મત્રી ભભાવ ભદ્ર પ્રમાણોરે ॥૪૨॥ વાચનું એવ વાતી
 વૃદ્ધ ઓચરે, વૃદ્ધવાગ વાતીવાદિ માંચરે । ભાં મચમુજ ભાગ ન કરી
 યરે, મુંજવું માંદ મત્રમાં હરીયરે ॥૪૩॥ વોર માંસ ન અપીવ અચરે,
 એ ભદ્રા વૃદ્ધાચરે વાતીયરે । જ ધનિયાની આપના હોયરે, વૃદ્ધા
 વિવા ન વચરો કોયરે ॥૪૪॥ જાતવારના વાતીવદરે, ભાગ જન ન
 મુંજો કોઈ રુચરે । વાતી દુષ વૃષજન આચરે, નેનું બોચવું મંદિ વિ-

કારે ॥૮૦॥ ગુરુ વડી તે ધોરા મનુષ્યે, જોઈ માન્યા નવા તે ગુરુ
 વરે । શાસ્ત્રધારી વડી વિચારવારે, કહું કરવું મરિ અગધાર ॥૮૧॥
 કરવું કાર્ય કરીને વિચારે, પર્મ કાપ્યા કરવી ચ કાર ॥ અર્જ
 વિના અભાવથી વડીરે, કરવો મનમમાગમ વડીરે ॥૮૨॥ રેવ ગુરુ
 મરેજાની વામરે, રામે દાવ કરું મરિ દામર ॥ વિશ્વામયાન મરિ તે
 રેવારે, પોને પોનાનો ગજ ન કે વારે ॥૮૩॥ શીશુ વાલુ વચ્ચે તે ગુરુ-
 મરે, તે ન વેરવું દેખાવ જેને અગરે, પર્મરતિય દરિની અનિરે, તે
 કેદિ ચ કરવી ભુમનિરે ॥૮૪॥ ભુલં મનુષ્યનો વિદ્યા સાંભરીર, કુ-
 લ્યમેવા ન ભગવી વડીર ॥ સર્વ વચન ન ભંચી રાખારે, સાંદા
 સાદિ મેમ બાવ ખાલોરે ॥૮૫॥ ૧૦૦—૧૦૦૦ અથવા અથવા રિત્ય રિતિ, આ વ
 કુલ્ય ભગિર નાનાર ॥ ૧૦૦૦૦ અથવા અથવા રિત્ય રિત્ય ॥૮૬॥
 અદિરમાર્ગી વિચારી, રેવું પોને પોનાની રીત ॥ વડી કરું ગુરુ વામર, ભુ
 ભુ સાંભરો રેવ વિચ ॥૮૭॥ અર્ચવજા ગુરુકરી, શીશુ વાલવી રીખા
 નરી ॥ દિગ્ગ અર્ચવ વેદન અર્ચવી, રીત દેખાવું હું કરી ॥૮૮॥ કહ
 ગુરુનીયાયા વેવરી, ભગાર દુદગ વે દાવ ॥ કરવું નિમલ કરીને,
 મદા રેવું મવાપ ॥૮૯॥ ૧૦૦૦—૧૦૦૦ નિમલ મારીવદનર, કરવું
 અમામ આધિન ગમેરે ॥ અથવા રોવ દરિની અમારિ, કુકુલ ક
 ભર વદન આરિરે ॥૯૦॥ સુદર નિમલ કરવું ભેનુરે, ભગ વિદુલ
 કરવું ભનુરે ॥ કાંવા કરો અરિનો કુકુમર, વજ કરા નિમલ ગવ ન
 મેર ॥૯૧॥ તે કુકુલ અમારિ કરવર, રાખાવધી રીતુ વરવર ॥ વડી
 પોનાનો અર્ચવ રવાર, શુદ્ધ આદ્યજના અર્ચ વવાર ॥૯૨॥ ગવા
 મનશુદ્ધ તે મવારે, કહ રાખો ગુરુનીની ભાગારે ॥ કરવું નિમલ
 કરા ભનુરે, અથવા વિચરવ કરું ભનુર ॥૯૩॥ ભયી રમણના ગાન ગ
 મર, રાખા ભાગા કાવ ન વદનર ॥ વાપી વવારી કરમા ભારીર,
 દરિઅમારિની ભુલકારીર ॥૯૪॥ કવચ વાંટના કરવા ભગાર, નિ-
 મલ કરવા મુકવા વાર ॥ દિગ્ગ આરિ ભુલ મહ વિચાર, રાખા
 શિશુન દદાશ રીતર ॥૯૫॥ નિગ કુલની રીત દામર, ભાગ આ
 ધિન ન ભગા કાવરે ॥ ભાગવન અર્ચ શિકરી નકર, ભગ મવાવ
 ભાગે વિચરે ॥૯૬॥ દરિ દર વે અભ્યવરે, ભગા કરા હું વદમા
 મરે ॥ કરવો શાસ્ત્રમારી અગદ્યર, ભગ સાંભરી ભગવનો મમર
 ॥૯૭॥ પોદા વુલ્યમારી વળ ભનર, કહુ ભુલવ ન કરવો કેર ॥ અર્ચ

રૂપ જેનાં મહુ જાનીરે, હરિ સમરો મહુ સુભાગીરે ॥૧૩॥ હરિ-
 કૃપા કૃપા મુખે જાણે, વળી દેહકિયા કરવા જાણે । જાનના ક-
 રુ જેની નક ભયર, વળી મહાદુ નિમંત્ર જાણે ॥૧૪॥ ધોળાં વળા
 સુદર જે સાધે, તુલ જેરો ઓરો નક સાધે । શુદ્ધ જાનના જે શુદ્ધ
 જાણે, જેમલુ જોઈ ભોલકાં જાણે ॥૧૫॥ વૃષ્ટ જે રૂપા મુખે, જેની
 કરુ આજના મુખે । પુરુષમાત્રનાં નક રીતરે, કરો નિલક જા-
 રના મહિરે ॥૧૬॥ મુલામિત્રી જાની મુખી જીરે, કુંદુષ જાંદમો
 જાણે જીરે । જાંદમો મધવા જે નિલકરે, વિષવાય ન કરુ ન
 કરે ॥૧૭॥ કરો સમસી જાનની મેરે, જદન પુરુષ જુઓ કૃપા
 કરે । વળી વિજીતી મુખિ જાણે, રાખાકૃપા નથી સુખજાણે ॥૧૮॥
 જેનું જાણે દર્શન કરીરે, કરવાં સમસકાર જાણે જીરે । જાણે જા-
 નની જાનિક પ્રમાણે, અષ્ટાક્ષર મંત્ર મુજાણે ॥૧૯॥ કૃપામત્ર જાની
 જરવારે, વળી કરવાં જોનાનો ભયદારે । આમ્મનિવેદી જે જાણ
 જાણે, રાજા અવગીષ જેવા વાજરે ॥૨૦॥ પ્રથમ જણું જનુકમે જેણે,
 કરો જાનમોજા જાની જેણે । વળી કૃપાની પ્રતિમા જેણે, જાણ
 જાણ વાજાજાની જેણે ॥૨૧॥ અથવા જાણવાય મુજજાણે, જેને જ-
 જવા પ્રેમ જાણે । નિલ જોઈ રજા કાલ જેણે, જાનિક પ્રમાણે જુ
 જાણે જેણે ॥૨૨॥ જદન પુરુષ જદન જદન જાણે, જુઓ પ્રમુખે જાની
 જાણે । વળી કૃપામત્ર અષ્ટાક્ષરે, જેને જાણે જાનદારે ॥૨૩॥
 વળી કૃપામત્ર જાણ કરવારે, જાનો પ્રેમ જાણે વિચારવાર । જે
 જાણ ન જોઈ મીજાણે, જે જાણે દરિયાય મુજાણે ॥૨૪॥ જીરે દ-
 રિનું નેજા નિલરે, જેની પ્રમાણે જેને જાણે પ્રીતરે । આમ્મનિવેદી
 મહાકાણે, પ્રીતે મેજવા કૃપા જાણે ॥૨૫॥ માનિક મુજ રહિત
 જાણે, જેના મકાની જાણ મધ જાણે । આમ્મનિવેદી જાણ જે
 જાણ, કિયામહિત નિર્મળ જાણુ જાણે ॥૨૬॥ મહે જદન કાણે
 જાણે જેણે, કૃપામત્ર વિજા ન જાણે । જાણે અમે રોગ જુદન-
 જુર, જાણકાણે જુદન જાણે ॥૨૭॥ જાણ ન જાણે મુખિ જાણે,
 જાણે જીજા જે જાણ ન જાણે । જાણ મધમી જાણ મુજાણે, જાણે જોનાની
 જાણ પ્રમાણે ॥૨૮॥ કૃપામત્ર જાણ જે જાણે, જાણ નેજ
 જાણે કરી જાણે । જાણ નેજ જાણે મેજાણે, જીજે સમસકાર કરી
 જેણે ॥૨૯॥ સંજાકાણે મહુ જાણ જાણે, જાણ દરિયાજીવ જાણે ।

તથા ભરે કરો ભાં ફીર્નરે, હમ દરિયા મામરું ખરવરે । ૮૦ । કયા
 વાતો ભાં કુલ્લની વિચરે, કરેવી ભૂલની આદર ભરિનરે । માન
 કુલ્લ કુલ્લફીર્નરે, માત્રાં જન કુલ્લખને મરે ॥૮૧॥ સારા જન
 કલુ જે મ આગરે, ભી રીને રાખો અનુસાર । આવા ભીર્નજના
 સધા કામરે, કરો દુહિ પ્રમાણ અગામરે ॥૮૨॥ જ જનથી આવ
 કામ અપુર, જન કામ કનાવવુ મેવુર । મેવળ વપમ વિચારી મેવુર,
 વાલી કામ કરવા મોવી મેવુરે । ૮૩ । જે જે જનના જે હોય કામરે,
 મેવી રખાવવી વરદામરે । અજ વચ્ચ કાલિ પ્રમાણરે, આવી ભૂલી
 રાખવા સુજાણરે । ૮૪ ॥ જવા ભૂલવાહો જન જેરે, ભરે કલમ પો-
 નાવવો મેરે । જેકા કામ અનુસારે ભરે, ખગોળ રીને મ પોનાવવો
 મેરે ॥૮૫॥ મુઠ મુવ મુઠ ભાગી હોયરે, વિચાવાન મળવી ન ઇં-
 યરે । ભરે આવતાં ખાદર ફીરે, પરી ભીનુ વોલી ભાગ ફીરે ॥૮૬॥
 મુઠ હેલ ભાગા રવાં મળિરે, ભાં વમવુ ભગાંજાન અનિરે । વમવર
 વમ ન ખરાવવોર, વમ વર કરી મ વાધવાર । ૮૭ ॥ રિત્ર આવાવ
 અનુસરવુરે, મેવી ભાવ વિચાર મ કરવુર । ભરે પોનાની કાલિ મ-
 માણરે, જેવા અજ પત્ર વચ્ચ સુજાણરે । ૮૮ ॥ આવાવેન આવના
 ભાંભરાર, જવુ ભન્નુલ રવાવરુ વર્તાર । આન આવના ભાગી રવા-
 રરે, જવુ વચ્ચાવવા ભાગ વારિરે ॥૮૯॥ વહુ વચ્ચવાનુ હોય કરેર,
 વળ મ હોય જો ભેમાં ખરેર । જવુ કમ ભર ભરી મેવુર, વમ રાખના
 ભૂલમે મેવુરે । ૯૦ ॥ ભાટ વચ્ચમાન કરી જરે, વમ ભાગવા મરિ
 વાઈ જરે । મુઠ ભોટા કવિ મુરિમોરે, વમો હોય અખમે જો કરી
 રરે । ૯૧ ॥ મે અખમેની આજ મ મરીયરે, ભળ વમ વર્ગ મ મરીયરે ।
 ઇની વાગ જો વાઈની હોયર, ભની ઇની કરજો ભાં હોયર । ૯૨ ॥
 જગમારી હોય જીવ જવરે, મેવ મેવો ભરમાન મેવરે । ભરેમાં ભમ
 દરિ મ આગવધરે, ભોટાની મગાંજા મ ભોગવરે । ૯૩ ॥ રિત્ર અધિક
 પોમાભામાં પારીર, ભમમે ખીજાન દેવ ભોટારીરે । કાલિ મ હોય
 ભો ભક મામરે, રાખો રિત્ર ભાવજમાં કામરે ॥૯૪॥ રિત્ર અધિક
 મે મુળી ભરવર, કુલ્લકમા ભાગની કરી રે । ફીર્ન મદાવજા
 કરીયર, જવી ભગ મ ભોજ ઉવનીરે । ૯૫ ॥ પેમે કરી મદાવજા
 ફીરે, મેવ ભાગીન મદવન ફીરે । ભર આજ રિત્રમાની નકરે,
 રાખા જન દરુખ પામી મેવર । ૯૬ ॥ ભરે ભવાઈની ભૂલકારીર,

કરવું જન યોગે મરમારીરે । કુલ્લ અન્નનિજ શિવરાત્રેરે, કરો
 વપવાસ વસ્ત્રવ જ્ઞાનરે ॥૧૭૥॥ કરી જન સુધુ મહિ દિવસરે, સુધ
 નો જન વાસે નર્મ માગરે । આંગે જન કરે ચારીમગરે, નેમ દિવસે
 સુધે જન મગરે ॥૧૭૮॥ વૈષ્ણવરાત્ર વાદ્યમાધારગરે, નેમ સુધ વિદ્ય-
 ભક્તી મજાગરે । જન વસ્ત્રવ કલ્યા નર્મ એમરે, નર્મ કરાવો
 જન મહુ નમરે ॥૧૭૯॥ જન વસ્ત્રવ કરવા નવારે, વતી રીતે કરો
 કુલ્લમંચરે । નીચે દારિકા આદિ સુજાગરે, કરવા વિવિધ શાન્તિ
 પ્રમાણરે ॥૧૮૦॥ પોત પોતભક્તી શાન્તિ ભરે, રાત્રો રવા રીતની
 રવરે । વતી વિષ્ણુ ગિરિ વાર્ધનીરે, સુધે રેવ નવા મળવનિરે ॥૧૮૧॥
 તદ્દ વત્ત રેવ પ્રમાણરે, વતો ધારા આશિન સુજાગરે । રવરે જ્ઞાને
 કોઈ અગરે, સુધ એવ આદિ પ્રમાણરે ॥૧૮૨॥ નેમ રુદ્રો જો રાજવા
 આવરે, કરો નારાયણકલ્પ આવરે । કરો હનુમાન ભંજ અવ રવિ-
 એરે, ભૂત રેવભંજ ન પ્રતીગરે ॥૧૮૩॥ વાવ કાગિ સુધે પ્રદલ રવા-
 રેરે, કિયા નતી રેવી ભર્મ ભારે । વદ શુદ્ધ સદુ જન આવરે, કરો
 બીકુલ્લમંચનો આવરે ॥૧૮૪॥ મરે પ્રદલ ભારે જદ્દ મદાયુરે, વતો
 ભવિન મારી શુદ્ધ વાપુરે । રુદ્રસ્થે જાન રેવુ શાન્તિ એવીર, ભાગીન
 સુધ નેવુ કુલ્લ એવીર ॥૧૮૫॥ વારે વળવા મનુષ્ય એ કાંચેરે,
 જન્મ મરન સુધવ નવ આંચેરે । નેનો મંચળી મહુન વાંચેરે, જાન્મ-
 મર્ગાદા કોઈ મ્હાં દાંચેરે ॥૧૮૬॥ જાન જન અમાદિ સુધરે, રહો
 મંચળી સદુ વિવ વરે । અગ્રિય વર્ત રેવુ અનિધીરે, કામવર્ત
 વર્તુ શુરવીરે ॥૧૮૭॥ જાનો રવ વેપાર ભક્તી રવાગરે, વર્તો વેદ્ય
 કરી નવુ કાગરે । વિવ આદિ જન વર્ત નવારે, વર્તો શુદ્ધ કરી નેવી
 મેવારે ॥૧૮૮॥ નર્મોધાન આદિ મંચકારે, નિત્યકર્મ આદુ નિરધા-
 રે । પોતાના મુદ્ધમુદ્ધ પ્રમાણરે, કરો રિજ જન ને સુજાગરે ॥૧૮૯॥
 એવો અવમર ને એવું ધવરે, કરવું શાન્તિ પ્રમાણે વ જનરે । જાને
 અજાણે કરીને આવર, વાવ જાનું ભોવુ કોઈ વાવરે ॥૧૯૦॥ રેરા—
 નેનો રોષ નિવારીન, પોતાની શાન્તિ પ્રમાણ । ભાર વતીની વાગ્મા,
 વર્તુ સુધો ભર્મ સુજાગ ॥૧૯૧॥ વ્યામમુદ્ધ રેવ વતી, બીમજાનવન
 સુધવ । વિષ્ણુમહાવાય ભારને, બીમગવત્તીના એ અનુવ ॥૧૯૨॥
 વિદુરનીન ને રંધુરાગે, વૈષ્ણવભંદમ્હાં ભાર । વાસુદેવમાહાત્મ્ય
 વધુ, અનિમુંદર જાન ઉદાર ॥૧૯૩॥ વાગ્મવનવનવનિ રમુનિ, વર્મ-

જાન્યમાંદી જેદ । મન્યાન્ય આદ ન વર્ણા, અમારે રૂપ છે અનિ નદ
 ॥૧૧૫॥ ૫૦૫—સારા શિષ્ય મુખો રૂદ નિજરે, તેમ રૂદાંતો નમારે
 જો દિનરે । મન્યાન્ય આદ ન અનુરે, મહાન માંભજયો મુખરરે
 ॥૧૧૬॥ સારા આશ્રિત વિદ્ય ને સર્ણરે, કરો કથા ને જાન્યનળી-
 રે । ન આદર્શ વળો જે મહાવારે, જે પુનિવારણ ને વ્યવહારે
 ॥૧૧૭॥ નવો વિભેદ કાલા દિનરે, મિત્રાશ્રમ દીક્ષાન સહિતરે ।
 નવી યાજ્ઞવલ્કયની જે સ્મૃતિરે, તેનું ઘટણ કરો મહામતિરે ॥૧૧૮॥
 વહી ખીમકાગવન મરણરે, રક્ષાવ વચન જે ને રૂપરે । કૃષ્ણમાદા-
 રન્ય જાળવા નેરે, તદુપી અધિક માનવા નેરે ॥૧૧૯॥ દશમ
 વચન જે રૂ મહારણરે, યાજ્ઞવલ્કયસ્મૃતિ ન ગ્રન્થરે । ન છે જાન્ય અનિ
 પોત ધર્મરે, તેનો કરી મમજાનુ સર્વરે ॥૧૨૦॥ દશમકથ અનિ-
 જાન્ય કરીપરે, વચનકંઠ પોતજાન્ય નહીપરે । યાજ્ઞવલ્કયની સ્મૃ-
 તિ છે જેરે, ધર્મજાન્ય ન જાળજો નેરે ॥૧૨૧॥ જાતીરદગુણ મુખો
 વામરે, તેનું કર્યુ રામાનુજે આપરે । વહી ભગવદ્ગીતા જે પુનિતરે,
 રામાનુજના ભાવ્ય મહિતરે ॥૧૨૨॥ ન જે જાન્ય જાળર્થ મારરે,
 અભ્યાસજાન્ય છે ન અમાર । મન જાન્ય ન સર્વ અનુરે, તેમાં
 વચન જા છે મુખરરે ॥૧૨૩॥ કૃષ્ણાનુકૂળ ને ધર્મ વહીરે, અનિ
 વિદ્યાન ન વાર મહાર । નવી યોજાય કરીછે જેરે, મહુ કરનાં મુખ્ય
 માંનો નેરે ॥૧૨૪॥ કૃષ્ણાનિષ્ઠ કરો ધર્મ મહિતરે, ન છે જાન્યનું
 માર પુનિતર । ધુનિ સ્મૃતિન કર્યો મહાવારે, તેનો ધર્મ જાળો
 નિઃપારરે ॥૧૨૫॥ મારાદગુજાન મહિત જેન અનિરે, નનુ મામ જા-
 નપી અનિરે । કૃષ્ણ વિદ્યા વીજુ તેને આપર, નનુ મામ જાળજો
 વિદ્યારરે ॥૧૨૬॥ ઝીવ માયા દેશનું સ્વરે, જાદ જાળા ન જાવ
 અનુરે । દરવે વળો મુદ્ધમ અનુ જેવરે, જાળા ધનન્યકવ છે નવો-
 રે ॥૧૨૭॥ જાવજાનિ ન વહી વિ નેરેરે, નવજાન્યા દગરવોછે ને-
 રે । અજર અમર ને ન પેદાપરે, દગરિ મુળ ઝીવ કેંવાપરે
 ॥૧૨૮॥ વિમુક્તાન્યક નમકવ જાળોર, પમુની જાનિ માયા ધમાળો-
 રે । ઝીવ દેહ ને રૂપના મવ નીરે, તેન અરમણે રાજ્યા વર્ધીર
 ॥૧૨૯॥ નજ જાળો માળાનું કરે, તેમ નજ દેશનું મહવરે । તેમ
 દરવમાં ઝીવ રણરે, તેમ જીવમા દેશર રણરે ॥૧૩૦॥ અનર્થાપી
 ભવંચ આપારે, ઝીવના વર્ધક-ઠ દેનાર । તેને દેશર ખીકુણ

પ્રમાણોરે, પાત્રણી પુરુષોત્તમ જાણોરે ॥૧૩૦॥ તે ધીકૂચ્છ છે આ-
 પણા હરે, મહા જ્ઞાનમય પોત્ત અચીહરે । સુર મુરનિ
 અનિ આરીરે, મને અવનામવા અવનારીરે ॥૧૩૧॥ ત્યારે તપા
 સહિત પ રહે, ત્યારે તપાકૂચ્છ રમે કહેરે । અવિનળી સહિત
 મોહાંધરે, ત્યારે મહાવીરાગમ્ય કાંધરે ॥૧૩૨॥ ત્યારે અનુમ સ-
 હિત રહે દયામરે, ત્યારે જ્ઞાનમય આમરે । ત્યારે રહે જ્ઞાનમય
 મનેરે, તપા કે'વાય તે તે પ્રમનેરે ॥૧૩૩॥ વળતેક તપા અવિન-
 લિતમરે, તપા વરુષે હોય વાવરે । વળતેક તપાધિ ધીકૂચ્છ
 માંરે, અનિ તપે રહે છે મમારે ॥૧૩૪॥ ત્યારે કૂચ્છ કે'વાય છે જ-
 હરે, જ્ઞાન મમત્રી મેયો વિવરે । ત્યારે કૂચ્છમાં ભવ્ય માંરે, મેય
 મમત્રીયો સહિ સદાપરે ॥૧૩૫॥ વાર મુત્ર અદ મુત્ર જરે, મહત્ત-
 વિ મુત્ર કાંધ મેરે । મેયો વિમુત્રમુનિ જે ધીકૂચ્છરે, મેયની હુચ્છ-
 પ જાણતો જરે ॥૧૩૬॥ તપા કૂચ્છ રેવ જે મુગારે, મેયની અનિ
 મહા સુખકારી । વૃષદીર્ઘા તપા જે અનુચ્છરે, મેય મેય કરવી અવ-
 હરે ॥૧૩૭॥ અનિધી પીમુ કમળાનકારીર, મેયી સાવય મેયુ વિ-
 ચારીરે । વિનાયક મુનિજન જરે, મેયા મુનુ જુવ કલ્પ જરે
 ॥૧૩૮॥ કરવી કૂચ્છત્રી અનિ અવમરે, તિલ્ય રામવા મેયનો મગ-
 રે । જ હોય મગમગ જ હોય અનિરે, મેયો વહિત મેય અપોમનિરે
 ॥૧૩૯॥ કૂચ્છ મે કૂચ્છમવનારે, અવવા કૂચ્છવનિમા આરે ।
 તપાવ કરવા પોત્ત છે વરે, વર્ગે તપાવ કરી તમા સંહરે ॥૧૪૦॥
 મે ચિત્તા અનુચ્છાધિ રેવનારે, કૂચ્છઅનુ હોય જ્ઞાનવેનારે । તપા જ
 કરવું તેનું વગરે, તપા મમત્રીયું કુટિલાનર ॥૧૪૧॥ રવુત મુખ્ય
 કારણ હરે, મેયીવર મિત્ર આમ્યા જરે । મેયા પ્રમવા અપી
 અનિરે, કરા અહનિજ કૂચ્છઅનિરે ॥૧૪૨॥ દગમરુષ આગમન
 માંરે, મેનું કરો અવન સદાપરે । કાંતો વર્ષો વર્ષ વર જરે, વર્ષ-
 અમો મમ સહિત વિવરે ॥૧૪૩॥ અનિરે વાવવા તિલ્ય ત્યારેરે,
 અનિનો વર્ષમાં વરવારે । કાંતો ભાવનો વરુષ વીરે, વાગ આ
 અનિ આદર સહિતરે ॥૧૪૪॥ દગમનો વાગ જુવ મેયનેરે, કરવો
 મિત્ર સામાર્થિ વરે । વિષ્ણુમહાનામ આદિ ત્રીજર, અવવા અવ
 કરવી કલ્પ ત્રીજરે ॥૧૪૫॥ અનુચ્છ રેવથી આર્થિ આંધરે, અવવા
 રોમાધિ પીઠા વહાંધરે । મેયા વર પોતાનું રજાવરે, વાનિવર કો

ममभरकरे ॥१४६॥ ममां जनन बाप ने कीजरे, पण वनां बहिं तीन
 बीजरे । एक आचार बीजो व्यवहाररे, बीजा पाव राजका विचा-
 ररे ॥१४७॥ तेनो देवा काज करे दुर्बारे, सामर्थि हानु जनिने के-
 लीरे । नृपति जानी अनुसरवुरे, जेने जेन गदे मम करवुरे ॥१४८॥
 मम जमागे विजिष्ठादेनरे, बास मोलांक व्यास पुनिनरे । कृष्ण
 तेनो प्रसन्नकरे, मुनि नर माजी बीजी मर । ॥१४९॥ प्रथम
 धर्म कथा अये जेकरे, मनु जमने साधारण नेकर । मारा आभिनव
 स्वामी ने गुरुकरे, बाई भाइ मरमणी मममर । ॥१५०॥ कथा धर्म
 मनुका सामान्यर, पाखो मरणा वर सावधानरे । ऐसे विजयधर्म
 के जेकरे, कहं जना मुदा करी मररे ॥१५१॥ धर्मवशी आचार्य पु-
 निनारे, तेनी वलीगो वसे वनिनारे । तेना धर्म कहं विरोधरे,
 अथ इतिवर्तन जगकरे ॥१५२॥ मोटा माना वे भाइ जमागरे, तेना
 लुन लुरर बेज माररे । अवधममाइ ने रपुकीरे, मये लीनजा वेइ
 सुधीरे ॥१५३॥ निज मकन दिना बाहया नकरे, मज वपदेज म
 वेचो केनेरे । कली न मरहु कोइ वररे, तेनुं बोचहुं बहिं वरनरे
 ॥१५४॥ कोइ वर न रहवुं कर, न रानवी पावन जकर । काइना
 व्यवहारसा जमागरे, न वरु लीनजा दुष्टिवावरे । ॥१५५॥ वरे आ-
 पन्काज जो मराररे, दिना माजी व्यापु ने वारेरे । मम आचरकाज
 उतरवुरे, पण काइनुं करन म करवुरे ॥१५६॥ जियने आरु धर्म
 अये जकरे, तेने वचनुं बहिं कोइ वररे । पाव जीन लो वेइ वरुं
 नेवुरे, तेनो अज वेचु मर केवुर ॥१५७॥ भाइगुदि निधी वरु-
 रधीर, तेदि मजगनि वरो प्रेमधीरे । भाओ वदि चंदरा आवेर,
 तेदि वरो हनुमान आवरे । ॥१५८॥ कली मरमणी मारा आभिनरे,
 तेना धर्म रन्वावका दिनरे । तेना गुरुवदे व्याप्या वेहुनेर, आओ कृ-
 ष्णनी दीक्षा नेहुरे ॥१५९॥ ने मारा आभिन जे कंवाररे, रानो
 भाव भावणा धर्ममार । मानो मनने करी शु रजामरे, करो मम
 काजनां अभ्यामरे ॥१६०॥ एत—मोटा मरिह करी में व्याप्या,
 मरुधीनारायण आदि देव । नेह कृष्णभक्तनी, पथारिधिने करवो
 सेव ॥१६१॥ कृष्णमरिह मोटी आवे, मुखा जे काइ जद । भापी
 मयमान आवर, वेनुं कानि ममाणे अज ॥१६२॥ विद्यापी माह
 विद्याशाखा, करी राना वनिन द्विज मार । मरिह्या मुनिवर

विस्तरे, न के वृत्त अनि अवार । १६१॥ अवधमगद रघुवीरजी,
 वलीयो ने गुणविधान । निजवनिनी आज्ञा परी, कहे कृष्णमंज
 त्रिय काम ॥१६२॥ ५१५—तम चर्य तह अहोविशार, मान न कर-
 को उपदेसारे । मधीव मवन्धी विना मर सगर, कदि न सोलो म
 जहो अगरे ॥१६३॥ मदि देव्यादपु बरमरे, मधी रीन रहो निजगु-
 मरे । अवधमगद न रघुवीरहे, मेरी वसियो परम सुधीरहे ॥१६४॥
 कथा विजयधर्म तम मरागोरे, मानी आज्ञा मानी तह नेगोरे ।
 गुहम मर अमाग आधिनरे, सुंको विजयधर्मनी रीनरे ॥१६५॥
 मधीव मवन्ध विना म विधवार, मधी आज्ञा नव अहवार । माना
 सुना अगिनी गुमानरे, मेरे मगे न रहेव बुद्धिमानर ॥१६६॥ आव-
 ल्काळ विना तकानर, न रहेव मरने न मवानर । तम सोलानी मा-
 रीनुं हामरे, न कायुं सोलने निदानर ॥१६७॥ वली जे मारीना कोइ
 रीनरे, होय वृत्तुं वगवहार निगरे । न मागना समन न करीपरहे,
 सर्व प्रकार मनमारी हरीपरहे ॥१६८॥ आने अगिनी बाइ आगनार,
 वरुओ अगार्दिक डार्दिक प्रमाणरे । देवकर्म होम दिक् मरहे, विनु-
 कर्म आडार्दिक मरहे ॥१६९॥ डार्दिकप्रमाण । मी । मरिनर, जम
 एह तम करी घीनर । मधी मान विना गुह होगर, अवध मगानुर
 जन कोपरहे । १७०॥ मनी मवा मगानु गुमानर करी सोलानी डार्दिक-
 प्रमाणरे । निज वर्णधर्म परिण साइर, करो उणम आगर्दिक जो-
 हरे । १७१॥ महु गाय धनदाळा होगर, रत्न वरुण ममाना कापरहे ।
 लाधधिन ममय जोइ मरुं, मर वरुणुं सर्व राग नेरुं । १७२॥ ने
 प्रमाणे अज धन जागर, धारा जन मरुह करी सागर । मगो म-
 रुणुं वरु आगनर, पाटी डार्दिक मूल जळ मृग ॥१७३॥ गाय व-
 रुणुं धारा आड आगार, मारी राभी नुं मी न करी जार्गार । गुण
 मित्रादि माल मरुटार, धन धनना करी म मगानर ॥१७४॥
 मारी मरिन मगानी ने मीरहे, तम मममान मगहार कोजर ।
 सोलाना अनगारता विहारनार, परछा होय न दास न मानर ॥१७५॥
 करो नेम मारी मरुटार, कवळ बालनी मरि मरीनर । सोलानी
 उवज मगानर, करुं मरु मरु गुमानर ॥१७६॥ धारी वपन
 मरुण वरुं, न कर न मली पाय मरु । उणम न आव धाय जे-
 हरे, मरु मरु मरुं निज नेहरे ॥१७७॥ धन धान्यादि मरुं क-

आहरे, सोनाही धुनि उद्यम जाहरे । मेमांभी दृष्टां भान काह-
 बोरे, मे भीकृष्णने अवल करबोरे ॥१८०॥ होय पुर्वज दाम जो
 कोपरे, आवे भान मे विद्यामो सोपरे । एकादशी आदि इन जेहरे,
 जेमे शास्त्रप्रमाण छे तेहरे ॥१८१॥ मेमे उज्जवर्षा कान्हि प्रमाणेरे,
 जेमे कहुं छे शास्त्र पुराणेरे । एमे उज्जय्यानुं कस अतिरे, पाव मज-
 काठिन बाधनिरे ॥१८२॥ आबल मासमां शिवपूजनरे, विहीनआ-
 दिहे करो जवरे । कहुं पोने अनि ब्रह्मासेरे, नहिनी कलकहुं कोह
 बामेरे ॥१८३॥ आचार्य मे भीकृष्ण मदिर्भाहरे, न जेहुं करज कहुं
 कधीरे । आचार्य मे कृष्णमुचवरे, त्याधी बल बरेनां कामवरे
 ॥१८४॥ ए आदि सोनाया काम जाहरे, न जागहुं ए बचन अमावे-
 रे । भीकृष्ण गुह साधुनी बामेरे, उगारे जाओ दृष्टाने दामरे ॥१८५॥
 त्वारे कोहनुं अक न जाहरे, एह सीमे दर्शने जापुरे । इति गुह संन
 छे महररे, त्यां न जेहुं जे बाहुं अकरे ॥१८६॥ हरे पुण्यमे बाहुं
 अकरे, त्वारे नाइनुं त्वाहुं त्यां जकरे । मजुरनी मजुरी विद्यावरे, बेबा
 कहुं होय बच जान्यरे ॥१८७॥ कछा प्रमाणे भावहुं पकरे, आपीये
 नहि केने अपुकर । भावहुं करज मे बच जायनाहरे, मेम बीहुं
 कन्यादान गणोरे ॥१८८॥ मेमे वंचमां कहुं ममिहरे, छानुं शान्तहुं
 नहि कोह बिधरे । दुष्टमने व्यवहार मच कीहरे, भाग दाम महु
 मुनी लीजरे ॥१८९॥ होय सोनामे रहवानुं स्वकरे, त्यां जावे कदल
 कोह बकरे । जानु राजाधी वचनच भायरे, लाज बच कांनो जान
 जायरे ॥१९०॥ एका मास गरामने त्यागीरे, बीजा देवमां रवेहुं
 सुभार्गीरे । मती मने जहुं बीजे देकारे, मृते हरि भक्तवा हमेकारे
 ॥१९१॥ बचवान सुनो बह चिन्हरे, बयोधे बच बावर्षानी रीनरे ।
 हिंसाहिन धिगुमधर्षीरे, करो गह्न वाग कही बिधिरे ॥१९२॥
 बली नीधे के द्वादशी आदिरे, होय वर्षणी दिव हत्यादिरे । मेमां
 जमाओ शास्त्रन मनरे, एम पुण्य करो बुद्धिबनरे ॥१९३॥ बली क-
 नबाव जय मकरे, करो कृष्णमदिरे उग्रमवरे । कांनो सुवाच शास्त्रन
 ओहरे, भावां वधुविधि दाय सोहरे ॥१९४॥ मारा माधिन राजा
 सुजाकरे, बनी बमराश्रम प्रमाणरे । निजपुत्रमम प्रजा बाजोरे, न्या-
 बां बर्ष बरामां वाच दाजोरे ॥१९५॥ बली राजा मे अंन तारपनारे,
 मान छे समझवा काजवारे । नार उपाय छ गुन जेहरे, जानवा

વધાર્થવને તેહરે ॥૧૯૬॥ ચાર મુખવાનાં જે કોઈ સ્થાનરે, તેને જાનવાં
 જોઈ નિદાનરે । વઢી વ્યવહારના જાણનારે, જોઈયે સમાસદ નિર-
 પારરે ॥૧૯૭॥ જોઈું મનુષ્ય દંઢવા જેવુંરે, જાણો મનુષ્ય ન દંઢાવ
 વુંરે । એ સર્વ લક્ષણે જાણવુંરે, વધાર્થવને પ્રમાણવુંરે ॥૧૯૮॥ એ
 છે સર્વ રાજાઓની રીતરે, રાજો રાજા જે મારા આશિતરે । રહો
 સુવાસિની નારી સૌ પ્રીતરે, નિજવિશેષવર્મની રીતરે ॥૧૯૯॥ જાણી
 પતિ હિંચર સમાનરે, તેનું કરનું નહિ અપમાનરે । અન્ધ રોગી દરિદ્ર
 હોય અતિરે, હોય મનુસક નિજપતિરે ॥૨૦૦॥ તેને હિંચર જાણી
 સેવવુંરે, કેદિ કટણ વચન ન કેવુંરે । બીજો પુરુષ સ્પાહો યુવા-
 નરે, સારા ગુણવાહો ને શુજાગરે ॥૨૦૧॥ તેનો પ્રસંગ સહજ સ્વા-
 બેરે, ન કરે પતિવ્રતા જે કાંબેરે । પરપુરુષને ન દેલાહોરે, ઝર
 નામિ સાપહ સંતાહોરે ॥૨૦૨॥ ઓઝ્યા વિના વધાઈું ન રહેવુંરે,
 માંદ મવાઈું નહિ જોવા જવુંરે । નિર્લજ્જ નારીનો સંગ ન કરીયેરે,
 નીચ નારીના સંગથી હરીયેરે ॥૨૦૩॥ સૈરિણી કામિની ને
 પુંઘલીરે, તેનો સંગ ન કરવો વઢીરે । નિજપતિ જાણ પરદેશરે,
 વસ પડેનાં ન ધરવો વેશરે ॥૨૦૪॥ પરવેર જહ ન વેસવુંરે,
 વિનોદ વિલાસે ન હસવુંરે । સુણો વિશેષવર્મ વિધવારે, પતિભાવે
 કુળને સેવવારે ॥૨૦૫॥ પિતા પુત્રાદિ સર્ગા સુમતિરે, પત્ની આજ્ઞા-
 માં રહેવું અતિરે । કેદિ ન રહેવું પોતાને વહવેરે, એ વર્તવું અહો-
 નિશરે ॥૨૦૬॥ વઢી સંબંધી વિના જે પુરુષરે, તેનો ન કરવો કેદિ
 સ્પર્શરે । હોય પોતે ઇને યુવાવતીરે, વઢી યુવાન પુરુષ સંગતીરે
 ॥૨૦૭॥ અવશ્ય કાર્ય વિના તેહશુંરે, ન બોલવું બીજા નર વેહશુંરે ।
 શોળે પાવતો વાઙ્ગક નાનોરે, તેને અઘ્યાનો દોષ ન માનોરે ॥૨૦૮॥
 જેવો વશુનો સ્પર્શ પ્રમાણરે, તેવો નાના વાઙ્ગકનો જાણરે ।
 અવશ્ય કાર્યમાં પૃથ્ઠ નર સાધરે, નથી દોષ બોલમે અંધે હાથરે ॥૨૦૯॥
 નિકટ સંબંધી વિના નર પાસરે, ન કરવો વિદ્યાનો અભ્યાસરે । વત
 વપવાસ કરી નિજ તનરે, કરવું વારમવાર દમનરે ॥૨૧૦॥ રોહ—
 થન જો તનનિર્વાહથી, હોય અધિક પોતાની પાસ । શક્તિ પ્રમાણે
 વાવરો, વર્મમાં કરી વહાસ ॥૨૧૧॥ એ વચન માની વિષવા, વઢી
 આદાઈ કરવો એકવાર । સદાય સુવું મૂમિયે, કરી મનમાંહિ વિ-
 વાર ॥૨૧૨॥ મૈત્રુન વુક્ત શશ મુનાદિ, જોવાં નહિ માનીજન । સં-

न्यासिनी चेरागिनी सुवासिनी, तेजो वेष न धरचो तज ॥२१३॥
जेषो न होय निज कुळमां, वळी देवमां पण वेदा । तेजो न धरचो
वेदा विषवा, धानी मारो वषदेवा ॥२१४॥ चेता—गर्नयातकी वा-
तकी नारीरे, तेजो स्पर्श न करचो विचारीरे । ५६ रस शृंगारमी वा-
णीरे, न कहेवी न सुंगकी सयाणीरे ॥२१५॥ होय विषवा पुषान
तनरे, होय नर निज संवन्धी जोवचरे । आपसि बिना एकांत स्व-
ळरे, न रहेसुं विषवाए कोय पळरे ॥२१६॥ आपत्काळमां होय न जा-
णोरे, एम विषवा सह प्रमाणोरे । होळी खेळ सुखी नहि करोरे, अंगे
आमृषण नहि धरोरे ॥२१७॥ क्षीमां जरियांनी जे वसचरे, विषवाए
न वहेरचां तनरे । सधवा विषवा सुंगी लेवुंरे, वल्ल पहेर्यां बिना
न ग्हावुंरे ॥२१८॥ न संताको निज रज कोइरे, चरे वर्मशंका जम
जोइरे । सधवा विषवा रजसळारे, सुंगो रीत सर्वे अवळारे ॥२१९॥
न करो ममुष्य ने वळनो स्पर्शारे, रहो अणअवे प्रण दिवसरे । चोथे
दिवस नाही शुद्ध धरे, वतां सह सहानी रीतमाहरे ॥२२०॥ नारी
नर आश्रित अमारारे, कक्षा विशेषधर्म तमारारे । कर्तुं आपाये
ने तेजी पळीरे, एम जाणजो रीत आपनीरे ॥२२१॥ कांजे गृहस्थ जो
भाटे तमेरे, रहेज्यो एम जेम कर्तुं अमेरे । हुवे मारा आश्रित ब्रह्म-
चारीरे, धर्म विशेष रीत तमारीरे ॥२२२॥ तजो नारीने अष्ट प्रका-
रेरे, न अडो न थोलो दक्षुं क्यारेरे । जाणी नारी न जोवी न कळ-
वीरे, एनी बात न कहेवी सांनळवीरे ॥२२३॥ जे स्वळे नारीनो
वगळेरे, वर्गी न जावुं त्यां कोइ वेशरे । देव प्रतिमा बिना पुतळीरे,
विष काष्ठ पाषाणादिनी वळीरे ॥२२४॥ स्वर्ग दर्शने तेने परहर-
वीरे, नारी प्रतिमा वर्णीए न करवीरे । नारी पहेरेल वल्ल न छोवुंरे,
मैधुनपुस्त नानीने न जोवुंरे ॥२२५॥ नारीवेषधारी नर होयरे, तेने
न सुषो न अडो कोयरे । नारीने संमळाववा जाणीरे, कथा कीर्तव
न कहेवी बाणीरे ॥२२६॥ धाय प्रसन्नचर्य वतमो पातरे, एनी शुद्धनी
पण न मानो पातरे । रहेसुं वर्णीए पीरजवानरे, राखो संतोष ने
निरमाचरे ॥२२७॥ नारी आवे सखीव कोइ जोइरे, करी निरस्कार
करवी दूररे । कोइ एचो आपत्काळ आवेरे, त्रियना वा पोताना
प्राण जावेरे ॥२२८॥ ल्यारे अडे थोळे जो वगरोरे, धाय जीवनी रक्षा
एव करोरे । वळी तेळ मर्दन न करवुंरे, वर्णीने आपुण न धरवुंरे

॥२२९॥ न परबो भयंकर बेशारे, जिह्वा इंद्रिय जितवी हवेशारे ।
 जो द्विज परे पीरसे नारीरे, स्त्री न जमयुं जइ ब्रह्मचारीरे ॥२३०॥
 जहां गुरुप होय पीरसमाररे, स्त्री भिक्षा लेवी ब्रह्मचाररे । वेद शास्त्र
 जगवां अभ्यासेरे, गुरुसेवा करवी ब्रह्मासेरे ॥२३१॥ बळी नारी ने
 नारीना चाररे, तेशुं राखबो नहि व्यवहाररे । बर्मचारि विप्रने न
 पीबुंरे, लसण जुगळी ते तजी देबुंरे ॥२३२॥ सग्या खान नायत्री
 जपीयेरे, प्रीतिसहित विष्णुने पूजियेरे । वैश्वदेव कर्पा बिना जनरे,
 विप्र वर्णीने न लेबुं जगरे ॥२३३॥ एकी रीते मैथिक ब्रह्मचारीरे, रहो
 विशेषबर्मने चारीरे । हवे साधुना जे विशेषबर्मरे, एमो कही सम-
 झाबुं बर्मरे ॥२३४॥ मारा आश्रित संत सुजाणरे, रहो मैथिकवर्णी
 प्रमाणरे । नारी नारीना संगिने तजीरे, अंतःशत्रु जीतो हरि भजीरे
 ॥२३५॥ सर्व इंद्रियनुं कारण एकरे, जिह्वा जितवी करी विवेकरे ।
 चन न राखो जे न रखाबोरे, एम रहो तो जमने भाबोरे ॥२३६॥
 न राखवी कोइनी भाषणरे, न मेलवी धीरजता एकरे । जे जग
 रहेताहो तमे जनरे, नारी नावे स्त्री कोइक इमरे ॥२३७॥ संग
 बिना न चालबुं रातरे, आपत्काल तणी नहि पातरे । एकाएक
 न चालबुं संतरे, आपत् पक्षा बिना बुद्धिबंतरे ॥२३८॥ बल
 बहुबूलां विविध जातरे, कसुंवी दुशाल बहु जातरे । आवे
 जगइच्छवां तोष न लेबुंरे, लेबुंतो तर्त विप्रने देबुंरे ॥२३९॥ भिक्षा
 के सभा बिना संतरे, केमे घेरे न जयुं बुद्धिबंतरे । हरिनी भक्ति
 मबधा अवलरे, ते कर्पा बिना न सोइये पलरे ॥२४०॥ रांधेल अन्न
 पीरसे नररे, नारीमात्र न आवे नजररे । एबुं गृहस्थतनुं पर होयरे,
 स्त्री जयुं संत सह कोयरे ॥२४१॥ नहि तो मागी लेबुं कायुं भगरे,
 करो पाक हाथे मारा जगरे । करी हरिने वैषेय जमोरे, हरिभक्तिमां
 दिन निगमोरे ॥२४२॥ मोरे कपभसुत जे भरतरे, भूमे जइविप्र जे
 सुजातरे । जेवी रीते ए परत्वा बळीरे, तेम बर्तो संत मारा मळीरे
 ॥२४३॥ मारा आश्रित वर्णी जे संतरे, लागो व्यसनादिक अत्यंत-
 रे । भांग्य तांबुळ तमाल जेहरे, लागो अकीन आदिक तेहरे
 ॥२४४॥ सुंगो ब्रह्मचारी संत जनरे, कषारे न खाबुं दूषित अन्नरे ।
 गर्भाधान आदिक संस्काररे, तेनुं अन्न न जमो निर्धाररे ॥२४५॥
 एकादश द्वादशनुं अन्नरे, प्रेतभ्रातृ करे सह जनरे । ते न खाबुं

वर्णा संत कोयेरे, आपत बिना बिबसे न सुयेरे ॥२४५॥ वाग्म-
 वार्ता केदि न करीयेरे, कोइ करे तो कावे न घरीयेरे । त्यागीए वज-
 रोमे न मुहुं मांयेरे, साधु जागळ वर्तो मन सायेरे ॥२४६॥ बळी
 मारे कोय गाळ भांयेरे, कोय कुमति अपवाइ मांयेरे । तेतो त्या-
 गीए सर्व सहीजेरे, तेनुं सारं धाय तेम कीजेरे ॥२४७॥ दूतकर्म केनुं
 न करीयेरे, हेह बाकीयापणुं परहरीयेरे । निज देहमां अहंता न
 धारोरे, कुहुं निमल ममल विसारोरे ॥२४८॥ एम संक्षेपे सर्वना
 धर्मरे, कछा त्यागी गृहस्थना धर्मरे । इच्छो धर्म सुंयवा विस्तारेरे,
 तो छे संप्रदाय ग्रंथे अमारोरे ॥२४९॥ सतशास्त्र सहनुं आ छे सार-
 रे, बुद्धिमांही में करी विचाररे । पत्री शिक्षापत्री लखी सारीरे, म-
 नवांछित फळ देमारीरे ॥२५०॥ रहो ए रीते सहु मारा जनरे, मम-
 नमतुं न करो कोइ इनरे । एम रहो पुरुष ने चामरे, चामो धर्म अर्थ
 मोक्ष कामरे ॥२५१॥ चारे पुरुषार्थनी धाय सिद्धिरे, त्यागी गृहस्थ
 रहो एह विधिरे । एम न रहे जे नरमाररे, तेतो अमारा संप्रदाय
 चाररे ॥२५२॥ एम समझी मारा आभितरे, करो शिक्षापत्रीपाठ
 निखरे । अण्या न हो तो भावे सुजजोरे, चांचमार न होय तो
 पूजजोरे ॥२५३॥ मारी वाणी ते मारं लखपरे, मानो आवरे सहु
 अमृपरे । देवी संपत्तिवाळा जे नररे, तेने देजो आ पत्री सुंदररे
 ॥२५४॥ रासुरी संपत्तिवाळा जे जनरे, तेने देवी नहि कोइ इनरे ।
 संवत अठार वर्ष व्यासीरे, महा शुद्धि पंचमी सुखराशीरे ॥२५५॥
 तेदि पत्री लखी प्रमाणरे, जेथी धाय सहनुं कल्याणरे । आभितनी
 पीडा टाळमाररे, धर्मसहित भक्ति पाळमाररे ॥२५६॥ निजभक्त-
 चांछित सुखदेणरे, एवा श्रीकृष्ण कमळ नेणरे । करो सर्वे अमारां
 ते पाजरे, मंगळ भूरति श्रीमहाराजरे ॥२५७॥ सहजानंद गुरुए ए
 विधिरे, शिक्षापत्री अनुपम कीधीरे । पत्री गीर्वाण ए कहेवातीरे,
 तेपर भाषा करी गुजरातीरे ॥२५८॥ पत्री बोवाइ वसं ने साठरे,
 कहे रहे सुणे करे पाठरे । तेह चामे अखंड आनंदरे, चयुं शुं कहे
 निष्कलानंदरे ॥२५९॥ इति श्रीनिष्कलानंदमुनिविरचित शिक्षापत्रीभाष्य समाप्त ॥